Prof. Dr. M. Es'ad COŞAN

HADİS DERSLERİ 16

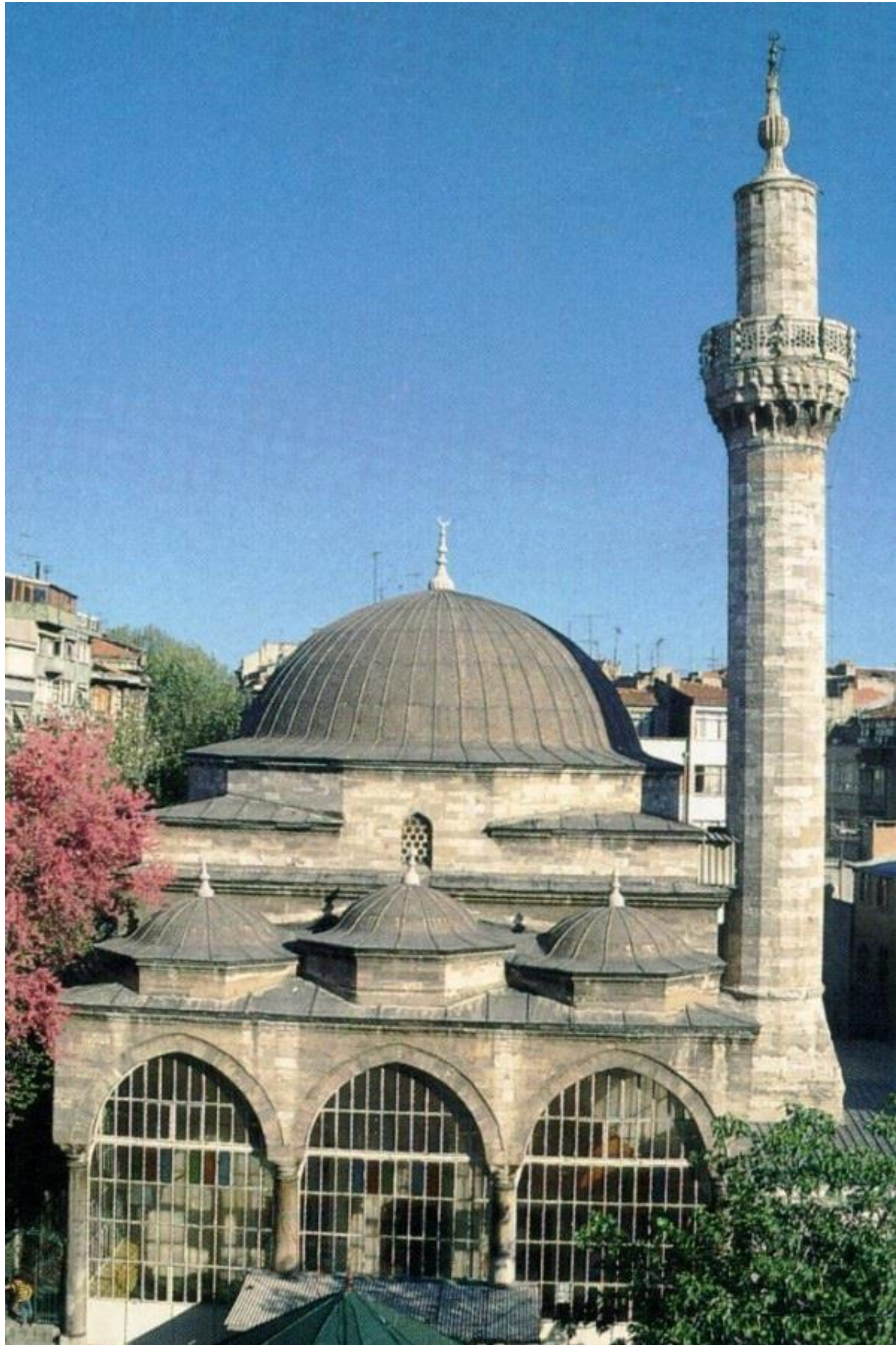

Hazırlayan:

Dr. Metin ERKAYA

بسم الله الرحمن الرحيم

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ

Gümüşhâneli Hazretleri, tasavvufî bir camiada bir hadis koleksiyonunu, yâni *Râmûzü'l-Ehàdîs*'i ders kitabı olarak ortaya koymuştur. Bu, tasavvuf tarihinde çok mühim ve önemli bir hadisedir. Sonra da, "Bizim şu hadis koleksiyonumuzu dikkatle okursanız, kısa zamanda muhakkik bir alim olursunuz!" buyurmuştur.

Râmûzü'l-Ehâdis, her hadis metninin ilk kelimesi esas alınarak alfabetik olarak sıralanmış hadislerden oluşmaktadır. Her hadis metninin sonunda, hadisin alındığı kaynak, râvi ve bazen de hadisin sıhhati hakkında bilgi verilmiştir.

Gümüşhâneli Hazretleri'nin, az sözle çok mânâ veren, ezberlenmesi kolay, vecîz ve alimlerce muteber 7101 hadisi bir araya getirmesiyle oluşan bu eser, iki bölümden oluşmaktadır: İlk bölüm genel konularda 6400 hadis-i şerif ihtiva etmektedir. İkinci bölüm ise, Peygamber Efendimiz'in evsaf ve şemâilini anlatan 701 hadisten oluşmaktadır. Müellif bu eseri, 125'i aşkın kaynağa müracaat ederek hazırlamıştır.

Müslümanın şeriatin çizgisinden kaymaması için emniyet, hadis-i şeriftedir. Hadis-i şerife sarılmayan kimse, şeriatın çizgisinde devam edemez, ayağı kayar. Çünkü şeriatın çizgisi kıl kadar incedir, kılıç kadar keskindir. Ona ancak hadis-i şerife sarılarak, hadis-i şerif yolunda yürüyerek, takvâ yolunu yol edinerek, ihlâs ile hareket ederek ulaşılabilir.

Onun için, Gümüşhaneli Hazretleri tarafından başlatılan *Ramûz el-Ehâdîs* dersleri, bu dergâhın mürşidleri tarafından devam ettirilmiştir. İskenderpaşa Camii'nde Mehmed Zâhid Kotku (Rh.A) Hazretleri bu dersleri 1977 yılına kadar sürdürmüş; 1977'den itibaren ise, Prof. Dr. Mahmud Es'ad Coşan Hocamız ders yapmıştır. Mehmed Zâhid Kotku Hazretleri'nin vefatından sonra, Ankara'da da düzenli olarak hadis dersleri başlatmışlardır. 28 Şubat dönemi dolayısıyla yurtdışına çıkana kadar bu dersleri devam ettirmişlerdir. Yurt dışına çıkmadan önceki son hadis dersi, 4 Mayıs 1997 Pazar günü İskenderpaşa Camii'de yapılmıştır.

Hadis Dersleri, bu derslerin yazıya aktarılması ve yayına hazırlanmasıyla oluşmuştur. Elinizdeki 16. ciltte 30 Eylül 1990 – 05 Ocak 1992 tarihleri arasındaki 18 adet ders yer almaktadır.

Hocaefendi'nin konulara yaklaşımı, açıklamaları, değerlendirmeleri ve tavsiyeleri okuyucunun istifadesine sunulmuştur. Konuşma üslûbunu da muhafaza ederek hazırladığımız bu eserin, okuyucuya pek çok şeyler kazandıracağını ümid ediyoruz.

Konuşmaların yazıya aktarılmasında emeği geçen ve kaset temininde yardımcı olan kardeşlerimize; teknik konularda yardım eden Abdüllatif, Ahmed Enis ve Lütfullah Erkaya'ya teşekkür ediyor ve eserin hayırlara vesile olmasını diliyoruz.

Dr. Metin ERKAYA
Sincan, Mayıs 2010

KISALTMALAR

SAS	: *Salla'llàhu aleyhi ve sellem.*
AS	: *Aleyhi's-selâm.*
RA	: *Radıya'llàhu anh/ anhâ/anhümâ.*
Rh.A	: *Rahmetu'llàhi aleyh.*
KS	: *Kaddesa'llàhu sirrahû.*
RE.	: *Râmûzü'l-Ehàdîs*
ME.	: *Muhtâru'l-Ehàdîs*
RS.	: *Riyàzu's-Sàlihîn*
a.g.e.	: Adı geçen eser.
v.	: Vefatı.
vs.	: ve sâire
s.	: sayfa
(خ)	: Buhàrî, *Sahîh*
(م)	: Müslim, *Sahîh*
(د)	: Ebû Dâvud, *Sünen*
(ت)	: Tirmizî, *Sünen*
(ن)	: Neseî, *Sünen*
(ه)	: İbn-i Mâce, *Sünen*
(حم)	: Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*
(عب)	: Abdü'r-Rezzâk, *Musannef*
(ط)	: Tayâlisî, *Müsned*
(ش)	: İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*
(ع)	: Ebû Ya'lâ, *Müsned*
(طب)	: Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*
(طس)	: Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*
(قط)	: Dâra Kutnî, *Sünen*
(حل)	: Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*

(ق) : Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*

(هب) : Beyhakî, *Şuabü'l-İman*

(عق) : Ukaylî, *Duafâ*

(عد) : İbn-i Adiyy, *Kâmil fi'd-Duafâ*

(خط) : Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*

(كر) : İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*

(حب) : İbn-i Hibbân, *Sahîh*

(ك) : Hâkim, *Müstedrek*

(ض) : Ziyâ el-Makdisî, *el-Ehâdîsü'l-Muhtare*

(در) : Dârimî, *Sünen*

(خز) : İbn-i Huzeyme, *Sahîh*

(بر) : İbn-i Abdi'l-Ber, *el-İstiâb*

(غ) : Begavî, *Şerhü's-Sünneh*

(طح) : Tahâvî, *Şerhü Maâni'l-Âsâr*

PROF. DR. MAHMUD ES'AD COŞAN

(14 Nisan 1938 - 4 Şubat 2001)

14 Nisan 1938 (13 Safer 1357) tarihinde, Çanakkale'nin Ayvacık ilçesinin Ahmetçe köyünde doğdu. Babası Halil Necâti Efendi, annesi Şâdiye Hanım'dır. Anne ve baba tarafından soyu, Buhàra'dan Çanakkale'ye göç etmiş seyyidlere dayanır.

Küçük yaşta iken ailesi İstanbul'a taşındı. 1950'de İstanbul Vezneciler İlkokulu'nu, 1956'da Vefa Lisesi'ni bitirdi. Aynı yıl İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Arap-Fars Filolojisi Bölümü'ne girdi. Arap Dili ve Edebiyatı, İran Dili ve Edebiyatı, Ortaçağ Tarihi ile Türk-İslâm Sanatı sertifikalarını alarak, 1960 yılında Edebiyat Fakültesi'nden mezun oldu.

Aynı yıl, Ankara Üniversitesi İlâhiyat Fakültesi'nde açılan asistanlık imtihanını kazanarak, Klasik-Dinî Türkçe Metinler Kürsüsü'ne asistan olarak girdi. Fakülte yayın komisyonunda iki yıl sekreterlik yaptı. 1965 yılında, XV. Yüzyıl şairlerinden olan *Hatiboğlu Muhammed ve Eserleri* konusunda doktora tezi vererek ilâhiyat doktoru ünvanını aldı. 1967-1968 yıllarında Ankara Yükseliş Mühendislik ve Mimarlık Özel Yüksek Okulu'nda *Türkçe ve Hümaniter Bilgiler* derslerini verdi.

Askerlik görevine Tuzla Piyade Okulunda başladı (15 Ekim 1971). Ağrı Patnos'ta yedeksubay olarak tamamladı (31 Aralık 1972).

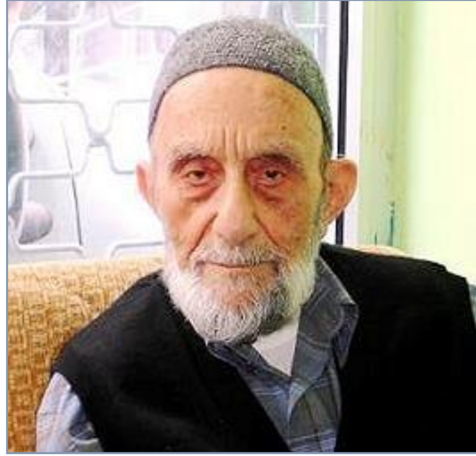
1973 yılında, *Hacı Bektâş-ı Velî, Makàlât* adlı doçentlik tezi ile doçent ünvanını aldı ve Ankara Üniversitesi İlâhiyat Fakültesi Türk-İslâm Edebiyatı Kürsüsü'ne öğretim üyesi olarak tayin edildi. 1977-1980 yıllarında Sakarya Devlet Mimarlık ve Mühendislik Akademisi'nde Türk Dili ve Edebiyatı dersleri verdi. Yurtdışında çeşitli üniversitelerde misafir öğretim üyeliklerinde bulundu.

1982 yılında, *İbrâhim-i Müteferrika ve Risâle-i İslâmiyye* isimli

takdim teziyle ilâhiyat profesörü oldu. Sosyal ve kültürel faaliyetlere daha fazla zaman ayırabilmek düşüncesiyle, 1987 yılında emekliliğini isteyerek üniversiteden ayrıldı.

İlk dînî eğitimini ailesinde gördü. Dedesi Molla Mehmed Efendi, İstanbul'da medreselerde ilim tahsil etmiş ve Gümüşhaneli Ahmed Ziyâüddin Hazretleri'ne intisab etmiş bir kimseydi. Çanakkale Savaşında şehid olmuştur.

Babası Halil Necâti Efendi, küçük yaşta köyünde hafızlığını tamamladı. Genç-liğinde Gümüşhaneli dergâ-hına mensub Çırpılarlı Hacı Ali Efendi'nin medresesine devam etti. İlk tasavvuf dersini de ondan aldı. Med-reseler kapandıktan sonra tekrar köyüne döndü. Şadiye Hanım'la evlendi (1928).

Şâdiye Hanım da aynı sülâleden zikir ehli, bilgili bir hanımdı. Bu evlilikten beşi erkek, ikisi kız, yedi çocukları oldu. Prof. Dr. Mahmud Es'ad Coşan Hocaefendi, ailenin dördüncü çocuğudur.

Halil Necâti Efendi, çocuklarını okutmak amacıyla 1942 yılında İstanbul'a taşındı. Bir süre ticaretle meşgul oldu. O sırada, Şehzâdebaşı Damat İbrâhim Paşa Camii'nde Serezli Hasîb Efendi'nin sohbetlerine devam etti. Onun vefatından sonra, Kazanlı Abdül'aziz Efendi'ye intisab etti. Onun Ümmügülsüm Camii'ndeki sohbetlerine katıldı. Abdül'aziz Efendi'nin tavsiyesi ile girdiği müezzinlik imtihanını kazanarak, Fatih Müftülüğü'nde göreve başladı. Abdül'aziz Efendi'nin vefatından sonra (1952), irşad görevini sürdüren Mehmed Zâhid Kotku Hazretleri'nin sohbetlerine devam etti. Onun yakın dostlarından oldu.

Bu münasebetle, Prof. Dr. Mahmud Es'ad Coşan Hocaefendi, küçük yaşta hocaefendilerin meclislerinde bulundu, onların maddî ve manevî ilgilerine mazhar oldu.

Edebiyat Fakültesi'nden mezun olduktan sonra, 1960 yazında Mehmed Zâhid Kotku Hazretleri'nin kızı Muhterem Hanım'la evlendi. Aynı yılın sonbaharında, Ankara İlâhiyat Fakültesi'ndeki asistanlık görevi dolayısıyla Ankara'ya taşındılar.

İlâhiyat Fakültesi'ndeki öğretim üyeliği yıllarında, Hocaefendi'nin kapısı herkese açıktı. Öğrencilerin çok sevdiği ve saygı gösterdiği bir kimseydi. Talebe gelir, kapıyı çalar, derdini anlatır, cevabını alır, müsterih bir çehre ile ayrılırdı. Olaylı ve kavgalı zamanlarda öğrencilerin arasına girer, onları akl-ı selime davet eder, kavgaları önlemeye çalışırdı.

1960'lı yıllarda fakültede resmî ders olarak Kur'an-ı Kerim dersi yoktu. Öğrenciler kendi gayretleriyle, Arapça'dan, Farsça'dan faydalanarak Kur'an-ı Kerim öğrenmeğe çalışıyordu. Bunu gören Hocaefendi, müsait zamanlarında hasbî olarak, isteyenlere Kur'an-ı Kerim ve Osmanlıca dersleri veriyordu.

Öğrencilerini bilimsel araştırmalara, master ve doktora yapmaya teşvik ederdi. Öğretim üyeleri arasında saygınlığı vardı. Sahasında söz sahibi idi. Özellikle Türk-İslâm Edebiyatı'nda, ilk müracaat edilen kimseydi. Kendisinden önce profesör olmuş hocalar bile, ağır bir parça, çetin bir şiir oldu mu;

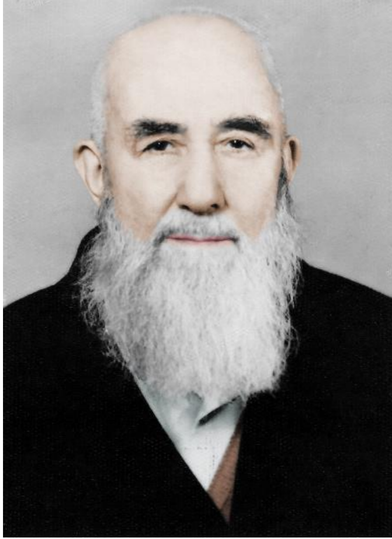
"—Es'ad Bey, şuna beraber bakabilir miyiz?" diye kendisine gelirlerdi. Herkese yardımcı olmaya çalışırdı.

İlk yıllar Kurtuluş'ta oturuyorlardı. Daha sonra Kalaba'ya taşındılar (1963). Evlerinin yakınında cami yoktu. Bir mescid açılması için önderlik etti. Daha sonra onun gayretleriyle bir dernek kurulup, cami yeri alındı. Üstte Kur'an Kur'an Kursu, altta cami olmak üzere cami inşaatının yapılmasına gayret etti. Buralarda zaman zaman hadis ve tefsir sohbetleri yaptı.

Komşuluk ilişkileri çok mükemmeldi. Bütün yorgunluklarına ve yoğunluklarına rağmen, komşularına da vakit ayırırdı. Karşılıklı ziyaretleşmeler olurdu. Ziyaretlerde tebessümü eksik etmezdi.

Ziyaret sırasında, kütüphaneden uygun bir kitap alır, orada bulunanlardan birisine bir yer açtırırdı. Sonra oradan bir miktar okuyarak sohbet ederdi.

Mehmed Zâhid Kotku Hazretleri, hemen her yıl Ankara'ya gelir, evlerinde bir süre misafir kalırdı. Ankara'nın çeşitli semtlerinde, çevre ilçelerde sohbetler, ziyaretler olurdu. Bazen de M. Es'ad Hocaefendi'yi de yanına alır, Anadolu'nun muhtelif şehirlerine beraber seyahat ederlerdi.

1977 Yılında, Mehmed Zâhid Kotku Efendi'nin bizzat elinden tutarak kürsüye oturtması ile İskenderpaşa Camii'nde *Râmûzü'l-Ehàdîs* derslerine başladı. Hafta sonlarında İstanbul'a gidiyor, pazar günü hadis dersini yapıp Ankara'ya dönüyordu.

Mehmed Zâhid Efendi'nin hastalığında, ameliyatında hep yakın hizmetinde bulundu. Son demlerinde de yanıbaşındaydı. Onun arzusu üzerine, 13 Kasım 1980 (5 Muharrem 1401) günü vefatından sonra, cemaatin eğitimiyle ve her türlü meselesiyle ilgilenme, tebliğ ve irşad görevini üstlendi.

Tasavvufî nisbeti; hocası Mehmed Zâhid Efendi vasıtasıyla Nakşibendî Tarikatı'nın, Hàlidiyye kolunun, Gümüşhâneviyye şubesidir. Ayrıca Kàdiriyye, Sühreverdiyye, Kübreviyye, Çeştiyye, Mevleviyye, Halvetiyye ve Bayrâmiyye tarikatlarından da irşada me'zundur.

Onun döneminde hadis derslerine ilgi daha da arttı. Cemaat yer bulamadığı için camiye ilâveler yapıldı, ders dinlenilecek yerler beş-altı kat genişletildi. Caminin yanındaki eski binalar alınarak camiye katıldı. Ayrıca Ankara, İzmir, Bursa, Sapanca, İzmit ve Eskişehir'de mutad hadis dersleri başlatıldı.

Mehmed Zahid Kotku Efendi'nin emri üzerine kurduğu "Hakyol

Vakfı"nın çalışmalarıyla bizzat ilgilendi, muhtelif yerlerde şubeler açtırdı. Eğitim ve yardımlaşma faaliyetini yaygınlaştırmak için çalışmalar yaptı. Sanat ve kültürle ilgili çalışmalar yapmak üzere "İlim, Kültür ve Sanat Vakfı"nı, sağlık hizmetleri için "Sağlık Vakfı"nı kurdurdu. Hanımların eğitimiyle ilgili olarak "Hanım Dernekleri"nin; çevre ile ilgili çalışmalar yapmak üzere "İlim, Ahlâk, Kültür ve Çevre Dernekleri"nin kurulmasını ve yaygınlaştırılmasını teşvik etti. Bu çalışmalarla toplumun güzel amaçlar için bir araya gelmesini, organize olmasını sağlamaya çalıştı.

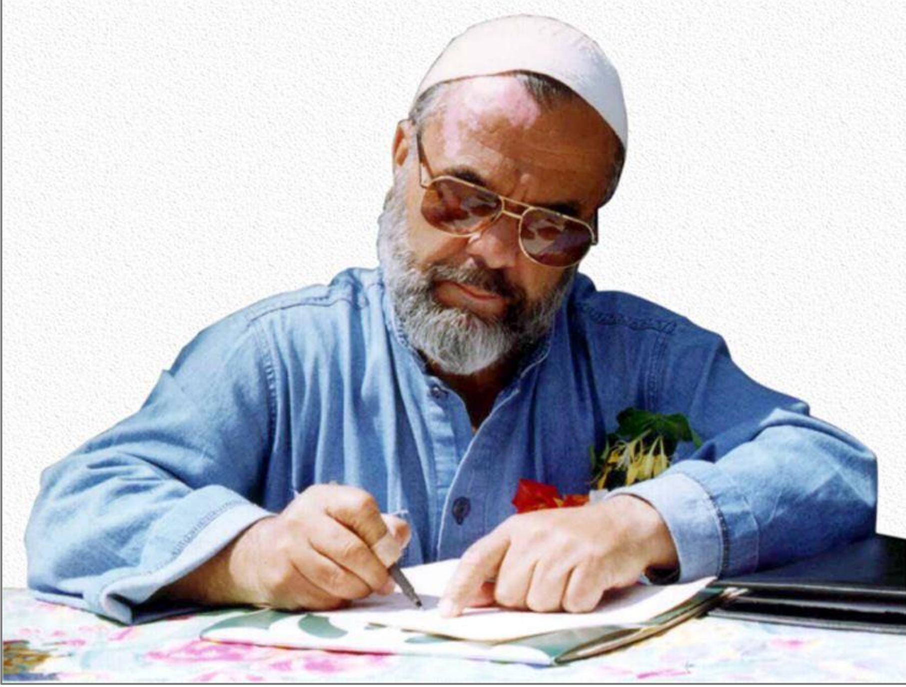
Vakıflara ait, harabe haline gelmiş birtakım ecdad yadigârı eserlerin tamir ve tecdidiyle ilgilendi. Onların gayesine uygun olarak tekrar faaliyete geçmesini temin etti. (Ahmed Kâmil Tekkesi, Selâmi Mustafa Efendi Tekkesi, Şeyh Murad Efendi Dergâhı, Şadiye Hatun Şifâ Külliyesi...)

Eğitimin yaygınlaştırılması için basın ve yayın çalışmalarıyla ilgilendi. 1983 Eylülünde İslâm dergisi, 1985 Nisanında *Kadın ve Aile* ve *İlim ve Sanat* dergisi yayınlanmaya başladı. Daha sonra, Gülçocuk dergisi çıkartıldı. Sağlık ve bilimle ilgili konularda ise *Panzehir* dergisi yayınlandı. Vefa Yayıncılık adına yayınlanan bu dergilerle yakından ilgilendi ve makaleler yazdı.

Bu dergiler ilgilendikleri sahalarda kamuoyuna önderlik ettiler. Yayınladıkları yazılarla, araştırma dosyalarıyla ve İslâm dünyasından haberlerle halkımızın bilgilenmesine ve bilinçlenmesine katkıda bulundular. İyimser, ümit verici, yol gösterici yazılarla pek çok hayırlı gelişmelere sebep oldular. Haklarında sempozyumlar, doktora tezleri yapıldı. Bir ara İslâm dergisinin tirajı yüz bini aştı. *İslâm* ve *Kadın ve Aile* dergileri, 1998 Haziranına kadar aksamadan yayınlarını sürdürdüler.

Kitap yayıncılığı için Sehâ Neşriyat'ı kurdu; çeşitli dinî, edebî, tarihî, kültürel eserler neşredildi. Yayıncılığın geliştirilmesi, haftalık ve günlük yayınlara geçilebilmesi için çalışmalar başlattı. Onun gayretleriyle bir matbaa tesis edildi (Ahsen), dizgi tesisleri kuruldu (Dehâ).

Sesli ve görüntülü yayıncılık alanında hizmet etmek, millî ve mânevî değerlerimize uygun yayınlar yapmak üzere, *Ak-Radyo*

(AKRA) adı altında bir müessesenin kurulmasına öncülük etti (1992). Halen İstanbul'dan radyo yayınları yapılmakta; bu yayınlar uydu vasıtasıyla Türkiye'nin her yerinden, Orta Asya'dan ve Avrupa'dan dinlenebilmektedir.

Onun teşviki ile Ak-Televizyon adı altında Marmara Bölgesine yönelik bölgesel televizyon yayını başlatıldı (1997). Basın-yayın alanında *Sağduyu* isimli günlük bir gazete yayınlandı (3 Mayıs 1998 - 11 Temmuz 1999).

Kaliteli bir eğitimi temin etmek amacıyla, özel eğitim kurumlarının kurulmasını teşvik etti. Çeşitli illerde ilkokul öncesi, ilkokul ve orta öğrenime yönelik eğitim tesisleri, okullar ve dersaneler kurdurdu. (Asfa)

Halka güvenilir bir sağlık hizmeti verilmesi için poliklinikler ve hastaneler açılmasını teşvik etti. Başta İstanbul olmak üzere bir çok ilde sağlık kuruluşları hizmete açıldı. (Hayrunnisâ Hastanesi, Esmâ Hatun Hastanesi, Afiyet Hastanesi…)

Yurtdışındaki müslümanlarla diyaloğu sağlamak, ziyaretleri kolaylaştırmak amacıyla İskenderpaşa Turizm (İSPA) adı altında bir seyahat acentası kurulmasına öncülük etti. Bu şirket vasıtasıyla hac ve umre programları, çeşitli yurt içi ve yurt dışı geziler; aile ve eğitim toplantıları düzenlendi.

İlmî seviyesi yüksek hocalar yetiştirmek amacıyla İstanbul'da, Ankara'da, Konya'da ve Bursa'da hadis ve fıkıh enstitüleri açtırdı. Buralarda ilâhiyat fakültelerinde okuyan veya mezun olan kimselere, özel hocalardan Arapça, hadis, tefsir ve fıkıh dersleri verdirilmesini temin etti.

Sohbet ve vaazlarına yurt içinde ve yurt dışında büyük ilgi gösterilmesi ve çeşitli yerlere davet edilmesi, onun çok seyahat etmesine neden oldu. Avrupa'da, Kuzey Amerika'da, Afrika'da, Orta Asya'da ve Avustralya'da pek çok ziyaretler, vaazlar, sohbetler yaptı; eğitim programlarına katıldı.

Her yıl hac ve umre dolayısıyla değişik ülkelerden gelen müslümanlarla görüştü, diyalog kurdu. Hakkı ve hayrı, iyiyi ve güzeli tebliğ etme yönünde şumüllü ve verimli çalışmalar yapmaktan bir an bile geri kalmadı. Çevresini de daima bu tür

çalışmalara teşvik etti.

1997 Mayıs'ından itibaren hizmetlerini yurtdışında sürdürdü. 1998 yılında Avustralya'nın Brisbane şehrine yerleşti. Tebliğ ve irşad çalışmalarını Avustralya'nın her tarafına yaygınlaştırdı. Pek çok yerde camiler, kültür merkezleri açıldı. Brisban'daki camide, her gün sabah ve yatsı namazlarından sonra, hadis sohbeti yapıyordu.

Radyo sohbetleri yine devam etti. Cuma günleri Ak-Radyo'da yapmakta olduğu hadis sohbetlerine ilâve olarak, salı günleri tefsir sohbetleri yapmaya başladı (29 Eylül 1998). Fâtiha Sûresi'nden başladı. Her sohbette birkaç ayet-i kerime okuyup, izah ediyordu. Vefat etmeden önce yaptıkları son tefsir sohbetinde, Bakara Sûresi 224. ayetine kadar gelmişlerdi.

4 Şubat 2001 (10 Zilkade 1421) Pazar günü, bir cami açılışı yapmak için Grifit şehrine giderlerken, Avustralya yerel saatiyle 12'de (Türkiye saatiyle 04'te) Sydney civarında, Dubbo kasabası yakınlarında geçirdikleri elim bir trafik kazası sonucu, yanında bulunan damadı Prof. Dr. Ali Yücel Uyarel'le birlikte ahirete irtihal eylediler. Ani ölümleri ailesi, yakınları, sevenleri ve bütün müslümanlar tarafından derin bir üzüntüyle karşılandı.

Mübarek naaşları, Sydney'de Auburn Gelibolu Camii'nde kılınan cenaze namazından sonra Türkiye'ye getirildi (8 Şubat Perşembe). 9 Şubat Cuma günü, Fatih Camii'nde yüzbinlerin iştirak ettiği muhteşem bir cenaze namazından sonra, tekbirlerle, salevatlarla, dualarla, gözyaşlarıyla, Ebû Eyyûb el-Ensàrî Hazretleri'nin kabri civarında, Eyüp Mezarlığında toprağa verildi.

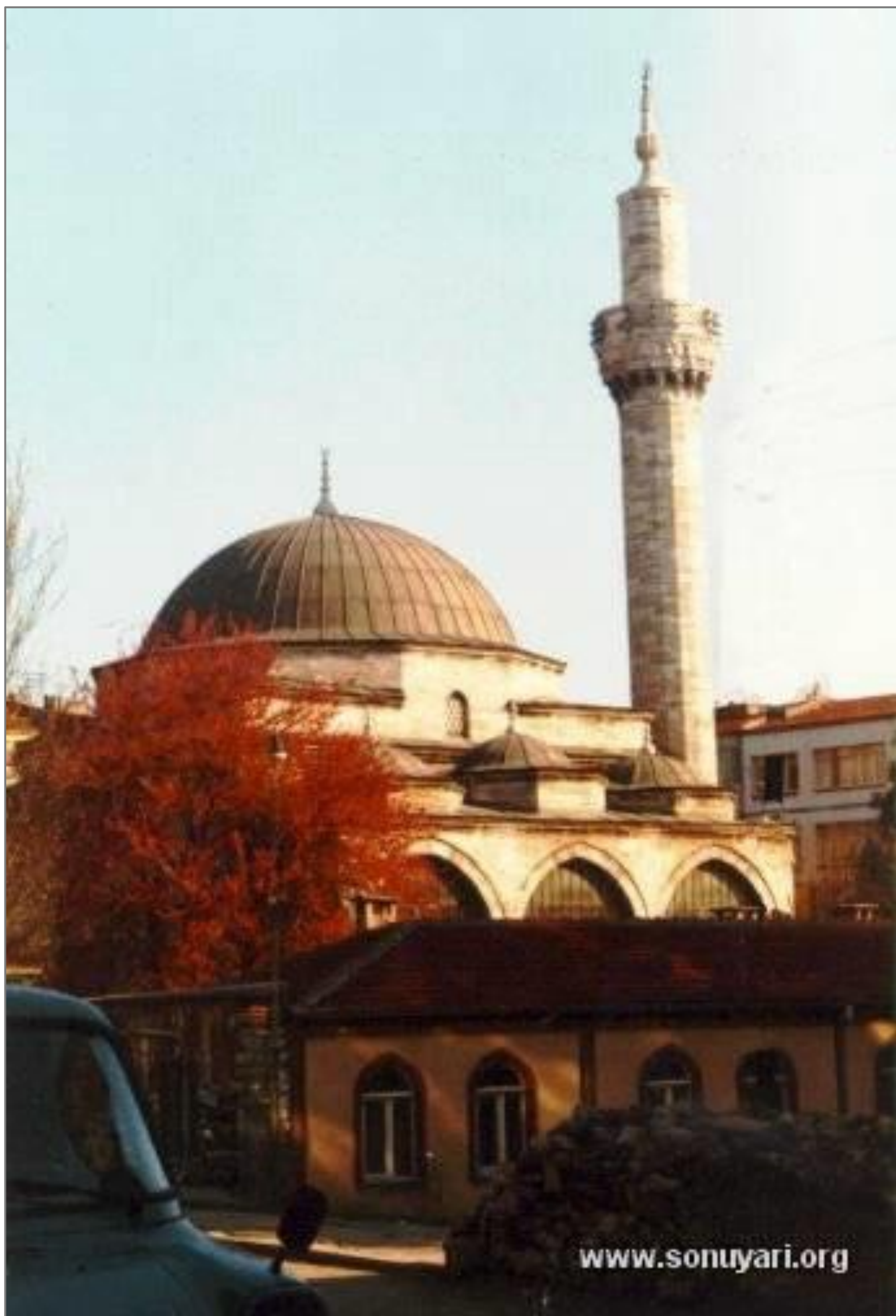
Prof. Dr. Mahmud Es'ad Coşan Rh.A, doğu dillerinden Arapça ve Farsça'yı, batı dillerinden Almanca ve İngilizce'yi bilmekteydi. Yurt içinde ve yurt dışında çok yönlü sosyal faaliyetlerini, tebliğ ve irşad çalışmalarını vefat edinceye kadar devam ettirdi.

Rûhu şâd, mekânı cennetî a'lâ olsun...

Yayınlanmış Eserleri:

01. Matbaacı İbrâhîm-i Müteferrika ve Risâle-i İslâmiye (1982)
02. Hacı Bektâş-ı Velî, Makàlât
03. Gayemiz (1987)

04. İslâm Çağrısı (1990)
05. Yeni Ufuklar (1992)
06. Çocuklarla Başbaşa
07. Başarının Prensipleri
08. Türk Dili ve Kültürü
09. İslâm'da Nefis Terbiyesi ve Tasavvufa Giriş (1992)
10. Avustralya Sohbetleri-1 (1992)
11. Avustralya Sohbetleri-2 (1994)
12. Avustralya Sohbetleri-3 (1995)
13. Avustralya Sohbetleri-4 (1996)
14. Yeni Dönemde Yeni Görevler (1993)
15. Haccın Fazîletleri ve İncelikleri (1994)
16. Zaferin Yolu ve Şartları (1994)
17. İslâm, Sevgi ve Tasavvuf (1994)
18. Sosyal Çalışmalarda Organizasyon ve Başarı (1994)
19. Güncel Meseleler-1 (1994)
20. Güncel Meseleler-2 (1995)
21. Hazret-i Ali Efendimiz'den Vecîzeler (1995)
22. Hacı Bektâş-ı Velî (1995)
23. Yunus Emre ve Tasavvuf (1995)
24. Başarı Yolunda Sevginin Gücü (1995)
25. İslâmî Çalışma ve Hizmetlerde Metod (1995)
26. Sosyal Hizmetlerde Hanımlar (1995)
27. Ramazan ve Takvâ Eğitimi (1996)
28. Tebliğ ve İrşad Çalışmaları (1996)
29. İslâm, Tasavvuf ve Hayat (1996)
30. Haydi Hizmete! (1997)
31. İslâm'da Eğitimin İncelikleri (1997)
32. Tasavvuf Yolu Nedir? (1997)
33. İmanın ve İslâm'ın Korunması-1 (1997)
34. İmanın ve İslâm'ın Korunması-2 (1998)
35. Allah'ın Gazabı ve Rızası (1997)
36. Mi'rac Gecesi (1998)
37. Doğru İnanç ve Güzel Kulluk (1998)
38. Ramazan ve Güzel Ameller (1998)

www.sonuyari.org

01. ALLAH'IN YARDIMI VE ZAFER

Eùzü bi'llâhi mine'ş-şeytâni'r-racîm.
Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.
El-hamdü li'llâhi rabbi'l-àlemîn… Hamden kesîren tayyiben mübâreken fîh… Kemâ yuhibbü ve yerdà… Ve yenbağî li-celâli vechihi'l-kerîm…Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidi'l-evvelîne ve'l-âhirîne ve şefîi'l-müznibîn muhammedini'l-mustafâ… Ve âlihî ve sahbihî ve men tebiahû bi-ihsânin ilâ yevmi'd-dîn…

Emmâ ba'dü, fa'lemû eyyühe'l-ihvân... Feinne efdale'l-hadîsi kitâbu'llàh... Ve efdale'l-hedyi hedyü seyyidinâ muhammedin salla'llàhu teàlâ aleyhi ve sellem... Ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ... Ve külle muhdesetin bid'ah... Ve külle bid'atin dalâleh... Ve külle dalâletin ve sàhibehâ fi'n-nâr... Ve bi's-senedi'l-muttasili ile'n-nebiyyi salla'llàhu aleyhi ve selleme ennehû kàl:

اَبْغُونِي ضُعَفَاءَكُمْ ، فَإِنَّمَا تُرْزَقُونَ وَتُنْصَرُونَ بِضُعَفَائِكُمْ

(حم. د. ت. ن. ك. حب. طب. ق. عن أبى الدرداء)

RE. 8/8 (*Ebğùnî duafâeküm, feinnemâ türzekùne ve tünsarûne bi-duafâiküm*)
Sadaka rasûlü'llàh, fî mâ kàl, ev kemâ kàl.

Çok aziz ve muhterem kardeşlerim!
Allah-u Teàlâ Hazretleri cümlenizden razı olsun… Kandiliniz mübarek olsun… Rabbimiz cennetiyle, cemâliyle cümlenizi müşerref eylesin…

Cennetin yolu Peygamber SAS Efendimiz'in yoludur. Onun sünnetine sarılmaktır, ümmetine hizmet etmektir. O bakımdan bizim dergâhımızda hadis-i şeriflerin okunması an'ane olmuştur. Bu hadis-i şerifleri okuyacağız, dilimizin döndüğünce anlatacağız. Maksadımız Rasûlüllah Efendimiz'in şefaatine ermek, onun hadislerini duymak, duyurmak; onların mucebince amel edip, sünne-i seniyyeyi ihyâ eyleyip, Rabbimizin vaad ettiği şehid

sevaplarına nâil olmak… İki cihan saadetine ermek… Rabbimiz bu muradlarımıza bizleri nâil eylesin…

Bu hadîs-i şerîflerin okunmasına ve izah edilmesine başlamazdan önce, Peygamber Efendimiz Muhammed-i Mustafâ Hazretleri'ne bağlılığımızın, sevgimizin, saygımızın, bir nişanesi olmak ve rûh-ı pâkine takdim kılınmak üzere; ve onun cümle âlinin, ashabının, etbaının, ahbabının ruhlarına hediye olmak üzere; sâir enbiyâ ve mürselîn ve cümle evliyâullah ve mukarrabînin ruhlarına ve hâsseten Ümmet-i Muhammed'in mürşidleri olan ulemâ-i muhakkıkîn verese-i nebî sâdât ve meşâyih-i turuk-ı âliyyemizin ruhlarına hediye olsun diye;

Bu hadîs-i şerifleri bize kadar nakil ve rivayet eylemiş bulunan bütün hadis alimlerinin ve râvilerin ruhlarına; ve eseri te'lif eylemiş olan Gümüşhaneli Ahmed Ziyâüddin Hocamızın ve kendisinden feyiz aldığımız Hocamız Muhammed Zâhid-i Bursevî'nin ruhlarına hediye olsun diye;

Bu beldeleri fetheden fatihlerin, Fâtih Sultan Mehmed Hanın, şehidlerin, gazilerin, mücahidlerin ruhlarına hediye olsun diye; bu beldeyi düşmanlardan korumuş ve temizlemiş olan mübareklerin ruhlarına hediye olsun diye;

Cümle hayır ve hasenât sahiplerinin ve bilhassa içinde toplanıp, ibadet edip hadis-i şerifleri okuduğumuz şu caminin bânîsi İskender Paşa Hazretleri'nin ve tekrar tekrar tamir ve tevsi eyleyenlerin kendilerinin ve geçmişlerinin ruhları için;

Uzaktan ve yakından bu hadîs-i şerîfleri dinlemek üzere gelmiş olan siz mübarek kardeşlerimizin ahirete göçmüş bütün sevdiklerinin ve yakınlarının ruhları için;

Biz yaşayan müslümanların da Rabbimizin rızasına uygun ömür sürüp, sünnet-i seniyye-yi Nebevî'ye temessük eyleyip, Kur'ân-ı Kerîm'in yolunda yürüyüp, Rabbimizin rızasına vâsıl olup, cennetiyle ve cemâliyle müşerref olmamız için bir *Fâtiha*, üç *İhlâs-ı Şerîf* okuyalım, öyle başlayalım, buyurun!

……………………………

a. Zayıflar Hürmetine Rızık ve Zafer

Az önce mukaddimede Arapça metnini okuduğum hadis-i şerif, *Râmûzü'l-Ehâdîs* isimli hadis kitabının 8. sayfasındaki 8. hadis-i şeriftir. Fakirlerle ilgili… Ebü'd-Derdâ RA rivayet etmiş, mübarek; Allah şefaatine nâil eylesin…

İsmi *Uveymir* veya *Âmir ibn-i Mâlik* imiş Ebü'd-Derdâ RA'ın. *Ebü'd-Derdâ* künyesidir. Ebû ile başlayan isimler künyedir. O künyenin arkasındaki asıl ismi aramak lâzım!

Meselâ, Fâtih Sultan Mehmed Han'ın ismi Muhammed… Ama künyesi *Ebü'l-Feth*, fethin babası… Yâni nice nice fetihler yapmış olan kimse mânâsına…

Bu hadis-i şerif Tirmizî'de, Neseî'de, Beyhakî'de, Hàkim'in Müstedrek'inde, İbn-i Hibbân'da, Taberânî'de, Ahmed ibn-i Hanbel'de var… Tirmizî de hasen ve sahih hadis diye tavsif eylemiş.

Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:[1]

اَبْغُونِي ضُعَفَاءَكُمْ ، فَإِنَّمَا تُرْزَقُونَ وَتُنْصَرُونَ بِضُعَفَائِكُمْ

(حم. د. ت. ن. ك. حب. طب. ق. عن أبى الدرداء)

RE. 8/8 (*Ebğùnî duafâeküm, feinnemâ türzekùne ve tünsarûne bi-duafâiküm*)

(*Ebğùnî duafâeküm*) "Bana sizin içinizdeki zayıflar konusunda yardımcı olunuz. (*Feinnemâ türzekùne ve tünsarûne bi-duafâiküm*) Çünkü siz rızka ve zafere zayıflarınızın berekâtıyla, zayıflarınızın hürmetine, zayıflarınızın hatırına nâil oluyorsunuz."

İçinizdeki güçsüz, kuvvetsiz, zavallı gördüğünüz o fukaracıkların hürmetine rızıklanıyorsunuz, yağmur yağıyor, meyva bitiyor, ekin bitiyor, düşmana karşı zafer kazanıyorsunuz. O beğenmediğiniz zayıflar hürmetine, Allah acıyor da günahla-

---

[1] Tirmizî, *Sünen*, c.VI, s.290, no:1624; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.VII, s.162, no:2227; Neseî, *Sünen*, c.X, s.262, no:3128; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.V, s.198, no:21779; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.117, no:4139; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.III, s.30, no:4388; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.III, s.345, no:6181; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XIX, s.253; Ebü'd-Derdâ RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.179, no:6048; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.I, s.119, no:181.

rınızdan dolayı sizi helâk etmiyor, sizin rızkınızı kesmiyor, sizi düşmana çiğnettirmiyor, zafer nasib ediyor. Muzaffer ediyor, mansur ediyor, müeyyed eyliyor.

"—Kim içimizdeki zayıflar?"

Tabii zayıfların başta geleni çocuklardır. Mâsum çocuklardır, günahsız çocuklardır. Zavallı, bir şeye gücü yetmez, dövsen bir kenarda büzülür, kalır. Yemek vermezsen, ağlaya ağlaya uyur kalır. Bugünkü gazetelerde, radyolarda ajanslarda söylüyor ya, her gün kırk bin tane çocuk ölüyormuş dünyada… Bakarsan büyür, bakmazsan ölür.

Annesi bakmazsa, babası bakmazsa, köprü altına bırakırsa, veyahut iyi bakmazsa, yanlış terbiye ederse, yanlış yollara sevk ederse, çocuklar zâyi olur.

Zayıfların bir tanesi çocuklar…

Sonra, kocası ölmüştür, kadın kalmıştır. Ne yapsın şimdi bu kadıncağız? Namuslu ama parayı nereden bulacak, bu çocukları nasıl yetiştirecek? Yetimlere nasıl bakacak?

Dul kadın zayıf bir kimsedir.

Veyahut çoluk çocuğu cihada gitmiştir, şehid olmuşlardır. Torunlar dedeye kalmıştır. Dede zaten kendisi aciz, maaşı az… Torunlarıyla kalmıştır. Şimdi bu zavallı ihtiyar ne yapsın da bu aileyi geçindirsin? Al sana bir zayıf daha…

İhtiyarlar, dullar, yetimler, çocuklar…

Sonra bir de yoksullar…

Yoksullar da parası pulu olmadığı için zayıftır, boynu büküktür, işini yürütemez. *Zengin arabasını dağdan aşırır*… Verir parayı, bastırır parayı, arabasını dağdan öbür tarafa aşırır. *Fakir düz yolda yolunu şaşırır*. Nasıl yürüyeceğini şaşırır zavallı…

Fakirler ama:

لاَ يَسْأَلُونَ النَّاسَ إِلْحَافًا (البقرة:٢٧٣)

(*Lâ yes'elûne'n-nâse ilhâfâ*) "Fakir olduğu halde insanların yakasına yapışıp da ısrar edip, yüz kızartıp kimseden bir şey istemezler." (Bakara, 2/273)

Böyle onurlu olur, edepli olur, boynunu büker, Rabbinden ister. Gayriye el avuç açmaz. Fakirdir, fakirliğin acısını çeker. Bazı günler aç kalır. Bazı kış günleri soğuktan tir tir titrer. Öksürük olurlar, iyi olurlar. Güneşli havada şükrederler, soğuk havada titreşirler. İşte bunlar da zayıf…

İşte bu mazlumların hürmetine, bu mâsumların hürmetine, bu zayıfların hürmetine, fakirlerin hürmetine Allah bizi cezalandırmıyor. Yoksa günahlar boyu geçmiş…

Şairin dediği gibi:

Her dem hatadır kârımız.

Sabahtan akşama hatalar içindeyiz.

Merhum Süleyman Çelebi'nin dediği gibi:

Gece gündüz işleri isyan kamu
Korkaram ki yerleri ola tamu

Gece gündüz isyan… Gece televizyon seyreder, şarkı dinler… Gazinoya gider, bara gider, pavyona gider… Kumar oynar, eğlenceye gider… Hanımını süsler, lüks tuvaletleri giydirir, lüks otomobile binerler…

"—Boğaz'ın acaba hangi gazinosuna gitsek, acaba neresi daha manzaralı? Neresi daha lüks? Neresi etrafa hava atmak için uygun? Sosyete nereye geliyor?"

Gece gündüz böyle giderler.

"—Zengini böyle de fakiri çok mu uslu?"

İslâm'ı öğretmezsen fakir de öyle olur. Gecekondu mahallesindeki insanlar da kimisi kumardadır, kimisi içkidedir, kimisi hatadadır, kimisi suçtadır, kimisi hırsızlıktadır, kimisi arsızlıktadır.

Kurtuluş İslâm'da… Müslümansa insan, zengin de olsa kurtulur, fakir de olsa kurtulur. Müslümanlık terbiyesini alamamışsa, yazık… O zaman Allah taş yağdırabilir kafasına milletin, felâket yağdırabilir.

Hani o Güney Amerika'da volkan bir patladı, bütün ovayı lâvlar istilâ etti. Hayvanlar lâvların arasında kaldı. Çocuklar boğazlarına kadar lâvların içinde kaldılar. Gözleri fal taşı gibi açılmış, donmuş kalmış durumda… Ağlaştılar ağlaştılar, kurtarmaya kimse gelmedi, helâk oldular. Yirmi bin kişi, otuz bin kişi, elli bin kişi…

Neden? Allah'ın gazabı öyle tecelli ediyor. Kim bilir nasıl bir kavimdi? Zâten Müslüman değildi, İslâm'dan haberi yok… Karnavalların, eğlencelerini televizyonlar gösteriyorlar. Din olmayınca, iman olmayınca, namus olmayınca Allah'ın gazabına mâruz kaldılar.

Bu eski kavimlerin de günahlardan dolayı nasıl helâk olduklarını, Kur'an-ı Kerim bize bildiriyor.

İşte bizim içimizdeki o zayıflar hürmetine, o sabîler hürmetine, o fukarâ hürmetine, o boynu bükük, her yerde itilip kakılıp da, "Aman yâ Rabbi!" deyip başka bir dayanacak yeri olmayan, ilticâ edecek yeri olmayan, ama ağzı dualı, eli tesbihli, kendisi namazda niyazda olan kimseler hürmetine Allah insana zafer verir, rızık verir.

Onun için eski sultanlar, eski büyük komutanlar ordularına hep

güçlü kuvvetli insanları almazlarmış. Pehlivan, 1,80 boyunda, sıktığı zaman demiri büken kuvvetli kimselerin yanında zayıfları da askere alırlarmış. Neden? Zafer ve rızık onlardan dolayı olduğu için… O ağzı dualılar hürmetine olduğundan, dikkat ederlermiş ona…

"—Aman içinizde abdestsiz olmasın! Aman içinizde haram yiyen olmasın! Böyle bir kimse varsa, ayrılsın benim ordumdan… Benim ordumdaki insanlar hep mübarek insanlar olsun!" diye az mı tenbihlemiş fetih uzadıkça Fatih Sultan Mehmed Han…

"—Kuşatma başlayalı 50 gün geçti, 51 gün geçti. Niye hala zafer müyesser olmadı? Niye hala şehri fethedemedim?" diye kabahati kendisinde arıyor.

"—İçinizde namaz kılmayanlar varsa, haram yemiş olanlar varsa ayrılsın, gitsin! Hiçbir şey demeyeceğim. Ben Allah yolunda, Allah eri olan insanlarla çarpışmak istiyorum." demiş.

Bir tane ayrılan olmamış. Demek ki, hepsi ricâlullah, ehlullàh… Hepsi namazında niyazında mübarek insanlarmış. Allah o zamanın imkânsızlıkları içerisinde bu surları devirttirmiş, çatır çatır yıktırmış. Ve Müslümanlara bu beldeleri imanlarından dolayı, Allah yolunda çalışmalarından dolayı vermiş. Allah yolundan

ayrılmaları dolayısıyla da alır.

Bir resmî hüviyeti olan ciddî kardeşimiz anlatmıştı. Rumların papazlarından biri Almanya'da bir konferans vermiş. O konferansın metni de ellerine geçmiş bizim arkadaşların. Onlar bana naklettiler ki:

"—İki bin yılında İstanbul elimizde olacak!" diyorlarmış.

Bunu ben size duyurayım da, ona göre tedbirinizi alın!

Yâni şimdi kaçtayız? On sene sonra... On sene sonra İstanbul Rumların eline geçecekmiş. Ne düzenler düşünüyorlarsa, ne oyunlar kuruyorlarsa... Ne tuzaklar hazırlıyorlarsa, ne planlar yapıyorlarsa, "On sene sonra İstanbul bizim olacak!" diye heves ediyorlar.

"—Alırlar mı?"

Alamayacaklar inşallah... Biz Roma'yı alacağız da, onlar alamayacaklar.

Ama ahali içinden gâvurlaşırsa ne olacak?

Allah tanımaz, peygamber tanımaz, Kur'an tanımaz, ahkâm tanımaz, haram tanımaz... Büyük tanımaz, hoca tanımaz, söz dinlemez, laf anlamaz... Nefsinin esiri, şeytanın maskarası... Günahlara dalmış gitmiş, âsî, mücrim, zalim, kâfir, kıpkızıl, kapkara, simsiyah... Allah cezayı verebilir. Ama öyle rivayetler var ki, alamayacaklar.

Allah beldelerimizi düşmana çiğnettirmesin... Bizim çok geniş diyarlarımız vardı. Bugün işçi gönderdiğimiz yerlere, atalarımız vali gönderiyorlardı. Pek çok yerler bizim yönetimimizdeydi. Romanya, Kırım, Kafkasya, Bulgaristan, Mora Yarımadası, Yugoslavya... Bavyera'ya kadar dayanmıştık.

Hepsi Müslümanların elinden çıktı. Neden?

Allah-u Teàlâ Hazretleri kendi has kullarına yardım eder. Kullar kusur edince, yardım kesilir.

Hak kulundan intikàmın yine kul ile alır;
Bilmeyen ilm-i ledünni onu kul yaptı sanır.

O zaman birisini musallat ediyor Allah;

"—Sen misin günah işleyen, sen misin benim yolumdan çıkan,

sen misin bana âsî gelen? Sen misin kâfir gibi imanından soyulup, sıyrılıp çıkıp giden, kâfirlere benzeyen?" diye o zaman cezayı verebilir.

Rabbimiz bizi içimizdeki şaşkınların, akılsızların, aklı kıtların, yanlış düşüncelilerin yaptığından dolayı cezalandırmasın…

İnsanın hasmı, düşmanı Allah olursa, o insan nasıl kurtulur?

Bir insanın dostu Allah olursa, o insanın sırtı nasıl yere gelir?

Gelmez! Cümle cihan halkı üşüşseler, bir zarar veremezler.

Peygamber Efendimiz'i, o Taif'te taşladıkları zamanı şöyle gözümün önüne getiriyorum, ayaklarının kanadığı zamanı düşünüyorum. Allah'ın varlığını, birliğini anlatmağa Taif'e gitmiş de, taşlayıp taşlayıp şehrin dışına kadar kovalamışlar. Bir bağ evine sığınmış.

Ne oldu? Taşlayanların hepsi helâk oldu, hepsi gitti. Rasûlüllah'ın davası galip geldi. İslâm dünyanın her yerine yayıldı. Taşlanan Rasûlüllah Efendimiz, sonunda cihana hakim oldu.

O bakımdan aklımız varsa, Allah yolunda yürümemiz lâzım! Aklı olmayan zulme sapar, günaha sapar, harama sapar… Aklı olanın, Allah yolunda yürümesi lâzım! Allah'ın dostu olmağa çalışması lâzım! Allah'ın hasmı olma durumuna düşmemeğe olanca gayretiyle gayret etmesi lâzım!

Polisten korkar, hàkimden korkar, para cezasından korkar... Parasızlıktan korkar, ticaretin kesada gitmesinden korkar, keyfinin kaçmasından korkar; Allah'tan korkmaz.

Allah'tan korkmamak çok büyük bir cesaret, çok ahmakça bir cesaret… Kâinatın sahibi… Ol dediği zaman her şeyin olduğu; olma derse her şeyin mahvolacağı, kâinatın sahibi, halikı, râzikımız, Rabbimiz Allah-u Teàlâ Hazretleri'ne hasım olmaktan korkmuyor insanlar… Zulmün, cahilliğin büyüklüğüne bak!

Allah-u Teàlâ Hazretleri bizi imandan, irfandan, edepten, ahlâktan ayırmasın… O imanın tadını, böyle tatlı bir meşrubatı yudum yudum içip, tadını ala ala keyfini sürdüğü gibi tadını duymamızı nasib eylesin… Şu imanın, şu Müslümanlığın, şu tasavvufun, şu güzel ahlâkın, şu güzel âdâbın, şu sevginin, şu kardeşliğin, şu muhabbetin tadını Allah bizim dimağımıza versin…

Boş geziyor pek çok kimse… Müslümanlığın tadını duyamamış,

kardeşliğin zevkine varamamış, Allah'a itaat etmenin güzelliğini anlayamamış… Allah yolunda para vermenin lezzetini, hayır yapmanın güzelliğini tadamamış. Allah uyanıklık nasib etsin…

Tabii, madem böyle zayıflar hürmetine Allah bize rızık veriyor, zafer veriyor; o halde bizim de zayıfları hor görmememiz lâzım! Çünkü Allah onları seviyor da, onların hürmetine biz de kurtuluyoruz. Onlara riayet etmemiz lâzım, onları kollamamız lâzım!

Çocuksa, iyi bakmamız lâzım! Yetimse, büyütmemiz lâzım! Dulsa, göz kulak olmamız lâzım! İhtiyarsa, hizmet etmemiz lâzım! Fakirse, yoksulsa, paramızdan pay ayırıp onlara vermemiz lâzım!

Biz yiyoruz, o aç… Biz giyiyoruz, o çıplak… Biz ısınıyoruz, o titriyor… Böyle olmamalı, kardeşlik bu değil. Onlara hayır yapmanın gayretinde olmalıyız.

b. Kulun Kula Yardım Etmesi

Peygamber SAS Efendimizin bir hadis-i şerifini hatırlattı bana bu sözlerim.

Bir hadîs-i kudsîde anlatıldığına göre, Rabbü'l-àlemîn, bir kuluna diyecekmiş ki:

"—Kulum, ben hastalandım da, sen beni ziyaret etmedin!"

Kul da diyecekmiş ki:

"—Yâ Rabbi, sen Rabbü'l-àlemîn'sin, sen nasıl hastalanırsın? Bu ne demek, anlayamadım?"

"—Kullarımdan bir sevgili kulum hastalanmıştı; onu ziyaret etmiş olsaydın, beni onun yanında bulacaktın. Beni ziyaret etmiş gibi olacaktın." buyuracakmış.

Hastanelerde o hastaların, veya evinde hasta olup da hastaneye bile gidemeyenlerin…

Hani birisi ne demiş;

"—Hastasın, doktor çağırsana!" demişler.

"—Ziyanı yok, biz doktorsuz da ölürüz." demiş.

Kimisi doktor bile çağıramaz. Bir ziyaretin ne kadar kıymeti var. Ne kadar gönül alır, ne kadar moral verir. Ne kadar keyfini yerine getirir. Ne kadar dua kazanır insan…

"—Ey kulum, acıktım da beni doyurmadın!" diyecek Allah CC.

Diyecekmiş ki kul:

“—Yâ Rabbi, sen Rabbü’l-âlemîn’sin, yâni ben seni nasıl doyurabilirim? Sen acıkmazsın zaten.”

“—Filanca sevgili kulum acıktı, senden yemek istedi. Onu doyurmuş olsaydın, beni doyurmuş gibi olacaktın!”

İkinci söylediğim hadis-i şeriften anlaşıldığına göre, Rabbimiz kulun kula yardım etmesini, Müslümanın Müslümana destek olmasını çok seviyor. Çok pâye veriyor ona, kendisine yapılan ikram gibi sayıyor. Kuluna yapılan itibar ve ikramı, kendisine yapılan itibar ve ikram gibi sayıyor, büyük mükâfatlar veriyor.

Onun için zayıfları kollayalım, çocukları kollayalım!

“—Bir insana yapılan en büyük iyilik nedir?”

Para vermek midir; bir milyon, beş milyon, on milyon… Yüz milyon, bir trilyon…

“—Hayır, değil… Belki paradan dolayı azar, her akşam bir barda, bir pavyonda gezer, tepetaklak cehenneme yuvarlanır.”

En önemlisi bir insanın iman sahibi olmasıdır. Hepimiz öleceğiz ve bu hayatın zamanı ne uzar, ne kısalır. Gelecek bir zaman ve öleceğiz. Ama bugün, ama yarın…

Neylersin ölüm herkesin başında
Uyudun uyanmadın olacak;
Kim bilir nerde, nasıl, kaç yaşında?
Bir namazlık saltanatın olacak;
Taht misâli o musallâ taşında…

Ne zaman öleceğimiz bilmiyoruz, ama öleceğiz.

İman ile göçmenin, ahiretin ebedî saadetini kazanmanın yolunu öğretmek, bir insana yapılan en büyük iyiliktir.

Adam şarhoş, adam hırsız, adam rüşvetçi… Adam haylaz, adamın gözü sağda solda… Komşunun malında, mülkünde; ehlinde, ailesinde…

E şimdi bundan bir hayır gelmez. Ne millete hayır gelir, ne ailesine hayır gelir, ne kendisine hayır gelir… Kimseye hayrı olmaz böyle insanın…

Onun için, bir insana yapılacak en büyük iyilik, onu hakîkî

mü'min olacak şekilde yetiştirmeye çalışmaktır. Var gücümüzle ona çalışmamız lâzım!

Her birimiz onar tane insanı böyle iyi Müslüman yapacak bir hale getirmiş olsak, on misli birden büyüyeceğiz. Nüfusumuz elli milyon, beş yüz milyon olacağız. Bir dahaki seneye dünya Müslüman olacak.

Birisi geldi bana, sordum:

"—Çoluk çocuğun ne iş yapar?"

"—Bir çocuğum imam-hatipte, ikinci çocuğum imam-hatipte, üçüncü çocuğum imam hatipte… Ötekisi ilkokula yeni başladı."

Mâşaallah, babalık vazifesini yapıyor. Hepsini Allah'ın ayetlerini, Rasûlüllah'ın hadislerini bilecek tarzda yetiştiriyor. Allah korusun… Kendi başına olduğu zamanda günahlara saptırmasın Allah…

Babaların duasının da kıymeti var…

Zayıflara hürmet edelim, izzet edelim, yardım edelim, yetiştirelim, besleyelim, bakalım; Allah'ın rızasını kazanalım! Birinci hadis-i şeriften bu çıkıyor. Başta çocuklar olmak üzere, yaşlılar, dullar, yetimler, fakirler, miskinler; hepsine yardım elini uzatacağız.

Biz Müslümanlar kendisi için yaşayan insanlar değiliz, başkasına faydalı olmak için gayret eden insanlarız. Çünkü bize hadis-i şerifte hedef şöyle gösterilmiş: Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[2]

خَيْرُ النَّاسِ، أَنْفَعُهُمْ لِلنَّاسِ (القضاعي عن جابر)

(*Hayru'n-nâs*) "İnsanların en hayırlısı (*enfauhüm li'n-nâs*) insanlara faydası en çok olandır."

Hedef bu… "Öteki insanlara benim faydam ne kadar çok olursa, o kadar hayırlı insan olacağım. O kadar derecem yüksek olacak, o

---

[2] Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.VI, s.58, no:5787; Kudâî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.I, s.108, no:129 ve c.II, s.223, no:1234; İbn-i Hibbân, *Mecrûhîn*, c.II, s.79, no:630; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.VIII, s.404; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.IV, s.177, no:6549; Câbir ibn-i Abdullah RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.I, s.240, no:679, 772; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XXII, s.110, no:24435; *Keşfü'l-Hafâ*, c.II, s.234, no:1254, 2698.

kadar sevabım fazla olacak.” diye bütün Müslümanların gayreti budur.

Bir kardeşimiz bir cami yaptırdı, böyle tıklım tıklım doluyor Ramazan’da… Şimdi diyor:

“—Bir cami daha yaptıracağım!”

“—Falanca yerde mülküm var, satacağım; iki milyar ediyor, üç milyar ediyor… Bir cami daha yaptıracağım! Arkasından bir cami daha yaptıracağım!”

Aşk olsun, mâşâallah…

Birisini duydum ki… Bizim bir hadis enstitümüz var… Biz üniversite mezunu kimseleri alıyoruz, dört sene daha okutuyoruz, üç sene daha okutuyoruz, iki sene daha okutuyoruz… “Arapçayı iyi öğrensin, dinini iyi öğrensin, hafızlığını tamamlasın, iyi bir din alimi olsun, nereye giderse orada İslâm’ı anlatsın!” diye.

Duymuş bizim böyle bir müessesemiz olduğunu… O da üç tane birden açmış. Kendi parasıyla… Hocalarını da kendi maaşlandırıyor, talebelere de bursunu kendisi veriyor. Binasını da kendisi hazırlıyor.

Aşk olsun! Allah malını daha çok etsin…. Bak, İslâm’a ne kadar faydalı oluyor!

Geçenlerde bizi bir semtte şöyle bir dolaştırdılar. Bilmediğim o Gülveren miydi, nereler ise… Ben Ankara’da iken, adını bilmediğim yeni yeni pek çok semtler olmuş buralarda… Baktım bir koca cami: Ebû Bekir Camii… *Radıya’llàhu anh*… Mâşâallah, kocaman bir cami… Baktım bir tarafından duvar ta öbür tarafına kadar gidiyor, aşağıya doğru gidiyor. Geniş bir saha…

Baktım arkasında kocaman dört katlı, beş katlı bir büyük bina… Kur’an Kursu binası… Aşk olsun, imrendim yâni… Allah razı olsun…

Bizim memleketimizin mayasında vardır bu… Hayır sahipleri az değil, eksik değil… Allah size de, bize de camiler, hayılar, kurslar, nice nice ecirli, sevaplı işler yapmayı nasîb etsin…

Şimdi burada bir şeyi unutmuştum, onu da söyleyeyim. Rasûlüllah SAS Efendimiz:

اَبْغُونِي ضُعَفَاءَكُمْ ،

(*Ebğùnî duafâeküm*) “Zayıflarınızı bulmak hususunda bana yardımcı olun!” buyurmuştu. Bu;

“—Yâ Rasûlallah, filanca zayıf… İsterseniz ona bir hayır yapın!” filan diye delâlet edin mânâsına gelebilir.

“—Beytü’l-mâlden, ganimet mallarından ona vermem için siz bana bildiriverin! Fakirler kimlerse, ben yardım edeyim diye bana aracı olun!” mânâsına gelebilir.

Bir de;

“—Ey ümmetim, eğer beni seviyorsanız, eğer Rasûlüllah’ın rızasını kazanayım diye düşünüyorsanız; benim rızamı kazanmanın yolu fakirlere yardım etmektedir. Onlara yardım edin, onların gönlünü alın; ben o zaman sizden hoşnud olurum!” mânâsına da gelebilir.

Onun için Allah bizi kendisinin rızasını kazananlardan, Rasûlüllah’ın rızasını, şefaatini kazananlardan eylesin…

c. Ölen İçin Ağlamak

İkinci hadis-i şerif.

Bu da vefat halinde cenazeye ağlamak olur mu olmaz mı, yaka paça yırtmak olur mu olmaz mı? Bu konuda bir hadis-i şerif.

Abdullah ibn-i Abbas RA'ın rivayet ettiğine göre, Peygamber SAS Efendimiz hanımlara hitâben buyurmuş ki:[3]

إِبْكِينَ ، وإِيَّا كُنَّ ونَعِيقَ الشَّيْطَان ، فإِنَّه مهمَا كَانَ مِنَ الْعَيْنِ والْقَلْبِ فَمِنَ الله ، ومِنْ الرَّحْمَةِ ، ومَا كَانَ مِنَ الْيَدِ واللِّسَانِ فَمِنَ الشَّيْطان

(ابن سعد عن ابن عباس)

RE. 8/9 (*İbkîne, ve iyyâkünne ve naîka'ş-şeytàn, feinnehû mehmâ kâne mine'l-ayni ve'l-kalbi femina'llàh ve mine'r-rahmeh, ve mâ kâne mine'l-yedi ve'l-lisân femine'ş-şeytàn.*)

(*İbkîne*) "Ağlayın, ağlayabilirsiniz." İnsan teessüre kapılınca ağlar. Ağlamayın desem de ağlarsınız. Bu elinde olan bir şey değil.

(*Ve iyyâkünne ve naîka'ş-şeytàn*) "Ağlayın ama sakın ha şeytanın feryadı gibi feryad çıkartmayın! Yâni bağırıp çağırmayın!

Vefat olunca ah, vah, çığlık, feryad, figan… Böyle şey yok, böyle yapmayın demek istiyor. Ağlayabilirsiniz, ağlamak elde olmayan bir şey olduğundan, ona Allah bir günah yazmaz. Ağlayın ama şeytanın feryadı gibi, çığlıkları gibi çığlık atmayın!

"—Ah beni bırakıp nereye gidiyorsun? Başıma bu da mı gelecekti?"

Çığlıklar, bayılmalar, ayılmalar… Yaka yırtmak, yüz yırtmak, tırnaklarıyla her tarafını kanatmak, göğsünü, bağrını yırtmak…

Bazı yerlerde buna benzer adetler var.

---

[3] Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.I, s.237, no:2127; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.III, s.107, no:4046; İbn-i Sa'd, *Tabakàt*, c.III, s.399; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XV, s.622, no:42480; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.I, s.122, no:185.

Diyor ki Peygamber Efendimiz:

"—Ağlayabilirsiniz ama şeytanın feryadı, sesi gibi, haykırması gibi ses çıkartmak yok… O doğru değil."

Çünkü diyor, izah ediyor... Efendimiz halim selim idi. Her şeyi güzel güzel izah ederdi. Karşısındaki anlasın da, sebebini bilsin de ona göre hareket etsin diye.

(*Feinnehû mehmâ kâne mine'l-ayni*) "Çünkü, ne zaman gözden gözyaşı çıkarsa, (*ve'l-kalbi*) gönülden, kalpten ağlamak gelirse, (*femina'llàh ve mine'r-rahmeh*) bu Allah'tandır ve Allah'ın yaratılıştan insana verdiği merhamet duygusundandır."

Bir annenin evlâdı alınsa, aklı başından gider. Bir evlâdın anası, babası vefat ederse, onun da aklı başından gider. Kocası ölse kadın üzülür, karısı ölse kocası üzülür. Alıştığından vaz geçmek, ayrılmak zordur.

Tabii hastalıklar oluyor, çeşitli şeyler oluyor, ayrılmak zor…

Ağlarsa, ağlamak ve kalpten üzülmek Allah'tandır. Allah öyle yaratmış, insan tabiatını merhametli yaratmış, sevici yaratmış. Böyle yakınlarını seviyor, ayrılmak zor geliyor. Ölüm hadisesine üzülüyor, ağlıyor.

(*Ve mâ kâne mine'l-yedi ve'l-lisân*) "Ama elinden ve dilinden olursa… Elden yaka yırtıyor, kendisine vuruyor, kendisini yumrukluyor. Ağzından feryad ediyor. Böyle elden ve dilden feryadlar, isyanlar çıkarsa, (*femine'ş-şeytàn*) o şeytandandır."

Bu Allah'ın kişiye verdiği tabiattan değildir, şeytanın kışkırtmasından, vesvesesinden, tahrikindendir. Allah'a asî getirtmek içindir, Allah'ın sevmediği duruma düşürtmek içindir. O oyuna gelmemek lâzım! Kadere razı olmak lâzım!

اَلْحُكْمُ لِلّٰهِ

(*El-hükmü li'llâh*) "Hüküm Allah'ındır." demek lâzım.

"—Ne yapalım ömrü bu kadarmış. Allah ahiretini, abad eylesin, ma'mur eylesin, münevver eylesin, aydın eylesin… Kabri cennet bahçesi olsun… Allah cennetiyle, cemaliyle müşerref etsin… Size de sabır versin…" filân demek lâzım!

"—Ne yapalım, ölümlü dünya… İnsanoğlu doğar, büyür, bir

zaman gelir ölür.” diye teselli etmek lâzım. Ötekisinin de sakin olması lâzım!

İmanın gereği bu… Feryad, figan ve sâire doğru değil.

Bir de bunu âdetâ merasim haline getirmiş topluluklar vardır, kabileler vardır, milletler vardır. Çeşitli şiirler, mersiyeler okuyarak, ağıt, yas günlerce devam eder. Bunlar doğru değil.

Sabırlı olacak Müslüman, dayanıklı olacak, Allah’ın hükmüne razı olacak. Böyle âsî olmayacak.

Allah acı göstermesin… Sevdiklerimizle, arkadaşlarımızla, dostlarımızla hayırlı, uzun ömürler sürmeyi Rabbimiz nasib eylesin…

Ama birisi aramızdan ayrılırsa, ağlayabilir, üzülebilir insan, normal de, başka milletlerin yaptığı gibi feryadlar, figanlar, el yüz yırtmalar, yaka yırtmalar, kendi kendisini yumruklamalar, tokatlamalar vs. böyle şeyler yok… Bunlar İslâmî değil…

d. Hac Zamanı Kâbe’yi Misafirlere Bırakın!

Hacla ilgili hadîs-i şerîfi Deylemî, Enes RA’dan rivayet etmiş. Allah hacca gidenlerin haclarını kabul etsin, sebeb-i duhul-u cennet

eylesin, tekrar gitmelerini nasip etsin. Hiç gitmemiş olanlara da hem haccın şartları olan zenginlik versin, sıhhat versin; hem de o mübarek beldeleri görmeyi, Resûlullah'ın gezdiği yerleri gezmeyi, kabrini ziyaret etmeyi, o ibadeti, o farizeyi de yerine getirmeyi nasip eylesin…

Hac kalabalık bir toplulukla olan bir ibadet. Biz burada konuşuyoruz, mescid tıklım tıklım dolu. Benim sırtımdan damlalar aşağı doğru damlıyor. Hissediyorum, belime dım diye arkadan damlıyor, süzülüyor. Muhakkak siz de öyle terliyorsunuz. Hacda da böyle olur. Hacda hava daha sıcak olur, burası gibi değil. İnsanlar terler, sıkışır, izdiham olur; ister istemez gönlü razı gelmese bile itilme kakılma, yere düşme olabilir. Tünel hadisesini biliyorsunuz, geçtiğimiz sene nasıl acı bir hadise oldu.

Peygamber Efendimiz diyor ki:[4]

أَبْلِغُوا أَهْلَ مَكَّةَ وَالْمُجَاوِرِينَ ، أَنْ يُخَلُّوا بَيْنَ الْحُجَّاجِ وَبَيْنَ الطَّوَافِ ، وَالْحَجَرِالأَسْوَدِ ، وَمَقَامِ إِبْرَاهِيمَ ، وَالصَّفِّ الأَوَّلِ ، مِنْ عَشْرٍ يَبْقَيْنَ مِنْ ذِي الْقَعْدَةِ ، إِلَى يَوْمِ الصَّدَرِ (الديلمى عن أنس)

RE. 8/10 (*Ebliğû ehle mekkete ve'l-mücavirîne, en yuhallû beyne'l-huccâci ve beyne't-tavâfi, ve'l-haceri'l-esvedi, ve makàm-ı ibrâhîme, ve saffe'l-evvel, min aşrin yebkayne min zilka'deti, ilâ yevmi's-sader*.)

(*Ebliğû ehle mekkete ve'l-mücavirîne*) "Mekke'nin yerli ahalisine ve Mekke'ye yerleşmiş, oraya mücavir olmuş kimselere benden tebliğ edin, bildirin ki hacılara fırsat versinler. (*En yuhallû beyne'l-huccâci ve beyne't-tavâfi*) Hacılarla tavafı, (*ve'l-haceri'l-esvedi*) Hâcer-i Esved'i, (*ve makàm-ı ibrâhîme*) Makàm-ı İbrâhim'i, (*ve saffe'l-evvel*) ve ilk saf arasını kendileri işgal etmesinler, aradan çekilsinler, boş bıraksınlar. Hacılara onlara kavuşmaya fırsat hazırlasınlar, hacıların onları yapmalarına yardımcı olsunlar! (*Min*

---

[4] Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.99, no:325; Enes ibn-i Mâlik RA'dan. *Kenzü'l-Ummâl*, c.V, s.54, no:12024; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.I, s.122, no:186.

aşrin yebkayne min zilka'deti, ilâ yevmi's-sader.) Zilkade'nin 20'inci gününden itibaren bayram gününe kadar, hacılar için serbest bıraksınlar."

Şöyle denmiş oluyor: Ey Mekkeliler! Siz zaten bu Beyt-i Şerîf'i her zaman tavaf ediyorsunuz bu Hâcerü'l-Esved'i tenha zamanda kaç defa öpmüşsünüzdür. Bu hacı zavallı; ömründe bir defa buraya geldi bir daha ya gelir ya gelemez. İzdiham etmeyin, siz kenarda arkalarda durun, bu hacı efendiler gelsin tavafı rahatlıkla yapsınlar. Siz izdiham yapmayın. Tavafı bunlar rahatlıkla yapsın, Hâcerü'l-Esved'i rahatlıkla öpsünler, Makâm-ı İbrâhim'de bulunsunlar, namaz kılsınlar ve ilk safları bunlara verin. Biz Mekke ahalisiyiz, filan diye oraları işgal etmeyin!

Hakikaten mühim bir tavsiye-i Nebeviyye... Onlar izdiham edince misafirlere yer kalmaz, misafirlere bu işleri yapma imkânı kalmaz. Onlar biraz anlayış gösterecek. Evet, ilk safın sevabı çok ama geriye çekilip Rasûlüllah'ın tavsiyesini tutmanın sevabı daha çok! Hem kardeşini tercih etmek, ona ikramda bulunmak, gelen ziyaretçiye ikramda bulunmuş olmak; o da bir fedakârlık olması dolayısıyla onun da sevabı daha fazla. O bakımdan Peygamber SAS böyle bir tavsiyede bulunmuş.

Bilinmeyen bazı kelimeler olabilir:

Mücavir ne demek? *Mücavir*, Mekke'ye veya Medine'ye oranın ahalisi değilken dışardan gelip yerleşmiş kimseye derler. Kendisi Yemen'den, Irak'tan, Şam'dan veya Türkiye'den ömrüm burada geçsin filan diye gitmiş oraya yerleşmiş. Ona mücavir derler.

Mehmed Zahid Kotku Hocamız Rh.A de son senelerinde böyle bir arzu izhar etti, cennetmekân. Geçen gün babam anlattı:

Hatta bir gün camiden çıkmış, eve doğru gidecek yerde aksi istikamete kapıya doğru gitmiş. Sonra birden dönmüş, cemaat de halka olmuşlar:

"—Biz Medine-i Münevvere'ye gidelim yerleşelim, mücavir olalım." demiş. Âcizane bendenizi zikrederek de; "Esad da burada bu vazifeyi yapsın!" diye konuşmuş.

Babam da:

"—Efendim, sizsiz bu olur mu? Siz giderseniz bu iş olur mu? Esad bu işi yapar mı yapabilir mi?" diye sormuş.

"—Hem de pek âlâ olur, hem de pekâlâ olur, hem de pekâlâ

olur!” demiş.

Niyeti öyleydi. Bir de ben en son seneler onunla beraber hacca gidenlerden duydum. Kendim Ankara’daydım, bilemiyorum. Vefat ettiği senede Mehmed Zahid Kotku Hocamız Rh.A şöyle demiş:

“—Bu Medine’de kalmak da güzel ama, insanın kendi beldesinde arkadaşlarının, yakınlarının ziyaretine mazhar olması da fena değil.” demiş.

Medine-i Münevvere’den hasta geldi. Mübarek, bir perşembe günü geldi. Ayakta geldi, bir hafta içinde hastalığı şiddetlendi. Ertesi perşembe Hakk’ın rahmetine kavuştu. Kabri Süleymaniye’de… El-hamdü li’llâh şimdi ihvânımız, onun bütün sevenleri Türkiye’nin neresinden gelse ziyaret ediyor, görüyor.

Medine-i Münevvere’de kalsaydı, uzak olduğu için birçok kimse mahrum olacaktı. Yine bizi sevdiğinden, orada kalmak yerine burayı tercih etmiş oluyor. Allah büyüklerimizin şefaatlerine nail eylesin…

e. Fakirlerin Elinden Tutun!

Hz. Ali Efendimiz’den ve Ebû’d-Derdâ Efendimiz’den RA rivayet edilmiş bir hadîs-i şerîf, Peygamber Efendimiz SAS buyuruyor ki:[5]

أَبْلِغُوا حَاجَةَ مَنْ لاَ يَسْتَطِيعُ إِبْلاَغَ حَاجَتِهِ ، فَمَنْ أَبْلَغَ سُلْطَاناً حَاجَةَ مَنْ لاَ يَسْتَطِيعُ إِبْلاَغَهَا ، ثَبَّتَ اللهُ قَدَمَيْهِ علىَ الصِّرَاطِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ

(طب. عن أبي الدَّرْدَاءِ)

RE. 8/11 (*Ebliğû hâcete men lâ yestatîu iblâğa hâcetihî, femen ebleğa sultânen hâcete men lâ yestatîu iblâğehâ, sebbeta’llàhü kademeyhi ale’s-sırâti yevme’l-kıyâmeh.*)

(*Ebliğû*) “Tebliğ edin, duyurun, haber verin! (*Hâcete men lâ*

---

[5] İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.I, s.50; Hz. Ali RA’dan.

Sehavî, *Makàsîdü’l-Âliyye*, c.I, s.50, no:11; *Keşfü’l-Hafâ,* c.I, s.30, no:43; *Câmiü’l-Ehàdîs*, c.I, s.123, no:187.

yestetîu iblâğa hâcetihî) "İhtiyaçlılık durumunu, muhtaçlık durumunu ilgili mercilere duyurmaya güç yetiremeyen, imkânı olmayan, söyleyemeyen, hakkını arayamayan, isteyemeyen insanların ihtiyaç durumunu ilgili mercilere gidin, duyurun, haber verin! (*Femen ebleğa sultânen*) Çünkü kim bir valiye, devlet başkanına, sorumlu kişiye, müdüre veya bir güç kuvvet sahibi kişiye bildirirse…"

Sultan, elinde sulta olan, güç kuvvet, iktidar, mal mülk olan, emir ve ferman kendisinde olan kimse demek. Kim böyle bir mercie, böyle bir şahsa, kendi ihtiyacını bile götürüp söyleyecek durumda olamayan, hacetini, ihtiyacını bildiremeyen kimsenin hâlini götürüp bildirirse; Allah bu bildiren kulun iki ayağını kıyamet gününde sırat üzerinde kaydırmaz, sağlam bastırtır, sıratı sağlam geçer, cennete varır!"

Muhterem kardeşlerim! İnsan düşünebilir ki:

"—Ah zengin olsam neler yapardım. Kesem dolu olsaydı ne hayırlar yapardım…"

İnsanın parası olmadığı zaman da hayır yapma imkânı var. Her zaman parayla değil; birisinin ihtiyacını, o ihtiyacı karşılayacak

yere söylemek bile sıratta ayağının kaymamasına, sıratı geçmesine, cennete girmesine sebep oluyor.

Allah; müslüman kardeşine yardım etti, muhtacı bildirdi diye ayağını kaydırmayacak. Onun için siz de bizlere ve başka imkânı olan kimselere; "Bizim mahallemizde gerçekten namuslu bir fakir var; istismarcı değil, yalancı, uydurmacı değil…" filan diye bildirin. Biz de zenginlere, imkânı olanlara nakledelim, böylece aracılar da sevap kazanıyor. İnsan parası olmasa bile böyle bir aracı olduğu için sevap kazanıyor.

Bir de latife yollu bir şey anlatayım:

Sahabeden bir zât-ı muhterem varmış. Diyelim ki Medine-i Münevvere'nin çarşısında pazarında turfanda bir meyve çıktı. İlk defa hurma çıktı, üzüm çıktı ilk defa incir çıktı geldi veyahut o zamana kadar bahçelerde yoktu, daha olmamış fakat birisi getirmiş, turfanda bir meyve. Onu kaparmış, aldığı gibi Rasûlüllah'a getirirmiş:

"—Buyur yâ Rasûlallah!"

Kapar dediği tabii, görmeden değil; eline alırmış, Rasûlüllah'a gelirmiş:

"—Buyur yâ Rasûlallah."

Arkasından mal sahibi de gelince:

"—Yâ Rasûlallah, parasını mal sahibine ver. Benim gücüm yetmiyor, param yok ama bu turfanda şeyin sizin tarafınızdan yenilmesini istiyorum." dermiş.

Efendimiz de gülermiş, tabii getirilen şeyin parasını da ödermiş. Ona da herhalde sevgi izhar ediyordu. Sevgiden olunca, insan hani elinde parası pulu olmasa bile bak neler yapabiliyor, sevgisini jestiyle gösteriyor. Bakışıyla bile belli eder. Seven insanın bakışından belli olur, davranışından, duruşundan belli olur.

"—Bu adam falancayı seviyor, bu adam filancaya kızıyor…"

Kızgınlık da belli olur, nefret de, kin de, sevgi de belli olur. Allah iyi insanları sevmeyi, doğru sevgilerle içimizi doldurmayı bizlere nasib etsin… Demek ki yardım edeceğiz.

g. Alışverişin Usulleri

Abdullah ibn-i Amr ibnü'l-Âs RA, daha başka kaynaklar ve râviler rivayet etmişler. Peygamber Efendimiz burada da buyuruyor ki:[6]

أَبْلِغُوا عَنِّى أَرْبَعَ خِصَالٍ: لاَ يَصِحُّ شَرْطَانِ فِي بَيْعٍ ، وَلاَ بَيْعَ وسَلَفَ ،

وَلاَ بَيْعَ مَا لَمْ يَمْلِكْ ، وَلاَ رِبْحُ مَا لَمْ يُضْمِنْ (ق. عن ابن عمرو)

RE. 8/12 (*Ebliğù annî erbaa hısâlin lâ yesıhhu şartâni fî bey'in ve lâ bey'a ve selefe, ve lâ bey'a mâ lem yemlikü, ve lâ rıbhu mâ lem yudminü.*)

(*Ebliğù*) "O gittiğin yerdeki müslümanlara, insanlara benden bildir."

---

6 Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.V, s.339, no:10638; Abdullah ibn-i Amr ibnü'l-Âs RA'dan.

Câmiü'l-Ehàdîs, c.I, s.123, no:188.

Demek ki, Peygamber Efendimiz'in sahabesinden bir kişi [*Attâb ibn-i Esid*] bir kabileye gidecek, bir yere [Mekke'ye] gönderiliyor. Diyelim ki buradan kalkacak falanca kabileye gidecek, köyüne gidecek, kabilesine kavminin arasına gidecek. Peygamber Efendimiz:

"Onlara benden bildir ki benim emrettiğimi, söylediğimi onlara bildir. (*Erbaa hısâlin*) Dört konuyu onlara söyle:

1. (*Lâ yesıhhu şartâni fî bey'in*) "Bir alışverişte iki tane şart olmaz."

Alışverişte iki tane şart olmaz, bir sürü şart da olmaz. Alışveriş; aldım, sattım dersin biter.

"—Ben bunu alacağım da sen de bana evini şu kadar kiraya vereceksin; ben bunu alacağım da sen de benim şu malımı şu fiyata alacaksın…"

Olmadı! İşleri birbirine karıştırma, iki şart olmaz. Bu iş bitsin; aldım, verdim. Fiyatını konuş, al ver, bitsin. İslâm her şeyi sade yapmayı seviyor. Karşılıklı bir alışverişte birtakım şartlar koşmak…

Ankara'ya gittiğim zaman kiralık ev arıyorum -ben öyle bilmiyordum, ilk defa duydum- bulamadım. Ayaklarımın altı kabardı, ayaklarıma kara sular indi. Birisi dedi ki;

"—Bu ev yirmi bin liraya." Ben de;

"—Ne kadar ucuz bir apartman dairesi, ben bunu borçlanır alırım…" filan dedim.

Sonra akşam arkadaşlara anlattım:

"—Yirmi bin liraya bir apartman dairesi buldum." filan dedim.

Dediler ki;

"—Hocam, o öyle değildir. Nasıl, anlat bakalım…"

"—O senden borç para istiyor, ev parasız, ev kira verilmeyecek, borç faizsiz olacak…" filan, bir karmaşık şey.

Böyle şey yok! Bir alışverişte iki şart veya daha fazla şart olmaz. Bir şartla şu fiyatla şunu verirsen şu şöyle olur, diyecek, işi bitirecek. Alışverişin faize kaymaması, başka şeylere bulaşmaması için net olması bildirilmiş oluyor.

2. (*Ve lâ bey'a ve selefe*) "Borç vermek suretiyle alışveriş de olmaz."

İzahta diyor ki:

"—Ben sana bu elbiseyi on dirhemle sattım ama sen de önümüzdeki seneye bana şu kadar dirhem, şu kadar sa' şeyi vermen şartıyla!" filan diye ilerde parasını vermek suretiyle alışveriş de olmaz.

Ama bu, taksitle alışverişten farklı. Taksitle alışveriş oluyor. Peygamber SAS bizzat kendisi de parasını peyderpey ödemek şartıyla bazı mallar almış.

Üçüncüsü:

(*Ve lâ bey'a mâ lem yemlikü*) "Kişi sahip olmadığı şeyi satamaz."

Meselâ:

"—Avı sattım."

Av ortada yok ki! Buna benzer şeyler yapılıyor.

"—Bu ormanın avını sana sattım, bu gölün avlanma hakkını şu kadara sattım."

Ortada ne kadar olduğu belli değil, bu satış câiz olmuyor. Elde olmayan bir şeyi satmak olmuyor.

Meselâ, adamın kölesi kaçmış, firar etmiş:

"—Kölemi sana sattım."

Kölen elinde değil ki, satamazsın. Kaçmış; ya yakalanır ya yakalanmaz. Böyle bir satış geçerli olmuyor.

(*Ve lâ rıbhu mâ len yüdminü*) "Bir de elde etmediği, zâmin olmadığı şeyden fayda ve kazanç da sağlayamaz."

Meselâ, bir inek aldı. Henüz daha kendisine teslim edilmeden sütünden istifade edemez. Mesuliyet kendisine geçecek, kendisi zâmin olacak, ondan sonra istifade eder. Onu almadan, faydasından istifade etmeye devam etmek olmaz.

Bunların hepsi faize kaçan, Araplar arasındaki fasit, bozuk alışveriş şekilleri. Peygamber SAS Hazretleri bunları uygun görmediğini bildirmiş oluyor.

Dımaşk'ın, Şam'ın Emeviye Camii var, o caminin Abdurrezzak Efendi diye çok muhterem bir imamı var. Türkçe de biliyor, zaman zaman buralara da ziyarete geliyor. Medine-i Münevvere'de de karşılaştık. Hanefî fıkhını gayet güzel biliyor; gayet alim, fâzıl, hafızasına kitapları yerleştirmiş, ezberinde çok mâlumat olan mübarek bir zât. Allah razı olsun…

O bana dedi ki;

"—Hocam, sizin caminizde fıkıh kitabı da okutsanıza!"

Fıkıh ne demek? Hangi şey helâldir, hangi şey haramdır? Zekât nasıl verilecek? Ticaret nasıl yapılacak? Borçlanma, miras vs. Yâni, "İslâm hukukunun ahkâmını da ders olarak anlatsana!" dedi.

Dedim ki;

"—Biz bu dersi hocalarımızdan an'ane olarak, töre olarak öyle anlatıyoruz. Bu kitabı yazan şahıs Hocamız'a icazet vermiş. Mehmed Zâhid Kotku Hocamız da bize icazet verdi. Biz size böyle naklediyoruz. Hadîs-i şerifin anlatım usulüne uygun olarak, biz bu dersi böyle yapıyoruz. Öyle bir dersi başlatmak uygun olabilir ama bundan vazgeçemeyiz. Hocamız'ın tavsiyesidir, bu hadîs-i şerifleri okuyacağız."

Ayrıca da dedim ki:

"—Hadîs-i şerifleri anlamak, dinlemek, anlatmak tatlı ve kolaydır. Çünkü Peygamber Efendimiz'in hayatından bir sahne söylüyorsun, o da anlıyor. Söyleyen kolay söylüyor, anlayan kolay anlıyor. Ama fıkıh incedir. Uzun detayı vardır ve mücerrettir. Onları anlamak biraz zor olur. Biz fıkıh dersi anlatmaya kalksak, bizim caminin cemaati onda bire iner. Anlamaz ki! Dinler. 'Esad

Hoca bir fıkıh dersi verecekmiş galiba.' filan diye bir kere gelir, ikincide, üçüncüde; 'Vallahi aklım almıyor, neyse ben hadis dersine gideyim de bu fıkıh dersi başkasına kalsın…' demeye başlar. Onun için okutmuyoruz."

"—Yok, siz her ne pahasına olursa olsun okutursanız iyi olur." dedi.

Ben de aynı kanaatteyim.

"—Fıkıh, insanın lehine ve aleyhine olan ahkâmı bilmesidir." diye tarif ediyorlar.

"—Sen cenneti kazanacaksın, Allah'ın rızasını kazanacaksın veya kaybedeceksin. Ticaret yapıyorsun, alışverişin doğru mu? Maaşın hak mı bâtıl mı? Helal mi yiyorsun haram mı yiyorsun? Yaptığın iş doğru mu yanlış mı? Hayır yapıyorum diye yaptığın şeyler iyi mi kötü mü? Mum yakmak var mı yok mu, hurafe mi?.."

Bunların hepsini tabii fıkıhtan okumakta, öğrenmekte büyük faydalar var. Tabii yaşlılar, Arapça bilmeyen insanlar belki zorluk çekebilir ama gençlerin hiç olmazsa muhtasar dediğimiz küçük bir fıkıh kitabını okuması çok yerinde olur.

Ben ilk önce sizlere, eğer hiç bilginiz yoksa eski Diyanet İşleri başkanlarından Ahmed Hamdi Akseki merhumun, *İslâm Dini* diye bir kitabı var. Bir parmak, müslüman bir kere bunu bitirsin. Baştan sona bir okusun, İslâm neymiş bunu bir anlasın.

İkincisi, bizim Fikri Yavuz kardeşimizin, dostumuzun *Muamelâtlı İslâm Fıkhı ve Hukuku* diye bir kitabı var. Baştan sona içinde bütün bahisler, fıkhın bahisleri yer almış oluyor. Onu da bir öğrensin. Bakalım malı nasıl taksim etmek lazım, zekât nasıl verilecek, kim verecek kim vermeyecek, kim alabilir, nerelere nasıl verilebilir?..

Meselâ zekâtta bizim Hanefî fıkhımızda şarttır, zekâtı mutlaka fakirin eline vereceksin. Temlik şartı var. Zekât eline geçecek, fakirin malı olacak. Eline vermezsen zekât olmuyor. Ölünün kefenlenmesine harcanamıyor, camiye harcanamıyor, falanca şeye harcanamıyor.

"—Mutfakta ben kazan kaynatırım, çocukların işleri görülür."

Olmaz. Fakire vereceksin, temlik şartı var.

Mesela şimdi birçok kimse bu şartı bilmiyor:

“—Ver bana zekâtı, sen ver de ötesine karışma!”

İyi ama bak Hanefî fıkhına göre olmuyor, kişiye verilmeyince olmuyor. Yanlış işler yapılıyor. Mesela;

“—Bir yurdun mutfağının masrafına sarf ederim, kirasına veririm…”

Veremezsin! Verirsen borçlanırsın. O zekât senin boynunda borç olur, Allah senden sorar.

Ne yapacaksın? O yurtta kalan bütün talebelere o parayı vereceksin ama diyeceksin ki:

“—Bu yurt paralıdır, her ay 50-100-200 bin lira vereceksiniz! O verecek, sana borçlu olacak. Aksi takdirde eline geçmezse zekât olmaz.”

Fıkıh ilminin ahkâmı insana ter döktürtür. Ama kıymetli ilimdir, en kıymetli ilimdir. Allah bir insanı sevdi mi onu dinde fakih, bilgili, dinin ahkâmını iyi bilen, iyi sezen kimse hâline getirirmiş.

Allah bizi de dinde fakih eylesin… Hakkı hak olarak görüp ona uymayı nasib eylesin… Bâtılı bâtıl olarak görüp ondan korunmayı nasib eylesin… Cennetiyle cemâliyle cümlemizi müşerref eylesin…

Mevlid Kandili münasebetiyle sevinçlere gark olduğumuz Rasûlüllah Efendimiz’e ahirette bizleri komşu eylesin…

Fâtiha-i Şerîfe mea’l-Besmele!

30. 09. 1990 – İskenderpaşa Camii

02. AZ YEMEK VE ORUCUN FAYDALARI

Eùzü bi'llâhi mine'ş-şeytâni'r-racîm.
Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.
El-hamdü li'llâhi rabbi'l-àlemîn… Alâ külli hâlin ve fî külli hîn... Hamden kesîran tayyiben mübâreken fîh… Kemâ yuhibbü ve yerdà ve yenbağî li-celâli vechihi'l-kerîm... Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidi'l-evvelîne ve'l-âhirîn… Senedinâ ve mededinâ muhammedini'l-mustafâ ve alâ âlihî ve sahbihî ve men tebiahû bi-ihsânin zevi's-sıdkı ve'l-vefâ…
Emmâ ba'dü, fa'lemû eyyühe'l-ihvân... Feinne efdale'l-hadîsi kitâbu'llàh... Ve efdale'l-hedyi hedyü seyyidinâ muhammedin salla'llàhu teàlâ aleyhi ve sellem... Ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ... Ve külle muhdesetin bid'ah... Ve külle bid'atin dalâleh... Ve külle dalâletin ve sàhibehâ fi'n-nâr... Ve bi's-senedi's-sahîhi'l-muttasıli ile'n-nebiyyi salla'llàhu aleyhi ve selleme ennehû kàl:

أَبْلُوا أَجْسَادَكُمْ بِالْجُوعِ وَالْعَطَشِ ، وَأَفْنُوا لُحُومَكُمْ ، وَأَذِيبُوا شُحُومَكُمْ ؛ تَسْتَبْدِلُوا لُحُومًا طَيِّبَةً مَحْشُوَّةً بِالْمِسْكِ وَالْكَافُورِ فِي الْجَنَّةِ (الديلمي عن أنس)

RE. 8/13 (*Eblû ecsâdeküm bi'l-cûi ve'l-ataşi, ve efnû lühûmeküm, ve ezîbû şühûmeküm; testebdilû luhûmen tayyibeten mahşüvveten bi'l-miski ve'l-kâfûri fi'l-cenneti.*)

Aziz ve muhterem kardeşlerim!
Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin selamı, rahmeti, bereketi, ihsanı, ikramı üzerinize olsun... Rabbimiz cennetiyle, cemaliyle cümlenizi müşerref eylesin… Sevdiği, razı olduğu bir hayat sürüp, huzuruna sevdiği, razı olduğu kullar olarak varmanızı nasib eylesin… Dünyanın ve ahiretin her türlü hayırlarına erdirip, dünyanın ve ahiretin her türlü şerlerinden mahfuz eylesin…
Peygamber SAS Efendimiz bizim rehberimiz ve nümune-i

imtisalimiz olduğu için ve onun hadîs-i şerîfleri bizim dinimizin ana kaynaklarından birisi olduğundan, Kur'an-ı Kerîm'le beraber dinimizi öğrenmemize yardımcı olan en önemli kaynak olduğundan; hatta Kur'an-ı Kerîm'in en güzel tarzda anlaşılmasına da malzeme teşkil etmiş olduğundan, bizim Rasûlüllah Efendimiz'i tanımamız, hayatını öğrenmemiz, sîretini takip etmemiz, hadîs-i şerîflerini uygulamamız, sünnetine uymamız, onun yolunda gitmemiz, dünya ve ahiret saadetimizin, iyi müslüman olmamızın, vazgeçilmez şartıdır. Başka bütün yollar tıkalıdır, yanlıştır, eksiktir, güdüktür, boştur, bâtıldır. Ancak Rasûlüllah'ın açtığı yol, cadde-i kübra insanı Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin rızasına götürür; cennetine, cemaline erdirir.

Onun için, en önemli işimiz olan Rasûlüllah'ı tanımak, hadîs-i şerîfleri bellemek işini yapmak üzere, bu pazar sohbetlerimizde Gümüşhaneli Ahmed Ziyaüddin Hocamızın toplamış olduğu hadis kitabından hadîs-i şerîfler okuyarak, ananevi olarak ta eski zamanlardan beri bizim bu camiamızın âdeti olarak yapıyoruz, devam ettiriyoruz. Allah gayret kuvvet versin... Sizlere de şevk versin. Bu çalışmalara devam edelim. Bunlar bizim sebeb-i fevz ü felâhımızdır.

Bu hadîs-i şerîflerin okunmasına geçmeden önce kendilerine çok şükran borçlu olduğumuz kimselere karşı şükrâne olara, teşekkür olarak; sevgimizin, saygımızın, bağlılığımızın bir nişanesi olarak başta Peygamber Efendimiz SAS olmak üzere ve sair enbiyâ ve mürselîn olmak üzere cümle evliyâullahın, hâssaten sâdât ve meşâyih-ı turuk-i aliyyemizin ruhuna ve ahirete göçmüş olan bütün sevdiklerimizin, büyüklerimizin ruhlarına;

Bu beldeleri Allah rızası için canlarını, mallarını ortaya koyarak, feda-i can ederek cihad eylemiş ve fethetmiş olan fatihlerin, şehidlerin, gazilerin ruhlarına; hâssaten Fatih-i Kostantiniyye Sultan Muhammed Han-ı Sâni cennetmekânın ruhuna ve o mübarek ordusu mensuplarının ruhlarına hediye olsun diye; bu beldeleri zaman zaman düşmanlara karşı savunmuş, korumuş olan gazilerin, şehidlerin, mücahidlerin ruhlarına bizden bir hediye olsun diye;

Şu içinde ibadet ettiğimiz, sohbeti yaptığımız İskenderpaşa Cami'sini bina etmiş olan Bayezid-i Velî'nin gözde ve mutemet

veziri İskender Paşa'nın ruhuna hediye olsun diye ve bu camiyi tekrar tekrar tamir etmiş, tecdit eylemiş, tevsî eylemiş olanların, buna katkıda bulunanların kendileri ve geçmişlerinin ruhları şâd olsun diye;

Uzaktan yakından şu camide gelip toplanmış olan siz değerli kardeşlerimin ahirete göçmüş olan bütün sevdiklerinin ve yakınlarının ruhlarına hediye olsun diye ve bu camiden gelmiş geçmiş mübarek imamların, müezzinlerin, hatiplerin, vaizlerin, cemaatlerin ruhlarına hediye olsun diye; biz de Rabbimizin rızasına uygun yaşayalım, Rabbimizin huzuruna sevdiği kullar olarak varalım diye bir Fâtiha, üç İhlâs-ı Şerif okuyup bu saydıklarımıza hediye edip öyle başlayalım!

……………

a. Vücudunuzu Zayıflatın!

Hadîs-i şerîf, *Râmûzü'l-Ehâdîs* isimli hadis kitabının 8. sayfasının 13. hadîs-i şerîfidir. Hadis alimlerden Deylemî, Enes RA'dan rivayet etmiş. Şerhte *ed-daîfün* diyor, zayıf hadîs-i şerif olarak rivayet edilmiş, yazılmış.

Ama Ahmed Ziyâeddin-i Gümüşhânevî Hocamız uygun gördüğü için, "Bilelim, uygulayalım!" istediği için kitabına almış; onun için biz de okuyoruz.

Açıklamasını yapacağız; sebepleri de dilimizin döndüğünce söylemeye gayret edeceğiz. Şöyle buyruluyor:[7]

أَبْلُوا أَجْسَادَكُمْ بِالْجُوعِ وَالْعَطَشِ، وَأَفْنُوا لُحُومَكُمْ، وَأَذِيبُوا شُحُومَكُمْ؛ تَسْتَبْدِلُوا لُحُومًا طَيِّبَةً مَحْشُوَّةً بِالْمِسْكِ وَالْكَافُورِ فِي الْجَنَّةِ (الديلمي عن أنس)

RE. 8/13 (*Eblû ecsâdeküm bi'l-cûi ve'l-ataşi, ve efnû*

[7] Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.1034, no:350; Hatîb-i Bağdâdî, *el-Müttefik ve'l-Müfterik*, c.III, s.129, no:1261; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.
Kenzü'l-Ummâl, c.XV, s.784, no:43100; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.I, s.124, no:190.

lühûmeküm, ve ezîbû şühûmeküm; testebdilû luhûmen tayyibeten mahşüvveten bi'l-miski ve'l-kâfûri fi'l-cenneti.)

(*Eblû ecsâdeküm bi'l-cû'i ve'l-ataşi*) "Vücutlarınızı aç durarak, susuz durarak yıpratın, eritin! (*Ve efnû lühûmeküm* Ve fazla etlerinizi yok edin, fazla kilolarınızı atın! (*Ve ezîbû şühûmeküm*) Vücutlarınızda birikmiş olan yağları da eritin!"

Böyle yaparsanız, (*Testebdilû lühûmen tayyibeten mahşüvveten bi'l-miski ve'l-kâfûri fi'l-cenneti*) "Bu vücutlarınıza mukabil, cennette Allah size hoş, güzel vücutlar verir; içi kâfurla, miskle, güzel kokulanmış vücutlara sahip olursunuz."

"Mis kokulu, kâfur kokulu çok güzel bedenlere, vücutlara sahip olursunuz." denmiş, oruç tavsiye edilmiş oluyor. Bu hadîs-i şerifte; "Riyâzet, riyâzet-i beden" dediğimiz husus tavsiye edilmiş oluyor.

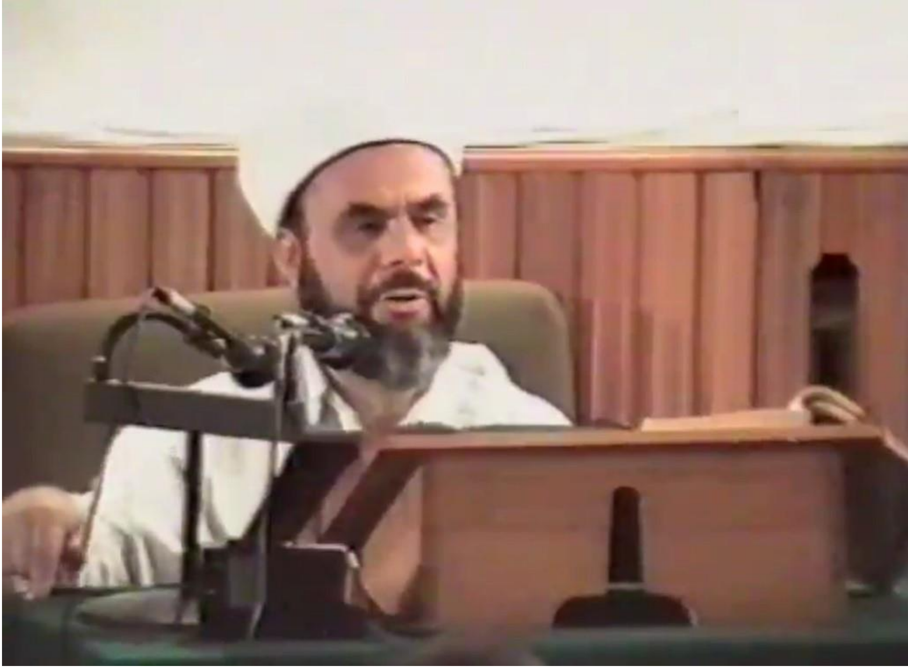
"Enes RA'dan yapılan bu rivayet, zayıf rivayet" dendiği halde almış? Çünkü bir rivayet, rivayet tekniği bakımından zayıf olabilir ama mânası doğru olabilir. Müslümanların bunu bilmesi lazım! Hadis dinleyen, okuyan insanların bilmesi lazım gelen bir husustur. Hadis zayıf olabilir. Zayıf olmasının veyahut daha başka bir illet ile mâlul olmasının sebebi, senediyle ilgili olabilir. Senedindeki şahısların evsafıyla ilgili olabilir. Daha hadis ilmine ait başka sebeplerle ilgili olabilir ama söz doğru olabilir.

Zayıf hadistir ama söz doğrudur ve ibadet ve taat konusunda zayıf hadisle amel edilir. O hadîs-i şerifler, "Şunda sevap var, şunu şöyle yapın, şu şöyledir." dediği zaman tutulur, kaide böyledir. Netice itibariyle insanı ibadete, hayra teşvik ediyor, o yüzden icra edilir; senedindeki zayıflığa bakılmaz.

Şimdi işin muhtevasına, bu rivayetteki emirlere gelelim. Ne deniliyor:

"—Bedenlerinizi açlıkla, susuzlukla yıpratın, fazla etlerinizi yok edin, fazla yağlarınızı eritin; o zaman cennette mis kokulu bir vücuda sahip olursunuz; miskle karıştırılmış, misk doldurulmuş, güzel kokular doldurulmuş, cennet miskleriyle doldurulmuş güzel bir vücuda sahip olursunuz." denmiş oluyor.

Bu mânâ doğrudur, bu emir Kur'ân-ı Kerîm'de de vardır. Allahu Teâlâ hazretleri Kur'ân-ı Kerîm'de de bize orucu emretmiştir. Peygamber SAS'in pek çok hadîs-i şerîflerinde de emredilmiştir, doğrudur ve bunun yapılması hakikaten bize bu faydaları sağlar.

Misaller:

يَاأَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الصِّيَامُ كَمَا كُتِبَ عَلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ (البقرة:١٨٣)

(*Yâ eyyühe'llezîne âmenû kütibe aleykümü's-sıyâmü kemâ kütibe ale'llezîne min kablikâm leallekûm tettekùn.*) "Ey iman edenler! Sizden önceki ümmetlere yazıldığı, farz kılındığı gibi, oruç size de farz kılındı. Siz de Ramazan'da oruç tutun, o zaman takvâya sahip olursunuz, takvâyı öğrenmiş olursunuz, müttakî kul olmuş olursunuz." (Bakara, 2/183) buyruluyor.

Allah takvâ ehli kulları sever, çok mükâfatlara erdirir." diye Bakara Sûresi'nden emir…

Ondan sonra sabretmek, aç susuz durmak, Allah'a ibadet yolunda sabretmek...

Ayet-i kerimede:

إِنَّمَا يُوَفَّى الصَّابِرُونَ أَجْرَهُمْ بِغَيْرِ حِسَابٍ (الزمر:١٠)

(*İnnemâ yüveffe's-sàbirûne ecrahüm bi-gayri hisâb*) "Sabredenlerin mükâfatı hesaba, ölçüye gelmeyecek şekilde, fazla miktarda verilecek." (Zümer, 39/10) buyrulmuş.

Demek ki orucun kendisi Kur'ân-ı Kerîm'de var, hadîs-i şerîflerde Efendimiz tavsiye etmiş, kendisi tutmuş. Tam bu hadîs-i şerîfte söylenilen şekilde yaşamış. Karnına taş bağlamış; mübarek karnı acımış da aç durmaktan karnına taş bağlamış. "Midesinin acısı dinsin." diye sıcak taş bağlamış. Birisi:

"—Yâ Rasûlallah! Kaç gündür yemek yemedim, karnım aç, bak istersen." diye şöyle örtülerini kaldırıp da karnına taş bağlamış durumunu gösterince; Efendimiz tebessüm etmiş, o da karnını açmış, göstermiş:

"—İşte benim de durumum seninki gibi." demiş.

Peygamber SAS Efendimiz evde bir şey depo etmezdi, saklamazdı, geleni fukaraya verirdi. Gündüz gelirse, akşama bırakmazdı. Gece gelirse sabaha bırakmazdı, hemen, anında dağıtırdı. Olursa kendisi ölçülü miktarda yerdi, olduğu halde bazı günlerde oruç tutardı. Olmadığı zaman da;

"—Zaten oruca niyetliydim." derdi; mübarek, orucu çokça tutardı.

Ashabına da orucu tavsiye etmiştir.

b. Oruç İradeyi Kuvvetlendirir

Muhterem kardeşlerim! Biz orucu niye tutuyoruz?

Önümüzde yiyecek, içecek imkân var, niye kendi kendimize yasaklıyoruz? Dinimizde bu emir niye var olmuş?

İrademizi kuvvetlendirmek için. Bir şeye sahip olduğumuz halde onu kullanmamayı öğrenmek için. Nefsimiz bir şeyi istediği, canımız bir şeyi çektiği halde onu yapmamayı öğrenmemiz için farz kılınmış; bununla öğreniliyor. İnsan bir şey isteyebilir, istesin, istediği halde yapmamayı da öğrenecek.

Çocuk her şeyi ister, anasının eteğine yapışır:

"—Anne bana simit al."

Simidi alır.

“—Anne bana kâğıt, keten helva al!” der.

“—Anne bana macun al, anne bana horoz şekeri al, anne bana dondurma al...”

Akşama kadar çocuğun arzuları bitmez. Dükkâna girer; “Şundan istiyorum, bundan istiyorum.” der. Oyuncakçı dükkânına girer, oyuncaklara yapışır, almak ister “Bırak evladım!” dersin, dinletemezsin. Arzuların sonu yok.

İnsan büyüdüğü zaman arzular da büyüyor, ejderha gibi oluyor, günahlara da sürüklüyor. İnsan içinden bir şey ister; o isteğini yerine getirmek için günaha sapar, harama sapar; hırsızlık yapar, günah işler, zina eder. Allah saklasın. İnsanın nefsinin arzularını yenmeyi öğrenmesi lazım. Bu çok önemli bir hakikat!

İçinizden arzular geliyor ya, bu arzulara hâkim olmayı öğreneceksiniz.

“—Kafamın tası attı, sigortam patladı, falanca adamın kafasını kıracağım. Çekilin önümden, tutmayın beni!”

Herkes yakasından tutuyor, ceketi bir tarafta kalıyor; bıraksalar dövecek. Niye?

“—Sinirlendi.”

Olmaz, ölçüyü kaçırmayacak!

Hadis-i şerifte buyruluyor ki:[8]

وأَمَّا المُنْجِياتُ: فَخَشْيَةُ اللهِ تَعَالٰى فِي السِّرِّ وَالْعَلانِيَةِ ، والْقَصْدُ فِي الْفَقْرِ وَالْغِنٰى ، وَالْعَدْلُ فِي الْغَضَبِ وَالرِّضَا ؛

(*Emme’l-münciyâtü*) “Üş şey de insanı kurtarıcıdır:

1. (*Fehaşyetu’llàhi teàlâ fi’s-sirri ve’l-alâniyeh*) “Bu insanı

---

[8] Taberânî, *Mu’cemü’l-Evsat*, c.V, s.328, no:5452; Beyhakî, *Şuabü’l-İman*, c.I, s.471, no:745; Ebû Nuaym, *Hilyetü’l-Evliyâ*, c.II, s.343; Kudàî, *Müsnedü’ş-Şihâb*, c.I, s.214, no:325, 326, 327; İbn-i Hibbân, *Tabakàtü’l-Muhaddisîn*, c.II, s.60; İbn-i Hacer, *Lisânü’l-Mîzân*, c.IV, s.437, no:1337; İbn-i Hibbân, *Mecrûhîn*, c.I, s.263, no:266; Ukaylî, *Duafâ*, c.III, s.447, no:1497; Enes ibn-i Mâlik RA’dan.

Beyhakî, *Şuabü’l-İman*, c.V, s.452, no:7252; Ebû Hüreyre RA’dan.

kurtarıcı olan, cehenneme düşmekten kurtaracak, cennete girmesine sebep olacak şeylerin birincisi, tenhada ve kalabalıkta, gizlide ve aşikârede, sırda ve alâniyede Allah-u Teàlâ Hazretleri'nden korkmak."

2. (*Ve'l-kasdu fi'l-fakri ve'l-gınâ*) "Fakirlikte ve zenginlikte orta yolda olmak, dikkatli olmak, aşırı olmamak."

3. (*Ve'l-adlü fi'l-gadabi ve'r-rıdà*) "Kızdığı zaman da, memnun ve hoşnud olduğu zaman da, karşısındakine adaletle muamele etmekten ayrılmamak."

Kızdığı zaman da, gazap ettiği zaman da ölçüyü kaçırmayacak, dengeli hareket olacak, sakin olacak. Derya gibi vakur bir şekilde duracak, sakin olacak. Tehevvüre kapılmayacak, birden patlamayacak. Bu da bir eğitim işidir, büyük bir eğitim işidir.

Kitaplarda okuyorsunuz, filmlerde görüyorsunuz, televizyonlarda seyrediyorsunuz; mesela Uzakdoğu medeniyetlerinde bir ruhsal eğitim meselesi var, sporları bile farklı. Karate, judo ve sâire… Kendilerinin inançlarına uygun bir spor geliştirmişler. "Sakin durmak, kızmamak, sporun bir gereğidir." deniliyor, "centilmenlik" deniliyor, kavga edilmemesi gerekiyor.

Muhterem kardeşlerim!

İnsan bu nefsine hâkim olmazsa, bütün günahlar oradan çıktığı için bu nefsi yenmeye alışacağız. Doktorlar geliyor, insanın koluna bir iğne batırıyorlar, bir ilaç sıkıyorlar, yanıyor insan; "Aman, yandım Allah!" diyor, ovuşturuyor. Okullar bir gün tatil oluyor. Kolu şişiyor, hasta yatıyor.

Bu adamın veya bu çocuğun koluna bu iğneyi niye batırdınız?

"—İşte çocuk bununla aşı olmuş oluyor, hastalığa karşı direnç kazanıyor, 'asıl hastalığa tutulmasın' diye yaptık." diyorlar.

Küçük, hafif bir mikrop veriyorlar, vücut onu yenmeyi öğreniyor, ötekileri rahatlıkla yeniyor, hastalığa tutulmuyor. Çiçek aşısı yapıyorlar, cırt cırt cırt üç çizgi çiziyorlar, orası biraz şişiyor; ondan sonra çocuk, çiçek hastalığına tutulmuyor.

"—Çiçek hastalığından ne olacak hocam? Zaten adı bile güzel, çiçek hastalığı; ne olacak?"

Ne olacak deme. Orta Çağ'da Avrupa'da bir şehre geldi mi şehri söndürürmüş. Ahalisinin üçte birini, üçte ikisini öldürürmüş. Çiçek salgını kırar geçirirmiş. Dedelerimiz, hacı ninelerimiz, mahallenin

yaşlı başlı, ağzı dualı teyzeleri köşe başlarında cırt cırt aşı yaparlarmış, bizim memleketlerde hiç çiçek salgını olmazmış. Kafkasya'da, bizim bu Türkiye'de, Osmanlı diyarlarında böyle yapılırmış. Çiçek hastalığından, çiçek salgınından Avrupa'da o adamların, yüzleri çopur yara olurmuş, pislikten ölür giderlermiş. Neden sonra müslümanlardan bunun aşısını öğrenmişler de yapmaya başlamışlar.

Ne yapıyor çiçek aşısı?

Kolunu birkaç yerden çiziyor, vücut oradan mikrobu tanıyor, onu yenmeyi öğreniyor ve o büyük hastalığa tutulmuyor. İşte bunun gibi insanın mânevî bakımdan da iradesinin kuvvetli olması, günahlar karşısında gevşememesi, erimemesi, günaha meyletmemesi lazım; sevaplı şeyden de yüksünmemesi, kaçınmaması lazım.

"—Sabah namazına kalk."

"—Uykumu alamıyorum, başımı kaldıramıyorum, sonra kılarım."

"—Olmaz! Uykuyu yeneceksin, namaza kalkacaksın. Çünkü Allah'ın emri, bu vakitte kılınması lazım!"

O da bir irade işi. Ezanı duyduktan sonra uykuyu bölüp de kalkıp namaz kılmak bir irade işi. Haramı görüp de ona kapılmamak, kendisini tutmak bir irade işi. İşte bu irade eğitimini yapacağız, yapacaksınız; müslümanların bir vazifesi bu. Bu vazifeyi yapmadığı zaman şeytan müslümanı kandırıyor. Nefsi müslümanı kandırıyor, günahlara bulaştırıyor. O günahlara bulaşmamak için nefsi açlığa, susuzluğa tâbi tutuyoruz. Nefis aç susuz kalınca günahlara bakacak hâli kalmıyor.

"—Karnımı bir doyursam başka bir şey istemem." diyor, çünkü midesi boş.

Midesi boş olunca böyle oluyor. Dedelerimiz, "Aç ayı bile oynamaz!" demişler. Hayvancağızın keyfi yok. Burnuna halka da taksan tef de vursan, ne yapsan oynamıyor.

Neden? Karnı aç… Önce bir karnı doyacak.

Onun gibi demek ki, nefsi aç susuz bıraktığın zaman, riyazet, perhiz yaptığın zaman, Allah'ın emri olan orucu tuttuğun, israftan korunduğun zaman nefsini zayıflatmış oluyorsun, iradeni

kuvvetlendirmiş oluyorsun. İraden kuvvetleniyor.

"—Biz her yıl bir ay kampa gireriz."

"—Nerede kampa girersiniz?"

"—Her yerde gireriz. Müslümanlar dünyanın her yerinde bir ay kampa girerler, askerî eğitim yaparlar."

"—Ne eğitimi yaparlar?"

"—Nefsi yenme eğitimi yaparlar, nefsine hâkim olma eğitimi yaparlar. Sigara içenler sigarayı bırakır. Kötü alışkanlıkları olanlar kötü alışkanlıkları bırakır."

Bazılarının içkili lokantası oluyor, Ramazan'da kapatıyor. Hiç satmasa daha iyi ama Ramazan'da herkes bir değişmeye giriyor. Onun için bu hadîs-i şerîfin muhtevası doğrudur.

Tasavvufta da bir insanın olgun bir insan olması esas ya, kâmil insan olacak, insân-ı kâmil olacak. Yarım yamalak müslüman oldu mu olmaz. Camide bile kavga eder. İmam müezzinle kavga eder, komşu komşuyla kavga eder. Hacı hacıyla kavga eder.

Neden?

Olgun olmadığı zaman böyle olur. Nefisler kabardığı, şeytan kışkırttığı zaman insanlar birbirlerine giriyor. Olgun insan olması lazım. Olgun insan olmak için de terbiyecilerimiz, büyük mutasavvıflar, büyük alimlerimiz iki esas yol koymuşlar:

Bir; ruhu kuvvetlendirmek yolu. Ruh kuvvetlendi mi canı kötülükleri istemez. Küçüklüğünden beri istemez.

Peygamber Efendimiz hiç kötülüğe bulaşmamış. Neden?

Ruhu kuvvetli, Allah onun ruhunu kuvvetli yaratmış; Rasûlüllah Efendimiz peygamber olmadan önce de hiç fenalık yapmamış, hiç harama meyletmemiş. Yusuf AS'ın da macerasını biliyorsunuz; o da öyle. Ruh kuvvetli oldu mu insan süflî emellere tenezzül etmiyor, yapmıyor. Ruh zayıf oldu mu yapılıyor. İradesi ruhu zayıf; kanıveriyor, aldanıveriyor, kızıveriyor, yapıveriyor; bu bir.

Ruhu kuvvetlendirmenin yolu, imanı kuvvetlendirmek için zikre kuvvet vermek. Zikirle sevap kazanarak ruhu kuvvetlendirerek iyi insan olmak; bu bir yol, bu bizim yolumuz. Bizim asıl tercih ettiğimiz, hocalarımızdan gördüğümüz yol bu…

c. Riyazet Yolu: Halvet

Bir de riyazet yolu var. Perhiz yapacak, sıkıntılara girecek, halvetlere girecek.

Halvet ne demek?

Kırk gün ışıksız, tenha, sakin bir hücrede, bir yerde, kendisini ibadete verecek. Bir ay geçecek, on gün daha geçecek, kolay bir şey değil. Tıraş olmayacak, dışarı çıkmayacak, ancak farz olan Cuma namazını kılmaya çıkabilir. Öteki vakitlerde hiç kimseyle konuşmayacak, sırf ibadetle meşgul olacak, bütün aklını, fikrini Allah'ın rızasına teksif edecek, ma'rifetullahı tahsile gayret edecek. Kolay değil. Kırk gün riyazet...

Rasûlüllah SAS Efendimiz buyurmuş ki:[9]

مَنْ أَخْلَصَ لِلّٰهِ أَرْبَعِينَ يَوْمًا ظَهَرَتْ يَنَابِيعُ الْحِكْمَةِ مِنْ قَلْبِهِ عَلٰى لِسَانِهِ (القضاعي عن ابن عباس ؛ ش. حل. عن مكحول)

(*Men ahlesa li'llâhi erbaîne yevmen*) "Kim ihlâs ile zamanını, kırk gün Allah-u Teàlâ Hazretleri'ne tahsis ederse, (*zaherat yenâbîü'l-hikmeti min kalbihî alâ lisânihî*) gönlünden lisânına hikmet pınarları şırıl şırıl akmaya başlar."

"Allah rızası için kırk gün bir ibadete kendisini tahsis eden kimselerin gönüllerinden dillerine rahmet ve hikmet pınarları şarıl şarıl akmaya başlar." diyor. "Ârif kimse olur. Sözü tatlı, hikmetli, güzel olur." demek.

Bu da bir riyazet yolu. Seyahat edecek, aç duracak, susuz duracak, halvet terbiyesi görecek.

Meselâ İznikli, meşhur Eşrefoğlu Rûmî Hazretleri, Abdülkadir-

---

[9] Kudàî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.I, s.285, no:66; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.XIII, s.231, no:35485; Abdullah ibn-i Mübârek, *Zühd*, c.I, s.359, no:1014; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.X, s.70; Mekhul Rh.A'ten.

Kenzü'l-Ummâl, c.II, s.24, no:5271; *Keşfü'l-Hafâ*, c.II, s.224, no:2361; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XXXXI, s.394, no:45421; RE. 398/11.

i Geylânî Hazretleri'nin yolunda kalkmış, tâ Hama şehrine kadar ailesiyle, o yollarda, tozlara bulana bulana gitmiş, Hama şehrinde Saadeddîn-i Hamevî Hazretleri'nin şöhretini, büyük alim olduğunu duymuş, gitmiş ona teslim olmuş.

"—Pekiyi evladım, hoş geldin, hadi gel bakalım halvete gir." demiş, onu kırk gün bir halvete sokmuş. Kırk gün ibadet etmiş.

"—Acaba çocuklar ne oldu, hanım ne oldu? Ne yediler, ne içtiler?" diye düşünmemiş.

Kırk gün ibadetten çıktıktan sonra:

"—Maşaallah evlâdım, çok güzel, Allah feyzini ziyade etsin, çok iyi, çok iyi, hadi bir daha gir!" demiş.

Kırk günün arkasından kırk gün daha girmiş, etti seksen gün. Oradan da çıkmış. Şeyh efendi demiş ki:

"—Maşaallah, pek güzel, çok iyi, hadi evladım bir kere daha gir."

120 gün. 120 gün dört ay eder. Dört ay camide, tenhada bir kenara çekil, ibadetle taatle meşgul ol!

Ondan sonra işte Eşrefoğlu Rûmî Hazretleri olmuş; harika, müstesna, muazzam bir şahsiyet sahibi olmuş.

İşte bu nefsi tepelemek için böyle şeyler gerekiyor. Vücudu beslememek gerekiyor, nefsi zayıflatmak gerekiyor, fazla yağları eritmek gerekiyor. Sıhhate de uygun. Fazla etleri eritmek gerekiyor, oruç tutmak gerekiyor, nefse muhalefet etmek gerekiyor. O zaman Allah cennete sokar, cennette de insanın vücudu mis kokar.

Allah-u Teàlâ Hazretleri bize de sevdiği ibadetleri nasib etsin… Nefsi yenmemizi öğretsin, nefsi yenecek gücü kuvveti bize ihsan etsin... Her işimizi Allah'ın rızasına uygun yapacak zihniyete bizi sahip eylesin… Günahları sevdirmesin, meylettirmesin, haramlara bulaştırmasın… Sevaplı şeyleri meşakkatli olsa da severek yapalım! Allah yolunda, Allah'ın rızasını kazanmak için ecir ve sevap kazanmak için malımızla canımızla hiçbir fedakârlıktan kaçınmayacak bir ruh kuvvetine Rabbimiz bizi sahip eylesin…

Bizim büyüklerimiz savaşa giderlermiş. Nasıl giderlermiş?

Şehid olmak arzusuyla giderlermiş. "Rabbim bana şehidlik mertebesini nasip etse" diye, dua ede ede giderlermiş. El açıp dua ede ede giderlermiş. O şehidlik aşkıyla savaşırlarmış. Düşmana

hücum ederken Allah Allah diye hücum ederlermiş. Bağrına ok saplandığı zaman, kanarken (*Eşhedü en lâ ilâhe illa'llah*) diye inlerlermiş. Kılıç darbeleri sağına soluna indikçe, sağı solu al kanlara bulandıkça, ellerindeki sancağı yere bırakmazlarmış. "Yeter ki *Lâ ilâhe illa'llah* sancağı yere düşmesin." derlermiş.

Bu kuvvet nereden alınıyor?

İşte o ibadetten, o imandan, o aşktan, o şevkten alınıyor.

Allah bize de malımızla, canımızla Allah yolunda en güzel tarzda, en fedakârca, en hasbî tarzda, hasbeten lillâh sevabını sırf Allah'tan bekleyerek çalışmayı, ömrümüzü geçirmeyi nasib etsin…

Nefsin peşinden koşmak ne kadar acı, şeytana uymak ne kadar zavallı bir durum, ne kadar gülünç bir durum!

Şeytan Allah'a âsi olmuş, diklenmiş, "Ben kullarını aldatacağım." demiş. Geliyor seni aldatıyor sen de o mel'un şeytana uyuyorsun, Allah'a âsi oluyorsun. Ne kadar ters bir durum!

Allah bizi şeytana uydurmasın. Nefse esir etmesin; bir de bu dünyanın fâni zevklerine aldananlardan etmesin.

Dünya tatlıdır, zevklidir, süslüdür, güzeldir; dünyalık sıcaktır, hoştur. Para çok cazibelidir, çok güzeldir; mevki makam güzeldir, alkış itibar güzeldir.

Bunların hepsi güzel ama faydası yok. Faydası olan; Allah yolunda yürümek, haramlardan uzak durmak, zor da olsa sevaplı işleri yapmak.

Dikkat edilirse İslâm bize hep zor şeyleri emrediyor:

"—Çıkar, paranın bir miktarını Allah yolunda ver." diyor.

"—Neden vereyim, benim param. Haramdan da kazanmadım, helâl kazandım, işçilik yaptım, ter döktüm."

"—Olsun. O para senin kendi paran, kabul ediyorum ama sen yine de bunun şu kadarını Allah rızası için şu fakir kardeşine ver." diyor.

Çıkarıp vereceksin.

"—Hadi bakalım yatsı vaktinde, sabah vaktinde, teheccüd vaktinde kalk namaz kıl! Hadi işi bırak, ikindi vaktinde camiye gel!"

Bir arkadaşımız anlatıyor:

"—Hocam, vasıtalar zamanla gaye hâline geliyor." diyor.

"—Şurada İslâmî çalışma yapacağım, derken, adam beri tarafta namazı kaçırıyor." diyor.

Namaz kaçmaz! Namaz, Allah'ın belli vakitte müslümanlara emretmiş olduğu farz olduğundan, her şey bir tarafta durur, o iş durur sen burada namazı kılarsın. Dükkânı kapatırsın, camiye koşarsın. "*Hayye ale's-salâh*" deyince camiye koşarsın.

"—Ne olacak müşteri?"

Müşteri kapıda beklesin. Rızkı insana Allah gönderiyor; ibadette hiç ihmal olmaması gerekiyor.

Allah bizi bu dünyanın fani lezzetlerine aldananlardan, kapılanlardan, ahireti unutanlardan etmesin. Bu şaşkınlığa düşürmesin. Bir de bizim görmediğimiz ama bizi gören ve bizi aldatmak için gece gündüz çalışan şeytanın şerrinden bizi korusun… Bizi ona aldanmış insan durumuna düşürmesin…

Bir de içimizde nefsimiz var; rahatı, keyfi, yemeyi, içmeyi, baklavayı, böreği, evlenmeyi, eğlenceyi sever. O nefse de uyarsak mahvoluruz, en büyük düşmanımız içimizdeki düşman. İçimizdeki düşman olan nefse de uymamayı nasip etsin.

Peki, kime uyacağız?

İşte Rasûlüllah! Ona uy, Rasûlüllah'a tâbi ol! Bak kendisi ne diyor? Ömrünü nasıl geçirmiş? Kendisi ömrü boyunca bir buğday ekmeğiyle doya doya karnını doyurmadı.

Biz? Biz tıka basa doyurmazsak rahat edemiyoruz. Bir yemek yiyoruz, bir daha yiyoruz, bir daha yiyoruz, bir daha yiyoruz; bir de üstüne tatlı yiyoruz. Bir de üstüne çay, bir de çayın yanında bilmem ne, bir de arkasından meyve, bir de bilmem ne. Misafir olarak evinde durdukça, adam mutfakta ne varsa taşıyor, sen de yiyorsun, alışkınsın. Hepimiz böyle bol yemeye alışmışız.

Halbuki büyüklerimiz diyor ki üç öğün yemek yemek bile sonradan çıktı, önceden yoktu, Tanzimat'tan sonra çıktı, Avrupalılardan geldi. Bir sabah, bir de akşam yerlermiş. Saat on civarında bir tarhana çorbasıyla filan bir yemek; ondan sonra bir de akşam yemeği. Bu öğle yemeği sonradan çıkmış.

Sonra bir sofrada birkaç çeşit, bu da bid'at, bu da sonradan çıkmış. Bir çeşit yiyip, bir aş yiyip kalkacak. Öyle alim kimseler varmış ki hayatlarını okudum da hayret ettim. Bir tanesi ömründe hiç katı yiyecek yememiş. "Niye yemiyorsun?" demişler, "Çiğnemek vakit alıyor." demiş, hüp içecek, ondan sonra oturacak kitabının başına, ders çalışacak, yazacak, çizecek, ilim öğrenecek. Ömürlerini öyle geçirmişler.

Sabahleyin elimde *Zâdü'l-Meâd* vardı. Muazzam bir kitap! Her sayfasında ne kadar tahkikat, tedkikat, ne kadar incelemeler yapmış, hadîs-i şerîfleri birbirleriyle karşılaştırmış, her mezhebin kanaatlerini incelemiş! Ömürlerini hiç boşa geçirmemişler.

"—Ya biz?"

Biz ömrümüzü boşa geçirmek için para bile veriyoruz. Biz, bu Yirminci Yüzyıl'ın müslümanı, biz bu zamane müslümanları ömrü geçirmek için para harcayan müslümanlarız.

"—Nasıl para harcıyoruz?"

"—Stadyumdan bilet alacağız." diye kuyruklara giriyoruz. Akşamdan yatağıyla, yastığıyla gidiyor millet, uyku tulumuyla gidiyor; "Gişe açıldığı zaman tribünden bilet alayım." diye bütün geceyi orada geçiyor. Ondan sonra da maçta bütün günü orada boş yere geçiyor veya yazlıkta geçiyor veya gazinoda geçiyor.

Boş vakitlerde, vakit boş olduğu için nefsi içeriden dürtüyor:

“—Acaba nasıl eğlence yapabilirim?”

“—Hadi komşu kızlarıyla toplanalım, voleybol oynayalım, denizde su topu oynayalım, şunu yapalım bunu yapalım!

Her şey paralı, israf, vakit israfı. Hem para vermek suretiyle hem de israf. Her şeyimiz, zamanımız, paramız israf. Yememiz, içmemiz, giyinmemiz, her şeyimiz israf oluyor. Allah bizi cezasına, kahrına uğratmasın; lütfuyla terbiye etsin. Adamcağızlar mübarekler:

“—Ağzımızı çiğnemekle meşgul edince vakit geçiyor.” diye sulu meşrubat içip öyle ömür geçirmişler; biz de yılları geçiriyoruz.

Bir de emeklilik çıkmış; şu vakitten sonra emeklisin, tamam.

“—Emekli adam” ne demektir?

“—Sandalyeye oturan, bacak sallayan adam” demektir.

Olur mu? Emeklilik ölümle olacak. İnsan ölünce dünya hayatından emekli oluyor. Ahirette emeklerini Allah verecek. İnsan boyuna çalışacak. Daima çalışması lazım geliyor. Demek ki cemiyetimiz çok yanlış zihniyetlere bulaşmış. Dedelerimiz, ecdadımız böyle değilken çok yanlış şeylere bulaşmışız.

Aman aldanmayalım, başka zihniyetlere sapmayalım, ana gayemizi unutmayalım, İmanımızın gereği olan yaşayış tarzını unutmayalım. Hep Rabbimizin rızasına uygun hareket etmeye çalışalım. Şu nefse de yüz vermeyelim.

İnsanın midesi aç kaldıkça kalbi nurlanır. Oruç tuttukça sevabı artar. Allah razı olur, mâneviyatı gelişir, Allah’ın sevgili kulu olur, evliyâsı olur.

“—Hocam, Ramazan gelmeden sen şimdi bize orucu tavsiye ettin.”

Siz umumiyetle bilgili müslüman kardeşlerimsiniz ama bu söylediklerim kayda alınıyor, hiç bilmeyenler de dinliyorlar, memnun oluyorlar, öğrenmiş oluyorlar; onlar için söyleyeyim:

“—Müslüman sadece Ramazan’da oruç tutmaz. Ramazan’da oruç tutmak farz. Mecburiyet! Onu tutmadığı zaman cezaya uğrar, günaha girmiş olur ama, Ramazan’ın dışında da oruçlar vardır. Peygamber Efendimiz tavsiye etmiştir; Recep’te oruç vardır, Şaban’da oruç vardır, her ayın ortasında on üç, on dört, on beşinde Arabî ayların, mehtaplı gecelerin gündüzlerinde oruç vardır.

Pazartesi perşembe orucu vardır.”

Herhangi bir zamanda istediğin zaman oruç tutabilirsin, mesela yarın pazartesidir, pazartesi günü oruç tutmak sünnettir, tutuver, o sevabı kaçırma. Veyahut “Salı da tutacağım” tamam, tutabilirsin. “Eski borçlarımı ödeyeyim” dersin, ödeyebilirsin. “Belki Ramazan orucu tuttuğum zamanlarda cahillik zamanımda kefareti gerektirecek suç da işlemişimdir, bu iki ay da bir oruç tutayım da kefaret orucu yerine geçsin!” diyebilirsin, tamam.

İşte böyle oruçlar da vardır. Dinimizde bunlara ne deniliyor?

Fazilet bâbında yapılan ibadetlere *nevâfil* deniliyor. Nafile ibadetleri, nevâfili yapa yapa insan kurb-ı nevâfile nâil olur.

“—Kurb-u nevâfil ne demek?”

İnsan nafile ibadetleri yapa yapa Allah’ın sevgili kulu olur, Allah’a yakın kul olur. Çünkü farz olanı yapıyor. Farz olanı yapınca borçtan kurtuluyor ama mecburi olmayan ibadetleri yapınca Allah’ın rızasını kazanıyor, Allah’ın sevgili kulu oluyor. O bakımdan vücudunuz, mideniz, durumunuz müsaitse bu ibadetleri kaçırmayın.

Ramazan dışında da oruçlar tutulur. Hele pazartesi perşembe oruçlarını mutlaka tutun. Arabî ayları takip edin. Arabî ayların başında, ortasında, sonunda oruç tutun. Arabî ayların ortasında on üçünde, on dördünde, on beşinde oruç tutun; mehtaplı gecelerin gündüzlerinde oruç tutun. Recep ayı geldiği zaman oruç tutun, Muharrem ayı geldiği zaman oruç tutun. Kendinizi oruca biraz alıştırın; böylece vücudunuz âhirette mis kokulu bir vücut olsun.

d. İnsanoğlu Aza Kanaat Etmez

Abdullah ibn-i Ömer RA’dan rivayet edilmiş bir hadîs-i şerîf. Kaynakları kuvvetli, bu kaynaklara göre Peygamber SAS Hazretleri şöyle buyurmuş:[10]

---

[10] Taberânî, *Mu’cemü’l-Evsat*, c.VIII, s.361, no:8875; Beyhakî, *Şuabü’l-İman*, c.VII, s.294, no:10360; Kudâî, *Müsnedü’ş-Şihâb*, c.I, s.361, no:618; Deylemî, *Müsnedü’l-Firdevs*, c.V, s.282, no:8191; Heysemî, *Mecmaü’z-Zevâid*, c.X, s.517, no:18086; İbn-i Adiy, *Kâmil fi’d-Duafâ*, c.IV, s.140; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.XII, s.71, no:6473; İbn-i Asâkir, Târih-i Dimaşk, c.XVI, s.212; Ebû Nuaym, *Hilyetü’l-Evliyâ*, c.VI, s.98; Abdullah ibn-i Ömer RA’dan.

ابنَ آدمَ ، عِنْدَكَ ما يَكْفِيكَ ، وأَنْتَ تَطْلُبُ ما يُطْغِيكَ ؛ ابنَ آدَمَ لاَ بِقَلِيلٍ تَقْنَعُ ، ولاَ بِكَثِيرٍ تَشْبَعُ ؛ ابنَ آدمَ ، إذا أَصْبَحتَ مُعَافًى فِي جَسَدِكَ ، آمِنًا فِي سِرْبِكَ ، عِنْدَكَ قُوتُ يَوْمِكَ ، فَعَلَى الدُّنْيَا العَفَاءُ (طس. عد. حل. هب. خط. كر. وابن النجار عن ابن عمر)

RE. 9/1 (*İbne âdem, indeke mâ yekfîke, ve ente tatlübü mâ yutgîke; ibne âdem, lâ bi-kalîlin takneu, ve lâ bi-kesîrin teşbau; ibne âdem izâ asbahte muâfen, fî cesedike âminen fî sirbike, indeke kûtu yevmike, feale'd-dünyâ el-afâü.*)

İbn-i Ömer RA'dan rivayet edilmiş bir hadîs-i şerîf. Bu *ibn* kelimesini açıklayayım: *İbn*, Arapça'da oğul demek. *İbn-i Ömer*, Ömer'in oğlu demek.

Ömer; Hz. Ömer, halife Hz. Ömer RA... *İbn-i Ömer* de onun oğlu olan Abdullah; Ömer'in oğlu diye geçiyor. Hani bazen Türkçede de vardır. Meselâ soyadı Hatiboğlu veya İmamoğlu veya Müezzinoğlu oluyor ya, onun gibi *ibn* oğul demek.

"—İbn-i Âdem ne demek?"

"—Âdem AS'ın oğlu demek."

"*Benî Âdem*" diyoruz, *benî* de evlatlar mânasına geliyor. O çoğul oluyor, *ibn* tekil oluyor. *Benî* dediğin zaman çoğul oluyor. Benî Âdem, "Ey Âdem'in evlatları!" İbn Âdem, "Ey Âdem'in oğlu, ey insanoğlu! demek. Bir de küfür mânasına bir kelime var, o anlaşılmasın! "Bu, Arapça'da "oğul" demek." diye açıklıyorum ki kelime ve ses benzerliğinden başka bir mâna sanılmasın.

Peygamber SAS Hazretleri şöyle buyurmuş:

(*İbne âdem*) "Ey Hz. Âdem'in evladı olan insanoğlu! (*İndeke mâ yekfîke ve ente tatlübü mâ yutgîke*) Senin yanında, yemene içmene yetecek dünyalığın, hayatını sürdürmeye yetecek malzeme var, sen hâlâ seni azdıracak miktarını istiyorsun!"

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.389, no:7081; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.I, s.127, no:196.

“—Yeterince var, seni azdıracak miktarını istiyorsun ey âdemoğlu! Bu ne şaşkınlık!” demek istiyor.

(*İbne âdem*) “Ey Ademin oğlu, ey insanoğlu! (*Lâ bi-kalîlin takneu, ve lâ bi-kesîrin teşba'*) “Ne biçim hâlin var ki aza kâni olmuyorsun, çokla da doymuyor gözün.”

“Gözün doymuyor. Az yetmiyor, çok verildiği zaman bari doysan ya, hayır o zaman da doymuyorsun! Çok verdikçe daha fazla ağzını açıyorsun, daha fazlasını istiyorsun!”

Peygamber Efendimiz insanoğlunu tarif ediyor, insanoğlunun kusuruna işaret ediyor:

“—Ey âdemoğlu, ey insanoğlu! Aza kanaat etmiyorsun, çoktan doymuyorsun, harissin, hırslısın, dikkat et, böyle olma. Bu hâlini bil, bu duruma kendine kaptırma!”

(*İbne âdem*) “Ey âdemin oğlu, ey insanoğlu! (*İzâ asbahte muàfen fî cesedike, âminen fî sirbike*) Sabahleyin kalktığın zaman eğer vücudun hastalıklardan, üzüntülerden, ağrılardan berî olarak kalkmışsan nefsin emniyetteyse, canın da sağ ve salimse; (*indeke kûtu yevmike*) o günkü yemeğin, rızkın da mevcutsa; el-hamdü lillâh, bak bugün yanımda yiyeceğim var, diye düşünüyorsan; (*feale'd-dünyâ el-afâü*) o zaman vazgeç, dünyaya aldırma, boş ver! O zaman dünyaya tasa çekme!” demek oluyor.

Bu hadîs-i şerîfte Peygamber SAS Efendimiz'in nasıl zühd fikrinde, zühd kanaatinde olduğunu, nasıl dünyaya aldırmaz bir insan olduğunu görmüş oluyoruz, sözlerinden anlamış oluyoruz. Bize söylediği sözlerden, kendisinin nasıl yaptığını anlamış oluyoruz:

“—Yanında sana yetecek miktar var, seni azdıracak miktarı istiyorsun.”

İnsanın cebinde parası vardır, evi de vardır –el-hamdü lillâh- yiyeceği içeceği de vardır, fakat çok ister. Çok isteyince gider, harama bulaşır, faiz alır. Harama bulaşır, rüşvet alır. Harama bulaşır, zulmen başkasının malını çar çur eder, alır. Yeterince var ya...

“—Senin paran pulun yok mu?”

“—Var…”

“—Niye bu haramı işliyorsun?”

Ben hayret ediyorum; haramı sadece fakirler yemiyor. Zengin; acıyorum adamın hâline, evleri barkları var, parası pulu var, harama tenezzül ediyor. Hayret ediyorum.

"—Sen hem de müslümanım diyorsun. Allah'tan korksana! Sen bu paraları yemek istesen, bu evleri, malları mülkleri satıp satıp yemeye kalksan, sana da yeter, evladına da yeter, torununa da yeter, zürriyetine de yeter. Niye bu harama sarılıyorsun, niye bu yalana dolana giriyorsun, niye ticaretine hile karıştırıyorsun, niye günaha dalıyorsun? Niye haksızlık yapıyorsun? Niye zulüm yapıyorsun? Niye vergini, zekâtını vermiyorsun? Yapman gereken görevlerini yerine getirmiyorsun? Niye hayrını hasenâtını yapmıyorsun?"

İşte bu, insanoğlunun tabiatına işaret ediyor:

"—Seni azdıracak sapıtacak şeyi istiyorsun, yanındakine kanaat etmiyorsun."

Müslüman kanaatkâr olacak. Harama hiç tenezzül etmeyecek:

"—Ben Allah'tan hayırlı, helâl mal istiyorum, haram istemiyorum." diyecek, rüşvete yanaşmayacak.

Harama, gadre yanaşmayacak. Gaspa, haram bir lokmanın gelmesine yanaşmayacak.

Ebû Bekir Sıddîk Efendimiz'e bir şey ikram ettiler. Nereden geldiğini sordu. Hoşuna gitmeyen bir yerden geldiğini anlayınca kustu, çıkardı, yemedi, yediğini de çıkardı.

Peygamber Efendimiz'in o peygamberce yaşayışına bakılacak olursa, bugünün fakiri o zamanın zengini gibidir. O zamanın insanının bürünecek örtüsü yoktu. Peygamber Efendimiz'in mescidinden birisi, sabah namazında farzı kılar kılmaz duayı beklemeden kalkıp gidiyordu. Bir gün gitti, iki gün gitti, üç gün gitti, dayanamadılar, dediler ki;

"—Aziz kardeşimiz! Sen bizim din kardeşimizsin, seni seviyoruz ama merak ediyoruz. Sen namazı kılınca biraz beklesen, bak Peygamber Efendimiz dua ediyor, onun meclisinde biraz daha fazla dursan. Ne bu böyle, camiden kaçar gibi gidiyorsun? Niye camide çok durmuyorsun? Sebebi ne?" dediler, nasihat etmek istediler.

"—Evimizde bir tane örtü var, ben bu örtüye bürünüyorum, sabah buraya namaz kılmaya geliyorum. Evimiz uzakta, 'evimize gidinceye kadar güneş doğmasın' diye hemen çıkıyorum, eve gidince

de hanımım bürünüyor, o da sabah namazını kılıyor. Sabah namazına yetişsin diye ondan koşuyorum.” dedi.

Namazda her tarafın örtülmesi gerekiyor ya, mübareklerin evinde her tarafını örtecek iki tane örtüleri yok.

Bizim en fakirinin evinde kaç tane kilim vardır, kaç tane halı vardır. Çuval olsa çuval da yine bir örtüdür. Çuval da yoktu. Kurban derilerinden üzerlerine elbise yaparlardı, örtünecek elbise yaparlardı da yağmur yağdığı zaman ıslandığı zaman Peygamber Efendimiz’in o mübarek sahabesinin üstü koyun koyun kokardı, ağıl gibi kokardı.

Ne yapsın? Temiz, kirli değil ama işte mahrumiyetten deri deri kokardı, koyun ağılı gibi kokardı. Bir lokma yiyecek bulurlarsa yerlerdi, bir tas süt bulurlarsa içerlerdi, “Bugünkü yemek tamam!” derlerdi. Birkaç hurma yedikleri zaman, “Karnım doydu” derlerdi. Biz hurmayı karnımızı doyurduktan sonra keyif için yiyoruz. Keyif için bir avuç yiyoruz.

Bizim Türkiye’nin en fakir insanının yanında bunlar daha yoksul iken, yine sapa sağlam duruyorlardı, mâneviyatları ne kadar yüksek insanlar oluyorlardı.

Onun için kanaatkâr olmalıyız, harama hiç meyletmemeliyiz. Hepimizin kâfi miktarda parası, pulu vardır. Evimizdeki halıları, lüzumsuz kabı kaçağı satsak “Bir tane yeter” desek, hepimiz neler yaparız. Her zaman söylediğim sözü söylüyorum, evimizdeki misafir odasındaki biblolarını, o camekânlardaki lüzumsuz süs eşyalarını satsak fabrikalar yaparız, cihad yaparız.

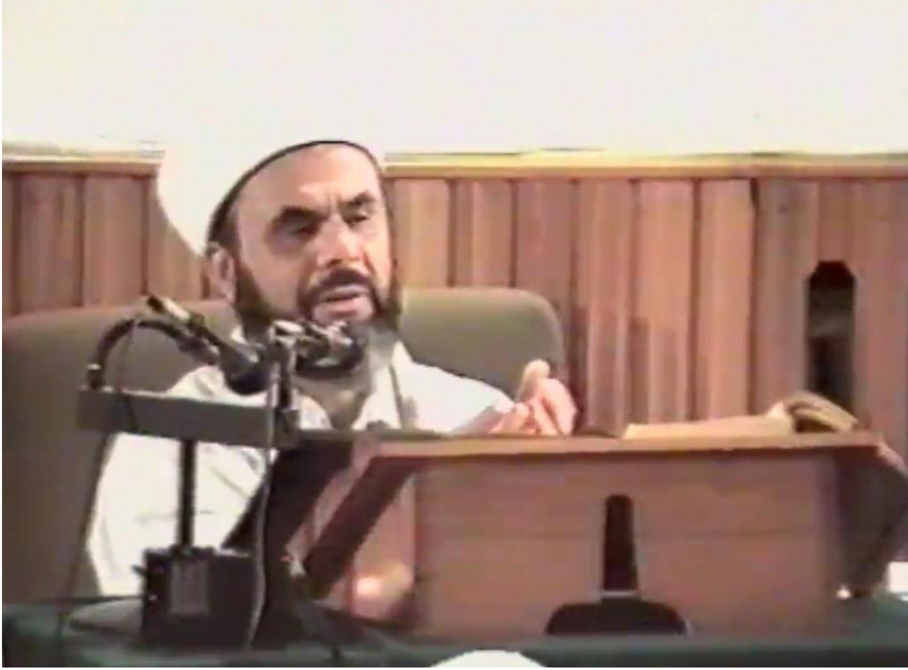
“—Ayda bir dergi çıkarıyoruz, az geliyor, haftada bir çıkaralım da kardeşlerimle haftada bir karşılaşmış olayım.” diye bir haftalık dergi kuralım istiyorum; bir çıkaramadık.

Koskoca cemaat İskenderpaşa cemaati bir haftalık dergi sermayesi çıkaramadı. Neden?

“—Para yok.”

“—Yahu, para yok olur mu? Silkelensek her tarafımızdan para dökülür bizim. Sizin de bizim de... Yalnız benim değil hepimizin. Silkelensek para dökülür.”

“—Neden?”

Hiç beğenmediğimiz şeylerden nice varlığımız vardır; o sahabenin hayatını okusak o zaman anlayacağız. O Peygamber'in hayatını okusak o zaman anlayacağız.

Hızır AS, Mûsâ AS ve Yûşâ AS, şu Beykoz'da tepesi olan Yûşâ AS; üçü beraber seyahat ettiler de bir kasabaya geldiler. kasaba ahalisi bunlara yiyecek vermedi, aç kaldılar. Mübarek Hızır AS, mübarek Mûsâ AS, mübarek Yûşâ AS kasabada aç kaldılar.

Niye aç kalıyorlar?

Kasaba da yoksuldur da ondan. Yoksulluk insanı cimri eder. "Benim kendime yetecek kadar yiyeceğim var." diye bunlara vermemişler. Demek ki bunların dünyanın sayılı mübarek insanları olduğundan haberleri yok.

Eğri bir duvar vardı, Hızır AS yıkılmasın diye, o duvarı doğrulttu, tamir etti. Mûsâ AS diyor ki:

لَوْ شِئْتَ لاَتَّخَذْتَ عَلَيْهِ أَجْراً (الكهف:٧٧)

(*Lev şi'te le'ttehazte aleyhi ecrâ*) [Dileseydin, elbet buna karşı bir ücret alırdın.] (Kehf, 18/77)

"Eğer istesen bu yaptığın işten dolayı bu duvarın sahibinden para isterdin. 'Bak ben bu duvarı düzeltiverdim, yıkılmaktan kurtardım, çık paraları' diye para isterdin. Biz de onunla karnımızı doyururduk." demek istedi.

Bu hadise Kur'ân-ı Kerîm'de böyle anlatılıyor. Anlayın ki koca peygamberler, Allah'ın sevgili kulları bak nasıl aç dolaşmışlar. Bir kasabaya girmişler de yiyecek bulamamışlar. Bizim cebimizde paralar, banknotlar, marklar, dolarlar; ne istersek alırız. Hacıbaba'dan kebap, baklava, börek alırız; kadayıfın üstüne şu kadar kaymak koydururuz…

Ben bazen bazılarının misafiri oluyorum, gidiyorum veya tesadüfen görüyorum; bu mübareklerin hayat tarzına bakılırsa bizim memlekette en yoksul denilen insan bile varlıklıdır.

Allah bize çok nimet vermiş; o nimetlerin şükrünü ödemeyi de ihsan etsin, sevdiği kul olalım… Yiyip yiyip de azan kullardan olmayalım. Allah'ın sevmediği kul durumuna düşmeyelim. Yiyip de şükredersen, oruç tutmuş gibi sevap veriyor Allah…

"—Yâ Rabbi! Çok şükür, sen bana bu salkım salkım üzümleri verdin, şu kırmızı yanaklı elmaları nasip ettin, kehribar gibi sarı armutları soframa gönderdin, el-hamdü lillâh pamuk gibi şu ekmeği yiyorum, mâşâallah! Çok şükür yâ Rabbi! Verdiğin şu nimetlere, şu izzete…" diye şükredersen, oruç tutmuş insan gibi sevap kazanırsın.

Ama işin daha da kötüsü hem Allah'ın nimetlerini ye, hem de Allah'a âsi ol, isyan et. Bu çok çok ayıp oluyor, Allah bize uyanıklık versin, edep versin, Allah'ın nimetlerine şükretmeyi nasib etsin… Şükründen, zikrinden gàfil etmesin… Güzel ibadetinden bizi uzak düşürmesin…

Demek ki böyle yapmayacağız, yanımızda yeterli miktar varsa azdıracak miktarı talep etmeyeceğiz, "Yeter yâ Rabbi, çok şükür!" diye Allah'ın verdiğine kâni olacağız. Eğer Allah bize nimet vermişse biz de o nimete göre onun vazifelerini eda edeceğiz, zekâtını sadakasını vereceğiz, komşumuza komşu hakkını vereceğiz, yetime yetim hakkını vereceğiz, göz hakkını vereceğiz.

(*Lâ bi-kalîlin takneu, ve lâ bi-kesîrin teşbau*) "Aza kanaat

etmiyorsun, çokla gözün doymuyor.” diyor.

Gözümüz tok olacak. Allah’ın verdiğini gözümüzle ölçeceğiz, biçeceğiz, büyüteceğiz; aç gözlülük, harislik, tamahkârlık yapmayacağız.

Sonra, sabahleyin sıhhat, afiyet ile kalktık mı, canımız şen mi, başımız rahat mı, dinç mi, “El-hamdü lillâh!” diyeceğiz, dünyaya, dünyalığa aldırmayacağız. İbadetlerimizi yapmak hususunda gayretli, huzurlu olacağız. Peygamber Efendimiz bunu tavsiye etmiş oluyor.

e. Arafat’ta Gözüne Sahip Olmak

Ahmed ibn-i Hanbel ve daha başka kaynaklar Abdullah ibn-i Abbas RA’dan rivayet etmişler. Arafe günü ile ilgili bir hadîs-i şerif.

Fadl ibn-i Abbas, Veda haccında Peygamber Efendimiz’in bineğine redif olarak binmişti. Yemenli bir kadın bir mesele sormak için Efendimize yaklaştı. Fadl ona bakmaya başladı. Peygamber Efendimiz elini Fadl’ın yüzüne tuttu. Fadl ise, yüzünü öbür tarafa çevirerek bakmaya başladı. Bu sefer Efendimiz elini öbür tarafa çevirip, Fadl’ın yüzünü tekrar kapadı. Sonra Fadl’a şöyle ikazda bulundu:[11]

اِبْنَ أَخِي ، إِنَّ هٰذَا يَوْمٌ ، مَنْ مَلَكَ فِيهِ سَمْعَهُ وَبَصَرَهُ وَلِسَانَهُ غُفِرَ لَهُ ، يَعْنِى يَوْمَ عَرَفَةَ (حم. وابن سعد عن عبد الله بن عباس)

RE. 9/2 (*İbne ehî, inne hâzâ yevmün, men meleke fîhi sem’ahû ve basarahû ve lisânehû gufira lehû, ya’ni yevme arafate*)

---

[11] Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.I, s.329, no:3042; Ebû Ya’lâ, *Müsned*, c.IV, s.330, no:2441; Beyhakî, *Fadàilü’l-Evkat*, c.I, s.357, no:183; Taberânî, *Mu’cemü’l-Kebîr*, c.XII, s.232, no:12974; Beyhakî, *Şuabü’l-İman*, c.III, s.461, no:4071; Heysemî, *Mecmaü’z-Zevâid*, c.III, s.559, no:5545; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.I, s.242, no:60; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.LVIII, s.377; İbn-i Sa’d, *Tabâkat*, c.IV, s.54; Abdullah ibn-i Abbas RA’dan.

Câmiü’l-Ehàdîs, c.I, s.131, no:201.

(*İbne ahî*) “Ey kardeşimin oğlu!”

İbn, oğul demek. *Ahî* de kardeşim demek.

“—Ey benim kardeşimin oğlu.”

Hitap ettiği kim?

Fadl ibn-i Abbas… Hz. Abbas amcasıydı, onun oğluna; “Ey benim kardeşimin oğlu!” diye hitap ediyor. Fadl genç bir delikanlıydı; Peygamber Efendimiz’in amcası Hz. Abbas’ın büyük oğluydu. Abdullah ibn-i Abbas’ın ağabeyi…

Abdullah ibn-i Abbas, Peygamber Efendimiz’in yanından ayrılmazdı; dikkatli, edepli bir genç delikanlıydı. Her şeyi gayet iyi bellemişti; ilmi, edebi yüksek bir mübarek zâttı. Allah şefaatlerine erdirsin…

Peygamber SAS Efendimiz amcası Hz. Abbas’a da çok müstesna ikram ederdi. Çünkü bir hadîs-i şerifinde:

“—Amca baba gibidir.” diyor.

Amcayı yabana atmayacaksın, dayıyı yabana atmayacaksın.

Gelin demiş ki:

“—Ben kaynanama hizmet etmekle vazifeli değilim!”

Fesübhanallah! Yahu senin efendinin, eşinin annesi, senin de annen. Hayatınızı birleştirmişsiniz, senin de kaynanan, hizmet edeceksin. Hizmet edeceksin, izzet bulacaksın… O senin annene hürmet edecek, hizmet edecek; sen de onun annesine hürmet edeceksin! Evliliğin, geçimin şekli, şartı böyle. Millet bir acaip…

Peygamber Efendimiz amcası Hz. Abbas’ı çok severdi, Hz. Hamza’yı da severdi. Hamza RA’in şehadetinden dolayı çok üzüldü. Onu Uhud harbinde, birisi arkasından sinsi sinsi yaklaşıp da gafil bir anında, hançerleyip şehid etti, biliyorsunuz. Hind RA’nın Vahşi isimli kölesi.

Vaad etmiş:

“—Eğer onu öldürürsen, ciğerini bana getirirsen, seni azad edeceğim.” demiş.

O, hürriyetin peşinde, kölelikten kurtulacağım diye fırsat kolladı. Gitti, savaşta Hz. Hamza RA’ı arkasından hançerledi. Bunu teşvik eden şahıs da, bu teşvike kapılıp “Kölelikten kurtulacağım!” diye, Hz. Hamza’yı şehid eden şahıs da sonradan müslüman oldular. Allah’ın işine bak! Sonradan müslüman oldular. O zaman öyle değillerdi, müslümanlarla savaşıyorlardı, sonradan

müslüman oldular.

Müslümanlığın özelliği nedir?

Bir insan müslüman oldu mu ondan önceki bütün günahlarına bir sünger çekilir, bütün günahları affolunur. Bitti, çünkü müslüman oldu. Küfür devresinde yaptığı her şey affolunur. Müslüman olmak o kadar büyük bir nimet ki, şu dünyadaki insanlar, şu müslüman olmaktaki nimeti bilseler, dünyada kâfir kalmazdı. Amerikalı'sı, Avrupalı'sı, Rus'u, Hind'i, Çinli'si, Acem'i, hepsi müslüman olurdu.

Ama galiba biraz da kusur bizde, biz anlatamıyoruz. Kendimizi tanıtamıyoruz, İslâm'ın güzelliklerini duyuramıyoruz, anlatamıyoruz. Anlatmak için gayret etmiyoruz.

Elime bir kitap geçti: *Başarı Kazanmak İçin Yedi Altın Anahtar Kaide.*

İngilizce bir kitap. Açtım, çok güzel şeyler anlatmış, akıcı bir üslupla İngilizce anlatmış. Kitap bir hıristiyan kilisesinin neşriyatı.

Adam ne yapıyor? Senin ve benim hoşuma gidecek bir konuyu kitap hâline getirmiş, onu basıyor, dağıtıyor ama kendisinin reklamını ve propagandasını yapmış oluyor.

Bak ne yollarla çalışıyorlar? Karşımıza doğrudan doğruya "Bizim inancımız doğru!" diye çıkamazlar, çünkü inançları yanlış, inançları bozuk. Putperest inancı puta tapıyor, puta tapılır mı?

İnancı yanlış ama dolambaçlı yoldan bizim kalbimizi kazanmak için misyonerler gönderiyor; hasta bakıcı kılığıyla geliyor, öğretmen kılığıyla geliyor. "Barış gönüllüsü" diyor.

Ne barış gönüllüsü!

"—İngilizce öğretmeniyim, hizmete geldim." diyor, dağ köylerine gidiyor bizim halkımızın arasına giriyor, hediye veriyor, inci boncuk veriyor, tedavi ediyor, bizimkileri kandırmaya çalışıyor.

Biz Allah'ın müslüman kulları, sevgili kullarıyız. Allah mü'minleri sever, hepimiz Allah'ın sevdiği kullarıyız. Allah'ın dinine; şunların kendi dinlerine, yanlış bâtıl dinlerine yaptığı yardım kadar yardım yapmıyoruz. Bir İngilizce kitabımız var mı? İngilizce bir gazetemiz var mı?

"—Yok!"

Ben Amerika'ya gittim, "Acaba orada İngilizce bir gazete

neşredebilir miyiz?" diye, şartlarına bir baktım, benim yapacağım bir şey değil, kolay bir şey değil. Ama yapsak bir İngilizce dergi çıkarsak...Dünyanın her yerinde bizim dergilerimiz okunur, faydası olur. Bir günlük gazete çıkarsak her tarafa dağıtabiliriz; yapmıyoruz. Bu çalışmaları yapmıyoruz, İslâm'ın güzelliğini anlatmıyoruz.

"—İnsan müslüman olunca bütün eski günahları silinecek. Bu bâtıl inancı bırak, hak inanca gel!" diye güzel bir anlatsak, "Bak senin bu yaptığın yanlış, bu işin doğrusu bu, işte akıl işte mantık, işte tarih, işte sizin kitabınızdaki cümleler, işte sizin peygamberinizin sözleri…" desek.

Elimizde çok malzememiz var. Anlatsak müslüman olurlar ama anlatacak malzemeleri, teşkilatları kurmuyoruz, çalışmaları yapmıyoruz. Biz onlara Müslümanlığı anlatacağımız yerde, onlar bizim memleketimize gelip Hıristiyanlığı anlatmaya çalışıyorlar. Bizi heykele taptırmaya çalışıyorlar.

Biz senin o heykelini yaptığın Hz. İsâ'yı senden çok severiz, başımızın tacı o… Hz. İsâ bizim peygamberlerimizden bir peygamber, biz Hz. İsâ'yı senden çok severiz, Hz. İsâ da bizi senden çok sever. Hz. İsâ seni sevmez, beni sever. Çünkü sen Hz. İsâ'nın sözünün dışına çıkmışsın.

Ama bunları anlatmamız lazım. Anlatacak teşkilatı kurmamız lazım, çalışmaları yapmamız lazım. Yapmayınca olmuyor.

Bunları nereden çıkardık?

Peygamber Efendimiz'in amcası filan derken söz buralara geldi. "Hz. Abbas'ı severdi." dedik, "Hamza'yı severdi." dedik, "Hamza'nın katili ve öldürmeye teşvik eden kadın sonradan müslüman olunca eski günahları affolundu." dedik, oradan açıldı.

Peygamber SAS Efendimiz o Vahşi'ye:

"—Tamam, müslüman oldun, mübarek olsun ama gözüme görünme!" demiş.

Çünkü gördükçe amcasını hatırlıyor, yüreği dayanamıyor,

"—Gözüme görünme, Müslümanlığını uzaktan devam ettir." demiş. Müslüman olunca cezalandıramazsın da, artık müslüman oldu, kesemezsin de, "Sen Hamza'yı öldürdün!" de diyemezsin.

(*İbne ahî*) diyor; "Ey benim amcamın oğlu!" demek, "Ey kardeşimin oğlu" tabiriyle hitab ediyor. Genç yeğenine şöyle diyor:

(*İnne hâzâ yevmün*) "Hiç şüphe yok ki şu içinde bulunduğumuz gün öyle bir gündür ki, (*men meleke fîhi sem'ahû ve basarahû ve lisânehû*) kim bugün kulağına, gözüne ve diline sahip olabilirse; (*gufira lehû*) Allah onu mağfiret eder, mağfirete mazhar olur, mağfiret olunur. (*Ya'ni yevme arafate*) Arafe gününü kasdetti.

Veda haccında Peygamber Efendimiz, o delikanlı yeğenini Fadl ibn-i Abbas'ı devesinin arkasına almış, Arafat'a çıkmışlar, hac yapıyorlar. Hac günü Arafat'a, Arafat ovasına çıkmışlar. İbadet, hac, sevap günü, Allah'a kurbiyyet günü...

Yemenli bir kadın bir mesele sormak için Efendimiz'e yaklaşmış. Fadl ona bakmaya başlamış. Onu görünce ikaz etmiş:

"—Gözüne dikkat et, gözüne sahip ol! Bu öyle bir gündür ki kim gözüne, kulağına, diline sahip olursa; gözüyle günah işlemezse, kulağıyla günah dinlemezse, diliyle haram günah söz söylemezse mağfiret olunur." buyuruyor. "Ama işlerse günaha orada da devam ederse mağfiret olunmaz." demek.

Arafat'ta günaha devam ediyor, kavgaya devam ediyor, itişmeye çekişmeye devam ediyor, gıybete iftiraya devam ediyor. Olmaz, o zaman olmaz! "Kendisine Sahip olursa günahlara bulanmazsa o zaman mağfiret olunur." diye Efendimiz SAS ikaz etmiş.

Allah hepinize, hepimize yardımcı olsun… Allah insana gözünden sorgu sual açacak, kulağından, dilinden, elinden sorgu sual açacak; Hepsinin hesabı var.

وَلاَ تَقْفُ مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ عِلْمٌ ، إِنَّ السَّمْعَ وَالْبَصَرَ وَالْفُؤَادَ كُلُّ

أُولَئِكَ كَانَ عَنْهُ مَسْئُولاً (الإسراء:٣٦)

(*Ve lâ takfü mâ leyse leke bihî ilmün, inne's-sem'a ve'l-basara ve'l-fuâde küllü ülâike kâne anhü mes'ûlâ*) [Hakkında bilgin bulunmayan şeyin ardına düşme; çünkü kulak, göz ve gönül, bunların hepsi ondan sorumludur.] (İsrâ, 17/36)

Hepsinden sorgu sual var.

Onun için ne yapacağız, ne yapacaksınız, ne yapmamız lazım?

Günahlardan korunmaya dikkat etmemiz lazım. Gözünüze sahip olacaksınız harama bakmayacaksınız. Elâlemin namahremine bakmayacaksınız. Camdan, perde arkasından, sokakta bakmayacaksınız, yüzüne bakmayacaksınız, arkasından, gazetede, mecmuada bakmayacaksınız. Elin gazetecisi, dinden imandan nasipsiz. Çekiyor fotoğrafı, renkli olarak gazeteye basıyor, sere serpe uzanmış, bilmem altına da bir yazı yazıyor; o bahane… Maksat kasaplık et teşhirciliği… O kadar, başka bir şey değil.

Sen de gazeteyi alıyorsun, evine götürüyorsun okutturuyorsun seyrettiriyorsun ve seyrediyorsun; günah! Bakmayacaksın, almayacaksın, okumayacaksın; günah olanını okumayacaksın günah olanına bakmayacaksın.

Ankara'da bir Mehmed Amca vardı, rahmetli, İstiklâl madalyası sahibi. Nur içinde yatsın. Kale gibi sağlam, bir mübarek amcaydı. Babamın iyi dostuydu. Çok hatıraları var... İnsanlar alışveriş için dükkânına gelirmiş. İşte;

"—Bu nasıl tereyağı?" diye sorarlarmış.

“—Tereyağı gibi tereyağı.” dermiş.
“—Alay mı ediyorsun benimle?”
“—Yok, alay etmiyorum. Ben ‘tereyağı’ diye aldım, kendim imal etmedim ki aldım satıyorum, gördüğün gibi tereyağına benziyor. Bak tereyağıysa tereyağıdır, değilse değildir. Haliyle satıyorum.” demiş oluyor.
“—Tamam, tereyağıdır, hâlistir.” demiyor, çünkü kendisi almadı. Ötekisi de itimat ederek almış, oraya koymuş.
“—Tereyağı gibi tereyağı” dermiş.
“—Hacı amca sen benimle alay mı ediyorsun?”
Hayır, alay etmiyor ama doğruyu söylemeye çalışıyor. “Ticaretine haram karışmasın.” diye dikkat ediyor.

Gözüne de sahip olacak insan, diline de sahip olacak. Gıybet iftira etmeyecek, yalan dolan söylemeyecek, yalancı şahitlik etmeyecek. Duyuyoruz, adliyenin önünde bedava adamlar yalancı şahitler dolaşıyormuş. “Benim şurada bir mahkemem var.” deyip parayla yalancı şahit tutuluyormuş. Yalancı şahitlik edip çıkıyor, parayı sayıyor, cebine koyuyor, tamam, yalancı şahitlik yaptı. Cehennemlik bir iş! Günah! Yalancı şahitlik yapmak, adaleti saptırmak da çok büyük bir günah! Gördüğü bir şeyde şahitlik yapmaktan kaçınmak da günah! Adaletin yerini bulması için insan hakkı söylemek zorunda. Vazifesi bu.
Allah hepimizi gözüne sahip olanlardan eylesin... Eline sahip olanlardan eylesin… Elini harama uzatmayanlardan eylesin… Namusu sağlam olanlardan eylesin… Hepimiz için büyük tehlikedir.
“—Nasıl büyük tehlikedir?”
Gazete yoluyla büyük tehlikedir, televizyon yoluyla büyük tehlikedir, sokakta gezerken büyük tehlikedir, yaz gününde büyük tehlikedir; havalar ısındıkça kadınlar açılır. Bunun namussuzu var, zaten niyeti kötü olanı var. Allah korusun!

O Mehmed Efendi Amca’nın menakıbından birisi de şöyle:
“—Eskiden eve kibrit alırdık; çakmak yok, kandilleri kibritle yakacaklar. Kibritin üzerinde resim olurdu, o resmi kazıyıp kutuyu eve öyle alırdık.” diyor.
Anlaşılan kibrit kutusu dışarıdan geliyormuş, İngiliz veya

Fransız veya İtalyan malı neyse; “Üstündeki resmi kazımadan kutuyu eve sokmazdık. Çünkü, eve sûret girerse melek girmez, sûret olan eve melek girmez derdik.” diyor.

Şimdi her evde resim… Duvarlarda, gazetelerde, mecmualarda resim… Gelen malzemede, paket içinde resim… Kasaptan bir şey alıyorsun, sen gazete almasan bile o öyle bir şeye sarmış ki, hemen buruşturup çöp sepetine tık! Çünkü felâket bir resim...

O bakımdan göze sahip olmak çok önemli, kulağa sahip olmak çok önemli… Meselâ gıybet etmek günah, dinlemek de günah. İnsan kulağına da, diline de sahip olacak. Hakkı söyleyecek, hayrı söyleyecek; şerri söylemeyecek.

Allah bizi her çeşit günahtan korusun… Sevdiği her çeşit güzel, sevaplı işi yapmaya muvaffak eylesin... Ömrümüzü rızasına uygun geçirmeyi nasib eylesin… Sonunda pişman olacağımız günahlı, veballi işlere bizi bulaştırmasın… Hayırlı, sevaplı, ecirli, uzun, sıhhatli, afiyetli, saadetli ömürler sürüp, son nefeste iman ile göçüp, Rabbimizin huzuruna sevdiği kullar olarak varmamızı nasib eylesin…

Fâtiha-i şerîfe mea’l-besmele!

07. 10.1990 – İskenderpaşa Camii

03. PEYGAMBER SAS'İN ŞEFAATİ

Eùzü bi'llâhi mine'ş-şeytâni'r-racîm.
Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

El-hamdü li'llâhi rabbi'l-àlemîn… Hamden kesîran tayyiben mübâreken fîhi alâ külli hàlin ve fî külli hîn… Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ senedinâ ve mededinâ muhammedin ve âlihî ve sahbihî ecmaîn… Ve men tebiahû bi-ihsânin ilâ yevmi'd-dîn.

Emmâ ba'dü, fa'lemû eyyühe'l-ihvân... Feinne efdale'l-hadîsi kitâbu'llàh... Ve efdale'l-hedyi hedyü seyyidinâ muhammedin salla'llàhu teàlâ aleyhi ve sellem... Ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ... Ve külle muhdesetin bid'ah... Ve külle bid'atin dalâleh... Ve külle dalâletin ve sàhibehâ fi'n-nâr... Ve bi's-senedi'l-muttasıli ile'n-nebiyyi salla'llàhu aleyhi ve selleme ennehû kàl:

أَتَانِي آتٍ مِنْ عِنْدِ رَبِّي ، فَخَيَّرَنِي بَيْنَ أَنْ يُدْخِلَ نِصْفَ أُمَّتِي الجَنَّةَ ، وَبَيْنَ الشَّفَاعَةِ ؛ فَاخْتَرْتُ الشَّفَاعَةَ ، وَهِيَ لِمَنْ مَاتَ لاَ يُشْرِكُ بِاللهِ شَيْئًا (حم. عن أبي موسى ؛ ن. حب. عن عوف بن مالك)

RE. 10/2 (*Etânî âtin min indi rabbî, fehayyarenî beyne en yüdhile nısfe ümmetî el-cennete, ve beyne'ş-şefâati; fa'htertü'ş-şefâate, ve hiye li-men mâte lâ yüşrikü bi'llâhi şey'en.*)
Sadaka rasûlü'llàh, fî mâ kàl. ev kemâ kàl.

Çok aziz ve muhterem cemaat-i müslimîn! Muhterem kardeşlerim!

Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin selâmı, rahmeti, bereketi dünyada, ahirette üzerinize olsun... Rabbimiz cennetiyle cemâliyle cümlenizi, cümlemizi müşerref ve mükerrem eylesin…

Peygamber SAS Efendimiz'in ehâdîs-i şerîfesini *Râmûzü'l-Ehàdîs* isimli kitabımızın 10. sayfasının 2. hadisinden itibaren okuyarak devam ediyoruz. Bundan önceki hadîs-i şerîf ve bir önceki sayfanın dibindeki hadîs-i şerîf Ramazan ayıyla ilgili. İnşaallah onu

Ramazan'a yakın okur, size naklederiz.

Bu hadîs-i şeriflerin okunmasına başlamazdan önce, Peygamber SAS Efendimiz Hazretleri'nin rûh-i pâkine hediye olsun diye ve sâir enbiyâ ve mürselîn (*salevâtu'llàhi ve selâmuhû aleyhim ve alâ âli küllin ecmaîn*) hazerâtının ruhlarına ayrı ayrı hediye olsun diye; Peygamber SAS Efendimiz'in mübarek ashabının, pâk etbâının, ahbabının ve Peygamber Efendimiz'in hakikî varisleri, verese-i Nebî, ulemâ-i muhakkikîn, sâdât ve meşâyih-ı turuk-u aliyyemizin cümlesinin ve onlara bağlı hâlifelerin, müridlerin, muhiblerin ruhları için;

Uzaktan yakından bu hadîs-i şerifleri dinlemeye şu meclise teşrif etmiş olan siz sevgili kardeşlerimizin ahirete göçmüş bütün yakınlarının ve sevdiklerinin, geçmişlerinin ruhları için;

Şu beldeyi şereflendiren sahâbe-i kirâm hazerâtının ruhları için, bu beldeyi fethetmiş olan Fatih Sultan Mehmed Hân'ın ve onun mübarek ordusu mensublarının ruhları için, bu beldeyi zaman zaman düşmanlara karşı savunmuş ve kurtarmış ve çarpışmış olan şehidlerin, fatihlerin, mücahidlerin ruhları için;

Cümle hayır ve hasenat sahiplerinin ve bilhassa içinde ibadet ettiğimiz, bu hadîs-i şerifleri okuduğumuz şu İskenderpaşa Camii'nin bânisi, Bayezid-i Velî Hazretlerinin mutemed komutanı ve veziri İskender Paşa'nın ruhu için ve sâir mü'minîn ü mü'minât ve müslimîn ü müslimât kardeşlerimizin de dereceleri üzere ruhlarına ikram olsun diye bir *Fâtiha*, üç *İhlâs-ı Şerîf* okuyalım…

Rabbimiz onların ruhlarını şâd, kabirlerini pürnur eylesin. Bizlere de tevfîkını refîk eyleyip, ömrümüzü sevdiği kullar gibi, sevdiği kullarla beraber, sevdiği kullarının yolunda geçirmeyi nasip eylesin, huzuruna sevdiği razı olduğu kullar olarak varmamızı ihsan eylesin… Buyurun:

…………………………

a. Peygamber Efendimizin Şefaati Tercih Etmesi

Bu hadîs-i şerîfi Tirmizî, Taberânî, İbn-i Hibban Avf İbn Mâlik'ten, Ahmed ibn-i Hanbel Ebû Musa ve Muaz RA'dan rivayet etmiş. Kuvvetli kaynaklarda, sıhhatli hadisleri yazan kaynaklarda bulunan bir hadîs-i şerîftir. Kaynaklarının sıhhatli olduğunu neden özellikle belirttiğimi biraz sonra anlatmak isterim size…

Önce metnini açıklayayım, Efendimiz SAS bu hadîs-i şeriflerinde şöyle buyuruyorlar:

أَتَانِي آتٍ مِنْ عِنْدِ رَبِّي ، فَخَيَّرَنِي بَيْنَ أَنْ يُدْخِلَ نِصْفَ أُمَّتِي الْجَنَّةَ ، وَبَيْنَ الشَّفَاعَةِ ؛ فَاخْتَرْتُ الشَّفَاعَةَ ، وَهِيَ لِمَنْ مَاتَ لاَ يُشْرِكُ بِاللهِ شَيْئًا (حم. عن أبي موسى ؛ ن. حب. عن عوف بن مالك)

RE. 10/2 (*Etânî âtin min indi rabbî, fehayyarenî beyne en yüdhile nısfe ümmetî el-cennete, ve beyne'ş-şefâati; fa'htertü'ş-şefâate, ve hiye li-men mâte lâ yüşrikü bi'llâhi şey'en.*)

(*Etânî âtin min indi rabbî*) "Benim Rabbim'in dergâhından, huzurundan, indinden bana gelen bir şey geldi." Bir melek demek istiyor Allahu a'lem, haberci demek istiyor.

Âtin dediği, gelen ism-i fâil siygasıyla… (*Etâni âtin*) "Bana gelen

bir gelici geldi, bir haberci melek geldi. Rabbimin huzurundan, indinden, nezd-i ilâhîsi'nden."

(*Fehayyarenî*) "Bu gelen haberci, beni Rabbim'den getirmiş olduğu habere binaen iki şey arasında tercih etmek üzere serbest bıraktı, muhayyer bıraktı."

(*Beyne en yedhule nısfe ümmetî el-cennete*) "Ümmetimin yarısının cennete girmesi, (*ve beyne'ş-şefâati*) ya da şefaat arasında beni serbest bıraktı."

"Onu istersen onu tercih et, bunu istersen bunu tercih et!" diye beni muhayyer bıraktı. "Beğen, beğendiğini al, istediğin tarafı seç. Ya onu seç ya bunu seç. Eğer birinciyi seçersen ümmetinin yarısı cennete girecek ya Muhammed. Ama istersen, böyle istemiyorsan, öteki tarafı tercih edersen, o zaman da sen şefaat hakkına sahip olacaksın ve istediğin kimselere şefaat edeceksin!" diye muhayyer bıraktı beni. (*Fa'htertü'ş-şefâate*) "Ben de şefaati tercih ettim." buyuruyor Efendimiz.

(*Ve hiye li-men mâte lâ yüşrikü bi'llâhi şey'en*) "Bu şefaatim de Allah'a şirk koşmadan ölen herkes için olacak. Kim Allah'a şirk koşmadan bu dünyada yaşamış ölmüşse; müşrik olmamak şartıyla, Allah'ın varlığını birliğini kabul etmiş olmak şartıyla, ümmetimden hepsine şefaat edeceğim." buyuruyor.

Aşağıda bir hadîs-i şerîf daha gelecek, orada da geniş olarak göreceğiz. Suçlu, kusurlu, günahlı olsa da mı? Evet, suçlu olsa günahlı olsa da, kusurlu olsa da, mademki Allah'ın birliğini kabul etmiş, madem ki *Lâ ilâhe illal'lah* ehli, madem ki tevhid ehli, madem ki muvahhid, müşrik değil, o hâlde ben böyle bu durumda olan herkese şefaat edeceğim, hiç birisi kalmayacak.

Demek ki, başka hadîs-i şerîflerden de duyardık diyeceksiniz siz de... Meselâ, Allah mü'minlerin dostudur. Allah bütün mü'minleri cennete sokacak:[12]

---

[12] Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.IV, s.411, no:19704; Tahàvî, *Müşkilü'l-Âsâr*, c.VIII, s.$)&, no:3372; Ebû Mûsâ el-Eş'arî RA'dan.

İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.I, s.392, no:169; Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.60, no:444; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.VII, s.172; Taberî, *Tehzîbü'l-Âsâr*, c.VI, s.497, no:1933; Ebû Zerr-i Gıfârî RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.III, s.205, no:2932: Taberânî, *Müsnedü'ş-Şâmiyyîn*, c.III, s.214, no:2113; Tahàvî, *Müşkilü'l-Âsâr*, c.VIII, s.493, no:3369;

مَنْ قَالَ لاَ إِلَهَ إلاَّ اللهُ ، دَخَلَ الْجَنَّةَ (حم . عن أبي موسي ؛ حب. ط. حل. عن أبي ذر ؛ طس. عن أبي الدرداء ؛ طب. ع. خط. عن معاذ ؛ طس. ع. حل. عن أبي هريرة)

(*Men kàle lâ ilâhe illa'llàh, dehale'l-cenneh*) "Kim *Lâ ilâhe illa'llàh* derse, cennete girecektir." buyrulmuştur.

"—Ne demek *Lâ ilâhe illa'llah*?"

Allah var, Allah'tan başka hiç şerîki, nazîri, başka mabud, başka ilah yok, sadece Allah vardır. Ancak Allah var, başka hiçbir mabud yok. Ötekiler hep insanların şaşırması, uydurması, gafleti, dalaleti, cehaleti, şirki, küfrü... Saçma sapan şeylere tapıyorlar ve saçmalığını da her akıl sahibinin anlaması gayet kolay, mümkün.

Ukaylî, *Duafâ*, c.VII, s.447, no:1773; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.VI, no:448; Ebü'd-Derdâ RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XX, s.49, no:82; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.VII, s.9, no:3899, 3941; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.III, s.140, no:1166; Muaz ibn-i Cebel RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.I, s.238, no:778; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.XI, s.91, no:6222; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.10, s.397; İbn-i Huzeyme, *Sahîh*, c.III, s.304, no:2131; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.IV, s.21, no:1619; Ebû Hüreyre RA'dan.

İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.I, s.364, no:151; Câbir ibn-i Abdullah RA'dan.

Hàkim, *Müstedrek*, c.IV, s.279, no:7638; Ebû Talha el-Ensàrî RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.VII, s.48, no:6348; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.II, s.328, no:2124; Seleme ibn-i Nuaym el-Eşcaî RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.V, s.197, no:5074; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.II, s.56, no:1235; Zeyd ibn-i Erkam RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XXII, s.313, no:790; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.III, s.46, no:2426; Dûlâbî, *el-Künâ ve'l-Esmâ*, c.I, s.354, no:207; İbn-i Abdilber, *el-İstîàb*, c.I, s.541; Buhàrî, *Târih-i Kebîr*, c.VIII, s.65, no:2174; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.LXVI, s.290, no:8597; Ebû Şeybe el-Hudrî RA'dan.

Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.VII, s.9, no:3899; Temmâmü'r-Râzî, *el-Fevâid*, c.I, s.191, no:445; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.XII, s.63, no:6455; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XXXXVI, s.436; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.VII, s.83; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.I, s.61, no:208, 1425, 1779; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XXI, s.172, no:23234, 23242-23145, 41734.

Güneşe tapıyor. Biliyoruz ki yeryüzünde dürbünlerle filan incelediğimiz zaman, dikkatli bir şekilde baktığımız zaman görüyoruz ki; fezada bizim güneşimiz gibi binlerce güneş var. Ne diye güneşe tapıyor? Saçma. Sil.

Aya tapıyorlar. Ay dediğin ne? Ayın bir hükmü bile yok, dünyamızın etrafında bir uydu parçası, peyk, bir dünyanın etrafında dönen şey. Yıldızlara tapıyorlar, şu yıldızı veya bu yıldızı... O yıldızın öteki yıldızdan ne farkı var be ahmak adam? İşte gökyüzünde bir sürü yıldız var. Saçma. Sil.

Buzağıya tapıyor, eski Mısırlılar buzağıya tapmışlar. Horoza tapmışlar. Bu zamanın Hint dinlerinde buzağı gene mukaddes, gene buzağıya tapıyorlar. Hindistan'da kobra yılanına tapanlar var. Şu insanların şaşkınlığını görün! Tenasül âletine tapanlar var.

Utana utana söylüyorum ama insanların cahilliklerinin derecesi anlaşılsın diye söylüyorum. Bugün Hindistan'da tenasül cihazına tapınanlar var. Eski Hititliler zamanında da tapıldığına dair, tapınıldığına dair bazı rivayetleri dinler tarihi kitaplarında okuyoruz.

Japonlar imparatorlarına tapınıyorlar. Güneşin oğluymuş. Saçma. O da beşer; o da doğuyor, ciyak ciyak, viyak viyak bağırıyor, altını kirletiyor, temizliyorlar, süt veriyorlar, süt vermezse hastalanıyor, iyi oluyor, ondan sonra yaşıyor, ondan sonra da yuvarlanıp gidiyor cehenneme. Çünkü kendisi de taptırtıyor kendisine.

Siz ve sizin taptığınız hepiniz, her şey, cehenneme odun olacak. (*Hatabû cehennem*) diye Allah-u Teàlâ Hazretleri Kur'ân-ı Kerîm'de bildirdiğine göre, tapanlar da, kendisine tapınılan her şey de Lât'ı, Uzza'sı, hepsi cehenneme atılacak cayır cayır.

Demek ki, *Lâ ilâhe illa'llah* diyebilen bir insan, yüksek bir varlık, mütefekkir bir varlık. Kâinatın varlığının sebebini anlayabiliyor, mantıklı, akıllı, bilim yolunda bir insan demek. Büyük bir merhale. İnsanoğulları maalesef hakikati göremiyorlar.

Biz dedelerimize ne kadar dua etsek azdır. Nur içinde yatsınlar mübarekler, bizi sağlam bir din üzere, biz onlardan görmüşüz, ne güzel yetiştirmişler de biz çok rahat anlıyoruz. Ben hissediyorum ki, ben söyledikçe siz de kalbinizden katılıyorsunuz:

“—Elbette hocam, tamamen doğru hocam...”

Neden? Bizim aklımız, mantığımız dedelerimizden aldığımız görgü, bilgi, terbiye ile sağlam çalışıyor. Ama git Avrupa’ya, Amerika’ya, Afrika’ya, git kimisi totemin karşısında tapınıyor, kimisi şöyle avret yeri bir bezle örtülmüş, çıplak, başı düşmüş, ellerinden mıhlanmış bir heykele tapıyor, bir puta, bir çarmıha tapıyor. Modern dediğimiz insanlar bunlar! Ne kadar saçma sapan şeyler var.

Hintlilerden bazı böyle orijinalitesi olan, ilgi çekmesini beceren şarlatan adamlar Amerika’ya, şuraya buraya gidiyorlar, Avrupa’ya, oradaki insanları kandırıyorlar, onlar da egzotik buldukları için bu tip şeyleri, etrafına adam topluyorlar, onları felakete götürüyorlar.

Birkaç sene önce Amerika’da bir Hintli dînî lider, adını belki düşünsem hatırlayabilirim biraz sonra hatırıma gelebilir, Lukşan mıydı neydi, böyle bir adam, orada epeyce etrafına taraftar toplamış, kendi inancına kandırmış, çekmiş Amerikalıları. Sonra onların hepsiyle beraber bir ormana gidiyorlar, dört yüz kişi kadar, dört yüz kişi hepsi topluca orada öldürüyorlar kendilerini. Gazeteler yazdı.

Kim bilir onlara nasıl saçma bir şey söyledi. Burada benimle beraber ölürseniz âhirette şuraya gideceksiniz filan mı dedi, nasıl kandırdıysa... Topluca herkes ormana gitmiş, hepsi birden başındaki herif de, herif-i nâşerif de, ona tâbi olan ahmaklar, aptallar, cahiller, gafiller müşrik, kâfirler de hepsi cehenneme… Buradan kendilerini öldürür öldürmez, gözlerinden perde kalkar kalkmaz cehenneme... Ondan sonra cup içeri, cayır cayır yanacak. Saçma ve zararlı...

b. Türklerin İslâm Dinini Seçmesi

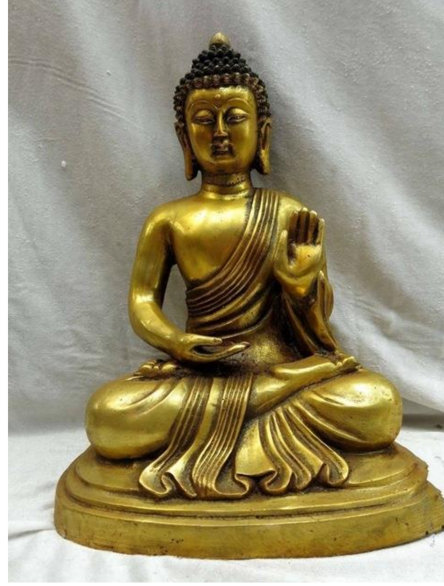
Bana bir general askerdeyken sormuştu.

“—Hocam niye bizim atalarımız İslâm dinini seçmiş?”

Akıl ve mantık ve ilim ve irfan dini de onun için. Yarım saat, 45 dakika konuştuk. O böyle bir soruyu sorunca, baktım tereddüdü var, 45 dakika konuştum, kabul etti.

Akıl, mantık dini. Bizim dedelerimiz, böyle pattadak İslâm’la karşılaşıvermiş, ne yapalım yolumuzun üstüne bu çıktı koy sepete,

böyle tesadüfen İslâm'ı benimsemiş değiller. Neden? Bir kere Çin'in komşusu, Çin'e akınlar yapmışlar ve Pekin şehrini almışlar. Çin'de Han sülalesi Türk asıllı, Çin'e hükmetmişler. Çin'in bütün dinlerini biliyorlar. O kungfuları, Konfüçyüsleri bilmem kimleri, Budaları, budalaları hepsini biliyorlar.

Ondan sonra Tibet'e geçmişler, Tibet'te Dalay Lama'ları ve saireleri hepsini görmüşler. Hindistan'a inmişler, Hind'deki öküze tapanlara, buzağıya tapanları o yedi sekiz kollu, böyle her bir kolu bir tarafta heykellere tapanları görmüşler. Hatta bizim put dediğimiz şey, put diyoruz, kelime Buda kelimesinden gelme. Onların putu o olduğu için dilimize oradan girmiş. O, Allah'tan gayri tapılan şeylere verilen put ismi Buda kelimesinin Türkçe'ye girmiş şekli, Türkler'in ağzındaki şekli. Put kelimesi Buda'dan geliyor. Budizm'i, Brahmanizm'i tanımışlar.

Mukaddesmiş, giriyorlar çamurlu suların içine; kolera oluyorlar, ölüyorlar orada... Çamurlu sularda yıkanıyor çünkü kilometrelerce uzaktan geliyor. Bulanık, berbat, herkesin kirlettiği, içine çiş yaptığı bir kutsal suymuş, giriyorlar, ölüyorlar.

Yahudiliği görmüşler. Hatta bir kısmı yahudi dinine girmiş, belki Yahudilik hak din iken girdiler, belki muhtemelen hatta bugün Polonya'da bulunan filan bazı Türk asıllı kabileler var Yahudi dininden. O zamandan kalma, kalıntı. Kenarında kırıntı, kazıntı, kalma.

Hıristiyanlığa girmişler bir kısmı. Hıristiyanlığı görmüşler, şu bizim Hazar denizinin kuzeyinden, Karadeniz'den Avrupa'ya da gitmişler, Kafkasya'ya da gelmişler, Anadolu'ya da inmişler, Irak'ı da görmüşler, Hindistan'ı, Çin'i de görmüşler, bütün dinler gözlerinin önünde.

O kadar tecrübeliler ki, mesela Ebû Reyhân el-Birûnî'nin, meşhur, Orta Asyalı alim, bizim büyük alimlerden bir tanesi, yazdığı eserlerde verdiği bilgiler, zamanın insanlarını hayrete düşürmüş. Çok kıymetli kitaplar yazmış. Ne kadar büyük irfan sahibi, ne kadar büyük ansiklopedik bilgi sahibi adam diye hayran kalıyorlar.

Bütün dinleri incelemişler de, İslâm hak din olduğu için gelmişler. Tesadüfen değil, ötekisine takılıp, buna takılıp kalmamışlar. İncelemişler, iş yok. İncelemişler, iş yok. İncelemişler, çürük. İncelemişler, eksik…

Budizm'de dünyayı terk etmek var, inzivaya çekilmek var. Güya Buda bir kenara çekilmiş, hiçbir şey yapmamış. Devlet yöneteceksin, yaşayacaksın; uygun değil.

İslâm bütün prensipleri itibariyle hayatla tam uyuştuğu için, insanın dünya hayatının intizamını da sağladığından, ahiret hayatının da bahtiyar olmasına, ahirette de saadete ermesine, dünyada da intizamlı, rahat, temiz, pak, dürüst, ahlâklı, rahat, huzurlu yaşamasına sebep olduğu için İslâm'ı beğenmişler. Seksen tane, yüz tane alternatif içinden İslâm'ı beğenmişler. Seçerek, bilerek, eleyerek, tadarak, hepsine girmişler çıkmışlar, her boyaya girmiş çıkmış, girmiş bakmış ki aslı esası yok. Saçma!

İslâm'ı beğenmiş, İslâm'a sarılmış ve İslâm'ın hizmetine girmiş ve İslâm'ı yaymak için terk-i diyar etmiş, tâ buralara gelmiş. Balkanlara geçmiş. Herkese hak din budur diye anlatmış. Bilgisi, tecrübesi var. En büyük hadis alimleri yetişmiş içlerinden. En büyük fakihler yetişmiş. En büyük tefsir alimleri yetişmiş. En büyük coğrafyacılar yetişmiş. İslâmî ilimlerde hangi saha varsa, gayet güzel hizmet etmişler, çok büyük gayret göstermişler.

Onun için el-hamdü lillâh bizi de güzel yetiştirmişler. Biz anadan babadan, âdet, örf olarak bir tarzda yaşadık büyüdük. Başladık din kitaplarımızı okumaya, incelemeye. Her hadîs-i şerîfi inceledikçe, her âyet-i kerîmeyi inceledikçe bakıyoruz ki, Allah razı olsun dedelerimizden bizi o âyete göre, o hadîs-i şerîfe göre çok güzel terbiye etmişler. Bakıyoruz, beğeniyoruz. Dua ediyoruz.

Ben şahsen dua ediyorum ve her fırsatta sizlere de başka yerde konuştuğum zaman, konuştuğum kimselere de anlatıyorum. Dedelerimizin, ecdadımızın hakkını ödeyemeyiz. Hazır hâle

getirmişler toplumu. Bozmak için çalışanların, bozması bile yetmiyor. Bozamıyorlar. O kadar sağlam ki… Hani Horasan'dan, harçtan, eski Osmanlı yapısını kırmak için böyle uğraşıyor, uğraşıyor, kazmayla sökemiyor, öyle sağlam.

Paris'te toplanmış, Fuat Paşa bilmem kim, bilmem kim, bilmem kim, Fransız, İngiliz, Alman generalleri sohbet ediyorlarmış.

Almanlar diyorlarmış ki:

"—En büyük devlet bizim devletimiz."

Fransızlar diyormuş ki:

"—Hayır, en büyük imparatorluk bizim."

İşte Napolyon bilmem kim, bilmem kim...

İngilizler diyorlarmış ki:

"—Hayır, biz her tarafa kol salmışız, el salmışız, el atmışız, biz yükseğiz."

Hepsi kendi ülkesini yüceltiyor.

İtalyanlar:

"—Biz Akdeniz'i gölümüz hâline getirmişiz, Roma İmparatorluğunu kurmuşuz."

Atıyorlar, tutuyorlarmış. Bizim Osmanlı paşası demiş ki:

"—Boşuna uğraşmayın, çırpınıp durmayın. Boş yere nefes tüketmeyin, kendinizi yormayın. En büyük devlet bizimki!" demiş.

"—Niye?" demişler.

"—Niye olacak, siz dışarıdan, biz içerden yıkmak için uğraşıyoruz, uğraşıyoruz bir türlü yıkamıyoruz." demiş.

Siz dışarıdan uğraşıyorsunuz, biz de içeriden.

İçten de var ahmaklar, hainler, dıştan da var. Gene de bak kaç sene Rusya'nın Müslümanlara zulmü Rus ülkelerinde devam etti. Bak nasıl hâlâ, nasıl capcanlılar… İslâm bu.

Allah vaad etmiş:

يُرِيدُونَ لِيُطْفِئُوا نُورَ اللهِ بِأَفْوَاهِهِمْ وَاللهُ مُتِمُّ نُورِهِ وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ

(الصف:٨)

(*Yürîdûne li-yutfiù nûra'llàhi bi-efvâhihim*) "Kâfirler Allah'ın nuru olan kelâmını, dinini ağızlarıyla söndürmeğe çalışıyorlar.

(*Va'llàhu mütimmü nûrihî velev kerihe'l-kâfirûn*) O kâfirler istemese de, hoşlanmasalar da Allah nurunu tamamlayacaktır!" (Saf, 61/8)

"Allah'ın nurunu ağızlarıyla üfleyip söndürmeye çalışıyorlar."

Kandil nuru mu bu, mum mu bu söndürmeye çalışıyorlar?

"Allah nurunu tamamlayacak söndüremeyecekler. Kâfirler istemese de tamamlayacak."

Kıyamete kadar daima hakkı tutan, hakka destek olan, dîn-i mübîn-i İslâm'a yardımcı olan bir grup insan mevcut olacak.

Küfür devreleri geçiyor devletlerin hayatında. Kâfirler, imparatorlar, diktatörler, mü'minleri arslanların önüne atanlar, hapislere tıkanlar, asanlar, kesenler, ateşten hendekler yapıp hendekleri ateşleri şey yapıp, odunları böyle iyice tutuşturup, inandın diye inanan insanları oralara atanlar… Çok zalim görmüş bu dünya tarihi. Ama iman sönmüyor.

Allah her zaman bir yerden Müslümanlığı filizlendiriyor, imanı filizlendiriyor. Gene yeryüzünde Allah'ın mü'min kulları eksik olmuyor. Kıyamete kadar da eksik olmayacak. Kâfir olan kendisi mahvolur. Dinden ayrılan kendisi zarar eder. Yanlış yola giden, ayağı kayan kendisine eder. Kimse kimseye etmez, herkes kendisine eder.

Ne mutlu İslâm dinine sımsıkı sarılıp da ona bağlı olarak yaşayan ve öyle ölene! *Lâ ilâhe illallah* bayrağını elinden düşürmeyene, başka yerlere, başka yollara kaymayanlara ne mutlu! Onlar kusurlu, eksikli, hatalı, suçlu da olsa, mademki sen *Lâ ilâhe illa'llah* ehlisin, madem Allah'a şirk koşmadın, Rasûlullah Efendimiz tutacak elinden, şefaat edecek. Gel diyecek, şefaat edecek ve kurtaracak.

Allah-u Teàlâ Hazretleri bizi dünyada günahlardan korusun. Haramlardan korusun. Allah'ın sevdiği kul olalım. Allah'ın sevdiği işleri yapalım. En güzeli bu… Allah bizi arif ve edepli kul eylesin… Zarif kul eylesin... Suçlu, terbiyesiz, o hatadan bu hataya koşmak, utandırıcı bir şey. Allah bize güzel ahlâk, irfan nasib etsin... Kaliteli müslümanlar olarak yaşamayı nasib etsin...

Ama bütün bu iyi niyetimize rağmen eksiğimiz kusurumuz vardır, olacaktır. Beşeriz, hatalarımız vardır. Sinirleniriz,

Ramazan'da oruç tutarız, akşam vakti oldu mu evde barut gibi eseriz. Neden? Orucun başağrısı tuttu, bilmem işte yemek yemiyor diye çocuğa bağırır, hanıma bağırır... Kusurları oluyor insanın. Allah kusurlarımızı mümkün olduğu kadar yapmayacak bir irfan ihsan etsin... Yolunda dâim, zikrinde kâim etsin… Ahirette de Peygamber Efendimiz'in şefaatine erdirsin... Efendimiz'e âhirette bizi komşu etsin…

Bu büyük bir müjde çıktı, bugün size birinci hadîs-i şerîf çok büyük bir müjde çıktı. Onun için Lâ ilâhe illallah'a sımsıkı sarılın! Bu öyle bir sağlam ip ki, sımsıkı sarıldınız mı, ne kadar derin kuyuda da olsanız çıkarsınız yukarıya… *Lâ ilâhe illallah* çeker sizi kurtarır çukurdan, kuyudan… Bataktan, girdaptan, her şeyden kurtulursunuz. *Lâ ilâhe illallah*'tan ayrıldınız mı, hâliniz harap… İsterse köşkleriniz, yatlarınız, saraylarınız, yalılarınız, villalarınız olsun, para etmez.

Bakın şu İran şahını bizim nesle Allah bir ibret olarak gösterdi. Dünyanın her yerinde köşkü vardı adamın. Havai adalarında, bilmem nerede özel uçağı vardı. Kendisi pilottu, kaçacaktı yurt dışına, böyle âni bir isyan olursa kaçayım diye özel uçağı, jeti, her şeyi hazır, hemen kaçacaktı. Zaten her sarayın böyle bir gizli kapısı vardır, kaçacak yeri vardır, bir yerden kıstırırlarsa öbür taraftan kurtulmak için tedbirleri vardır.

Ama Allah'ın kaderinden nereye kaçacaksın?

Allah o koca koca heykelleri güldür güldür yıktırdı. Çok kuvvetli Savak diye bir gizli teşkilatı varmış, o da para etmedi, paraları da para etmedi, köşkleri de para etmedi, safasını da süremedi. İbret oldu bizim için. Bunlar büyük ibret.

Bir insan Allah yolunda yürüse, kanlar içinde şehid olsa, bahtiyardır. Allah yolunda yürümedikten sonra, şah olsa kıymeti yok…

Allah bizi yolundan ayırmasın… Allah bizi sevdiği kul eylesin… Sevdiği işleri yapmayı nasib eylesin…

c. Peygamber Efendimiz'in Şefaati

Bu müjde hatırınızda kalsın… Bir de bizim memleketimizde bir duruma işaret etmek istiyorum burada:

Muhterem kardeşlerim!

Bendeniz mâlum, emekli İlâhiyat Fakültesi profesörüyüm. Bizim fakültelerde, ilahiyat fakültelerinde çeşit çeşit profesörler, ilim adamları filan oluyor. Bunların kimisi o ülkede okumuş oluyor, kimisi şu ülkede okumuş oluyor, kimisi bu ülkede okumuş oluyor. Her birisinin kendine göre bir havası, edası, ahlâkı oluyor. İşte kimisi ilerici oluyor, kimisi devrimci oluyor, kimisi reformcu oluyor, kimisi modern oluyor, kimisi klasik oluyor; beğen beğendiğini… Böyle müze gibi görüyorsun.

Bunların içinde bir de şefaati inkâr eden grup var. Yok şefaat diyor. Sen hiç hadis okumaz mısın mübarek? Allah ıslah etsin. Bak görmez misin? Bak Ahmed ibn-i Hanbel, Hanbelî mezhebinin kurucusu ve büyük hadis alimi, kitabını yazmış. İmam Tirmizî, altı sahih hadis kitabından bir tanesinin sahibi kitabına yazmış. Daha başka nice kaynaklar, demin okudum. Hepsi, Taberanî ve saire ve saire, Ebû Dâvud, o da altı hadis aliminden meşhur Sıhah-ı Sitte denilen kitapları yazan. Bu hadisleri görmüyor mu gözün?

Sonra sen hiç *Ayete'l-kürsî* okumaz mısın? Ne diyor Allah-u

Teàlâ Hazretleri, Âyete'l-kürsî'yi her gün namazın arkasından okuyor insan, ne buyuruyor?

مَنْ ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلاَّ بِإِذْنِهِ (البقرة:٢٥٥)

(*Men zellezî yeşfeu indehû illâ bi-iznihi*) "Onun, Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin huzurunda Allah izin vermeden kim şefaate kalkışabilir? Ancak izin verdikleri kalkışabilir." (Bakara, 2/255) buyuruyor.

Ayete'l-kürsî'de bile şefaatin Allah'ın izniyle olacağı bildirirken, sen ne karışıyorsun be adam, çekilsene bir kenara şöyle! Bizimle şefaat edecek büyüklerimizin arasına ne girmeye kalkışıyorsun? Ne çelmelemeye kalkıyorsun? Ne engellemeye kalkıyorsun? Ne saçmalamaya kalkıyorsun?

Var böyle bazı enteresan tipler, sivri fikirleri ileri sürürler. Ama hepsinin bir sebebi vardır. Neden öyle yapıyor? Bir bozuk tarafı vardır. Bir insanın akidesi bozuksa, bir kusuru vardır da Allah ondan onu böyle o belaya musallat kılmıştır, o derdiyle müptela kılmıştır. Vardır bir ukalalığı, kibirliliği, ücupluluğu, hatası da ondan yalan yanlış şeye sahip oluyor.

Peygamber Efendimiz'in şefaati haktır ve birkaç kademede olacak. Birkaç yerde böyle müteaddit şefaatleri var Peygamber Efendimiz'in. Bir kere mahşer halkı toplandığı zaman mahşer yerine, kimsenin gık diyecek takati olmayacak. Allah-u Teàlâ hazretleri Celâl sıfatıyla tecelli ettiği için, herkes tir tir titreyecek mahşer yerinde, terlere bulanacaklar. Ödleri patlayacak.

"—Acep Mahkeme-i Kübrâ'ya yakamdan tutulup sürüklenip çekildiğim zaman, dünyada yaptıklarımdan dolayı benim başıma ne hâl gelecek?" diye herkesin ödü patlayacak.

Herkes endişelere gark olacak, kimsenin söz söylemeye hakkı olmayacak. Elli bin yıl bekleşecek insanlar. Bekle babam bekle… Bekleyişin ne kadar zor olduğunu bilir herkes, bekleyenler.

Arapça'da bir söz var, buyrulmuş ki:

الإنتظار أشدُّ من النَّار

(*El-intizâru eşeddü mine'n-nâri*) "Beklemek ateşten daha fenâdır, zordur."

Bekliyorsun, yolcun gelecek, saat sekiz oldu gelmedi. Hay Allah, yedide gelecekti, acaba bir kaza mı oldu? Hay Allah dokuz oldu yok, on oldu yok... Hadi bir telefon edelim yerinden çıkmış mı? Çıkmış ya, hay Allah şimdi nerede kaldı acaba? Filanca yere mi uğradı acaba karşılamaya gitsek mi? Şöyle mi oldu?

Nihayet gelince, oh be, hoş geldin… Bir sarılıyor ama bir acaip sarılıyor, neden? Bekleye bekleye canına tak dedi de ondan, iyi ki geldin filan diye canına tak diyor.

Beklemek zor, elli bin yıl bekleşecekler. Hatta diyeceklermiş ki insanlar, bekleyiş çok zor gelecekmiş.

Neden? Güneş tepelerine yaklaştırılacak, beyinleri sıcaktan kaynayacak. Allah'ın hikmeti. Terlere batacaklar. Ter mahşer yerinin toprağını yetmiş arşın aşağıyı ıslatacak, o kadar inecek. Kimisinin dizine gelecek ter, Allah öyle eza verecek. Kimisinin beline gelecek, kimisinin ağzını gemleyecek diyor. Ağza gem vurulur ya, nerdeyse ağzını kapattıracak kadar ter yükselecek. Öyle bir sıkıntılı tehlikeli gün.

Diyeceklermiş ki mahşer halkı:

"—Rabbimiz Mahkeme-i Kübrâ'yı kursa da, ne olacaksak olsak."

Ne olacaksak olmaya razı, beklemektense. Ama kim söyleyebilir? Kimsenin bir şey söylemeye takati yok. Başlar yerde:

Başka bir ayet-i kerimede:

وَخَشَعَتِ الْأَصْوَاتُ لِلرَّحْمٰنِ فَلَا تَسْمَعُ إِلَّا هَمْسًا (طه:١٠٨)

(*Ve haşeati'l-asvâtü li'r-rahmâni felâ tesmeu illâ hemsâ.*) "Rahmân'ın huzurunda, Rahmân'a karşı bütün sesler kısılacak ve ancak böyle fısıltıdan başka bir şey işitilmeyecek. Herkes korkudan, dehşetten Allah'ın hükmünü bekleyecekler." (Tàhâ, 20/108)

Sesler kısılmış, hiç kimsenin böyle bir yüksek bir konuşmaya bile takati olmayacak. O zaman dolaşacaklar mahşer halkı:

"—Rabbine şefaat etsen, aracı olsan da Mahkeme-i Kübrâ kurulsa da, işler bir taraftan bitse de, ehl-i cennet cennete gitse bu

sıkıntı bitse filan!” diye böyle peygamberleri dolaşacaklarmış.

Herkes bir mazeret dolayısıyla cesaret edemeyecekmiş.

Âdem atamız AS’a varacaklarmış. “Sen bizim babamızsın, Ebu’l-beşer’sin, ilk insansın, ilk peygambersin, şefaat et de Mahkeme-i Kübrâ başlasın, işler görülmeye başlasın.” Diyecekmiş ki Âdem atamız;

“—Ben cennetteyken Rabbimin sözünü dinlemedim, yasak olan ağaca yaklaştım, yasak olan meyveden yedim, şimdi cesaretim yok.”

O peygambere, bu peygambere gidecekler, her birisi böyle bir mazeret arz edecekmiş.

Mûsâ AS’a geleceklermiş.

“—Ben işte kavmimden birisiyle, Mısır halkından birisi kavgaya tutuşmuştu, benim kavmimden olan yardım isteyince ayırayım derken bir yumruk attım, adam yere düştü öldü. Kazara, ayırırken kavgada öldü. İşte ben onun için şimdi utanıyorum, korkuyorum, çekiniyorum.”

Herkes böyle çekinecek, Peygamber Efendimiz şefaat edecekmiş. İlk şefaat, Mahkeme-i Kübrâ’nın başlaması bu sıkıntının sona ermesi. Ondan sonra çeşit çeşit böyle merhalelerde secde-i Rahmân’a kapanacak Peygamber SAS Efendimiz, Rabbimiz’den dileyecek ve Rabbimiz de ihsan edecek. Dileklerini kabul edecek.

Ve bu hadîs-i şerîfinde de görüyorsunuz ki, Allah’a şirk koşmadan ölen herkese de şefaat edecek. Demek ki, Allah’a şirk koşmadan ölenlerin hepsi, ümmetin yarısından da fazla ki onu seçti. Yarısını seçseydi öbür yarısı cehenneme girecekti. Hayır, o *Lâ ilâhe illallah* diyenlerin hepsini kurtarmak istediği için o şefaati tercih etmiş.

Neden “Şefaat ya Rasûlallah!” diyoruz? Bazıları kızıyorlar, dik dik bakıyorlar ve saire… Şefaati var de ondan.

“—Şefaat ya Rasûlallah! Bize de şefaat et ya Rasûlallah!”

Şairler ne güzel şeyler yazmışlar, ne güzel şiirlerle dillerini dökmüşler, gönüllerinin güzel duygularını şey yapmışlar.

Canım kurban olsun senin yoluna,
Adı güzel kendi güzel Muhammed.

Sen şefaat eyle bu kemter kuluna,
Adı güzel kendi güzel Muhammed.

Yunus'un şiiri bu.

Garîk-i bahr-i isyânım, dahîlek yâ Rasûlallah!
Esîr-i nefs-i nâdânım, dahîlek yâ Rasûlallah!

"İsyan deryasına daldım, kurtar beni, sana sığındım ya Rasûlallah" diyor. "Şu nefsime esir oldum, hatalar işledim, kurtar beni sana sığındım ya Rasûlullah."

Dahîlek demek, gidiyorsun birisine, sana sığındım, sen beni koru diyorsun, ona *dahîl* diyorlar. *Dahîlek*, "Senin dahîlinim ya Rasûlallah!" diyor.

Biz de Rabbimiz'den sevdiği kul olmayı dileriz. Efendimiz'in şefaatine ermeyi dileriz. Efendimiz'e ahirette komşu olmayı, sevdiği ümmet olmayı, mahşer yerinde onun *Livâü'l-Hamd*'i altında haşrolmayı dileriz. Havz-ı Kevser'i başında ona kavuşmayı, onun Havz-ı Kevser'inden doya doya içmeyi dileriz. Cennette komşu olmayı dileriz. Rabbimiz cümlemize ihsan eylesin…

d. Tàùn ve Hummâ

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuş ki:[13]

أتانِي جِبْرِيلُ بالحُمَّى والطَّاعُونِ ، فأَمْسَكْتُ الْحُمَّى فِي المَدِينَةِ ،
وَأَرْسَلْتُ الطَّاعُونَ إِلَى الشَّامِ ؛ فَالطَّاعُونُ شَهَادَةٌ لأُمَّتِي ، ورَحْمَةٌ

13 Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.V, s.81, no:20786; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XXII, s.391, no:974; Şeybânî, el-*Âhâd ve'l-Mesânî*, c.I, s.375, no:466; İbn-i Asâkir, *Mu'cem*, c.I, s.332, no:680; Hâris, *Müsned*, c.I, s.390, no:254; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.405, no:1633; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.III, s.45, no:3853; İbn-i Esîr, *Üsdü'l-Gàbe*, c.I, s.33; İbn-i Hibbân, *Sikàt*, c.V, s.399, no:5395; İbn-i Sa'd, *Tabakàt*, c.VII, s.61; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.I, s.357; Ebû Useyb RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.X, s.76, no:28431; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.I, s.170, no:270.

لَهُمْ، ورِجْسٌ عَلَى الْكَافِرِينَ (حم. وابنُ سعدٍ عن أبي عسيب)

RE. 10/3 (*Etânî cibrîlü bi'l-hummâ ve't-tàùni, feemsektü'l-hummâ bi'l-medîneti, ve erseltü't-tàùne ile'ş-şâmi; fe't-tàùnu şehâdetün li-ümmetî, ve rahmetün lehüm, ve ricsün ale'l-kâfirîne.*)

(*Etânî cibrîlü bi'l-hummâ ve't-tàùni*) "Cebrail bana hummayı ve taunu getirdi."

Be harfi, *harf-i cer* böyle mef'ûlun başına gelince lâzım fiili, müteaddî yapar. (*Etânî cibrîlü bi'l-hummâ ve't-tàùni*) "Cebrâil hummâ ve tàùn ile geldi." değil de "Cebrail bana hummâyı ve tàùnu getirdi, arz etti." demek.

Hummâ ve tàùn... Hummâ ne demek?

Hummâ ateşli hastalık. Hamam gibi oluyor insan, terliyor, cayır cayır yanıyor, alnından terler fışkırıyor. Aman, ah filan.. Hummâ, ateş... Bu ateşin, doktorlar şimdi biliyorlar ki birçok sebepleri var, çeşit çeşit hastalıklardan insan hummaya tutulabilir. Birisi hummâ, diğeri de tàùn…

Tàùn da sindirim cihazı hastalığı ama öldürücü… Bağırsakları, midesi mahvoluyor, bozuluyor insanın. Kolera gibi... İşte oradan ölüyor, öldürücü. Salgın hâlinde yayılıyor. Mikrobik olduğu için muhtelif kimselere de yayılıyor ve kitle hâlinde ölümlere sebep oluyor.

"Bu iki hastalık getirildi bana…" diyor Efendimiz. (*Feemsektü'l-hummâ bi'l-medîneti*) "Hummayı Medine'de tuttum. (*Ve erseltü't-tàùne ile'ş-şâmi*) Taun hastalığını da Şam'a gönderdim. Hummayı Medine'de tuttum, taun hastalığını da Şam'a gönderdim."

Şam dediğimiz yer bir şehir adı değildir Arapça'da. Türkçe'de Şam deyince Suriye'nin başşehrini anlıyoruz ama Arapça'da Şam demek Hicaz'ın kuzeyindeki mıntıka demektir.

Aslında sol kelimesiyle ilgili bu kelime… O da şundan dolayı; insan Arapların yön tasavvuruna göre doğuya, güneşin doğduğu tarafa yüzünü döndüğü zaman, sağ tarafı bize göre cenup, güney oluyor. Onlar *Yemen* demişler. *Yemen*, *yemin* kelimesi, sağ kelimesiyle ilgili. Yüzünü güneşin doğduğu tarafa döndüğünde, sağında kalan iller *Yemen* illeri, Hicaz'ın, Arap yarımadasının

güney taraflarına düşüyor. Güney, güney diye söylemiyorlar, sağ taraf diyorlar.

Solda kalan tarafa da *Şam* diyorlar. Yemen, Şam… Şam, sol kelimesinden geliyor. Yemen, sağ kelimesinden geliyor. İnsanın sağ eline *yemin* derler Arapça'da. *el-yedü'l-yümnâ* sağ el demek. Sol eline de *şimal* derler. Oradan sağ ve sol kelimeleriyle isimlendirmişler.

Şam dediğimiz zaman sadece Suriye'nin başşehri hatıra gelmez. Hicaz'ın kuzeyindeki şöyle yeşillik, Bağdat'a kadar uzanan kısımlar, geniş mıntıka hatıra gelir. Şam mıntıkası derler. Suriye'nin başşehrinin adı Arapça'da Dımaşk'tır. Batı dillerine de *Damascus* diye geçmiş. Demek eskiden beri öyle söyleniyor, Damascus, Dımaşk…

Taun hastalığını Şam tarafına gönderdim, Hicaz'ın kuzey bölgesine gönderdim. Medine'de humma, şimalde taun…

Taun nedir?

(*Fe't-tàùnu şehâdetün li-ümmetî*) "*Tàun* benim ümmetimin şehid olmasıdır. (*Ve rahmetün lehüm*) Ve onlara Allah'ın bir rahmetidir, Allah'ın rahmetine erme vesilesidir. (*Ve ricsün ale'l-kâfirîne*) Kâfirlere de bir azaptır."

Hummadan ve tàùndan ölen şehid hükmündedir. Bu gibi hadislerden dolayı kitaplarımızda yazar ki; bir harpte ölen şehidler var, bir de bazı kimseler şehid hükmünde oluyor. Meselâ, taundan ölenler şehid hükmündedir. Denizde boğulanlar, şehid hükmündedir. İsterse atla geçerken devrilip boğulmuş olsun, harp filan yok, gene şehid hükmündedir. Kadın doğum yaparken öldü, şehid hükmündedir. İşte buna benzer bazı şeyler var.

Tàun hakkında da hadîs-i şerîflerde bildiriliyor, o da bir şehidlik. Birçok sahâbe-i kirâm böyle bu çeşit taun salgınlarında vefat etmişler, şehadet mertebesine Allah onlara öylece nasip etmiş. Ve rahmettir, ümmet için bir rahmettir, çeşitli bakımlardan iltifata ermelerine ve günahsız âhirete göçmelerine sebep olduğundan. Kâfirlere de bir azaptır diye bildiriyor.

Bu gibi hadîs-i şerîfleri biz sadece Arapça bilen, dini bilen insanlar olarak anlatıyoruz. Dinleyenlerimizin içinde doktorlar vardır, bu hadîs-i şerîfleri dikkatle incelerler, araştırırlar,

bunlardan kendi meslekleri dolayısıyla daha neler çıkıyorsa, ne gibi mânalar anlıyorsa anlıyorlar onlar. Meslek erbabının bu gibi şeyleri incelemesi çok enteresan sonuçlar çıkartıyor.

Kaptan Custo bile Kur'ân-ı Kerîm'de bir âyet-i kerîmeyi okumuşlar kendisine, hayran kalmış, müslüman da olmuş diyorlar. İki tane deniz var, aralarında bir berzah var, birisi ötekisine karışmıyor diye:

مَرَجَ الْبَحْرَيْنِ يَلْتَقِيَانِ . بَيْنَهُمَا بَرْزَخٌ لاَ يَبْغِيَانِ . فَبِأَيِّ آلاَءِ

رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ (الرحمن: ١٩-٢١)

(*Merace'l-bahreyni yeltekiyân. Beynehümâ berzahun lâ yebgiyân. Febieyyi âlâi rabbikümâ tükezzibân.*) [İki denizi birbirine kavuşmak üzere salıvermiştir. Aralarında bir engel vardır, birbirine geçip karışmazlar. O halde Rabbinizin nimetlerinden hangisini yalanlayabilirsiniz?] (Rahmân, 55/19-21)

Bu denizleri filan inceliyor ya Kaptan Custo, bu durumu müşahede etmiş denizlerde de, o âyet-i kerîmeye hayran kalmış. Müslüman olmuş zaten. İşte bu gibi şeylerin meslek erbabı mânasını ayrıca düşünsünler.

Hakikaten Allah Medine-i Münevvere'nin nasibini öyle vermiş, Medine ahâlisine öyle hummalı hastalıklar çok olmuş. Peygamber Efendimiz'in ashabı Medîne-i Münevvere'ye hicret ettikleri zaman, her birisi bir hummaya tutulmuşlar ki, serilip kalmışlar. Kıpırdamaya takatleri kalmamış. Hz. Âişe Validemiz anlatıyor:

"—Medine'ye yeni hicret edildiği zaman, henüz daha tesettürle emrolunmamıştık, avluya çıktım."

Tesettür erkeklerin gözüne hiç görünmemek, örtülü bile olsa hiç görünmemek. Tesettürle emrolunmamıştık.

Tesettür ayeti şöyle:

وَإِذَا سَأَلْتُمُوهُنَّ مَتَاعًا فَاسْأَلُوهُنَّ مِنْ وَرَاءِ حِجَابٍ ذٰ□لِكُمْ أَطْهَرُ

لِقُلُوبِكُمْ وَقُلُوبِهِنَّ (الأحزاب:٥٣)

(*Ve izâ seeltümûhünne metâan fe's'elûhünne min verâi hicâbin zâliküm atharu li-kulûbiküm ve kulûbihinne*) [Peygamber'in hanımlarından bir şey istediğiniz zaman, perde arkasından isteyin! Yüz yüze bile gelmeyin görüşmeyin! Bu, hem sizin kalpleriniz, hem de onların kalpleri için daha temiz bir davranıştır.] (Ahzâb, 33/53)

"—Baktım, babam bir kenarda hasta, sayıklıyordu." diyor.

Hummaya tutulmuştu babası Ebû Bekr-i Sıddîk. "Başına gittim, dinledim, sayıklıyordu. İşte Mekke'nin güzelliğine dair kasideler, sözler söylüyormuş: 'Ah ne güzel diyardı, işte oradan kâfirler filan bizi çıkarttılar da işte buralarda böyle hummalara tutulduk filan gibilerden öyle Mekke'yi metheden şiirler söylüyordu." diyor.

"—Azatlı kölemiz Bilâl'in yanına gittim. O da hasta, o da humma içinde cayır cayır yanıyordu. Onu da dinledim. O da Mekke'den kendilerini çıkartan kâfirlere verip veriştiriyordu."

Neler söylüyorsa söylüyormuş.

Hakikaten hacılar da haclarını yaparlar, Medîne-i Münevvere'ye gelirler bakarsın, bir hastalık... Haplar filan kâr etmiyor, yutuyorsun, yutuyorsun, o kadar devam ediyor hastalık. Ondan sonra memlekete geliyorsun, geçiyor. Burada da bir müddet devam ediyor.

Ama hepsi rahmete ermenin vesilesi, günahların affolmasının vesilesi olmuş oluyor. Hastalık geldi mi, bir insanın uykusu ibadet olur, iniltisi tesbih, duası makbul olur, günahları silinir, yapamadığı ibadetleri yapıyor gibi kendisine ecir verilir durur. Hastaların mükâfatı çok. Hastalık istenmez ama gelirse de mükâfatını çok veriyor Allah. Duası da makbul oluyor.

e. Şirk Koşmadan Ölen Cennete Girecek

Buharî'de ve Müslim'de Ebû Zerr-i Gıfârî Hazretlerinden rivayet edilmiş bu üçüncü hadîs-i şerîf. Peygamber SAS Efendimiz

buyuruyor ki:[14]

أتاني جِبْرِيلُ ، فَبَشَّرَنِي: أَنَّهُ مَنْ مَاتَ مِنْ أُمَّتِكَ لاَ يُشْرِكُ بِاللهِ شَيْئًا ، دَخَلَ الْجَنَّةَ . فَقُلْتُ: وَإِنْ زَنٰى ، وَإِنْ سَرَقَ ؟ فَقَالَ: وَإِنْ زَنٰى ، وَإِنْ سَرَقَ ؟ (ق. عن أبي ذر)

RE. 10/5 (*Etânî cibrîlü febeşşerenî: Ennehû men mâte min ümmetike lâ yüşrikü billâhi şey'en, dehale'l-cennete. Fekultü: Ve in zenâ ve in sereka? Kàle: Ve in zenâ ve in sereka.*)

(*Etânî cibrîlü febeşşerenî*) "Cebrail AS bana geldi ve bana müjde verdi ki:

(*Ennehû men mâte min ümmetike lâ yüşrikü billâhi şey'en, dehale'l-cennete*) "Senin ümmetinden ya Resûlallah, Allah'ı şirk koşmadan kim ölürse cennete girdi demektir; cennete girecek muhakkak girecek.'"

Girdi diye söylüyor. Arapça'da (*dehale'l-cennete*) "Cennete girdi." demek. "Kim şirk koşmadan öldüyse cennete girdi."

"—Niye böyle mâzi sigasıyla, geçmiş zaman sigasıyla söylüyor? Daha yaşayacak, ondan sonra ölecek, istikbalde olacak, niye böyle söylüyor?"

Vukuunun kat'îliğinden dolayı. Muhakkak olacağından dolayı bu ifade böyle kullanılır. Arapların kat'iyet ifade etmek istedikleri zaman, dillerinin özelliği böyle. "Kim ki Allah'a şirk koşmadan öldü, muhakkak cennete girdi." Girecek demek. Muhakkak girecek demek.

Onun üzerine Peygamber SAS Cebrâil AS'a şöyle sormuş:

(*Ve in zenâ, ve in sereka*) "Zinâ etmiş bir kul da olmuş olsa, cahillik edip de bir hırsızlık yapmış da olsa yine girecek mi? Allah'a

---

[14] Buhàrî, *Sahîh*, c.XX, s.76, no:5963; Müslim, *Sahîh*, c.I, s.254, no:137; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.V, s.161, no:21471; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.96, no:3997; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.VII, s.171; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VI, s.274, no:10955; Taberî, *Tehzîbü'l-Âsâr*, c.VII, s.7, no:1943; Ebû Zerr-i Gıfârî RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.I, s.66, no:239; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.I, s.179, no:283.

şirk koşmuyor, *Lâ ilâhe illa'llah* diyor ama hayatında böyle bir kusur bulunmuş olsa da gene girecek mi?

(*Kàle*) Cebrail AS cevaben buyurmuş ki:

(*Ve in zenâ, ve in sereka*) "Bu hataları işlemiş olsa, zinâ etmiş, ama tövbe etmiş olacak, hırsızlık yapmış gibi böyle suçlara bulaşmış bile olsa yine cennete girecek." diye büyük bir müjde!

Sonra Peygamber Efendimiz Cebrâil AS kendisine bu bilgileri getirince, zaman zaman Peygamber Efendimiz ümmetine de bu bilgilere göre bilgi verirdi.

Bir keresinde bir hurma bahçesinde oturmuşlar. Hurma bahçesinin havuzu da var, kuyudan su çekiliyor, havuzda birikiyor, gölgelik… Ebû Hüreyre RA yanındaymış, demiş ki:

"—Yâ Ebâ Hüreyre! Kim *Lâ ilâhe illa'llah* derse, cennete girecek."

Demiş ki:

"—Yâ Rasûlallah! Bunu halka müjdeleyeyim mi?"

"—Eh müjdele..."

Hurmalığın kapısından çıkmış, sevine sevine müjdelemek üzere giderken karşısına Hz. Ömer RA çıkmış. Çıkartan Allah, hikmeti var her şeyin…

"—Yâ Ömer! Müjde olsun ki *Lâ ilâhe illa'llah* diyen cennete girecek."

Bir patlatmış Hz. Ömer ona, küt diye oturmuş arkası üstü.

Hz. Ömer bu, RA, bahadır, babayiğit, üç beş kişinin baş edemeyeceği bir insan. Ötekisi zayıf, naif bir kimse… Oturtmuş. O acıyarak, ağlayarak, üzülerek Rasûlüllah'ın yanına dönmüş. SAS Efendimiz'e demiş ki:

"—Yâ Rasûlallah! Sen bana *Lâ ilâhe illa'llah* diyen cennete girecek buyurmadın mı?"

"—Evet, buyurdum."

"—Ben başkalarına söyleyeyim mi, müjdeleyeyim mi deyince müjdele demedin mi?"

"—Evet, müjdele!" dedim.

"—Ben Ömer'e söyledim, bir tane patlattı düşürdü beni yere…" filan diye ovuşturarak böyle hâlini anlatınca…

Demiş ki:

"—Yâ Ömer! Niye böyle yaptın?"

Peygamber Efendimiz soruyor. O zaman diyor ki:

"—Yâ Rasûlallah, o zaman bu insanlar güvenirler."

"*Lâ ilâhe illa'llah* diyen cennete girecek diye güvenirler, yan gelip yatarlar demek istiyor, duyurmak doğru değil. Söylersin, yan gelip yatarlar, nasıl olsa *Lâ ilâhe illa'llah* diyen cennete girecekmiş diye çalışmazlar. (*İzen nettekilû*) "Buna dayanırlar, buna güvenirler, gevşerler…"

Hz. Ömer'in böyle orijinal çıkışları ve fikirleri vardır. Samimiyetinden… Peygamber Efendimiz'in çok sevdiği, cennetle müjdelenmiş bir mübarek.

"*Lâ ilâhe illa'llah*" diyen cennete girecek. Ama güvenmeye de lüzum yok. Güvenmek de garantili bir şey değil. Çünkü böyle gider, gider, gider insan, en son anda şaşırıverir, raydan çıkıverir.

Mühim olan şu ruh emanetini "*Lâ ilâhe illa'llah*" diye teslim etmek. Öyle teslim etmezsen o zaman "*Lâ ilâhe illa'llah*" ehli olmuyorsun. En son anda kafayı üşütmüşse, bozmuşsa, raydan çıkmışsa…

Bazı insanlar öyle acayip şeyler yapıyorlar. Allah korusun, bazı misaller hatırıma geliyor. Bizim bu çevreden tanıdığımız birisi bu civarda böyle kendi bildiğine mürşidliğe kalkışmış. Hatta bizim İsmâil usta:

"—Bir daha buralarda görmeyeyim, kafanı bacağını kırarım senin!" diye kışalamış buralardan seneler önce.

Sonra görmüşler ki, bir kolunda bir kadın, bir kolunda bir kadın geziyor filan. Böyle kandırmış. Bu milletin de eğriyi doğruyu anlamakta bazısı zorluk çekiyor. İşte ben mürşidim diye ortaya çıkınca, ona kanmış bazıları. Ama yaptığı iş izinsiz ve yalan yanlış ve günah, çok büyük günah!

"—Ahiret yolunun haramisi…" derdi Hocamız.

Dünya yolunun haramisi yolu keser. Ağacı devirir yola, arabanı durdurur, çeker tabancayı:

"—Eller yukarı, cepler dışarı, ver bakalım paraları, cüzdanları bilmem neleri…"

Parayı alır, hadi yallah git ondan sonra… Malını alır insanın. Pek olsa birkaç kurşun atar, öldürür. Ama böyle malı ve canı için mücadele etti mi insan, ölürse şehid hükmünde oluyor. Mal muhterem olduğu için, Allah o payeyi vermiş, pabuç bırakmasınlar, bahadır, babayiğit olsunlar diye…

Ahiret yolunda da, böyle kendisi irşadlı, icazetli hocasından, ruhsatlı, emredilmiş, görevli olmadıktan sonra kendisi heves edip kalkışınca, ahiret yolunun haramisi daha fenâ oluyor. Çok büyük suçlu oluyor.

Sonradan bu şahsı anlatıyorlar, bilmem hangi şehirde, grand tuvalet giymiş, böyle en lüks elbiseleri kravatı takmış, başına fötrü geçirmiş, evinde ip asmış tavana, intihar etmiş. Bak sonuca bak. Bir ara buralarda dolaşmış, namaz da kılmış bir insan ama sonunda ne hâle geldi, intihar etti.

İntihar edince ne oluyor? Cehenneme giriyor. Ebediyen cehennemde de hep böyle asılmak suretiyle azap görecek. Hep aynı işlem tekrar edilerek şey yapılacak. Neden öyle oldu? İşte bir edepsizlikten, bir yüzsüzlükten, bir eşkiyalıktan, bir yol kesicilikten, bir haksız işten dolayı Allah onu o cezaya uğratmış oluyor.

O bakımdan işin sonu önemli. Şu can emanetini, (*Eşhedü en lâ*

ilâhe illa'llah, ve eşhedü enne muhammeden abduhû ve rasûlühû) dedin, teslim ettin de mü'min olarak ahirete göçtün mü:

فَمَنْ زُحْزِحَ عَنِ النَّارِ وَأُدْخِلَ الْجَنَّةَ فَقَدْ فَازَ (آل عمران:١٨٥)

(*Femen zühziha ani'n-nâri ve udhile'l-cennete fekad fâz*) "Kim cehennemden kurtulursa, cennete dâhil olursa, işte o kurtuldu." (Âl-i İmran, 3/185)

Cehennemden kurtulup da cennete girdin mi tamam, orada gül gülebildiğin kadar. Sevin sevinebildiğin kadar, bayram et. Çünkü tamam! Ama daha şimdi biraz kork. Biraz dikkat et. Çünkü çeşit çeşit ölümler görüyorsun, kimisi meyhane köşesinde çatlıyor. İçerken, içerken, içerken bakıyorsun bir şey oluyor, bana ne oluyor filan derken, hop gitmiş. Meyhane köşesinde ölüyor kimisi.

Allah korusun, kimisi gazinoda ölüyor, kimisi kötü yerde ölüyor. Kimisi eşkiyalık, hırsızlık yaparken, bir mücadele esnasında ölüyor. Allah saklasın, Allah hüsn-i hâtime nasib etsin, iman ile göçmeyi nasib etsin…

Öyle derlermiş eskiler birbirlerine:

"—Akıbetin hayrolsun… Akıbetin hayrolsun…"

Akıbet önemli olan! Bugünkü durum bir şey değil. Bugün, evet, karnın doyduysa el-hamdü lillâh… Paran varsa maşaallah… İyi güzel ama yarın, ilerisi, istikbal meçhul… Allah her günümüzü hayr eylesin… Hele hele akıbetimizi hayr eylesin... Mühim olan akıbetin hayr olması. Hiç güvenmemek lazım. Güvenirsen, edepsizliğe düşersen, kaçar elinden…

Sonra şeytan var, şeytan insanın aldatıcısı. Koyunları kim parçalar? Kurt parçalar.

"—Koyunların düşmanı kurttur. İnsanın kurdu da şeytandır." diyor Peygamber Efendimiz.

Kuzu koyuna bir şey yapabilir mi? Yakalandı mı, eline düştü mü yandı. Çobandan uzak düştü mü, sürüden ayrıldı mı kurt o körpe kuzuyu parçalar yer. Çatır çutur yer, kemiklerini bile çiğner körpe olduğu için, kemiklerini bile yer.

Şeytan var aldatıcı! Hem de sen kaç yaşındasın? Kırk, elli, altmış, yetmiş… O Hz. Âdem Atamız'ın zamanından bu zamana

kadar bu işi yapıyor. Profesyonel aldatıcı. Bu işin ordinaryüsü... Onun için, onun tuzağına düşmemek için çare ne: Çobandan, sürüden, cemaatten ayrılmamak…

Şeytan insanı avlamak istediği zaman ilk önce cemaatten ayırırmış. Camii beğenmez, halıları kokuyor, imamı beğenmez, bilmem camide birisine kızar, kavga eder, onun yüzünden gitmiyorum filan der. Bahane, şeytan aldatıyor. Camiden vazgeçilir mi? Hocadan vazgeçilir mi? Doğru yoldan vazgeçilir mi?

"—Kovsan ayrılmam ya Rabbi buradan…" diyecek insan…

Allah'ın evi burası, Allah kendi evine gelene ikramda bulunur. Sen senin evine gelen misafire çay, kahve ikram ediyorsun, Allah kendi evine gelene çok muazzam ikramlarda bulunur, kaçırılır mı?

Namazı evde kılarsan bir sevap alırsın, camide kılarsan yirmi yedi kat sevap alırsın. Huzurla, huşû ile kılarsan bin misli sevap alırsın. Bir mübarek insanın cemaatte, Allah'ın sevgili bir kulunun bulunması dolayısıyla tüm cemaatin namazı paket hâlinde kabul olur. Allah-u Teàlâ Hazretleri ayırıp da cımbızla o mübarek zâtın namazını kabul edip ötekileri atmaz, ayrım yapmaz, paket halinde…

"—İskenderpaşa camiinde ikindi namazı kılındı, içlerinde şu mübarek zât vardı, ötekilerin hepsi, ben onlara gösterirdim ama neyse…"

Hepsini birden paket hâlinde Allah kabul eder. Ben misal olsun diye böyle söylüyorum. Camiye gitti mi bir başka mübarek hürmetine namazı kabul olur insanın. Attığı her adımdan günahı affolur. Bir sevap kazanır, bir derece, bir derece, bir derece yükselir, durur. Keşke gözünden perde kalksa, kazandığı sevapları görse!

"—Hay Allah ya, bugün pikniğe de gitmek vardı, gezmek de vardı arkadaşlarla, spor yapmak, eğlenmek de vardı, nasıl olduysa geldik şu camiye… İyi mi yaptık, kötü mü yaptık?"

Gözünden bir perde kalksa da bir görse, ne kadar iyi yaptığını ne kadar kâr ettiğini şöyle mânevî dereceleri bir görünce, her adım attığında bir derece yükseldiğini, o sevapları gördükçe anlardın.

Allah-u Teàlâ Hazretleri bizi hep böyle yolunda daim eylesin, yolunda eylesin, yolundan ayırmasın, yanlış yollara saptırmasın…

f. Cebrâil AS'ın Efendimiz'e Ettiği Dua

Bu da Müslim'de, Tirmizî'de, Ahmed ibn-i Hanbel'de ve İbn-i Mâce'de ve diğer kaynaklarda Ebû Saîd el-Hudrî Hazretleri'nden, daha başka kaynaklarda da Übâdetü'bnü's-Sâmit Hazretleri'nden rivayet edilmiş bir hadîs-i şerîf:[15]

أَتَانِي جِبْرِيلُ ، فَقَالَ يَا مُحَمَّدُ ، اشْتَكَيْتَ ؟ قُلْتُ: نَعَمْ . قَالَ : بِسْمِ اللهِ

أَرْقِيكَ ، مِنْ كُلِّ شَيْءٍ يُؤْذِيكَ ، مِنْ شَرِّ كُلِّ نَفْسٍ ، وَعَيْنِ حَاسِدٍ ؛ بِسْمِ

---

15 Müslim, *Sahîh*, c.XI, s.173, no:4056; Tirmizî, *Sünen*, c.IV, s.77, no:894; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.X, s.356, no:3514; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.28, no:11241; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VI, s.249, no:10843; Tahàvî, *Şerhü'l-Maânî*, c.IV, s.329, no:6685; Abd ibn-i Humeyd, *Müsned*, c.I, s.278, no:881; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.VII, s.406, no:24042; İbn-i Sa'd, *Tabakàt*, c.II, s.213; Ebû Saîd el-Hudrî RA'dan.

Bezzâr, *Müsned*, c.I, s.414, no:2684; Übâdetü'bnü's-Sâmit RA'dan.

Câmiü'l-Ehàdîs, c.I, s.201, no:322.

اللهِ أرْقِيكَ واللهُ يَشْفِيكَ (حم. م. ت. ه. عن أبي سَعيدٍ ؛ حم. ه. حب. ك. عن عُبادَةَ بنِ الصَّامِتِ)

RE. 10/5 (*Etânî cibrîlü, fekàle: Yâ muhammed, iştekeyte? Kultü: Neam. Kàle: Bi'smi'llâhi erkîke, min külli şey'in yü'zîke, ve min şerri külli nefsin, ve ayni hâsidin; bi'smi'llâhi erkîke, va'llàhu yeşfîke.*)

Elinizde kalem olması lazım ki bu duayı yazasınız. Hep zaten böyle kalemle kâğıtla gezmeyi tavsiye ediyoruz ya, bunu da yazmak gerekiyor. Eğer yazamazsanız, bizim *Râmûzu'l-Ehâdîs* kitabının onuncu sayfasının beşinci hadisi, hiç olmazsa o kalsın hatırınızda, oradan kaydedersiniz. Kaynakları kuvvetli…

Mânası şu: (*Etânî cibrîlü*) "Cebrail AS bana geldi."

Peygamber Efendimiz'e Cebrail AS gelir gider, gelir gider, gelir gider… Sadece Kur'an indirmek için değil, çeşitli vesilelerle, çeşitli şekillerle gelmiş, görünmüş, sohbet etmişler, nice nice esrar öğrenmiş Cebrail AS'dan.

Peygamber Efendimiz buyuruyor ki:

(*Etânî cibrîlü*) "Cebrail AS bana geldi." Bir seferinde geldi demek. (*Fekàle*) Dedi ki: (*Yâ muhammed, iştekeyte?*) "Yâ Muhammed, hasta mı oldun, ne o hasta mısın?""

Hastalandığı zaman gelmiş demek ki; Peygamber Efendimiz rahatsız olduğu zaman…

Pekiyi, Allah'ın sevgili kulları, peygamberi hasta olur mu?

Olur. Sevabı çok olsun diye. Eyyûb AS'ın başına neler geldiğini duymadın mı?

Tenini kurtlar yemiş. Böyle kurtlar üşüşmüş, kurtlar yere dökülürmüş. Evlatları ölmüş, sürüleri bitmiş tükenmiş, malına telefat gelmiş, ailesine sıkıntı gelmiş, sıhhatine maraz gelmiş, hastalık gelmiş ama sabretmiş. (*Ni'me'l-abd*) "Ne iyi kuldur o Eyyûb AS!" diye Allah methediyor. Bak meşakkatlere sabrettiği için Allah övüyor.

"—Hastalandın mı yâ Muhammed?"

(*Kultü: Neam*) "Evet hastalandım. (*Kàle*) Dedi ki:

(B*i'smi'llâhi erkîke*) "Ben seni Allah'ın adıyla tedavi ediyorum. (*Min külli şey'in yü'zîke*) Sana ezâ cefâ veren, ağrı sızı, üzüntü

veren, seni hasta eden ne varsa her şeyden seni Allah'ın adıyla tedavi ediyorum."

Cebrail AS böyle buyurdu.

(*Ve min şerri külli nefsin*) "Her canlı varlığın şerrinden..."

Hani akrep, yılan, çıyan, mikrop olur, şunu olur bunu olur. Canlı her varlığın şerrinden…

(*Ve ayni hâsidin*) "Hasetçi kişinin gözünden…"

(*Aynü hâsidin*) de olabilir. (*Ayni hâsidin*) daha doğru, izafet terkibi tarzında; çünkü ayn müennestir, *hâside* derdi.

"Her can sahibi mahlûkun zararından ve hasetçinin gözünden…"

Çünkü hasetçi baktı mı, gözünden nazar değdirir insana… Kıskanarak bakar, o kıskanç bakışından nazar değer insana. Nazar da deveyi kazana koydurur derler. Taşı çatlatır, insana zarar verir.

Nazar haktır İslâm'da. Kıskanması, hasetçinin bakıp da böyle sendeki nimeti görüp de kıskanması zarar verir. Göz değmesi diyoruz buna.

"—Var mıdır?"

Vardır.

"—Nasıl oluyor?"

Allah bilir, ben ne bileyim?

Var, Peygamber Efendimiz var diyor. Oluyor. Sanki gözünden ışın çıkar gibi, karşısındaki adamı hasta eder. Taşı çatlatır, deveyi kazana sokar. Sığırı kazana sokar, öldürür.

"—Ne besili sığırmış maşaallah maşallah!" dersen bir şey olmuyor da, "Ne besiliymiş, ne babayiğitmiş, ne yağlıymış, ne güzelmiş, derisi de çok güzelmiş! Ya bende bu yok, bu sana nereden geldi?!" diye kıskanarak baktı.

Hayvana bir zarar gelir, bakarsın çat bir araba çarpar, bir şey olur. Hemen hastalanır orada, ateşlenir, ölüverir. Olabilir.

Benim bir güzel arabacığım vardı, Volkswagen… Masmavi, güzel, metalik boyalı… Çok seviyordum; içi kadife döşemeli, şurası güzel, tekerlekleri güzel, hızlı atılıyor bilmem ne, motoru büyük diye… Her seferinde başına bir belâ gelir. Ya birisi çarpar, ya gelir birisi çizer, ya katranlanır, ya ziftlenir, ya ezilir, ya bozulur…

Babam dedi ki:

"—Evlâdım, sen bunun bir yerini bozuk bırak."

Kaportası bozuluyor, götürüyorum tamir ettiriyorum, boyattırıyorum. "Tamam, şimdi pırıl pırıl oldu." diyorum, daha gelirken bir şey şey oluyor.

"—Sen bunun bir yerini kusurlu bırak." dedi.

Kusurlu bıraktım, artık boyasız bıraktım da gözümden de düştü. Oradan vuruluyor, buradan çarpılıyor derken gözümden düştü, olaylar da bitti. Olaylar da ondan sonra bitti.

Nazar hak olduğundan oluyor bunlar.

"—Hasetçinin gözünden de, her canlının zararından da seni korurum, tedavi ederim Allah'ın izniyle, Allah'ın adıyla."

(*Bi'smi'llâhi erkîke*) "Seni Allah'ın adıyla tedavi ederim ve Allah'ın korumasını dilerim. (*Va'llàhu yeşfîke*) Şifa benden değil, şifa Allah'tan, şifayı sana Allah versin… Ben seni böyle okurum, bu duayı okuyarak böyle Allah'a arz ederim, şifayı Allah verir." mânasına.

Erkîke, rukye yapmak demek, tedavi etmek, muska yazmak ve sâir gibi bir şekille hastalığı tedavi, hastalığa çare etmek

mânasına… Ben Allah'ın adıyla çare ederim, şifayı Allah verir mânasına geliyor.

Yazın, bu duadır; hangi hastaya okunsa Cebrail AS'ın ağzından çıkmış duadır, Allah'ın izniyle o hastalığın iyi olmasına vesîledir.

بِسْمِ اللهِ أَرْقِيكَ ، مِنْ كُلِّ شَيْءٍ يُؤْذِيكَ ، مِنْ شَرِّ كُلِّ نَفْسٍ ،

وَعَيْنِ حَاسِدٍ ؛ بِسْمِ اللهِ أَرْقِيكَ ، وَاللهُ يَشْفِيكَ .

(*Bi'smi'llâhi erkîke, min külli şey'in yü'zîke, ve min şerri külli nefsin, ve ayni hâsidin; bi'smi'llâhi erkîke, va'llàhu yeşfîke.*)

Ezberlersiniz, siz de bir hastaya gittiğiniz zaman okursunuz bakarsınız ertesi gün vallahi iyi geldi senin okuman, hasta ayağa kalktı senden sonra diye haberini alınca anlarsınız, böyle duanın kıymetini, hikmetini öğrenmiş olursunuz.

Fâtiha-i şerife mea'l-besmele!

04. 11. 1990 – İskenderpaşa Camii

04. PEYGAMBER SAS'İN ÜSTÜNLÜĞÜ

Eûzü bi'llâhi mine'ş-şeytâni'r-racîm.
Bi'smi'llâhi'r-râhmâni'r-rahîm.

El-hamdü li'llâhi rabbi'l-àlemîn… Hamden kesîran tayyiben mübareken fîh… Alâ külli hâlin ve fî külli hîn... Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ hayra halkıhî seyyidinâ ve senedinâ ve mededinâ ve üsvetüne'l-haseneti muhammedini'l-mustafâ… Ve alâ âlihî ve sahbihî ve men tebiahû bi-ihsânin ilâ yevmi'd-dîn…

Emmâ ba'dü, fa'lemû eyyühe'l-ihvân... Feinne efdale'l-hadîsi kitâbu'llàh... Ve efdale'l-hedyi hedyü seyyidinâ muhammedin salla'llàhu teàlâ aleyhi ve sellem... Ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ... Ve külle muhdesetin bid'ah... Ve külle bid'atin dalâleh... Ve külle dalâletin ve sàhibehâ fi'n-nâr... Ve bi's-senedi'l-muttasili ile'n-nebiyyi salla'llàhu aleyhi ve selleme ennehû kàl:

اتَّخَذَ اللهُ إبْراهِيمَ خَلِيلاً ، ومُوسى نَجِيًّا ، واتَّخَذَني حَبِيبًا ، ثُمَّ قال: وعِزَّتِي وَجَلالِي ، لأُوثِرَنَّ حَبِيبي عَلَى خَلِيلِي وَنَجِيِّي (كر. هب. عن أبي هريرة)

RE. 11/11 (*İttehaza'llàhu ibrâhime halîlâ, ve mûsâ neciyyâ, ve't-tehazenî habîbâ; sümme kàle: Ve izzetî ve celalî, leusiranne habîbî alâ halîlî ve neciyyî.*)
Sadaka rasûlüllàh, ve netaka habîbullàh.

Aziz ve muhterem kardeşlerim!

Allahu Teàlâ Hazretleri'nin selâmı, rahmeti ve bereketi üzerinize olsun... Rabbimiz Tebâreke ve Teàlâ Hazretleri dünyanın ve ahiretin bildiğimiz bilmediğimiz her türlü hayırlarına sizleri ve bizleri nâil, sahip ve mazhar eylesin... Dünyanın ve ahiretin bildiğimiz bilmediğimiz her türlü şerlerinden, kötülüklerinden bizleri ve sizleri mahfuz, uzak, baîd, berî ve pâk eylesin…

Peygamber SAS başımızın tâcı olduğu, rehberimiz, önderimiz

olduğu için, onun sözleri de dinimizin ana kaynaklarından olduğundan bizim töremiz, büyüklerimizden, hocalarımızdan intikal eden âdetimiz Efendimiz'in hadîs-i şerîflerini okumak, onlardan dinimizi taallüm eylemek, mânevî bakımdan tefeyyüz eylemek…

Bu hadîs-i şerîfleri okuyup izah etmeye başlamadan önce, başta Peygamber SAS Efendimiz olmak üzere, cümle enbiyâ ve mürselînin ruhlarına, Allah'ın cümle sevgili evliyâ, eren kullarının ruhlarına hediye olmak üzere ve hasseten Peygamber Efendimiz'in hakiki vârisleri, gerçek alimler, ümmetin emînleri, ümmetin kendisine emanet edilmiş olan emanetçileri, yöneticileri, peygamberlerin halifeleri olan ulemâ-i muhakkikîn olan, meşâyih-i vâsilîn olan, mürşidîn-i kâmilîn-i mükemmilîn olan sâdât ve meşâyih-i turuk-u aliyyemizin ruhlarına hediye olmak üzere;

Şu beldeleri Allah yolunda cihad edip, hayrât u hasenât eyleyip, fetheyleyip bizlere emanet, miras ve yâdigâr bırakmış olan Fatih Sultan Mehmed Hân'ın, mübarek ordusunun ve sâir fatihlerin, şehidlerin, mücahidlerin ruhlarına hediye olsun diye;

İçinde ibadet ettiğimiz şu camiyi bina eylemiş olan İkinci Bayezid-i Velî'nin, Sofu Bayezid Sultan'ın has, yakın ve güvenilir veziri İskender Paşa'nın ruhu için; şu camiyi tamir etmiş, tecdit eylemiş, tevsî eylemiş, genişletmiş ve hizmette devamını sağlamış olan, az veya çok bu işe hizmeti, katkısı olanların kendilerinin ve geçmişlerinin ruhları için; bu camiden gelmiş geçmiş, güzerân eylemiş imamların, hatiplerin, vâizlerin, müezzinlerin, cemaatlerin ruhları için:

Uzaktan yakından bu hadisleri dinlemeye gelen siz kıymetli kardeşlerimin ahirete göçmüş bütün sevdiklerinin, yakınlarının ruhları için;

Bu beldenin medâr-ı iftihârı Yûşâ AS'ın, Ebû Eyyüb el-Ensârî Hazretlerinin, diğer sahabe-i kirâmın, salihlerin, evliyâullahın ruhları için; hasseten kitabını okuduğumuz Gümüşhaneli Ahmed Ziyâeddin Efendimizin ruhu için ve kendisinden el alıp, feyiz alıp, bu mübarek yola girdiğimiz Hocamız Muhammed Zâhid-i Bursevî'nin ruhu için;

Biz yaşayan müslümanlar da Rabbimiz'in rızasına uygun yaşayalım, Efendimiz'in yolunca yürüyelim, şu asırda Efendimiz'in sünnetini biz temsil edelim, biz ihya edelim, böylece şehid

sevaplarını kazanalım, Rabbimiz'in rızasına erelim, huzuruna yüzü ak, alnı açık varalım, sevdiği kullar olarak varalım diye bir Fâtiha üç İhlâs-ı Şerîf okuyalım, öyle başlayalım!

……………………

a. İbrâhim AS'ın Mücadelesi

Mukaddimede metnini okuduğum hadis-i şerif, *Râmûzü'l-Ehàdîs* isimli hadis kitabının 11. sayfasının 11. hadis-i şerifidir.

İbn-i Hibban, Ebû Hüreyre RA'dan rivayet etmiş ki; Efendimiz SAS şöyle buyurmuş:[16]

اِتَّخَذَ اللهُ إِبْرَاهِيمَ خَلِيلاً ، وَمُوسٰى نَجِيًّا ، وَاتَّخَذَنِي حَبِيبًا ، ثُمَّ قَالَ: وَعِزَّتِي وَجَلاَلِي ، لأُوثِرَنَّ حَبِيبِي ، عَلٰى خَلِيلِي وَنَجِيِّي (كر. هب. عن أبي هريرة)

RE. 11/11 (*İttehaza'llàhu ibrâhime halîlâ, ve mûsâ neciyyâ, ve't-tehazenî habîbâ; sümme kàle: Ve izzetî ve celalî, leûsiranne habîbî alâ halîlî ve neciyyî.*)

(İttehaza'llàhu ibrâhîme halîlâ) "Allah-u Teàlâ Hazretleri İbrâhim peygamberi kendisine halîl edindi, kendisine halîl yaptı."

Halil ne demek, izah edeceğim.

(*Ve mûsâ neciyyâ*) "Mûsâ AS'ı, Mûsâ peygamberi de kendisine neciy eyledi. (*Ve't-tehazenî habîbâ*) Beni de kendisine habîb eyledi, Habîb-i Hüdâ eyledi."

(*Sümme kàle*) Sonra da —iltifat yoluyla— buyurdu ki: (*Ve izzetî ve celâlî*) Benim izzetime, celâlime yemin olsun ki, and olsun ki, (*Leûsirene habîbî, alâ halîlî ve neciyyî*) "Ben habibimi, halîlim ve neciyyim üzerine tafdil ve tercih edeceğim. Tercih ederim, ediyorum, edeceğim."

---

[16] Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.II, s.186, no:1494; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.422, no:1716; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XI, s.406, no:31893; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.I, s.246, no:385.

Şimdi biraz izahat verelim:

Eski peygamberlerden bir İbrâhim peygamber var ki muhteşem bir zât, kahraman bir insan. O da beşer, bizim gibi beşer, yani Âdemoğlu, Hz. Âdem'in oğlu ama yaptığı şeyler muhteşem. Putlara tapmıyor; zekâsını, tefekkürünü aklını kullanıyor. Kavminin, çevresindeki toplumun, insanların bel bağladığı, ibadet ettiği, tapındığı şeyleri; ayı, güneşi, yıldızları, taştan oyulmuş tunçtan yapılmış putları inceliyor:

"—Hayır! Bunlar tapınmaya layık değil." diyerek hakkı buluyor. Yani insanoğlunun fıtratının; vahdâniyyet-i ilâhiyyeyi, Allah'ın varlığını, birliğini anlamaya yeterli olduğunun, bir güzel, müstesna ve büyük misali.

Çevresi puta tapıyor. Hatta kendisini yetiştiren amcası veya babası olduğu rivayet edilen Âzer, put imal ediyor, put imalcisi. Ama "Niye elinizle yaptığınız puta tapınıyorsunuz?" diyerek onun emrinde gitmediği gibi onun küçüğü olduğu, onun yanında büyüdüğü halde, onun telkinine, tavsiyesine, eğitimine boyun vermediği gibi bir de üstelik ona nasihat ediyor:

"—Elinle yaptın; demin bir ham malzemeydi, yonttun, put yaptın, şimdi tapıyorsun. Kendi elinle yaptığına, seni dinlemeyen, sana bir söz söylemeyen, sana faydası zararı dokunmayan bir eşya parçasına niye tapınıyorsun ey babacığım?" diyor.

Sevgiden dolayı amcasına baba diye hitap etmiş de olabilir. Gerçek babası da olabilir, rivayetler muhtelif, amcası olduğunu söyleyenler de var.

"—Ey babacığım! Şeytana tapma!" diyor.

"—Şeytanı kendine dost edinme, şeytana maskara olma!" demek gibi. İnsanlar Allah'ın varlığını anlayabiliyormuş; onun misali.

Bundan öte başka şeyler de yapıyor.

"—Ey kavmim! Bu putlara tapmayın." diyor.

"—Taparız sana ne? Böyle görmüşüz, böyle gidiyor; dedelerimizden böyle görmüşüz, bunun töresi var. Tapınak çok öncelerden yapılmış, içine putlar konulmuş, eskiden beri bu eğitim içinde büyüdük; tapınacağız." diyorlar.

"—Şimdi yapardım ama siz bana fırsat vermezsiniz; —tabii kalabalıkta tutarlar— buradan ayrıldığınız zaman, ben sizin bu putlarınızın da hakkından geleceğim." diyor.

لَأَكِيدَنَّ أَصْنَامَكُم (الأنبياء:٥٧)

(*Leekîdenne esnâmeküm*) “Sizin putlarınıza bir iş yapacağım ki göreceksiniz.” (Enbiyâ, 21/57)

Bir toplumun yanlış inancına tek başına karşı çıkıyor. Tek başına! Onlar bir merasim dolayısıyla şehrin dışına gittikleri sırada puthâneye, büyük ibadethânelerine giriyor; elinde bir çekiç veya balta veya balyoz gibi bir aletle bütün putları pat pat pat pat, takır takır takır, çatır çatır çatır, gümbür gümbür gümbür kırıp yerlere seriyor. Ama en büyük putu bırakıyor; kırma aletini de götürüyor, onun başına asıyor.

Geliyorlar ki puthâne harabe olmuş. Onların tapındıkları, kurban sundukları, saçma saçma ibadetler ettikleri, önünde eğildikleri şeyler parça parça yerlerde…

“—Bizim bu ilâhlarımıza, putlarımıza bu tecavüzü kim yaptı?” diye, dehşet içinde kalıyorlar.

Alışmış oldukları şeylerin birden ayaklar altında olmasına tahammül edemiyorlar. İnsanoğlu böyledir. Yani gerçekleri herkes kolay kabul edemiyor. Söylüyorsun acı geliyor, düşman oluyor. Doğru söyleyene düşman oluyorlar.

“—Doğru söyleyeni dokuz köyden kovarlar.” demiş dedelerimiz. İnsan tabiatini bildikleri için “dokuz köyden kovarlar” demiş. Onun üzerine birisi de çok güzel bir söz söylemiş:

“—Onlar da onuncu köyü kursun.”

O da hoşuma gidiyor. Dokuz köyden kovulanlar, dokuz köyde yer bulamadılar mı onuncu köyü kursunlar da görelim, bir güzel köy görelim. Dürüst insanlardan güzel bir onuncu köy görelim, inşaallah onuncu köyler yapalım!

“—Kim yaptı bunu?”

“—Bir delikanlı var; mert, yiğit. Kendisine İbrâhim denilen bir kişi var. Bu zaten açıkça pervasızca söylüyordu.” diyorlar.

Kahraman; perva etmiyor, boyun bükmüyor, dalkavukluk yapmıyor, inanmadığı şeye, doğru görmediği bir şeye susmuyor.

İnsanoğlunun en dikkat edeceği husus haktır. Hak; hem gerçek mânâsına hem de kulların hukuku ve saire. O da "Başkasının malına dokunmayacak." demek. Hem doğru şey neyse onun peşinde gidecek insan; sözün doğrusuna, işin doğrusuna, her şeyin doğrusuna tâbi olacak.

"—Söylüyordu zaten, getirin bakalım!" diyorlar.

İbrâhim AS'ı yaka paça tutup getiriyorlar.

Allah bize öyle bir memleket vermiş ki, bu hikâyesini anlattığımız şeyler işte şu Urfa ve çevresinde oluyor. Yani bizim diyarlarımızda. Tarsus'a geliyorsun, peygamberler diyarı. Urfa'ya gidiyorsun, peygamberler diyarı. Adıyaman'a geçiyorsun, sahabeler oralarda savaş etmişler. Ne mübarek diyar yâ Rabbi! Allah razı olsun ecdadımızdan…

İnsanların huzuruna getiriyorlar, soruyorlar:

قَالُوا أَأَنْتَ فَعَلْتَ هٰذَا بِآلِهَتِنَا يَاإِبْرَاهِيمُ (الأنبياء:٦٢)

(*Kàlû e ente fealte hâzâ bi-âlihetinâ yâ ibrâhîm*) "'Ey İbrâhim,

bu işleri sen mi yaptın? Putlarımıza bu tecavüzü sen mi yaptın?" dediler. (Enbiyâ, 21/62)

İbrâhim AS'ın ölümden korkusu yok. Karşı tarafı uyarmak istiyor. Zaten korksa gizli yapar, sabotaj yapar. Sabotaj yapmıyor, aleni yapıyor. Akıllarını çalıştırsınlar diye diyor ki:

قَالَ بَلْ فَعَلَهُ كَبِيرُهُمْ هٰذَا فَاسْأَلُوهُمْ إِنْ كَانُوا يَنطِقُونَ (الأنبياء:٦٣)

(*Kàle bel fealehû kebîruhüm hâzâ fe's'elûhüm in kânû yantıkùn.)* "'Belki de şu büyükleri yapmıştır; sorun onlara, eğer konuşurlarsa, söylesinler.' dedi." (Enbiyâ, 21/63)

"—Belki ben yapmamışımdır da şu en büyükleri yapmıştır. Boynunda balta asılı duruyor ya, şu koca put yapmıştır; ötekilere kızmıştır, hepsini yere devirmiştir, parçalamıştır. Ona sorsanıza. Konuşuyorsa ona sorun bakalım!"

"—Başlarını önlerine eğdiler."

Kur'ân-ı Kerîm; başlarını önlerine eğdiklerini bildiriyor. İbrâhim AS öyle bir söz söylüyor ki, "Ben yaptım." dese gürültüye gidecek:

"—Sen mi yaptın?"

"—O zaman vurun, kırın, ateşe atın, yakın!" diyecekler, iş bitecek.

Ama onları düşünmeye sevk ediyor:

"—Bak işte en büyükleri orada duruyormuş, hem de en büyükleriymiş ya korusaydı, ötekilere o tecavüzü yaptırmasaydı; korumamış. O zaman herhalde kızmıştır, o yapmıştır; 'Susun be! Gürültü çıkarmayın.' diye belki o kırmıştır, ona sorun!" diyor.

Ondan sonra da ama anti parantez diyoruz ya, parantez içinde şunu da söylüyor:

(*İn kânû yantikùn*) "Eğer konuşursa…'

"—Sorun bakalım konuşacak mı, bir şey söyleyecek mi?"

Dediler ki:

لَقَدْ عَلِمْتَ مَا هٰؤُلَاءِ يَنْطِقُونَ (الأنبياء:٦٥)

(*Lekad alimte mâ hâülâi yantıkùn*) "Biliyorsun ki, konuşmaz

bunlar.” (Enbiyâ, 21/65)

“—Ey İbrâhim! Şimdi sen bizi niye uğraştırıyorsun? Bilmez misin bunlar konuşmaz, konuşamaz. Bilmiyor musun, yani bilip duruyorsun. Bildiğin halde ‘Konuşursa sorun!’ diyorsun.”

O zaman mâkul peygamberlik tebliğini söylüyor ve şöyle diyor:

“—Konuşamayan, kendisini savunamayan, etrafındaki olan şeylere müdahale edemeyen, size de kendisine de faydası, zararı olmayan şeye niçin tapınıyorsunuz?”

Ne diyecekler? Hiçbir şey diyemiyorlar.

İnsanoğlu bir gerçeğin mantıklı olduğunu anlar da yine de bâtılda durmak isterse; haklı, onu akıl yönünden yendi ama bâtıl güçlü kuvvetliyse o zaman ne olur? Zorbalık olur.

قَالُوا حَرِّقُوهُ وَانصُرُوا آلِهَتَكُمْ إِنْ كُنتُمْ فَاعِلِينَ (الأنبياء:٦٨)

(*Kàlû harrikùhü ve’nsurû âlihetekü̂m in küntüm fâilîn*) “‘Haydi bakalım, iş yapacaksanız bunu yakın da, mâbudlarınıza yardım edin!’ dediler.” (Enbiyâ, 21/68)

Ya bu putlar yardıma muhtaçsa, onların mâbudlukla ne ilgisi var? Onlar kendi kendilerine yardım sağlayamıyorlar mı da sen yardım ediyorsun? Senin gibi âciz bir insan koruyacak, o da putluk yapacak; öyle şey mi olur?

“—Yakın da onlara yardım olsun! Böyle muzır, onlara zarar vermiş olan bir şahıs ortadan kalksın.” diye yakın diyorlar. Mâlum yakıyorlar; ama Allah yaktırmıyor.

Dün gençlerle sohbetimiz oldu, bir aşırla başlayalım dedik, bir kardeşimiz çıktı aşır okudu:

مَا يَفْتَحِ اللهُ لِلنَّاسِ مِن رَّحْمَةٍ فَلاَ مُمْسِكَ لَهَا ، وَمَا يُمْسِكْ فَلاَ مُرْسِلَ لَهُ مِن بَعْدِهِ ، وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ (فاطر:٢)

(*Mâ yeftehi’llâhu li’n-nâsi min rahmetin felâ mümsike lehâ*) “Allah insanlara rahmetinden bir kapı açar da, rahmetini yazar da, murad eder de onlara gönderirse, bu rahmetin önünü kimse

tutamaz. Kimse önüne set çekemez, kimse mâni olamaz. Allah bir kula rahmet etmeyi murat etsin kimse önüne geçemez; Allah onu o rahmete erdirir. (*Ve mâ yumsik felâ mursile lehû min ba'dihî*) Rahmetini tutarsa, vermezse, vermediği rahmetini de kimse sağlayamaz. (*Ve hüve'l-azîzü'l-hakîm*) O, üstündür, hikmet sahibidir. (Fâtır, 35/2)

Rahmetini verirse kimse önleyemez, vermezse kimse sağlayamaz; her şey onun elinde…

"—Dünyada kiminle dost olmak lazım?"

Allah ile dost olmak lazım! Her şey onda. Lâ havle ve lâ kuvvete illâ billâh. Her güç kuvvet onda. Hüküm onun, tasarruf onun, hikmet onun; her şey onun…

Allah yaşamasını murat etmiş; mümkün değil öldüremezler ki. Öldüren Allah! Kurşun mu öldürüyor, katil mi öldürüyor, hâkim mi öldürüyor? Hayır, öldüren Allah!

Allah yaşatmayı murad etti mi, denizin içinden çıkarır:

Yunus AS'ı denize attılar ama balık yuttu, kenara çıkardı, yine ölmedi. İbrâhim AS'ı ateşe attılar, Allah ateşi söndürttü, gülistan eyledi, yine ölmedi. Firavun Mûsa AS'ı öldürmek istedi, ordusuyla peşine düştü, yine ölmedi; onu öldürmek isteyenler öldü.

Dün akşam Habbab ibn-i el-Eret RA'ın hayatını okuyoruz: Köleymiş ama babayiğit bir köle. Erkekçe, mertçe *Lâ ilâhe illa'llah* diye, açıkça Kureyş müşriklerinin karşısında söyleyen bir insan. En çok eziyeti de ona yapmışlar, öldürmek istemişler; pekiyi öldürebilmişler mi?

Öldürememişler. 72 yaşına kadar yaşamış, her cihada girmiş; Bedir'e, Uhud'a, Hayber'e… Bütün gazalardan sevap nasibini almış. Allah şefaatine erdirsin…

Allah öldürmedi mi kimse öldüremez; Allah öldürdü mü kimse yaşatamaz. Allah verdi mi kimse engelleyemez. Allah vermedi mi kimse sağlayamaz. Her şey Allah'tan…

Bizim sahip olduğumuz; yediğimiz, içtiğimiz her şey de Allah'tan. Her ikram da Allah'tan. Sıhhat de Allah'tan, hayat da Allah'tan, akıl da Allah'tan; görme nimeti de, işitme nimeti de, tefekkür nimeti de, konuşma nimeti de, anlatma nimeti de, anlama nimeti de, huzur içinde yaşama nimeti de, hepsi Allah'tan.

Onlara karşı; her nimete karşı, büyük şükür borcumuz yok mu? Şükür borcu var. Her nefeste birkaç tane nimeti hemen düşünmek, yani söylemek mümkün.

Şeyh Sa'dî, *Gülistan*'ına *El-hamdü li'llâh* diye başlamıyor. Halbuki her işe besmeleyle, hamd ile başlamak lazım; öyle başlamıyor. Daha başka bir şeyle, doğrudan doğruya bir anlatımla giriyor içeriye… Şöyle diyor:

"—Her nefes ki insanın içine girer; hayatını bir miktar daha, bir nefes daha uzatır. Hayatı uzamaya, uzatmaya yarar. Her nefes ki içeriden dışarıya çıkar; o da insanın içini ferahlatır. Nefes almasan çatlarsın, nefes vermesen patlarsın. O halde "Bir kere bir nefes alışta iki nimet var." diyor. Almasan çatlayacaksın, aldığın için çatlamıyorsun, hayatın devam ediyor.

Sen bunun nimet olduğunun farkında değilsin. Nimet gelip gidiyor da sen onun nimet olduğunun farkında değilsin. Ben senin burnunu bir sıkayım, ağzını kapatayım da gör bakalım nimet mi değil mi anla o zaman... Alamazsan, veremezsen o zaman görürsün.

İbrâhim AS'ı yakamadılar. İbrâhim AS'ı horlamak isteyenler hor oldular. İslâm'ı, İbrâhim AS'ı yok etmek isteyenler yok oldular. İbrâhim AS Allah'ın halîli oldu.

وَاتَّخَذَ اللهُ إِبْرَاهِيمَ خَلِيلاً (النساء:١٢٥)

(*Ve'ttehaze'llàhu ibrâhîme halîlâ*) [Allah İbrâhim AS'ı kendisine halil edindi, dost edindi.] (Nisâ, 4/125)

Halîl ne demek? Birbirine ilgileri geçmiş, sıkı arkadaş demek. Uzaktan soğuk arkadaş değil de, sıradan arkadaş değil de; samimi, sırdaş, sırlarına vâkıf, içli dışlı, gizlisine, derdine vâkıf, derdine derman, yardımcı, her şeyini bilen yakın arkadaş demek. Samimi dost demek, yakın dost demek.

Allah kendisine İbrâhim'i dost edindi, neden?

"—O kulluğunu bildi, her şeyi Rabbinin rızası için yaptı, Allah da onu kendisine dost edindi." diye Kur'ân-ı Kerîm şahit, bildiriyor.

Hayatına da bakıyoruz, hayatı da öyle geçmiş.

Muhterem kardeşlerim! Siz yapabilir misiniz?

Hiç çocuğunuz olmasa… Evlendiniz, 15-20 yıl çocuk beklediniz, doktorlara gittiniz, Avrupa'ya gittiniz; "Acaba tüp bebek mi olsa başka bir şey mi olsa?" derken Allah size bir evlat verdi. Ondan sonra da rüyada, sadık bir rüyada;

"—Bu evladını kurban et, kes!" dediler, kesebilir misiniz?

İbrâhim AS bıçağı aldı, çocuğunu süsledi, kesmeye götürdü. İbrâhim AS, oğlu İsmâil AS'a diyor ki:

يَابُنَيَّ إِنِّي أَرَى فِي الْمَنَامِ أَنِّي أَذْبَحُكَ فَانظُرْ مَاذَا تَرَىٰ

(الصافات:١٠٢)

(*Yâ büneyye, innî erâ fi'l-menâmi ennî ezbehuke fe'nzur mâzâ terâ*) "Evlâdım, ben rüyamda seni kesme emri, kurban etme emri aldım; düşün bakalım, sen ne dersin bu işe?.." (Saffât, 37/2)

İsmâil AS şöyle diyor:

قَالَ يَاأَبَتِ افْعَلْ مَا تُؤْمَرُ ، سَتَجِدُنِي إِنْ شَاءَ اللّٰهُ مِنَ

الصَّابِرِينَ (الصافات:١٠٢)

(*Kàle yâ ebeti'f'al mâ tü'mer!*) "Ey benim sevgili babacığım! Allah sana neyi emretmişse yap onu!.. (*Setecidünî inşâallahu mines sâbirîn.*) İnşaallah babacığım, beni sabredenlerden bulursun!" dedi. (Sàffât, 37/102)

Ne baba… ne evlat!

Eline bıçak alıp evlâdını kesecek. Neden? Rüyasında öyle görmüş.

İbrâhim AS sert bir insan mıydı? Değildi.

İbrâhim AS'ın vasfı ne:

إِنَّ إِبْرَاهِيمَ لَأَوَّاهٌ حَلِيمٌ (التوبة: ١١٤)

(*İnne ibrâhîme leevvâhün halîm*) [Muhakkak ki İbrâhim AS çok tazarru ve niyaz eden, çok yumuşak huylu, ezaya karşı sabırlı, halim bir kimse idi.] (Tevbe, 9/114) buyruluyor.

Kur'ân-ı Kerîm'de bildiriliyor ki *evvâh*'tı, *halîm*'di. *Evvâh*, çok ah eden demiş müfessirler. Yani bağrı yanıktı, âşık-ı sâdık idi. Bir de *halîm* idi; sert mizaçlı değildi, yumuşacıktı.

İbrâhim AS yumuşacık, halim selim bir kimseydi. Ama emir yüksek yerden gelince ne yapacaksın?

Şair diyor ki:

Canı cânan dilemiş, vermemek olmaz ey dil;
Ne niza eyleyelim, ol ne senindir ne benim.

"Canı, canan istemiş; vermemek olur mu? Olmaz. O ne senindir ne benim." diyor. "Vereceğiz." diyor. Can, emanet. Emanet diyoruz ya, vereceğiz. Madem istemiş, vereceğiz.

"—Hadi bakalım harbe!"

"—E ölürsem?"

"—E Allah harbe git, çarpış demiş, gideceksin; yani şehid olacaksın, can feda edeceksin."

"—Feda et!" dediği yerde feda edeceksin. "Dur!" dediği yerde duracaksın. "Yürü!" dediği yerde yürüyeceksin. "Uyu!" dediği zaman uyuyacaksın. "Kalk!" dediği zaman kalkacaksın. Kulluk bu...

"—Şimdi çok uykum var, sonra kalkayım!"

Olmaz! Sonra kalkarsan kıymeti yok; şimdi, şu anda kalkacaksın. Nefsini yeneceksin, şeytanı alt edeceksin, şu anda kalkacaksın, ibadetini vaktinde yapacaksın. Kendi keyfine, nefsine tâbi olmayacaksın; Allah'ın iradesine, hükmüne, emrine teslim olacaksın.

İslâm, teslim olmaktır.

İbrâhim AS işte böyle Allah aşkına, "Allah emri yerine gelsin." diye yüreği yana yana oğlunu kesmeye kadar varabilen; fedakârlık sahibi, kendi canı, başı gitmek pahasına koca bir topluma karşı çıkabilen bir fedakâr insan. Önüne ne zaman iki çatallı iş gelse;

"—Acaba oradan mı gitsem buradan mı gitsem? Şöyle mi yapsam böyle mi yapsam?" dediğinde, daima Allah'ın rızası olan

tarafı tercih eden insan.

Önüne ne zaman çeşitli ihtimaller çıkarsa —alternatif diyoruz ya— daima Allah'ın rızasına uygun olanı tercih eden insan. Allah da sevmiş, kendisine dost edinmiş; samimi dost, sırdaş dost edinmiş.

Tamam, Kur'an'da var, biliyoruz; burası doğru.

b. Mûsâ AS'ın Rabbiyle Konuşması

Sonra?

(*Ve mûsâ neciyyâ*) "Allah-u Teàlâ Hazretleri, Mûsa AS'ı da kendisine neciy edindi."

Neciy, *necvâ*; Arapçada fısıldamak demek. Neciy de samimi samimi, yakın yakın konuşmak; öyle konuşulan kimse demek.

"—Mûsa AS'ın bu vasfı alması neden?"

Allahu Teàlâ Hazretleri Mûsa AS'ı Tur dağına davet eyledi. Ona vahyeyledi, konuştu.

وَكَلَّمَ اللّٰهُ مُوسٰى تَكْلِيمًا (النساء:١٦٤)

(*Ve kellema'llàhu mûsâ teklîmâ*) "Allah-u Teàlâ Mûsâ AS' ile Tur Dağı'nda onun anlayacağı şekilde konuştu." (Nisâ, 4/164)

Mukaddes Tuva vadisine girer girmez, "Ayakkabılarını çıkart!" diye emrolundu.

اِنِّي اَنَا رَبُّكَ فَاخْلَعْ نَعْلَيْكَ، اِنَّكَ بِالْوَادِ الْمُقَدَّسِ طُوًى (طه:١٢)

(*İnnî ene rabbüke fahla' na'leyk, inneke bi'l-vâdi'l-mukaddesi tuvâ*) "Ya Mûsa, ben senin Rabbin Allah-u Teàlâ Hazretleriyim! Sen kutsal Tuvâ Vadisi'ndesin, hürmeten ayakkabılarını çıkart bakalım!" (Tâhâ, 20/12)

Mûsa AS pabuçlarını çıkardı, hürmetkâr bir şekilde yürüdü.

Tabi insan, vahyi ilk defa duyan insanın heyecanını düşünürse anlayabilir. Ondan sonra da aşkını, şevkini düşünün; ses geliyor. Mûsa AS Rabbini görmek de istedi:

رَبِّ أَرِنِي أَنظُرْ إِلَيْكَ (الأعراف:١٤٣)

(*Rabbi erinî enzur ileyk*) “Ya Rabbi, göster cemalini, seni seyredeyim, göreyim seni!” (A’raf, 7/143) dedi.

Cemaline nazar edeyim, seni müşahede edeyim. Sesini duyuyorum ama göremiyorum; göster cemalini!” dedi.

Allah-u Teàlâ Hazretleri’nden hitab-ı izzet geldi:

قَالَ لَنْ تَرَانِي (الأعراف:١٤٣)

(*Kàle*) Allah-u Teàlâ Hazretleri buyuruyor ki: (*Len terânî*) “Bu hal devam ettikçe sen beni görecek değilsin, göremeyeceksin, göremezsin, görmen mümkün değil; (*len terânî*) göremezsin!”

وَلَكِنِ انْظُرْ إِلَى الْجَبَلِ فَإِنِ اسْتَقَرَّ مَكَانَهُ فَسَوْفَ تَرَانِي

(الأعراف:١٤٣)

(*Ve lâkini'nzur ile'l-cebeli*) "Eğer neden göremeyeceğini kavramak istiyorsan, şu karşıdaki Tur Dağı'na bak! (*Ve ini'stakarra mekânehû*) Eğer o dağ, Allah ona tecelli ettiği zaman, yerinde sapa sağlam durabiliyorsa; (*fesevfe terânî*) demek ki sen de görebileceksin demektir."

"Eğer dağ; ben ona cemalimden perdeleri kaldırıp bir tecelli ettiğimde, o sağlam kayalardan meydana gelmiş, o koca heybetli dağ yerinde istikrarlı durabilirse; benim tecellim karşısında dağ orada durabilirse, o zaman sen de belki beni görebilirsin. Mümkün olabilir diye düşünebilirsin. Bak, bakalım o dağa; bu tecellinin karşısında durumu ne olacak?"

فَلَمَّا تَجَلَّى رَبُّهُ لِلْجَبَلِ جَعَلَهُ دَكًّا وَخَرَّ مُوسَى صَعِقًا

(الأعراف:١٤٣)

(*Felemmâ tecellâ rabbühû li'l-cebeli cealehû dekken*) "Rabbü'l-âlemîn dağa tecelli eyleyince, dağ parça parça parçalandı. Çatır çatır, patır patır parçalandı. (*Ve harra mûsa saikâ*) Mûsa AS da o olayların dehşetinden, manzaranın heybetinden baygın şekilde yere serildi." (A'raf, 7/143)

İşte böyle Rabbi ile konuşmuş bir kimse olduğu için Mûsa AS'a *Kelîmu'llah* denir. "Aralarında kelam oldu, mükâleme oldu, konuşma oldu." diye *Neciyyu'llah* da derler.

Allah'ın hitâb-ı izzetine mazhar oldu, yakınlığına, kurbiyyetine erdi diye, onun sıfatı *Kelîmu'llah* ve *Neciyyu'llah* oldu.

c. Peygamber SAS Efendimiz'in Üstünlüğü

(*Ve'ttahezenî habîbâ*) "Rabbü'l-âlemîn beni de kendisine sevgili edindi, habîb edindi."

Peygamber Efendimiz *Habîbu'llah*…

"Allah-u Teàlâ Hazretleri beni de kendisine habîb seçti. (*Sümme*

kàle) Ondan sonra da dedi ki: (*Ve izzetî ve celalî, leûsiranne habîbî alâ halîlî ve neciyyî.*) 'İzzetim ve celâlime and olsun ki, ben Habîbimi Halîlimden de, Neciyyim ve Kelîmimden de daha üstün tutarım; onların hepsine tercih ederim.' diye bana iltifat buyurdu." diye bildiriyor, Peygamber SAS Efendimiz.

Büyük devlet, büyük nimet, büyük izzet. Peygamber SAS Efendimiz'in makamı, makamların en yükseği; Makàm-ı Mahmûd… Ahirette, Firdevs-i A'lâ'da, kurb-i ilâhîde makamların en yükseği Makàm-ı Mahmûd'dur. O makamın sahibi de Peygamber SAS Efendimiz. O makama hiçbir kimse ermedi.

Süleyman Çelebi'nin dediği gibi:

Ermedi evvel gelen bu devlete;
Kimse lâyık olmadı bu rif'ate…

Hiç kimsenin ermediği nimetlere, rütbelere, makamlara mertebelere erişmiştir Peygamber Efendimiz. Allah-u Teàlâ Hazretleri sevmiş, sevgili kulu edinmiş, Habîbu'llah edinmiş; her türlü kemâlâtı onun sinesinde, çehresinde, suretinde cem eylemiş.

Hulku güzel, halkı güzel, yüzü güzel, huyu güzel, hâli güzel, adı güzel, kendi güzel Muhammed! Allah sevmiş. Öyle süslemiş, öyle bezemiş.

"—Bize düşen ne?"

Hamd etmek, şükretmek:

"—Yâ Rabbi! Çok şükür ki bizi Ümmet-i Muhammed'den eyledin, onun ümmeti olmak şerefine erdirdin."

Bizden önceki nesiller, bizden önceki ümmetler temenni ediyorlardı:

"—Ne olaydı o âhir zaman peygamberi denilen, Allah'ın her kitabında her peygamberine bildirip de medhettiği o peygamberin zamanına erişseydik, yaşasaydık da biz de onun ümmeti olsaydık." diye niceleri temenni etmişler.

Cihan dolusu insanlar, evliyâlar, ârifler, âbidler, zahidler, rahipler, eski insanlar...

Sana nasip olmuş. Sen de tabi bir şeyden habersiz, elindeki nimetlerden habersiz; kimin ümmetisin, kimin kulusun bilmeden yaşarsın.

“—Kıymeti bilinmeyen nimetin cezası nedir?”

Elinden alınması. Çeker alır Allah. Kıymeti bilinmeyen nimeti, Allah kulun elinden çeker alır.

Nimetin kadrini kıymetini bilmek; nimetin artmasına, gelişmesine, devamına sebep olur. Onun için insan, nimetler üzerinde düşünecek, Allah’a şükredecek, hamd edecek:

“—El-hamdü lillâh bu halime. El-hamdü lillâh bu günüme… El-hamdü lillâh karnım tok. El-hamdü lillâh ağrım sızım yok. El-hamdü lillâh Allah bana şeref verdi, iman verdi, izzet verdi. Evim var, çoluk çocuğum var el-hamdü lillâh!” diyecek.

Herkese nice nice lütufları, ihsanları var. İnsan onları düşünecek ve en çok da İslâm’ın en büyük nimeti olduğunu düşünecek:

“—Elhamdülillah iman nimetine sahibim.”

Çünkü bu nimete sahip olmayanlar ahirette cayır cayır yanacaklar. Bu nimete sahip olanlar ahirette sefa sürecekler. Firdevs-i A’lâ, sekiz cennet o mü’minler için bezenmiş, hazırlanmış; orada rahat edecekler.

İman ne kadar büyük bir nimet. İslâm ne kadar büyük bir nimet. Allah bizi o nimete mazhar etmiş, onunla yaşıyoruz; bizi bundan mahrum öldürmesin… Bizi ahirete bunlardan mahrum olarak göçürmesin… Sevdiği kul olarak huzuruna çıkmayı nasib eylesin…

Kudret onda, kuvvet onda, nimet onda… *Lâ havle ve lâ kuvvete illâ billah…* Dilerse ıslah eder. Kara topraktan neler yaratıyor, neler çıkarıyor; ne meyveler, ne sebzeler, ne tatlılar, ne güzellikler, ne çiçekler çıkıyor. Allah dilerse yapar. Biz de yüzü karayız, eli boşuz, suçluyuz, günahkârız, eksiğiz, kusurluyuz. Ama dilerse bizleri ıslah eder, her şeye kàdir…

Yâ Rabbi! Bizi de lütfun ile ıslah eyle, rahmetine mazhar eyle, cennetine dâhil eyle, cemalinle müşerref eyle.

Habîbullah’ı tanımak lazım. Allah niçin sevmiş? Bu soruyu aramak lazım. Rasûlüllah’ı tanımak lazım!

Muhterem kardeşlerim!

Sabahleyin bir yerdeydik de orada bulunan bir zât-ı muhterem (Ali Ulvi Kurucu) anlattı:

Bir hac günü Türklerin çadırındayız. Havanın sıcaklığından dolayı, birer ikişer kelime-i şehadet getirip gözümün önünde canlarını teslim ediyorlar. Muazzam bir şey… Ben de buz aramaya çıktım. Önümde kaç tane kardeş böyle vefat etti. Beni de güneş çarpmış, bir çadıra zor attım kendimi. Nijeryalıların çadırıymış, orada bana su getirmişler, buz getirmişler, ölümden dönmüşüm.

Biraz kendime geldim, mübarek bir zat vardı orada, onunla biraz konuştuk. Beni, orada bulunan birisiyle, yeni müslüman olmuş bir doktorla tanıştırdı. Nijerya'da hristiyan tahsili görmüş, Avrupa'da okumuş, bilgili bir doktor olmuş. Yeni müslüman olmuş yetişkin bir insan. Adettir diye ben de ona niye müslüman olduğunu sordum.

Dedi ki:

"—Rasûlüllah'ın hayatım okudum, bu işe başlayışına, davayı tutuş tarzına baktım; kendisine yapılan çeşitli baskılara rağmen bu işten dönmeyişindeki azmine hayran oldum. Kavminin kendisine yaptığı baskılara rağmen davranışındaki asalete hayran oldum. Kavmi onu doğduğu, bulunduğu şehirde tutmadı, hicrete mecbur etti; onun hicretindeki asalete hayran oldum. Medine'deki davranışlarına hayran oldum.

Kuvvetlenip güçlenince, Medine'den Mekke'yi fethe geldi. Kendisine çok çektiren, onu öldürmeye kasdeden insanlardan nasıl intikam alacak diye bekledim; onun affına, bağışlayışına hayran oldum.

Zenginledi, fütuhat oldu, ganimetler geldi. Acaba bunlarla kendine saray yapar mı, lüks hayata geçer mi diye bekledim. Devlet reisi olduktan sonraki haline baktım, tevazuuna, dünyaya kıymet vermemesine, fakirlere yardım edişine, zulmün karşısında duruşuna, İslâm'a gelsinler diye başka ülkelere mektuplar yazışına hayran oldum.

En sonunda vefat ederken, (*ile'r-refîkı'l-a'lâ*) 'En yüce yoldaşın, Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin yanına varıyorum!' diye can verişine hayran oldum. Kelime-i şehadet getirdim, müslüman oldum!" dedi.

Rasûlüllah'ın hayatını okursak inşaallah böyle değişiklikler sizlerde de, bizlerde de olur. Hayatını okumuş, müslüman olmuş. Elin hristiyanı incelemiş, müslüman olmuş. Tıp tahsili yapmış; belki İngiltere'ye gitti, belki Amerika'ya gitti, hristiyanların içinde yetişti ama Rasûlüllah'ı okuyunca, tanıyıp da sevmemek mümkün değil! Bütün belâ, tanımamaktan kaynaklanıyor. Bütün kusurlar cahillikten, araştırmamaktan, incelememekten çıkıyor.

Büyüklerimiz ne demişler?

"—Gezen tilki, duran arslandan yeğdir."

Arslan bile olsan durdun mu kıymetin yok. Gezmekte bereket var; gez, çalış, uğraş, didin, araştır, incele; sen de bul.

Anamızın babamızın bize öğrettiği ilk sûre, *Kul huva'llàhu ehad* Sûresi'dir. Kısadır diye hemen ezberletiriz; okur geçeriz, okur geçeriz, okur geçeriz. Ama geçenlerde de söyledim:

Avusturyalı bir Alman teolog, Avusturya tebaasından, Alman teolog, din tahsili yapmış, Hıristiyanlık tahsili yapmış bir teolog *Kul huva'llàhu ehad* Sûresi'ni okumuş da ondan sonra müslüman olmuş. Her okuyuşta da mum gibi tekrar tekrar eriyormuş.

Bu ne biçim sûre ki, onu eritiyor da bunu eritmiyor? Onu yakıyor da bunu yakmıyor? Bunda biraz sertlik ve taşlık var da ondan…

Taş mısın mübarek? Taş kalpli misin? Taş bağırlı mısın?

d. Beyaz Horoz Edinin!

Enes RA'dan rivayet edilmiş, değişik bir hadîs-i şerîf.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[17]

اتَّخِذُوا الدِّيكَ الأَبْيَضَ ، فإِنَّ دَاراً فِيهَا دِيكٌ أَبْيَضُ ، لاَ يَقْرَبُهَا شَيْطَانٌ ، وَلاَ سَاحِرٌ ، وَلاَ الدُّوَيْرَاتُ حَوْلَهَا (طس. عن أنسٍ)

---

[17] Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.I, s.210, no:677; Taberânî, *Müsnedü'ş-Şâmiyyîn*, c.I, s.28, no:10; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.V, s.201, no:8481; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XII, s.332, no:35268; *Keşfü'l-Hafâ*, c.I, s.36, no:65; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.I, s.248, no:389.

(*İttehizü'd-dîke'l-ebyada, feinne dâren fîhi dîkün ebyadu, lâ yekrabühâ şeytânün, ve lâ sâhirun, ve le'd-düveyrâtü.*)

Bu kitabı onun için seviyoruz. Hadis kitabı olduğu için seviyoruz da, bir de konular değişiyor, konu değişince insanın hoşuna gidiyor. Bir o, bir o.

Hani sofraya bir çorba koyuyorlar:

"—Aman pek güzel olmuş tereyağlı" diyor, kaşıklıyorsun.

Arkasından bir kızartma geliyor:

"—Aman pek nefis pişmiş, güzel kızarmış, kiremit gibi" diye seviyorsun.

Arkasından bir yoğurtlu güzel bakla geliyor:

"—Aman pek güzel olmuş, sebze de bunun üstüne iyi gitti."

Onun arkasından bir tatlı geliyor:

"—Aman pek güzel olmuş, ne güzel, pek âlâ yapılmış."

Arkasından meyve geliyor:

"—Tatlıdan bağrım ağrım yanmıştı, bu da çok iyi düştü." diyoruz.

Değişiklik olunca insanın hoşuna gidiyor. Hatta bazen turşu hoşuna gidiyor:

"—Aman bu kadar tatlının arasında turşuyu özledim." diyorsun.

Hatta insan biberi istiyor:

"—Şu acı biberden varsa biraz, şu Arnavut biberinden bir turşu, azıcık be, bir ısırayım, oh ağzım yandı be, ne kadar güzel!"

Ağzı yanıyor ama bir taraftan da güzel geliyor.

Neden?

Tabiati böyle olduğu için insan değişikliği seviyor.

Şam'ın çok kıymetli bir hocaefendisi var. Şam'ın çok büyük bir camisinin, Emeviye Camisi'nin imamı, çok mübarek bir zât. Allah razı olsun, Allah ömrünü bereketlendirsin…Bize geldi, diyor ki:

"—Niye burada fıkıh dersi okutmuyorsunuz?"

"—İslâmiyet'i sağlam bilsinler." diye, fıkhı; dinimizin ahkâmının bâblarını anlatalım istiyor.

Ben de ona dedim ki:

"—Denedik, denemedik değil denedik de, tabi bizim halkımızın acelesi var; bilgisi, durumu, özel şartları var."

Ben burada *Kitâbü't-tahâre* diye suların ahkâmından, ve sâireden bir başlasam, o zaman bu kalabalık olmuyor. Herkes

dinliyor, dinliyor yarısı aklına giriyor. Diğer yarısı girmeyince;

"—Vallahi, hoca güzel bir şeyler söylüyor ama ben de pek anlamıyorum. Gençler dinlesinler." diyor, gelmiyor. Rağbet az oluyor.

Ama hadîs-i şerîf, Rasûlullah'ın hayatından bir fotoğraf. Bak bir sahne, bak bir de şöyle bir sahne. Tabi herkes bunu görünce;

"—Ha anladım, gördüm, görünce kolay oluyor." diyor.

Adam gazete okumuyor, mecmua okumuyor, kitap okumuyor. Televizyon kolay; oh o kanalı beğenmezse öteki kanal, ötekisini beğenmezse öteki kanal… Beş tane kanalı var, artık birisine düşmeden kurtul kurtulabilirsen…

Ama böyle konular değişince güzel oluyor. Rasûlullah'ın hadisleri sofrasında bir büyük ziyafet oluyor. Rasûlullah'ın hadisleri gülistanından bir demet oluyor. Çeşitli çiçeklerden bir buket olmuş oluyor.

İkinci hadîs-i şerîf. Şimdi karşınıza çok değişik bir hadis gelecek. "Sahne birden değişti." diyeceksiniz:

(*İttehizû dîke'l-ebyad*) "Beyaz renkli horoz edinin! (*Feinne dâren fîhâ dîkun ebyad*) Çünkü içinde beyaz horoz olan bir eve (*lâ*

yakrabühâ şeytânün) şeytan yaklaşamaz! (*Ve lâ sâhirün*) Sihirbaz yaklaşamaz, sihir tesir etmez. (*Ve'd-düveyrad*) Çeşitli küçük böcekler filan mânasına gelebilir veyahut küçük olaylar, insanın başına gelen, çeşitli şekilde rahatsız eden şeyler olabilir. Onlar da yaklaşamaz."

Düveyra, dairecikler demek aslında. Lügatlere bakmak lazım! Kim bilir belki mikrop kasdediliyordur, belli de olmaz. Kelimeyi iyice bir incelemek lazım! "Evde beyaz bir horoz olduğu zaman, bunların zararı olmaz." diye bildiriliyor.

Arkasından yine böyle bir iki hadîs-i şerîf var.

Horozun bir bereketi var, tavuğun bir bereketi var; fakat bizim hayatımız değişti. Türkiye'deki insanların hayatı değişti. Her yer apartman, apartman, apartman... Altı yedi metre, sekiz metre genişliğinde sokak, on beş metre yüksekliğinde beş katlı, altı katlı binalar. Ne rüzgâr giriyor, ne güneş geliyor, ne arabayı koyacak yer var, ne kurbanı kesecek bahçe var, ne çocukların oynayacağı yer var, ne insanın gezip dolaşacağı bir imkân var. Sıkışa sıkışa, her yer asker bavulu gibi dolduruldu.

Onu da doldurayım, bunu da doldurayım; çık şunun üstüne, şu tarafını sen kilitle, bu tarafını ben kilitleyeyim; zar zor kapanan bavul gibi bir hâle geldi. Mahalleler sıkışık bir duruma geldi. Ben de eskiden beri hep bunu söylüyorum ama tabi bu güldür güldür bir akış; önüne geçilemiyor. Keşke geçilebilseydi, keşke bu semtler iki katlı kalsaydı. Yeni semtlerde de binalar bahçeli, ışıklı, parklı, muntazam olsaydı. Yüksek olsun ama keşke muntazam olsaydı, buralar bozulmasıydı. Yıkılıp yıkılıp da buranın güzelliği yok olmasaydı.

Mesela evde kümes oluyor.

Bizim bu caminin alt tarafında evler vardı; bahçesinde, hemen bitişiğinde kuyu vardı. Eskiden buzdolabı olmadığı için pişen yemekler veya soğutulacak meyveler kuyuya sallandırılırdı, kuyuda soğutulurdu, oradan çekilirdi. Güzel bir hayattı. Yani ferahtı, çocuklar bahçede oynardı. Tabi horoz olurdu, tavuklar olurdu, taze yumurta olurdu; insan hasta olursa sabahleyin onu içer, şifa bulurdu.

Horozun bir özelliği var; mübarek sanki kurulmuş saat; sahur

vaktinde de kaldırır, sabah vaktinde de kaldırır. Namaz vakitlerini bilir. Sanki müezzin, sanki müezzinin muavini, yardımcısı. Çok güzel hiç şaşmadan uyaran bir hayvan. Bir mübarek tarafı var, bir güzel tarafı var. Keşke evlerimiz öyle geniş geniş olsa bahçeli olsa da tavuklar olsa. Bunları edinsek, bereket tabii…

Evde kuyu olması berekettir, fırın olması berekettir, değirmen olması berekettir. El değirmeni; gıldır gıldır, gıldır gıldır çevirirsin, alttaki taşın üstünde üstteki taş döner, ortasına buğdayı koyarsın filan, böyle şeyler vardı. Yani eskiden fırın vardı, kuyu vardı.

Evde koyun, kuzu, keçi süt veren bir hayvanın olması berekettir. Sen karpuzun içini yersin; çekirdeklerini, kabuğunu da o yer. Yemeğin şurasını ona verirsin, ekmeğin kuruyanını ıslatır, ona verirsin; o da geçinir gider. Sütünü sağarsın, yoğurt yaparsın, peynir yaparsın.

Geçen gün bir gazetede baktım:

"—Yediğimiz her şey hileli. Peynirin içine şunu katıyorlar, yağını alıyorlar. Yoğurdun içine 'katılaşsın' diye olmadık maddeler katıyorlar." diyor.

Şuna şöyle yapıyorlar, buna böyle yapıyorlar. Eskiden bunlar evde yapılırdı. Sütü alırdı insan veya sağardı, yoğurdu kendisi yapardı; her şey sıhhî idi.

Bizim eve bir misafir gelmişti, hatırlıyorum; 30-40 sene önce. Bayburt'tan çarşaflı bir teyze, 70-80 yaşında, buraya gelmiş, bizim eve misafir oldu. Bizim yemek yiyişimize şöyle bir baktı, mahalli tabirle şöyle söylüyor:

"—Eyle can mı barınır?"

"—Böyle yapmakla can sağlam bir hâle gelir mi? İnsanın canı gelişir mi?" demek istiyor.

"—Ya nasıl olacak?" dedik.

"—Tereyağını alırsın, kâsede ısıtırsın, içersin." diyor."

Millet tereyağını nereden bulacak? Nasıl içecek?

Şimdi her şey sahte oldu. Birtakım yağlar çıktı. Göstermelik mısır yağını alıyor, pamuk yağını alıyor, çekirdeğini çıkarıyor, içinden hidrojen geçiriyor, katılaştırıyor. Bak bu tereyağına benziyor mu?

"—Rengi benziyor; tereyağ gibi bir şey."

Tamam, sür ekmeğin üstüne, ye, kendi kendini aldat.

Yalancı emzik, memeye benzer mi?

Çocuğun ağzına daya, hadi bakalım onunla yaşasın... Nerede memenin kendisinin verdiği süt, nerede yalancı memenin aldatmacası. Her şey bir aldatmaca oldu. O tabii hayat güzeldi, her şeyin tabiisi güzeldi.

Evlerde tezgâhlar vardı, kadınlar tıkır tıkır, tıkır tıkır mantoluk kumaşlarını kendileri örerlerdi. Tabi o zaman örtünülen şey manto değildi. Onu kendisi örerdi, çorabı kendisi örerdi, yünü kendisi eğirirdi. Tabii meşguliyet oluyor. Günah da az olurdu.

Şimdi adamlar süratle iş gören makineleri eve alıyorlar. Çamaşır makinesi otomatik. Kuruyor makineyi, çamaşırları içine tıkıyor; misafirliğe gidiyor. Makine çamaşırı yıkıyor, kurutuyor; o geliyor, tamam. Ne o? Adı, "Bizim hanım çamaşır yıkadı." oluyor.

Ondan sonra düdüklü tencere, 15 dakikada yemeği pişiriyor. Sen çarşıdan malzemeyi getiriyorsun; kadın kaç çeşit yemeği yapıyor. Buzdolabı küçük gelirse bir tane daha alınıyor. Kocaman buzdolapları da var, içine tıkılıyor; bir hafta oradan çıkar çıkar ye, çıkar çıkar ye. Domatesi doldur içine, her yiyeceği doldur.

Her şey bir acaipleşti. Tabi biz de acaipleştik. Damarlar tıkanır, kalp rahatsız olur, baş ağrır ve saire çeşitli hastalıklar.

Naylon çıktı, ayaklarda kaşıntı başladı.

"—Hayrola ne oluyoruz? Yahu oturuyoruz, elin nerede?"

Parmaklarının arasında, boyuna kaşınıyor.

"—Neden?"

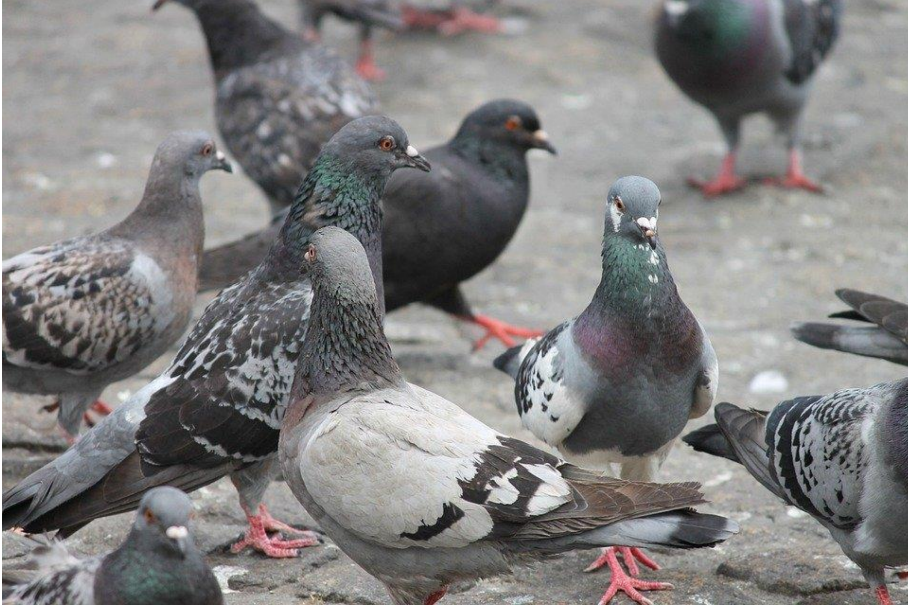
Naylon belası.

Delik demir çıktı mertlik bozuldu dediği gibi Köroğlu'nun, acaip şeyler oldu. Ben tabiati seviyorum. Biz tabiat diyoruz, şimdi doğa diyorlar. Doğa yani temiz hava, kirli olmayan hava, doğal, kimyevî olmayan gıdalar. Bir kır domatesi; küçücük, ufacık tefecik, eğri büğrü ama mis gibi kokar; böyle şeyleri seviyorum. Allah nasib etsin…

e. Güvercin Edinin!

Bundan sonraki iki hadîs-i şerîf:

Birinci hadîs-i şerîf Enes RA'dan rivayet edilmiş. Peygamber

SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[18]

اِتَّخِذُوا الْحَمَامَ الْمُقَصَّصَةَ فِي بُيُوتِكُمْ (عد. عن أنس)

RE. 12/1 (*İttahizü'l-hamâme'l-mukassata fî büyûtiküm.*) "Evlerinizde kanatları kesilmiş güvercin edinin!"

Herhalde "Uçmasın." diye "Kanatları kesilmiş güvercin edinin." deniliyor. Sadece birinci hadîs-i şerîfte emir olarak geçiyor.

İkinci hadîs-i şerif de şöyle:

Deylemî ve Şirâzî İbn-i Abbas RA'dan rivayet etmiş. Bu hadîs-i şerîflere mevzu diyen bazı alimler olmuş. Birincisi için mevzu denmemiş de ikincisi için İbnü'l-Cevzî mevzu demiş:[19]

---

[18] İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.V, s.164; Zehebî, *Mîzânü'l-İ'tidal*, c.III, s.54, no:5564; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Câmiü'l-Ehàdîs, c.I, s.247, no:388.

[19] Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.83, no:260; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.LXI, s.336; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.VI, s.130; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.V, s.279, no:2778; Hatîb-i Bağdâdî, *el-Müttefik ve'l-Müfterik*, c.III, s.265, no:1296; İbn-i Hibbân, *Mecrûhin*, c.II, s.250; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

اِتَّخِذُوا هٰذِهِ الْحَمَامَ الْمَقَاصِيصَ فِي بُيُوتِكُمْ ، فَإِنَّهَا تُلْهِي الْجِنَّ عَنْ صِبْيَانِكُمْ (الشِّيرَازِيُّ ، خط . والديلمي عن ابن عباس ؛ عد. عن أنس)

RE. 12/2 (*İttahizû hâzihi'l-hamâme'l-makâsîsa fî büyûtiküm, feinnehâ tülhi'l-cinne an sibyâniküm.*)

"Bu kanatları kesilmiş güvercinleri evinizde besleyin, evlerinizde bulundurun. Çünkü bunlar cinleri çocuklarınıza musallat olmaktan alıkoyarlar, meşgul ederler. Cinleri oyalarlar, cinler onlarla meşgul olur, çocuklarınıza cin çarpmaz, cin gelmez." diye bir rivayet.

Bir alim "Bu mevzudur." demiş. Yani "vaz' edilmiş hadis" mânasına kullanmış. Ama bizim hocamız, şu kitabı yazan Gümüşhaneli Hocaefendi şöyle yazıyor:

Böyle birkaç hadîs-i şerîfi alıyor. Birisi şüpheli gibi bir itiraz olmuşsa o hadîs-i şerîfi alıyor, "Falanca alim şüphelidir." demiş diye kaydını da koyuyor. Fakat onun üstüne altına sağlam rivayetten bir iki hadis getirerek demek istiyor ki, ben biraz bunun doğru olabileceğine inanıyorum; "Bak şöyle rivayetler de bunu takviye ediyor." demek istiyor. Rahmetli Gümüşhaneli Hocaefendimiz'in bilimsel metodu bu tarzda.

Böylece bu hadîs-i şerîfleri de okumuş olduk. Tabi şimdi kendi evimizde çoluk çocuğumuza yatacak yer yok ki… Ekseriyetle insan, "Nerede tavuk edineceğiz, nerede horoz edineceğiz, nerede güvercin edineceğiz?" diye düşünüyor.

f. Fakirlerle Dost Olun!

Bu hadîs-i şerîf Hz. Ali'nin oğlu, Hz. Hüseyin Efendimiz'den RA rivayet edilmiş. O mübarek, Peygamber SAS Efendimiz'in şöyle buyurduğunu naklediyor. Allah cümlesinin şefaatine erdirsin:[20]

Kenzü'l-Ummâl, c.XII, s.332, no35269; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.I, s.251, no:394.

[20] Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.83, no:261; Hz. Hüseyin RA'dan.

اتَّخِذُوا عِنْدَ الْفُقَرَاءِ أَيَادِيَ ، فَإِنَّ لَهُمْ دَوْلَةً يَوْمَ الْقِيَامَةِ

(حل. عن الحُسَيْنِ عن عليٍّ)

RE. 12/3 (*İttehızû inde'l-fukarâi eyâdiye, feinne lehüm devleten yevme'l-kıyâmeti.*)

(*İttehizû inde'l-fukarâi eyâdiye*) "Fakirlerin yanında eller edinin! Kıyamet günü için size uzatılacak eller hazırlayın."

Tabii el orada mecazî mânaya kullanılmış; "Fakirlerden arkadaşınız olsun!" demek istiyor.

"—Fakirlerin yanında eller edinin!" ne demek?

Fakirlere kıyamet gününde size el uzatacak gibi davranın! Yani fakirler size el uzatsınlar, size yardımcı olabilsinler.

Bu dünyada fakirlere ne muamele yapacaksanız yapın da, yarın

Kenzü'l-Ummâl, c.VI, s.468, no:16582; *Keşfü'l-Hafâ*, c.I, s.37, no:68; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.I, s.250, no:393.

kıyamet gününde de onlar size ellerini uzatıp elinizden tutsunlar, yardımcı olsunlar. Allah indinde size şefaat istesinler, sizin günahlarınızın bağışlanmasını istesinler, sizi kurtarsınlar.” demek olur.

Sebebini şöyle izah ediyor:

(*Feinne lehüm devleten yevme'l-kıyâmeti*) “Çünkü kıyamet gününde sıra onlara gelecek. O zaman onların bir saltanatı olacak. Fırsat onların eline geçecek, imkân onların olacak.”

Bu dünyada kimin elinde?

Bu dünyada imkân, zenginin elinde. Top onun ayağında. Fırsat onun. Şimdi fakirin elinde fırsat yok; boynu bükük, aç, açık, susuz, sıkıntıda, yoksul, mağdur, mazlum, mustaz'af. Kur'ân-ı Kerîm'in tabiriyle “Zayıf görülmüş, horlanmış eziliyor.” Bu dünyada böyle. Ama bu bir nöbettir, devlet “nöbet” mânasına geliyor; nöbet onların. Kıyamet gününde sıra onlara gelecek. O zaman söz onların olacak, imkân onların olacak, fırsat onların olacak, nöbet onların olacak; onlar söz sahibi olacaklar.

Nasıl söz sahibi olacaklar?

Bu dünyada kendisine iyilik yapmış insanı tutacak, Rabbinin huzuruna götürecek:

“—Yâ Rabbi! Bu, dünyadayken bana su vermişti. Yâ Rabbi! Bu, dünyadayken bana ekmek vermişti; çok açtım bir gün karnımı doyurmuştu. Yâ Rabbi! Şu bana dünyadayken şöyle yapmıştı, buna rahmet eyle, bunu mağfiret eyle. Bunu bağışla yâ Rabbi! Bana iyilik yapmıştı.” diye, o zaman isteyecekler.

Nöbet onların olacak. Allah onların istemelerine itibar edecek, onların dualarını kabul edecek. Onun için bu dünyadayken fakirlerin yanında âhirette size uzanacak elleri hazırlayın.

Düz Türkçeyle, dobra dobra, direkt konuşmak gerekirse ne demek?

“—Fakirlere iyilik yapın da, yarın da siz onların iyiliğini görün.” demek.

Ey zenginler, ey imkânı olanlar!

“—Bu dünyada fakirleri kollayın, onlara iyilik yapın; yarın da onlar o iyiliğinizin mükâfatı olarak âhirette size şefaatçi olsunlar.” demek.

“—Hor görme garibanı.” diyoruz ya.

Şoförler dertli insanlardır; bakıyorsun, her arabanın arkasında ne fikirler yatıyor, ne yazılar var. Bir tanesi yazmış:

"—Hor görme garibi…"

Garibi hor görme. Doğru, çok doğru bir söz. Garibanları hor görme. "Parası yok, pulu yok, üstü başı eski" diye hor görme. Çünkü belli olmaz; sen divâne sanırsın velîdir, sen deli sanırsın velîdir, sen fakir sanırsın beğenmezsin Hızır'dır, Hızır AS'dır.

.

Ağabeyim [A. Mithat Coşan] ağlayarak anlatıyor. Erkek adam kolay kolay ağlamaz. Ağlaması için çok heyecanlanması lazım. Erkeğin ağlaması kadın gibi olmaz; birden ağlamaz erkek.

"—Pazardan alışveriş yaptım, arabamın arkasına koyacağım, bagajı açacağım sırada yanıma ızbandut gibi iri yarı birisi geldi. Aldığım meyvelerden mesela diyelim ki muz, 'Abi bana şuradan biraz muz versene' dedi." diye anlatıyor.

Abim de biraz muziptir, şakacı tarafı vardır. Şaka her zaman iyi olmaz ama insanın mümkün olduğu kadar ciddi olması lazım. Aklı ilk önce görünüşüne takılmış. Cömerttir de. Vermeyen insan da değil. Yalnız ilk önce, "Adam ızbandut gibi iri yarı da niye dileniyor?" diye orasını düşünmüş.

“—Niye çalışmıyorsun? Sen bunun kaça alındığını biliyor musun?” demiş.

Yine verecek tabi, göz hakkı oldu ama maksadı başka.

“—Ben eşyaları yerleştirdim, fakire döndüm, baktım, yok” diyor. “Şu tarafa dolandım, o tarafa baktım. Meydandayım; uzak bir yer, yakında hemen sapılacak, gidilecek bir yer de yok.” diyor. Ağlayarak anlatıyor:

Bu adam bir anda nereye gitti?

İstedi; o da eğildi verecekti. Ama nereye gitti bu adam?

Gitti işte, fırsat gitti. Izbandut gibi diye sen onu haylaz bir şey sandın ama demek ki o seni denemiş. Demek ki insan fırsatı kaçırmamalı, dikkatli, gayretli olmalı. Fakirlerin halini düşünmeli. Madem istiyor vermeli.

Nasıl vermeli?

Tabi vermek çeşit çeşit. Sıddıkîyet makamında olan insanın verişi başka türlü. Ebû Bekr-i Sıddîk Efendimiz her şeyini vermiş. Peygamber Efendimiz soruyor:

“—Pekiyi kendine, ailene ne bıraktın?”

“—Allah’ı ve Rasûlüllah’ı bıraktım.” diyor.

Bitmez tükenmez hazine… Allah’a dayanan mahrum kalır mı? Rasûlüllah’a dayanan mahrum kalır mı?

Hz. Ebû Bekir camiye çıkamamış.

“—Ebû Bekir nerede?”

Utana sıkıla çıkıyor; üzerinde elbise yok, beline hasır sarınmış. Her şeyini vermiş; kullanılmış, kullanılmamış nesi varsa malı, mülkü, parası, her şeyini vermiş; hasır sarınmış. Avret yerlerini örtmek için hasır sarılmış. Öyle bir veriş.

Bizim profesörler de:

“—Ne biçim veriş ya, böyle olur mu? İnsan öyle verir mi?” diyorlar.

Sen zaten böyle, bu tarzda veremezsin; o sana göre değil. Sen kırkta birini ver yeter. O sana göre değil. O sıddıkîyet makamı, o Ebû Bekr-i Sıddîk’ın verişi; onu senin aklın bile almaz. Aklın almıyor zaten, itiraz ediyor, “Öyle şey olmaz.” diyor.

“—Aşk ferman dinlemez.”

İnsan âşık oldu mu böyle olur. Sen hiç âşık olmadın mı?

Bizim bir edebiyat profesörü vardı.[21] İlâhiyat Fakültesi'nde imtihan ediyor. İmtihanda çocuklara bir şiir çıkardı. İmtihan ediyor ama baktım bizim hoca ağlıyor, koca profesör ağlıyor.

Şiir şu:

Ey sârban-ı müşfik, hiç olmadın mı àşık
Aheste rû'luk etme rahmeyleyip bu zâre

Sârbân, kervancıbaşı demek.

"—Ey kervancıbaşı, ey şefkatli kervancıbaşı! Sen hiç âşık olmadın mı? Aheste rû'luk etme, rahmeyle, gül bu zâra, yavaş yavaş gitme! Şu inleyen ben fakire biraz acı, hızlı git; dayanamıyorum."

Şiiri kim yazmış? Şeyhülislâm Çelebizâde İsmâil Âsım (1685-1759) veya hacca giden mübarek âriflerden, büyük alimlerden bir zât yazmış:

"—Ey kervancıbaşı! Hızlı sür, dayanamıyorum artık. Yüreğimde hasret cûşa geldi, hızlı sür; dayanamıyorum. Sen hiç âşık olmadın mı? Âşığın halinden anlamaz mısın? Yüreğim yanıyor, 'Bir an evvel kavuşayım.' diye içim cayır cayır yanıyor. Hızlı sür; kervan bir an evvel gitsin de oraya varayım!" diyor.

Baktım bizim hoca hüngür hüngür ağlıyor. Sonra biraz kurcaladım; bu delikanlıyken babası rahmetliyle beraber bir hacca gitmişler, tabi onu hatırladı, ağlıyor.

g. Koyun Sahibi Olun!

Bunun arkasından bir hadîs-i şerîf daha:

Ahmed ibn-i Hanbel Ümm-ü Hânî Hazretleri'nden rivayet etmiş. Peygamber Efendimiz Mi'rac'a çıkarken, onun evinden çıktı ya, o mübarek rivayet eylemiş. Efendimiz şöyle buyurmuş:[22]

اِتَّخِذِي غَنَمًا ، فَإِنَّهَا تَرُوحُ بِخَيْرٍ ، وَتَغْدُوا بِخَيْرٍ (حم. عنْ أمِّ هانِيٍ)

---

[21] Prof. Mehmet Necati Lugal (1878-1964)

[22] Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.VI, s.342, no:26947; Abdürrezzak, *Musannef*, c.XI, s.461, no:21008; Ümm-ü Hànî RA'dan.
Kenzü'l-Ummâl, c.XII, s.323. no:35219; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.I, s,252

RE. 12/4 (*İttahizî ganemen, feinnehâ terûhu bi-hayrin, ve tağdû bi-hayrin.*)

(*İttahizî*) Bu, kadına hitap. Araplar erkeğe başka türlü söyler, kadına başka türlü söyler; siyga değişir, müzekker müennes hitap değişir. (*İttahizî*) “Ey hanım, sen edin!”

Karşısındakinin hanım olduğu ifadeden anlaşılıyor; erkek olsaydı daha başka derdi.

“—Ey hanım! Sen kendine koyun edin, koyun sahibi ol! (*Feinnehâ terûhu bi-hayrin*) “Çünkü bu; sabahleyin hayırla gelir, (*ve tağdû bi-hayrin*) akşamleyin hayırla gider.”

Hayırla gelir, hayırla gider. Koyunun her şeyi berekettir, hayırdır.

Hz. Âişe Anamız’dan da devamındaki rivayet geliyor:[23]

اتَّخِذُوا الْغَنَم فَإِنَّهَا بَرَكَةٌ (الرافعي عن عائشة ؛ طب. خط.

[23] Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.VII, s.10, no:3473; Ümm-ü Hànî RA’dan. *Kenzü’l-Ummâl*, c.XII, s.323, no:35218; *Câmiü’l-Ehàdîs*, c.I, s.250, no:392.

(عن أُمِّ هانِىءٍ)

(*İttehazü'l-ganeme feinnehâ bereketün*) "Koyun edinin; çünkü o berekettir." demiş. Efendimiz'in tavsiyesi böyle.

Birincide; "Ey hanım! Koyun edin; çünkü o hayırla gider, hayırla gelir." buyurmuş. Veya "Hayır getirir, hayır götürür; her şeyi hayırdır." mânasına.

Koyun mübarek bir hayvandır; uysal ve sevimli bir hayvandır. Bir insanı sevdik mi "hayvan" dersek kızar da "kuzu" dersek sever. "Kuzu gibi adam" dedik mi tebessüm eder. "Estağfirullah" der, "İltifat ediyorsun." der. Yani kuzu hoş bir şey. Veya "koç gibi bir adam" dedin mi sevinir. Birisi arkadaşına; "Gel koçum!" diyor, arkadaşı memnun oluyor.

Koyunun yününden, etinden, paçasından, işkembesinden, bağırsağından istifade ediliyor; derisi yumuşak oluyor, hoş oluyor. Her şeyi işe yarıyor. Evde her şeyinden istifade ediyor. Yünlü yorgan, kaloriferli yorgan demek, elektrikli minder gibi. Üstüne yün bir yorgan örttün mü üşümezsin. Yün bir çorap giydin mi ayağın kaşınmaz, naylon çorap giymiş gibi olmaz. Yünden bir kazak giydiğin zaman sıcacık olursun. Yünden bir kuşak sardığın zaman böbreğin üşümez, belin kaymaz, ağrı olmaz, sızı olmaz, miden rahatsız olmaz; rahat edersin. Yünden bir keçeyi meshinin içine koydun mu ayağın aşağıdan soğuk almaz, doktora gitmezsin, rahat edersin. Yani yün güzel. Hatta "sofî" kelimesi yün kelimesinden geliyor. Sofla ilgili; dervişlerin de biraz kuzulukla, koyunukla, yünle ilgisi, yüne sevgisi var…

Galiba onun için de Yunus Emre derviş için, "Koyundan yavaş gerek!" diyor. Yerimiz olsa da biz de koyun edinseydik, Efendimiz'in bu tavsiyelerinin hepsini tutardık. Bir iki dönüm bahçemiz olsaydı; hem koyun hem güvercin hem de beyaz horoz edinirdik, bu pazarki dersin hepsi uygulanmış olurdu.

Ama şimdi apartmanda nasıl olacak? Balkonda horoz ötecek, komşular ne diyecek?

Bir şey demesine aldırma da hadi horozu barındırdın, tavan arasında güvercinleri barındırdın, güzel ama koyunu nereye koyacaksın?

Kesecek yer bile olmuyor. Allah dünyada hepimize bahçeli bir ev versin. Lütfu çok, lütfundan âhirette de cennette, Firdevs-i Âlâ'da geniş araziler ihsan eylesin.

h. Ümmetim İçin Korktuğum

Son hadîs-i şerîfi okuyorum:

İbn-i Hibban'dan Taberânî'den Hakim'in *Müstedrek*'inden, Ahmed ibn-i Hanbel'den bir hadîs-i şerîf:[24]

أَتَخَوَّفُ عَلٰى أُمَتِي الشِّرْكَ ، وَالشَّهوَةَ الْخَفِيَّةَ . قِيلَ: يَا رَسُولَ اللهِ ، أَتُشْرِكُ أُمَّتُكَ مِن بَعْدِكَ ؟ قَالَ: نَعَم ، أَمَا إِنَّهُمْ لاَ يَعبُدُونَ شَمْسًا ، وَلاَ قَمَرا ، وَلاَ حَجَراً ، وَلاَ وَثَنًا ، وَلَكِن يُرَاؤُونَ النَّاسَ بِأَعمَالِهِمْ ؛ وَالشهْوَةُ الْخَفِيةُ ، أَن يُصبِحَ أَحَدُهُم صَائِمًا ، فَتَعرِضُ لَهُ شَهوَةَ مِن شَهَوَاتِهِ ، فَيَترُكُ صَوْمَهُ (حم. طب. ك. حل. هب.اعن شداد بن أوس)

RE. 12/5 (*Etehavvefü alâ ümmetî eş-şirke ve şehvete'l-hafiyyete. Kîle: Yâ rasûla'llah, e tüşrikü ümmetüke min ba'dik? Kàle: Neam, emmâ innehüm lâ ya'büdûne şemsen, ve lâ kameren, ve lâ haceren, ve lâ vesenen, velâkin yurâûne'n-nâse bi-a'mâlihim; ve şehvetü'l hafiyyetü, en yusbiha ehadühüm sàimen, feta'ridu lehû şehvetün min şehevâtihi, feyetrüku savmehû.*)

(*Etehavvefü alâ ümmetî eş-şirke ve şehvete'l-hafiyyete*) "Ben

---

[24] Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.IV, s.123, no:17161; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.VII, s.284, no:7144; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.IV, s.284, no:4213; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.V, s.333, no:6830; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XXII, s.414; Taberânî, *Müsnedü'ş-Şâmiyyîn*, c.III, s.270, no:2236; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.III, s.458, no:5226; Şeddâd ibn-i Evs RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.477, no:7505; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.I, s.253, no:398

ümmetimin şirkten ve gizli şehvetten bir zarara uğramasından korkuyorum. ‘Şirk ve gizli şehvet dolayısıyla günahlar işlerler.’ diye ümmetim üzerine korkum ve endişem var. Endişeleniliyorum, korkuyorum.” dedi Peygamber Efendimiz.

Şirk ve gizli şehvet…

(*Kîle: Yâ rasûla’llàh, e tüşrikü ümmetüke min ba’dike*) “Aman yâ Rasûlallah, senden sonra ümmetin İslâm’ı bırakıp da tekrar şirke düşecekler mi?”

“—Şirke düşer mi? Tekrar puta tapar mı? Allah’ın varlığını tanımış, o ayetleri dinlemiş, senin cemâlini görmüş ümmetin senden sonra hiç Allah’tan gayrısına tapar mı, şirke düşer mi? Nasıl şey bu? Şirkten nasıl korkuyorsun da ümmetin hakkında endişe ediyorsun?” dediler.

Peygamber Efendimiz, (*Neam*) “Evet, şöyle…” buyurdu:

(*Emmâ innehüm lâ ya’büdûne şemsen, ve lâ kameren, ve lâ haceren, ve lâ vesenen*) “Evet, onlar güneşe, aya, taşa puta tapmazlar. (*Velâkin yürâûne bi-a’mâlihim*) Fakat yaptıkları ibadetlerde taatlerde, hayrâtta hasenâtta gösterişe düşerler. Mürâîliğe düşerler, riyakârlığa düşerler; o da şirktir.”

Riyakârlık ne demek?

Başkasına gösteriş yapmak; insanların alkışını, beğenisini, iltifatını çekmeye çalışmak. Nüfuz, şöhret, alkış, poh poh, propaganda, aferin ve saire; onları istemek, o yüzden yapmak da şirk oluyor.

Neden şirk oluyor?

O işi yaparken Allah’ı düşünmüyor da Allah’tan başka bir şeyleri de düşünüyor. Ondan şirk oluyor. Sırf Allah rızası için yapmıyor.

Süfyân-ı Sevrî’nin bir kıssası hoşuma gidiyor. Kendileri zaten mübarek, Allah’ın evliyâsı. Allah sevdikten sonra ben sevsem ne olacak, sevmesem ne olacak da yalnız hikâyesi hoşuma gidiyor.

Hırkasını giyinmiş, evden dışarıya çıkmış. Tabi böyle elektrik mi vardı? Evleri elektrikle mi aydınlanıyordu? Yoktu. Hırkayı giymiş, çıkmış dışarıya... Ben dün sabah hırka giydim, abdest alırken aynada baktım ki ters giymişim. O da hırkayı giymiş, giderken yolda birisiyle karşılaşmış.

“—Selâmün aleyküm!”
“—Aleyküm selâm!
“—Ya İmam!” diyor.

Süfyân-ı Sevrî büyük alim, büyük zât, önder, mezhep kurucusu; Süfyân-ı Sevrî Hazretleri’nin fıkıhta özel içtihatları ve kendisine ait mezhebi var.

“—Ey imam, ey önder, ey alimlerin önderi! Hırkanı ters giymişsin, çıkar da düz giy!” diyor.

Cevaben diyor ki:

“—Ben o hırkayı Allah rızası için giydim, kul rızası için çıkarmam.”

Hoşuma gidiyor.

Hırkayı giymekten maksat ne?

Avret yeri örtülsün, üşünecek bir durum varsa üşümesin. İnsan onun için giyiniyor. Giyinmemizin sebebi bu.

Niye örtünüyoruz? Örtünmesek?

Bak Avrupalılar güneşte çıplak geziyorlar. Bir güneş çıktı mı çıplak olarak çimenlerin üstüne yatıyorlar. Her tarafları marsık gibi kararıyor; “Göğüsleri beyaz beyaz kalmasın.” diye, sütyeni de çıkarıyorlar, her şeyleri çıkıyor. Ar yok, namus yok. “Güneşten istifade edeceğiz, sıhhat bulacağız, kara olacağız diye. Her tarafı yanacak, zevki öyle…

Sen niye örtünüyorsun? Bu kadın niye örtünüyor?

Allah “Örtünün!” dediği için. “Açılın!” deseydi biz de açılırdık. Bazen bize de ceketler, gömlekler çok geliyor. Hanımlara mantoları çok geliyor, terlediği zaman oluyor ama açılamaz.

Neden?

Allah emretmiş. Allah kapan dediği için kapanıyor, ye dediği zaman yiyor, yeme dediği zaman oruç tutuyor, yemiyor. Müslüman her şeyi Allah rızası için yapıyor.

“Ben hırkayı Allah rızası için giydim.” diyor. Çıplak çıksa olmaz. “Allah rızası için giydiğim şeyi kul rızası için çıkarıp değiştirmem.” diyor.

Varsın kullar beğenmesin. Bizim o taraflarda da böyle tabirler vardır. Hoşuma gider bazen, yazıp biriktirmek de istiyorum.

Beğenmeyene ne derler?

“—Kızan kızının evine gitsin.” derler.
“—Beğenmeyen ne yaparsa yapsın.” gibi sözler söylerler.
“—Allah rızası için giydiğim şeyi kul rızası için çıkarmam.” demiş.

Allah rızası için yapmayıp da kul gösterişi için “beğensin” diye yapılınca olmuyor.

Eyvah, eyvah ki ne eyvah! Bu zamane insanının yaptığı hep gösteriş; sabahtan akşama, geceden gündüze bütün işi gösteriş. Hâli ne olacak?

Tabi dünya gösterişi böbürlenmek; o ayrı, ziynet ile çıkıp tefâhür etmek o ayrı. Karun da öyle ziynetiyle kavmine çıkmış, bir böbürlenme bir tantana bir saltanat; yerin dibine geçirmiş Allah! O da bir günah ama, bir de ibadeti kulun iltifatını almak için yapmak var; o daha beter. “İnsanlar beğensin.” diye, bir menfaat sağlamak için namaz kılıyor, oruç tutuyor, tesbih çekiyor ve saire…

O zaman o ne oluyor?

“—Şirk oluyor.”

Evet, aya güneşe tapmazlar ama ibadeti, taati, âhiret amelini öteki insanların hatırlarını düşünerek, dünya menfaati için yaparsa, olmaz, şirk olur.

Bu, bir. Hatırınızda olsun.

“—Ne yapacağız?”

Her işinizi Allah rızası için yapacaksınız. Sırf Allah rızası için. Aldığınızı Allah için alacaksınız, verdiğinizi Allah için vereceksiniz.

“—Parayı veriyorum.”

Niye veriyorsun?

“—Zekâttır, Allah rızası için veriyorum.”

Şunu alıyorsun.

“—Niye alıyorsun?”

O benim hakkımdır, ticarettir, almam lazım, alıyorum.

“—Filancayı seviyorum.”

“—Niye seviyorsun?”

Mübarek bir insandır, Müslüman insandır; seviyorum.

“—Falancaya kızıyorum.”

Neden?

“—Severdim ama bir günah işledi de ondan sonra soğudum.

“Bak sevimli adamdı, arkadaştı, ahbaptı ama bir şeyini gördüm, ondan sonra soğudum.” diyor.

Konuşuyoruz sohbet ederken; Demek ki Allah için kızıyor.

Öyle olması lazım. İman o zaman kuvvetli olur. Yoksa kulları düşünürsen Nasreddin Hoca’nın durumuna düşersin. Onu da anlatacağım.

Vaaz kürsüsünde Nasreddin Hoca’nın fıkrası anlatılır mı?

Hatırda kalması için anlatacağım.

Nasreddin Hoca oğluyla eşeğini almış, köyden kasabaya iniyor. İkisi de binmişler; semerine hoca binmiş, arkasına da çocuğu bindirmiş. Giderlerken üç beş tane köylü karşıdan gelirken bakmışlar Hoca geliyor; selamlaşmışlar:

“—Hocam! Bari sen yapma. Nedir bu insafsızlık? Senden hiç ummazdık.” demişler. “Koca göbeğinle hayvanın üstüne oturmuşsun, çocuğu da bindirmişsin; hayvanın bacakları titriyor, sen orada aşağıda hayvanın ne çektiğini düşünüyor musun? Ayıp ya! Acı biraz hayvana.”

“—Haklısınız.” demiş, inmiş aşağı. “Çocuk hafif.” diye onu arkada bırakmış.

Aşağı doğru giderken bakmış, bir grup köylü daha geçiyor:

“—Ya hocam!” demiş, içlerinden birisi, “Bari sen yapma!”

“—Ne oldu yine?” demiş.

“—İşte çocuklar bundan şımarıyor. Sen sakallısın, hocasın, muhterem insansın. Sen yaya yürüyorsun; çocuk binmiş, kurulmuş oraya, o hayvanla gidiyor. İşte ahir zaman çocuklarının huyları bundan bozuluyor.”

Düşünmüş;

“—Haklısın.” demiş. “İn aşağı.” demiş, çocuğu aşağı indirmiş, kendisi binmiş.

Biraz daha gitmişler. Bakmışlar bir grup daha:

“—Hoca, senden hiç ummazdık, ayıp bu yaptığın!” demişler.

“—Yine ne yaptım?” demiş.

“—Sen koca adamsın, güçlü kuvvetli insansın, ayakların sağlam, ellerin sağlam. Sen hayvana binmişsin; tıkır tıkır, keyifli keyifli kurulmuş gidiyorsun. Çocuk ‘Eşeğin arkasından yetişeceğim.’ diye koştura koştura terlemiş. Yazık değil mi bu

çocuğa; sübyana, sabiye, tıfıla acımıyor musun?”

“—Haklısınız.” demiş.

Kendisi de inmiş. Bu sefer hepsi yürüyorlar; çocuk da yürüyor kendisi de yürüyor, eşek de. Birkaç kişi daha gelmişler karşıdan, gülmüşler:

“—Hoca, sen bu eşeği mostralık mı aldın? Binmedikten sonra niye böyle arkanda taşıyorsun, göstermelik mi aldın?” demişler.

Ne yapsın şimdi hoca?

Fıkraya göre eşeği sırtlamışlar, şehre öyle girmişler.

Bir o ihtimal kaldı.

İkisi bindi olmadı, bir babası bindi olmadı, çocuğu bindi olmadı, hepsi indi olmadı, bir ihtimal kaldı; eşeğin onların omuzuna çıkması…

Onun için ne yapsan insanlara kendini beğendiremezsin, yaranamazsın.

“—Ya ne yapacak?”

Yaptığı her şeyi Allah rızası için yapacak, Allah’ın rızasını düşünerek yapacak.

وَلاَ يَخَافُونَ لَوْمَةَ لاَ ئِمٍ (المائدة:٥٤)

(*Ve lâ yehàfûne levmete lâim*) “Kınayanın kınamasından korkmazlar.” (Mâide, 5/54)

Kınayanın kınamasından korkmayacak. Ayıplayan ayıplasın.

“—Neye göre yapıyorsun?”

“—Falanca hadise göre.”

“—Neye göre yapıyorsun?”

“—Filanca âyete göre.”

“—Neye göre yapıyorsun?”

“—Hanefî fıkhında, filanca kitapta yazılana göre yapıyorum.”

Tamam kurtuldun, kurtulursun.

Hani Efendimiz “İki şeyden korkuyorum.” demişti.

Bir, “Şirkten korkuyorum.” Şirk, bu mürâîlik, riyakârlık, gösteriş. (*Ve’ş-şehvetü’l-hafiyyetü*) “Bir de gizli şehvetten korkuyorum.”

Aşikâr şehvet mâlum ama onu da açıklamamız lazım. Şehvet arzu demek. Araplar, yemeğe karşı arzuya da şehvet derler. Bizimki gibi "sadece kadına karşı olan, kadının erkeğe karşı olan arzusuna" demezler de, meselâ "çok iştahlı" diyoruz ya biz, "iştihaya" da "şehvet" derler. *Şehvetü'l-batın* yani karnın şehveti, midenin iştihası demek. "Ah kuzu olsa bir kuzuyu yerim. Kemiklerini çatır çatır sıyırırım, bir şey bırakmam, hepsini yerim."

Yeme arzusu coştu taştı; ona da "şehvet" derler, şehvet-i batın. Ötekisine de "şehvet" derler.

Gizli şehvet nedir?

Peygamber Efendimiz misal veriyor:

(*En yusbiha ehadüküm sàimen*) "Sizden biriniz sahura kalkmıştır, oruca niyetlenmiştir; oruçlu olarak sabahlamıştır. (*Feta'ridu lehû şehvetün min şehevâtihî*) Arzularından bir arzu gelip ona musallat olmuştur. (*Feyetrükü savmehû*) O da arzusuna yenilip kıramayıp, nefsinin arzusu için oruçtan vazgeçmiştir; yapacağını yapmıştır, yiyeceğini yemiştir, içeceğini içmiştir, orucu bırakmıştır."

Söz vermiştin, döndün. Bu da gizli şehvet, yani saklı gizli, birden insanı ibadetten vaz geçiriyor. Halbuki yapmaması lazımdı, başladığını bitirmesi lazımdı. Bir misalle anlatılmış oluyor.

Çeşit çeşit hadîs-i şerîflerden çeşit çeşit ibretler alıyoruz. Allah bize de her yaptığımızı Allah rızası için yapmayı nasib etsin... Şehvetten, şirkten, günahtan, haramdan hepimizi korusun... Her işimizi Allah rızasına uygun yapıp, sevaplar kazanıp huzur-u Rabbü'l-izzet'e sevdiği, razı olduğu kullar olarak varıp, cennetiyle cemaliyle müşerref olmamızı nasib ve müyesser eylesin...

Fâtiha-i şerîfe mea'l-besmele!

02. 12. 1990 – İskenderpaşa Camii

05. ALLAH'IN HER İŞİ HİKMETLİ

Eùzü bi'llâhi mine'ş-şeytâni'r-racîm.
Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.
El-hamdü li'llâhi rabbi'l-àlemîn… Hamden kesiran tayyiben mübâreken fihi kemâ yuhibbu ve yerdâ, ve yenbağî li-celâli vechihi'l-kerîm… Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ-seyyidi'l-evvelîne ve'l-âhirîne muhammedini'l-mustafâ… Ve âlihî ve sahbihî ve men tebiahû bi-ihsanin ecmaîn…

Emmâ ba'dü, fa'lemû eyyühe'l-ihvân... Feinne efdale'l-hadîsi kitâbu'llàh... Ve efdale'l-hedyi hedyü seyyidinâ muhammedin salla'llàhu teàlâ aleyhi ve sellem... Ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ... Ve külle muhdesetin bid'ah... Ve külle bid'atin dalâleh... Ve külle dalâletin ve sàhibehâ fi'n-nâr... Ve bi's-senedi's-sahîhi'l-muttasıli ile'n-nebiyyi salla'llàhu aleyhi ve selleme ennehû kàl:

أَتَانِي جِبْرِيلُ ، فَقَالَ: يَا مُحَمَّدُ ، رَبُّكَ يَقْرَأُ عَلَيْكَ السَّلاَمَ ، وَيَقُولُ لَكَ: إِنَّ مِنْ عِبَادِي مَنْ لاَ يَصْلُحُ إِيمَانُهُ إِلاَّ بِالْغِنَى ، وَلَوْ أَفْقَرْتُهُ لَكَفَرَ ؛ وَإِنَّ مِنْ عَبَادِي مَنْ لاَ يَصْلُحُ إِيمَانُهُ إِلاَّ بِالْفَقْرِ ، وَلَوْ أَغْنَيْتُهُ لَكَفَرَ ؛ وَإِنَّ مِنْ عَبَادِي مَنْ لاَ يَصْلُحُ إِيمَانُهُ إِلاَّ بِالسُّقْمِ ، وَلَوْ أَصْحَحْتُهُ لَكَفَرَ ؛ وَإِنَّ مِنْ عِبَادِي مَنْ لاَ يَصْلُحُ إِيمَانُهُ إِلاَّ بِالصِّحَّةِ ، وَلَوْ أَسْقَمْتُهُ لَكَفَرَ (خط. عن عمر)

RE.11/1 (*Etânî cibrîlü, fekàle: Yâ muhammed, rabbüke yukriüke aleyke's-selâm, ve yekùlü leke: İnne min ibâdî men lâ yasluhu imânuhû illâ bi'l-gınâ, ve lev efkartuhû lekefere; ve inne min ibâdî men lâ yasluhu imânuhû illâ bil-fakri, ve lev ağneytehû lekefere; ve inne min ibâdî men lâ yasluhu imânuhû illâ bi's-sıhhati, ve lev askamtuhû lekefere.*)

Sadaka rasûlü'llàh, fî mâ kàl, ev kemâ kàl.

Çok aziz ve çok muhterem kardeşlerim!

Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin selâmı, rahmeti, bereketi, ihsanı, ikramı dünyada, ahirette üzerinize olsun… Rabbimiz iki cihan saadetine cümlenizi nail eyleyip cennetiyle cemâliyle müşerref eylesin…

Peygamber SAS Efendimiz'in kendi zâtı, Server-i Kâinat, Allah'ın en sevgili, en kâmil kulu olduğu için, sözleri dinimizin esası olduğu için, hadîs-i şerîfleri sebeb-i fevz ü felâhımız olduğu için, Efendimiz'in hadîs-i şerîflerini okuyarak dinimizi taallüm ve mânevî bakımdan tefeyyüz eylemek üzere toplanmış bulunuyoruz.

Bu hadîs-i şerîflerin okunmasına ve izahına başlamazdan önce, Peygamber SAS Efendimiz'e sevgimizin, saygımızın, candan bağlılığımızın bir nişânesi olmak üzere rûh-i pâkine biz âciz nâçiz ümmetlerinden hediye-i Kur'âniyye olsun diye ve âlinin, ashâbının, etbâının, ahbâbının ruhlarına ve hassaten Ümmet-i Muhammed'in Peygamber Efendimiz'den sonra vârisleri olarak mürşidleri ve mürebbileri olan ulemâ-i muhakkikin, meşâyih-i vâsılîn, sâdât-ı ve turuk-ı aliyyemizin cümlesinin; Ebû Bekir es-Sıddîk ve Ali-i Murtazâ'dan müteselsilen Hocamız Muhammed Zahid-i Bursevî'ye kadar güzeraân eylemiş olan cümle silsile-i turuk-ı aliyye sâdâtımızın ve pîrânımızın ve onlara tabi olan hâlifelerin, müridlerin muhiblerin ruhlarına hediye olsun diye;

Şu beldeleri Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin rızasını kazanmak için Allah yolunda savaşarak, cihad ederek fethetmiş ve bizlere emanet ve yâdigar bırakmış olan, Rasûlullah Efendimiz'in hadîs-i şerifindeki methe mazhar olmuş olan Fatih Sultan Mehmed Han cennetmekânın ruhuna ve onun mübarek ordusu mensuplarının, fatihlerin, şehidlerin, gazilerin ruhlarına hediye olsun diye; bu beldeleri zaman zaman düşmanlarla çarpışarak müdâfaa eylemiş olan cümle asakir-i muvahhidinin ruhlarına hediye olsun diye; beldelerimizin medar-ı iftiharı enbiyâ, sahâbe, sulehâ ve evliyâullahın ruhları için;

İçinde ibadet ettiğimiz mabedin ilk bânisi Bayezid-i Veli'nin has veziri, İskender Paşa'nın ruhu için; bu camiyi tekrar tekrar tamir eylemiş, tecdid eylemiş, genişletmiş ve hizmette tutmuş olan cümle hayrat u hasenat sahiplerinin ruhları için; bu camiden güzerân

eylemiş olan eimme, hutebâ, müezzinîn ve cemaat-i müslimînin ruhları için;

Uzaktan yakından şu mübarek mescide cem oplup toplanmış gelmiş olan siz kardeşlerimizin ahirete göçmüş bütün sevdiklerinin ve yakınlarının ruhlarına hediye olsun diye, ruhları şâd olsun, kabirleri pürnur olsun, makamları âlâ olsun, mezarları cennet bahçeleri olsun diye;

Biz yaşayan Müslümanlar da Rabbimizin rızasına uygun yaşayalım, ömrümüzü Allah yolunda Allah'ın rızasını kazanacak şekilde sâlih ameller işleyerek geçirelim, Rabbimiz bize tevfîkini refik eylesin, huzur-u izzetine sevdiği razı olduğu kullar olarak varalım diye bir Fâtihâ, üç İhlâs-ı Şerîf okuyup hediye edelim öyle başlayalım!

……………………………

a. İnsanların İmtihanı Haline Göredir

Okuduğumuz hadîs-i şerîfler Gümüşhaneli Ahmed Ziyaüddin Hocaefendimiz'in cem ve telif eylemiş olduğu, *Râmûzü'l-Ehâdîs* isimli hadis kitabının 11. sayfasının 1. hadisinden itibarendir. Metnini ve izahını, şerhini merak edenlerin oralara müracaat etmesi mümkün olsun diye bunu ifade ediyoruz. Hatırınızda kalsın.

Metnini az önce okumuş olduğumuz birinci hadîs-i şerîf, Hz. Ömer RA Efendimiz tarafından Peygamber Efendimiz'den rivayet edilmiş. Hatîb-i Bağdâdî kaydetmiş, Peygamber Efendimiz buyuruyor ki:[25]

أَتَانِي جِبْرِيلُ ، فَقَالَ: يَا مُحَمَّدُ ، رَبُّكَ يَقْرَأُ عَلَيْكَ السَّلاَمَ ، وَيَقُولُ لَكَ: إِنَّ مِنْ عِبَادِي مَنْ لاَ يَصْلُحُ إِيمَانُهُ إِلاَّ بِالْغِنَى ، وَلَوْ أَفْقَرْتُهُ لَكَفَرَ ؛ وَإِنَّ مِنْ عِبَادِي مَنْ لاَ يَصْلُحُ إِيمَانُهُ إِلاَّ بِالْفَقْرِ ، وَلَوْ أَغْنَيْتُهُ لَكَفَرَ ؛ وَإِنَّ مِنْ

[25]Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.VI, s.14, no:3044; Hz. Ömer RA'dan. *Kenzü'l-Ummâl*, c.XV, s.862, no:43433; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.I, s.207, no:330.

عَبادِي مَنْ لا يَصْلُحُ إيمانُهُ إلاَّ بالسُّقْمِ ، ولوْ أَصْحَحْتُهُ لَكَفَرَ ؛ وإِنَّ مِنْ عِبَادِي مَنْ لا يَصْلُحُ إِيمَانُهُ إلاَّ بالصِّحَّةِ ، ولوْ أسْقَمْتُهُ لَكَفَرَ (خط. عن عمر)

RE.11/1 (*Etânî cibrîlü, fekàle: Yâ muhammed, rabbüke yukriüke aleyke's-selâm, ve yekùlü leke: İnne min ibâdî men lâ yasluhu imânuhû illâ bi'l-gınâ, ve lev efkartuhû lekefere; ve inne min ibâdî men lâ yasluhu imânuhû illâ bi'l-fakri, ve lev ağneytehû lekefere; [ve inne min ibâdî men lâ yasluhu imânuhû illâ bi's-sukmi, ve lev eshahtühû lekefere;] ve inne min ibâdî men lâ yasluhu imânuhû illâ bi's-sıhhati, ve lev askamtuhû lekefere*.)

(*Etânî cibrîlü*) "Bana Allah'ın o en büyük, en şerefli meleklerinden olan Cebrail geldi."

Cibrîl gayr-i münsarif olarak, *Cibrîlü* diye harekeleniyor.

"Bana Cebrâil geldi, AS, (*fekàle*) ve bana dedi ki:

(*Yâ muhammed, rabbüke yukriüke aleyke's-selâm*) Seni yaradan Rabbin sana selâm gönderiyor, sana selâm ediyor; (*ve yekùlü leke*) sana mâlumatın olsun diye bildiriyor ki:

(*İnne min ibâdî men lâ yasluhu imânuhû illâ bi'l-gınâ*) "Benim kullarımın arasında öyle kimseler vardır ki, imanı ancak zengin olduğu takdirde; mal mülk, varlık sahibi olduğu takdirde sağlam olur, salih olur. (*Ve lev efkartuhû lekefere*) Bu tabiatte olan bir insanı fakir bıraksan, fakirliğin acısına dayanamaz, tahammül edemez, küfre düşer, sapıtır şaşırır." Nazlı nazenin, kolay değil.

Peygamber Efendimiz SAS bir hadîs-i şerifinde buyurmuş ki:[26]

كَادَ الْفَقْرُ أَنْ يَكُونَ كُفْرًا (هب. حل. عن أنس)

---

[26] Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.V, s.267, no:6612; Kudàî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.I, s.342, no:586; Ebû Nuaym, *Ahbâr-ı Isfahan*, c.IV, s.237, no:1094; Ukaylî, *Duafâ*, c.VIII, s.320, no:1979; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.VII, s.237; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.III, s.53; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Taberânî, *Dua*, c.I, s.320, no:1048; Ukaylî, *Duafâ*, c.VIII, s.319, no:1978; Hz. Ömer RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VI, s.492, no:16682; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XV, s.242, no:15418.

(*Kâde'l-fakru en yekûne küfran*) "Fakirlik neredeyse küfür olacaktı."

Kâfir olmaya, ayağının kaymasına insan azcık bir şey kalıyor. Çünkü fakirliğe düşen insanın imtihanı zorlu bir imtihandır. Bu imtihanın başarılması nasıl olacak? Sabırla olacak. İsyan etmemekle olacak. Allah'a karşı gelmemekle olacak. Boynunu büküp Allah'a teslim olmakla olacak. Tahammül etmekle olacak. Sevabı o zaman artacak.

Hırsızlık, arsızlık, kötülük yapmayacak, harama sapmayacak. Kimisi, Allah saklasın, başkasının malını çalmaya yöneliyor. Kimisi, Allah saklasın, namusunu satmaya yöneliyor. Kimisi, Allah saklasın, eşkiyalığa yöneliyor. Kimisi yol kesiciliğe, haramiliğe yöneliyor. Tahammül edemediği için, sabredemediği için. "Allah böyle bir imtihan çıkartmış karşıma; Rabbime olan kulluğumda bir eksiklik, bir kusur yapmayayım!" diyemiyor ve böylece günahlara sapıyor.

Kimisi de âsi oluyor. Ağzını açıyor, ileri geri söyleniyor. Halbuki her şey Allah'tan. Her şey Allah'tan olduğu için o söylenmeler, o şikâyetler, o ileri geri edepsizce, küstahça söylenmiş şeyler de onu günaha düşürüyor, hatta küfre düşürüyor.

(*Ve inne min ibâdî men lâ yasluhu imânuhû illâ bil-fakri*) "Buna mukabil yine kulların arasında öyle insanlar vardır ki, onların da tabiatleri daha başka türlüdür. Onların da imanı ancak fakir olmakla sağlam olur. İhtiyaç içinde, fakirlik içinde olduğu zaman sağlam olur. (*Ve lev ağneytehû lekefere*) Eğer ben ona zenginlik versem tuğyan eder, kâfir olur, sapıtır."

Hani sen eskiden dervіştin, namazındaydın, niyazındaydın, iyi bir insandın? "Zenginledi, sapıttı. Namazı, orucu bıraktı, haramlardan korkmaz oldu, zevk ü safaya daldı. Parası şımarttı." diyoruz meselâ...

Ayet-i kerîmede bildiriliyor ki:

كَلاَّ إِنَّ الْإِنسَانَ لَيَطْغَى. أَنْ رَآهُ اسْتَغْنَى (العلق:٦-٧)

(*Kellâ inne'l-insâne leyetgà. En raàhü'stağnâ.*) "Gerçek şu ki,

insanoğlu kendisini müstağnî gördü mü, zengin, rahat gördü mü, ihtiyaçtan vareste gördü mü, o zaman sapıtır, azar, tuğyan eder, şaşırır.” (Alak, 96/6-7)

Bazısını fakirlik raydan, yoldan çıkartıyor; bazısını da zenginlik yoldan çıkartıyor. Onun için bizim büyüklerimiz:

“—Yâ Rabbi, hayırlı para ver!” demişler.

Hatta bazıları şöyle dua etmiş:

“—Yâ Rabbi, çok verip azdırma; az verip kapı kapı gezdirme!”

Böyle dua etmişler bazıları. Tehlikeleri görmüşler. Gayeleri Allah’ın rızasını kazanmak olduğundan, kendilerinin de fakirliklerini, zayıflıklarını, nefislerinin kuvvetli olduğunu bildiklerinden, Allah’a iltica etmişler:

“—Ya Rabbi çok verip azdırma, dayanamam, şaşırırım, şımarırım; ölçülü miktarda ver. Az verip de kapı kapı da el açtırıp gezdirtme.” diye, şöyle bir orta yolu istemişler bazıları.

Peygamber Efendimiz SAS de öyle diyor. Cebrail AS gelip kendisine:

“—Yâ Muhammed! İstersen Allah sana şu şehrin etrafındaki dağları altın yapacak.”

“—Hayır, istemem!” buyurmuş. “Bir gün yemek bulayım yiyeyim, Rabbime şükredeyim; bir gün, iki gün oruç tutayım, sabredeyim. Bana bu hal daha iyidir.” demiş.

Dünyayı tercih etmemiş, doğrusu zenginliği tercih etmemiş. Efendimiz’in temayülü, Efendimiz’in zevki mütevâzı olmaktır. İmkânı yok muydu elinde zengin bir tarzda yaşamaya? İmkânı vardı ama mütevâzı yaşamış.

Bir keresinde Ensar’dan bir kadın Efendimiz’e güzel bir döşek hazırlamış, getirmiş odasına yaydırtmış. Odası nasıldı acaba, yirmi beş metrekare miydi, elli metrekare miydi, seksen metrekare miydi? Mescid-i Saâdet’in genişlemesi sırasında sahâbe-i kirâm ağlaşmışlar. Odalar yıkılıyor, genişliyor, Mescid-i Şerîf tamirat oluyor, mescid büyüyor, ağlaşmışlar. Demişler ki:

“—Şu odalar yıkılmasaydı da Ümmet-i Muhammed’in ileride gelecek olan fertleri, bu odaları görselerdi de ibret alsalardı.”

Hücre-i Saâdet’ler, Peygamber Efendimiz’in hücreleri kaçar metrekareydi? Bir arşın eninde, üç arşın boyunda. Bir arşın eninde üç arşın boyunda! Bir somya sığmaz. Oda, oda dediği. Hemen şöyle

rahatça yatabilecek gibi. Şöyle uzanabilecek gibi demek ki.

Efendimiz'e o yatağı getirmişler, yumuşak, rahat, rehavet verici bir yatak. O gece Efendimiz teheccüd namazına uyanamamış. Yorgundu demek ki, yatak da rahattı, uyanamamış. Ertesi gün, "Bu yatağı kaldırın!" demiş. "Bu yatağı alın götürün, beni teheccüdden alıkoydu." demiş.

Çünkü çok rahat olunca da insan, hakikatten uyuyup, dalıp kalıyor. O teheccüd namazını kılamamış. Bizimkiler sabah namazına kalkmıyor. Uyuyup gidiyorlardı. Döşek geldiği halde kaldırtmış.

Bir keresinde seferden geldiği zaman, üstünde hayvan nakışı olan oyalı bir perde gerili görmüş odaların birisinde. O perdenin kaldırılmasını istemiş hemen. Bazen hasır üstünde yatmış. Hz. Ömer'i ağlatacak manzaralar olmuş. "Kisralar, Kayserler, Rum hükümdarları, İran hükümdarları nasıl böyle rahat içinde yaşıyorlar, sen ne kadar sıkıntı çekiyorsun!" diye, tozda toprakta hasırda... Ama onu öyle istemiş.

Eline geçtiği zaman parayı ben peygamberim, bir miktar yanımda kalsın diye ayırmamış, fukaraya hepsini dağıtmış. Yığınla böyle para geldiği zaman, sofra örtüsünün üstüne yığarlarmış parayı, avuç avuç dağıtırmış. Bir kenara koysa rahat yaşar. Hurmayı bir kenara koysa rahat yaşar. Evinin kileri, mutfağı, bodrumu olsa rahat yaşar ama aylarca yemek pişmemiş, çok günler aç kalmış.

Eve geldiği zaman, sabah namazından sonra:

"—Yiyecek bir şeyler var mı?" diye sorup ev halkına;

"—Yok ya Rasûlallah" deyince;

"—Ben de zaten oruca hevesleniyordum, oruç tutayım diye aklımdan geçiyordu, hadi oruca niyetlenivereyim." dermiş.

Yok, ama bu yokluk kendisinin hazırladığı bir şey.

Kocaman bir koyun sürüsü gelmiş. Tamam, Beytü'l-mâl'in, kendi emrinde, birisi:

"—Ne kadar güzel sürü yâ Rasûlallah!" diyor.

Koyunlar demek cins, yağmur yağmış, otlamışlar, beslenmişler anlaşılan, tüyleri güzel, etleri güzel...

"—Ne kadar güzel bir sürü yâ Rasûlallah!" deyince;

“—Çok mu beğendin?” demiş.
“—Çok beğendim, çok güzel yâ Rasûlallah!”
“—Al hepsini...” demiş.

Biz olsak, dur bir tanesini kestireyim de sana bir yerinden vereyim deriz. Veya hiç olmazsa bir tanesini vereyim deriz. “Al hepsini!” buyurmuş Peygamber Efendimiz.

“—Hepsini mi ya Rasûlallah?”
“—Evet, hepsini al hepsini…”

Almış, kabilesine öyle sürüyle gitmiş. Kabilesi hayran kalmış, hayret etmiş. Diyorlar ki:

“—Bu sürüyü nereden aldın?”

“—Muhammed AS verdi. Fakirlikten korkmayan bir insanın, yarınından endişe etmeyen bir insanın verişiyle veriyor.” dedi.

Ondan sonra, bu büyüklük, bu cömertlik, bu güzel ahlâk, bu muhteşem manzara karşısında bütün kabile halkı gelmiş, müslüman olmuş.

Efendimiz’in hali böyleydi. İsteseydi rahat yaşayabilirdi ama hep dağıttığı için böyle şey yapmış. Efendimiz’in özel tercihi bu.

Kendisinin özel tercihi. Kendisi rahatı tercih etmemiş. Kendisi zenginliği tercih etmemiş. Kendisi hükümdarlığı tercih etmemiş. Kendisi tantanayı, saltanatı tercih etmemiş. Tevâzuu, fakrı, böyle mütevâzıâne ve süssüz yaşamı arzu etmiş.

Bu hadîs-i şerîften anlıyoruz ki; Bazı kullarına Allah zenginlik verirse onlar şaşırıyorlar. Bunun misalini de görüyoruz, hayatımızdan da görüyoruz, çevremizdeki insanlardan da; zenginleşince burnunun büyüdüğünü, huyunun değiştiğini birçok kimsenin herkes bilir.

Üçüncü cümlesi:

(*Ve inne min ibâdî men lâ yasluhu imânuhû illâ bi's-sukmi,*) [Kullarımdan öyle kimse de vardır ki, onun imanı ancak kendisinin hastalık içinde bulunması ile tamam olur. (*Ve lev eshahtühû lekefere*) Eğer onu sıhhatte kılsam, o küfranı nimet ederdi.]

Dördüncü cümlesi:

(*Ve inne min ibâdî men lâ yasluhu imânuhû illâ bi's-sıhhati*) "Kullarımın içinde de yine öyle kimseler vardır ki, onların da tabiatı bir başka türlüdür. Onların imanı ancak sıhhatli, afiyetli, neşeli, huzurlu, dinlenmiş oldukları zaman rahattır. (*Ve lev askamtuhû lekefere*) Bir hastalık geliverse, gider küfre düşerler."

Bazısı da öyle oluyor. Hakikatten bir gece uyku uyumasa insan, biraz başı ağırsa, birazcık bir yerinde bir ağrısı, sızısı olsa çok acaip sözler söylüyorlar, çok feryatlar ediyorlar, hoşuna gitmeyen şeyleri duyuyor insan.

Bizim tanıdığımız bir kimse vardı, bir çocukları oldu, iyi, sevindiler. Ondan sonra Allah çocuklarını aldı. Birkaç günlükken, birkaç haftalıkken, çocuk gül gibi, tombul tombul, akça pakça, sevimli iken vefat etti. Vefat edince ben anasından korktum. Öyle laflar söyledi ki isyan, küfür kokan laflar söyledi ki, korktum.

Kimisi böyle şeye dayanamıyor.

Bütün bunlardan bizim çıkartacağımız ders şudur ki; Allah-u Teàlâ Hazretleri kullarının bazısına bazı sebeplerle zenginlik veriyor, zenginlikle imtihan ediyor. Bazısına fakirlik veriyor, fakirlikle imtihan ediyor. Bazısına sıhhat veriyor, sıhhat ile imtihan ediyor. Burada yazmıyor ama bazısına da hastalık veriyor. Hastalıktan da çok mükâfat veriyor.

Bir insan hasta olunca edebini muhafaza edebilse, isyan etmese, ağzı ileri geri konuşmasa, o zaman çok büyük sevap var. Sabırla karşılasa, sabr-ı cemîl ile karşılasa, güzel bir sabırla karşılasa o zaman günahları siliniyor. Duası makbul oluyor, defter-i âmâli tertemiz oluyor, eski seyyiatı affolunuyor, yapamamakta olduğu ibadetleri yapılıyormuş gibi defterine yazılıyor. Kendisine gelenlere dua ettiği zaman duasını Allah kabul ediyor. Büyük mükâfatları var, âhirette de dünyada da ama herkes hazmedemiyor.

O zaman hastalık mı isteyelim? Hayır, Efendimiz öyle bir şeyi de tavsiye etmiyor. Sıhhati isteyin, afiyeti isteyin buyuruyor. Allah'tan bir şey istediğiniz zaman afiyet isteyin. Hastalıklardan uzak olun, gamlardan, kederlerden, tasalardan da uzak olun diye Allah'tan afiyeti isteyin. Dünyada, ahirette, dînî konularda afiyeti isteyin diye tavsiyesi o.

Demek ki bizler, Allah'ın mü'min kulları, Allah'a, peygambere, kitaba, amentünün esaslarına, ahiret gününe, kadere inanmış insanlar, her şeyin Allah'ın kudreti altında olduğunu bilen insanlar olarak, (*Lâ havle ve lâ kuvvete illâ bi'llâh*) her güç kuvvetin sahibinin Allah olduğunu, her şeyin Allah'tan olduğunu bilen, olduranın, öldürenin Allah olduğunu bilen insanlar olarak, serinkanlı ve edepli ve dikkatli ve her şeyin hikmetini anlayacak şekilde ölçülü, uyanık hareket etmemiz gerekiyor.

Demek ki, başımıza gelen her hal bir çeşit imtihandır ve bu imtihanda da şunu da bilelim ki; Allah CC kullarının iyiliğini murad ediyor. İyiliğini, hayrını murad ediyor. Eğer ona zenginlik verse azacak, ondan vermiyor. Berikisine fakirlik verse azacak, ondan zenginlik veriyor. Hepsinin iyiliğini istiyor, hepsinin hayrını istiyor; ama kulların kendilerine gelen imtihanların, başlarına gelen olaylar karşısındaki tavırlarına çok dikkat etmeleri gerekiyor. Tavırlarının bozukluğu yüzünden ayakları kayıyor ve cezalara uğruyorlar.

b. Kadere İnanan Kederden Emin Olur

Çok dikkatli olacaksınız. Hepimiz çok dikkat edeceğiz. Hayatın her anında imtihanımız devam ediyor. Zil çaldıktan sonra imtihan bitti diye bir şey yok. Camiden çıktıktan sonra imtihan bitti diye

bir şey yok. Caminin içinde de, dışında da imtihandayız. Gece de, gündüz de, ticarî müessesenin içinde de imtihandayız. Bilmem memuriyette de, her yerde imtihandayız.

İmtihanın kazanılması nasıl olacak? Yaptığımız her işi Allah'ın rızasını kazanmak düşüncesiyle yapacağız, o kadar. Ve her şeyin Allah'tan geldiğini bilip olayların karşısında serinkanlı olacağız. İtidalimizi kaybetmeyeceğiz. Her zaman baklava börek olmaz. Bazen hayatın sıkıntılı halleri olabilir, o zaman sabredeceğiz. Ölüm, hastalık, fakirlik, arıza, kaza, bela gelir; hepsi Allah'tan... Onun için büyüklerimiz diyorlar ki;

مَنْ آمَنَ بِالْقَدَرِ ، أَمِنَ مِنَ الْكَدَرِ .

(*Men âmene bi'l-kader, emine mine'l-keder*) "Kim kadere inanırsa, kederden emin olur." İnsan mü'min oldu mu, kadere inandı mı kederden emin olur, kederden uzak olur. Mü'min insan Allah'tan geldiğini biliyor, o zaman rahat olur.

Bir şiir var ezberleyeyim diye heves ediyorum bazı şeyleri, hatırımda ama tamamı da güzel:

Hoştur bana senden gelen,
Ya gonca gül yahut diken,
Ya hil'at ü yahut kefen,
Lütfun da hoş kahrın da hoş.

Yâ Rabbi! Senden bana gelen her şey hoş. Gonca gül de gelse kabul, diken de olsa kabul, hil'at da gelse süslü, ziynetli, iyi kumaştan yapılmış şerefli bir elbise, bir makam üniforması ve sâire, maddî mânevî makam, o gelse ona da eyvallah!

"—Kefen?"

Kefene de eyvallah!

"—Hayat?"

Hayata da eyvallah!

"—Ölüm?"

Ölüme de eyvallah!

"—Buna ne diyorlar tasavvufta, bu duyguya, bu olgunluğa erişmiş insanın makamına, seviyesine ne diyorlar?"

Bu makama rıza ve teslimiyet makamı diyorlar. Tasavvufta insan bu ahlâka sahip olabildi mi, artık sarsılmıyor olaylardan… Nereden darbe gelirse gelsin, darbeden yıkılmıyor, nimetten, ikramdan şımarmıyor. Sapasağlam, kale gibi sağlam basıyor, dengeli ölçülü, durulmuş, çağlamış durulmuş, güzel bir hale gelmiş. Biliyor ki her şey Allah'tan geliyor, Allah'ın her şeyini seviyor. Çünkü sevgilinin her şeyi güzeldir. Sevgilinin, sevilen insanın her şeyi güzeldir.

İçimden bir ses bana diyor ki bazı kimseler kitaplarda, mecmualarda Mehmed Zâhid Kotku Hocamız'ın lehine yazılar yazdılar. Vefatının sene-i devriyesi, Kasım ayında vefat etti diye Hocamız'ın lehine yazılar, medihler ve sâireler…

Yâ Hocamız gülse, ben de onun dikeniyim. Ben de o gülün dikeniyim. Gülü seven dikenine katlanır. Hocayı medhedip edip de bizim ayağımızın altına karpuz kabuğu koymak da Hocamız'ı sevmekle bağdaşmaz.

İhyâ'da bir güzel sembolik hikâye vardır. İhyâu ulûmi'd-dîn, din

kitabı ama sembollerle bazen insanlar olayları güzel anladığı için sembolik bir şiir yazmış. Diyor ki: Mecnun diye bir zât varmış, Leyla diye bir kimseye âşık olmuş, Leyla ve Mecnun hikâyesi edebiyata girmiş... Her yerde anlatılıyor ya, meşhur Leyla ve Mecnun hikâyesi… Mecnun Leyla'nın peşinden gidiyor. Leyla bir kabilenin mensubu, bir yerde çadır kurmuşlar, biraz otlatmışlar, kabile sürülerini beslemiş, otlar bitince çadırları sökmüşler, bir başka otlağa gitmişler, orada besleyecekler, çöl hayatının gereği bu... Bir yerde uzun zaman kaldığı, ot bittiği zaman hayvanlar ne yiyecek? Daha başka bir yere göçüyorlar.

Bizde de yaylaya çıkarlarmış, hayvanları baharda bir yere, yazın bir yere daha yükseklere daha yükseklere götürüp sütleri, kaymakları, tereyağlarını, kışlıkları hazırlayıp kışın inerlermiş. Hayatın gereği bu…

O Leyla'nın peşinde, Leyla da kabilesiyle beraber bir yerden bir yere göçüyor. Göçülmüş bir yere geliyor bakıyor ki çadırlar sökülmüş, duvarlar kalmış, başka bir şey yok. Kalıntılar var, Arap şairlerini çok duygulandıran bir manzaradır, bu çadır kalıntıları. Şairlerin ekseriyetle şiirlerinde bu konu işlenir. Geliyor Mecnun bakıyor ki çadırlar kaldırılmış, başka yere göçmüş aranan şahıs, izler var, duvarlar var.

أَمُرُّ عَلَى الدِّيَارِ دِيَارِ لَيْلٰى
أُقَبِّلُ ذَا الْجِدارَ وَذَا الْجِدَارَا

وَمَا حُبُّ الدِّيَارِ شَغَفْنَ قَلْبِي
وَلَكِنْ حُبُّ مَنْ سَكَنَالدِّيَارَا

Emurru ale'd-diyârı diyâri leylâ
Ukabbilü ze'l-cidâri ve ze'l-cidârâ

Ve mâ hubbü'd-diyâri şegafne kalbî
Ve lâkin hubbü men sekene'd-diyârâ.

(*Emurru ale'd-diyârı diyâri leylâ*) "Leylâ'nın bir ara oturup da göçtüğü o çadırlarının olduğu yerlerden ben de geçiyorum. (*Ukabbilu ze'l-cidâre ve ze'l-cidârâ*) Bakıyorum, onlar gitmiş, duvarlar kalmış. Bir bu duvarı öpüyorum, bir o duvarı öpüyorum."

(*Ve mâ hubbü'd-diyâri şegafne kalbî*) "Duvarların, kerpiçlerin sevgisi kalbimi doldurmuş değil. (*Ve lâkin hubbu men sekene'd-diyârâ*) O diyarlarda bir ara oturmuş kimsenin sevgisi kalbimi doldurmuş da ondan öpüyorum."

İmam Gazâlî, bu şiirin arkasından, kişi sevdi mi sevdiği insanın etrafındaki şeyleri de sever. Elbisesini de, mendilini de, yâdigârını da sever… Hatta kimisi saçının kılını saklar, saçın teli bergüzâr olsun, yâdigâr olsun diye saklar. Kimisi bir eşyasını saklar.

Efendimiz'in neleri var?

Minberlerin üstünde sakal-ı şerîfi var, kılları var, yâdigâr olarak saklıyoruz, Kadir gecelerinde çıkartıp yüzümüzü, gözümüzü sürüyoruz, Rasûlüllah'ın şefaatini diliyoruz. Hiç olmazsa sakalını ziyaret edebiliyoruz diyoruz. Kaftanı, hırkası var. Hırka-ı Saâdet dairesi, Topkapı'da, ondan sonra şu Hırka-ı Şerîf camiinde nasıl saygı, ne kadar sevgi duyuyoruz, hadîs-i şerîflerini ne kadar seviyoruz. İnsan bir şeyi sevdi mi çevresiyle sever. Her şeyiyle birden sever. Öyle olmazsa sevgisi de şüpheli.

Allah'ı da seven, Allah'ın da kazasını, kaderini, ikramını, ihsanını her şeyi sever. Her şeyin Allah'tan olduğuna bilen, sever. O zaman işte böyle insan olgun insan; rıza, teslimiyet makamına ermiş, Allah'a teslim olmuş, huzurlu ve rahattır. Nefsine hoş gelmeyen bir olayla karşılaştığı zaman bile değişmiyor, bozulmuyor.

Sen arkadaşına ikram ederken, evine davet ederken, ziyafet çekerken, ona yardım, hizmet ederken aranız iyi, hoş ama siz biraz bir şey yapmadınız, hemen ara bozuluyor veyahut biz sözünü tenkit ettiniz hemen ara bozuluyor. Olmaz ki, böyle arkadaşlık mı olur? İyi olduğu zaman iyi, birazcık keyfine aykırı bir şey olduğu zaman hemen hava değişiyor, bulutlar kararıyor, şimşekler çakıyor filan… Olmaz böyle şey. Bu vefasızlıktır. Sevginin sahte olduğunun alâmetidir.

Allah'ı seven de bütün bu olaylardan, işin aslına hadîs-i şerîfe

dönecek olursak, Allah'ı seven mü'minler de Allah'ın takdirini de sevecek. Başlarına gelen olayları da isyan etmeden karşılayacak. Acı olay olabilir, acı olayın karşısında sabredecek. Allah sabredenlere hesaba gelmez mükâfat veriyor.

إِنَّمَا يُوَفَّى الصَّابِرُونَ أَجْرَهُمْ بِغَيْرِ حِسَابٍ (الزمر:١٠)

(*İnnemâ yüveffe's-sàbirûne ecrahüm bi-gayri hisâb*) "Sabredenlerin mükâfatı hesaba, ölçüye gelmeyecek şekilde, fazla miktarda verilecek." (Zümer, 39/10) buyruluyor.

Sabrın mükâfatı çok büyük. Çok muhteşem. 300 misli, 200 misli, 50 misli, 700 misli filan değil, çok büyük mükâfat veriyor. Sabredene çok büyük mükâfat veriyor.

Onun için;

"—Sabreden derviş muradına ermiş." demiş büyükler.

Sabreden derviş muradına ermiş. Sabırla oluyor her şey, sabredeceğiz. Güzel bir durum gelirse, hoşumuza giden, tatlı hallerle, işlerle karşılaşırsak, o zaman da şükredeceğiz.

"—Çok şükür yâ Rabbi. Neler ikram etmişsin, neler bahşediyorsun yâ Rabbi! Ne kadar lütufkârsın yâ Rabbi! Hamd ü senâlar olsun sana ya Rabbi!" diyeceğiz.

Lütfun karşısında hamd etmek daha kolay oluyor. Ama bunu da yapmayanlar var. Onlar da artık azılı kâfir… İkram, ihsan, lütuf geliyor, gene lütfun kıymetini bilmiyor. Gene şükür de olmuyor, gene Allah'ın istediği bir kul olmuyor. Adam akıllı edepsiz, ona bir şey demiyoruz. Lütuf gelince lütfu vereni bilecek, göndereni bilecek, lütfun nerden olduğunu bilecek ve oraya sevgi, saygı, o makama şükür duygusuyla, senâ duygusuyla bağlı olacak.

c. Belânın Şiddetlisi Peygamberlere Gelir

Kötü bir durum gelirse başına…

"—İyi kulların başına kötü olay gelir mi?"

Gelir. Peygamberlere gelmiş. Hattâ hattâ mânevî kaideye bakın

ki, Allah'ın hikmetine bakın ki:[27]

أَشَدُّ الْبَلاَيَا عَلَى الْأَنْبِيَاءِ

(*Eşeddü'l-belâyâ ale'l-enbiyâ*) "En şiddetli belâlar, musibetler, imtihanlar, musibetler, sıkıntılar peygamberlere gelmiştir."

En büyükleri peygamberlere gelmiş. Efendimiz'in hayatını bir düşünün; müşriklerle, savaşlarla nasıl geçmiş?

Ne Mekke'de rahat bırakmışlar, ne Medine'de rahat bırakmışlar, ne o kabilelerin derdi bitmiş, ne o münafıkların sıkıntıları bitmiş, ne dedikoduları bitmiş. Ömür boyu hepsinin karşısında Efendimiz'in hali bize örnek.

En şiddetli belalar en iyi kullara geliyor.

"—Arabam çarpıldı."

Sabret, ecir kazan, var bir hikmeti…

"—Karadeniz'de gemim battı."

Ne yapalım? Batmasın diye dua ettik, elimizden geleni yaptık ama vardır bir hikmeti…

Allah imtihan ediyor. Her zaman güzel şeyle imtihan etmez, bazen sıkıntılı bir şeyle imtihan eder:

---

[27] Muhtelif lafızlarla: İbn-i Mâce, *Sünen*, c.XII, s.30, no:4013; Buhàrî, *Edebü'l-Müfred*, c.I, s.179, no:510; Hàkim, *Müstedrek*, c.I, s.99, no:119; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.II, s.312, no:1045; Taberî, *Tehzîbü'l-Âsâr*, c.V, s.460, no:2476; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VII, s.142, no:9774; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.III, s.372, no:6325; Ebû Saîd el-Hudrî RA'dan.

Tirmizî, *Sünen*, c.VIII, s.417, no:2322; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.I, s.172, no:1481; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.VII, s.160, no:2900; Hàkim, *Müstedrek*, c.III, s.386, no:5463; Dârimî, *Sünen*, c.II, s.412, no:2783; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.II, s.143, no:830; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IV, s.352, no:7481; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.III, s.26; Bezzâr, *Müsned*, c.I, s.205, no:1159; Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.29, no:215; Abd ibn-i Humeyd, *Müsned*, c.I, s.78, no:146; Tahàvî, *Müşkilü'l-Âsâr*, c.V, s.189, no:1832; Sa'd ibn-i Ebî Vakkas RA'dan.

Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.VI, s.369, no:27124; Hàkim, *Müstedrek*, c.IV, s.448, no:8231; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XXIV, s.244, no:626; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VII, s.142, no:9776; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IV, s.352, no:7482; İshak ibn-i Râhaveyh, *Müsned*, c.V, s.259, no:2413; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.212, no:808; Ebû Ubeyde ibn-i Huzeyfe, halası Fatıma bint-i Yemân RA'dan.

Mecmaü'z-Zevâid, c.III, s.12, no:3740; *Kenzü'l-Ummâl*, c.III, s.326, no:6778-6784; *Keşfü'l-Hafâ,* c.I, s.130, no:371; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.IV, s.420, no:3468-3473.

Alır yiğidin âlâsın,
Divane eyler anasın.

Yiğidin, daha genç delikanlılık çağında tam evlenecekti ve sâire, annesi babası yas içinde kalır:

"—Ah evlâdım, sen ölecektin de ben mi geride kalacaktım?" filân der.

Ama ne yapalım, imtihan. Bazen dedeler büyütür torunları. Allah'ın hikmeti böyle oluyor.

Gelinlerin el kınasın,
Teneşirde yıkar ölüm!

Bazen de tam gelinlikti, ah vah derken; hatta gelin alayı atın üstünde nehri geçerken devrilir, gelin gider. Trafik kazası olur, gelin güvey gider. Allah'ın hikmeti…

Ne yapacak?

Allah'tan âfiyet isteyecek. Hayırlar isteyecek. Sabahları ne güzel evradımız... Allah Mehmed Zahid Kotku Hocamız'dan razı olsun, hocalarımızın hocalarından razı olsun. Her sabah okuyoruz, Evrad'ımız ne kadar güzel!

اَللَّهُمَّ اِنَّا نسألك خَيْرَ هٰذَا الْيَم ، وَخَيْرَ مَا بَعْدَهُ ، وَاَعُوذُ بِكَ شَرِّ هٰذَا

الْيَوْمِ ، وَ شَرِّ مَا بَعْدَهُ

(*Allàhümme innâ nes'elüke hayra hâze'l-yevmi, ve hayra mâ ba'dehu*) "Yâ Rabbi! Senden bugünün hayrını isterim ve bugünden sonra gelen günlerin hayırlarını dilerim, hayırlar ver ya Rabbi."

(*Ve eûzü bike min şerri hâze'l-yevmi, ve şerri mâ ba'dehu*) "Bugün olabilecek şerlerden, kötülüklerden sana sığındım, gelmesin ya Rabbi onlar bana ve bundan sonraki günlerin şerlerinden sana sığınırım. Onlardan koru beni ya Rabbi. Şerlere maruz bırakma beni!" diye dua ediyoruz.

Sonra ne kadar güzel

اَللَّهُمَّ اِنَّا نَسْأَلُكَ ، خَيْرَ هٰذَا الصَّبَاحِ ، وَ خَيْرَ الْمَسَاءِ ، وَخَيْرَ الْقَضَاءِ ، وَ

خَيْرَ الْقَدَرِ ، وَخَيْرَ الْحَضَرِ ، وَخَيْرَ السفر ، وَخَيْرَ الدُّنْيَا ، وَخَيْرَ الآخِرَةِ ،

وَخَيْرَ مَا جَرٰى بِهِ الْقَلَمِ .

(*Allàhümme innâ nes'elüke hayra hâze's-sabâhi, ve hayre'l-mesâi, ve hayre'l-kadài, ve hayre'l-kaderi, ve hayre'l-hadari, ve hayre's-seferi, ve hayre'd-dünyâ ve hayre'l-âhireti ve hayra mâ cerâ bihi'l-kalem*.)

Şâhâne dua, mükemmel! Ne diyor?

(*Allàhümme*) "Yâ Rabbi, (*İnnâ nes'elüke*) Biz senden isteriz. (*Hayra hâze's-sabâhi*) Bu sabahın hayrını isteriz. (*Ve hayre'l-mesâi*) Akşamın hayrını isteriz. (*Ve hayre'l-kadài ve hayre'l-kaderi*) Senin kaza ve kaderinin hayır tarafını isteriz, hayırlar takdir eyle... (*Ve hayre'l-hadari ve hayre's-seferi*) Burada kalacaksak hayırlı ikamet, sefere çıkacaksak hayırlı sefer; seferin hayırlısını, ikametin hayırlısını isteriz. (*Ve hayre'd-dünyâ ve hayre'l-âhireti*) Dünyanın da hayrını isteriz, ahiretin de hayrını isteriz. (*Ve hayra mâ cerâ bihi'l-kalem*) Senin kalem-i ezelînin, takdir kaleminin Levh-i Mahfuz'a yazdığı yazgılar, yazılar, kaderler, o kalemin hayır yazmasını dileriz." diye, ne kadar şümullü bir dua.

Ve ondan sonra da:

ونعوذ بك مِنْ شَرِّ الصَّبَاحِ ، وَشَرِّ الْمَسَاءِ ، وَشَرِّ الْقَضَاءِ ، وَ شَرِّ

الْقَدَرِ ، وَشَرِّ الْحَضَرِ ، وَشَرِّ السفر ، وَشَرِّ الدُّنْيَا ، وَشَرِّ الآخِرَةِ ،

وَشَرِّ مَا جَرٰى بِهِ الْقَلَمِ .

(*Ve neùzü bike şerre's-sabâhi, ve şerre'l-mesâi, ve şerre'l-kadài, ve şerre'l-kaderi, ve şerre'l-hadari, ve şerre's-seferi, ve şerre'd-dünyâ*

ve şerre'l-âhireti ve şerre mâ cerâ bihi'l-kalem.)

"Sabahın şerrinden, akşamın şerrinden, kaza ve kaderin şerrinden, ikamet ve seferin şerrinden, dünya ve âhiretin şerlerinden, takdir kaleminin şer yazmasından, aleyhimize hüküm yazmasından sana sığınırız." diyoruz.

Ne kadar güzel istiyoruz, diliyoruz her sabah. Allah kabul eylesin… Ondan sonra da başına insanın arıza, kaza, hastalık, ölüm geliyor. Hepsi insanoğlu için. Hayatın cilvesi. Ölüm de lazım, her şey lazım. Bazen ölümü istiyor insanlar.

"—Al yâ Rabbi canımı artık. Kavuşayım sevdiklerime!" diyor.

Hastalık oluyor, dayanamaz durum oluyor, ihtiyarlık oluyor filan, hepsi hikmetli. Allah'ın yaptığı her şey, her şeyin hikmeti var. Onu anlayan iyi derviş oluyor.

Evliyâullahtan bir zât müridlerini imtihan etmek için sohbette sormuş.

"—Elinize Allah kudret, kuvvet verseydi, imkân verseydi, sihirli değnek verseydi, o dememiş de ben anlatmak için diyorum, her şeyi yapmanız mümkün olsaydı, şu kâinatı, şu dünyayı, şu çevrenizi nasıl yapardınız? Herkes serbest düşünsün söylesin."

Hayal etmek serbest ya, hayale yasak yok. Neyse sen ne istersin. Köylüye sormuşlar, en çok neyi isterdin zengin olsaydın diye, o da "Soğanın cücüğünü yerdim." demiş. Herkesin bir keyfi var.

Zengin olsaydın ne isterdin?

"—Ben hep soğanın cücüğünü yerdim."

Çıtır çıtır hoşuna gidiyor demek ki, öyle genç cücüğü, o öyle demiş. Şeyh efendi sormuş, birisi kalkmış:

"—Ben hiç kış olmamasını isterdim." demiş.

Soğuklardan titriyoruz, üşüyoruz ve sâire.

Ötekisi kalkmış:

"—Efendim, ben hiç dağ olmasın isterdim, yokuşlarda zorluk çekiyoruz, yükümüzü çıkarmak zor oluyor bayırlardan çıkmak." ve sâire.

Herkes bir laf söylemiş.

Ârif bir derviş, direğin dibinde boynu bükük, feyze muntazır şeyh efendisini dikkatle dinliyormuş. Hocaefendi de onun farkında.

“—Evlâdım, sen konuşmadın, sen söyle bakayım.”
Demiş ki:
“—Hocam, ben her şeyi o kadar güzel görüyorum ki, hiçbir şeyi değiştirmezdim. Her şey yerli yerinde... Her şeyin hikmeti var, her şeyin güzelliği var. Yaz da güzel, kış da güzel! Her şeyin güzelliği var. Her şey bir sebebe göre yaratılmış. Ben şu kâinâtın bir yerini değiştirmek istemezdim.”
Çok güzel, Mevlâm ne etmişse güzel etmiş, neylerse güzel eyler mânâsına cevap vermiş.
“—İşte doğru cevap bu. Cevabın doğrusu, güzeli bu...” demiş.
İnsan bu güzellikleri görmeli. Çirkin gibi gördüğün şeyin arkasında bile bir hikmet vardır, bir güzellik vardır. Her şey zıddıyla zahir olduğundan, karanlık olacak ki aydınlığın kıymeti bilinecek. Kış olacak ki baharın kıymeti bilinecek. Açlık olacak ki tokluğun kıymeti bilinecek. Monoton, her zaman insan tıka basa dolsa, dolsa, tokluğun da kıymeti bilinmez.

Onun için, İmam Gazalî Rh.A çocuk terbiyesinde diyor ki:
“—Bakın, zengin olsanız bile çocuğunuzu arada mahrumiyetli giydirin. Mahrumiyetli elbise giydirin arada, şımarmasın! Arada kuru ekmek yedirin. Evlâdım, bugün katık yok, ye şunu bakalım takır takır şu kuru ekmeği diye biraz alıştırın!” diyor.
Hep bolluğa alışmasın diye.
Onun için Allah bize de kaza ve kaderinin hikmetlerini anlamayı, mukadderatının güzelliklerini sezmeyi ve edepli, arif, zarif bir kul olmayı nasib etsin… Kaza ve kaderine teslimiyeti, kendisine güzel kulluk etmeyi, âsi olmamayı ihsan eylesin… Nefse, şeytana uymamayı nasib eylesin…

d. Allah İçkiye ve İçene Lânet Etti

İbn-i Abbas RA’dan birçok kaynak kaydetmiş, buraya da onları sıralamış Hocamız Gümüşhaneli Hazretleri.
Muhterem kardeşlerim! İçkinin aleyhinde Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:[28]

---

[28] Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.I, s.316, no:2899; Taberânî, *Mu’cemü’l-Kebîr,* c.IXII, s.233, no:12976; Beyhakî, *Şuabü’l-İman*, c.V, s.9, no:5585; Hàkim,

أَتَانِي جِبْرِيلُ ، فقالَ: يَا مُحَمَّدُ ، إنَّ اللهَ عَزَّ وجلَّ لَعَنَ الخَمْرَ ، وَعَاصِرَهَا ، وَمُعْتَصِرَهَا ، وشارِبَهَا ، وحَامِلَهَا ، والمَحْمُولَةَ إلَيْهِ وبَائِعَهَا ومُبْتَاعَهَا وسَاقِيَهَا ومُسْقِيَهَا (طب. ك. هب. ض. عن ابن عباس)

RE. 11/2 (*Etânî cibrîlü, fekàle: Yâ muhammed, inna'llàhe leane'l-hamre, ve âsirehâ, ve mu'tasırahâ, ve şâribehâ, ve hâmilehâ, ve'l-mahmûlete ileyhi ve bâiahâ, ve mübteahâ, ve sâkîhâ, ve müskîhâ.*)

(*Etânî cibrîlü, fekàle*) "Cebrail AS, o muazzam melek bana geldi ve buyurdu ki: (*Yâ muhammed*) "Cebrail geldi Efendimiz'e, yâ Muhammed, (*inna'llàhe leane'l-hamre*) şüphe yok ki, kuşkusuz, şeksiz, tereddütsüz kesin, Allah içkiye lânet eyledi."

Allah'ın lanetine uğramış bir şeydir içki, lanet etti Allah içkiye. Allah'ın rahmetinden uzak, sevgisinden, rızasından uzak şey demek. İçkiye lanet eyledi. Başka?

(*Ve àsirehâ*) Ayın ile, sad ile sıkan demek… Hani üzümü alıyorlar, sıkıyorlar, suyu çıkıyor, şarap oluyor, içki oluyor filan.

"—Sıkana da içkiye de lanet etti. İçkiyi sıkana, hazırlayana da lanet etti."

(*Ve mu'tasırahâ*) "Yaptıran." diye terceme etmişler. (*Ve hâmilehâ*) "Bir de sıkana ve onu görevlendirip yaptırana, patrona, ona da lanet etti. (*Ve şâribehâ*) İçene de lanet etti."

Seni gidi seni, benim haram kıldığım şeyi içersin ha! İçen de mel'un, Allah ona da lânet etti. O da Allah'ın lânetine mâruz.

(*Ve hâmilehâ*) "İçkiyi taşıyana da lanet etti."

Ben içmiyorum hocam, Allah'tan korkarım, beş vakit namazı kılarım. Sadece işte sırtımda, kamyondan taşıdım. Taşıyana da lanet ediyor. Taşımak da yok. Allah bir şeyi yasakladı mı, yanına yanaşmak doğru olmuyor.

Müstedrek, c.II, s.37, no:2234; Abd ibn-i Humeyd, *Müsned*, c.I, s.229, no:686; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.V, s.114, no:8202; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.V, s.350, no:13191; *Câmiü'l-Ehàdîs,* c.I, s.205, no:327.

Kolera olsa yanaşır mısın?

Canın tehlikeye gireceği için yanaşmazsın. Burada da Allah'ın laneti var, onun için buna da yanaşmayacak.

(*Ve'l-mahmûlete ileyhi*) "İçkinin nakledilip götürüldüğü yere de lanet etti." Artık depo mudur orası, meyhane midir, nereye götürülüyor o içki taşınıp? Taşıyana da lânet ediyor, taşınılıp götürülmüş olduğu mahalle de lanet ediyor, lânet yağıyor. Orası da Allah'ın sevmediği bir yer.

(*Ve bâiehâ*) "Satıcısına da lânet etti. (*Ve mübteahâ*) Satın alana da lanet etti. (*Ve sâkîhâ*) "Sunana da lanet etti."

"—Al buyur iç!"

"Sunana da lanet etti. (*Ve müskîhâ*) Sundurana da…"

Bazısı kurnazlık yapıyor; günah, ben elimi değdirmeyeyim, gel buraya al şunu, ver şuna. Sunduruyor, kendisi sunmuyor. Sundurana da lânet etti.

Allah CC içkiyi sevmiyor. İçkiyi sevmediği için de içkiyle ilgili her şeyi sevmiyor. Satanı, sattıranı, alanı, sunanı, sunduranı, sıkanı, sıkılan yeri, fabrikasını, deposunu, kamyonunu, hepsini sevmiyor Allah. Lânet etmiş. Cebrâil AS bildiriyor Peygamber Efendimiz'e.

Pekiyi, insan bunu niye içer? Niye içer insan bunu? Allah'la harp etmek için mi? Allah'a karşı gelmek için mi? Utanmaz mı, korkmaz mı, titremez mi? Vicdanı sızlamaz mı? Biz mecbur muyuz içki içmeye, insanoğulları olarak? Hiç dünyada başka meşrubat kalmadı mı? Meyve suları yok mu? Şuruplar yok mu? Hoşaflar yok mu? Çeşit çeşit meşrubat, güzel şeyler yok mu? Var, çok âlâsı var.

İzmir'e gitmiştik. İzmir'de;

"—Hocam burada bir orijinal meşrubat var, çok güzel." dediler.

Biz de peşine düştük, şübre, şübiye mi, sübiye galiba, böyle bir meşrubat bu isimde. Neymiş filan dedik. Arkadaş gitmiş yegâne imalcisinin kuyruğuna girmiş, dükkânından almış getirdi.

Biz yazın kavunların çekirdeklerini ne yaparız? Sıyırır atarız. Kavun çekirdeğini atarız. Kavun çekirdeğini yıkıyormuş, eziyormuş, kavunun o içinden çıkan bembeyaz kavun çekirdeği içi, şahane, ağzınıza layık, çok güzel bir meşrubat, boza kıvamında, nefis bir kokusu var, çok da kıymetli.

Herhalde Avrupalılar bu meşrubatı bir görseler şöyle bir

laboratuara götürüp tahlil etseler, sanıyorum medh ü senâsı göklere çıkar. Çünkü çekirdek içinde vitamin var; E vitamini var, A vitamini var, kim bilir ne kıymetli malzeme var. Çünkü o çekirdek hayat dolu, onu gömsen ondan bitki çıkıyor, sen onu almış oluyorsun, ne kadar güzel.

El-hamdü lillâh böyle dedelerimiz çeşitli şeylerden gayet güzel meşrubatlar yapmışlar. Üzümü taze olarak sık taze olarak iç. İlle böyle foşurdatıp şey mi yapacaksın? Kafanı bozacak, senin aklını alacak, çamurlara yuvarlayacak, kusturacak şey mi içeceksin ille... Güzelini iç. Meyveler, kavun, karpuz var…

Bizim Fakülte'de bir profesör vardı, bir ara Millî Eğitim Bakanlığı da yapmış, görgülü bilgili, felsefeci... Bakanlığı sırasında Almanya'ya gitmiş. Mükellef bir sofra tanzim etmişler. Türkiye'den bakan geldi, heyet geldi, iki devlet arasındaki meseleleri Almanlar'la konuşacaklar. Çeşitli yiyecekler dizmişler.

Bizim bakanı da bakalım ne yapacak diye pürdikkat takip ediyorlar. Bizim bu zât fakültede profesör olan evvelce bakanlığı yapan o şahıs, içkilerin hepsini kenara itmiş, istemem bundan demiş, meyve suyu içmiş. Demişler ki;

"—Niçin içmiyorsun beyefendi?"

Demiş ki:

"—Allah, içkiye gelinceye kadar bize o kadar çeşitli imkânlar ihsan etmiştir, o kadar çeşitli, o kadar güzel, o kadar lezzetli meşrubat ihsan etmiştir ki, ona hacet kalmıyor. Lüzum yok."

Düşünün, içkiye binlerce lira veriliyor. Ben geçenlerde bizim mecmuaların birisinde yazdım; elli altmış liralık maliyeti bin liraya satıyorlar. Elli altmış lira olan maliyeti taşıyıcısına şu kadar, nakliyesine bu kadar, perakende şeyine bu kadar bilmem neye bu kadar… Tam bin liraya satıyorlar. Bizim bir arkadaş benim makaleyi elinde mecmua İstanbul'a gelirken Ankara'dan okumuş. Yanında sarhoş birisi varmış, ona okumuş. O da demiş ki, şey ağzıyla, kendi şeyiyle:

"—Vay anasını…" demiş, "Bundan sonra hiç içmeyeceğim, sırtımızdan sömürüyorlarmış bizi demek ki..." demiş. Elli altmış lira maliyet, sen onu bin liraya sat.

Güzel meşrubatlarımız var. Faydalı meşrubatlar var. Bir kere

en faydalı meşrubatlardan bir tanesi nedir? Bizim millî meşrubatımız ayran, şahane, faydalı... Vücudun zehrini alan, besleyen, proteinli vitaminli, şeker hastalığına iyi gelen, falancaya iyi gelen ayran, şahane bir meşrubat, harika bir meşrubat…

Amerika'da çeşitli gıdalar üzerinde etüt yapmışlar, en faydalısı, en güzeli hangisi diye. Birinciliği bulgurla ayran kazanmış. Bulgur, o da buğday, o da çekirdek, hububat, içinde her türlü kıymetli malzeme var. Vücut için gerekli her şey var içinde. Ayran da öyle. Hadi sütün korunması zor, ekşiyebiliyor, şey yapıyor ama ayranı maşaallah dedelerimiz ne güzel torbalara koymuşlar. Torba yoğurdu, al buradan Hicaz'a götür, üç ay yanında gezdir, gene gel, gene kullan. Su katıyorsun, karıştırıyorsun, şahane ayran oluyor mesela.

"—Ben biraz böyle ekşi şeyi yemem de tatlı isterim!"

Tamam, sen de git eve, havuçla elmayı bir karıştır mikserde, bir havuçlu karışık elma suyu iç gör bakalım! Onun kadar güzel meşrubat var mı? Ne sarhoş ediyor, ne bir şey yapıyor, sâfî vitamin… Gözlerini pırıl pırıl cilalıyor, gözü kuvvetlendiriyor, çeşit çeşit faydaları var. İşte buyur elmalarımız çürüyor, şeftalilerimiz çürüyor Bursa ovasında…

Millet içki içeceğim, arpa suyu içeceğim diye meyve yemiyor, meyvelerimiz ağacında çürüyor. Yap meyve sularını konsantre... Vişneyi mesela alıyorsunuz, taze taze sıkıyorsunuz, kevgirden geçiriyorsunuz, suyu çıkıyor vişnenin; hiç kaynama yok, bir şey yok. İçine şekeri boşaltıyorsunuz, boşaltıyorsunuz, karıştırıyorsunuz, çok konsantre, her şeyi korunmuş bir meşrubat, doldur şişeye götür Hicaz'a. Soğuk suyu al, içine iki parmak vişne konsantresini koy karıştır, al sana filanca yerden alacağın meşrubattan çok daha kıymeti vitaminli hazır meyve. Kayısı böyle, şeftali böyle, elma böyle…

İnsanoğlunu şeytan kandırıyor. Bizi şeytan kandırıyor. Biz insanoğullarını, sizin bizim kardeşlerimizi şeytan kandırıyor. Bu kadar güzel şeyler, bu kadar helâller varken, insan harama nasıl düşer? Şeytana aldanıyor da ondan düşüyor. Şeytan oyuna getiriyor, başka bir şey değil. Yoksa helâl cinsinden dünya kadar meşrubat var. Hem de hepsi gayet güzel, gayet faydalı.

O zararlı; midesini, karaciğerini bozuyor, siroz hastası oluyor,

oradan gidiyor gümbürtüye. Sebeb-i mevti o oluyor, ölüyor. Neden karaciğer çalışmaz hâle geldi, bozuldu, midesi delindi, adam evine yaramaz bir insan oluyor, topluma yaramaz bir insan oluyor, güvenilmez bir insan oluyor? İçki içeceğim diye...

İçki sevdası başına düştüğü zaman hırsızlık, dilencilik yapıyor, içtikten sonra rezil oluyor, köpeklerin arkadaşı oluyor, yerlere sürünüyor, köpek yanına geliyor, bir sürü çirkin hâl… Bir sürü kavga ediyor, bıçak, tabanca çekiyor, aşka geliyor üç kişiyi yaralıyor, beş kişiyi öldürüyor. Hâkimin karşısında boynu bükük;

"—Hata ettim, işte sarhoştum, ne yaptığımı bilemedim."

İşte İslâm onun için bunu öyle bir kesiyor ki, satır keser gibi trak, bir vuruyor, kökünden kesiyor, tamam. Taşımak da yasak, imal de yasak, sıkmak da yasak, sunmak da yasak, satmak da yasak, almak da yasak; bitiriyor işi.

Avrupalılar ne yapıyor? Avrupalılar kilisede dualı şarapla çocuğu öyle büyütüyor, vaftiz ediyor, bilmem ne yapıyor, öyle tuzluyor, bilmem ne yapıyor. Ondan sonra papazı da içiyor, piskoposu da içiyor, Papa'sı da içiyor, kendisi de içiyor… Ayık adam göremiyorsun.

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ عَلَى نِعْمَةِ الْاِسْلاَمِ

(*El-hamdü li'llâhi alâ ni'meti'l-islâm*) [İslâm nimetinden dolayı Allah'a hamd olsun!]

İslâm'a, İslâm nimetine hamd ü senâlar olsun. Ne mutlu ki Allah bizi müslüman etmiş.

Allah'ın haramları da, yasakları da, helâlleri de, emirleri de, nehiyleri de, hepsine hamd ü senâlar olsun, hepsi güzel. Yasağı da güzel… İyi ki içkiyi yasaklamış. El-hamdü lillah ağzımıza koydurtmadı Allah. İyi ki şu günahı, şu günahı yasaklamış, el-hamdü lillâh… Ne güzel, helâlleri yetiyor insana… Helâlleri çok daha güzel.

Muhterem kardeşlerim!

Eğer yanlışlıkla kötü arkadaşla filanca sebeple, falanca sebeple bu kötü âdete alışmış olan kimseler varsa, bu hadisi onlara nakledin! Allah lânet ediyor. Allah'ın lânetine uğradı mı bir insan

mahvolur. Dünyada da ahirette de mahvolur. Vazgeçsinler. Vazgeçirmeye çalışın, izah etmeye çalışın, Allah kurtarsın. Bazen alışınca alıştığından vazgeçmek kolay olmuyor. Kötü huylar alışıldığı zaman ejderha gibi oluyor, insanı mahvediyor, parçalıyor. En iyisi küçükten alıştırtmamak.

Küçükten terbiye etmek çok önemli. Küçükten Allah korkusunu vereceksin. Küçükten sabah namazı vaktinde kalkmaya alıştıracaksın. Küçükten söz dinlemeye alıştıracaksın. Küçükten abdest almaya alıştıracaksın. Küçükten doğru söz söylemeye alıştıracaksın. Küçükten yalandan, dolandan, hırsızlıktan, arsızlıktan uzak durmaya alıştıracaksın. Küçükten yumurta çalarsa, komşunun bahçesinden erik, elma çalarsa, büyüyünce daha büyüğünü yapar. Küçükten güzel yetiştireceksin yapamayacak.

Bizim tanıdıklardan bir tanesi anlattı. Kardeşiyle kavga ederken mi, unuttum detayını da, bir hayvan ismiyle hitap etmiş ona. Hani kızınca insanlar bazen öyle diyorlar da, boşalıyorlar deşarj oluyorlar ya… Ben insanların halinden anlamıyorum, karşındaki bir kimseye arslan desen hiç kimse kızmıyor, arslan, o da dört ayaklı ama merkep desen gözü morarıyor insanın… Ona kızıyorlar. Kuzu desen herkes memnun, keçi desen herkes kızıyor, sübhanallah… Hepsi hayvan… Allah bizi insan yaratmış en güzel şey insan olmak, en şereflisi o.

e. Cebrâil AS'ın Öğrettiği Dua

Üçüncü hadîs-i şerif.

Hz. Âişe Anamız RA rivayet ediyor. Peygamber Efendimiz'den bir dua. Kalemleri, defterleri çıkartın, yazın!

Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:[29]

أَتَانِي جِبْرِيلُ ، فَقَالَ : إِنَّ اللهَ عَزَّ وَجَلَّ يَأْمُرُكَ أَنْ تَدْعُوَ بِهٰؤُلاَءِ

---

[29] Hàkim, *Müstedrek*, c.I, s.703, no:1917; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.I, s.293, no:969; Kudâî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.II, s.333, no:1470; Taberânî, *Dua*, c.I, s.428, no:1452; Beyhakî, *Deavâtü'l-Kebîr*, c.I, s.143, no:192; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.454, no:1844; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.III, s.220; Hz. Aişe RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.190, no:3698; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.I, s.183, no:297.

الْكَلِمَاتِ ، فَإِنَّهُ يُعْطِيكَ إِحْدَاهُنَّ : اَللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ ، تَعْجِيلَ عَافِيَتِكَ ، وَصَبْرًا عَلٰى بَلِيَّتِكَ ، وَخُرُوجًا مِنَ الدُّنْيَا إِلٰى رَحْمَتِكَ

(حب. ك. عَنْ عائشة)

RE. 11/3 (*Etânî cibrîlü, fekàle: İnna'llàhe azze ve celle ye'mürüke en ted'uve bi-hâülâi'l-kelimâti, feinnehû yu'tîke ihdâhünne: Allàhümme innî e'selüke ta'cîle àfiyetike, ve sabren alâ beliyyetike, ve hurûcen mine'd-dünyâ ilâ rahmetike*.)

(*Etânî cibrîlü*) "Cebrail AS bana geldi, (*fekàle*) ve dedi ki: (*İnna'llàhe azze ve celle ye'mürüke en ted'uve bi-hâülâi'l-kelimâti*) "Allah sana şu şimdi öğreteceğim sözlerle kendisine dua etmeyi emir ve tavsiye ediyor yâ Rasûlallah. Bak şu duaları Allah sana gönderiyor, bu dualarla dua et diye emrediyor, tavsiye ediyor." diye Cebrail şu duaları öğretmiş.

Allah'ın Efendimiz'e Cebrail AS vasıtasıyla gönderdiği dua. Şerefe bak, güzelliğe bak. Onun için hatırınızda kalsın. Onun için defterleri çıkartın, kalemleri çıkartın dedim.

(*Feinnehû yu'tîke ihdâhünne*) "Çünkü bu duaları edersen, Allah bu istediğin şeylerden bir tanesini sana ihsan eder verir; ya onu, ya onu, ya onu…"

Neymiş dua?

(*Allàhümme innî e'selüke ta'cîle àfiyetike, ve sabren alâ beliyyetike, ve hurûcen mine'd-dünyâ ilâ rahmetike*)

Gayet kısa, herkes ezberleyebilir.

Mânasını izah edelim:

(*Allàhümme*) "Ey benim yüce Rabbim, Allah'ım…"

Çok kıymetli bir kelimedir bu *Allàhümme* sözü… Çok yakınlık ifade ediyor, çok kutsiyet ifade eden bir kelime…

(*Allàhümme*) "Ey benim Rabbim, Allah'ım! (*İnnî es'elüke*) Ben senden niyaz ederim, isterim, (*ta'cîle àfiyetike*) afiyetin acele bana ihsan olunmasını isterim."

"—Hemen afiyet ihsan etmeni; dünyada vücudum sıhhatli olsun, belâlardan uzak olayım, üzüntülerden, kederlerden,

gamlardan, sıkıntılardan berî, uzak, huzurlu olayım, şen ve esen olayım, sağ ve salim olayım. Bu afiyetinin acele ihsanını senden dilerim yâ Rabbi!"

(*Ve sabren alâ beliyyetike*) "Eğer bana imtihan etmek için bir beliyye vermişsen, bir belâ vermişsen, bir belâ göndermişsen, bir musibet göndermişsen, ona da sabır ihsan et, sabredebileyim."

"—Çizgiden çıkıp hududu aşıp kabarıp, bağırıp çağırıp da senin gözünden düşmeyeyim! Rızana aykırı iş yapmayayım yâ Rabbi! Sabır da nasib et bana…" İkincisi bu.

(*Allàhümme innî e'selüke ta'cîle àfiyetike*) "O afiyetinin, o güzel afiyet denilen şeyin acele bana ihsanını dilerim ya Rabbi! (*Ve sabren alâ beliyyetike*) Belâ göndermişsen, belâya sabretme ahlâkını da lütfetmeni dilerim."

(*Ve hurûcen mine'd-dünyâ ilâ rahmetike*) "Dünyadan da ölüp çıkıp giderken, dünyadan ayrılıp giderken rahmetine doğru gitmemi, rahmetine mazhar olmamı, dünyadan rahmetine gitmemi dilerim. Yâni cenneti isterim." demiş oluyor.

Üç şey var: Âfiyet isteniyor, ilk istenilen bu, başta bu söyleniyor.

"—Yâ Rabbi! Âfiyet ver, yâ Rabbi karnım tok olsun, sırtım pek olsun, dertsiz, gamsız, huzurlu, neşeli, sevinçli olayım, çevremle, işlerimle, her şeyim rast gitsin, güzel olsun."

Tamam, bunu ister, herkes bunu istiyor. Ama böyle olmayabilir diye bir de; (Ve sabran alâ beliyyetike) "Bir belâ, bir musibet, imtihan da gelmişse sabır ver ya Rabbi!" diye dua ediyor.

Çünkü sabırsızlık mükâfatı kaybettiriyor, ecir kalmıyor. Hem belâ başında duruyor, sabretmediği için bu sefer mükâfatı kaybediyor. Sabretmeyince belâ kalkmıyor ki, belâ gelmiş bir kere ama sabretmediği zaman ecri kaçırıyor. Elinden gitti, işte kocaman balık geliyordu, gitti. Nasıl olsa bunu çekeceksin, kaderde bu var, bunu nasıl olsa çekeceksin sabretmedin, gene çekeceksin ama sevabı yok bu sefer. Sabretseydin sevabı olacaktı. İnsanoğlu ne kadar mantıksız hareket ediyor. Değişen bir şey yok ki, bağırmaktan, kızmaktan değişiyor mu bir şey, değişmiyor.

Bendeniz kardeşinizi, bademciklerim çok rahatsız ediyordu. Devamlı ateş, 37 bilmem kaç derece ateş böyle… Hâlsiz, keyifsiz, üzüntülü... Doktora gittim, dediler ki:

“—Alacağız bunu, müzmin iltihap olmuş, şişmiş boğazında, bu sana rahat vermez, her yerine zarar verir, vücuduna iltihap saçar, mikrop saçar, kalbine zamanla tesir eder...”

“—Alın o zaman…” dedim, razı oldum.

Bademciklerimi alacaklar. Gittim Haydarpaşa Numûne Hastanesi Kulak Boğaz Burun bölümüne… Ben talebeyim henüz, benden önce bademcik ameliyatına girenler danalar gibi böğürüyor, bağırıyorlar, etinden parça kopuyor, kolay değil. Hele bir gazeteci vardı, canı çok kıymetli, tombul, annesi babası çok izzetli, itibarlı büyütmüş anlaşılan, hastane çın çın ötüyordu.

Sıra bize geldi. İlk önce bir uzun iğne sokuyorlar, uyuşturmak için. Biraz dişimi sıktım, o iğneyi yaptılar. Ondan sonra makas gibi, iki taraflı şeyi cart curt kesti hissediyorum, çatır çutur çeviriyor oradan çekiyor, yerden patates söker gibi bizim bademcikler gidiyor… Sıkıyorum kendimi, gözlerimden sular akıyor. Ağlamak değil de, şapır şapır ama gık demiyorum. Doktorlar da bu işi olurken feryad ü figân edilmesine alışmışlar.

Doktor bu sefer şaşırdı, dedi ki:

“—Acımıyor mu?”

“—Acıyor ama bağırsam ağrısı geçecek mi?” dedim.

“—Yok…” dedi.

“—Bağırınca değişen bir şey olmadığına göre, bağırmanın faydası yok. Bağırmayayım ki mertlik bende kalsın, yiğitlik bende kalsın.”

Bir şey daha oluyor.

İnsan tahlil ettiği zaman acı dediğin şey nedir?

Acı, bağırıyorsun bir acı duyuyorsun, bağırıyorsun. Acı nedir diye acının ne olduğunu düşünmeye ve ona konsantre olmaya başladı mı insan, acının da ne olduğu kayboluyor, insan bu sefer acı da duymaz oluyor.

“—Şu acı dediğin şey neyin nesidir?” filan diye dikkatini ona teksif ettiği zaman bu sefer acı da duymuyorsun. Hatırınızda olsun, püf noktası işin.

(*Allàhümme innî e'selüke ta'cîle àfiyetike, ve sabren alâ beliyyetike, ve hurûcen mine'd-dünyâ ilâ rahmetike*)

(*Allàhümme innî e'selüke ta'cîle àfiyetike*) “O afiyetinin, o güzel afiyet denilen şeyin acele bana ihsanını dilerim ya Rabbi! (*Ve sabren alâ beliyyetike*) Belâ göndermişsen, belâya sabretme ahlâkını da lütfetmeni dilerim. (*Ve hurûcen mine'd-dünyâ ilâ rahmetike*) Dünyadan da ölüp çıkıp giderken, dünyadan ayrılıp giderken rahmetine doğru gitmemi, rahmetine mazhar olmamı dilerim, yâni cennetini isterim.”

Allah'ın CC Peygamber Efendimiz'e Cebrâil vasıtasıyla gönderdiği dua ne güzel, ne kıymetli, ne şerefli, ne muazzam… Geliş yeri güzel, iniş yeri güzel, getiren güzel…

f. Yatarken Ayete'l-Kürsî'yi Okuyun!

Dördüncü hadîs-i şerîf:

Bu dördüncü hadîs-i şerîfin rivayeti Hasan-ı Basrî'den mürsel olarak, İbn Ebi'd-dünyâ fî *Mekâyidi'ş-Şeytân*, şeytanla ilgili bir kitap yazmış, oradan alınmış bu hadîs-i şerîf. Peygamber Efendimiz buyuruyor ki:[30]

---

[30] İbn-i *Ebi'd-Dünyâ*, c.I, s.88, no:67; Hasan-ı Basrî Rh.A'ten.

أَتَانِي جِبْرِيلُ ، فَقَالَ: إِنَّ عِفْرِيتًا مِنَ الْجِنِّ يَكِيدُكَ ، فَإِذَا أَوَيْتَ إِلٰى فِرَاشِكَ فَاقْرَأْ آيَةَ الْكُرْسِيِّ (ابنُ أبي الدُّنْيا في مَكَايِدِ الشَّيْطانِ عن الحَسَنِ مُرْسَلاً)

RE. 11/4 (*Etânî cibrîlü, fekàle: İnne ifrîten mine'l-cinni yekîdüke, feizâ eveyte ilâ firâşike, fa'kra' âyete'l-kürsî.*)

(*Etânî cibrîlü*, *fekàle*) "Cebrail bana geldi ve buyurdu ki: (*İnne ifrîten mine'l-cinni yekîdüke*) Cinlerden bir ifrit sana musallat olup sana zarar vermek istiyor. Bir hile yapmak istiyor sana, bir şeytanlık yapmak istiyor, sana zarar vermek istiyor. Desise yapmak istiyor. (*Feizâ eveyte ilâ firâşike*) Yatağına girdiğin zaman sen, (*fa'kra âyete'l-kürsî*) Ayete'l-Kürsî'yi oku!" buyurmuş.

Korunmak için *Âyete'l-Kürsî*'yi oku! *Âyete'l-kürsî* insanı hıfz eder, korur.

Namazların arkasından, tesbihten önce okunan Âyete'l-Kürsî'ler, insanın çok mükâfat kazanmasına sebep olur.

"—Cennete girmesine sağ olmasından başka bir mâni yok." diye bildiriyor Peygamber Efendimiz.

Okuyan cennete girecek ama, daha hayatta olduğu için giremiyor. O kadar kıymetli yani bu *Âyete'l-Kürsî*…

Peygamber Efendimiz Übey ibn-i Kâ'b RA'a rastlamış da, o biraz eski kitapları, eski dinleri de tetkik etmiş bir alim kimse olduğundan, diyor ki:

"—Kur'ân-ı Kerîm'in en muazzam âyeti sence hangisi?"

İmtihan için, yoklamak için soruyor. Diyor ki:

"—Yâ Rasûlallah, *Âyete'l-Kürsî*..."

Emsalsiz, muazzam bir âyet-i kerîme.

Yatağa yatarken şeytanın şerrinden emin olmak için ne yapacağız? *Âyete'l-Kürsî* okuyacağız. Demek ki Peygamber Efendimiz'in etrafında bir desise yapmak için şeytan dolaşıp

---

Kenzü'l-Ummâl, c.XV, s.328, no:41254; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.I, s.188, no:304.

duruyor ise, bizim etrafımızda bin tanesi dolaşır. Onun için Âyete'l-Kürsî okuyalım üfleyelim, şeytan yanımıza sokulamasın.

Muhterem kardeşlerim!

Bir başka çareyi de başka yerlerden ben biliyorum, insan abdestli olarak yatar uyursa… Abdest alıp iki rekât, dört rekât namaz kılar, abdestliyken yatar uyursa, şeytan yanına sokulamaz. Bütün gecesi ibadet etmiş gibi yazılır.

Abdestli olduğu için, gökten melekler onun vücudunu pırıl pırıl, nurlu olarak görüp etrafına toplanırlar, yığılırlar izdihamlı bir şekilde… Yığılırlar etrafına gökten melekler, gecesi hayırlı bir gece olur. Ölürse imanla göçer. Şeytan yanına sokulamıyor ki, imanına kasdeylesin…

Onun için gece yatarken *Âyete'l-Kürsî* okumak âdetiniz olsun. Bugün akşamdan itibaren, ihmal etmeyin inşallah!

g. Peygamber SAS'e Büyük Bir Meleğin Gelmesi

Ebû Hüreyre RA'dan rivayet edilmiş bu hadîs-i şerif. Bir melekten bahsediyor Peygamber Efendimiz:[31]

أَتَانِي مَلَكٌ لَمْ يَنْزِلْ إِلَى الأَرْضِ قَبْلَهَا قَطُّ ، بِرِسَالَةٍ مِنْ رَبِّي ، فَوَضَعَ رِجْلَهُ فَوقَ السَّمَاءِ الدُّنيَا ، وَرِجْلَهُ الأُخْرَى ثَابِتَةٌ فِي الأَرْضِ ، لَمْ يَرْفَعْهَا (طس. وأبو الشيخ فى العظمة عن أبى هريرة)

RE. 11/5 (*Etânî melekün lem yenzil ile'l-ardi kablehâ kattu, bi-risâletin min rabbî, fevadaa riclehû fevka's-semâi'd-dünyâ, ve riclehu'l-uhrâ sâbitetün fi'l-ardi lem yerfa'hâ.*)

(*Etânî melekün*) "Bana öyle bir melek geldi ki, (*lem yenzil ile'l-ardı kablehâ kattu*) yeryüzüne daha önce hiç inmemiş olan bir

---

[31] Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.VII, s.6, no:6689; Heysemî, *Mecmau'z-Zevâid*, c.I, s.253, no:258; Ebû Hüreyre RA'dan.
Câmiü'l-Ehàdîs, c.I, s.235, no:362.

melek geldi bana."

İlk defa bana böyle bir melek geliyor, hiç yeryüzüne, benden önceki peygamberlere de hiç gelmemiş veya peygamberler olmasa da bazen melekler inip çıkabilirler, hiç yeryüzüne inmemiş.

(*Bi-risâletin min rabbî*) "Rabbimden bana bir haber getirmek üzere, bir elçilik vazifesiyle, haberci olarak bana bir melek geldi ki, şimdiye kadar yeryüzüne bu melek hiç inmemiş, ilk defa bana geldi. (*Fevadaa riclehû fevka's-semâi'd-dünyâ*) "Bir ayağını birinci semanın üstüne koydu. (*Ve riclehu'l-uhrâ sâbitetün fi'l-ardi*) Öteki ayağını da yere bastı, yerde sabit duruyor. (*Lem yerfa'hâ*) Hiç onu kaldırmadı."

"—Bir ayağı gökte, bir ayağı yerde muazzam bir melek geldi bana, bir haber getirmek için." diye Peygamber SAS Efendimiz böyle bir mânevî müşahedesini bizlere bu hadîs-i şerîfte ifade ediyor.

Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin bizim gözümüzün görmediği çok varlıkları vardır. Her şey görünmez gözle… Göz her şeyi görmek için değildir. Gözün bir kere görme sınırı vardır, o sınırın altındaki şeyleri olsa da görmez. O sınırın üstündeki ışık dalga boyu, o sınırın üstünde olan şeyleri olsa da görmez. Göz her şeyi görmez. Hududu var. Şu dalga boyundan şu dalga boyuna kadar olan ışıkları görür, ondan sonraki ışıkları görmez.

Ondan sonraki ışıkları bazı âletler tespit edebilir, bazı cihazlar yakalayabilir ama bizim gözümüz oradan ötesini görmüyor. Bizim kulağımız her sesi duymaz. Kulağımızın bir üst hududu vardır, şu frekanstaki seslerden yukarısını duymaz; bir alt hududu vardır, şu frekanstan daha aşağı olan sesleri gene duymaz. Belli bir sınırdaki sesleri duyar.

Biz böyle hiç ses duymayız dururuz. Yanımızdaki koyun ayağını yere vurur, heyecanlanır, huzursuz olur; çünkü o duyuyor. Yanımızdaki at kişner, şaha kalkar; çünkü o duyuyor, onun kulağının skalası farklı tabiri caizse, duyma alanı bizimkinden farklı… Bizim duymadığımızı onlar duyar, heyecanlanırlar.

"—Allah Allah benim at niye ürküyor, dur bakalım ne oluyor?" derken bir de bakarsın ki, gümbür gümbür zelzele olmaya başladı...

At önceden duydu. Çünkü bazı sesleri onun kulağı duydu, sen duymadın. Kuşlar duydu uçuşmaya başladılar. Ormandaki

hayvanlar duydu, kaçışmaya başladılar. Sen gafil gafil duruyorsun, neden? Senin duyguların hudutlu. Allah o hudutta yaratmış.

Hani bir arabanın direksiyonunun önündeki cetvele bakıyorsun: 180 km. Tamam, 180 km'den öteye gitmez bu araba... Ne kadar gaza bassan, bunun kapasitesi bu. Öteki arabaya bakıyorsun, yarış arabası 350 km, tamam; bu 180'le gider 200'le gider, yol bulursa 250 de gider, neden? Onunki daha geniş. Bunun gibi…

Göz her şeyi görmez, kulak her şeyi duymaz ama Allah'ın bak müstesna kulları, öteki kulların görmediği şeyi görebiliyorlar. Öteki kulların görmediğini görebiliyor.

Peygamber Efendimiz görmüş. Allah'ın melekleri var, bizim görmediğimiz varlıklar. Yanımızda var, şu anda var, cami dopdolu, omuzlarımızda amellerimizi, sözlerimizi yazıyor. Vücudumuzda üç yüz altmış tane vazifeli melek var, vücudumuzu koruyor. Onların koruması olmasa şeytanlar bizi parçalar mahveder gider. Allah'ın nice varlıkları var... Muhafız melekler, amelleri tesbit eden, yazan melekler, dışarımızda melekler, yağmur yağdıran melekler, yıldırımı çaktıran melekler var. Bunlar hadîs-i şerîflerle sabit.

Âyet-i kerîmelerden mâlum ki, Allah'ın bazı varlıkları var. Biz görmediğimiz şeylere de Efendimiz bildirdiği için, Kur'ân-ı Kerîm bildirdiği için inanıyoruz. Ama Allah-u Teàlâ Hazretleri müstesna kullarına gösterebiliyor da, onlar görebiliyor.

Meleklere iman konusunda evliyâullah'tan birisinin bir sözü var, onu naklederek bitireyim. Diyor ki;

"—Ey mü'min, ey mübarek müslüman! Meleklere inandım diyorsun."

İnandık mı?

آمَنْتُ بِاللهِ ، وَمَلاَئِكَتِهِ ، وَكُتُبِهِ ، وَرُسُلِهِ ، وَالْيَوْمِ الْآخِرِ ، وَبِالْقَدَرِ ، خَيْرِهِ وَشَرِّهِ مِنَ اللهِ تَعَالٰى ، وَالْبَعْثُ بَعْدَ الْمَوْتِ حَقٌّ ، أَشْهَدُ أَنْ لاَ إِلٰهَ إِلاَّ اللهُ ، وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ .

(*Âmentü bi'llâhi ve melâiketihî ve kütübihî ve rusulihî ve'l-yevmi'l-âhiri, ve bi'l-kaderi hayrihî ve şerrihî mina'llàhi teàlâ, ve'l-ba'sü ba'de'l-mevti hakkun, eşhedü en lâ ilâhe illa'llàh ve eşhedü enne muhammeden abdühû ve rasûlüh*)

[Allah'a, meleklerine, kitaplarına, peygamberlerine, ahiret gününe, kadere, hayır ve şerrin Allah'tan geldiğine inandım. Öldükten sonra dirilmek haktır. Şehadet ederim ki, Allah'tan başka ilâh yoktur ve şehadet ederim ki Muhammed SAS Allah'ın kulu ve rasûlüdür.] diye, kadere de iman ettiğimizi beyan ediyoruz.

Bunlara hep inanmışız. Melekler var.

"—Ey mü'min!" diyor o evliyâullah.

Evliyânın hâli ne kadar güzel, ne kadar değişik, ne kadar farklı…

"—Ey mü'min! İnsanların arasındayken insanlardan çekiniyorsun! Birtakım kabahatleri, kusurları, terbiyesizlikleri, edepsizlikleri veya birtakım işleri yapmıyorsun, örtünüyorsun dikkat ediyorsun, yüzüne gözüne filan dikkat ediyorsun, insanların yanında yapmıyorsun, insanlardan utandığın için. Ama tek başına kaldığın zaman, nice edepsizlikler yapıyorsun. Peki, nerede kaldı

senin meleklere inandığın?" diyor yapıştırıyor soruyu.

Meleklere inandım diyorsun, insanlar etrafındayken yapmadığın kusurları, kabahatleri, günahları; yalnız başına kaldım dediğin zaman yapıyorsun. Melekler var, vazifeli melekler var, senin vücudunda çevrende, yerde gökte melekler var, onlardan utanmıyor musun? Varlığına inanmıyor musun?

Onun için bu da hatırımızdan gitmesin ki; her nerede olursak olalım, her ne şekilde olursak olalım gören var. Bir kere Allah-u Teàlâ Hazretleri;

وَهُوَ مَعَكُمْ أَيْنَ مَا كُنْتُمْ (الحديد: ٤)

(*Ve hüve meaküm eyne mâ küntüm*) "Siz nerede olursanız olun, Allah-u Teàlâ Hazretleri sizinle beraberdir." (Hadîd, 57/4) buyuruyor.

Onun için edebe riayet etmek lazım! Evliyâullah, bazı büyükler ayaklarını uzatarak bile yatmamışlar edeplerinden. Sonra melekler var, evliyâullahın ruhaniyetleri var; meşâyıhımızın, sâdâtımızın, evliyâullahın etrafımızda ruhaniyetleri var…

Onun için Allah bize huzurda olmanın edebini, daima bizi gören, bilen, bakan, murakabe eden varlıklar olduğunun şuuru içinde yalnız olduğumuz zaman da edepli, edebi muhafaza eden sâlih kullar olmayı cümlemize nasib eylesin…

Fâtiha-i şerîfe mea'l-besmele!

18. 11. 1990 – İskenderpaşa Camii

06. ALLAH'IN TAKSİMİNE RAZI OL!

Eùzü bi'llâhi mine'ş-şeytâni'r-racîm.
Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

El-hamdü li'llâhi rabbi'l-àlemîn… Hamden kesîran tayyiben mübâreken fîhi alâ külli hàlin ve fî külli hîn… Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ senedinâ ve mededinâ muhammedin ve âlihî ve sahbihî ecmaîn… Ve men tebiahû bi-ihsânin ilâ yevmi'd-dîn.

Emmâ ba'dü, fa'lemû eyyühe'l-ihvân... Feinne efdale'l-hadîsi kitâbu'llàh... Ve efdale'l-hedyi hedyü seyyidinâ muhammedin salla'llàhu teàlâ aleyhi ve sellem... Ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ... Ve külle muhdesetin bid'ah... Ve külle bid'atin dalâleh... Ve külle dalâletin ve sàhibehâ fi'n-nâr... Ve bi's-senedi'l-muttasıli ile'n-nebiyyi salla'llàhu aleyhi ve selleme ennehû kàl:

أَدِّ مَا افْتَرَضَ اللهُ عَلَيْكَ ، تَكُنْ مِنْ أَعْبَدِ النَّاسِ ؛ وَاجْتَنِبْ مَا حَرَّمَ اللهُ عَلَيْكَ ، تَكُنْ أَوْرَعَ النَّاسِ ؛ وَارْضَ بِمَا قَسَمَ اللهُ لَكَ ، تَكُنْ مِنْ أَغْنَى النَّاسِ (عد. عن ابن مسعود)

RE. 21/4 (*Eddi me'fteradallàhu aleyke, tekün min a'bedi'n-nâs; ve'c-tenib mâ harrama'llàhu aleyke, tekün min evrai'n-nâs; ve'rda bimâ kasema'llàhu leke, tekün min ağne'n-nâs.*)
Sadaka rasûlü'llàh, fî mâ kàl. ev kemâ kàl.

Allah-u Teàlâ Hazretleri'ne sonsuz hamd ü senâlar olsun! Uzun bir ayrılıktan sonra yine bizi birbirimize kavuşturdu.

Allah cümlemizden razı olsun... İbadetlerinizi, taatlerinizi rızasına ermeye vesile eylesin... Yolunda dâim eylesin… Ümmet-i Muhammed'e hüsnü hizmet eyleyerek, iki cihan saadetine ermenizi sizlere ve bizlere nasib eylesin…

Peygamber Efendimiz SAS, bizim başımızın tacı, rehberimiz, önderimiz, üsve-i hasenemiz, efendimiz olduğu için onun hadîs-i şerîflerini okuyoruz; onlarla hayatımıza yön vermek, Allah-u Teâlâ

hazretlerinin dilediği yolda gitmek için... Bu hadîs-i şerîfler dinimizin ve İslâm ahlâkının kaynaklarıdır. İbadetlerimizin nasıl yapılacağını gösteren vesikalardır, belgelerdir. Bunları tekrar tekrar okuyacağız.

Kitabı bitirmiştik yeniden başına geçtik. Yine bitireceğiz yine başına geleceğiz, yine bitireceğiz yine başına geleceğiz. Kur'ân-ı Kerîm'i tekrar tekrar okuduğumuz gibi, Rasûlüllah Efendimiz'in seçme hadislerini de böylece tekrar tekrar okuyacağız.

Diğer kitapları da böyle okuyalım. Dinimizde bize lazım olan ilmihal kitaplarımızı, önemli kitaplarımızı bir kere okuyunca kenara bırakmayalım. Hafızamıza iyi yerleşsin diye tekrar tekrar okumak bize Kur'ân-ı Kerîm'in hatmini indirince tekrar başa geçtiğimizden bir örnek kalsın, âdet olsun, böylece okuyalım inşaallah…

Bu hadîs-i şerîflerin izahına geçmeden önce, Peygamber Efendimiz'e sevgimizin, bağlılığımızın, ümmetliğimizin gereği ve bir nişanesi ve ona biz âciz nâçiz ümmetlerinden bir hediye-i Kur'aniye olsun diye, onun ruhuna hediye etmek için ve onun âlinin, ashabının, etbaının ruhlarına hediye olması için;

Peygamber Efendimiz'in mânevî ve hakikî vârisleri olan ulemâ-i muhakkıkîn, meşâyih-i vâsilin, mürşidîn-i kamilîn sâdât-ı turuku aliyyemizin; Ebû Bekr-i Sıddîk ve Aliyyü'l-Murtazâ'dan müteselsilen kendisinden feyz aldığımız büyük hocamız Muhammed Zâhid-i Bursevî Hazretlerine kadar güzerân eylemiş olan cümle sâdât ve meşâyih-i turuku aliyyemizin ruhlarına hediye olsun diye;

Bu kitabı yazan Gümüşhaneli Hocamızın ruhuna hediye olsun diye, bu hadîs-i şerîfleri zahmet çekip toplayıp, kitaplara yazıp, bize kadar intikal ettirmiş olan din büyüklerimizin, alimlerimizin, ravilerin ruhlarına hediye olsun diye;

Uzaktan yakından bu hadîs-i şerîfleri dinlemeye severek koşup gelmiş olan siz kardeşlerimizin de bütün geçmişlerinin, yakınlarının, ruhları şâd olsun, onlara da bunların sevaplarından ikramlar gitsin diye;

Biz yaşayan müslümanlar da Rabbimiz'in rızasına uygun işler yapalım, Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin sevdiği kullar olalım, Peygamber Efendimiz'in sünnetini ihyâ eyleyip de yüzlerce şehid

sevabı kazanan bahtiyarlardan olalım diye, iki cihan saadetine ermemize vesile olsun diye bir *Fâtiha.* 11 *Kul hüva'llàhü Ehad* sûrelerini okuyalım, büyüklerimize bağışlayalım öyle başlayalım. Buyurun!

……………………………

a. Haramlardan Kaçın!

Mukaddimede Arapça metnini okumuş olduğumuz hadîs-i şerîf, *Râmûzü'l-Ehâdîs* isimli hadis kitabının 21. sayfasının 4. hadîs-i şerîfidir.

Bu hadîs-i şerîf Abdullah ibn-i Mes'ûd RA'dan mevkuf olarak rivayet edilmiş. Peygamber SAS Efendimiz, muhatabı olan karşısındaki sahabiye emretmiş, buyurmuş, tavsiye eylemiş ki:[32]

أَدِّ مَا افْتَرَضَ اللهُ عَلَيْكَ ، تَكُنْ مِنْ أَعْبَدِ النَّاسِ ؛ وَاجْتَنِبْ مَا حَرَّمَ اللهُ عَلَيْكَ ، تَكُنْ أَوْرَعَ النَّاسِ ؛ وَارْضَ بِمَا قَسَمَ اللهُ لَكَ ، تَكُنْ مِنْ أَغْنَى النَّاسِ (عد. عن ابن مسعود)

RE. 21/4 (*Eddi me'fterada'llàhu aleyke, tekün min a'bedi'n-nâs; ve'c-tenib mâ harrama'llàhu aleyke, tekün min evrai'n-nâs; ve'rda bimâ kasema'llàhu leke, tekün min ağne'n-nâs.*)

(*Eddi me'fterada'llàhu aleyke*) "Allah'ın sana farz kılmış olduğu vazifeleri edâ et, neleri farz kılmışsa sana onları yap; (*tekün min a'bedi'n-nâsi*) insanların en âbidi olursun."

"—Allah'ın emirlerini edâ edersen, insanların en ibadet edicisi, ibadette en ileri dereceye varanı olursun. Ne buyurmuşsa buyruğunu tutarsan, insanların ibadette en yüksek mertebeye ulaşmışlarından birisi de sen olursun. Çünkü birçok kimse bu yolu seviyor, bağlanıyor, tutuyor. Sen de onlardan birisi olursun!"

---

[32] Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.I, s.218, no:201; Ebû Dâvud, *Zühd*, c.I, s.143, no:131; Hennâd, *Zühd*, c.II, s.501, no:1032; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.V, s.220; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XXXIII, s.177; Abdullah ibn-i Mes'ûd RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XVI, s.237, no:44296; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.II, s.85, no:953.

Muhterem kardeşlerim!

Bu bizim dinimizin ibadetleri o kadar kıymetli, o kadar önemli, sonuçları o kadar bereketli; insanlığa, cemiyete, ruha, bedene o kadar faydalı şeylerdir ki… Dünyanın üzerindeki müslümanlardan başka milletleri incelediğiniz, çeşit çeşit kültürleri tanıdığınız, dünyayı dolaşıp da başka diyarları gördüğünüz zaman Müslümanlığın ne kadar yüksek bir yol olduğunu; ne kadar asil, ne kadar güzel, ne kadar mükemmel bir yol olduğunu insan o zaman anlıyor. Mukayese etmeyince anlamıyor. Mukayese ettiği zaman nerede o nerede o! Kıyas kabul etmeyecek üstünlüğünü insan o zaman anlıyor.

Bizim her ibadetimizin bize farz kılınmasından dolayı, Allah'a sonsuz şükran borcuyla dolmamız lazım, "Yâ Rabbi iyi ki bize bunu farz kılmışsın!" diye teşekkür dolmamız lazım. İçimiz minnet duygusuyla, şükür duygusuyla dolması lazım.

Abdest, gusül, bizi tertemiz yapıyor; günde beş defa temizliyor. Vücudumuzu temizliyor her bakımdan. Başka milletlerde olmayan bir temizliğe ulaştırıyor. Namaz günde beş defa bizi Rabbü'l-àlemîn'e bağlıyor. Bize Rabbimizin kulu olduğumuza dair huzûr-ı Rabbi'l-izzete götürüp götürüp kaydımızı tazelettirip kulluğa çekiyor, doğru yola çekiyor namaz…

Namazın içindeki rükûsu, sücûdu hepsi ne kadar güzel jestler. Rabbü'l-àlemîn'in huzurunda alnımızı yere koyuyoruz. Ne kadar güzel! Yani parça parça, detay detay, desen desen düşündüğümüz zaman her birine ayrı hayran oluyoruz. Bütün bütün düşündüğümüz zaman, kuş bakışı baktığımız zaman, o zaman da mükemmelliğine hayran oluyoruz.

Rabbü'l-àlemîn bizi günde beş defa yıkattırıyor. Günde beş defa huzuruna çıkarttırıyor, kabul ediyor huzuruna. "Gel, ben bıkmam senin gelmenden, huzuruma en aşağı beş defa gel!" buyuruyor. Kabul ediyor en büyük huzura…

Reis-i Cumhur'un huzuruna insan teklifsiz çıksa sevinmez mi?

"—Huzurum açık gel. Namaz kıldın mı, huzurumdasın. Huzuruna kabul ediyor bizi, kendisiyle konuşturuyor. Hamd ettiriyor, şükrettiriyor, tesbih ettiriyor. Şahane bir şey!

Sonra oruç! Son derece sıhhate faydalı, son derece hikmetli, son

derece güzel bir ibadet. Teravih, orucun arkasından tam yerli yerinde… 20 rekât olması, fazla olması tam yerli yerinde... Çünkü oruçtan sonra sofrada ölçüyü kaçırıyoruz, bol yiyoruz. Onun öğütülmesi için ibadet de çok oluyor. Hepsi güzel, hepsi yerli yerinde, gayet güzel!

Gece ibadeti, gündüz ibadeti, zekât, hac… Bunların hepsi insanın mutluluğu için, toplumun selâmeti, saadeti için, en güzel ilaçlar. Yani biz Allah'ın emirlerini tutan bir kavim olsak; topumuz yani hepimiz… Siz tutuyorsunuz, siz camiye geliyorsunuz da büyük bir kısmı da plajda… Herkes tutmuyor. Siz haramdan kaçınıyorsunuz da herkes kaçınmıyor. Siz günahtan kaçınıyorsunuz da herkes kaçınmıyor. Siz yalandan, dolandan, aldatmaktan, haramdan kaçınıyorsunuz başkası kaçınmıyor.

Sıkıntılarımız Allah'ın emrine uymayan insanlardan kaynaklanıyor. Yoksa bizim toplumumuz mutlu olacak. Biz kendi içimizde mutluyuz. Mutlu olacak ama Allah'a itaat etmekten mutluluk doğuyor, Allah'a âsi olmaktan her türlü kötülük çıkıyor.

Onun için Allah'ın emrettiklerini yaparsanız bunların hepsi birer reçetedir. İnsanların en âbidi, Allah indinde en makbulü olursunuz, yeter yani. Sadece farzları yapsanız yeter. Sadece farzlarla hiçbir farzı ihmal etmeden yapsanız yeter. Ama tabii farzların yanına başka eklemeler de yapa yapa derecesi artıyor, evliyâ oluyor insan. Kurbiyet-i ilâhîyeye nâil oluyor. Allah'ın yakın kulu oluyor. "Kul bana böyle ibadet eder, eder; ben onu severim; ondan sonra ona her türlü yardımı yaparım!" diye Rabbü'l-àlemîn hadîs-i şerîflerde bize bildiriyor.

Onun için yolumuz ne?

Allah'ın emirlerini öğrenip, baş üstüne deyip tutmak. Yasaklarını öğrenip, pekiyi deyip onlardan elimizi eteğimizi çekmek. Mutluluk burada, iki cihan saadeti bunda… İnsan o zaman en âbid, en iyi kul derecesine yükselir.

(*Ve'c-tenib mâ harrama'llàhu aleyke*) "Allah'ın haram kıldıklarından uzak dur; (*tekün min evrai'n-nâsi*) insanların takvası, verâsı en yüksek olanı olursun."

Nasıl takvâ ehli olacağım ben? Takvayı çok seviyor Allah. Kur'ân-ı Kerîm'de çok methetmiş Mevlâmız. Nasıl takvâ ehli

olacağım?

Allah'ın yasak kıldıklarını yapmayacaksın; harama bakma, faizi yeme, içkiyi içme, yalan söyleme, gıybet etme, suizanda bulunma...

Şimdi bizim bir kusurumuz, toplumumuzun bir kusuru; elle tutulur, gözle görülür, maddî müşahhas şeyleri anlıyor da, görülmeyen şeyleri anlamıyor.

Mesela içkiyi içiremezsin, neden?

Haram der bilir. Küçüklüğünden beri içki şişesini gördükçe tamam bu haramdır bilir, bunun içinde içki var mı diye kaçınır. Çikolatanın içine likör koysalar yoo onu bile yemiyoruz. Şekerin, pastanın içerisine karıştırsalar yemiyoruz. Domuz eti katiyen yediremezsin müslümana, biliyor. Maddî, görünen bir şey.

Ama gıybet etmek, o da haram! Ondan haberi yok. Boyuna gıybet, gece gündüz; sohbetlerde, kahvelerde, evlerde, dükkânlarda gıybet gıybet gıybet... Harıl harıl haram işleniyor. Yalan, sonra dargınlık. Dargınlık da haram.

"—Üç günden fazla bir müslümanın öteki müslümana dargın kalması haram." diyor.

Sahih kitaplarda Peygamber Efendimiz'in hadis-i şerifleri var. Millet biribiri ile küs, konuşmaz, görüşmez, selam vermez, selam almaz, el sıkmaz, musafaha etmez, uzaktan kaçar, yolunu değiştirir.

Yasakları ayırmaya hakkımız yok. Allah'ın yasaklarının hepsi yasaktır. Faiz yemek, domuz eti yemek, içki içmek haram olduğu gibi gıybet de, suizan etmek de, dedikodu etmek de haram. Laf taşımak da dargın durmak da haram. Bunları da bileceksin. Onları bilip de yarısı bilip yarısını bilmemek bizim kusurumuz, toplumun kusuru oluyor. Eskiler bilirdi bunu.

Mesela Osmanlıların bir büyük âliminin hayatını okuyordum. Orada bir kişiden bahsediyor. O şahsı herkes severmiş, çok severmiş herkes. Herkes hayranmış ona. Birisi ona sormuş ki;

"—Seni niye herkes seviyor? Hiç düşmanını görmedik, herkes sana hayran?"

Diyor ki:

"—Ben hocamdan bir keresinde bir fena azar işittim. Birisini gıybet ediyordum, 'Sen de mi gıybet edicisin?' diye beni bir fena

halde azarladı, ondan sonra gıybetten dilimi çektim, hiç kimsenin aleyhinde bir söz söylememeye ahd ettim. O zamandan beri de herkes beni seviyor.”

Bak, nasıl dikkat ediyorlar. Komşuluğa, arkadaşlığa, vefaya dikkat ederler; ahdine sâdık olmaya, verdiği sözü yerine getirmeye dikkat ederler.

Şimdi bir hacı kardeşimiz diyor ki:

“—Falanca kimseyi seviyorum ben ama ona küskünüm.” diyor. Demin konuşuyoruz küskünüm diyor.

Niye?

Söz verdi, mukavele yaptı, semtime bile uğramadan gitti başka yerle anlaştı diyor. Söz namus demektir. Ahid, anlaşma insanı mesuliyet altına sokar, sözünde durması lazım.

Onun için Allah’ın emirlerini tutacaksınız, tutacağız. Allah’ın yasaklarından da kaçacağız. Ama görülen yasaklarından kaçıp mânevî yasaklarından kaçınmamak olmaz. Domuz eti yemekten bucak bucak kaçıyorsun; soruyorsun:

“—Bu salam domuz etinden mi? Bu yemeğin içinde bilmem haram malzeme var mı?” diye soruyorsun da niye gıybete, yalana, dolana, iftiraya, bühtana, nemimeye, laf taşımaya, kötü ahlâka, hasede, kine yol açıyorsun? Niye onu yapıyorsun?

Onu da yapmayacağız. Yani bizim bu neslimizin bilmediği mânevî suçlar. Mânevî suçları yapmak sanki serbest, sadece gözle görünür maddî suçları işlemek yasak sanıyor.

Namazı kılıyor farz olduğu için, orucu tutuyor ama mânevî vazifeleri yapmıyor. Domuz etinden içkiden kaçınıyor ama mânevî günahlardan onlar kadar, onlardan daha büyük tehlikesi olan daha büyük suç olan şeyleri yapmaktan bir an geri durmuyor. Gece gündüz ona devam edip duruyor.

Tabii o zaman ne ibadetin tadı kalıyor, ne sevap kazanabiliyor, ne evinde ne kesesinde bereket oluyor:

“—Ya ben namaz da kılıyorum niye benim işlerim rast gitmiyor, niye başım beladan kurtulmuyor?” diye hayret ediyor.

Niye hayret ediyorsun! Sen haramları çiğneyen bir insansın, günahkâr bir insansın, Allah’ın sözlerini tam manasıyla tutmuyorsun.

Onun için bilmiyorum biraz böyle döne döne cümleleri tekrar tekrar söyledim. Anlatabildim mi?

Görünmeyen günahları da, yani mânevî günahları da işlemeyeceğiz. Elle tutulur günahları işlemiyoruz, domuz etine içkiye yanaşmıyoruz. Çünkü görülüyor elle tutuluyor. Ama görünmeyen şeyleri mesela yalan hiç söylemeyeceğiz, birisinin aleyhinde hiç gıybet yapmayacağız, suizanda bulunmayacağız. Birisi suizanda bulunursa, susturacağız, iftira atmayacağız, yalan şahitlik yapmayacağız meselâ… Bunları da unutmayalım. İnşaallah. O zaman insanların en verâ sahibi insanı oluruz. En iyilerinden, en yüksek, takvası en ileri kimselerden oluruz.

Üçüncü tavsiyesi de Efendimiz'in;

(*Ve'r-da bimâ kasema'llàhu leke*) () "Allah'ın taksimatına razı ol, sana kısmet olarak ne nasip etmişse ona razı ol; (*tekün min ağne'n-nâsi*) o zaman insanların en zengini olursun."

Bu da bir önemli iştir. Eski insanlarda kanaat denilen bir duygu vardı. Yani Allah kendisine ne vermişse, "El-hamdü-lillah, çok şükür yâ Rabbî!" diyordu ve kanaat ediyordu. Aç gözlülük yapmıyordu, başkasının elindekine göz dikmiyordu, hırs beslemiyordu, harislik, tamahkârlık yapmıyordu, rahat idi. Gönlü zengin diyorduk böylelerine; gönlü zengin bir insan.

Şimdiki zamâne insanları, elinde ne kadar çok olursa olsun daha yukarıya bakıyor. Yine mutsuz;

"—Niye onda var da bende yok?!" diye kıvranıyor.

İçinden, hasedinden çatlayacak, sırtından çatlayacak gibi oluyor. Allah'ın taksimatına razı değil. Allah'ın kendisine verdiğine:

"—Eh, el-hamdü lillâh bugün bunu nasip etmiş, çok şükür helalinden bunu yedim, çok şükür." diyemiyor.

Demek ki insan Allah'ın hükmüne, kazasına, kaderine, taksimatına razı olduğu zaman, gönlü en zengin insan, mânevî bakımdan en huzurlu insan oluyor. Sonra şükür duygusuna sahip olunca bir insan mânevî bakımdan da Allah bereketini veriyor; kesesi, malı, hanesi, mülkü, tarlası bereketlenmeye başlıyor. Şükürden bereketleniyor.

Çünkü Kur'ân-ı Kerîm'de Allah-u Teàlâ Hazretleri açıkça beyan

ediyor:

لَئِنْ شَكَرْتُمْ لَأَزِيدَنَّكُمْ وَلَئِنْ كَفَرْتُمْ إِنَّ عَذَابِي لَشَدِيدٌ (إبراهيم:٧)

(*Lein şekertüm leezîdenneküm*) “Siz eğer şükredici olursanız, verdiğim nimetlerin şükrünü yapacak bir duyguda olursanız, şükürle hareket eden kullar olursanız; ben mutlaka ve mutlaka, o nimetlerinizi arttırırım. (*Ve lein kefertüm inne azâbî leşedîd*) Eğer küfrân-ı nimette bulunursanız, yâni nimetin kıymetini bilmezseniz, değerlendirmezseniz, küçümserseniz; o zaman da azabım çok şiddetli olur.” (İbrâhim, 14/7)

Bu ayet-i kerimeden anlaşıldığına göre, şükredildiği zaman mal artıyor. Şükredilmediği, küçümsendiği, burun kıvrıldığı zaman, “Ah, amaan, bu mu verilecekti?” filan diye... Hani derler ya: Dilenciye hıyar vermişler, eğri diye beğenmemiş. Bir tekerleme ama insanların durumu bazen böyle oluyor.

Allah’ın verdiğine razı değil. Razı olmayınca, “Sen benim verdiğime razı değilsin!” diye Allah da sevmiyor. “Evet, şimdi şunu veriyorum, yarın başka şey veririm. Sonra sana verdiğim şeyi herkese de vermiş değilim.” diyor.

Afrika’da insanlar açlıktan ölüyor, çocukların üzerine sinekler konuyor, bir deri bir kemik kalmışlar. Televizyonlarda, resimlerde, gazetelerde görüyoruz yüreğimiz parçalanıyor. “Bak sana el-hamdü lillâh Allah her çeşit nimet vermiş. Senin memleketin güzel bir memleket... Çok huzurlu bir durumdasın. Zulüm yok, asma kesme yok!” filan diye insan içinde bulunduğu nimetin kadrini bilip şükretmesi lazım. Bunları tavsiye ediyor Peygamber Efendimiz.

Hatırımızda tutup yapabileceğimiz üç şey tavsiye etti:

1. Allah’ın emirlerini tutacağız o zaman en âbid kul oluruz.

2. Allah’ın yasaklarından kaçacağız o zaman en takvâlı kul oluruz.

3. Allah’ın taksimatına, kısmetine razı olacağız; o zaman mânevî bakımdan en zengin kul oluruz. Huzurlu oluruz, el-hamdü lillâh çok şükür… Mutlu oluruz, bahtiyar oluruz.

Bu üç tavsiyeyi unutmayalım!

b. Zekât Malı Temizler

İkinci hadîs-i şerîf;
Enes RA'dan Efendimiz'in ikinci hadis-i şerifi:[33]

أَدِّ الزَّكَاةَ الْمَفْرُوضَةَ ، فَإِنَّهَا طُهْرَةٌ تُطَهِّرُكَ ؛ وَائْتِ صِلَةَ الرَّحِمِ ، وَاعْرِفْ

حَقَّ السَّائِلِ ، وَالْجَارِ ، وَالْمِسْكِينِ (حم. ك. عن أنس)

RE. 21/5 (*Eddi'z-zekâte'l-mefrûdate, feinnehâ tuhratün tutahhiruke; ve âti sılate'r-rahimi, ve a'rif hakka's-sâili, ve'l-câri,*

---

[33]Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.136, no:12417; Hàkim, *Müstedrek*, c.II, s.392, no:3374; İbn-i Zenceveyh, *el-Emvâl*, c.III, s.159, no:1076; *Müsnedü'l-Hàris*, c.I, s.446, no:286; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.III, s.199, no:4332; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VI, s.294, no:15769; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.II, s.84, no:952.

ve'l-miskîni.)

(*Eddi'z-zekâte'l-mefrûdate*) “Senin üzerine yazılmış, farz kılınmış olan zekâtını edâ et, öde!” Zekât vazifeni ver. Paradan, altından, gümüşten zekât kırkta birdir. Koyundan kırkta birdir, deveden sığırdan şöyledir, bilmem tarladan bahçeden mahsulden hububattan şu miktardadır. Mal varlığı olan bir insanın, zenginliği olan bir insanın dini bir vazifesi var.

Nedir?

Zekât… Zekât veriyorsun, vermen gerekiyor. Müslüman kardeşlerine, fakirlere vermen, mutluluğu yaygınlaştırmak gerekiyor. Sen yiyeceksin o aç kalacak, sen sevineceksin o üzülecek, sen bayram edeceksin, eğleneceksin o kahrolacak, sen yaşayacaksın o ölecek… Bu bencillik. Allah bunu sevmiyor. Senin helâl olan malından bir kısmını, Allah müslüman kardeşlerine vermeni istiyor. Fakirlere, miskinlere, yoksullara, borçlulara, gazilere, yolda kalmışlara… Sayıyor sekiz kalem şeyi âyet-i kerîme , bu paraları vermek gerekiyor. Zekât diyoruz buna.

Biliyoruz da zekâtın farz olduğunu, çok kimse de biliyor. Zenginler de zekâtlarından ayırıyorlar. Yalnız tarla sahipleri bilmiyor. Tarla sahipleri mahsullerinin öşrünü vermesi gerektiğini çoğu bilmiyor. Tarla sahibi de mahsulünün öşrünü verecek. Hayvan ve sürü sahipleri de mallarının zekâtlarını verecekler ve böylece temizlenecekler.

Ne diyor Peygamber Efendimiz bakın?

“Sana farz kılınmış olan zekâtı öde, edâ eyle; (*feinnehâ tuhratün tutahhiruke*) çünkü o, seni temizleyen bir ameliye, bir temizleyici işlemdir.”

Seni pâk ediyor. Çünkü malında fakirin hakkı kalırsa hem maddeten pisleniyor mal, onu verdiğin zaman malın temizleniyor; hem de sen bu iyiliği yaptığın için kalbin temizleniyor, mânevî bakımdan temizleniyorsun. Yani hem malını temizliyor haramdan, hem de senin kalbini temizliyor kötü duygulardan. Her bakımdan pırıl pırıl pak bir insan oluyorsun zekâtını verdiğin zaman… Bir insan zekâtını vermediyse, malına fakirin hakkı karıştığından haram karışmıştır.

“—Hayır, ben kimsenin parasını almadım?”

İstediği kadar çırpınsın. Almadın, almadın ama vermen

gerekeni vermediğin için para karıştı yine, yine pislendi senin malın. Onun için onun hayrını görmezsin. Fabrikana bir kıvılcım gelir, 50 - 100 milyon zarara girersin. Araban bir kaza yapar, şu kadar milyon zarara girersin. Bir hastalık verir Allah, şu kadar masraf edersin. O para çıkar senden, fitil fitil gelir burnundan. Cebinden düşürürsün, hırsıza kaptırırsın...

Öyle ibretli örnekler var ki! Kimseyi de kırmak istemiyorum ama bilmeyenlere de anlatmak istiyorum.

Birisi bize çok sevgi gösteriyordu, iyi, Allah razı olsun, Allah da onu sevsin. Ondan sonra dedi ki;

"—Ben size, filanca yerdeki malımı sizin vakfınıza vereceğim.

Eh, Allah razı olsun. Çünkü biz kendimiz muhtaç değiliz. Ben fakir bir insan değilim, zengin bir insanım ben. Ben de, benim de vazifem var, benim de talebelere, başkalarına karşı hayır yapmam gereken bir şey. Ama hayır yapılacak insanlar çok, yapanlar az. Bunları toplayıp, yapıp Müslümanlığa faydalı işler yapmak istiyoruz, fakir talebeleri okutmak istiyoruz. Taşradan gelmiş, sekiz tane çocuğu var bir memurun, zavallı, postacı, bilmem ne, köylü, büyük şehirde okuyan oğluna para yetiştiremiyor. Tarla satması lazım, yoksul, onu da yapamıyor. Tarlası da yoksa, biz onları okutmak istiyoruz, hayırlı işler yapmak istiyoruz.

Memnun olduk, pekâlâ, Allah razı olsun dedik. Ondan sonra geliyoruz gidiyoruz, hatırlatıyoruz, arkadaşlar hatırlatıyorlar, oralı olmuyor.

"—E, biz senin gırtlağına bastık da senden zorla mı istedik parayı?"

"—Hayır."

"—Sen kendi gönlünden bu hayrı yapacağım demedin mi?"

"—Evet, dedim."

"—Niye yapmıyorsun?"

Muhterem kardeşlerim!

Şeytan, bir insanın hayrı yapmasını içine vesvese verip geciktirir. Ya vaz geçirtir, ya da biraz tehir ettirtir. Hayırlı işi tehir etmek doğru değil. Hayırlı işi tehir edenlerden çok misaller biliyorum ben aziz kardeşlerim. Bu misal de canlı bir misal.

Çok sevdiğim bir insan, çok acıyorum ama sizlere ibret olsun

diye, isim söylemeden şehir söylemeden bunu anlatacağım, olmuş bir hadise. Çok ihtiyacımız var orada bizim, o söylediği hayrı yapsa orada epeyce işimize yarayacak. Allah Allah! Adam vermedi yerini. Birkaç katlı bir binası var onu verecekti, biz de orada hayırlı faaliyet yapacaktık. Güzel bir iş olacaktı. Sevap kazanacaktı, vermedi.

Birkaç defa daha hatırlattık yapmadı. Ondan sonra öğrendik, satmış. Eh, satarsa satar. Ama bir insan söz verdi mi ahdine sâdık olmalı. Erkek insan verdiği sözü tutar, tutmadı bize karşı sözünü…

Benim kalbim kırıldı.

Neden? Bizi bir heveslendirdi, bir mahrum bıraktı.

Kapıya gel bakalım ben sana bir şey vereceğim dedi. Kapıda bekletti bekletti, vermedi gibi yani. Gel seni evimde ziyafet çekeceğim yemek yedireceğim dedi. Ondan sonra, haydi bakalım çık dışarıya demiş gibi yani. Üzüldüm ben. Bayağı da heveslenmiştik, orada ihtiyacımız da vardı. Hocamız da orada bazı teşebbüsler yapmak istemişti de olmamıştı filan.

Sonradan öğrendim, bu sefer öğrendim ki parasını birileri çarpmış. Yani bize vereceği para kadar paraları çarpılmış, vermemişler, havaya gitmiş. Bize verseydi hayra gidecekti, hayır devam edecekti, sevap kazanacaktı. Sözünde durmadı şeytan onu geciktirdi engelletti. Tekrar tekrar hatırlattığımız halde hı hı dedi. Ondan sonra da bir haram yiyici insan yanına yanaştı ağladı sızladı, allem etti kallem etti, onun paralarını elinden aldı. Onu ömründe ağlattı, üzdü filan. Böyle oluyor, ibretli bir şey.

Başka bir kardeşimizi hatırlıyorum:

"—Şu hayrı yapacağım, bu hayrı yapacağım…"

Eh, maşallah yap bakalım. Yani cami yapsan, içinde namaz kılarlar. Minare yapsan, çıkar ezan okurlar. Şadırvan yapsan, abdest alırlar, iyi olur; yani yap mübarek! Çoluk çocuğun yok, geride kalanların da geçim sıkıntısı yok. Yap!

"—Yapacağım edeceğim, yapacağım edeceğim…"

Yapamadan öldü gitti.

Hayrı çabuk yapın, verdiğiniz sözü tutun. Sözünüzde durun, dönmeyin, dönmeyelim.

Biz bir dergi çıkartalım dedik, herkes 25 Milyon versin dedik.

Belirli seviyede olan insanlar, vermediler.

E söz verdin, niye vermiyorsun?

Hayırlı bir iş yapacaksın! Bazıları da verilmesin diye dolaştılar kapı kapı… Kimisi hayır yapıyor kimisi hayrın yapılmaması için kapı kapı dolaşıyor. Ne ibretli dünya şu dünya! Verenler kazandı, vermeyenler mahrum kaldı. Hayrın yapılmaması için kapı kapı dolaşanlar da ahirette hesabını bakalım nasıl verecek?

Çok ibretli! Şu dünya hayatına, etrafınıza bakarsanız ve çeşitli şekillerde davranan insanların àkıbetlerine bakarsanız, çok ibretler alırsınız. Allah bizi rızası yolundan ayırmasın…

Cimrilik kötü bir huydur. Peygamber Efendimiz buyurmuş ki:

"—Farz olan zekâtından öde, o senin malını ve seni temizler."

İkinci tavsiyesi:

(*Ve âti sılate'r-rahimi*) "Akrabaya olan vecibelerini de yerine getir. Yani onlara da para pul ver."

Sıla-i rahimi millet sadece ziyaret sanıyor. Yani millet paralı bir iş yapmaktan bucak bucak kaçıyor arkadaşlar:

"—Para isteme benden, buz gibi soğurum senden." demiş şakacının birisi.

Çok sıcak bir havada bile birisini serinletmek istiyorsanız para isteyiverin, tamam buz gibi soğuyor orada hemen.

Birisi varmış çok zengin, bizim rahmetli cennetmekân Ali Yakub hocaya sormuş:

"—Ben zikri nasıl yapayım? Zikr-i hafî mi yapayım zikr-i cehrî mi yapayım? İçimden mi Allah diyeyim, dışımdan bağıra bağıra mı Allah diyeyim?"

O da onun cimriliğini bildiği için demiş ki ona:

"—Sen zikri böyle yapacaksın. Yani eline para almış da para veriyor, sayıyor gibi böyle böyle… Al, bir iki üç dört, sen böyle yapacaksın." demiş. Böyle değil de Allah Allah Allah diye değil de sen böyle yapacaksın.

Bu cimriliği, şuhh-u nefsi, nefsin cimriliğini yenmesi gerekiyor müslümanın… Peygamber Efendimiz önümüzde, cömertlerin âbidesi, şâheseri. Derya gibi cömert... Eline geçeni akşama bekletmeyen...

Hz. Ayşe Anamız, onun mübarek zevcelerinden, bizim başımızın tâcı örneğimiz, o da öyle. Eline ne geçerse akşama bırakmamış. Bir keresinde bir mal gelmiş, para gelmiş, akşama oraya buraya hizmetçisini göndermiş dağıtmış. Akşam vakti olmuş, oruçlularmış mübarekler, sofrada bir şey yok. Hizmetçisi dayanamamış yutkunmuş, yutkunmuş... Dayanamamış hizmetçisi, ne yapsın! Demiş ki:

"—Mübarek valide, o etrafa dağıttığın şu paracıklarından biraz da akşam yemeğine ayırsaydın da, birazcık şu sofranın üstünde yiyeceğimiz bir şeyler olsaydı olmaz mıydı?"

Ona da güzel cevap vermiş. Diyor ki:

"—Önceden söyleseydin onu da yapardık, neyse bu sefer bununla idare ediverelim."

Yani hatırlatsaydın onu da yapardım diyor. Baktı ki onun canı yemek istedi dayanamayacak, yani kuru ekmeğe böyle yavan bir oruç açmaya... Akşam insanın karnı acıkıyor. Suudi Arabistan'da sıcaktan patlıyor. Biz burada sıcaktan patlıyoruz, Suudi Arabistan'da 50 derece sıcak. Orada oruç tuttun mu insanın iflahı kesilir, dermanı kalmaz. Ama öyle cömert insanlar. Büyüklerimiz öyle cömert insanlar.

Hocamız da öyleydi, ben bilirim, verdi mi doyurucu miktarda verirdi. Bize de verirdi. Çünkü biz de memuruz, 450 lira maaş alıyoruz, yarısından fazlasını kiraya veriyoruz. Bizim de ihtiyacımız vardı, verdi mi ihyâ ederdi el-hamdü lillâh, verdi mi doyurucu miktarda verirdi.

Onun için cömertlik güzel bir sıfattır. Allah cimrilikten kurtarsın insanı. Kimisinin eli titriyor veremiyor veremiyor, ölüp gidiyor. Mübarek hayatında yapsaydı hayrını, sevap kazanacaktı; mirasçılara kalıyor.

Sıla-i rahim. Sıla-i rahimi millet "akrabayla ilgi kurmak, akrabayı ziyaret" diye tercüme ediyorlar hep. Halbuki sıla, "bağış" demektir. Sıla-i rahim demek, akrabaya kesenin ağzını açıp da götürüp bir şeyler vermek demektir. Gidip kuru kuruya teyze nasılsın, yenge nasılsın demek değil… Millet hep ziyaret manasına alıyor.

Sıla-i rahim ömrü arttırır. Sıla-i rahim senin fakir akrabâ-i

taallukatına, etrafındaki şeylerine, memleketindeki akrabana bir şeyler vermen demektir. Yiyecek, giyecek, içecek, neyse para pul, yardım… Yardım demek yani. İnsan akrabasını gözetmesi lazım. Onu da tavsiye ediyor bu hadiste Efendimiz.

"—Zekâtını ver, çünkü o seni temizleyen bir temizlik ameliyesidir ve sıla-i rahimi de ver." diyor.

(*Ve âti sılate'r-rahimi*) "Sıla-i rahimi ver!" diyor; (*zür*) "Ziyaret et!" demiyor. Ver deyişinden akrabana da bağışta bulun demek anlaşılıyor. Onu da yapın! Akrabalarınızı gözetin, kollayın, çocuklarına yardımcı olun. Çok çocuklu olur, fakir olur, taşrada olur, çocukları okuyacak olur, elinizden gelen yardımı esirgemeyin.

(*Va'rif hakka's-sâili, ve'l-câri, ve'l-miskîni*) "Dilencinin hakkını bil." diyor. Kapıya geldi de dilendi adam, boş çevirme, hakkını bil. Onun bir hakkı var, onu ver demek.

(*Ve'l-câri*) "Komşunun hakkını da bil." İnsan bir dolma yapar, kebap yapar, kokusu etrafa çıktı mı komşuya da bir tabak götürüp verecek. Kandilde, bayramda, ekmek yapmışsa… Bizim köyde fırında ekmek yaparlar mesela, götürürler komşulara da sıcak sıcak verirler. Tatlılar, aşûreler mâlum, komşuya da komşunun hakkını da bilip bir şeyler vermek lazım.

Hocamız rahmetli, etrafındaki insanlara, komşularına çok şey yapardı. Odun gelirdi yarısını da komşusuna verirdi. Kendisi de alırdı, yarısını da komşuya verirdi. Postacı havale para getirirdi bunu seninle paylaşalım diye yarısını postacıya verirdi. Cömert oldu mu insan cömertliğiyle anılıyor.

Bir de kimin hakkı var diyor: Miskinin.

Miskin kim?

Miskin de, bir şey yapmaya, para kazanmaya gücü yetmeyen insan demektir. Oturmuş kalmış, sakin sakin oturuyor, elini ayağını kıpırdatacak mecali kalmamış. Para kazanıp kendisini geçindirecek dirayette, güçte kuvvette, cevvallikte, enerjide değil.

İşte bunları gözetecek müslüman. Mutluluk yaygın olacak.

Birisi adada villalarda yaşasın, ötekisi filanca yerde gecekondularda kan kussun. İslâm böyle değil

Peygamber Efendimiz'den sonra büyük ülkeler fethedilince, sahabe-i kiramdan çoğu vali oldular. Basra'ya, Musul'a, muhtelif

şehirlere vali oldular. Valilik konaklarına girip oturmadı mübarekler. İstemem, bana gerekmez dedi. Küçük bir odada vazife yaptılar. Bizim belediye reisi seçilmiş bazı kardeşlerimiz de o lüks belediye binalarına oturmamışlar.

Mutluluğun el birliğiyle, tüm, beraberce olması lazım. Yani herkesle beraber olması, yayılması lazım. Başkalarına sendeki imkânları verdikçe Allah seni seviyor, seni mükâfatlandırıyor.

Onun için, çevrenize hayr u hasenâtı çok olan kimseler olmaya gayret edin, hepimiz öyle gayretli olalım. Parayı önceden ayıralım. Bir kardeşimiz var, Mehmet kardeşimiz Allah razı olsun;

"—Hocam, dikkat ettim, şeytan kandırıyor." diyor.

Hani ne kadar niyet etse de insan, zekâtımı vereceğim, hayır yapacağım filan diye...

"—Onun için, ben maaşımı aldım mı, zekât miktarını ayırıyorum, bu mutlaka verilecek diye onu başka cebime koyuyorum. Önüme bir hayır geldi mi, hemen orada veriyorum. Ayırmazsam, ayırıp vermek zor geliyor." diyor.

Bir tedbir güzel! Yani bir cebinizi zekât cebi ayırın, şurası benim zekât cebimdir diye. O cebe kendi paralarınızı koymayın, bu fakirin cebi deyin. Yardım imkânı, sizden bir şey istendikçe çıkartıp oradan verirsiniz. Her ay verirsiniz. Maaşınızdan bir miktar ayırabilirsiniz mesela toptan, hemen alır almaz bunun şu kadarı fukaranın hakkı diye, hayra hasenâta verirsiniz.

Zekât cömertliğin alt sınırıdır. Oradan öteye çok hayırlar yapılabilir. Daha başka nice nice hayırlar yapılabilir. Bazı büyükler kendi ihtiyacını ayırıp, sevabı çok kazanayım diye kazancının tamamını hayra verirlermiş.

Zarar mı ettiler?

Onlar daha çok kâr ettiler. Ahirete sevapları, büyük büyük sevapları götürdüler, ahirette rahat ettiler.

c. Fıtır Sadakası

Üçüncü hadis-i şerif.

Bu da Abdullah ibn-i Sa'lebe RA'dan rivayet edilmiş bir hadîs-i şerîf, sadaka-i fıtrı anlatıyor. Peygamber SAS Efendimiz

buyurmuşlar ki:[34]

أَدُّوا صَاعًا مِنْ بُرٍّ ، أَوْ قَمْحٍ بَيْنَ اثْنَيْنِ ، أَوْ صَاعًا مِنْ تَمْرٍ ، أَوْ صَاعًا مِنْ شَعِيرٍ ، عَلٰى كُلِّ حُرٍّ وَعَبْدٍ ، وَصَغِيرٍ وَ كَبِيرٍ (حم . قط . ض. عن عبد الله بن ثعلبة)

RE. 21/6 (*Eddû sâan min bürrin ev kamhin beyne's-neyni, ev sâan min temrin, ev sâan min şaîrin, alâ külli hurrin ve abdin ve sağîrin ve kebîrin.*)

Peygamber Efendimiz mâlum, Ramazan'ın sonunda müslümanların bayramdan önce, bayramdan namazından ayrılmadan fukaraya bir sadaka verilmesini emretmişti, oruçların kabulü buna bağlıydı. Küçük olsun, büyük olsun, hür olsun, köle olsun, herkesin vermesi gerekiyordu. Çok fakirse vermesi gerekmiyor da çocuk da, hür de, köle de verecek... Burada bunu tarif ediyor.

Efendimiz'in burada ifadesi şöyle:

(*Eddû sâan min bürrin ev kamhin*) "*Bür* veya *kamh* cinsi buğdaydan bir sa' miktarı olarak verilir. Yani ondan veya öbüründen... (*Ev sâan min temrin*) Veyahut hurmadan bir sa' verin! (*Vv sâan min şaîrin*) Veya arpadan bir sa' verin!"

Sa', bir ölçü, bir ölçek. Hani köylerde *şinik* vardır, *rubu'* vardır, onlar gibi bir ölçek.

(*Alâ külli hurrin ve abdin ve sağîrin ve kebîrin*) "Bir sa' buğdaydan veya hurmadan veyahut arpadan herkesin vermesi lazım, herkesin boynuna borçtur. Hür olsun, köle olsun, küçük olsun, büyük olsun verilmesi lazım!" diye bildirmiş.

İnşaallah Ramazan'da vermişsinizdir. Ramazan Bayramı zamanına kadar. Sonraya kalınmışsa, o zaman da verilecek tabii, ama ondan önce verilmesi lazım ki, bayramda tam bayram etsin

---

[34] Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.V, s.432, no:23713; Dâra Kutnî, *Sünen*, c.II, s.150, no:52; Abdürrezzak, *Musannef*, c.III, s.318, no:5785; Şeybânî, *el-Âhad ve'l-Mesânî*, c.I, s.518, no:629;

Kenzü'l-Ummâl, c.VIII, s.551, no:24121; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.II, s.119, no:1016.

fakirler. O paraları alıp da sıkıntıdan kendileri kurtarmış, bolluğa ermiş olsunlar. Sadaka-ı fıtır böyle bir vazife, boynumuzun borcu.

d. Mazluma Yardım Etmek

Dördüncü hadîs-i şerîf.

Bu hadîs-i şerîf Abdullah ibn-i Ömer RA'dan. Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:[35]

أُدْخِلَ رَجُلٌ قَبْرَهُ ، فَأَتَاهُ مَلَكَانِ ، فَقَالاَ لَهُ : إِنَّا ضَارِبُوكَ ضَرْبَةً ، فَضَرَبَاهُ ضَرْبَةً ، امْتَلأَ قَبْرُهُ مِنْهَا نَاراً ، فَتَرَكَاهُ ؛ حَتَّى أَفَاقَ ، وَذَهَبَ عَنْهُ الرُّعْبُ ، فَقَالَ لَهُمَا : عَلاَمَ ضَرَبْتُمَانِي ؟ فَقَالاَ : إِنَّكَ صَلَّيْتَ صَلاَةً وَأَنْتَ عَلى غَيْرِ طُهُورٍ ، وَمَرَرْتَ بِرَجُلٍ مَظْلُومٍ فَلَمْ تَنْصُرْهُ (طب. عن ابن عمر)

RE. 21/7 (*Udhile racülün kabrehû, feetâhü melekâni, fekàlâ lehû: İnnâ dâribûke darbeten, fedarabâhu darbeten imtelee kabruhû minhâ nâran, feterekâhu; hattâ efâka, ve zehebe anhü'r ru'bu fekàle lehümâ: Alâme darabtümânî? Fekàlâ: İnneke salleyte salâten, ve ente alâ gayri tuhûrin, ve merarte bi-racülin mazlûmin felem tensurhü.*)

Peygamber SAS Efendimiz, bir insanın kabirde neden azap göreceğini bildiriyor. Diyor ki:

(*Udhile racülün kabrehû*) "Bir adam kabrine sokuldu."

Demek ki Efendimiz onun kabre gömüldüğünde başına gelen bu hadiseyi görmüş, mânevî bakımdan peygamberlik, nübüvvet nûru ile görmüş, bize anlatıyor.

"Bir adam öldü kabrine sokuldu. (*Feetâhü melekâni*) Ona iki

---

35 Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XII, s.443, no:13610; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.VII, s.528, no:12140; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan
Kenzü'l-Ummâl, c.XVI, s.21, no:43758; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.II, s.92, no:967.

tane melek geldiler, kabre iki tane melek geldiler. (*Fekàlâ lehû: İnnâ dâribûke darbeten*) “Ona dediler ki, biz sana bir vuracağız ki göreceksin bak!” Bir vuruş vuracağız ki sana, seni bir döveceğiz ki, sana bir darbe vuracağız ki gör bak dediler. (*Fedarabâhu*) “Vuracağız dediler ve vurdular.”

(*Darabâhu darbeten*) “Bir vurdular ki, o vuruşlarının şiddetinden.” (*İmtelee kabruhû minhâ nâran*) “Kabrin içi ateş doldu.” O meleklerin o şiddetli vuruşundan, öyle bir vuruş vurdular ki kabrin içi ateş doldu, her taraf ateş oldu. Kabre giren şahıs fena bir azaba uğradı. Bu bir vuruştan kabri ateş doldu.

(*Feterakâhu*) “Melekler terk ettiler, kenara çekildiler. (Hattâ efâka) Darbeyi yiyen o şahıs uyandı, kendine geldi. (*Ve zehebe anhü'r-ru'bu*) Korkusu da sakin oldu. Dayağı yedi, ateşin acısını çekti, uyandı, korkusu da sakinleşince aklı başına gelince; (*Fekàle lehümâ alâme darabtümânî*) “Ne diye beni dövdünüz?”

Yani demek istiyor ki:

“—Ben müslümandım, kabirde ne diye bana azap ediyorsunuz, ne diye dövdünüz beni?”

Merak etti, şimdi sebebini soruyor korka korka…

(*Fekàlâ*) “Onlar, o melekler dediler ki:

(*İnneke salleyte salâten ve ente alâ gayri tuhûrin*) “Sen temiz değilken namaz kıldın. Yani abdestini tam almamış, guslünü tam yapmamış, öyle bir halde namaz kıldın diye bunu ondan yaptık.”

Şimdi bu iki sebepten olur. Abdestini aceleyle alır insan, eksik bırakır, yıkaması gereken yeri tam yıkamaz, tam temizlenmiş olmaz veyahut yüznumaraya gidiyorlar... Her zaman burada anlatıyorum İslâm'da utanmak yok, dinimizin bilgilerini anlatmak için tam söylemek gerekiyor.

Meselâ, yüznumaraya giden bir insanın tamamen temizlenmesi lazım. Yıkanması, temizlenmesi lazım. Küçük abdestini yapmışsa istibrâ olması, yani suyun kesilmesi, ıslaklığın kurulanması, silinmesi temizlenmesi, yıkanması lazım, hiç eseri kalmaması lazım.

Millet bunu bilmiyor, anası babası öğretmemiş, böyle derslerde de vaazlarda da bulunmamış veyahut hocalar bunu söylememişler. Ayak üstü dikiliyor, şar şar, şar şar… Ondan sonra hop kilotunu kaldırıyor, çekiyor, çıkıyor dışarıya… Ne kesilmesine bakıyor, ne

damlaların bitip bitmediğine bakıyor, ne onlardan istibrâ ediyor, ne şöyle sıvazlayıp silip temizliyor… Hayret edilecek bir şey!

Ben hatırlıyorum ortaokul talebesiyken bize jimnastik dersi olurdu. Jimnastik dersinde hocalar koştururdu jimnastik yaptırırlardı, mâlum herkes bilir okula gidenler. Bazı arkadaşlarımız soyunurken iç çamaşırlarını görürdük, gösterirlerdi hayret ederdik. Pis, görünüyor, pislik eseri görünüyor yani, dikkat etmiyorlar.

Büyük abdestten iyi temizlenecek müslüman. Küçük abdestten iyi temizlenecek, kurtulacak. Büyük abdestte yıkayacak, altını kurulayacak, çok dikkat edecek. Küçük abdestten sonra da tam kesilmesini bekleyecek idrarın, ondan sonra da aşağıdan yukarıya sıvazlayıp, kalanları da çıkartacak, ucunu da silecek, yıkayacak, temizleyecek, kurulayacak. Ondan sonra da dışarıya çıkınca şöyle biraz yürüyecek, hareket edecek, bir daha kontrol edecek. İkinci kontrolde yine ıslaklık oluyor. Yani bütün dikkatinize rağmen ikinci kontrolde yine bir ıslaklık olabiliyor.

Çünkü bir doktor bana söylemişti ben de size söyleyeyim. İnsanın idrar borusu düz değilmiş, kıvrıntılıymış, kıvrımlıymış. Yani hani idrar torbasından aşağı dümdüz bir boru, yallah dışarı! Öyle değilmiş. Bunun bazı kıvrımları varmış. Hatta hasta olan insanlara sonda takılırken, o kıvrımlara filan dikkat etmek gerekiyormuş diye söylemişti.

Şimdi ayakta idrarını yaparken bu kıvrımlarda, borularda kalıntılar kalıyor. Merdivenlerden yukarı çıkınca, abdest alacağım diye şadırvanın önünde otururken, kalkarken hop hepsi dışarıya… Dışarıya çıkıyor, korunmadığı, onun arkasının kesilmesine dikkat etmediği, pamuk, bez kullanmadığı için… Veyahut şimdi kâğıt kullanıyorlar ya hani, eh, ne yapalım o iş için yapılmış, imal edilmiş kağıtlar oluyor. Kullanılacak, hiç ıslaklık kalmayacak. O iyice bittikten sonra abdestini alacak.

O hiç şey yapmadan geliyor, hemen öbür tarafta idrarını yapıyor; bu tarafa oturuyor, abdestini alıyor. Kalkıyor hık yaptığı zaman, bir gayret gösterdiği zaman, ceketini alayım diye uzandığı zaman, o borularda kalanlar hop tekrar dışarıya çıkıyor. Abdesti gitti. Utanmak yok, ben bunları böyle size anlatıyorum bilin diye.

O zaman abdesti gidiyor, geliyor burada namaz kılıyor. Ama abdestsiz kıldı, gitti abdesti çünkü, tam almadı.

Kimisi de şap şap şap yüzüne, şıp şıp şıp eline, şık şık şık ayağına…

"—E, bak dirseklerin ıslanmadı yavrum!"

Yani tam yıkamıyor, yüzünü şöyle yapıyor, yanaklarını pudralar gibi yapıyor. Bu yüzünün her tarafını güzelce ıslatacak, sakalı varsa sakalını hilalleyecek. Suyun her tarafına gitmesi lazım, gözünün kıvrımlarına su gitsin diye dikkat edecek, çapağı varsa ayıklayacak. Su her tarafına gitmeyince azası yıkanmamış oluyor, yine abdest tamam olmamış oluyor.

Onun için bak burada kabirde bu sefer kabri ateş dolacak şekilde fena halde dayak yiyor. Melekler bir vurduğu zaman kabrin içi ateş doluyor. Onun için ne yapacak müslüman?

Yüznumarada çok dikkatli olacak. Tepeden aşağı şar şar, şar şar yaparsa, üstü başı batar. Duvarlara vurur, aşağıdan yukarıya sıçrar. Ne kadar şiddetli aşağıya gitmişse, aşağıdan yukarıya o kadar şiddetle sıçrar. Tedbir alacak, onun sıçramaması için tedbir alacak, çok dikkat edecek. Eğilecek, dikkat edecek.

Yüznumaralarımızın en temiz yer olması lazım. Yüznumaralar kirli olmayacak, dikkat edecek insan… Sakin sakin işini bitirecek, güzel güzel temizliğini yapacak, kurulanacak ondan sonra bekleyecek. Ondan sonra bir daha kontrolünü yapacak, ondan sonra dikkatli dikkatli abdestini alacak, her tarafını güzelce yıkayacak. Yarım yaptığı zaman kabirde dayak yiyebilir. Kabrin içi ateş dolacak gibi dayağı yiyebilir.

Müslüman abdestsiz namaz kılmaz. Münafık kılar. Namaz kıl dedin kıldım demiş Bektaşî. Ev sahibi:

"—Kalkın namaza!" demiş, kılmışlar namazı.

Namaz bittikten sonra ev sahibi demiş:

"—Ya erenler! Sen yüznumaraya gitmiştin, abdest almamıştın, haydi namaza deyince geldin namaz kıldın, abdest almadın."

Demiş ki;

"—Efendi, napayım. Namaz kıl dedin namaz kıldım, abdest al deseydin abdest de alırdım." demiş.

Yani söylemek mi lazım?

Abdest almaya dikkat edeceğiz. Namazı dikkatli kılacağız. Abdest de eksik bırakmayacağız. Azaların iyi yıkanmamasından da gayr-i tâhir olmuş olabilir insan. Bunlara her çeşit ihtimali düşünerek önem vereceğiz.

İbadet önemli bir şeydir. Allah'ın huzuruna çıkıyorsun, Allah her şeyi biliyor. Güzel yapacaksın. Sonra namaz camide başlamaz. Namaz abdest almaktan başlar diyor büyüklerimiz. Birçok kimse bunu bilmez diyor. Fatih Camii'ne yazmış; şadırvandan başlar namaz. Abdesti güzel almaktan başlar. Abdesti güzel almazsan, namaz tamam olmaz. Abdesti dualarıyla, her tarafına suyu götürerek güzel alacağız ki, kabirde böyle dayak yiyen duruma düşülmesin.

Allah hepimizi korusun kurtarsın… Abdesti güzel bozanlardan, güzel alanlardan eylesin… Namazı güzel kılanlardan eylesin…

Abdest bozmaya çok ihtimam edeceksiniz, çok dikkat edeceksiniz, çok temiz olacaksınız, iç çamaşırlarınızın kirlenmemesine çok dikkat edeceksiniz.

Bir bu sebepten dayağı yemiş öyle diyorlar. (*İnneke salleyte*

salâten ve ente alâ gayri tuhûrin) "Sen temiz değilken namaz kıldın." diyorlar. Demek ki abdesti yarımdı, tam almadı, ondan bu dayağı yedi ama ne dayak! Kabrin içi ateş dolan, kendinden geçiren bir dayak…

(*Ve merarte bi-racülin mazlûmin felem tensurhü*) "Bir keresinde de bir mazlum adamın yanından geçtin de, zalimler ona zulmederken yardımcı olmadın. Bir de ondan…"

İki sebebi var bu dayağı yemenin. Kabrin içi ateş dolmasının iki sebebi var. Bir; abdestin tam değilken, tâhir, temiz değilken namaz kıldın, o dikkatsizliğinden bu dayağı yedin, bir de bir mazlum insana zalimler zulüm ediyordu, dövüyor sövüyor, ne yapıyorsa zalim, sen de ona yardım etmedin diyor.

Demek ki müslüman ne yapacak? Mazluma yardımcı olacak, zalimi engelleyecek, mazluma yardımcı olacak.

Şimdi biz de el-hamdü lillâh şu Türkiye'mizde 55 milyon müslüman olduk, 60 milyon müslüman olduk. Bayağı el-hamdü lillâh hatırlı bir memleket olduk. Her taraftaki müslüman kardeşlerimize yardımımızı, yardım elimizi uzatmamız lazım!

Türkistan var, Kafkasya var. Ermeniler zulmeder, çeteler köyleri basar kardeşlerimizi öldürür. Bulgaristan'da neler oldu. Yunanistan'da her zaman oluyor.

Kıbrıs'ta küçük çocukları küvetlere doldurdular da öldürdüler. Utanmadan bir de Yunan milletvekilleri çıkıyor, "Kıbrıs'ta siz niye böyle yaptınız, şöyle yaptınız?" diye hesap soruyor bizim devlet adamlarına sonradan.

Bizimkiler de ses çıkartmıyorlar. Ya siz utanmadınız arlanmadınız da çocukları bile öldürdünüz. Toplu mezarları yaptınız. Açıldı da mezarlar 60 -70 tane köy ahalisi toptan öldürmüşsünüz, oraya tıkmışsınız onlar meydana çıktı. Küvetin içinde üç tane masum yavru kanlar içinde, onlara nasıl kıydınız diye cevap verememişler. Onun için mazluma yardımcı olmak da esas vazifeniz.

O nasıl olacak?

Burada kuvvetli olarak olacak, burada yani Türkiye'de kuvvetli olacağız. Buradan mazlumlara, her tarafa yardım edeceğiz. Yardım elini öyle uzatacağız. Kendisi zayıf olan başkasına yardım edemez.

e. Dünya Sıkıntıları ve Sabır

Hasan el-Basrî Hazretleri'nden mürsel olarak rivayet edilmiş. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[36]

أَدْخِلْ نَفْسَكَ فِي هُمُومُ الدُّنْيَا ، وَاَخْرِجْ مِنْهَا بِالصَّبْرِ ؛ وَلْيَرُدَّكَ عَنِ النَّاسِ مَا تَعْلَمُ مِنْ نَفْسَكَ (ابن أبى الدنيا ، هب. عن الحسن)

RE. 21/8 (*Edhil nefseke fî humûmi'd-dünyâ, ve ahric minhâ bi's-sabri, velyerüddeke ani'n-nâsi mâ ta'lemü min nefsike.*)

(*Edhil nefseke fî humûmi'd-dünyâ*) "Dünyanın himmetlerine, sıkıntılarına, dertlerine, meşakkatlerine nefsini daldır! Tabii insan para kazanmak için sıkıntı çekecek, sevap kazanmak için koşturacak. Dünyanın çeşitli faaliyetleri var, sizler ve bizlerin yapacağımız. Bunlara dal!"

(*Ve ahric minhâ*) "Bu daldığın yerden de çık, (*bi's-sabri*) sabrederek." Yani Allah rızası için yapacağın faaliyeti göze al, dal dünyanın sıkıntılarına, meşakkatlerine, çık oradan sabrederek. Çünkü çalışmadan olmuyor. Dünyada rahat yok; gayret göstermek, çalışmak lazım.

"—Yok ben tehlikeyi göze alamam, yok ben rahatımı bozamam, yok ben oraya gidemem, buraya gidemem!" derse, hiçbir hizmet yapılmaz.

Müslüman koşturacak, sıkıntıyı çekecek. Sabrı ele alarak yapacak bunları. Sabrı ele alarak koşturacak. Böyle tavsiye ediyor Efendimiz.

(*Velyerüddüke ani'n-nâsi mâ ta'lemü min nefsike*) "Senin kendi hâline baktığın zaman kendinden bildiklerin, başkalarına karşı senin hücum etmene mâni olsun."

Yani sen kendine bakıyorsun zaman zaman, kendinde kusurlar

---

[36] Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VII, s.124, no:9719; İbn-i Ebi'd-Dünyâ, *el-Ferec ba'de'ş-Şiddeh*, c.I, s.17, no:16; Hasan-ı Basrî Rh.A'tan.
Kenzü'l-Ummâl, c.XV, s.802, no:43183; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.II, s.92, no:968.

var, zaman zaman kendinde tembellik var, zaman zaman sende çeşitli duygular var, kendini biliyorsun. Karşındaki adamı da öylece mazur gör.

Bak sen olsaydın onun yerinde, işte bazen sen nasıl öyle yapıyordun, o da bu sefer öyle yaptı. Madem bazı kereler öyle yapıyordun, bu sefer de o yapmış, hoş gör. Hemen kaplan gibi üstüne saldırıp, tenkit edip, hemen yerden yere çalma; çünkü bazen de sen yapıyordun onu daha evvelleri…

Hani Nasreddin Hoca şöyle demiş ya kendisine:

"—Ah, gençlik ah!"

Sonra sağa sola bakmış:

"—Ben senin gençlikte ne olduğunu da bilirim ya!" demiş.

Biz kendimizin ne olduğunu biliriz. Başkasını tenkit ederken böyle şahlanmayalım, kaplanlar gibi şey yapmayalım. Çünkü kendimizin ne olduğunu biliyoruz. Kendimizin kusurlarımız var, tam düzeltememişiz onun için başkalarını da hoş görmeyi öğreneceğiz. Affetmeyi, kusurlarına bakmamayı, ayıplarını açmamayı, ayıplarını örtmeyi, setr etmeyi öğreneceğiz.

Bu bir kusurdur ama, ben de yapmıştım, neyse affedivereyim bu kardeşimi veya söylemeyeyim. Bu sefer bir kabahat işlemiş, inşaallah düzeltir, bağışlayayım filan gibi bir duyguya sahip olacağız. Kendi halimizi bilmemiz başkalarını hoş görmemize, affetmemize, onlara yumuşak, müsamahakâr davranmamıza, onlara çok hücum etmememize, çok acı tenkitler yapmamamıza sebep olmalı, bizi frenlemeli… İnsanoğludur, insanlar kusursuz olmaz; affedici olmak lazım!

Fâtiha-ı şerîfe mea'l-besmele!

30. 06. 1991 – İskenderpaşa Camii

07. DUANIN ŞARTLARI

Eùzü bi'llâhi mine'ş-şeytâni'r-racîm.

Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

El-hamdü li'llâhi rabbi'l-àlemîn… Hamden kesîran tayyiben mübâreken fîh… Kemâ yuhibbü ve yerdâ ve yenbagî li-celâli vechihi'l-kerîm… Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ hayri halkıhî seyyidinâ ve senedinâ ve mededinâ ve üsvetine'l-haseneti muhammedini'l mustafa… Ve âlihî ve sahbihî ve men tebiahû bi-ihsânin ilâ yevmi'l cezâ…

Allàhümme şeffi'nâ ve ardıhî annâ bi-lutfike ve keremike yâ ekreme'l-ekremîn…

Emmâ ba'dü, fa'lemû eyyühe'l-ihvân... Feinne efdale'l-hadîsi kitâbu'llàh... Ve efdale'l-hedyi hedyü seyyidinâ muhammedin salla'llàhu teàlâ aleyhi ve sellem... Ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ... Ve külle muhdesetin bid'ah... Ve külle bid'atin dalâleh... Ve külle dalâletin ve sàhibehâ fi'n-nâr... Ve bi's-senedi'l-muttasıli ile'n-nebiyyi salla'llàhu aleyhi ve selleme ennehû kàl:

ادْعُوا اللهَ وَأَنْتُمْ مُوقِنُونَ بِالإِجَابَةِ ، وَاعْلَمُوا أَنَّ اللهَ لاَ يَسْتَجِيبُ

دُعَاءً مِنْ قَلْبٍ غَافِلٍ لاَ هٍ (ت. ك. عن أبي هريرة)

RE. 21/13 (*Üd'u'llàhe ve entüm mûkınûne bi'l-icâbeti, va'lemû enna'llàhe teàlâ lâ yestecîbü, düâe men kalbühû gàfilün lâh.*)

Sadaka rasûlü'llàh, fî mâ kàl. ev kemâ kàl.

Bir başka rivayette de: (*Enna'llàha teàlâ lâ yestecîbü düâen min kalbin gafilin lâhin*) şeklinde rivayet edilmiş.

Çok aziz ve muhterem cemaat-i müslimîn!

Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin selâmı, rahmeti, bereketi dünyada, ahirette üzerinize olsun... Rabbimiz cennetiyle cemâliyle cümlenizi, cümlemizi müşerref ve mükerrem eylesin…

Peygamber SAS Efendimiz'in hadîs-i şerîflerini okumak, anlatmak, dinlemek taallüm etmek, tefeyyüz etmek için toplanmış,

bir araya gelmiş bulunuyoruz. Allah razı olsun.

Bu hadîs-i şerîflerin okunmasına ve dinlenmesine başlamadan önce Peygamber SAS Efendimiz'e bağlılığımızın, sevgimizin, saygımızın, ona karşı olan iyi niyetimizin bir nişânesi olmak üzere ruh-i pâkine hediye edelim diye ve onun mübarek âlinin, pak ashâbının, verese-i enbiyâ olan sadât ve turuk-i aliyyemizin, evliyâullahın, salihlerin, ve sâir mü'minîn-i mü'minâtın, âhirete göçmüş olan büyüklerimizin, geçmişlerimizin, akrabalarımızın ruhlarına hediye olsun diye;

Biz de Rabbimizin sevdiği razı olduğu kullar olarak yaşayalım, Rabbimizin sevdiği razı olduğu işleri yapalım, Rabbimizin sevdiği razı olduğu yolda yürüyelim, huzuruna sevdiği razı olduğu kullar olarak varalım diye, bir *Fâtiha*, üç *İhlâs-ı Şerîf* okuyalım, öyle başlayalım!

....

a. Dua Etmenin Âdâbı

Metinde iki rivayetini okumuş olduğumuz ilk hadîs-i şerîf, *Râmûzü'l-Ehâdîs*'in yirminci sayfasının sonunda. Benim kitabımda "on dokuzuncu sayfa" diye işaretlenmiş. Fakat matbularda galiba bir sayfa farkı var. Onun en aşağısındaki sayfanın, en altındaki hadisi bırakmışız. Onu okuyacağız, öbür sayfaya öyle geçeceğiz.

Tirmizî ve Hàkim Ebû Hüreyre RA'dan rivayet etmiş. Peygamber SAS Efendimiz'in, duanın âdâbıyla ilgili bir tavsiyesi.

SAS Efendimiz buyuruyor ki:[37]

ادْعُوا اللهَ وَأَنْتُمْ مُوقِنُونَ بِالإِجَابَةِ ، وَاعْلَمُوا أَنَّ اللهَ لاَ يَسْتَجِيبُ دُعَاءً مِنْ قَلْبٍ غَافِلٍ لاَهٍ (ت. ك. عن أبي هريرة)

---

[37] Tirmizî, *Sünen*, c.XI, s.383, no:3401; Hàkim, *Müstedrek*, c.I, s.670, no:1817; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.V, s.211, no:5109; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.IV, s.355, no:2205; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XIV, s.315; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.II, s.72, no:2176; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.II, s.99, no:979.

RE. 21/13 (*Üd'u'llàhe ve entüm mûkınûne bi'l-icâbeti, va'lemû enna'llàhe teàlâ lâ yestecîbü, düâe men kalbühû gàfilün lâh.*)

(*Üd'u'llàhe ve entüm mûkınûne bi'l-icâbeti*) "Ey benim ümmetim, Allah'a dua edeceğiniz zaman; 'Allah benim duama icabet eder, Allah benim duamı kabul eder, kabul edecek. Beni duyuyor, işitiyor. Benim istediğimi de verecek olan odur.' diye duanın karşılığını vereceğine candan, şeksiz, şüphesiz inanmış olarak dua edin! Hâlet-i rûhiyeniz, düşünce tarzınız, mantığınız bu tarzda olsun. Duayı bu zihniyetle yapın!"

Niye izah ediyor?

"—Ben nereden bilebilirim; Rabbim benim duamı kabul edecek mi, etmeyecek mi? Kimse kendisini zorlayamaz ki. Ne dilerse öyle yapar. Ben nereden bileyim; benim duamı kabul edecek mi etmeyecek mi?"

"—Hayır, benim Rabbim dualarımı kabul edicidir. 'Dua edin; ben sizin duanıza icabet ederim!' diye Kur'ân-ı Kerîm'de bildirmiş. Elbette benim duamı da kabul eder." diye cân u gönülden sıdk ile bağlı ve duanıza cevap vereceğine kânî olarak dua edin.

(*Va'lemû*) "Bilin ki, (*enna'llàhe teàlâ lâ yestecîbü duâe men kalbühû gâfilün lâhin*) kalbi gafil ve kafası başka yerlerde gezen bir insanın duasını Allah kabul etmez."

Bir rivayet bu…

Veyahut bir öbür rivayete göre:

(*Enna'llàha teàlâ lâ yestecîbü düâen min kalbin gafilin lâhin*) "Gafil, başka şeyle meşgul, başka şeye takılmış olan bir gönülden yapılan duayı kabul etmez." demektir.

İkisi de aşağı yukarı aynı.

Bazı insanlar vardır; bu halleri siz de bilirsiniz, bazen sizler de bizler de bu halin içine düşüp böyle yaptığımız, hatalı davrandığımız oluyor.

İnsan namaz kılıyor; "*Allàhu ekber*" dediği zaman Rabbü'l-âlemîn'in huzûr-u mânevîsine giriyor.Huzûr-u ilâhîde, alemlerin Rabbinin huzurunda el pençe divan durmuş. O kendisini görüyor; bu da ona ibadet ediyor. Fakat aklı kasapta, bakkalda, borçta, alacakta, aklına çeşit çeşit şeyler geliyor; hayaller geliyor, hatıralar geliyor…

Allah Allah, bu ne biçim namaz? Namazda mısın, keyifte misin,

oyunda mısın? Gafilâne bir namaz.

İmam efendi Cuma günü şu minbere çıkar, hutbe okur. Hutbe, “Dinlensin.” diye okunuyor. Cemaatin çoğu uyumaya başlar; hatta bazısı horlar. Yanındaki dürter, “Lütfen uyuma! Horluyorsun, cemaati rahatsız ediyorsun.” der.

Neden? Gaflet basıyor.

Halbuki Cuma günü hutbeyi dinlemek öyle önemli ki. Konuştuğun zaman cumanın sevabı gidiyor. Konuşan bir insana; “Sus!” dediğin zaman, o da bir konuşma olduğu için onun da sevabı gidiyor. O kadar önemli.

“—Herkes susacak, vaaz ve nasihati dinleyecek, istifade edecek, dini öğrenecek!” diye Allah öyle hüküm koymuş.

“—Cuma günü hutbe dinlensin!” diye emrolunmuş; dinimizin ahkâmı bu.

O kadar uyanık olması gereken zamanda uyumaya başlıyor. Namaza duruyor; televizyon seyreder gibi gönlünün içinde başka hayaller, başka işler, başka fikirler, başka düşünceler başlıyor:

“—Anahtarı falanca yerde unuttum, namazı kılınca onu alayım. Evden peynir ısmarlamışlardı; filanca yerden yedi yüz elli gram da peynir alayım. Yağlı olsun, yağsız olsun, tuzlu olsun, tuzsuz olsun, bilmem ne…”

Sen namaz mı kılıyorsun, bakkal dükkânında mısın, kasap dükkânında mısın? Kimin huzurundasın? Belli olmuyor.

Buna ne derler? Gaflet derler. Bir de oyun, eğlence gibi olduğundan *lehiv* derler.

Kur’ân-ı Kerîm’de bu insanların ne durumlara düşebileceğinin misali anlatılıyor. Allah bizi bu duruma düşürmesin…

وَإِذَا رَأَوْا تِجَارَةً أَوْ لَهْوًا انْفَضُّوا إِلَيْهَا وَتَرَكُوكَ قَائِمًا ، قُلْ مَا عِنْدَ اللّٰهِ
خَيْرٌ مِنَ اللَّهْوِ وَمِنَ التِّجَارَةِ وَاللّٰهُ خَيْرُ الرَّازِقِينَ (الجمعة:١١)

(*Ve izâ raev ticâreten ev lehveni’nfaddû ileyhâ ve terekûke kàimâ, kul mâ inda’llàhi hayrun mine’l-lehvi ve mine’t-ticâreh, va’llàhu hayru’r-râzikîn.*) [Ey Rasûlüm! Onlar bir kazanç veya bir eğlence

gördüklerinde, seni hutbede ayakta bırakarak oraya yöneldiler. De ki: Allah katında olan, eğlenceden de, kazançtan da daha hayırlıdır. Allah rızık verenlerin en hayırlısıdır.] (Cuma, 62/11)

Bir ticaret, bir kervan gelmiş; bir pazar yeri, bir eğlence var, seyranlı, seyirli yapılacak bir durum var.

"—Ey Rasûlüm! Sen Allah'ın peygamberisin, benim Rasûlümsün, insanların en kıymetlisisin, Seyyidü'l evvelîn ve'l âhirîn'sin, eşref-i mâhlukatsın, ekremü'r-rusülsün. Sen kalkmışsın konuşuyorsun, hutbe okuyorsun, vaaz veriyorsun, nasihat ediyorsun. Şam'dan kervan geldi, eğlenceli; ur bakalım, ne mallar gelmiş?' diye millet camiyi bırakıyor, ona gidiyor."

(*Ve terekûke kàimâ*) "Seni ayakta bırakıvermişler de bir kısmı kalkmış gidivermiş!"

Bu ne? Eğlence merasimi, keyif merasimi, zevk merasimi.

Şimdi şuraya bir deve kervanı gelse...

Sarıgüzel Caddesi'nde deve kervanı varmış, başında da bir merkep varmış. Herkes merak eder. Çocukların çoğu deve görmediği için onlar da merak ederler. Hadi caddelere, herkes camlardan çıkar.

Bir ayı oynatıcısı gelse tef çalıp ayı oynatsa, herkes camlara dökülür.

Eğlence, boş bir şey…

İnsanın kalbi gafil ise, gönlü gafil ise, gönlü eğlencede, boş şeylerde ise, böyle bir kalp ile, böyle bir gönül ile yapılan duayı Allah kabul etmez.

“—Ne söylüyorsun?”

“—Vallahi bilmem.

Vitesi otomatiğe takmış, “*Allahu ekber*” demiş, namaza durmuş. Ağzından *Fâtiha* geçiyor, *İhlâs* geçiyor, *Sübhâneke* geçiyor. Ama otomatik olarak söyleniyor, papağan gibi söyleniyor; teyp gibi söylüyor. Gönülden onun mânasına intikal etmiyor.

Gafil, lâhi, lehv ile meşgul. İşte böyle namazların, böyle niyazların, böyle duaların kabul olmayacağını Peygamber Efendimiz bildirmiş.

Nasıl olacak?

İnsan ne söylediğini bilecek. Elini açacak, elini açtığı zaman söylediği sözden haberi olacak. Ağzından çıkanı kulağı duyacak.

Diyecek ki:

“—Yâ Rabbi! Biliyorum ki yerleri gökleri sen yarattın. Olduran, öldüren sensin, dünyayı döndüren sensin, geceyi gündüzü peş peşe getiren sensin. Yazı kışı yaratan sensin, ağaçları büyüten sensin, hadiseleri olduran durduran sensin, her şey senin hükmünle oluyor. Sensin bu kâinatın sahibi. Sensin şu mülkün sahibi, *Mâlikü'l mülk* sensin, *Rabbü'l-âlemîn* sensin. Her şeye kàdirsin, her şeyi bilirsin. Bir şey istediğin zaman, murad ettiğin zaman “Ol!” dersin olur. Ben de senin kulunum yâ Rabbi! Sıkıştım, daraldım. Ben senin kullarına yüzsuyu döker miyim, senin kullarına el açar mıyım, senin kullarına başvurur muyum, sen varken ben kimin kapısına giderim!”

Gider miyim? Gitmem. Senin kapına geldim. Sen her kulunu duyarsın. Her dua edenin duasını işitirsin, yüzünün karalığına, suçunun çokluğuna bakmazsın. Suçlu da olsa kulun dua etti mi duasına icabet edersin, ben senden şunu şunu istiyorum, sıkıştım yâ Rabbi! Yüz milyon borcum var, öde yâ Rabbi! Ödemeyi nasip et yâ Rabbi!”

O da nasip eder, öder, ödetir.

Bak, Şeyh Sâdî *Gülistan* kitabının başına bir hadîs-i şerîfi almış. Hadis, kitaplarda var; başka kaynaklarda da var.

Hadîs-i kutsîde diyor ki:

"—Bir kul elini açar, Rabbü'l-âlemine 'Yâ Rabbi!' der."

Dikkatle dinleyin; "Yâ Rabbi!" der. Rabbü'l-àlemîn duyar mı? Duyar. Duyar ama kul suçlu, kul günahkâr, kul âsî, kul kabahatli…

"—Yâ Rabbi!" der; Allah-u Teàlâ Hazretleri nazar etmez. Çünkü suçlu, kabahatli, edepsiz, eksiği kusuru çok. Kul yine;

"—Yâ Rabbi!" der, Allah-u Teâlâ nazar etmez.

Kul yine işin peşini bırakmaz;

"—Yâ Rabbi, sıkıştım, yardım et, senden istiyorum!"

Bak, üç defa oldu; kul "Yâ Rabbi, yâ Rabbi, yâ Rabbi!" diyor.

Peygamber Efendimiz diyor ki:

"—Yine 'Yâ Rabbi!' deyince, Allah-u Teàlâ Hazretleri buyurur ki:

(*Yâ melâiketî*) "Ey benim meleklerim! (*Kadi'stehyeytü min abdî*) Ben kulumdan istihyâ ettim, utandım. Şahit olun, sizi şahit tutuyorum, bu kulumu affettim."

Neden?

"—Benden başka Rabbi olmadığını bildi, bana dua ediyor, benden istiyor. Ben nazar etmiyorum, o; 'Yâ Rabbi!" demekten dönmüyor. Ben ona kızgınım, 'suçlu' diye nazar etmiyorum ama o benim Rabbi olduğumu bildi, dönmüyor. 'Yâ Rabbi, yâ Rabbi!' diye istiyor, kulumdan utandım, şahit olun, onu affettim." diyor.

Şeyh Sa'dî altına bu hadisi yazmış da, altına yapıştırmış.

Çok güzel söz söylemesini bilen merhum diyor ki;

"—Şu kerîm olan Allah'a bak ki kul günahı işliyor da Allah onu affetmemeye utanıyor. Kul günah işlemeye utanmıyor, Allah affetmemeye utanıyor. Şu keremine bak, şu cömertliğine bak, şu Rabbü'l-âlemîn'in lütfuna, ihsanının çokluğuna bak!"

Muhterem kardeşlerim!

Dua dağları deler, zalimleri tepeler, düşmanları perişan eder, gelen belâyı def eder, gelmiş cezayı kaldırır. Dua müminin silahıdır.

Ne silahıdır? Patriot füzelerinden daha önemli silahtır.

E neden Patriot füzelerinden daha önemli olan bu silahı biz düşmana karşı kullanmadık?

Kullanmıyor, aklına gelmiyor. Düşmanın karşısında Rabbü'l-âlemîn'den yardım istemek aklına gelmiyor. Yardım istese Allah verecek. Rabbü'l-âlemin'in yolunda değil. Zalim, günahkâr; bir de dua etmek aklına gelmiyor. Duaya inanmıyor ki. Duadan bir fayda hâsıl olacağına kânî değil ki.

Ediyor ama öylesine ediyor. Öyle duayı Allah kabul eder mi? Etmez.

Rabbimiz Kur'ân-ı Kerim'de:

وَقَالَ رَبُّكُمْ ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ (المؤمن: ٦٠)

(*Ve kàle rübbükümü'd'ûnî estecib leküm*) [Rabbiniz, 'Bana dua edin ki, size icabet edeyim!' buyurmuştur.] (Mü'min, 40/60)

"Bana dua edin, ben sizin dualarınızı karşılıksız koymam, dünyada ve ahirette karşılığını veririm." buyuruyor.

وَإِذَا سَأَلَكَ عِبَادِي عَنِّي فَإِنِّي قَرِيبٌ أُجِيبُ دَعْوَةَ الدَّاعِي

إِذَا دَعَانِ (البقرة:١٨٦)

(*Ve izâ seeleke ibâdî annî*) "Ey Rasûlüm, kullarım sana benden sorgu sual ederlerse, sorarlarsa, sormuş bulunuyorlar ise, sordukları zaman, sen şu cevabı ver: (*Feinnî karîbün*) Hiç şüphe yok ki, ben kuluma yakınım. (*Ücîbü da'vete'd-dâi izâ deàni*) Bana dua ettiği zaman, dua edenin duasına icâbet ederim." (Bakara, 2/186) diyor bir âyet-i kerîmede.

Tamam, vaadi var ama vaadinin de şartları var. Vaad etmiş, olacak ama olmasının şartları neymiş?

Kul edepli edepli dua edecek, uyanık uyanık dua edecek. Gafil gafil dua etmeyecek, cahil cahil dua etmeyecek. Aklı başka yerdeyken, otomatik dua etmeyecek.

"—Ne söyledin? Birinci rekâtta ne okudun, ikinci rekâtta ne okudun?"

"—Vallahi bilmem hocam, farkında değilim, bir şeyler okumuşum."

"—Sen neredeydin? Namazı kim kıldı? Aklın neredeydi?"

Çarşıda, pazarda, geçmişte, gelecekte, mazide, eğlencede…

Olmaz ki!

Bu hadîs-i şerîften anlıyoruz ki Allah; gafil olan, dalgacı olan, işin keyfinde, sefasında olan bir gönül ile yapılan duayı kabul etmiyor. Nasıl dua edecek insan?

Düşünerek kaşlarını çatacak, boyun bükecek, ne söylediğini bilecek, kelimelerini seçecek.

"—Yâ Rabbi! Ben sana dua ediyorum." derken söylediği kelimeleri seçe seçe, bastıra bastıra dua edecek."

(*Ve'l-hamdü li'llâhi rabbi'l-àlemîn*) diye elini yüzüne sürdüğü zaman, kalbinden diyecek ki:

"—Ben duaları kabul edici Rabbime dua ettim; bu dua kabul olur."

İçinden kànî olacak.

"—Olmaz zaten, olmaz ya, yine ben bir dua edeyim!"

Böyle şey yok! Olacağına kànî olarak, Allah'tan bekleyerek, gafletsiz ve eğlencesiz, dalgasız dümensiz dua edecek. Dalga geçmeyerek...

Başka türlü anlatılamıyor.

Lehv ne demek? Dalga geçmek demek.

"—Oğlum, dersi dinliyor musun?"

Sıranın altına romanı çekmiş, derste resimli roman okuyor. Hoca görmüyor, önünde;

"—Söyle bakalım, şimdi ne anlattım?"

Kalkıyor, haberi yok, çünkü resimli roman okuyor. Dalga geçiyordu. Sınıfta dalga geçiyor. Öyle oldu mu olmaz tabi. Dalga geçti mi olmaz, gafil oldu mu olmaz, inanmadı mı olmaz.

Kendisi inanmıyor, duasının kabul olacağına kànî değil.

Öyle olmaz! Dua ciddi bir iştir; "Allah duaları kabul eder." diyecek ve kendini duaya tam verecek. Yeni tabirle nasıl söylenir? Konsantre olacak. Tam konsantre olacak, alimallah çeliği eritir. Güzel bir dua oldu mu karşısındaki tankı eritir.

Evliyâullahtan birisi bir yerden geçiyormuş. Birisi de taşın üzerine çıkmış, elini kulağına koymuş:

"—*Allahu ekber!*" diye ezan okuyormuş.

Bakmış, gafil söylüyor. "*Allahu ekber!*" diyor ama Allah'ın ekberliğinden haberi yok. Kim bilir aklında ne var? Belki gözü bir başka yerde, belki bir günahı takip ediyor. Ezan okurken gözü belki başkasını takip ediyor.

"—Öyle ezan mı okunur?" demiş.

Ezan okuyan kimse:

"—Beğenmediysen, gel sen oku!" demiş.

O zzat çıkmış taşın üstüne, gönlünü toparlamış, elini kulağına koymuş; Rabbü'l-âleminin huzuruna yönelmiş, mânasını düşünerek bir "*Allahu ekber!*" çekmiş, taş çatırdamış, çat diye çatlamış.

Çatlar mı?

Çatlar. Taşlar çatlar, taşların içinden pınarlar çıkar, ama katı kalpli, gafil insanın taştan katı olan kalbi hiçbir şey çıkarmaz.

وَإِنَّ مِنَ الْحِجَارَةِ لَمَا يَتَفَجَّرُ مِنْهُ الْأَنْهَارُ وَإِنَّ مِنْهَا لَمَا يَشَّقَّقُ

فَيَخْرُجُ مِنْهُ الْمَاءُ (البقرة: ٧٤)

(*Ve inne mine'l-hicâreti lemâ yetefecceru minhü'l-enhâr, ve inne minhâ lemâ yeşşakkaku feyahrucü minhü'l-mâ'*) [Taşlardan öylesi var ki, içinden ırmaklar kaynar. Öylesi de var ki, çatlar da ondan su fışkırır.] (Bakara, 2/74)

Taşların içinden öyle taşlar vardır ki, çatlar da çatlağından pınarlar fışkırır ama gafilin kalbi hiçbir işe yaramıyor.

Demek ki muhterem kardeşlerim, aziz kardeşlerim!

Uzaktan yakından buraya vaaza geldiniz. Peygamber Efendimiz'in hadislerinden size ilk nasihat:

"—Dua edin, Allah duanıza icabet eder."

Size ilk müjde bu. Müjdeler olsun ki Rabbü'l-àlemîn'den bir işaret, işaret-i kübrâ var ki;

"—Dua edin, duanıza ben cevap veririm." diyor.

"—İsteyin, vereceğim." demek.

Ama nasıl dua edin, diyor?

Gafil olmayın, cahil olmayın, dalga geçmeyin, yaptığınız ibadetin hakkını verin, mânâsını düşünerek yapın, duanızı kuvvetli yapın. Tenhada yapın, insanlardan utanıyorsanız geceleyin yapın, elektrikleri kapattığınız zaman yapın, yalnız bir odada yapın. Seccadeye eğilin, seccadenin üstüne yatın, gözünüzü alnınızı koyun, gözünüzden yaşları akıtın.

"—Yâ Rabbi! Çok suçluyum, çok kabahatliyim, biliyorum. Yüzüme bakılacak hâlim yok, eksiğim kusurum çok ama ben bu durumda kime gideyim yâ Rabbi? Çare nerede? Çare yine sende, sana geldim yâ Rabbi! Suçluyum ama suçumun da çaresi sende olduğundan, beni içinde bulunduğum kötülüklerden, kötü insan olma durumumdan kurtulmam da yine senden gelecek bir tevfîk ile olduğundan, senin yardımınla olacağından sana geldim.

Yâ Rabbi, ben senin sevdiğin kul olmak istiyorum. Bıktım kendimden, bıktım nefsimden usandım, günahlardan utandım, istemiyorum sana âsî olmayı ama sen bana yardım et yâ Rabbi!

Beni kabul et yâ Rabbi! Beni reddetme yâ Rabbi!" dersin, ertesi gün evliyâ olursun. O gün, o anda evliyâ olursun.

Neden? O aşk ile o şevk ile yaptığın duaları Allah kabul eder.

Bak birisi ne diyor:

أنا امسيت كرديًّا ، وأصبحت عربيًّا .

(*Ene emseytü kürdiyyen, ve asbahtü arabiyyen*) "Akşam cahil bir Kürt olarak yattım, sabah alim bir Arap gibi kalktım!"

Bir gecede hâli değişti. Allah nasib ederse bir gecede olur. Bir gecede Allah onun hâlini döndürür, gönlünü döndürür, gafletten kurtarır, karanlıklarını aydınlatır, zulümâttan nura döndürür, gönlünü uyandırır, gönül gözünü açar, iyi bir kul olur.

Allah bize yol gösteriyor:

"—Dua edin! Ama duayı sıkı yapın, sağlam yapın, ihlâslı yapın, dikkatli yapın, edepli yapın, halisâne, muhlisâne yapın, öyle gafilce, cahilce, dalga geçerek yaparsanız olmaz." demek istiyor.

Ben "dalga geçme" sözünü kullanmaya utanıyorum ama oradaki *lâhin* kelimesini izaha uygun düşüyor. *Lâhin* tam "dalga geçmek" gibi.

"—Aklı başka yerdeyken, dalga geçerken yapılan duayı kabul etmez." diyor, muhterem kardeşlerim!

Dua edin, Allah kabul eder ama duayı Allah'ın kabul edeceğine inanarak, ciddiyetle, edeple, takvâ ile terbiyeyle güzelce yapın! Allah her muradınızı verir.

Adamın dokuz sene çocuğu olmuyor; Allah dua berekâtına çocuk veriyor. "Filanca hastalığa tutulmuş insanın çocuğu olmaz." deniliyor; dua berekâtına Allah çocuk veriyor.

Çocuğun dili tutuk, konuşamıyor, yedi yaşına, sekiz yaşına gelmiş dua berekâtına Allah çocuğu konuşturuyor. "Üç aydan fazla yaşamaz." diye doktorların ittifak ettiği hastaya dua berekâtına Allah yıllarca daha uzun ömür veriyor. Duanın berakâtı…

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[38]

---

[38] İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XXII, s.158; İbn-i Hacer, *el-İsâbe*, c.VI, s.511, no:8911; İbn-i Esîr, *Üsdü'l-Gàbe*, c.I, s.1077; Nümeyr ibn-i Evs el-Eş'arî Rh.A'ten.

الدُّعاءُ يَرُدُّ القَضَاءَ بعدَ أَنْ يُبْرَمَ (كر. عن نمير بن أوس مرسلاً)

(*Ed-duàü yeruddu'l-kadàe ba'de en yübreme*) "Dua, Allah'ın kesinleşmiş hükmünü bile geri çevirir."

Kesinleşmiş hükm-ü ilâhîyi, dua berekâtına Allah değiştiriyor.

يَمْحُو اللهُ مَا يَشَاءُ وَيُثْبِتُ وَعِنْدَهُ أُمُّ الْكِتَابِ (الرعد : ٣٩)

(*Yemhu'llàhu mâ yeşâü ve yüsbitü ve indehû ümmü'l-kitâb*) "Allah dilediğini siler, dilediğini de sabit bırakır. Bütün kitapların aslı, ana kitap onun yanındadır." (Ra'd, 13/39)

Dilediğini değiştirir. Kudret onun, duayı kabul ediyor, duası berekâtına insan iyi bir hâle dönüyor.

Kendinize dua ettiğiniz gibi, kardeşlerinize de dua edin, sevdiklerinize de dua edin! Çünkü Allah başkasına dua eden kulu sever. Neden?

"—Bak bu bencil bir kul değil." diye sever.

Siz de arkadaşlarınıza dua edin. Hatta deneyin; arkadaşınızın bir sıkıntısı için dua edin, kabul olduğunu göreceksiniz. Ona söylemeyin, söylerseniz bereketi kaçar ama sizin duanızla onun o sıkıntısı geçecek.

Dua edin; başkasına dua ettiğiniz zaman kabul olur.

b. Fakirin, Mazlumun Duasını Alın!

Sonra ağzı dualı kimselerin, duası makbul kimselerin duasını ganimet bilin. Fakirin duası makbuldür, mazlumun duası makbuldür, yoksulun duası makbuldür. Onlara iyilik yapın, gönlünü hoş edin, dualarını alın.

Babanın duası makbuldür, hocanın duası makbullerin makbulüdür. Çünkü hocadır, babadan önce gelir. Onun için bedduası da tutar.

Kenzü'l-Ummâl, c.II, s.63, no:3119; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XII, s.499, no:12407; RE. 207/12.

Babası bir beddua eder, anası bir beddua eder; evlat beladan belaya çarpılır. O duası yüzünden iki yakası bir araya gelmez.

Onun için duası makbul insanların bedduasından sakının! O iyi insanların duasını kazanmaya da bir gayretiniz olsun. Fukaraya gidin!

Bir kardeşimizin davranışı çok hoşuma gitti, Allah razı olsun, mecmuaya da yazdım:

Bizim yaşlı ihvanımızdan bir kadıncağız varmış. Ben yaşını seksen beş sanıyordum meğer yüz beş yaşındaymış. Zavallı, Haliç tarafında surların bir kovuğunda yaşıyormuş. Bizim kardeşlerden ona gidip gelip yardım edenler, bakanlar oluyormuş ama uzaktan yardım. Bir gidip ziyaret ettiğin zaman yardım başka, devamlı yardım başka.

Gitmiş bakmış ki kış günü üstü başı açık, ıslak, çıplak, hasta, on-on beş gün yemek yememiş. Aciz, ihtiyar olduğundan derdini anlatamamış, yirmi beş kiloya düşmüş. Almış onu evine getirmiş, Allah razı olsun. Bakmış etmiş, yıkamış, sarmış, sarmalamış, toplamış, almış. Öyle mazlum, fakir bir kimsenin gönlünü almak çok güzel bir şey.

Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:[39]

ابْغُونِي ضُعَفَاءَكُمْ ، فَإِنَّمَا تُرْزَقُونَ وَتُنْصَرُونَ بِضُعَفَائِكُمْ

(حم. د. ت. ن. ك. حب. طب. ق. عن أبى الدرداء)

RE. 8/8 (*Ebğùnî duafâeküm, feinnemâ türzekùne ve tünsarûne bi-duafâiküm*)

(*Ebğùnî duafâeküm*) "Bana sizin içinizdeki zayıflar konusunda yardımcı olunuz. (*Feinnemâ türzekùne ve tünsarûne bi-duafâiküm*) Çünkü siz rızka ve zafere zayıflarınızın berekâtıyla, zayıflarınızın hürmetine, zayıflarınızın hatırına nâil oluyorsunuz."

Allah size zaferi neden veriyormuş?

Düşmana galebe çalıyorsunuz, Allah Allah! Şu kadarcık az müslüman askeri, bu kadar çok düşman askerini kırmış geçirmiş, zafer kazanmış. Bu zafer neden?

İçinizdeki zayıfların hürmetine Allah size zafer veriyor. Onların duası berekâtına Allah size rızık veriyor, yağmur veriyor, bereket veriyor, hububat veriyor, meyve veriyor.

Kim bu zayıflar?

Miskindir, zayıftır, fakirdir, ihtiyardır, çocuktur; hepsi zayıf. İhtiyar da zayıf; çünkü gücü yetmez, çocuk da zayıf çünkü ufacık tefecik, fakir de zayıf çünkü mâlî gücü yok; miskin de öyle. Tabi bu zayıfların zayıflık hâlinde yaptıkları dua, candan oluyor.

Götürüyorsun insanlara bir iyilik yapıyorsun, dünyalar onun oluyor; "Allah senden razı olsun! Allah ne muradın varsa versin!" diye candan dua ediyor. Hakikaten onun işini gördüğü için hemen onun berekâtına ihyâ oluyor.

Rahmetli bacanak bizim ihvandan arkadaşlara anlatmış:

"—Dükkân kesat, ticaret bozuk, işler durgun, piyasa kan

---

[39] Tirmizî, *Sünen*, c.VI, s.290, no:1624; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.VII, s.162, no:2227; Neseî, *Sünen*, c.X, s.262, no:3128; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.V, s.198, no:21779; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.117, no:4139; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.III, s.30, no:4388; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.III, s.345, no:6181; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XIX, s.253; Ebü'd-Derdâ RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.179, no:6048; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.I, s.119, no:181.

ağlıyor. Birden benim dükkân çalışmaya başlardı. Allah Allah, bol bol para kazanmaya başlıyorum. Anlardım ki kayınpeder gelecek." dermiş.

Hocamız Mehmed Zahid Kotku Hz. Bursa'ya gideceği zaman, Allah büyük damadına önceden rızkını göndermeye başlıyor. Ticareti gelişmeye başlıyor, bol paralar kazanmaya başlıyor. Ondan sonra da Hocamız gidiyor.

Neden? İşte Allah sevdiği kulu. Sevdi mi, bereket onunla beraber her tarafa gider.

Ben Hocamızın hayatını, kitaplarının ön tarafına yazdığım zaman, hayatından gördüğüm, müşahede ettiğim değerlerin anısına dayanarak dedim ki:

"—Nereye giderse, bereket de oraya gidiyordu. Kıtlık bir yere gitse orası bolluk oluyordu, yiyecek içecek doluyordu. Herkes istifade ediyordu, yiyordu içiyordu, yine de artıyordu. Bunu görüyorduk.

Hemen bazı münkirler dillerine dolamışlar:

"—Efendim, böyle şey olur mu? Bu küfür, inkâr..."

Küfür filan değil. Allah'ın rahmetinin tecellîsini görmüşüm,

söylüyorum. Sen görmemişsin sen de inkâr ediyorsun. Allah sana da göstersin, ne diyeyim? Nasipsiz, görmüyor!

Ben de bilirim; senden fazla bilirim ben, âyeti, hadisi, neyin küfür olduğunu, neyin inkâr olduğunu.

Ben diyorum ki gidilen bir yerde bir değişiklik oluyor. Bakın sonradan duydum bunu; bunu da duysaydım bunu da söylerdim.

"—Birden işlerimde bir bereket başlardı. Anlardım ki Hocam gelecek ve bir hafta sonra pat diye hocam gelirdi."

Böyle anlatıyormuş. Ben duymadım, bana söylemedi. Bir başkasına söylemiş, ben duydum hoşuma gitti. Ama öyleydi, öyle olduğunu ben de biliyorum. Başka misallerden de biliyorum.

Muhterem kardeşlerim!

Allah'ın sevgili kullarının duası berekâtıyla çok hayırlı şeyler olur. Zayıfların, çocukların, ihtiyarların, dulların, yetimlerin duası hürmetine çok şeyler olur. Bunları kollayalım!

Biz rahat mıyız?

"—Rahatız."

Apartmanda mı yaşıyoruz?

"—El-hamdü lillâh…"

Kaloriferli mi?

"—El-hamdü lillâh…"

Sıcak soğuk suyumuz var mı?

"—El-hamdü lillâh…"

Buzdolabımız var mı?

"—El-hamdü lillâh… Amerikan buzdolabım var, iki kapaklı; dışarıdan bardağı dayadım mı, soğuk suyu gelir. Bilmem kaç milyona aldım, şöyle oldu böyle oldu."

Tamam, Allah daha çok versin. Hayrı bereketi çok olsun ama sen de fakirleri unutma, sen de fukarâyı unutma! Allah sana bu nimetleri vermiş, nimetlere şükret. Bu nimetlerden mahrum olanları da unutma! Kaloriferli dairende rahatken, kış gününde titreyenleri unutma! Balkona oturmuş tok karnına çay höpürdetirken, on beş gün aç kalıp bir deri bir kemik kalanları unutma!

Unutma, Allah sana daha çok versin. Ben sana verilen nimeti küçümsemiyorum. Hepimize vermiş, ama bir de vermediği insanları düşünelim.

c. En Büyük İyilik Şuurlu Yetiştirmek

Vermediği insanlar nerede?

Vermediği insanlar burnumuzun dibinde, haberiniz yok. Edirnekapı'da… O semtlere gitmeyiz ki, "kenar mahalle" deriz, gitmeyiz.

Eski bir elbise giy, bir kasket giy, yamalı bir ceket giy, paraları cebine doldur, millet seni fakir sansın, eski mahalleye bir gir bakalım. Yırtık bir pabuç tedarik et, çamurlu bir pantolon giy; git bakalım oraya…

"Tebdîl-i kıyâfet" diyorlar; hani bazen padişahlar tebdîl-i kıyâfetle giderlermiş. Sultanım, sen de öyle tebdîl-i kıyâfetle fakir bir mahalleye git bakalım. Sen de bir git bakalım, gör bakalım!

Bir gecekondunun kapısını çal:

"—Çemişgezekli Ahmet Ağa burada mı oturuyor?" diye sor.

Yalan, yok öyle bir şey ama maksat orayı bir gör. Bir kapı gıcırdayarak açılsın. Bir gör bakalım içerisini, ne kokuyor?

Bakalım içeride ışık var mı, yiyecek var mı? İnsanlara bir bak bakalım, çocuklara bir bak.

"—En kötüsü çocuklar; çok terbiyesizler hocam!"

Bak gördün mü terbiyesiz yetişecek; ya hırsız olacak, ya esrarkeş olacak. Dünyası da kayacak, âhireti de bitecek; en kötüsü de o…

O zaman eğitim, en önemli şey oluyor. O çocuklardan üç tanesini, beş tanesini yanına alabiliyor musun?

Çal gecekondusunun kapısını, tak tak tak.

"—Selâmün aleyküm, ben bu çocuğu çok sevdim, müsaade eder misin bunu ben okutayım? Müsaade eder misin? 'Yine sen gel, yine sen görüş, ben çocuğunu tamamen elinden almıyorum, tahsilini ben üzerime alayım, müsaade eder misin?' de."

Bir çocuk okut, bir iki çocuk okut.

Bazı arkadaşlarım var, biliyorum; Allah razı olsun!

"—Ben filanca çocuğu okuttum, hukuku bitirttim, evlendirdim." diyor.

Var böyle açıkgözler. Herkes gafil değil. Var böyle fukara çocuklarını alıp da yetiştirenler.

Türkiye içinde burnumuzun dibinde fakirler var muhterem kardeşlerim! Türkiye içinde çok var. Türkiye dışında çok var.

Filipinler'de birkaç sene önce Manila Havaalanı'na indik. Bizim arkadaşlardan birisi taksiye atladı, kayboldu gitti. Sonra geldi gözleri yaşlı…

"—Neredeydin? Nereye gittin? Niye bize haber vermedin?" dedim

"—Hocam, zekâtlarımı şu cebime doldurmuştum, burada çok fakir var. Bildiğin gibi değil, bu Filipinler'de çok müslüman fakir var dedi. Oranın camisine gittim, sağda solda yatıyorlar. Elimin yettiğine, paramın yettiğine zekâtımı dağıttım, geldim." dedi.

Oradaki sefalete ağlamış, dayanamamış. Bangladeş öyle, Hindistan öyle, Pakistan öyle, Vietnam öyle…

Vietnam'da bir sürü müslüman var, İslâm âleminin haberi yok. Vietnam'da bir savaş oldu, kim bilir kaç tane müslüman kardeşimiz gitti. Oralar bir zamanlar İslâm diyarlarıydı. Pasta böler gibi dilim dilim böldüler.

Vietnam, Laos, bilmem şu ülke, bu ülke… Bir kıtayı kaç parçaya böldüler, bir bölgeyi kaç parçaya böldüler. Emperyalistler böldüler. Müslümanlar çoktu.

Müslümanlar ezgin, müslümanlar her yerde üzüntüde. Müslümanların zayıflarına acıyıp yardım etmemiz lazım ve en büyük yardım da onu müslüman yetiştirmek.

Karnını doyurursun, karnı doydu mu gider, içki içer. Karnını doyurdun mu gider, zina eder. Karnı doydu mu gider, başka şey yapar. En iyisi gönlünü doyurmak, en iyisi onu iyi insan yetiştirmek. En iyisi onu iyi müslüman yetiştirmek muhterem kardeşlerim!

Onun için Hocamız Mehmed Zahid Kotku Hz. bize emretti, şuralarda görevlendirdi. Sağlığında bizi oturttu, konuşturdu, kendisi dinledi. Biz eğitime çok önem veriyoruz. Eğitimi vaazla yapıyoruz. Biz okuyoruz, siz dinliyorsunuz, Allah razı olsun!

Bakkallar; "Müşteri velînimetimdir." diyor. Vaazı dinleyen cemaat de bizim velînimetimiz. Siz olmazsanız biz kime mal satacağız? Siz bizim velînimetimizsiniz. Her yerden geliyorsunuz; biz size mal satıyoruz, kazanıyoruz. Allah bereket versin! Siz de

kazanıyorsunuz; mal alıyorsunuz. Siz de kazanıyorsunuz, biz de kazanıyoruz.

Yetmiyordu; Mehmed Zahid Kotku Hocamız'dan sonra biz bu camiyi sekiz misli, on misli büyüttük. Şu cami alan olarak sekiz veya on misli büyümüştür. Sağındaki evi aldık, solundaki evi aldık.

Ben ilk önce ümitsizliğe düştüm:

"—Şu evi alalım." dedim, cemaatte bir hareket yok. "Para toplayalım." dedim, cemaatte hareket yok. Meğer varmış ama dağlar yavaş yavaş hareket edermiş. Evler alındı, yıkıldı, yapıldı, cami büyüdü, alt kat oldu, üst kat oldu, dip kat oldu; yerin dibi oldu, yerin üstü oldu…

Allah sizden razı olsun, ecr ü sevâbınız çok olsun... Bu dünyada fânîyiz, göçüp gideceğiz. Yetmiyor; bu cami değil de daha büyük bir cami olsa daha güzel olur.

Sultanahmed'de de vaaz nasip oldu bana, Mekke-i Mükerreme'de vaaz nasip oldu, Medine-i Münevvere'de de vaaz nasip oldu, el-hamdü lillâh… Ama bir de neşriyat yaptığın zaman, elli bin tane mecmua basıyorsun, elli bin mecmuayı elli bin aile

okuyor:

"—Güzelmiş. Bakayım şu sayfada ne yazmış, bu sayfada ne yazmış."

Sözü yüz binlerce insana götürmüş oluyorsun. Bir kitap yazıyorsun, dağıtıyorsun; milyonlarca insan okuyor.

Sonra bir talebe yetiştiriyorsun…

El-hamdü lillâh, şimdi biz sevinç içindeyiz, bayram yapıyoruz içimizden bayram yapıyoruz: Yetiştirdiğimiz talebelerin bir kısmını Ramazan'da Yugoslavya'ya göndermişiz. Ben burada yoktum; arkadaşlar, hoca ağabeyleri göndermişler. Yugoslavya'da, Ramazan'da namaz kıldırmışlar, vaaz etmişler. Oradaki müslümanlar çok sevinmiş, sarılmışlar; "Gitmeyin!" demişler, beğenmişler. Bayram ettik, el-hamdü lillâh.

Neden?

Diktiğimiz fidanların meyve verdiğini gördük. El-hamdü lillâh diktiğimiz fidanlar meyve verdi, yetiştirdiğimiz gençler vaaz veriyor, beğeniliyor. Bulgaristan'dan istiyorlar, Arnavutluk'tan istiyorlar, Kosova'dan istiyorlar, Belgrat'tan istiyorlar.

Her yerden hoca istiyorlar, gönderebilirsek mutlu oluyoruz. En iyisi o. Çünkü sen bir hocayı gönderiyorsun, bir hoca bakıyorsun bir muhiti çekip çevirmiş, idare etmiş ve insanlara Allah'ın yolunu sevdirmiş. Aşkullah, muhabbetullah aşılamış; o da faydalı insan olmuş, en güzeli bu…

Onun için kurs yapmaya, kolej yapmaya, dershane yapmaya yönelin; dergi çıkarmaya, kitap basmaya yönelin, kendinizi yöneltin.

Geçen gün Yalova'ya gittim. Yalova'da bizim "Canan Kız Kur'an Kursumuz" var. Bu sefer gittim, baktım dört katı çıkmış, çatı kapanacak hâle gelmiş. Çatının betonu dökülmüş, çatı kapanacak hâle gelmiş. Kıştan önce kaba inşaatı, sıvası filan bitirilebilir.

"—Hocam, kapatamıyoruz, paramız yetmiyor." dediler.

Ben sizi gözleyip duruyorum, ben o kursu takip edip duruyorum. Kursun içine kızları yerleştireceğiz; İslâm'ı bilen hoca hanımlar yetişecek.

"—Pazar günü İskenderpaşa'ya gelin, orada cemaate söyleriz, çatıyı da kapatırsınız, Allah'ın izniyle çatının üzerine de üç dört kat daha çıkarsınız." dedim.

Neden?

Hoca hanım yetiştirecekler. Başka müesseseler de kuruyoruz.

Birisi; "Hocam, sizin derginiz 9 bin liraya çıkmış, bizim ilde alınmıyor." dedi. Alın. Bunun dokuz bin liraya çıkması keyfimizden değil. Kâğıt pahalılığından, masraf pahalılığından birçok dergi kapanmaya başladı. İslâmî dergilerin çoğu kapanıyor. Gazeteler kapanma tehlikesiyle karşı karşıya. Siz bizi kapattırmayın, okuyun, sadece okumanızı istiyoruz.

Biraz pahalı buluyorsanız da okuyun, ne yapalım? Bu pahalılığı da keyif için yapmıyoruz biz. İslâm'ın emirlerini yazmak için bir dergi çıkarmak lazım, eh pahalıysa pahalı! Siz çok alırsanız tirajı çoğalır, ucuz olur. Kazanırsak bir dergi daha çıkarırız. Şimdi biz kaç tane dergi çıkarıyoruz, elhamdülillah.

Onun için İslâm'a hizmet en önemlisi oluyor. Fukarâya hizmet güzel ama fukarânın da imana, İslâm'a gelmesini sağlamak en önemli oluyor.

Gecekondu mahallesine gittiğimiz zaman adamın üstüne elbise giydirmek önemli, çocuğunu doyurmak önemli ama çocuğunu müslüman yetiştirmek daha önemli.

Düşünün ki bir gecekondudaki bir sarhoşun çocuğu bakıyorsunuz dört başı mamur müslüman olmuş. Güzel bir şey değil mi?

Derenin akışını başka tarafa çevirmiş olacağız. Çünkü kurdun oğlu kurt olur. Sarhoşun oğlu ayyaş olur, esrarkeş olur ama ne olmuş oluyor?

Biz onu din adamı hâline getirirsek veya müslüman bir insan, namuslu bir insan hâline getirebilirsek, Allah'tan korkan bir insan hâline getirirsek Türkiye'yi de kurtarmış oluruz, dünyayı da kurtarmış oluruz.

Ben bazı kimselere anlatamıyorum. Cami yapmaktan evvel basına önem verin, okula önem verin, insan yetiştirmeye önem verin. İnsan yetişti mi camiyi yapar. Cemaat oldu mu camiyi yapar. Siz bu camiyi sekiz misli büyüttünüz.

Neden?

Cemaat olduğu için. Cemaat olmasaydı musluklarının tamirini yaptıramazdınız. Cemaatle oluyor bu… Cemaat olmayan camilerde

böyle bir faaliyet, böyle bir genişleme görüyor musunuz?

Görmüyorsunuz. Cemaatle oluyor her şey. Birlik ve beraberlikle oluyor.

O bakımdan aziz ve muhterem kardeşlerim, dua edin. Duayı aşk ile şevk ile yapın. Duası makbul insanların duasından istifade etmeye çalışın! Mazlumun âhını almayın, iyi insanların bedduasını almayın; fukarâya, zuafâya, zayıflara yardım ederek böylece Allah'ın rızasını kazanmaya çalışın! Öylece işlerinizin rast gitmesine, dualarınızın geçerli olmasına gayret edin.

Kendinize dua ettiğiniz gibi arkadaşınıza, komşunuza, kardeşinize de dua edin, kötü insanlara da dua edin.

"—Efendim, bizim muavin berbat, rüşvetçi, bizim devlet adamı şöyle…"

Tamam; "Onu da Allah ıslah etsin." diye dua et.

"—Efendim, bilmem Endonezya'daki yönetim çok zalim!"

"—Allah ondan kurtarsın." diye dua et.

Ettin mi hiç cânı gönülden? Etmedin. Çünkü dikenin ucu senin ayağına batmıyor. Endonezya'daki ne kadar sıkıntı çekerse çeksin; sen burada yazlığını, kışlığını ihmal etmiyorsun. Keyfin yerinde. Dikenin ucu birazcık ayağına dokunsaydı o zaman ah ederdin, vah ederdin.

Endonezya'daki müslüman için dua etmiyorsun.

Neden? Iztırabından haberdar değiliz. Zalim bir idaresi varmış.

Somali'deki müslüman için dua etmiyorsun, çünkü acıyı duymuyorsun. İnsanların nasıl mazlum olduğunu, nasıl zincirlere vurulduğunu, nasıl öldürüldüğünü bilsen...

Mekke-i Mükerreme'de Arnavutluk'un Diyanet İşleri Başkanı ile tanıştık, ihtiyar bir adam. Seksenlik bir insan, Allah ömür versin. Yirmi bir sene hapiste kalmış.

Haberiniz var mıydı? Haberimiz var mıydı? Hiçbir şeyden haberiniz yok. "Müslüman" diye hapislerde kalmış insanlar var.

Onun için müslümanlardan haberdar olun. Haberdar olması yine basına geliyor, haberleşmeye geliyor. Kuvvetli basın müesseselerini kurmaya geliyor, muhterem kardeşlerim!

Sonunda dönüp dolaşıp iş, kesedeki paranın Allah yoluna sarf edilmesine dayanıyor. Allah şuurlu müslüman eylesin… Şuurlu

dua etmek nasib eylesin… Dünyanın ta öbür ucundaki müslüman kardeşlerimize de dua edecek bir gönül versin bize… Onu unutmayan, ona acıyan, onun acısıyla dertlenen bir gönül versin… Gerçek İslâm tutkusu versin bize Allah, o halleri nasib eylesin…

d. Kardeşlerinize İsimleriyle Hitab Edin!

Üç hadis belki okuyabiliriz. Birisini okuduk. İkincisi hadîs-i şerîf bu…

Birinci hadîs-i şerîf, Ebû Hüreyre RA'dan rivayet edilmişti. Bu da Abdullah ibn-i Cerad RA isimli bir sahabeden rivayet edilmiştir. Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:[40]

أُدْعُوا إِخْوَانَكُمْ بِأَسْمَائِهِمْ ، وَلاَ تَدْعُوهُمْ بِالأَلْقَابِ

(عد. عن عبد الله بن جراد)

RE. 22/1 (*Üd'û ihvâneküm bi-esmâihim, ve lâ ted'ûhüm bi'l-elkàb.*)

(*Üd'û ihvâneküm bi-esmâihim*) "Müslüman kardeşlerinizi, tanıdıklarınızı, dostlarınızı güzel isimleri ile çağırın!"

"—Ahmet Bey, Hasan Bey, Abdullah Bey!" filan neyse ismiyle çağırın.

(*Ve lâ ted'ûhüm bi'l-elkàb*) "Onları rahatsız edecek lakaplarla çağırmayın!"

"—Kör Ali, buraya gel!"

"—Topal Ahmet, şu işi yap!"

"—Sağır Hasan, şöyle yap…"

Olmaz! Kötü lakaplarla, kalbini kırarak konuşmak olmaz!

Veyahut;

"—Bu işi kim yaptı? Bu duvarı kim yaptı?"

"—Hani Kel Ali derler ya, işte o yaptı."

Olmaz! Böyle haysiyet kırıcı, üzücü, duyduğu zaman sahibini mahzun edecek lakapları kullanmayı Efendimiz uygun görmüyor.

Nereden kaynaklanıyor bu?

---

[40] *Kenzü'l-Ummâl*, c.XVI, s.421, no:45219; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.II, s.99, no:978.

Ayet-i kerimeden, hadîs-i şerîften.
Allah-u Teàlâ Hazretleri buyuruyor ki:

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لاَ يَسْخَرْ قَوْمٌ مِنْ قَوْمٍ عَسَى أَنْ يَكُونُوا خَيْرًا مِنْهُمْ وَلاَ نِسَاءٌ مِنْ نِسَاءٍ عَسَى أَنْ يَكُنَّ خَيْرًا مِنْهُنَّ وَلاَ تَلْمِزُوا أَنفُسَكُمْ وَلاَ تَنَابَزُوا بِالأَلْقَابِ (الحجرات:١١)

(*Yâ eyyühe'llezîne âmenû*) "Ey iman edenler! (*Lâ yeshar kavmün min kavmin*) Bir kavim, öteki bir kavimle alay etmesin! Alaya almasın, maskaraya almasın, alay etmesin!"

(*Asâ en yekûnû hayran minhüm*) "Belki de alay ettikleri, o beğenmedikleri kimseler kendilerinden daha hayırlıdır." Bir de alay ediyorlar, alay etmesinler. Onları dalgaya, tiye almasınlar.

(*Ve lâ nisâün min nisâin*) "Kadınlar da öbür bazı kadınları alaya

almasın, maskaraya almasın! Onları dillerine dolamasın! (*Asâ en yekünne hayren minhünne*) Belki onlar kendilerinden daha hayırlı olabilirler."

Bu alaya almak, dalga geçmek, aleyhinde konuşmak yasaklanmış.

(*Ve lâ telmizû enfüseküm ve lâ tenâbezû bi'l-elkàb*) "Kendi kendinizi ayıplamayın, birbirinizi kötü lakaplarla çağırmayın!" (Hucurat, 49/11)

Birbirilerinize göz kaş işaretleriyle böyle şeyler yapmayın. "Falanca var ya, anlarsın ya!" filan gibi bazı işaretlerle de kalp kırıcı şeyler olur. "Bak filanca geçiyor, hani anlarsın ya!" Bu da doğru değil. "Bir de birtakım lakaplar takıp da öyle anmayın!" diyor.

Bunların hepsinde, temelinde sebep ne?

Temelindeki sebep; muhabbetin bozulmamasını sağlamak. Müslümanların muhabbetli olması lazım. Müslüman toplumunun sağlam bir toplum olması lazım. Müslüman toplumunun fertlerinin birbirini sevmesi lazım. Şu camideki insanların birbirleriyle, her camideki insanların birbirleriyle samimi dost, kardeş, ihvan olması lazım. Birbirini kıracak işler yapmaması lazım.

İslâm'da birbirini kıracak işler günah. Aleyhte konuşmak, laf getirmek götürmek, hakaret etmek, üzmek, kırmak bunların hepsi günah. Sevindirmek sevap. Mesele bu kadar basit. Hiç kimseyi, karıncayı bile incitmeyeceksin; kurda, kuşa, yapabilirsen kuşlara bile iyilik yapacaksın.

Sıcak yerde ağacın altına köpeği bağlamışlar. Kendileri gezmeye gitmiş, eğlenmeye gitmiş. Köpek orada sıcaktan dili bir karış sarkmış. Götürdük, su verdik. Hemen dikildi hayvan, bir daha götürdük bir daha dikildi.

Neden? Sıcaktan ciğeri yanmış.

Köpeğe bile iyilik yapsan onun da sevabı var. Kurda kuşa bile iyilik yapsan onun da sevabı var. Onun için iyilik yapmaya çalışacağız. Kötülük yapmayacağız, kalp kırmayacağız, kalp kırıcı hitaplarda bulunmayacağız.

Niye karşımızdakine "beyefendi" diyoruz? Niye birisi bir şey söyleyince "efendim" diyoruz? Terbiyemiz güzel olduğundan.

Dedelerimiz bizi güzel terbiye etmiş.

"—Anlayamadım efendim."

"—O senin efendin mi, sen onun kölesi misin?"

"—Değil ama terbiyemiz böyle…"

"—Bir daha tekrar eder misiniz efendim, buyurun efendim, rica ederim efendim. Beyefendi nasılsınız, hanımefendi müsaade eder misiniz?"

Ne güzel! Bunlar güzel şeyler.

Bir de, "Koca karı, sus moruk!" Bir de böyleleri var değil mi? Bunlar kırıcı şeyler. Kırıcı şeyleri bırakacağız; hele kötü lakapları...

Bazıları kötü lakap takıyor. Bu hususu meslek edinmiştir, mahirdir; ona lakap buna lakap... Güya o verdiği isimlerle herkesi güldürecek. Bunlar doğru değil, günah ve zararı çok. O ismi başkaları kullandıkça, hep o ortaya atana günah yazılıyor.

Kimseyi kırmayalım, kimseye kötü hitap etmeyelim!

Biliyor musunuz hayatta başarı kazanmanın bir yolu, muvaffak olmak için riayet edilecek noktalardan birisi de, karşındaki insana nasıl hitap edeceğini bileceksin. "Beyefendi" dersen memnun oluyorsa, öyle diyeceksin.

Hacca gitmiş bir hacı kardeşimizi hatırladım.

"—Orada birisine, 'Yâ seyyid!' dedin mi, adam dört köşe oluyor." diyor.

Seyyid, beyefendi demek, soylu kişi demek, bir topluluğun efendisi demek.

"—Yâ seyyid dediğin zaman adam bıyık büküyor, hemen seviniyor." diyor.

Neden?

Hitap güzel. Şişt, hey, bilmem ne falan desen adam bakmaz bile. Arkadan öyle kötü seslenildiği zaman hiç bakmaz bile.

Güzelce, "Beyefendi, bakar mısınız?" deyince herkes bakar.

Neden?

"—Beyefendi" sözü güzel olduğu için.

Hitabı güzel yapmayı öğreneceğiz. Güzel kelimelerle hitap etmeyi öğreneceğiz.

"—Bey baba, müsaade eder misiniz, size yardım edebilir miyim? Kolunuza gireyim, karşı tarafa geçireyim."

“—Adam memnun olur, peki evladım, berhudar ol evladım, Allah razı olsun, Allah sana da ihtiyarlığında böyle hizmet eden kimseler nasip etsin. İnşallah hürmet gör, iki cihanda hürmet ve izzet kazan.” der, dua eder.

Neden?

“—Beybaba” dedin, iyilik yaptın.

Artık hitap etmeyi bileceksiniz.

“—Aziz kardeşim, değerli dostum.”

Biz ne demişiz, dedelerimiz ne demiş? “Canım” demiş.

Can ne demek? İnsanın en kıymetli varlığı.

“—Buyur canım.”

Şimdi belki kelimelerin kullanım alanı değişiyor ama canım bu, can, can kelimesi.

Onun için, güzel sözlerle hitap etmeye kendimizi alıştıralım. Kötü lakaplar koymayalım, isim takmayalım, lakap takıp da üzmeyelim, lakap takıp da iyi insanları alçaltacak, küçültecek, maskaraya alacak işler yapmayalım.

Bu hadîs-i şerîften çıkan bu. Siz de buna riayet edin. Ve konuşacağınız kimseye hitaba dikkat edin.

Hatırlıyorum, fakülteye ilk gittiğimde tecrübem az, bir keresinde birisine “Ağabey!” dedim. Ama o bana “Buyurun, efendim!” dedi. Hoca bana, “Buyurun efendim!” dedi. Anladım ki “Ağabey” sözünü âmiyane buluyor, beğenmedi. Ben de “Hocam!” dedim, soruyu tekrar değiştirdim.

Neden?

“—O bana asistan” diye, ben de talebeyim, kendime yakın diye onu sevdim, ‘Ağabey!’ diyecektim ama, o bana “Buyurun efendim!” dedi. Talebesine “Buyurun efendim!” deyince, ben de hemen vaziyetimi toparladım. “Hocam!” dedim, “Sayın hocam!” deyip öyle geçiştirdim.

Demek ki güzel hitap edeceğiz. Demek bazen “Ağabey” sözü rahatsız edebiliyor.

“—Hafız, buraya gel!”

Hafız sözü güzel ama adam seni sakallı gördüğü için adeta hakaret ediyor gibi;

“—Hafız otur, hafız kalk, dur hoca, şunu şöyle söyle! Hoca müsaade et de bir soru soralım!”

Hoca sözü güzel bir söz ama, söyleyiş tarzı itibariyle insana dokunuyor. “Dur amca, dur baba” filan insanın hoşuna gitmiyor. Biraz kibar tabirlerle insan lisanı güzel kullanmayı öğrenmeli.

e. Yakîn ve Şek

Muhterem kardeşlerim!

Üçüncü hadîs-i şerîfe geçiyoruz. Bitireceğim, terlediniz maşaallah hamama girmiş gibi, ben de terledim. Arkamıza bir musluk taksak, sırtımızdan tın tın damlayacak. Tabi Allah rızası için. Sevabı çoktur inşaallah…

Hz. Âişe Vâlidemizin rivayet ettiği bir hadîs-i şerîf. Allah şefaatine erdirsin… Hz. Âişe validemiz RA fakihti, alimdi; alime, fakihe bir hatun idi. Her şeyi bilirdi, bayağı ciddi bir alimdi.

Allah bizim kızlarımızı, torunlarımızı, hanımlarımızı da Hz. Âişe anamıza benzetsin... Bizi de sahabe-i kirâmın alimlerine benzetsin…

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[41]

اِدْفَعُوا عَنْ وُضُوئِكُمْ بِالْيَقِينِ ، وَعَنْ صَلاَتِكُمْ بِالشَّكِّ

(الديلمى عن عائشة)

RE. 22/2 (*İdfeû an vudûiküm bi’l-yakîn, ve an salâtiküm bi’ş-şek.*)

(*İdfeû an vudûiküm bi’l-yakîn*) “Abdestlerinizi yakîn ile şüpheden koruyunuz, muhafaza ediniz; (*ve an salâtiküm bi’ş-şek*) namazlarınızı zan ile koruyunuz.”

Ne demek bu? Mânası şu:

“—Sen abdest aldın mı?”

“—Almıştım Hocam, buraya gelirken, İskenderpaşa’ya gideceğim diye bir güzel abdest aldım.”

“—Tamam, abdest aldığın kesin mi?”

“—Kesin…”

“—Acaba benim elim kanamış mıdır? Acaba abdesti kaçırmış

---

[41] *Kenzü’l-Ummâl*, c.VII, s.473, no:19840; *Câmiü’l-Ehàdîs*, c.II, s.103, no:986.

mıyımdır? Acaba şöyle olmuş mudur? Acaba abdestim zedelendi mi?”

Hiçbir şey olmamıştır, ne korkuyorsun? Hiçbir şey olmamıştır.

Aldığını biliyor musun? Biliyorsun; tamam, o zaman abdestlisin.

“—Farkında değilim çok işler geçti, çok insanla konuştum, ya abdestim kaçmış ise, farkında değilim.”

Vesveseye düşme! Bak bu hadîs-i şerîfe göre Peygamber Efendimiz ne buyuruyor:

“—Abdestini aldığını yakîn olarak biliyor musun? Şeksiz şüphesiz almış mıydın?”

“—Yüznumaraya gitmiştim hocam, tamam, oradan çıktım, bekledim, ondan sonra abdestimi aldım, iyi biliyorum, tamam.”

Abdestini aldığını biliyorsan, bozduğuna dair bir tereddüt, vesvese geliyorsa, abdestin var, bozulmadı; kesin kaidedir. Çünkü bozduğunu kesin olarak bilmiyorsun da acaba diyorsun, tereddüt ediyorsun. Şeytan senin gönlünü kurcalıyor, vesveseye düşürecek. Hiç yüz vermeyeceksin.

“—Aldığımı kesin olarak biliyorum, bozduğum kesin değil.”

Tabii bozduğu kesin belli olsa, o zaman bozulmuştur, tamam.

“—Dişlerim kanadı tükürdüm, tamam, abdestim bozuldu.”

Öyle olsa abdestin bozuldu, tamam. Kesin olarak biliyorsan. İyi ama abdest aldığını kesin olarak biliyorsun da, bozulduğunu kesin olarak bilmiyorsan nesin sen?

Abdestlisin.

“—Ya değilsem?”

Ya değilsemi yok bu işin, o tarafı çizeceksin, abdestlisin sen. Peygamber Efendimiz böyle buyuruyor. Aldığını biliyorsan o zaman abdestin sağlam.

Namazda acaba üç rekât mı kıldım, dört rekât mı kıldım? Hangisi?

Hangisine zann-ı gâlibin varsa, hangisine daha çok gönlün yatıyorsa onu yap. İhtiyata riayet et.

“—Abdestte de ihtiyata riayet etsek olmaz mı?”

Olur ama olmaz.

Neden?

Şeytan sana orada kancayı taktı mı seni bir vesveseye düşürür. Ne abdest alabilirsin ne namaz kılabilirsin, perişan olursun.

Gidersin "Her ihtimale karşı ihtiyaten bir abdest daha alayım." dersin. Tam abdesti alırken ayağını kaldırırken, bir kıpırtı olur, abdestin kaçtı mı kaçmadı mı "Hadi baştan alayım." dersin.

Bir daha alırsın, tam öbür ayağını yıkayacağın zaman bir kıpırtı olur, şeytan kıl çeker...

Peygamber Efendimiz öyle diyor, kıl çekermiş.

Bozuldu mu bozulmadı mı?

Yine ihtiyaten bir daha alırsın.

Sen bekle ihtiyatı. Müezzin ezanı okur, imam kameti okur, farza dururlar, farzı bitirirler, ikindinin vakti geçer, sen daha "Abdesti bitireceğim." diye uğraşırsın.

Neden?

Şeytanın ağına düştün de ondan. Şeytan seni artık avucuna düşürdü. "Acaba kaçtı mı, acaba yellendim mi, acaba bir damla çıktı mı, gideyim bir daha bakayım, şöyle mi oldu böyle mi oldu?" derken yüznumaraya girer, yüznumaradan çıkar, yarım abdest alır, tekrar tazeleyim bilmem ne yapayım derken "Amma aldattım bu Müslümanı!" diye. şeytan kahkahayla hâline güler.

Onun için aldığını kesin biliyorsan abdestlisin, bozduğunda şüphe varsa yakîni bozma, abdestlisin.

Bu hadîs-i şerîf bunu anlatıyor.

"—Namazı üç mü kıldım dört mü kıldım?"

Hangisine kânî gelirsin?

"—Dört rekât kıldığıma kânî geliyorum."

Tamam, es-selâmü aleyküm ve rahmetullah, es-selâmü aleyküm ve rahmetullah dersin. Namazın kabul oldu, bitti.

"—Ya üç kıldıysam?"

Ama dört kıldığına kânîsin, yallah, hadi bakalım vesveseye ihtiyacın yok.

"—Galiba üç kıldım gibi geliyor."

Tamam, bir rekât daha kıl dört olsun, yallah. Yine yallah.

Muhterem kardeşlerim!

Bu şeytan çok kurnazdır. Melun, çok kurnazdır.

Neden?

Hz. Âdem Atamızdan beri aldata aldata pişkin oldu. Mesleği aldatmak olduğundan muazzam usta bir şeydir bu. Aldatır, seni de

aldatır, beni de aldatır, vesveseye düşürür, namaz kılamaz olursun.

Neden?

Tam abdest alamıyorsun ki.

“—Ya bırak, bir keresinde de şöyle kılıver, bak Efendimiz çıkış noktasını gösteriyor. Kılıver, olsun bitsin, bozulduğunu bilmiyorsun.”

“—Ama bozulur gibi geldi, tam arkamda kıpırtı oldu gibi geldi, acaba hava mı çıktı, çıkmadı mı?”

Hayır, şeytan kıl çeker. Kıl çekiyor, biraz orasını kıpırdatıyor ki öyle sansın.

“—Bir kıpırtı olur gibi oldu hocam.”

Efendimiz diyor ki, bakın dinde utanmak yok; kokusunu ve sesini duymadıkça abdest bozulmaz.

Hani yellendi mi yellenmedi mi?

“—Orada bir kıpırtı oldu.”

Kıpırtı oldu ama hiç pis koku yayıldı mı? Yayılmadı.

Hiç ses duyuldu mu, çirkin bir ses? Hiç ses duyulmadı.

O zaman abdestin var, hadi bakalım yallah! Döverim seni, hadi bakalım! Namaza yetiş, çünkü şeytanın tuzağına düşersin.

Muhterem kardeşlerim! Bu hadîs-i şerîf bunu diyor.

Niye size bunu biraz karikatürize ederek anlattım?

Çok insan vardır şeytanın bu oyununa, bu tuzağına düşen, çok insan var. Hele gençler, pırlanta gibi gençler, yeni İslâm’a girmiş, her şeyi güzel yapmak ister. Geçerken bakarsın, abdest alıyor; aferin, maşaallah. Dönersin, gelirsin maşaallah yine abdest alıyor, devam ediyor. Yine gidersin bakarsın, yine abdest alıyor.

Kolunu kıvırıyor, dirseğini sürttürüyor, bir daha yapıyor, bir daha yapıyor…

Yeter ya, hayır, yahu oraya su da gitti, derin yırtılacak. Yine böyle vesvese yapar:

“—Buraya gitmedi!”

Neden? İçine vesvese düştü. Çünkü çok durdu.

“—Vesveseye düşmeyin, şeytana kendinizi güldürmeyin.” diye bu hadîs-i şerifi söylemiş.

“—Abdestliyim.” deyince, abdestini aldığını kesin bilince abdestlisin.

“—Acaba bozuldu mu?”

İtibar yok.

"—Acaba namazda şunu mu yaptım, bunu mu yaptım?" derken, tereddüt ediyorsan, zann-ı gâlibine göre namazı tamamlarsın. Tereddüde lüzum yok.

Neden? İslâm, netlik dini. İslâm pırıl pırıl bir din. İslâm'da tereddüt yok… İslâm'da her şey, bıçağın deriyi kestiği gibi keser bitirir. Gayet güzel bir din.

İslâm hukuku, fıkhı gayet güzel. Çok güzel kaideleri vardır.

"—Yakîn şek ile zâil olmaz."

Bu kàide *Mecelle-i Ahkâm-ı Adliye*'ye girmiştir:

"—Yakîn, şek ile zail olmaz."[42]

'—Bir şeyin olduğu kesinse, bir şüphe onun oluşmuş olduğunu ortadan kaldırmaz." demek oluyor.

İşte insan bu mantıkla bu zihinle yürürse vesveseye düşmez, yaptığı işi sağlam yapar. Şeytan bakar ki bu kuvvetli bir müslüman; "Ben bunu hiç aldatamıyorum." der, savrulur gider.

Abdestli olursun, dualı olursun, zikirli olursun, şeytan bakar ki sana hiç diş geçiremiyor, etrafından uzaklaşır.

Allah bizi kavî müslüman eylesin. İradesi kuvvetli, aklı kuvvetli, fikri kuvvetli, dini kuvvetli, imanı kuvvetli, duası aşklı, şevkli, kuvvetli, her şeyi ölçülü, dengeli, sağlam müslüman...

Öyle vesveseyle, mütereddit, titrek, korkak olmaz! Müslümanlığa yakışan netlik, açıklık ve her şeyin hukuki bir berraklık içinde olmasıdır.

Allah-u Teàlâ Hazretleri bizi has müslüman, mücahid müslüman, sağlam müslüman, kavî müslüman eylesin… İki cihanda aziz ve bahtiyar eylesin…

Fâtiha-i şerîfe mea'l-besmele!

14. 07. 1991 – İskenderpaşa Camii

---

[42] *Mecelle*, 4. madde.

08. HAC VE UMREYE DEVAM EDİN!

Eùzü bi'llâhi mine'ş-şeytâni'r-racîm.
Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

El-hamdü li'llâhi rabbi'l-àlemîn… Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidinâ muhammedin ve âlihî ve sahbihî ecmaîn… Ve men tebiahû bi-ihsânin ilâ yevmi'd-dîn…

Emmâ ba'dü, fa'lemû eyyühe'l-ihvân... Feinne efdale'l-hadîsi kitâbu'llàh... Ve efdale'l-hedyi hedyü seyyidinâ muhammedin salla'llàhu aleyhi ve sellem... Ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ... Ve külle muhdesetin bid'ah... Ve külle bid'atin dalâleh... Ve külle dalâletin ve sàhibehâ fi'n-nâr... Ve bi's-senedi'l-muttasıli ile'n-nebiyyi salla'llàhu aleyhi ve selleme ennehû kàl:

أَدِيمُوا الْحَجَّ وَالْعُمْرَةَ ، فَإِنَّهُمَا يَنْفِيَانِ الْفَقْرَ وَالذُّنُوبَ ، كَمَا يَنْفِي الْكِيرُ خُبْثَ الْحَدِيدِ (ه. طس. قط. في الأفراد عن جابر)

RE. 22/6 (*Edîmü'l-hacce ve'l-umrete, feinnehümâ yenfiyâni'l-fakra ve'z-zünûbe, kemâ yenfi'l-kîrü hubse'l-hadîd.*)
Sadaka rasûlü'llàh, fî mâ kàl, ev kemâ kàl.

Aziz ve muhterem kardeşlerim!

Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin selâmı, rahmeti, bereketi, ihsanı, ikramı dünyada, ahirette üzerinize olsun…

Peygamber SAS Efendimiz'in mübarek hadîs-i şeriflerinden bir miktar, o gül bahçesinden bir demet toplayıp sizlere sunacağız, okuyacağız, izah edeceğiz. Allah'ın izniyle istifade edeceğiz, feyz alacağız, sevap kazanacağız.

Fakat bu hadislerin okunmasına başlamadan önce Peygamber SAS Efendimiz'in rûh-i pâkine biz aciz nâçiz ümmetlerinden bir sevgi nişânesi, bir ümmetlik nişânesi, bir hediyye-i Kur'âniyye olsun diye ve onun mübarek âlinin, ashâbının, etbâının, ahbâbının, ona hüsn-ü ittibâ etmiş olan cümle mü'minîn ü mü'minâtın ve hâsseten Peygamber Efendimiz'in vârisleri, ümmetin emînleri,

hakiki halifeler olan evliyâullah sadât ve meşâyih-i turuk-u aliyyemizin ruhları için;

Kitabını okuduğumuz Gümüşhaneli Ahmet Ziyâeddîn Hocaefendi Hazretleri'nin, kendisinden feyiz aldığımız Muhammed Zâhid Bursevî Hocamız'ın, bu hadîs-i şerîfleri bize nakil ve rivayet etmiş olan alimlerin, râvilerin ruhları için;

Bu camiyi bina etmiş olan İskender Paşa merhumun ruhu için, bu camiyi tekrar tekrar tamir edip, tevsî edip, genişletip, tecdîd edip hizmette tutanların, az veya çok bu işe emeği geçenlerin ruhlarının şad olması için;

Bu beldeyi fethetmiş olan Fatih Sultan Muhammed Han Hazretleri'nin ve ordusunun mensubu mübarek mücahidlerin ruhları için;

Uzaktan yakından bu hadîs-i şerifleri dinlemek üzere, birbirimizle ziyaretleşmek maksadıyla, sevgiyle, saygıyla buraya teşrif etmiş olan siz kardeşlerimizin ahirete göçmüş bütün yakınlarının, sevdiklerinin, analarının, babalarının, ecdâdının, kardeşlerinin, evlatlarının ruhları için; ruhları şad olsun, makamları âlâ olsun, dereceleri yüksek olsun diye;

Biz yaşayan müslümanlar da Rabbü'l-âlemîn olan Mevlâmızın rızasına uygun yaşayalım, huzuruna sevdiği, razı olduğu kullar olarak varalım, cennetiyle cemaliyle müşerref olalım diye bir *Fâtiha*, üç *İhlâs-ı Şerîf* okuyup öyle başlayalım!

....

a. Hac ve Umre Fakirliği Giderir

Metnini az önce okumuş olduğum birinci hadîs-i şerîf, *Râmûzü'l-Ehâdîs*'in 22.sayfasının 6. hadîs-i şerîfi. Câbir RA rivayet etmiş; hac ve umreyi bize tavsiye ediyor.

Peygamber SAS Hazretleri buyuruyorlar ki:[43]

---

[43] Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.IV, s.139, no:3814; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.III, s.605, no:5658; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.V, s.170, no:4977; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.III, s.605, no:5657; Câbir ibn-i Abdullah RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.V, s.4, no:11788; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.II. s.122, no:1021.

أَدِيمُوا الْحَجَّ وَالْعُمْرَةَ ، فَإِنَّهُمَا يَنْفِيَانِ الْفَقْرَ وَالذُّنُوبَ ، كَمَا يَنْفِي الْكِيرُ خُبْثَ الحَدِيدِ (ه. طس. قط. في الأفراد عن جابر)

RE. 22/6 (*Edîmü'l-hacce ve'l-umrete, feinnehümâ yenfiyâni'l-fakra ve'z-zünûbe, kemâ yenfi'l-kîrü hubse'l-hadîd.*)

(*Edîmü'l-hacce ve'l-umrete*) "Hacca ve umreye gitmeye devam edin!" Bunu bir vazife edinin, hac ve umreye daima gidin.

Sebep? (*Feinnehümâ*) "Çünkü bu hac ve umre, (*yenfiyâni'l-fakra ve'z-zünûb*) hem insanlardan fakirliği giderir, uzaklaştırır, hem de günahları siler; (*kemâ yenfi'l-kîrü hubse'l-hadîd*) tıpkı körüğün demirin pasını giderdiği gibi."

"—Çeşit çeşit, paslı demir parçaları ocağa girdiği zaman, körük üfürüp de ocakta işlem gördükten sonra, nasıl o pislikleri gidiyor da pırıl pırıl, taptaze, ışıl ışıl bir demir olarak ortaya çıkıyorsa, hac da insanın pisliklerini, günahlarını öylece giderir ve fakirliğini de giderir. Onun için bunlara devam edin." buyuruyor, Peygamber Efendimiz.

Aziz ve muhterem kardeşlerim!

Bizim zamanımızda, etrafımızda yaşayan insanlar kâfir mi?

Çoğu değil. Bir kısmı da bilmeden küfre kayıyor. Yanlış adım atıp, yanlış söz söyleyip küfür uçurumuna yuvarlanıyor. Ötekiler de cahilliğinden ileri geri konuşuyor. İnsan hacca bir defa gitse de başka gitmese daha iyi olurmuş!

İyi ama bu dinin sahibi sen misin? Bu dinin koruyucusu sen misin? Allah'tan bu dini getiren sen misin, Hz. Muhammed-i Mustafa mı?

Peygamber Efendimiz getirmiş, Allah'ın elçisi o. Kur'ân-ı Kerîm onun üzerine inmiş.

Sen Kur'an mısın? Sen Kur'an'a karşı çıkabilir misin?

"—Çıkmam, estağfirullah ben müslümanım, anam da müslüman, babam da müslüman, dedem de müslüman. Zaten benim büyük dedem vaizmiş, onun babası şeyhmiş, ben de müslümanım!"

O zaman haddini bil; bilmiyorsan da sus, bir bilene sor!

Bak Peygamber Efendimiz ne buyuruyor?

(*Edîmü'l-hacce ve'l-umrete*) "hac ve umreye devam edin!"

Edîmû ne demek? Devam edin, devam ettirin demek.

Gümüşhaneli Hocamız Rh.A. şerhinde ne demiş?

"—Mülâzemet edin, muntazaman yapın, yapmaya devam edin! Bu işi peş peşe yapın! 'Bir kere yaptım.' diye kenara oturmayın, imkânımız varsa yine gidin; çağrımız var.

"—Ama hocam, para?"

Bak, Peygamber Efendimiz, "Fakirliği giderir." diyor. İnsana parayı Allah vermiyor mu?

"—Yürü yâ kulum!" dedi mi fakir bir insan, yürüyor zengin oluyor.

"—İn yâ kulum!" dedi mi, yüksek bir insan da yüksekten aşağı iniyor, kapı kapı dolanan dilenci hâline geliyor.

Öyle değil mi? Öyle olmuyor mu? Öyle oluyor.

"—Zenginliği veren kim?"

Allah…

“—Pekiyi, fakirliği veren kim?”
Allah…
“—Şifayı veren kim?”
Allah…
“—Derdi veren kim?”
Allah…
Tamam. Bunu böyle demezsen zaten mü’min olamazsın. Her şeyin sahibi Allah.
Peygamber Efendimiz buyuruyor ki:
“—Hacca ve umreye devam edin, devam ederseniz fakirliğiniz de gider.”
“—Hoppala!” diyecek şimdi inanmayan bir insan. “Akıl var, mantık var.” diyecek. Çıkacak benim karşıma, akıl mantık hokkabazlığı, düzenbazlığı yapacak; ben onu anlamam!
Peygamber SAS Efendimiz’in sözü benim başımın tâcıdır, ben onu bilirim, ben onu dinlerim. Hacca gittim mi param artacak, fakirliğim geçecek; öyle diyor. Çünkü, “Fakirliği de giderir, günahlarını da siler, götürür.” diyor.

Muhterem kardeşlerim!

Demek ki ne yapacağız? Dini kendi aklımıza göre eğip bükmeye çalışmayacağız, dine yeni ahkâm koymaya çalışmayacağız. Herkesin anlayacağı tabirle; kimse dini konuda ukalalık yapmayacak!

Ne yapacak?

"—Acaba bu konuda Peygamber Efendimiz ne buyurmuş?" diyecek.

Bak büyüklerimizin dini anlayışı ne kadar sağlam. Karşılarına bir mesele geldi mi diyorlar ki:

"—Bakalım bu konuda Kur'ân-ı Kerîm'de bir emir var mı, yok mu?

Varsa akan sular duruyor. Allah-u Teàlâ Hazretleri, Kur'ân-ı Kerîm'de; "Şunu yasakladım." demişse, dedelerimiz ondan uzaklaşmışlar. "Rabbü'l-àlemîn yasaklamış, ben ona gitmem!" demiş, bitirmiştir işi.

Şimdiki zamanın insanı:

"—Niye yasaklamış, nasıl yasaklamış? Yasaklamasaydı nasıl olurdu da, azıcık kıyısından, kenarından, köşesinden, ısırsam yesem de, tadına baksam da, bilmem dokunsam da, olmaz mı da, azcık işlesem ne olurmuş da bilmem ne de…"

Bu, meraklı balığın oltanın kenarında dolaşırken, oltaya tutulmasına benzer. Şeytan denizin içerisine sana bir olta atmış; "Acaba bu nedir, ucundaki yemi kenarından yesem mi?" falan derken, hop tutulursun, canından olursun. Veya uçurumun kenarında yürürken, çürük taşların kaymasıyla ateşin, cehennemin içine yuvarlanmaya benzer.

Onun için büyüklerimiz kendi aklından hüküm söylememiş.

"—Ayet var mı?"

"—Var."

"—Başüstüne, tamam…"

Ona uymuşlar. Hoşuna gitse de gitmese de her emrine uymuşlar.

Allah ne emretmiş?

"—Cihad edin!"

E cihad etmekte masraf var, yorgunluk var, para harcamak var; yaralanmak, topal kalmak, çolak kalmak, kör kalmak var, esir

olmak var, ölmek var, düşmanın eline geçip işkence görmek var. Bu iş yapılır mı?

E ne yapalım, Allah; “Benim yolumda cihad edin.” demiş, cihad etmişler. Almışlar teçhizatlarını Orta Asya’lardan çıkmışlar, buralara gelmişler. Buralara İslâm’ı yaymışlar.

“—Müslümanlar Anadolu’yu nasıl fethetti?” diye bir tarihçi kardeşimiz incelemiş de kitap yazmış, doktora tezi yapmış;

“—Anadolu çok zor müslüman oldu.” diyor.

Çok diretmiş adamlar, çünkü burada muntazam bir devlet vardı, büyük bir imparatorluk vardı. Bir imparatorluğu hücum ede ede yenmek kolay değil. Oyuncak değil, lafla olacak bir şey değil. İki tane küçük çocuk olsa höt falan dersin kaçırırsın, olur biter. Karşında düzenli bir imparatorluk var, yüz binlerce askeri var, kalesi var, ordusu var. Medenî insanlar, yüksek surlar yapmışlar, büyük binalar yapmışlar, kemerler yapmışlar.

Bozdoğan Kemeri, falanca yerden filanca yere suyu getirmek için yapılmış. Bak bir su için ne kadar kemer yapmış adamlar. Antalya’nın Side ilçesine 27 km. uzaktan, dağları aşıp delip vadileri doldurup, Oymapınar’dan su getirmişler, medenî insanlar. Çok çalışmışlar.

Böyle güçlü, kuvvetli, medenî insanlarla çarpışmışlar şehid olmuşlar, çarpışmışlar şehid olmuşlar, çarpışmışlar şehid olmuşlar… Şehid olmayı şeref bilmişler. Gazi olmuşlar. Nice nice seferler yapmışlar. Yavaş yavaş, söke söke, bastıra bastıra, buraları müslüman yapmışlar.

“—Ya *Allah* diyeceksiniz, ya *Lâ ilâhe illallah* diyeceksiniz, ya da sizinle çarpışırız.” dediği gibi Peygamber Efendimiz’in; “*Lâ ilâhe illallah* deyinceye kadar, sizinle mücadele etmekle emrolundum.” dediği gibi, onlar da *Lâ ilâhe illallah* dedirtinceye kadar buralarda mücadele etmişler.

Buralardan Balkanlar’a geçmişler, Macaristan’a geçmişler, Avusturya’ya geçmişler, Yugoslavya’ya geçmişler. Karadeniz’i kuşatmışlar, Kırım’a geçmişler, Bosna’ya gelmişler, Balkanlar’ı geçmişler, İtalya’nın güneyine gelmişler. Afrika’ya, İspanya’ya geçmişler, Afrika’nın aşağısına geçmişler; dünyanın her yerinde “Allah’ın emri” diye, tutturmuşlar.

Tamam, ayet varsa tamam; hadis varsa o da tamam! Yalnız Kur'ân-ı Kerîm'in âyetleri mahfuz, herkes tarafından çok çabuk ezberlenmiş, iyi korunmuş.

Hadîs-i şerîflerin doğruluğunu tahkik için bir müessese kurmuşlar; hadis ilmi... Hadis ilmi, "rivayetlerin cerh ve tâdil ilmi, râvilerin sıhhati ilmi." İncelemişler; adam yalancı olmasın, rivayet zayıf olmasın, yanlış olmasın diye. Ama rivayetin sağlamlığı ortaya çıkınca onu da tutmuşlar.

"—Efendimiz böyle buyurdu." demişler, tutmuşlar.

Bu zamanın insanı ne yapıyor?

Bu zamanın insanı, elini kulağına koymuş, bir yol tutturmuş, oynayarak kendi bildiğine gidiyor. Ondan sonra da ona; "Bu yanlıştır, bu günahtır!" dedin mi, sana kızıyor sana.

Ayet okuyorsun, hadis okuyorsun, tınmıyor, aldırmıyor, yolundan şaşmıyor.

"—Senin bu yaptığın yanlış!" diyorsun.

"—Yalnız sen mi müslümansın?" diyor, kavgaya kalkışıyor.

Müslümanlığı da bırakmıyor; o da iyi. Yine müslümanlığı kimseye bırakmıyor.

"—Ben de müslümanım, el-hamdü lillah!"

Bu ne biçim müslümanlık?

Bir karıştan kısa mayoyu giyersin, kadın erkek, karman çorman deniz kenarında yüzersin. Harama bakarsın, içkiyi içersin, bu ne biçim müslümanlık! Hangi kitap yazıyor bunu, hangi rivayetten öğrendin?

Yok, bir yerden öğrenmedi okumuyor ki, okumaz ki!

Kızıyor...

Bizim akrabadan birini anlattılar. Hanımına kızmış.

Nasıl kızmış?

"—Evimden git, bir daha seni görmek istemiyorum." diyecek kadar kızmış.

"—Ne yapmış kadıncağız, neymiş kabahati?"

Teheccüde kalkmış. Kadıncağız teheccüde kalkmış, eline tesbih almış, zikrediyor, ibadet ediyor. Kocası gelmiş bir bakmış, ibadet ediyor, fesübânallah, gitmiş.

Biraz sonra bir daha gelmiş, yine bakmış, yine zikrediyor, yine ibadet ediyor. Tepesinin tası atmış.

Bu kadıncağız kötü bir şey mi yapıyor? İbadet ediyor. Ne kızıyorsun?

İnsanlar şaşırmış. İnsanlar çok büyük ölçüde şaşırmış.

Ne yapacağız? Ölçü ne?

Biz de mantıkî, aklî, hukukî çizgiye geleceğiz. Âyet varsa tamam, hadis varsa tamam. Şeriatin emri neyse onu uygulayacağız.

Peygamber Efendimiz ne diyor?

"—Hacca ve umreye devam edin durun."

"—Bir kere yapın, ondan sonra o tarafa sakın uğramayın!" demiyor ki.

Ama bizimkiler;

"—Pis Arap'a para mı yediriyorsun?" diyor.

"—Pis Arap, temiz Arap..."

Senin memleketinde de pislik var, onun memleketinde de… Sen Türkiye'nin her tarafına yolu götürebilmiş misin, suyu götürebilmiş misin?

Meselâ, bizim köyde daha su yok, hadi bakalım! "Pis Arap!" diyorsun ama, daha bizim Batı Anadolu'da hizmeti tam yapabilmiş misin, köylere yolu tam götürebilmiş misin? Halkın açlıktan verem oluyor.

"—Pis Arap…"

O da senin kardeşin, bir zamanlar senin yönetimindeydi. Yanlış fikirler bunlar, yalan yanlış fikirler.

"—Pis Arap'a para mı yedireceksin?" diyor ama Alplerde kayak yapmak için İsviçre'ye gidiyor, tatilde avlanmak için Kenya'ya gidiyor, arslan avcılığı için filanca yere gidiyor, kumar oynamak için bilmem nereye gidiyor…

Bilmem hangi kasabanın, bir zengininden bahsettiler. Eğlenmek ve kim bilir hangi haltları karıştırmak için Bulgaristan'ın Burgaz şehrine giderken yolda trafik kazasında, Allah tepelemiş, intikam almış.

Azîzün züntikâm olan Allah intikam almış.

"—O kadar para verdim, kıymetini bilmedin, yoluma gelmedin, utanmıyorsun. Türkiye'nin eğlence yerleri dar geldi, komünist bir diyar olan Bulgaristan'a eğlenmeye, rezalet işlemeye gidiyorsun."

diye tepelemiş Allah!

Tepeler...

Allah-u Teâlâ Hazretlerinin çok esmâü'l-hüsnâsı vardır. Bir tanesi de nedir?

Azîzün züntikâm, intikam alır, Allah!

إِنَّا مِنَ الْمُجْرِمِينَ مُنتَقِمُونَ (السجدة:٢٢)

(*İnnâ mine'l-mücrimîne müntakımûn.*) "Biz Azîmüşşân mücrimlerden böyle intikam alırız." (Secde, 32/22)

"—Nemrud'u tepelemişizdir, Firavun'u tepelemişizdir, zalimleri tepelemişizdir, Âd kavmini, Semûd kavmini helâk etmişizdir."

Yapar; taş yağdırır, rüzgâr estirir, kuma batırır, yerin dibine geçirir. Lût kavmini helâk etmiş. Kimisini yanardağlarda yakmış. Çünkü kızdırmaya gelmez. Kàdir-i mutlaktır, güç kuvvet sahibidir; ona kulluk edeceğiz. Edebimizi takınacağız.

Onun nimetini ye, onun sayesinde yaşa, onun verdiği ömrü sür, onun verdiği akıl fikir, göz kulak nimetlerinden istifade et; ondan sonra ona âsi ol.

"—Ona âsi olmak olur mu?

Olmaması lazım, haddini bilmesi lazım!

Aziz ve muhterem kardeşlerim!

Siz de;

"—Falanca ilerici gazete şöyle yazdı, filanca ilerici mecmua böyle yazdı." diyorsunuz, ölçünüz o değil.

Ölçümüz âyet, hadis, şeriat, dinimizin ahkâmı, alimlerimizin sözü olmalı!

Peygamber SAS Efendimiz ne buyuruyor?

"—Hacca ve umreye devam edin!"

Hac ne demek?

Belli zamanda belli vazifeleri yaparak Beytullah'ı ziyaret etmek, Arafat'ta vakfeye durmak ve o Kur'ân-ı Kerîm'de bildirilen şekilde, o mübarek beldenin ziyaretini îfa etmek."

Umre ne demek?

Hac mevsimi zamanının dışında, aynı beldeye gidip mâlum usûllerle ziyaret yapmaya da, *umre* deniliyor.

Hac ve umre insana sevap kazandırır. Allah'ın rızasını kazandırır. Allah sever. Sevince kesesini de doldurur, fakirlikten de kurtarır, hastalıktan da şifa verir.

Geçen gün anlatıyorlar. Doktorlar muayene ediyorlarmış;

"—Sakın ha! Hacca gitme; orada ölürsün, kalırsın!"

"—Tamam, ölürsem orada öleyim."

Hacı amca koca sakallı, kahraman kahraman yürüyüp hacca gidiyormuş. Hiçbir şey olmuyor, gidiyor, dönüyor. Bir daha gidiyor, bir şey olmuyor. Bir daha gidiyor, bir şey olmuyor.

Burada hasta arkadaşlar var, anlatıyorlar:

"—Uçağa bindim, Türkiye semalarından, huduttan geçer geçmez hastalığım geçti."

Neden?

Şifayı veren de Allah, başkası değil ki! Sen şifayı hapta mı sanıyorsun? Doksan tane hap yutuyor insan, yine şifa bulmuyor. Şifa hapta değil, doktorda değil, tıpta değil, Allah'ta… Sen Allah'a kul olursan şifa bulursun.

Peygamber Efendimiz bir dua ediyordu, karşısındaki hasta iyi oluyordu. İsâ AS'ın iflah olmaz hastaları iyi ettiğini, Kur'ân-ı Kerîm

bildirmiyor mu? Cüzzam hastalığını iyi ediyordu. Allah'ın peygamberi, salahiyet vermiş. O cilt kanseri olan hastaları, eliyle mesh ediyordu, iyi oluyordu. Kur'ân-ı Kerim'de Hz. İsa AS'ın mucizesi var.

Onun için aklın varsa Allah'a güzel kulluk et, aklın yoksa o zaman başına geleceği bekle… O zaman bakalım, Allah seni nasıl tepeleyecek? İbret-i âlem olacaksın. Bakalım nasıl hakkından gelecek. Azîzün züntikâm olan Allah nasıl hakkından gelecek? Öyle yapanları kenardan seyret bakalım!

Her gücünüz yettiğince hacca ve umreye gidin.

Eskiden Türkiye'de her hac mevsiminde yasaklıyorlardı.

"—Suud'da bir kolera var!" diye söylenti çıkıyordu.

"—Yalan!"

Ta, eski zamandan beri, Osmanlıların zamanından beri hac mevsimi geldi mi:

"—Suud'da kolera var!"

Ne kadar anti demokrattı, kimse gık demiyordu. Şu memlekette pasaportlara;

"—Bu pasaport hac mevsiminde, Suud için geçerli değildir." diye damga vuruluyordu.

Mısır'a gidebilirsin. Mısır daha mı temiz, daha mı zengin?

Suriye'ye gidebilirsin; daha mı temiz, daha mı zengin? Değil.

İran'a gidebilirsin, Cezayir'e, Tunus'a gidebilirsin. Fransa'ya, İngiltere'ye, Almanya'ya gidebilirsin, her yere gidebilirsin; "Bu pasaport Suud'da geçerli değil!"

Ne kadar yanlış!

İnsanlar ne kadar zalim, insanlar ne kadar şaşkın! İnsanlar Allah'ın emirleri karşısında ne kadar duygusuz! Ne kadar Allah'ın kahrından korkmayan, pervasız insanlar.

Ama ne oldu? Her şey gelip geçiyor işte, hepsi geçiyor, hepsi geçti. Hacca mâni olanlar da, haccı yapanlar da, yaptıranlar da geçti. Hepsi Rabbü'l-âlemîn'in huzuruna geçti.

Birisi Rabbü'l-âlemîn'in huzuruna vazifesini yapmış olarak gitti, ötekisi Allah'ın emirlerini engelleyici olarak gitti. Berikisi Allah'ın emirlerini kolaylaştırıcı olarak gitti. Kâr eden kar etti, ziyan eden ziyan etti. Allah akıl versin. Geride kalanlara akıl fikir

versin.

"—Hac ve umre fakirliği de giderir, günahları da affettirir; demirin ocağa girdiği zaman kirinin pasının gidip de halis cevher haline geldiği gibi."

Birinci hadîs-i şerîf bu.

"—Kardeşlerimiz bilsinler." diye artık söylemeye karar verdim.

Bir keresinde hacca gittik, hacdan döndük. Eskişehirli bir kardeş benim karşımda ağladı:

"—Hocam, herkes hocasını arıyor, buluyor. Biz orada sizi aradık, aradık bulamadık." dedi.

"—Yahu, işte biz Aziziye'deydik, falanca yerdeydik."

"—Bulamadık…" dedi.

Ben de dedim ki:

"—Aşk ile sıdk ile Allah'a yalvarsaydın, Allah karşılaştırırdı."

Ağlaması bana dokundu.

"—Bir müessese kuralım, haccı beraberce yapalım!" dedik.

"—Böyle aramaca olmasın, aynı yerde olalım!" diye, "Bir müessese kuralım." dedik.

Bir müessese kurduk; "İskenderpaşa Turizm" dedik, "İspa Turizm" dedik. Bir müessese kurduk, haberiniz olsun. Haccı, umreyi ve diğer seyahatleri beraberce yapacağız inşaallah.

Kardeşlerimiz planlamışlar; "Bahâeddîn-i Nakşibend Efendimiz'i Buhara'da ziyaret edelim. Kafkasya'dan geçip Türkistan'a gidip Buhara'ya varalım." diye. İnşaallah o seyahati de yapacağız.

Allah nasib etsin, para versin, hepimize gayret versin. Yapacağız inşaallah.

b. Yetime Yakınlık Gösterin!

İkinci hadîs-i şerîf…

Ebû Ümran'dan mürsel olarak Haraitî rivayet etmiş.

Yetimlere iyi muamele etmek hakkında, Peygamber Efendimiz'in çok emirleri vardır, o emirlerden bir tanesi karşımızda… Önce Peygamber Efendimiz'in ifadesini okuyalım:[44]

---

[44] Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.I, s.214; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.VIII,

أَدْنِ مِنْكَ الْيَتِيمَ ، وَامْسَحْ رَأْسَهُ ، وَأَجْلِسْهُ عَلَى خِوَانِكَ يَلِنْ قَلْبُكَ ،
وَتَقْدِرْ عَلَى حَاجَتِكَ (الخرائطى فى مكارم الأخلاق عن أبى
عمران الجونى مرسلا)

RE. 22/7 (*Üdnü minke'l-yetîme, ve'msah re'sehû, ve eclishü alâ hıvânike yelin kalbüke, ve takdir alâ hâcetike*.)

(*Üdnü minke'l-yetîme*) "Yetimi kendine yaklaştır, uzaklaştırma! Yetimi yakınına çek, kendine yaklaştır. (*Ve'msah re'sehû*) Başını okşa..."

Zavallı işte, yetim kalmış. (*Ve eclishü alâ hıvânike*) "Onu sofrana oturt!"

---

s.293, no:13509; Ebü'd-Derdâ RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.174, no:6022; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.II, s.109, no:998.

"—Başını okşa, sofrana oturt."

Yetime böyle güzel muamele yaparsan ne olur?

(*Yelin kalbüke*) "Kalbin yumuşar, incelir. (*Ve takdir alâ hâcetike*) Muradına erersin, Allah senin ihtiyaçlarını karşılar."

Bak bugün karşımıza bir mânevî kanun daha çıktı.

Ben ihtiyacımı karşılamak için ne yapıyorum?

"—Sabah yedi buçukta kalkıyorum, otobüse biniyorum, memuriyetime gidiyorum, dükkânıma gidiyorum, dükkânı açıyorum. Sabahtan akşama kadar müşteri bekliyorum."

Mücadele, gürültü, patırtı, senetler, sepetler, paralar, ver al, bilmem ne, bir gürültü patırtı…

Niye bunlar?

"—Geçim kavgası hocam. Kolay mı, evde çoluk çocuk var, yemek yiyecekler; mecburuz, çalışacağız."

Herkes çalışıyor; harıl harıl bir faaliyet, bir kazanç. Kimisi tahammül edemiyor, haramdan kazanmaya kayıyor; bedavadan, beleşten, haramdan, uydurmadan, kaydırmadan, cebini doldurmaya bakıyor. Kimisi alnının teriyle terleyerek, çalışarak, sanatını icrâ ederek, kimisi rençberlik, ırgatlık yaparak para kazanmaya çalışıyor.

Bak Peygamber Efendimiz bir başka yol söylüyor:

"—Sen yetimi kendini yaklaştır, başını okşa, sofrana oturt, kalbin yumuşar, kalp katılığın gider, Allah senin hacetini sana ihsan eder, muradına erersin, ihtiyacını görürsün." diyor.

Neden?

Sen yetime yardım edince, Allah'ın gelen lütfuna kapı açılıyor da ondan. İnsana ihtiyacını veren de Allah değil mi?

Balıkçı oltasını denize atıyor, ne geleceğini söyleyebilir mi?

Söyleyemez. Bakalım oltasına hangi balık takılacak?

Takan kim? Allah.

Çok güzel, çok kıymetli bir balık gelse, şıkır şıkır oynayacağı gelir.

"—Aman, bu balığı bir sattım mı, şu kadar para alırım." diye sevinir.

Balığın oltaya takılmasını Allah nasip ediyorsa, herkesin kısmetini de Allah veriyor, herkesin rızkını da Allah veriyor.

Hem de öyle veriyor ki rızka kanat veriyor, takır takır, kanat çırpa çırpa geliyor, hadi senin sofrana konuyor. Bıldırcın, Karadeniz'den uçuyor, uçuyor, ondan sonra gelip senin kucağına düşüyor. Sen de akşam bıldırcın kebabı yiyorsun, yağıyla pilav yapıyorsun, pilav kaşıklıyorsun, hoşaf höpürdetiyorsun.

Neden?

Allah oradan kanat verdi de gönderdi.

"—Nasipse gelir Hint'ten Yemen'den." deniliyor ya.

"—Sen yetime güzel muamele edersen Allah da senin rızkını, ihtiyacını, kısmetini bol eder, gönderir." diyor Peygamber Efendimiz.

Kendisi nasıl yaptı?

Kendisi yetimlere çok güzel baktı, kendisi de yetimlerin şahıydı, kendisi de yetimdi. Peygamber Efendimiz kendisi de o acıları çekmiş de büyümüş.

Onun için;

أَنَا وَكَافِلُ الْيَتِيمِ فِي الْجَنَّةِ هٰكَذَا ، وَأَشَارَ بِالسَّبَّابَةِ وَالْوُسْطٰى

(حم. خ. د.ت. حب. عن سهل بن سعد ؛ طب. عن أبى أمامة)

(*Ene ve kâfilü'l-yetîmi fi'l-cenneti hâkezâ*) "Yetimi tekeffül eden, yetime bakan insanla ben, cennette böyle bir aradayım." buyurdu. (*Ve eşâra bi's-sebâbeti ve'l-vustâ*) "İşaret parmağı ile orta parmağı işaret etti."

Cennette Peygamber Efendimiz'le komşu olmak istiyorsan, yetimi hor görme, yetimi yardımsız bırakma, yetimin ihtiyacını gör, yetime yardım et!

Herkesin ihtiyacı var. İhtiyarlıyor, yardıma ihtiyacı oluyor.

Geçen hafta bizim ihvanımızdan yaşlı birisi geldi;

"—Evimin kirasını ver." dedi.

"—Ben herkesin evinin kirasını verecek olsam, benim hâlim ne olacak? Bir atımlık barutum var; oraya mı atayım, buraya mı atayım?"

Bugün bir kardeşimiz gelmiş;

“—Beni evimden çıkarıyorlar, on milyona ihtiyaç var.” diyor.

Bu bir.

Ötekisi geldi;

“—Rize’ye gideceğim, işte bilet param.”

“—Bilet paran varmış ya, biletin alınmış.”

“—Yolda taş mı yiyeceğim? Yemek parası lazım.” diyor.

Yemek parası lazım, yetimin parası lazım, dulun parası lazım, açın doyurulması lazım, açığın barındırılması lazım, evsize ev lazım, kira veremeyene kira lazım; bırakın ben kaçayım buradan!

Çok zor! Nasıl olacak?

Herkes etrafındaki insanı kollayacak. Herkes yardım edecek, herkes sevap kazanmanın çaresine bakacak. Etrafındaki insanlara bakacak.

Filanca insan, iyi bir insandı, bak geçen gün mecmuada yazdım. Çok üzüldüm, üzüldüğüm için yazdım.

İhvanımızdan arada bizi ziyarete gelen yaşlı bir kadıncağız, Edirnekapı’da surların kovuğunda, bir yerde yaşıyormuş. Bizim bir arkadaşımız, bir gitmiş ki, zavallı kadıncağız on beş gündür aç... İhtiyar, doksanına gelmiş.

İnsanoğlu, ne yapacak? Bir iki gün açlıktan sonra, açlığını da unutuyor, muhterem kardeşlerim! Artık “Karnım acıktı.” demiyor. Bir deri, bir kemik kalmış, yirmi beş kiloya inmiş zavallı, duygularını kaybetmiş, acaip oluyor insan.

Acımak lazım, insanın etrafındaki insanları kollaması lazım!

“—Burada da, şu kovukta da bir insan yaşıyor. Bir kedi değil, köpek değil, bir insan vardır.” diye bakmak lazım!

Birbirimizi kollamamız gerekiyor. Düşmez kalkmaz bir Allah. Bugün zengin olan, yarın fakir olur. Bugün güçlü olan, yarın güçsüz olur, hasta olur. Akıllı olan, deli olur. Genç olan, yaşlı olur.

Sen iyilik yaparsan, sana da Allah baktırtır, sana da iyilik edecek birisini bulur. Sen yetimi kollarsan, Allah da senin ihtiyacını giderir. Vaad ediyor Peygamber Efendimiz, işaret ediyor:

“—Bak sen böyle yaparsan Allah kalbine bir yumuşaklık verir. Çünkü kalbin katı olması münafıklık alâmetidir, kötü bir şeydir.”

“—Hocam, kalbim yumuşamıyor, zikrediyorum, zikrediyorum

ağlayamıyorum. Vaaz dinliyorum, içime işlemiyor."

Bak kalbin katı! Yumuşaması önemli. Kalp katı, çalışmıyor, yumuşaması lazım. Yumuşaması için ne yapacaksın? Sen merhamet edeceksin. Yetime merhamet edeceksin, dula merhamet edeceksin.

Her şey masraf, hep masraf.

Bir bilseniz, ortaya çıksanız "Param var." deseniz…

Mecmuada bir ilan yaptık:

"—Bakın, ey ihvânımız! Ey kardeşlerimiz! Bizim Hakyol diye bir vakfımız var. Hayırlarımızı yapmak için bu vakfı kurduk, biraz yardımcı olun!" dedik.

Bir sürü mektup geldi. Ne mektubu geldi?

"—Hocam, benim de ihtiyacım var, bana da biraz ver."

Vakıfa yardım için değil de sanki biz;

"—Var mı yardım isteyen?" demişiz gibi…

Biz mevcutlara bakamıyoruz, talebelerimizin burslarını veremiyoruz; "Biraz yardım et." diyoruz, "Benim de ihtiyacım var." diye yüzlerce mektup geldi.

Doğru mu?

Hakikaten fakir olan insanlar çok, gerçekten acımak lazım ama bir kısmı da; "Hep benim canım yesin." istiyor.

"—Biraz da şu kardeşim yesin." demiyor.

Üç, dört müessese dolaşıyor, işini uyduruyor, cebini para dolduruyor; ondan sonra daha beşinciye gidiyor. Beşinciye de sızlanacak; oradan da biraz para alacak.

Senin taraftaki de hiç kimseden bir şey istemiyor, on beş gün surun kovuğunda aç yatıyor da ondan sonra bulunuyor.

Ne kadar kötü bir şey, biz Müslümanlar için ne kadar ayıp! Hiçbir organizasyonumuz yok mu ya? Bu kadar öldük mü biz? İnsanların birbirleriyle hiç mi ilgisi kalmadı? Hayvanlaştı mı bu insanlar? Bu kadar bencilleşti mi?

Yok mu bizim orada organizasyonumuz? Yok mu bizim defterimiz, kaydımız? Yok mu bir tanıyanımız, yok mu bir arayan soranımız?

İnsanlar birbirlerine lazım.

"—Yok mu bu zavallının evini tesbit edecek müslüman

kadıncağızın bir dostu, tanıdığı bir kimse?”

İnsan akşamüstü karnını doyurduğu zaman, karnı aç olanları düşünmeli.

“—Komşusu açken tok yatan bizden değildir.” diyor Peygamber Efendimiz.

Komşusunu da düşünmeli, fakir semtleri de gezmeli, yetimleri de aramalı, bulmalı, hakiki fakirleri bulmalı.

Bazen fakirler nasıl olur?

يَحْسَبُهُمُ الْجَاهِلُ أَغْنِيَاءَ مِنَ التَّعَفُّفِ (البقرة: ٢٧٣)

(*Yahsebühümü'l-câhili ağniyâe mine't-teaffüf*) [Bilmeyen kimseler, iffetlerinden dolayı onları zengin zanneder.] (Bakara, 2/273)

İstemez bazı fakirler, çok onurlu olur, çok mazlum olur, çok masum olur, ölür de istemez; öylesini bulacaksın. Zengin sanırsın, üç gün yemek yememiştir.

Geçen senelerde buraya birisi geldi:

“—Üç gündür ağzıma lokma koymadım hocam!” dedi.

Üç gün aç kalmak kolay değil.

“—Yalan söylüyorsa...”

Söyleyen olabilir de bunların gerçek olanları da var. Tabii yalancıyı da bulmalı.

Buraya birisi gelmiş. Rahmetli Hüseyin Hoca sağdı, bana bir kâğıt gönderdi, Mühürlü, imzalı, Fatih Müftülüğünden bir kâğıt.

Ne bu?

“—Filanca camiye yardım.”

Okudum ama tarih kısmı, isim kısmı kazıntılı, evrak tahribata uğramış. Hüseyin hocaya gönderdim:

“—Bak böyle bir yazı geldi ama ne dersin, sen bir incele bunu.” diye.

Hüseyin hoca adamın başına gidince adam sergisini bırakmış, savuşmuş, kaçmış. “Yakalanacağım polise teslim olacağım.” diye, savışmış, kaçmış. Sahtekârı da var.

En iyisi yakın takip. Herkes yakın komşusunu takip ederse, o zaman sahtekârlık da kalmaz. Bilmediği insan değil, bildiği insana

yardım eder.

Hâlini, gecesini gündüzünü bildiği insan;

"—Üç aydır bacasından duman tütmüyor, içeriye gelen giden yok, bu adamın durumu yok, her şeyini biliyoruz. Kirasını ödeyemiyor." filan diye, bildiği insana yardım ederse, daha iyi olur.

Yardımınızı, yardımlarınızı hiç ihmal etmeyin. Verdikçe Allah size de verir. Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:[45]

مَا مِنْ يَوْمٍ يُصْبِحُ الْعِبَادُ فِيهِ ، إِلاَّ مَلَكَانِ يَنْزِلاَنِ ، فَيَقُولُ أَحَدُهُمَا :

اَللّٰهُمَّ أَعْطِ مُنْفِقًا خَلَفًا ! وَ يَقُولُ الْآخَرُ: اَللّٰهُمَّ أَعْطِ مُمْسِكًا تَلَفًا !

(خ. م. عن أبي هريرة)

ME. 1079 (*Mâ min yevmin yusbihu'l-ibâdü fîhi, illâ melekâni yenzilân*) "Allah'ın vazifelendirdiği iki melek vardır, insanların geçirdiği her sabah inerler. (*Feyekùlü ehadühümâ*) Birisi der ki: (*Allàhümme a'ti münfikan halefâ.*) 'Yâ Rabbi infak edene sen halefini ver, parasının yerine yenisi gelsin. Cömertlik yapana verdiğinden fazlasını ihsan eyle, daha çoğalsın malı...'

(*Ve yekùlü'l-âhar*) Diğeri de: (*A'llàhümme a'ti mümsiken telefâ.*) 'Yâ Rabbi, tutup vermeyenin, cimrilik yapanın malını da telef eyle! Cimrilik yaptı malım azalmasın diye ama, sen onu azalt!' diye dua eder."

Tabii, Allah da öyle yapar. İnfak edene daha fazlasını verir, cimrilik yapana da telefat verir.

Bakıyorsun mahsul, hepsi telef olmuş. Adam bilmem kaç yüz balya ot kesmiş, biçmiş, balya hâline getirmiş. "Bu balyayı şu kadara satarsam şu kadar para alacağım." dediği sırada, bir yangın çıkmış, bütün balyaları yanmış.

---

[45] Buhàrî, *Sahîh*, c.V, s.270, no:1351; Müslim, *Sahîh*, c.V, s.182, no:1678; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.V, s.375, no:9178; Beyhaki, *Şuabü'l-İman*, c.VII, s.423, no:10827; Nesei, *Sünenü'l-Kübra*, c.V, s.375, no:9278; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VI, s.374, no:16121; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XIX, s.308, no:20829.

Geçen gün anlattılar, neresi olduğunu unuttum; "Herhalde bir kusuru var; ya zekâtını vermedi, ya Allah'ın hoşuna gitmeyecek bir şey yaptı." dedim.

Allah zahmetini çektirmiş, biçtirmiş biçtirmiş, balya yapmış; ondan sonra yakmış. Tarlada yapsaydı; öyle yapmamış da biçtirdikten sonra yakmış. Var bir kusuru; ya zekâtını vermedi, ya bir haram karıştırdı.

Fakültedeki derslerde talebeye okuturduk:

"—Eski zamanın birinde bir sütçü vardı, sütüne su katardı." diyor eski bir kitap.

"—O kattığı sular büyüdü, büyüdü, büyüdü. Bir gün bir sel geldi, bütün sürüsünü aldı, sürükledi, götürdü. Sürüsüz kaldı."

Neden? Sütüne su kattığı için.

Sanki sütün içine kattığı sular sel oldu da koyunları onlar aldı. O helalinden kazansaydı sütüne su katmasaydı, helâl malını harama çevirmeseydi, Allah onun malını korurdu.

Yine bizim arkadaşlarımızdan rahmetli bir patikçi Süleyman

Efendi vardı. Dürüst adam. Yüzü gülmez, asık da değil ama ciddi adam. Hoşuma giderdi. Namaz vakti geldi mi kapısını kapatır, hemen namaza giderdi. Müşteri gelse kaşlarını çatardı;

“—Namazdan sonra!” derdi.

“—Aman ustam etme, eyleme, işim var, şu terliği sat bana da ondan sonra.”

“—Namazdan sonra…” derdi, bitti.

Başka bir cevap yok; “Namazdan sonra…”

Kapatırdı, kilidini asardı, namazını kılar gelirdi.

Kapalıçarşı’da yangın çıkmış, meşhur yangın, yüzlerce dükkân yandı. Demişler ki:

“—Süleyman Efendi, Kapalıçarşı yanıyor.”

“—Sahibi bilir. Ben malımın zekâtını verdim, sahibi bilir.”

Malın mülkün sahibi kim? Mâlikü’l-mülk kim?

Allah-u Teàlâ…

“—Sahibi bilir, isterse yakar, isterse yakmaz, ben vazifemi aklımın erdiğince yaptım, zekât vermemezlik yapmadım, malımın görevlerini yerine getirdim.”

Emin olun, Kapalıçarşı yandı, onun dükkânına kadar geldi. Tamir için hani tahta perde geriyorlar ya, tahta perde onun dükkânının yanından başlıyordu. Onun dükkanı açıktı, yanındaki dükkân yanmış.

Bu ibret değil mi ya?

Niye o da yanmadı da, niye iki dükkân yukarıda değil de, tam orada?

“—Bak ben, benim yolumda yürüyen, tesbihli, zikirli, mü’min, namazlı, niyazlı, zekâtlı kullarımı böyle korurum! Malının zekâtını vermeyen, vazifesini yapmayan, hayrını hasenâtını yapmayanı da böyle yakarım!” demek bu.

İbret alana böyle, hal diliyle dükkânlar bile konuşuyor, çarşılar bile konuşuyor; anlayana...

Olaylar konuşuyor anlayana… Anlamazsa tabii, anlayana sivrisinek saz, anlamayana davul zurna az… Dambul dumbul, gümbür gümbür, zarıl zarıl, ne kadar çalarsa çalsın, anlamadıktan sonra o bile az geliyor.

Onun için hayrınızı, hasenâtınızı çokça yapın muhterem kardeşlerim!

c. Cennet Ehline Verilen Nimetler

Üçüncü hadîs-i şerîf:

Ebû Saîd el-Hudrî Hazretleri'nden, İmam Tirmizî ve sâir hadis alimleri rivayet etmişler. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[46]

أَدْنَى أَهْلِ الجَنَّةِ مَنْزِلَةً ، الَّذِي لَهُ ثَمَانُونَ أَلْفَ خَادِمٍ ، وَاثْنَتَانِ وَسَبْعُونَ زَوْجَةً ، وَتُنْصَبُ لَهُ قُبَّةٌ مِنْ لُؤْلُؤٍ وَزَبَرْجَدٍ وَيَاقُوتٍ ، كَمَا بَيْنَ الْجَابِيَةِ وَصَنْعَاءَ (حم. ت. حب. ض. عن أبي سعيد)

RE. 22/8 (*Ednâ ehli'l-cenneti menzileten, ellezî lehû semânûne elfe hàdimin, ve'snetâni ve seb'ûne zevceten, tünsabü lehû kubbetün min lü'lüin ve zebercedin ve yâkûtin, kemâ beyne'l-câbiyeti ilâ san'âe.*)

Bu üçüncü hadîs-i şerîf ehl-i cenneti ballandırıyor, bize ehl-i cennetin mükâfâtlarını anlatıyor. Neden?

"—Siz de ehl-i cennet olmaya rağbet edin!" diye.

İnsan ehl-i cehennem mi olmak ister, ehli cennet mi olmak ister?

Sorulur mu? Elbette ehl-i cennet olmak ister.

Neden?

(*Ednâ ehli'l-cenneti menzileten*) "Cennet ehlinin makam ve mevki bakımından en aşağı olanına bile ne verilirmiş bakalım? (*Lehû semânûne elfi hàdimin*) En aşağı rütbeli cennet ehlinin. seksen bin hizmetçisi varmış."

Saltanata bak, keyfe bak; seksen bin tane hizmetçi…

(*Ve'snetâni ve seb'ûne zevceten*) "Yetmiş iki tane hurisi varmış, zevcesi varmış en aşağısının…"

---

[46] Tirmizî, *Sünen*, c.IX, s.124, no:2485; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.76, no:11741; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.XVI, s.414, no:7401; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.II, s.532, no:1404; Abdullah ibn-i Mübârek, *Zühd*, c.I, s.127, no:422; Ebû Saîd el-Hudrî RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XIV, s.476, no:39327; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.II, s.113, no:1003.

(*Kubbetün min lü'lüin ve zebercedin ve yâkûtin*) "Bu zât-ı muhtereme cennet çadırlarından öyle bir çadır kurulurmuş ki; incili, zebercedli, yakutlu, kıymetli taşlarla süslenmiş öyle bir çadır, şahane otağ kurulurmuş ki; (*kemâ beyne'l-câbiyeti ilâ san'âe*) Câbiye şehriyle, Yemen'deki San'a şehri arasındaki kadar sahaya öyle bir cennet otağı kurulurmuş."

Seksen bin tane hizmetçi, yetmiş iki tane hûri, cennet zevcesi… Cennet ehlinin en aşağısında olanı böyle nimetlere mazhar oluyor.

Allah-u Teàlâ Hazretleri bize bi-gayri hisâb cennetine girmeyi nasib eylesin… Şu nimetleri görmeyi nasib eylesin… Hadis-i şerifte okuduğumuz gibi, "Biz bunu İskenderpaşa'da duymuştuk." diye, orada da gözümüzle görmeyi ihsan eylesin…

Âmîn, âmîn, âmîn.

d. Her Hak Sahibine Hakkını Verin!

Ebû Mes'ud RA'dan rivayet edilmiş bir hadîs-i şerîf. Efendimiz bizlere veyahut yöneticilere, hakimlere, işin başında olan kimselere emrediyor:[47]

أَدُّوا إِلٰى كُلِّ ذِي حَقٍّ حَقَّهُ ، وَالْوَلَدُ لِلْفِرَاشِ ، وَلِلْعَاهِرِ الْحَجَرُ ، وَمَنْ تَوَلَّى غَيْرَ مَوَالِيهُ ، أَوْ ادَّعَى إِلٰى غَيْرِ أَبِيهِ ، فَعَلَيْهِ لَعْنَةُ اللهِ وَ الْمَلَائِكَةِ وَالنَّاسِ أَجْمَعِينَ ، لَا يُقْبَلُ مِنْهُ صَرْفٌ ، وَلَا عَدْلٌ

(طب. عن أبى مسعود)

RE. 22/9 (*Eddû ilâ külli zî hakkin hakkahû, ve'l-veledü li'l-firâşi, ve li'l-àhiri'l-hacerü; ve men tevellâ gayra mevâlîhi, evi'ddeâ ilâ gayri ebîhi, ve aleyhi la'netu'llàhi ve'l-melâiketi ve'n-nâsi ecmaîn, lâ yukbelü minhü sarfün, ve lâ adlün.*)

---

47 Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XVII, s.261, no:719; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.IV, s.651, no:7859; Ebû Mes'ud el-Ensârî RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VI, s.194, no:15313; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.II, s.117, no:1012.

(*Eddû ilâ külli zî hakkin hakkahû*) “Her hak sahibine hakkını verin!”

Hâkim mi oldun, kadı mı oldun, hukuk fakültesini mi bitirdin, haktan hukuktan yana bir mesleğin mi var, bir yöneticiliğin mi var, bir gücün kuvvetin, idareciliğin mi var?

“—Var…”

“—Öyleyse her hak sahibine hakkını eksiksiz ver. Hiç kimsenin hakkını eksik etme, hiç kimseye gadretme, hakkını tam ver.” diye emrediyor.

Bu hepimiz için geçerli bu. Her hak sahibine hakkını vermek, hepimiz için bir emirdir.

Sonra nasihatine devam ediyor. Peygamberimiz, bu hadîs-i şerîfinde hukuk meselelerini anlatmaya çalışıyor:

(*Ve'l-veledü li'l-firâşi*) “Doğan çocuk, nikahlı kocaya aittir.”

Kaytarmak yok, inkâr etmek yok. Tamam, karısından doğmuş, evli bunlar, nikahlı; çocuk o babanın.

Neden böyle söylüyor?

Çeşitli dünyevi ihtilaflar olur, adam karısından şüphelenir; “Bu benim değil.” der, işler karmakarışık olur, kuru iddiadan dolayı düzen bozulur.

Kuru iddiaya itibar etmiyoruz. Hukuk netliktir. İslâm hukuku, bıçak gibi, jilet gibi, ustura gibi, hududu gayet inceden keser, biçer, tamam.

“—Bu çocuk benim değil!”

Değilse isbat edebilirsen et; edemezsen bu çocuk senin. Çocuk nikâh sahibinindir, yatak kiminse o yatağın sahibi olanındır, biter. “Mirasta muamele öyle yürür.” diye bildiriyor.

(*Ve li'l-àhiri'l-hacerü*) “Evliyken zina eden recmedilir.”

Bu edepsizliği yapan, taşla gömülerek, vurularak öldürülür.

(*Ve men tevellâ gayra mevâlîhi*) “Kendi mevlâsından başkasına intisap eden, kötü bir iş yapmış olur. (*Ev eddeâ ilâ gayri ebîhi*) Babasından bir başkasına neseb iddia ederse…”

Mevlâ burada köle. “Bu benim sahibim değil.” diyor, başkasını iddia ediyor. Mevlâ, o mânaya. “Velîsinden, mevlâsından gayrısına neseb iddia ederse, babasından gayrısına neseb iddia ederse; (*ve aleyhi la'netu'llâhi ve'l-melâiketi ve'n-nâsi ecmaîn*) Allah'ın lâneti

de, meleklerin lâneti de, insanların lâneti de onun üzerine olsun… (*Lâ yukbelü minhü*) İbadetleri kabul olunmaz. (*Sarfün ve lâ adlün*) Farzı, nafilesi kabul olunmaz.”

Bunlar neden oluyor? Bu meseleleri, İslâm hukukçuları bilir, modern hukukta da bilinir.

Aileler kavga ederler. Kadın kocasını itham eder, koca karısını itham eder, çocuk bir laf söyler, köle bir başka şey söyler, adam kalkar kaçar. “O benim değil.” der, mülkiyet hakları, miras hakları karmakarışık olur.

Peygamber Efendimiz bu gibi karışıklıkları yapanların Allah’ın lanetine uğrayacağını bildiriyor. “Herkes dürüst konuşsun, her işin aslı neyse aslını dosdoğru söylesin, iş kesin olarak bilinsin!” diye bu nasihatte bulunmuş oluyor.

Hâkimlere de emrediyor ki;

“—Her hak sahibine hakkını ver, hiç haksızlık yapma, hükmederken doğru dürüst hükmet.” diyor.

Onun için İslâm hâkimleri, İslâm kadıları, Allah’tan korkan kadılar, adalete son derece riayet etmişler, padişah olsa itibar etmemişlerdir. Karşısındaki padişah bile olsa haksızlık yapmışsa, mahkûm etmişlerdir, cezayı yazmışlardır. Haklı olan kimse gayrimüslim bile olsa, hakkını vermişlerdir.

Bu, Peygamber Efendimiz’in zamanından beri böyle; İslâm hâkimlerinin mübarek seciyeleridir, güzel hasletleridir.

Bir münafık ile bir gayrimüslim, ehli kitaptan birisi Hz. Ömer RA’a geldi:

“—Ya Ömer! Bu adamla benim aramda ihtilaf var.” dedi.

Yahudiyle galiba…

“—Bu adamla aramızda ihtilaf var. Sen hâkim ol, bize hükmet, davamızı hallet.”

“—Nedir?” dedi.

“—Vallahi, daha önce sizin peygamberinize de gittik, meseleyi söyledik, beni haklı buldu ama bir de sana anlatalım, mesele şudur.” dedi ve ihtilafı anlatınca Hz. Ömer’in gözleri fal taşı gibi açıldı.

“—Ne, daha önce Peygamber Efendimiz’e gittiniz mi?”

Ötekisine, o müslümanım diyen şahsa sordu:

"—Bunun dediği doğru mu? Siz benden önce Peygamber Efendimiz e gittiniz mi?"

"—Evet gittik, bunun dediği gibi."

"—Bunu mu haklı çıkardı?"

"—Evet."

"—Sen Peygamber Efendimiz bunu haklı çıkardığı halde razı olmadın da bana mı geldin?"

"—Evet, meseleyi bir de sana anlatalım." dedik"

"—Dur, ben sana hükmedeyim!" dedi, içeri gitti, kılıcını aldı, onu öldürdü.

Neden?

Peygamber Efendimiz bir meselede, bir hükümde bulunduğu zaman ona inanmayan kâfir olur. Mü'minken kâfir olur, kâfir de öldürülür de onun için öldürdü.

O, "müslümanım" diyor, bu "yahudiyim" diyor ama Yahudi haklı olduğundan Hz. Ömer'in davranışına bak, Peygamber Efendimiz'in davranışına bak...

İstanbul'un ilk kadısı, şu İMÇ çarşısının önündeki kabristanda medfundur, orada özel kabristanı vardır. İstanbul'un ilk kadısı Hızır Çelebi, mübarek, cennet mekân, Fatih de, Fatih caminin mimarıyla ihtilafa düşmüşler; büyük ihtilaf.

Muhakeme olmuşlar da o mübarek Fatih'i haksız çıkarmış. Haksız; Fatih'i mahkûm etmiş. İslâm adaleti böyledir. Allah bizi özel hayatımızda da doğruluktan, adaletten ayırmasın, hiç kimsenin hakkını çiğnettirmesin, hakkını yedirtmesin, hakkımızı da çiğnettirmesin.

Ne zulüm edelim, ne zulme uğrayalım, ne cahillik yapalım ne cahilliğe mâruz kalalım. Allah bizi adaletten insaftan, dürüstlükten, helalden ayırmasın.

e. Toplantıların Hakkını Verin!

Beşinci hadîs-i şerîf; herhalde bu sonuncu olacak:

Sehl ibn-i Huneyf RA'dan Taberânî'nin rivayet ettiğine göre Efendimiz şöyle buyurmuş:[48]

أَدُّوا حَقَّ الْمَجَالِسِ: اُذْكُرُوا اللهَ كَثِيراً ، وَأَرْشِدُوا السَّبِيلَ ، وَغُضُّوا الأَبْصَارَ (الخطيب عن سهل بن حنيف)

RE. 22/10 (*Eddû hakka'l-mecâlisi, üzküru'llàhe kesîren, ve erşidü's-sebîle, ve guddu'l-ebsâr*.)

Bir rivayette de zikru'llâhi kesîren yerine üzküru'llâhe kesîren rivayeti de varmış, şerhte gösteriliyor. O öteki fiillere uygun oluyor. Öteki fiiller emir olduğundan, bunun da emir olması daha uygun oluyor.

(*Eddû hakka'l-mecâlisi*) "Meclislerin hakkını eda edin!"

Meclis ne demek? İnsanların oturumları demek, oturum meclis demek. Burada bu toplantımız nedir? Bir meclistir.

Ne meclisi bu? Türkiye Büyük Millet Meclisi mi?

---

48 Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.VI, s.87, no:5592; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.VIII, s.120, no:12939; Sehl ibn-i Huneyf RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.IX, s.139, no:25397; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.II, s.118, no:1014.

Hayır, hadis meclisi, biz burada hadis okuyoruz, dini bahisler konuşuyoruz, dini bahislerin konuşulduğu bir meclistir bu. İnsanlar başka yerlerde de toplanır, muhtelif toplantı yerlerinde toplanabilirler. Ama Efendimiz diyor ki:

"—Her toplantı yerinin, her meclisin hakkını eda edin! Her meclisin hakkı var, o hakkını ödeyin!"

"—Nedir o hak?" diye sordukları zaman diyor ki:

(*Zikra'llàhi kesîren*) "Allah'ı çok zikredeceksiniz. Allah'ı çok zikrediniz."

Demek ki meclislerin hakkı neymiş?

Allah'ın zikredilmesiymiş.

Bir meclis ki, orada Allah zikredilmiyor, orada Rasûlullah'a salât u selâm getirilmiyor, o meclis ehli nasıl insanlardır?

Günahkâr insanlardır.

Nasıl toplanıp nasıl dağılmışlardır?

"—Sanki bir eşek leşine toplanmışlardır. Köpekler gibi eşek leşinden çekiştire çekiştire, kopara kopara yemişler de dağılmışlar

gibidir.” diyor Peygamber Efendimiz.

Bu hadiste demiyor da başka yerde geçiyor. Zikirsiz meclis, leş başına toplanılmış meclis gibidir.

Meclis nasıl olacak?

Zikirli olacak; hem de (*zikru'llàhi kesîren*) “Çok, çok zikredilecek.”

Biz şu hadis meclisimize nasıl başladık?

“—*El-hamdü li'llâh, el-hamdü li'llâh, el-hamdü li'llâh…*” diye başladık, değil mi?

Namazı kıldık, “*Sübhàna'llàh, el-hamdü li'llâh…*” diye tesbihleri çektik de, şu kürsüye oturduğumuz zaman, nasıl başladık?

“—*El-hamdü li'llâh*” diye başladık, *“Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ rasûli'llâh”* diye başladık. Sonra içinde de zaten ayet okuyoruz, hadis okuyoruz.

Din ilmi hep zikirdir; ayetler, hadisler, fıkıh kitapları, bahisler, bunları okuduğumuz zaman hep zikretmiş oluyoruz. Şu bizim meclisimiz tepeden tırnağa zikir meclisidir.

Biz bu kitapları kapatsaydık, elimize tesbihleri alsaydık; “*Lâ ilâhe illa'llah*” diye başlasaydık, yer gök hoplasaydı, zıplasaydı, iki saat zikretseydik; işte bu onun gibidir, onun gibi sevaplıdır.

Hatta bu daha sevaplıdır çünkü ilim öğreniliyor. Bu da zikir meclisidir, daha sevaplıdır; çünkü hadis öğreniyorsun, Efendimiz'in nasihatlerini öğreniyorsun. O bakımdan daha kıymetli oluyor.

Demek ki meclislerin hakkı neymiş? Zikretmek…

“—Zikredin, çok zikredin!” diyor, Efendimiz.

Tabi bu meclisler camide olursa, camide oturursun, koca bir salon olursa salonda oturursun, ama ya yoksa o zaman insanlar yol kenarlarında oturur. Bakarsınız hasırı sermişler, çardağın altında oturmuşlar. Gölge, püfür püfür esiyor. Oturmuşlar çadırın ön tarafını ve arka tarafını kaldırmışlar, oradan gelen rüzgar buradan çıkıyor, oh! Terimiz biraz hafifledi.

İşte bir meclis oluyor, değil mi? Yol kenarına kurmuşlar, oturmuşlar; meclis oluyor.

Şimdiki zamanda nasıl oluyor?

Sandalyeleri diziyorlar, bacak bacak üstüne atıyorlar, bacaklar

boyuna sallanıyor, şimdi de yol kenarında böyle meclisler kuruluyor.

Peygamber Efendimiz ne diyor?

“—Her meclisin, her oturumun borcunu eda edin!”

Nedir borcu? Allah’ı çok zikretmek.

Sonra ne tavsiye ediyor?

(*Ve erşedü’s-sebîle*) “Yol tarif edin!” diyor.

İnsanlar yol kenarına oturmuş ya, gözümüzün önüne getirelim. Suudi Arabistan’ı düşünelim, Hicaz diyarını düşünelim. Zaman tünelinden Efendimiz’in çağına şöyle seyahat edelim. O zaman büyük bina yok, evler küçük, hurma dallarından. Tabi ya mecliste oturacak, ya meclisin dışında bir yerde, yol kenarında oturacak.

Mecliste ne yapması lazım?

Allah’ı çok zikretmesi lazım. Boş konuşmaması, günah konuşmaması, gıybet, dedikodu yapmaması, çok zikretmesi lazım.

(*Ve erşedü’s-sebîle*) “Sorana da yol gösterin!”

Birisi geçiyor:

“—Es-selâmü aleyküm ağalar, paşalar, ben filanca köye gidecektim, nereden gidilir?”

“—Tamam, şu tepeden sağ tarafa dönersin, önüne iki tane yol çıktığı zaman, sola dönersin; vadiden indikten sonra karşına bir taşlık, kayalık yer gelir, oradan dönersin, tamam.”

“—Yolu bilmeyen insana, yolu da tarif edin! Madem oraya oturmuşsunuz, gelene gidene bir faydanız olsun.” diyor Efendimiz.

Ondan sonra bir de ne buyuruyor?

(*Ve guddu’l-ebsâr*) Dad harfiyle.

Ne demek?

“—Gözlerinizi de kapayın, gözlerinize de sahip olun!” demek.

Ne yapacak? Mecliste gözümüz kapalı mı sohbet edeceğiz?

Hayır, yol kenarına oturmuşsunuz, gölgeleniyorsunuz, sefalanıyorsunuz, meclis kurmuşsunuz, sohbet ediyorsunuz. Bir kere gelen geçen bir yol sorarsa, ona tarif edin! İkincisi de;

“—Hanımlar geçiyorsa, namahremler geçiyorsa, onlara da bakmayın!” demek.

Kadınlar da geçiyor. O zaman gözünü kapatacak, başını çevirecek; onlara da bakmayacak.

Meclislerin hakkı neymiş?

Allah' çok zikretmekmiş; oradan geçen bir kimse yol sorarsa iz sorarsa yol tarif etmekmiş. Gelen geçene de göz dikip bakmamakmış.

Resmî geçit mi yapılıyor? Geleni geçeni seyrediyorsun. Seyretmek de yok, gözüne de sahip olacaksın.

Adam ailesiyle geçiyordur. Devesini almıştır, yanında hanımı vardır, gidiyorlardır veya eşeğine binmiştir, gidiyordur veyahut tek kadın geçiyordur, kız geçiyordur. Bakılmayacak. İnsanlar gözlerine de sahip olacak. Meclislerin hakkı bunlarmış.

Gelen geçene yardımcı olmak ve kimseye bakmamak.

Bu kimseye bakmamak çok önemli muhterem kardeşlerim, sevgili kardeşlerim! Etrafa çok bakmak dervişi çıktığı makamdan düşürüyor. Bu göz, müslümanın mertebesini aşağı düşürüyor.

Neden?

"—Hocam, vallahi billahi ömrümde hiç meyhaneye gitmedim."

"—Tamam, doğru, yemin etme, inandım, meyhaneye gitmedin de meyhane senin eve geldi, haberin var mı? Sıra sıra şişeler, barmenler, içkiler, kadehler sizin eve geldi."

"—Yok hocam, nasıl gelir, kapıdan sığmaz!"

Kapıdan da sığıyor, pencereden de sığıyor, antenden dosdoğru senin ekrana geliyor; içki var, kumar var, plaj var, hanende var, sâzende var, şarkıcı var, türkücü var… Gazinoya ne diye para vereceksin? Pahalı! Otur evinde, aç düğmesini; çalsın sazlar, oynasın kızlar!

Oluyor mu hepsi? Oluyor.

Sonra?

Dervişlik havalara uçuyor. Dervişlik uzaklaştı, gitti. Yeşilköy Havaalanı'ndan uçağın beyaz bir iz bırakarak çekip gittiği gibi buradan bir şey geçti, gitti. Ne gitti?

İnnâ li'llâh ve innâ ileyhi râciûn… Dervişliğin ahlâkı gitti gider. Çünkü sen evine içkiyi getirdin, kumarı getirdin, zinayı getirdin, plajı getirdin, ahlâksızlığı getirdin, elalemin yatak âlemlerini getirdin.

Açıyorsun; hoppala! Adam utanıyor, başını bu tarafa çeviriyor. Kadın utanıyor, başını öbür tarafa çeviriyor, delikanlı göz ucuyla yandan bakıyor, kız öbür taraftan bakıyor.

Nerede kaldı Müslümanlık? Uçup gidiyor.
Kapı pencere kapalı, nasıl uçtu?
Uçtu gidiyor işte, duvardan geçip gidiyor.

Onun için muhterem kardeşlerim, aziz kardeşlerim, sevgili kardeşlerim, gözlere sahip olmak, bu zamanın en mühim işi, sizin en mühim işiniz.

Neden bu zamanın?

Bu zaman değil de yaz ayı, ağustos ayı, işte bu zamanın en büyük işi. Herkes bikinilerini giyiyor, yokinilerini giyiyor, altsızlar, üstsüzler, yüzsüzler, tüysüzler, hepsi ortalıkta... Sen de arabaya binmişsin, geçiyorsun, yollara dökülmüşler. Yuvalarından dışarıya fırlamışlar, yollara dökülmüşler, haşerat, hadi bakalım, dervişlik kalmıyor.

Ayet-i kerimede buyruluyor ki:

قُلْ لِلْمُؤْمِنِينَ يَغُضُّوا مِنْ أَبْصَارِهِمْ وَيَحْفَظُوا فُرُوجَهُمْ (النور: ٣٠)

(*Kul li'l-mü'minîne yeğuddù min ebsàrihim ve yahfezù furûcehüm*) "Mü'min erkeklere söyle ey Rasû'l-i Zîşânım, gözlerine sahip olsunlar, namuslarını korusunlar, harama kuşak açmasınlar!" (Nur, 24/30) buyurdu Allah, Kur'ân-ı Kerîm'de.

Dedik ya, Kur'ân-ı Kerîm'in emrine uyacağız.

Allah ne diyor?

"—Ey Rasûlüm! Mü'minlere haber ver, söyle, bildir, emret ki gözlerini kapatsınlar, haramlara bakmasınlar." diyor.

Var mı içinizde bir babayiğit çıkıp da; "Ben bakmıyorum." diyebilen?

Bakmayacaksın, gözünün içine giriyor. Bu tarafa çeviriyorsun, oradan geliyor; o tarafa çeviriyorsun, buradan geliyor. Başını eğiyorsun, direğe tosluyorsun. Zor bir şey! Ama gözünüze sahip olun!

"—Tamam, hocam, erkekler bakmasın, kadınlara zaten ben de kızıyorum, bizim adam arada sırada baktığı zaman tepemin tası atıyor. Allah senden razı olsun, iyi ki söyledin hocam."

"—Yok, öyle kısa değil iş; kadınlar da bakmayacak."

Ondan sonraki ayette de:

وَقُلْ لِلْمُؤْمِنَاتِ يَغْضُضْنَ مِنْ أَبْصَارِهِنَّ وَيَحْفَظْنَ فُرُوجَهُنَّ (النور:٣١)

(*Ve kul li'l-mü'minâti yağdudne ebsàrihinne ve yahfazne furûcehünne*) buyruluyor. Yâni, "Hanımlara da söyle, onlar da gözlerine sahip olsunlar, haram olan yerlere, kişilere bakmasınlar; namuslarını korusunlar, namuslarını pâyümâl etmesinler!" (Nur, 24/31) diye tavsiye, iki tarafa birden veriliyor.

Kadınlar da namuslarına sahip olacak, kadınlar da bakmayacak. Kadın da erkeğe bakamaz:

"—Ay ne boylu posluymuş, maşaallah melek gibiymiş!"

Olmaz öyle şey!

Sen de bakamazsın; o da bakamaz. Bakarsa günaha girer, günaha girince de imanın nuru gider, tasavvufun şevki gider, keyfi gider, zevki gider. Dervişliğin, hafızlığın "ha"sı gide "fız"ı kalır. Ne hafızlık kalır, ne dervişlik kalır.

Onun için bizim bu zamanımızın, 20. Yüzyıl'ın, bu acaip asrın en mühim işlerinden biri siz dervişler, mü'minler için, iyi mü'min olmaya niyetli insanlar için, gözlerine sahip olmak. Olamıyorsunuz, olamayınca haliniz harap, işiniz zor.

Gözünüze sahip olacaksınız, ahlâkınız güzel olacak, kale gibi sağlam olacaksınız. Allah'ın yolunda yürüyeceksiniz, şeytana uymayacaksınız, nefse uymayacaksınız ki; Allah'ın sevdiği kullar olup huzuruna sevdiği razı olduğu kullar olarak varabilesiniz.

Rabbimiz cümlemizi affeylesin, cümlemize manevi kuvvet ihsan eylesin… Günahlardan çekilme, kaçınma, korunma nasib eylesin... Sevaplı işleri işlemeye gayret versin, himmet versin… Yolunda dâim, zikrinde kàim eylesin... Dünyada, ahirette sevdiği kul eylesin… Cennetiyle cemaliyle müşerref eylesin…

Fâtiha-i şerîfe me'al besmele!

28. 07. 1991 – İskenderpaşa Camii

09. AHİR ZAMANDA MÜSLÜMANLAR

Eùzü bi'llâhi mine'ş-şeytâni'r-racîm.
Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.
El-hamdü li'llâhi rabbi'l-àlemîn... Kema yenbagî li-celâli vechihî ve li-azîmi sultànih… Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidi'l-evvelîne ve'l-âhirîn... Senedinâ ve mededinâ ve üsvetüne'l-haseneti muhammedini'l-mustafâ... Ve âlihî ve sahbihî ve men tebiahû bi-ihsânin ila yevmi'd-dîn... Min sadâtinâ ve meşâyihinâ ve sâiri's-sàlihîn… Rahimehümu'llàhi ve rıdvânu'llàhi teàlâ aleyhim ecmaîn…

Emma ba'dü feyâ eyyühe'l-müslimûn… İ'lemû enne efdale'l-kitâbi kitâbu'llàh... Ve efdale'l-hedyi hedyü seyyidinâ muhammedin salla'llàhu teàlâ aleyhi ve sellem... Ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ... Ve külle muhdesetin bid'ah... Ve külle bid'atin dalâleh... Ve külle dalâletin ve sàhibehâ fi'n-nâr... Ve bi's-senedi's-sahîhi'l-muttasıli ile'n-nebiyyi salla'llàhu aleyhi ve selleme ennehû kàl:

إِذَا أَبْغَضَ الْمُسْلِمُونَ عُلَمَاءَهُمْ ، وَأَظْهَرُوا عِمَارَةَ أَسْوَاقِهِمْ ، وَتَنَاكَحُوا عَلَى جَمْعِ الدَّرَاهِمِ ، رَمَاهُمُ اللهُ بِأَرْبَعِ خِصَالٍ: بِالْقَحْطِ مِنَ الزَّمَانِ ، وَ الْجَوْرِ مِنَ السُّلْطَانِ ، وَالْخِيَانَةِ مِنْ وُلاَةِ الْحُكَّامِ ، وَالصَّوْلَةِ مِنَ الْعَدُوِّ

(ك. والديلمى عن على)

RE. 23/4 (*İzâ ebgade'l-müslimûne ulemâehüm, ve azharu emârete esvakihim, ve tenâkehû alâ cem'i'd-derahimi, ramâhümu'llàhu bi-erbai hisàlin: Bi'l-kahtı mine'z-zamân, ve'l-cevri mine's-sultàn, ve'l-hiyâneti min vülâti'l-hükkâm, ve's-savleti mine'l-adüvvi.*)
Sadaka rasûlü'llàh, fî mâ kàl, ev kemâ kàl.

Aziz ve muhterem kardeşlerim!

Allah-u Teàlâ Hazretleri'in selâmı, rahmeti, bereketi üzerinize olsun… Rabbu'l-àlemin sizleri ve bizleri dünyanın ve ahiretin hayırlarına, saadetlerine nâil eylesin... Korktuklarımızdan emin, umduklarımıza nail eylesin… Cennetiyle, cemaliyle cümlenizi-cümlemizi müşerref eylesin. Peygamber SAS Efendimiz başımızın tacı olduğu için. Allah'ın sevgili, en sevgili kulu, habîb-i edîbi, elçisi olduğu için; dinimizin bütün malzemesini Rasûlullah Efendimiz bize getirip bildirdiği için, onun hadis-i şerifleri bizim dinimizin direğidir. Yolumuzun rehberidir, sünnet-i seniyyesi… En sağlam yol, Peygamber Efendimiz'in yolunda, onun izinde yürümektir.

Dünyada çok yol vardır, çok akıl vardır, çok fikir vardır, çok ideoloji vardır amma yolların en sağlamı Peygamber Efendimiz'in yoludur. Biz de onun yolunda gitmeye gayret ediyoruz. Yirminci Yüzyıl'ı biliyoruz. Sizlerin ve bizlerin, hepimizin mesleki tahsillerimiz var, bilgimiz, görgümüz var. Dünya değişti, zaman değişti ama değişmeyen bir şey var, Resûlullah Efendimiz'in sünnet-i seniyyesi dinimizin direğidir ve irfan hazinesidir.

Öğreneceğimiz her şey var içinde… Sosyal hayatımız için, dünya hayatımız için, ahiret hayatımız için, iki cihan saadetimiz iççin gerekli bütün malzeme bu hazinenin içinde mevcut olduğundan bunu okuyoruz, bunu anlatıyoruz, istifade ediyoruz.

Üniversiteden emekli bir profesörüm ama her okudukça sizden çok ben istifade ediyorum. Her gün yeni bir şey okudukça daha çok istifade ediyorum. Nasıl bir ümmi peygamber ki hiçbir yerde okumamış ama asırlar boyu gelmiş geçmiş insanların hepsini tatmin ediyor, hepsini hayran bırakıyor, yine de herkes de onun kâ'bına gene erişemiyor, gene her söylediğini tam anlamaya, ihata etmeye bile güç yetiremiyor. Bu onun hak peygamber olduğunun en büyük delili değil mi?

O ümmî Peygambere kim öğretti o bilgileri:[49]

أَدَّبَنِي رَبِّي فَأَحْسَنَ تَأْدِيبِي (ابن السَّمْعانِي في أدب الإملاءِ

[49] *Kenzü'l-Ummâl*, c.XI, s.406, no:31895; *Keşfül-Hafâ*, c.I, s.70, no:164; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.II, s.88, no:959.

عن ابن مسعود)

(*Eddebenî rabbî feahsene te'dîbî*) "Beni Mevlâm terbiye eyledi, terbiyemi ne güzel eyledi!" buyuruyor hadis-i şerifinde. O Rasûl-ü Edîbi, Allah tarafından terbiye edilmiş müstesna insan; çölde mektep yok, medrese yok, üniversite yok amma, hadis-i şeriflerinin her birisi birer hikmet incisi, pırlantası...

Çölden çıkmış bir ümmî peygamber, şu hale bak! Asırların, zamanın, dehrin, mekânın emsalsiz bir şahsiyeti, siması… Sözlerinin her birisi kanun, her birisi hazine… Onun için Rabbimiz bizi bu hazineden a'zâmi istifade edenlerden eylesin. Dünya ve ahiret saadetini bulanlardan eylesin… Yolunu şaşıranlardan etmesin, dalalete düşenlerden etmesin, gazab-ı ilahiye düşenlerden etmesin…

Efendimizin hadislerini bize ulemamız nakletmişler, çok titiz çalışmalarla... Onlara da şükran borcumuz var. Bu beldeleri fatihler fethetmişler. Onlara da şükran borcumuz var. Bize emanet bırakmışlar, içinde yaşıyoruz. Sabahleyin Boğaz'da bir seyahatimiz oldu, döndük geldik. Ne yerler bağışlamışlar bizlere, nur içinde yatsınlar, cennet mekânları olsun… Firdevs bahçelerinde ruhları rahatlansın, gezinsin, tenezzüh eylesin.

Peygamber Efendimiz'in ruhu pâki için, ashabının ruhu için, etbaının, Salihlerin, evliyaullahın, bize ilim ve irfan ve mâneviyat öğretmekte rehberlik etmiş, kaynaklık etmiş olan büyük mürşidlerimizin, sadât ve meşâyih-ı turuk-u aliyyemizin cümlesinin ruhları için:

Okuduğumuz eseri yazan Gümüşhaneli Efendimiz'in ruhu için, uzaktan yakından şu hadis okunma meclisine, ilim meclisidir, irfan meclisidir, sevaptır diye gelmiş olan siz kıymetli kardeşlerimizin ahirete göçen bütün sevdiklerinin, yakınlarının ruhları için; ruhları şad olsun, kabirleri nur dolsun, kabirleri cennet bahçesi olsun, dereceleri yükselsin diye;

Biz yaşayan mü'minler de Rabbimizin rızasına uygun yaşamayı

bu suretle öğrenelim, Efendimiz'in şefaatine erelim, dünyamız da ahiretimiz de mutlu olsun, Rabbü'l-àlemin bizi ahirette Efendimiz'e komşu eylesin diye bir Fatiha, on bir İhlâs-ı Şerif okuyalım, onların ruhlarına hediye edelim öyle başlayalım, buyurun!

………………………………

a. Müslümanlar Alimlerine Kızarsa

Bu hadis-i şerifi rivayet eden Hz. Ali RA Efendimiz. Dört meşhur halifenin dördüncüsü, Allah'ın arslanı, Hayber'in fatihi, Efendimiz'in damadı, Fatıma Anamız'ın değerli efendisi, Hz. Hasan ve Hüseyin'imizin mübarek babaları, seyyidlerin dedeleri, Hz. Ali Efendimiz, Peygamber Efendimiz'den rivayet eylemiş ki Peygamber SAS şöyle buyuruyor:[50]

إِذَا أَبْغَضَ الْمُسْلِمُونَ عُلَمَاءَهُمْ ، وَأَظْهَرُوا عِمَارَةَ أَسْوَاقِهِمْ ، وَتَنَاكَحُوا عَلَى جَمْعِ الدَّرَاهِمِ ، رَمَاهُمُ اللهُ بِأَرْبَعِ خِصَالٍ: بِالْقَحْطِ مِنَ الزَّمَانِ ، وَ الْجَوْرِ مِنَ السُّلْطَانِ ، وَالْخِيَانَةِ مِنْ وُلاَةِ الْحُكَّامِ ، وَالصَّوْلَةِ مِنَ الْعَدُوِّ

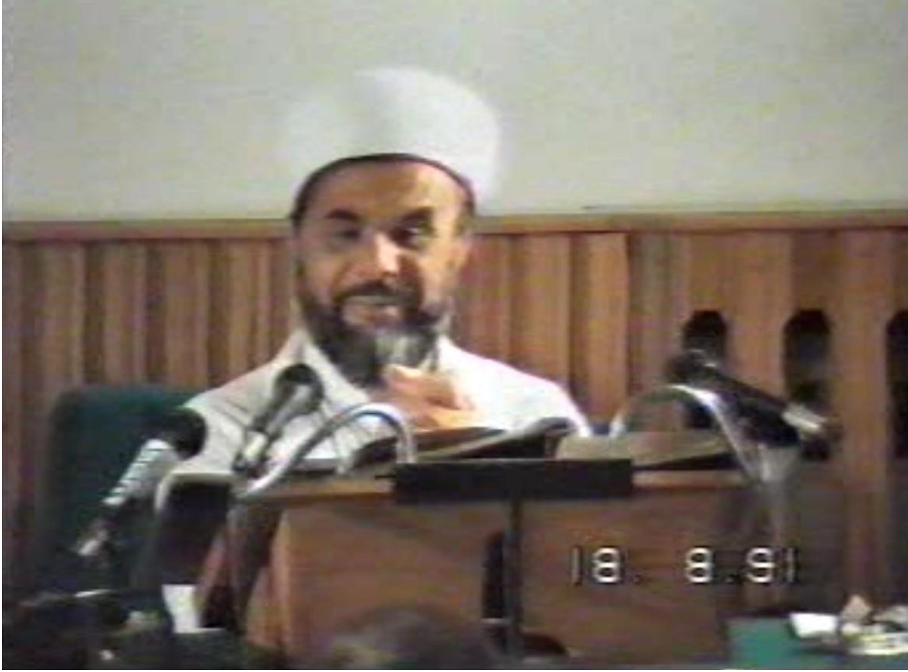
(ك. والديلمى عن على)

RE. 23/4 (*İzâ ebgade'l-müslimûne ulemâehüm, ve azharu emârete esvakihim, ve tenâkehû alâ cem'i'd-derahimi, ramâhumu'llàhu bi-erbai hisàlin: Bi'l-kahtı mine'z-zamân, ve'l-cevri mine's-sultàn, ve'l-hiyâneti min vülâti'l-hükkâm, ve's-savleti mine'l-adüvvi.*)

(*İzâ ebgade'l-muslimûne ulemâehüm*) "Müslümanlar, alimlerine kızdıkları zaman…" Düşünebiliyor musunuz, müslümanlar alimlerine kızıyor. Hem müslüman, hem alimlerine kızıyor.

---

[50] Hàkim, *Müstedrek*, c.IV, s.361, no:7923; Hz. Ali RA'dan. *Kenzü'l-Ummâl,* c.XVI, s.39, no:43841; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.II, s.134, no:1040.

Şeyhimiz, üstadımız Gümüşhaneli Hazretleri diyor ki… İzahat yazmış, kitap yazmış, şerh yazmış; bu hadis-i şerifleri daha iyi anlayalım diye kalemi eline almış, açıklama yazmış. Bu cümlenin arkasında parantez açmış diyor ki: (*Hâzâ min eşnâi alâmâti's-sâah*) "Kıyametin en şen'î, en adi, en alçakça alâmetlerinden birisi budur."

Müslüman alime kızıyor, ulemasına kızıyor:

"—Sen misin doğru yolu gösteren, sen misin hakkı söyleyen? Sen misin haram yeme diyen, sen misin haksızlık etme diyen? Sen misin büyüğüne saygı göster diyen, sen misin şunun elini öp diyen? Sen misin küçüğünü sev diyen, sen misin şöyle yapan? Vay!.. Hangi asırda yaşıyoruz, hangi kafaya sahipsin?" vs.

Tabii kıyamet alâmeti… İşte bu kafa, bu zihniyet, bu şey ortaya çıktığı zaman kıyamet kopacak. Kıyametin alâmeti bu… Dünya ne zaman bozulacak? Allah'ın sevdiği insanlar kalmayacak, hep böyle adi fikirli, bu kadar ters kafalı insanlar kalacak, kıyamet onların başına kabak gibi patlayacak. Allah iyi kullarını alacak

aralarından, geriye öyle kimseler kalacak.

Müslüman aslında alime kızmaz ama, kızması kıyamet alâmetidir. Müslümanlıklarının adı kalmış demek yani. Kendileri gitmiş, özü gitmiş, mânâsı gitmiş de müslüman alimine kızıyor.

Alim tabii nasıl bir alimdir? İslâm alimi nasıl bir alimdir?

Vallàhi, Allah'tan başka kimseden korkmaz. Ne paşadan, ne polisten, ne hakimden, ne hapisten, ne ölümden, ne padişahtan, ne kellesinin kesilmesinden... İslâm alimi hiçbir şeyden korkmaz.

Neden korkar? Allah'tan korkar. Allahtan korktuğu için de dobra dobra neyi söylemesi gerekirse söyler. Herkes kızar, kızsın... Allah seviyor mu, sen ondan haber ver! Allah seviyor mu, sevmiyor mu?

Allah doğru sözlüleri sever. Allah dininin emirlerini tebliğ edenlerini sever. Allah hidayet yoluna çağıranları sever.

وَمَنْ أَحْسَنُ قَوْلاً مِمَّنْ دَعَا إِلَى اللهِ وَعَمِلَ صَالِحًا وَقَالَ إِنَّنِى

مِنَ الْمُسْلِمِينَ (فصلت:٣٣)

(*Ve men ahsenü kavlen mimmen deà ila'llàhi ve amile sàlihan ve kàle innenî mine'l-müslimîn*) "'Ben de gerçek müslümanlardanım!' diyerek iyilikler yapan ve insanları Allah'a davet eden bir kimseden, sözce daha güzel kim olabilir?" (Fussilet, 41/33)

Allah'ın yoluna çağırandan daha güzel sözlü kim olabilir?" Olur mu? Olmaz diye Kur'an-ı Kerim bildiriyor. Allah doğru sözlüleri sever.

"—Madem öyle, o halde ben dokuz köyden kovsalar, onuncu köyden kovsalar bile doğruyu söylerim, hakkı söylerim!" der İslâm alimi.

Anası kızar, çocuğu kızar, torunu kızar, akrabası kızar, komşusu kızar... Müslüman diye kızar, hakkı söylüyor diye kızar, sabrı tavsiye ediyor, şükrü tavsiye ediyor, adaleti tavsiye ediyor

diye kızar. Doğruyu söylüyor diye kızar.

Alime kızılır mı? Kızılmaz ama işte bunlar kızar. İnsanın kendisi yamuk yerde olduğu zaman, öbür tarafa kızar. Yamuk bir yol tutturduğu zaman ille o yolda gideceğim diye ısrar ettiği zaman, o zaman kızar.

“—Nasıl olacaktı? Müslüman ne demekti?”

Müslüman kendisini Allah’a teslim etmiş insan demekti. Neye benzetiyorduk bunu? Erin askerlik şubesine valizini alıp gidip teslim olması gibi.

“—Ben teslim oldum…”

Ne yapacak? Şube ismini yazacak, cismini yazacak, sevk kağıdını verecek eline, sıra yapacak, marş marş diyecek, bir yere götürecek.

“—Nereye götürür?”

Belli olmaz. Komutanı bilir. Teslim oldu çünkü. Askerlik şubesine er teslim oldu. Müslüman Allah’a öyle teslim olacak. Zaten teslim olmak demek müslümanlık. Sen ne yapacaksın?

“—Ben kendimi Allah’ın emrine teslim ettim, ne derse onu yapacağım. Ne buyurduysa… Hoşuma gitse de gitmese de, rahatım kaçsa da kaçmasa da, memnun olsam da olmasan da…

“—Hoşa gidecek şeyler olduğu zaman varım, hoşa gitmeyecek şeyler olduğu zaman yokum!”

Böyle müslümanlık olmaz, böyle teslimiyet olmaz. Pazarlıklı… Bak Hocamız ne güzel söylemiş, kısaca:

Arkadaşlık pekiyi demekle kàimdir.

“—Bir arkadaş bir arkadaşa ‘Kalk gidelim!’ dediği zaman, ‘Nereye?’ derse, o arkadaş arkadaş değildir.” diyor.

“—Neden?”

Ne biçim arkadaşsın. Kalk gidelim diyor, nereye diye soruyorsun. Hoşuna giderse gideceksin, hoşuna gitmezse gitmeyeceksin. Demek ki sen kendi keyfindesin. Arkadaşının gönlünü yapmayı düşünmüyorsun ki… Kalk gidelim diyor işte,

belki sana odun taşıttıracak, belki bir işi var, belki bir sıkıntısı var; kalk gidelim diyor. Önceden dinleyeceksin, eğlence varsa gideceksin, sıkıntı varsa kaçacaksın.

Aş buldun ye, iş buldun kaç!

Öyle mi?.. Böyle teslimiyet olur mu? Olmaz.

b. İslâm, Tam Teslimiyet

Allah'a teslimiyet nasıl olacak? Pırıl pırıl bir kalp ile, tertemiz bir gönül ile diyeceksin ki:

"—Yâ Rabbi! Sen bana bir akıl verdin bu dünyada, bu akıl bir alet. Güzel işleri bulmak için, güzel yolda yürümek için bir alet ama ben bu aleti deli dolu kullandım, çeşitli istikametlerde kullandım. Sapıttım, şaşırdım, eğlencede, keyifte, zevkte, zulümde, nefsimi tatmin etmek için, mevki kazanmak için, para kazanmak için… Şimdi bunların hepsinden pişman oldum. Anladım hatalı olduğumu, edepsizlik ettiğimi, yüzsüzlük arsızlık ettiğimi, haksızlık ettiğimi, zulmettiğimi anladım. Şimdi sana teslim oluyorum ya Rabbi, buyur ne dersen onu yapacağım!"

"—Kulum içki içme!"

"—Baş üstüne ya Rabbi!"

"—Kulum faiz yeme!"

"—Baş üstüne ya Rabbi!"

"—Kulum haram yeme!"

"—Baş üstüne ya Rabbi!"

"—kulum kimseye zulmetme!"

"—Baş üstüne ya Rabbi!"

Teslim olabiliyor musun?

Peygamber Efendimiz'e gelirlerdi:

"—Ya Rasûlallah! Sana beyat ettim, tuttum elini, sana ümmet oldum, ashab oldum, tabii oldum sana, emrindeyim…"

Tutardı böyle elini Efendimiz'in… Efendimiz bazen sorardı:

“—Ölüm bahis konusu olsa da gene tâbî olacak mısın?”

O zaman şöyle bir durakladı mı olmaz… Ölüm bahasına dahi…

Sahabeden bir zate geldi, elini sıktı Efendimiz’in, seviyor, samimi… Dedi ki:

“—Ya Rasûlallah! Sana bey’at ediyorum, tâbî oluyorum sana, emrine giriyorum ya Rasûlallah, bey’at ediyorum sana. Yalnız, ben on tane devem var, ailem kalabalık, bunların sütleri ancak yetiyor bana. Benden zekât isteme! Zekât mükellefiyetini kaldır benden, zekâttan beni muaf tut!” dedi. Yani “Sana tâbî olacağım, her dediğini yapacağım ama zekâtı benden isteme!” Para isteme diyor yani, maddi şey isteme.

“İkincisi” dedi. İşin doğrusunu söylüyor, samimi. Çünkü samimi bağlanıyor, her şeyiyle açıkça. “Bir de ya Rasûlallah, ben korkak bir insanım. Beni cihaddan da muaf tut!” dedi. Yani “Harbe, darbe beni sürme korkak insanım işte...” Yaratılış bu. Kimisi gölgesinden korkar, kimisi karanlıktan korkar, kimisi höt desen korkar... İşte bu da korkakmış. “Korkuyorum, korkağım, bana cihadı emretmemen şartıyla, zekat, para, pul istememen şartıyla sana bey’at ediyorum.” dedi.

Efendimiz onun elini tuttu:

“—Zekât olmazsa, cihad olmazsa nasıl müslümanlık olur? Zekat olmazsa, cihad olmazsa ya müslümanlık nasıl olur? Ya müslümanlık nasıl olur?..”

Buna benzer bir sözdü unuttum Arapçasını. O kadar çok söyledi ki, “Olur mu hiç öyle şey!” mânâsına… O zaman adamcağız bir düşündü ki, mübarek tabii, sahabe. Düşündü ki:

“—Yâhu ben Rasûlüllah’ın karşısında ne pazarlık yapıyorum yâhu! Her şartta razıyım ya Rasûlallah! Öl desen öleceğim, ver desen vereceğim, aç kal desen kalacağım. On devem var, ver desen vereceğim. Her şeye razıyım!” dedi.

İşte İslâm bu, teslimiyet bu… Millet İslâm’ı vallahi yemeğin üstüne ekilen tuzdan daha hafife alıyor. Tuz, biber, garnitür, sos, acı sos, tatlı sos, bilmem ne… Bunun gibi bir şey sanıyor. Yirminci Yüzyıl’ın hayatını yaşayacak beyzadem, paşazadem, ağazâdem,

sultanım, efendim… Ondan sonra da arada bir ahireti hatırlayacak. Geceleyin hava karardığı zaman, şimşek çaktığı zaman, gök gürlediği zaman, biraz da ölüm korkusu filan geldiği zaman; "Yâhu benim ahiretim ne olacak?" filan… O zaman da bir korku gelirse içine:

"—Ha, biraz da müslüman olayım ya, azıcı. Çok fazla değil…"

Zaten etraftan sıkıştırıyorlar, diyorlar ki:

"—Fazla müslüman olma!"

"—Niye?"

"—Fazlası zarar verir."

Fazlası zarar verirmiş.

"—Derviş olma, tesbih çekme, deli olursun! Fazla bu kadar sofu olma, bu kadar sıkma. Bu kadar çok namaz kılma…"

Milletin ödü patlıyor Müslümanlıktan, birazcık fazla olacak diye. Herkes çok akıllı olduğundan herkes, din konusunda herkese nasihat ediyor:

"—Aman bu kadar müslüman olma."

"—Ya ne kadar müslüman olayım?"

"—Yüzde bir buçuk falan…"

Ne bu ya hu! Böyle sulandırılmış, sulandırılmış, sulandırılmış, sulandırılmış, sulandırılmış bir müslümanlık. Ne yeşili kalmış, ne akı kalmış. Bir müslümanlık.

"—İşte hah, böyle müslümanlık istiyorum diyor."

Nasıl müslümanlık istediği… Bayramdan bayrama namaz kılacak. Cumaya niye gelmiyor? Cuma mesai saati olduğundan gelmiyor. Bayram nasıl olsa tatil olduğundan, resmi tatil olduğundan onun için geliyor. Bayramdan bayrama namaz kılacak, açık gezebilecek, plaja gidebilecek, kadına bakabilecek, kadınsa erkeğe bakabilecek, mayo giyebilecek, faiz yiyebilecek, bira içebilecek… Her şeyi yapabilecek, ondan sonra da Cennet'i de kaçırmayacak.

"—Alan da gaçan mı cenneti?"

Böyle bir köy tabiri vardır… Kap kaç bakalım, o kadar kolay mı Cennet? İmtihan olacaksın, malından, canından, aklından,

fikrinden, niyetinden, kalbinden, Allah inandım deyince imtihansız bırakmıyor. Hayat imtihan. Her şeyden imtihan olacaksın. Çeşit çeşit zorluklar çıkacak, sen gene kale gibi sağlam duracaksın. Oradan deneyecek şeytan, buradan saldıracak, oradan bir tazyik gelecek beri taraftan. Sen hayır diyeceksin. Sapa sağlam duracaksın.

"—Hah işte bu benim sadık kulum!" diyecek.

Sevmez miyiz? Sadık bir hizmetkâr… Sevmez miyiz? Baba dostu sadık bir hizmetkâr. Hepimiz öyle birisi olsa da evimizin bahçesine koysak da bahçıvanlık yaptırsak, evimizi bekletsek diye isteriz değil mi?.. Malımız çalınmayacak, işimiz yapılacak, sabahtan akşama kadar adam çalışacak, ter dökecek filan… Bir lokma, bir hırkaya razı, oh… Buldun mu öylesini, tamam.

E biz insanın sàdığını istiyoruz, alavereden korkuyoruz, dalavereciden ödümüz patlıyor, yanına yanaşmıyoruz. Bir mukavele yapacağımız zaman kırk türlü tedbirini alıyoruz, avukata danışıyoruz, bilmem ne yapıyoruz.

Allah CC sadık kul istiyor, sadık:

يَوْمَ لاَ يَنْفَعُ مَالٌ وَلاَ بَنُونَ. إِلاَّ مَنْ أَتَى اللهَّ بِقَلْبٍ سَلِيم

(الشعراء:٨٨-٨٩)

(*Yevme lâ yenfau mâlün ve lâ benûn. İllâ men eta'llâhe bi-kalbin selîm*) [O gün ne mal fayda verir ne de evlât... Ancak Allah'a kalb-i selim ile, temiz bir kalp ile gelenler, o günde fayda bulur.] (Şuarâ, 26/88-89)

Para fayda etmeyecek, hısım akraba fayda etmeyecek günde Allah selim bir kalp istiyor, sadık bir insan istiyor, temiz içli, tam teslimiyetli, tam bağlı bir insan istiyor.

Sen Allah'a tam bağlı mısın? Müslümanlar bugün Türkiye'nin yüzde doksan dokuzu müslüman diyoruz. Şu caminin içindekilerin yüzde yüzü müslüman değil mi?.. Tam teslim olmuş kaç kişi? Hiç…

Şöyle bir elemeye gelmesin yani. Kimisi faizle dökülür, kimisi şurada dökülür, kimisi burada dökülür. Her birisi İslâm'ın bir emrine karşı çıkar dökülür.

Bizim Hocamız öyle demiş,

"—Söyleyin şunlara, bu millet İslâm'ı istemez ki!.."

Rey toplayacaklar, halka bir şey anlatacaklar, İslâm'ı anlatacaklar; millet İslâm'ı istemez ki. Millet plaj istiyor. Buradan taaa Tekirdağ'a kadar milyarlar, trilyonlar… Trilyondan sonra ne var?.. İşte onlar harcanmış, köşkler, köşkler, köşkler, köşkler, köşkler, köşkler, köşkler… Neden? Denizi sevdiği için millet. Akıtmış böyle. O paraları Türkiye'nin kalkınmasına harcasaydık, Türkiye bugün Amerika'yı oynatırdı parmağında.

Sadece Tekirdağ tarafı… Boğaziçi'nde milyarlık köşkler… Üç milyar, beş milyar, yedi milyar, on milyar… Manzaralı manzaralı, safalı safalı… Herkes ne güzel deniz motorunu çekmiş önüne. Hem boğazın suyu var, hem de içeride havuz var.

İki tane otomabil, biri açık, biri değil.
Şişlide bir apartman, yoksa yandın halin yaman.

Böyle keyif, zevk, safaya… Nasıl sevdiği şeye insan para harcıyor. Nasıl harcamış? İslâm'ı seven kaç kişi? Allah'a teslim olan kaç kişi? Çok az… Erkekçe konuşalım, mertçe söyleyelim, Allah'a teslim olmuş insan çok azdır muhterem kardeşlerim!

Bak dervişlerden bir tanesini yakalıyorlar. Bu işleri bilen ince alim bir zatı yakalıyorlar:

"—Sen casussun, öbür ülkeden buraya geldin, içeriyi öğrenip haber götüreceksin, tamam. Gel bakalım. Kesin kafasını…"

Casus falan değil adam, seyyah. Oradan gelmiş buraya, buradan da öbür tarafa gidecek ama şüphelendiler. Kesecekler kafasını. Ellerini bağlamışlar, celladın önüne götürüyorlar. Kafasına bir balta inecek, ensesinden kafası kesilecek. Ölüm korkusundan insan ne yapacağını şaşırır, yüreği küt küt atar. Adam kendine diyor ki… Kendi kendine, etrafa bir şey dediği yok:

“—Ey nefsim!” diyor kendi kendine, içinden. Nefsi var ya insanın içinde, nefs-i emmaresi var ya… “Ey benim nefsim!” diyor kendisine. “Sen evvelce Allah’a teslim olmaktan bahsederdin. Her haline razıyım, kaderime razıyım, ne takdir etmişse razıyım. İyilik de gelse, kötülük de gelse ben Allah’tan geldiği için itiraz etmem. Teslimiyet makamından böyle bahsederdin, böyle şeyler söylerdin. Şimdi bir yanlışlık yapılıyor, haksız yere senin kafanı kesecekler, buyur işte gördün mü? Kader ama kellen gedecek, buna da razı mısın? Razı mısın bu işe de?”

Şöyle içini yoklamış, nefsinden bakalım:

“—Olur mu ya öyle şey? Daha tam yaşayacaktım, çoluk çocuğu evlendirecektim, yüz yaşını geçecektim...” İnsanın içinde ne arzular var değil mi?.. Acaba içeriden ne ses gelecek? Bakıyor ki razı.

“—Ne olacak be! Can dediğin nedir? Bir gün nasıl olsa öleceğiz. Yani eh, ömrümüz bu kadarmış, Allah imandan ayırmasın!”

Teslim, razı, hiç öyle itirazı falan yok, ölümden korkusu yok. Götürmüşler, götürmüşler celladın karşısına kadar.

Birisi seslenmiş:

“—Durun, haksızlık oluyor, yanlışlık oluyor, bunu tanıyoruz, bu iyi bir insandır!..”

Kurtulmuş. Kurtulmuş ama bir sözü çok hoşuma gidiyor:

“—Vallahi, kafamın kesilmesinden halâsıma değil, o andaki ihlâsıma hàlâ seviniyorum!” diyor.

Kafasının kesilmesinden kurtulduğuna sevinmiyor da, o anda nefsine bir soru sordu, nefsinden de itiraz gelmedi ya, ona seviniyor. El-hamdü lillah ki o kadar zorlu bir zamanda bile itiraz etmedi nefsi… Teslimiyete bak!

İşte teslimiyet bu. Var mı böyle Allah’ın yoluna teslim olmuş? Çok az… öyle insanlar çok olsaydı ne Türkiye’nin hali böyle olurdu, ne dünyanın hali böyle olurdu, ne Arap aleminin hali böyle olurdu… Dünya başka bir dünya olurdu. O sahabe gibi teslim olmuş müslümanlar olsaydı…

Sahabe bir avuç… Suudi Arabistan’ın bugünkü nüfusu ne ki,

Peygamberimiz'in zamanındaki insanların sayısı ne olsun... O kadar az insan, bir asır geçmeden üç kıtayı nasıl müslüman ettiler? Nasıl bomba gibi patladılar? Nasıl Çin hudutlarına dayandılar? Atlas Okyanusu'na dayandılar, Afrika'yı geçtiler, ta Kafkasya'ya gittiler, Kazan'a gittiler. Sicilya'yı, Malta'yı fethettiler. İspanya'ya, Fransa'ya geldiler. Bir asır geçmedi.

632'de Peygamber Efendimiz vefat etti, 750'de Emevi Devleti yıkıldı, Abbasîler yönetimi ele geçirdi. Hatırımda yanlış kalmadıysa tarih kitaplarından... 756'de Endülüs Emevî Devleti kuruldu, bir asır sonra... Yani demek ki elli yılda, kırk yılda nerelere gitmişler. Neden? Allah yolunda can vermeye hazır tam teslimiyetli has müslüman olunca, başarı çok büyük oluyor, Allah'ın ikramı da çok oluyor ondan.

Bizim dedelerimiz de öyle... Bizim dedelerimiz de Orta Asya'dan buralara geldiler, fethettiler. Biz fethedilen yerleri koruyamadık.

Tarihimizi koruyamıyoruz, tarihi eserlerimizi koruyamıyoruz. Dedelerimiz cami yaptırmış, harabe... Hamam yaptırmış, harabe... Çeşme yaptırmış, kör, akmıyor... Her şeyi bozmuşuz. Yani bize miras bırakılanı koruyamamışız, üstüne bir ilave bir şey yapmak değil, gittikçe berbat etmişiz. Bozmuşuz, bozmuşuz, bozmuşuz, bozmuşuz... Rezalet...

Neden? İyi müslüman değiliz de ondan, kusurumuzu bilelim muhterem kardeşlerim. Biz iyi müslüman değiliz. Allah bizi iyi müslüman etsin! Allah bizi kahrıyla değil de lütfuyla islah etsin... Kahrıyla da terbiye eder Allah... Bir belâ verir, bir şamar iner, dokuz takla atar insan. O zaman aklı başına gelir,

"—Aman ya Rabbî!" der...

Haa, daha önce hiç aman ya Rabbî demiyordun, şimdi aman ya Rabbî diyorsun değil mi? Amansız hastalığa tutuldun, başına belâ geldi, cezaya uğradın, inim inim inlemeye başladın; şimdi "Aman yâ Rabbî!" diyorsun. Demin demiyordun, evvelce demiyordun, cebinde para varken, pavyonda eğlenirken... O zaman demiyordun, şimdi diyorsun. Allah öyle ceza da verebilir. Yıldırım da yağdırabilir, tokat da... İlahi bir tokat, şamar gelir, perişan edebilir

insanı.

Allah bizi lütfuyla uyandırsın, uyanalım. Kendiliğimizden Allah'a teslim olalım. Teslim oldu mu insan, o zaman ne yapacak? Kur'an ne diyorsa onu yapacak, hadis-i şerif ne diyorsa onu yapacak bu kadar. O kadar kolay.

Sen teslim ol, kâfi. Askerlik şubesine teslim ol kâfi, tamam... İslâm'a teslim ol, kâfi. Ama itiraz etmeyeceksin her şeye...

"—Canım İslâm'da kaç-göç olur mu? Ne güzel işte ailece oturuyorduk..."

Olacak işte, Allah'ın emri neyse itiraz etmeyeceksin. Bir İslâm nizamı var, bir küfür nizamı var... Bir ilâhî nizam var, bin bir tane beşerî sistem var.

Sen ilâhî sisteme teslim olmuşsun, onu kabul edeceksin. O kadar basit. Araştıracaksın bir konuyu yapmak istediğin zaman; bu konuda Kur'an ne diyor, hadis-i şerif ne diyor, Peygamber Efendimiz ne diyor, dinimizin ahkâmı ne diyor, ona göre yapacaksın. Dedelerimiz böyle yapmış. Fetva almak, fetva vermek ne demek? Bu işin yolu yöntemi dinî bakımdan doğru mu, yanlış mı, onu anlıyor, bitiyor iş.

Şimdiki insan öyle yapmıyor, menfaatine göre yapıyor, keyfine göre yapıyor, hıncına kızgınlığına göre yapıyor...

Müslümanlar alimlerine kızar mı, kızar. Müslümanlığı gittiği zaman kızar. Müslümanlık durduğu zaman kızamaz. Dobra dobra doğru söyleyen insanı alnından öper, haklısın der.

Hz. Ömer Efendimiz hutbe irad ediyor. Babayiğit, uzun boylu, güçlü kuvvetli, pazulu, yiğit insan Hz. Ömer RA. Konuşmaya başladı, birisi kalktı cemaatten:

"—Sus yâ Ömer! Seni dinlemeyiz!" dedi.

Haydi! Buyur... Halife, devlet başkanı... "Dinlemeyiz! Şu üzerindeki cübbenin hesabını vermedikçe seni dinlemeyiz!" dedi.

"—Ne olmuş cübbeme?" dedi.

"—Bu kumaş ganimetten alınmış kumaş, gazilere taksim edilmiş, herkese ikişer metre, ikişer metre... İkişer metreden bir

cübbe çıkmıyor. Senin sırtında, hem de babayiğitsin, boylu poslusun sen bir güzel cübbe yapmışsın. Demek ki halifeyim diye uzunca tutturdun kumaşı, haksızlık yaptın. Kendine cübbe çıktı, bize yarım yarım veriyorsun. Seni dinlemeyiz, haksızlık yaptın!" dedi.

Bu devirde ne olur böyle bir şeyi birisine söylesen? Polisler hop hemen susturur bir kere. Devlet başkanına hakaretten hop nezarete… Ondan sonra istediğin kadar sen savun kendini, hapsi boylarsın, muhakemen ne zaman görülecek, ne olacak?.. *Allah-u a'lem bi's-sevab ve ileyhi'l-mercù ve'l-meab.*

Şimdi Hz. Ömer gayet sakin. Hz. Ömer sakin insan değil ki, sinirli insan aslında ama gayet sakin. Neden? İslâm var ortada da onun için. Şöyle minberin aşağısında oturan oğlu Abdullah'a dedi ki:

"—Abdullah, evladım! Kalk da şu adama meseleyi izah ediver."

Abdullah RA kalktı, dedi ki:

"—Ey filanca kardeşim! Ganimetten babama iki metre düştü, bana da iki metre düştü." Ben iki metre diyorum artık siz kusura bakmayın o zamanki miktarı bilmiyorum. "Ben benim hakkımı da ona verdim, ona bir elbise çıktı! Ben benim hakkımı ona bağışladım, ondan!"

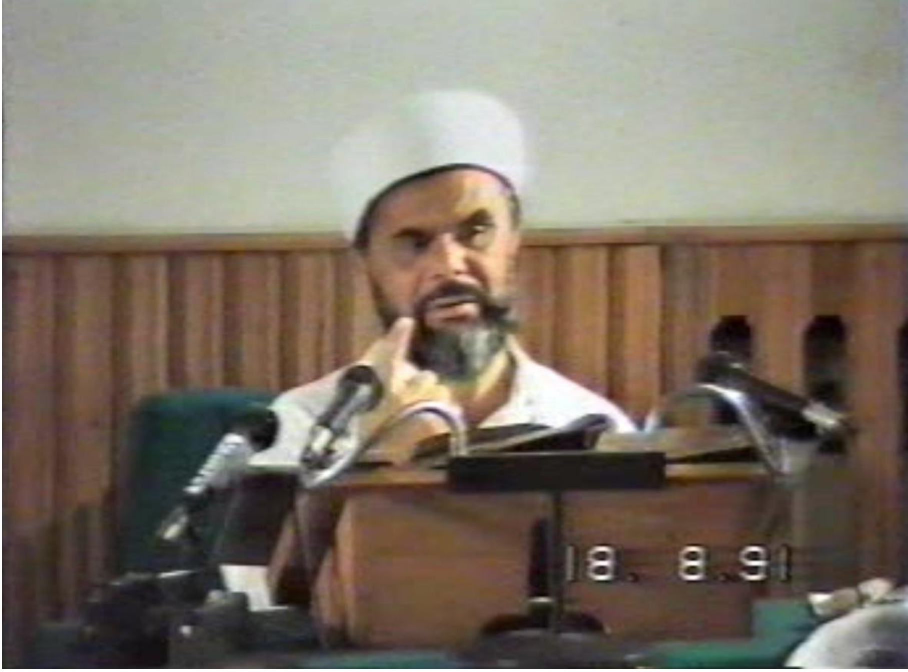
"—Hah tamam, oldu o zaman! Konuşmaya devam et!" dedi adam, oturdu yerine.

O da konuşmaya devam etti. Görüyor musun? İslâm olunca durum nasıl oluyor? Alimine kızmaz ki, hakkı söyleyen insana kızmaz ki. Hatta bir insan bir kimseye nasihat ederken;

"—Sen kendi iyine bak!" dese bile, o ona günah olarak yeter.

"—Pekiyi, teşekkür ederim, ikazından istifade ettim, Allah razı olsun. Ama ben o işi şu maksatla yapmıştım, sebebi şuydu." falan diye söyleyebilir insan. Ama kızmak yok.

c. Müslümanların Üzerine Gelecek Belâlar

Şimdi müslümanlar alimlerine kızarsa… Kızar mı? Kızmaz! Ama ya alim alim değildir, ya müslüman müslüman değildir. Alim alim değilse zaten, müslümanların alim olmayana kızması normal. Birinci ihtimal yok. Zaten cahile kızılır. Cahile herkes kızar sen de kızarsın, ben de kızarım, dinimiz de kızıyor. Cehlin karşısında, cehaletin karşısında… İslâm'dan önceki devreye, cahiliye devri demişiz. Cahiliyet bizim için en kötü kelime. Tamam, o tarafı yok işin.

Demek ki müslümanlardan müslümanlık gittiği zaman alimlerine kızabilirler, kızdılar. Müslümanlar alimlerine kızdığı zaman ne olur?

(*Ve azharu imârete esvâkihim*) "Çarşı-pazarlarının düzenini mâmur halde getirip, süsleyip bezedikleri zaman."

Bu neyin sembolü? Bu ticarete düşmüşler, maddi menfaate düşmüşler, kazanç hırsına kapılmışlar, dünyaya dalmışlar demek yani. "Alimlerine kızdıkları zaman, çarşı pazarlarını mamur hale getirdikleri zaman…" Süsleyip, büyük binalarla bezedikleri

zaman…

(*Ve tenâkehû alâ cem'i'd-derâhim*) "Para, dirhem toplamak esasına göre evlendikleri zaman…"

Bu ne demek? Adama bir kadın lazım evlenecek. Evlenecek ama hangi fabrikatörün kızı olsun diye onun peşinde. Hangi zenginin kızını kafesleyeyim diye onun peşinde.

Veyahut kıza bir damat lâzım ama şurada namuslu, akıllı, fikirli, hafız, alim, fazıl, fukaracık bir kimse var.

"—Aaa fakir!" diyor.

Öbür tarafta da bir zenginin oğlu var, o zengin. Ona veriyor. Soruyor:

"—Neyin var, malın mülkün ne? Yavrumu neyle geçindireceksin, rahat ettirebilecek misin, ettiremeyecek misin?"

Bin bir hesap. Kızı rahat etsin diye zengine veriyor.

Bin bir hesap; oğlu rahat etsin, beleşten mirasa konsun, kayınpederin paralarını yesin diye zengin kayınpederin… Kızın evsafı önemli değil, mühim olan para… Para esasına göre evlendikleri zaman.

Bu da dünya hırsının alâmeti. Yani bunların hepsi kıyamet alâmetleri aslında… "Müslümanlar alimlerine kızdıkları zaman, çarşı pazarlarını süsleyip bezedikleri zaman ve dirhem, dinar, para, pul biriktirme hesabına göre evlendikleri zaman."

Evlenmek nasıl olacaktı İslâm'da? Evlenmek dinden dolayı olacaktı, dindarlıktan dolayı olacaktı. Dindarlıktan dolayı. Yani dört tane namzet var, birisi çok güzel. Güzellik yarışmasına girse, birinci olacak, dünya güzeli olacak. Eşsiz-emsalsiz güzel. Nur tanesi, ay parçası bir şey. Tamam, bir güzel.

İkincisi:

"—Allaaah, çok zengin bir zatın kızı."

"—Nasıl?"

"—Aldırma boş ver! Babası çok zengin."

İkincisi zengin. Birisi çok güzel, birisi zengin. Birisi de:

"—Yâhu çok asil bir aileden! Şu Osmanlılar'ın bilmem nesinden geliyormuş, falanca paşazadelerden geliyormuş, soylu bir kişi."

Soyundan, parasından, güzelliğinden dolayı alınabilir bir kız, peşine düşülebilir, nikâhına talip olunabilir. Bir de dindar, akıllı, uslu, halim, selim, sabırlı, sàliha bir hatun var…

Efendimiz diyor ki:

"—Sen bu dindar olanına, din diyanet sahibi olanına rağbet et, ey eli toprak olasıca… Ey damat namzeti, ey evlenecek olan, bana soruyu soran kişi, sen bu dindar olanın almaya gayret et!" diye latife etmiş, şaka yollu böyle hitap ederek, *teribet yedâke* diye söylemiş.

Bir kız ancak dindarlığı dolayısıyla alınır. Dindar mı, İslâm'ı biliyor mu, akıllı uslu mu, ahlâk-ı hamîde sahibi mi, sàliha bir kimse mi? Tamam, ondan dolayı alınması lazım.

Zıpır da olsa, deli de olsa, çirkin de olsa, yamuk da olsa öteki sebeplerden alınıyor bazen. Bakıyorsun eciş-bücüş bir kimseyi falan soyundan dolayı veya parasından dolayı alıyorlar. Veyahut çok güzel ama çengi, çıfıt, bilmem ne… Onu güzel diye alıyor, evleniyor.

Böyle olmayacak. Para üzerine evlenildiği zaman. Bu da neyin alameti, bu da dünyaya düşkünlüğün alâmeti. Bu olduğu zaman ne olur?

عَرَمَاهُمُ اللهُ بِأَرْبَعِ خِصَالٍ: بِالْقَحْطِ مِنَ الزَّمَانِ ، وَالْجَوْرِ مِنَ السُّلْطَانِ ،
وَالْخِيَانَةِ مِنْ وُلاَةِ الْحُكَّامِ ، وَالصَّوْلَةِ مِنَ الْعَدُوِّ

(*Ramâhümu'llàhu bi-erbai hisàlin*) "Böyle bir kavmin üzerine Allah dört tane belâyı salar. Dört şeyi atar bunların üzerine. Böyle bir kavmin üzerine… Kafa yapısı böyle olan bir kavmin. Alimlerine kızıyor, alimlerini sevmiyor. Çarşı pazara onları mamur hale getirmeye yönelmiş. Para kazanmak üzerine evlilikler yapılıyor. Gözleri hep dünyada yani. Böyle bir kimseye, böyle bir kavme ne olur?

1. (*Bi'l-kahti mine'z-zaman*) "Allah üzerlerine kıtlık atar. Yani o kavme kıtlık gelir. Su olmaz, mahsul olmaz, aç kalırlar, sefil

olurlar.” manasına. Ya da, “Zamanın bir bereketi olmaz, zaman bereketsiz olur.” manası da düşünülebilir kelimelerin sıralanışından.

2. (*Ve’l-cevri mine’s-sultàn*) “Yöneticilerden zulüm gelir bunların başına… Kavmin başına zulüm iner. Yöneticiler zalim olurlar.”

Neden? Adamların kafa yapıları bu olduğundan. Alimlerine kızıyorlar, çarşı pazara heves etmişler, onları imar ediyorlar; zengin olmak esasına, para kazanmak esasına göre evleniyorlar. Ehl-i dünya olmuşlar yani. O zaman Allah onlara kıtlık musallat eder, zalim idareciler başlarına geçirir. Onlar onlara zulmederler, cevrederler.

3. (*Ve’l-hiyâneti min vilâti’l-hükkâm*) “İşlerin başına geçmiş olan yöneticilerde hıyanet olur”

Vülat, *veliyy-u emr*, bir işin başına tayin edilmiş kimse demek.

Yani diyelim ki temizlik işlerinin başına birisi getirilmiş, o işin veliyyü’l-emri odur. Askerlik işine getirilmiş, o işin veliyyü’l-emri odur. Ziraat işinin başına getirilmiş, veliyyü’l-emir odur. Vakıf işinin başına getirilmiş veliyyü’l-emr odur. Yani bir işin kendisine havale edilmiş olduğu kişiye Arapçada vâlî, veliyyü’l-emr adı verilir.

Şimdi işin yöneticisi olan adam, sorumlusu olan adamlar da hıyanet ederler. Nasıl hıyanet eder? Kendi işinin cinsine göre, malı çalar çırpar, satar, rüşvet alır ve saire… Çeşitli tarzda hıyanetler eder. Bu da Allah’ın onlara göndermiş olduğu bir belâ oluyor.

4. (*Ve’s-savletü mine’l-adüv*) “Düşmandan da hücum gelir! Durup dururken pattadak düşman saldırır; oradan saldırır, buradan saldırır. Neden? Allah düşmanla terbiye ediyor da ondan…”

Şimdi bu hadis-i şerifi Hz. Ali Efendimiz nakletmiş. Hàkim’in *Müstedrek*’inde var. Deylemî’nin *Müsnedü’l-Firdevs*’inde kaydedilmiş. Bu hadisten çıkacak ders nedir muhterem kardeşlerim?

Alimlere hürmet edeceğiz. Çünkü ilim rütbesi en yüksek

rütbedir. Doğru söyleyene kızmayacağız. Doğru söyleyeni dokuz köyden kovmayacağız. Bize nasihat edene, hakkı söyleyene teşekkür edeceğiz. Allah razı olsun diyeceğiz. Eğer aynı fikirde değilsek, güzelce fikrimizi söyleyeceğiz.

"—Bak sen o kanaattesin ama benim fikrim şöyle… Galiba sen o konuda yanılıyorsun!" filan diye ikna edeceğiz. Ama haklıysa, teşekkür edeceğiz.

Çarşının pazarın mamur kılınmasına değil, ahiretin mamur kılınmasına çalışacağız. Dünyanın değil, ahiretin mamur kılınmasına çalışacağız. Dünyada köşk yapmaya değil, ahirette köşk yapmaya çalışacağız. Dünyada kazanç sağlamaya değil, ahiret kazancı sağlamaya çalışacağız.

d. Cami Yaptırmanın Mükâfâtı

Şimdi bizim o tarafta bir köyden birileri geldi. Duymuşlar bizi; birisi havale etmiş daha doğrusu bizim hemşehrilerden. Demiş:

"—Bu işi yaparsa, Es'ad Hoca yapar…"

"—Hocam, bizim köyümüz çok fakir!"

"—Evet!"

"—Geliri yok!"

"—Pekâlâ!"

"—Camimizi yapacağız, paramız yok, bize para!"

Yaparsam, ben yaparmışım. İnşaallah yapacağım, yaparız da yani Allah'ın izniyle, el-hamdü lillâh ki bize müracaat etmiş.

"—Ne kadar bu caminin masrafı, yapılması, ne kadar sizin köyde?" dedim. Gittim camiyi de gördüm şöyle gezdim, bir cuma günü. Cuma günü namaz kılınıyor mu orada?"

"—Kılınıyor!" dediler.

"—E geleyim, orada kılayım!" gittim. Kapısı bağlı, namaz filan kılınmıyor. Şöyle bir camiyi gezdim, bağını açtım, içeri girdim. Küçük bir şey. Bunun yarısı kadar bir cami. Kesme taştan yapılmış, üstü toprak, dam. Tabii tamir edilecek, yıkılacak, yeniden yapılacak. Ne kadar gider? Yüz milyon falan tahmin ettiler. Yüz değil yüz elli milyon olsun, iki yüz milyon olsun.

Peygamber SAS buyuruyor ki:[51]

مَنْ بَنٰى لِلّٰهِ مَسْجِداً ، بَنَى اللهُ لَهُ بَيْتًا فِي الْجَنَّةِ (ت. خز. عن عثمان ؛ ه. طس. حل. عن علي ؛ حم. والبزار عن عمر)

(*Men benâ li'llâhi mesciden, bena'llàhu lehû beyten fi'l-cenneh*) "Kim Allah rızası için bir mescid yaparsa, Allah ona cennette bir köşk ihsân eder."

Cennete girecek, cennette de bir köşk sahibi olacak. Yapmaz mıyım, evelallah! Koşturacağız tabii, şahsen de yapmak isterim.

Şimdi ne yapacağız? Yani ahireti imar etmeye çalışacağız, dünyayı değil, ahireti kazanmaya çalışacağız.

Allah razı olsun bir hacı amcamızı getirdiler, bak işte şu kadar tarlayı, şu kadar araziyi vakfımıza bağışladı, Allah kabul etsin. Neden yapıyoruz bunu? Elimizden bir şey çıkıyor, mal çıkıyor. Allah rızası için, ahireti kazanmak için. İnsanın gözü dünyaya döndü mü, sevmiyor Allah… Başına çeşitli belâlar musallat ediyor. Ahirete döndü mü ne oluyor? Dünyalıktan da eksik kalmıyor. Gene dünyalık da oluyor, veriyor Allah.

---

[51] Müslim, *Sahîh*, c.XIV, s.250, no:5298; Tirmizî, *Sünen*, c.II, s.135, no:319; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.I, s.70, no:506; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VI, s.167, no:11712; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.I, s.351; İbn-i Huzeyme, *Sahîh*, c.II, s.268, no:1291; Hz. Osman RA'dan.

İbn-i Mâce, *Sünen*, c.I, s.243, no:737; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.III, s.313, no:3259; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.II, s.180; Hz. Ali RA'dan.

Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.I, s.20, no:126; Bezzâr, *Müsned*, c.I, s.432, no:304; Hz. Ömer RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XXIII, s.231, no:437; Ümm-ü Habîbe RA'dan.

Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.IV, s.411, No:2534; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan. Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.III, s.81, no:2939; Ukaylî, *Duafâ*, c.VII, s.305, no:1703; Hz. Aişe RA'dan.

Şeybânî, *el-Âhàd ve'l-Mesânî*, c.II, s.123, no:912; Vâsile ibn-i Eska' RA'dan.

Buhàrî, *Târih-i Kebîr*, c.V, s.330, no:1047; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Cürcânî, *Târih-i Cürcan*, c.I, s.131, no:135: Muaz ibn-i Cebel RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.649, no:20728, 20753; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XX, s.124, no:21678.

Dedelerimiz mesela Allah yolunda yola çıkmışlar, savaşlara girmişler. Ölmek istemişler, şehid olmak istemişler. Allah koca koca kıtaları vermiş, diyarları vermiş. Herkesin imrendiği kıskandığı yerleri vermiş Allah onlara...

"—Al kulum!"

Şu İstanbul'u parayla alabilir miyiz? Şu tarihi eserleri, bu güzel manzaralı yerleri, bu ovaları, bu dağları, ormanları parayla alabilir miyiz? Çıkmış oradan yüz bin tane mücahid, kırk bin tane mücahid. Allah, Allah, Allah, Allah, Allah!... Saldırmışlar, çarpışmışlar. Allah bu koca diyarları vermiş. Koca koca ülkeleri fethetmişiz, buradan ta Avusturya'ya kadar. Biraz aramızda ihtilaf çıkmasaymış Viyana'yı da alacakmışız.

Viyana'yı muhasara etmişiz. Kahlenberg Tepesi'nin üzerine sadrazam çadırını kurmuş, Viyana ayaklarımız altında görünüyor, düşman. Çevirmişiz etrafını surların… Bir ihtilaf çıkmış, Kırım askerleri darılmışlar. Kırk bin kişi kalkmış, gitmiş. İhtilaf çıkmasaydı bitecekti iş. Onlar gittikten sonra da tabii düşman

yardıma gelmiş, savaşı kaybetmişiz.

Budapeşte, Belgrad vs. her tarafı almışız, Viyana'da söz sahibi olmuşuz. Bavyera'ya kadar gitmişiz. Essen taraflarında at oynatmışız. Allah'ın lütfuna bak! Sen öleceğim diyorsun, Allah yaşatıyor. Ben dünya malı istemem diyorsun, Allah mala gark ediyor. Allah'ın kanunu bu…

Mal isterim diyorsun! Ver, alacağım, yiyeceğim! Hiçbir şey yedirtmiyor Allah… Köşk yapıyor, vallahi girmeden kapısında ölüyor adam sekte-i kalpten… Özene, bezene köşkü yaptırmış birisi; unuttun detayını hatırlayamayacağım ama milyarlar harcamış, bir güzel köşk yapmış. Sekte-i kalpten gitmiş. İçine girmeyi Allah nasib etmemiş.

Tamam o mezarda hesabını verecek, mirasçılar burada keyif sürecek. İçine girmeyi Allah nasib etmiyor, ibrete bak yani. Özene bezene köşkü yapmış, zaten hep böyle olur. Nazar değer falan derler. Bir şey olur, yani içine girip bir rahat edemez yani insan. Yani istemeyince Allah veriyor, isteyince alıyor. Sen Allah yolunda canımı vereceğim diyorsun, Allah ömür veriyor. Bakıyorsun, yüz yıl yaşıyor, yüz yirmi yıl yaşıyor. Mal istemem, dünya istemem, aman eksik olsun; fani dünyayı istemem diyor. O zaman Allah fani dünyayı bunlara veriyor.

Şimdi biz Haliç'ten çıkıyoruz, arkadaş anlattı: Şu Topkapı Sarayı dedi, sağ taraf. Tamam, yeşillikler arasında, sade, birtakım binalar. Yani şimdiki adamların Boğaziçinde yaptırdığı köşkler falan onlardan çok daha görkemli... Revan köşkü, Bağdat köşkü, bir oda yâhu… Gayet normal bir şey.

"—Bir zamanlar dünya buradan idare ediliyormuş, üç kıta buradan idare ediliyormuş, Topkapı Sarayı'ndan. Şimdi Amerika'da, Washington'da, Beyaz Saray'dan idare ediliyor." dedi.

Bir zamanlar buradan idare ediliyormuş. Yani sen Allah'a kulluk ederken, sen Allah'ın has mü'min kuluyken, dünya Topkapı Sarayı'ndan idare ediliyordu. Sen dünya ehli olduğun zaman, ehl-i dünya olduğun zaman, Allah yolundan döndüğün zaman, tam teslimiyetini kaybettiğin zaman, Allah her şeyi elinden alıyor.

Ters orantılı derler, matematikte böyle bir kaide vardır, ters orantılı. Sen dünyaya kızdıkça, dünya sana geliyor; sen dünyayı sevdikçe, dünya senden kaçıyor. Ayıkla pirincin taşını… İyi müslüman olmaktan başka çare yok! Aldatamazsın ki; Rabbü'l-âlemîn içini de biliyor, dışını da biliyor. Fikrini de biliyor, aklını da biliyor. Geçmişini de biliyor, geleceğini de biliyor, cıcığını da biliyor. Hücrenin ucunu da biliyor. Her şeyi de biliyor. Onun için Allah'a karşı teslimiyet sahibi olun, samimi olun!

"—Ya Rabbi ben sana iyi kulluk etmek istiyorum. Senin rızanı kazanmak istiyorum. Senin sevdiğin bir kul olmak istiyorum. Hayat hayırlıysa yaşat beni, ölmem gerekiyorsa öleyim yolunda! Canım feda olsun, malım feda olsun, ömrüm feda olsun, işim feda olsun… Her şeyim feda olsun! Çoluk çocuğum feda olsun!"

Yapabilir misin? İbrâhim AS senelerce bekledi bekledi bekledi, erkek evlat yok. Hanımı da bekledi, dualar ettiler filan. İsmâil AS gibi bir dünya güzeli evlat sahibi oldu. Büyüdü, aklı başında, beyaz yüzlü, pırıl pırıl, nurani, ileride peygamber olacak bir evlat, pırıl

pırıl bir evlat.

“—Hadi bakalım! Kes bunu ya İbrâhim! Kes bu evladının kafasını ya İbrâhim!”

Kesebilir misin? Dinden, imandan çıkar bu zamanın insanı. Böyle bir rüya görse, raydan çıkar. Duvara toslar yani. Küt diye. Uçurumdan yuvarlanır gider. İbrâhim AS aldı eline bıçağı, tuttu çocuğunun elinden, kesmeye götürdü.

“—Ya İbrâhim! Sadakatini ispat ettin, rüyanı tasdik eyledin! Tamam, sen benim Halîlimsin, sen beni gerçekten seven kulsun!” diye iltifata mazhar oldu İbrâhim AS.

Yapabilir miyiz? Ufacık bir şeyi bile yapamayız. Gidiyorsun bir hayır, yardım, bir şey… Vallahi param yok diyor. Yalancı! Dünya kadar paran var senin. Yalan söylüyor. Yani sana verecek param yok demek istiyor belki, bir ayağını kaldırıp söylüyor belki de. Vallahi param yok derken bir ayağını kaldırınca…

“—Bir ayağını kaldırınca yemin caiz olur mu?”

Olmaz muhterem kardeşlerim! Yemin yemindir, yalan yalandır. Bunun ayak kaldırması, indirmesi falan olmaz. Nereden çıkartmışlar bunu?

“—Ayağını kaldırıp yemin ettin mi olur.”

Olmaz! Estağfirullah el-azim. Dini de rayından çıkarttılar, her şeyi çığırından çıkarttılar yani. Tam teslim olmaktan başka çaremiz yok muhterem kardeşlerim!

Dünyaya meyletmeyeceğiz. Para pul hesabı yapmayacağız. Ya aklı başında has müslüman olacağız, ya da kendimiz biliriz. İstersen ol, istersen olma! Allah’ın bize ihtiyacı yok, bizim Rabbü’l-âlemîne sonsuz ihtiyacımız var. Her anda ihtiyacımız var. Her anda, o bir şanda…

Bu böyle… Anladık mı İslâm’ı? Ey cami cemaati, İslâm’ı anladık mı? İslâm bu, teslimiyet demek. Ya böyle müslüman oluruz ya da bizim Müslümanlığımıza müslümanlık denmez. İslâm’ın özü gitmiştir, sözü kalmıştır. Aslı gitmiştir, resmi kalmıştır. Çoğu insan da böyledir. Yani bugünün insanlarının çoğunda İslâm’ın sadece resmi kalmıştır.

Resim, gıdıklasan gıdıklanır mı resim? Gıdıklanmaz, canı yok. Çimdirsen acır mı, ah vah eder mi? Etmez. Resimdir, canı yok. İşte böyle İslâm. Bir İslâm var ama reaksiyonu yok. İslâm çiğneniyor, reaksiyon yok. Hücum ediliyor, reaksiyon yok. Müslümanlar muzdarip durumda, reaksiyon yok. Zalimler zulmünü icra ediyor, alçaklar cirit atıyor, hiç…

Nerede müslümanların babayiğitleri, nerede müslümanların adaletlileri, nerede müslümanların tok sözlüleri?.. Yok… Neden? Müslümanlığı resmi kalmış. Resim… Kâbe-i Müşerrefe'nin resmi. Resmi başka, kendisi başka. Resmi kalmış, bizde, kalbimizde bir resim var, müslüman… Ne karımız müslüman, ne çocuğumuz müslüman, ne kendimiz Müslümanız kâmil mânâda…

Kadının örtünmesi Allahlık, kız başka türlü. Hele bir de okutuyoruz, dikiliyorlar karşımıza, ana-baba o kadar okumamışsa büyüklere meydan okuyor çocuklar:

"—Ben üniversiteyi bitirdim, hukuku bitirdim, mimar oldum, doktor oldum, bilmem ne oldum! Sizin yolunuz yanlış da, dünya var da, Amerika var da, işte orada şöyle deniliyor da, böyle deniliyor da…"

Bir sürü maval, martaval öğrenmiş, onları sıralıyor. Artık analar babalar ona çene yarışı da yapamıyorlar. Bir şey de diyemiyor. Neden? Okuttu evlâdı bir kere, bitti… Şimdi sözler bunlarda. Sen bilmezsin!

Düğün ille balolu olacak. Kadın erkek karmaşık olacak. Gelin güveye sarılacak. Duvağını herkesin gözü önünde açacak. Şap diye öpecek…

Olur mu böyle şey? Var mı böyle şey? Yâhu bizim eski düğünlerimizde gelin anasının evinden çıkarken allı duvağı böyle üstünde örtülü olurdu, yüzü falan görünmezdi. Giyimli, kuşamlı, allı duvağı da böyle yüzünde örtülü… Tül değil. Pullu, parlayan al renkli bir şey. Görünmez içi, içeride kim var? Cadaloz mu, çirkin mi, sarışın mı, esmer mi?.. Hiç bilemezsin gelinin nasıl olduğunu. Atın üstüne bindiği sırada bile, kapıdan çıkarken bile iki tarafa çarşaf gererler, kimse görmesin diye.

“—Yâhu bunun nesini göreceğim?”

Sadece altı görünecek ama onu bile göstertmezlerdi eskiden.

Kadınlar eskiden çamaşırlarını meydana asmazlardı. Bu külot, bu sütyen, bu bilmem ne, bu bilmem ne… Şimdi hepsi böyle ipte asılmış, olmaz ki. Olmaz!.. Edep diye bir şey var. Eskilerde vardı bu. Hiç görmezdin. Kadının çamaşırını dışarıda göremezdin yani. Şimdi her şey unutuldu.

Batıdan adetler geldi. Deniz kenarından insanlar yüzüyor.

“—Giyimli mi bu?”

“—Giyimli.”

“—Yemin et bakayım!”

“—Vallahi giyimli!”

Şu kadar şey örtünmüş üçgen. Bir karış boyunda. Şu kadar… İncir yaprağından küçük, giyinmiş bu. Giyim değil bu giyimle alay etmek. Ön tarafında biracık bir şey, arka tarafına birazcık bir şey. Eti meydanda, butu meydanda… Kılık kıyafet, her azası meydanda. Bu giyim değil ki.

Sahabe-i kiramdan bir kimse çıksaydı. Ebu Eyyub el-Ensari Hazretleri mübarek, çıksaydı ne yapardı? Sopayla, asasıyla kovalardı. Bu giyim değil ki…

Eskiden pehlivanlar güreşirmiş, göbeğinden dizinin altına kadar kıyafetleri var… Bak spor yapıyor ama göbeğinden dizinin altına kadar. Göstermiyor. Çünkü dinimiz öyle demiş. Erkeğin dizinden göbeğine kadar kısım nâmahremdir demiş. Görünmeycek. Tamam, kadının elleri, yüzü ve ayakları hariç her tarafı örtünecek muhterem kardeşlerim. Şimdi bizim kadınlarımız örtünüyor mu? Hayır!.. Neden? Ayakları meydanda.

“—Naylon çorap giyiyorum hocam!”

Naylon çorap örtü değil ki. Naylon çorap daha bozuk cildi güzel gösteriyor. Kimi kandırıyorsun? Örtü değil ki naylon çorap. Sadece ayakların bileğinden aşağısı, elin bilekten ön tarafı ve sadece yüzü… Öbür tarafları kapalı olacak. Bu ölçülere göre kapalı kaç tane kadın var? Cami cemaati kendi hanımlarını, kızlarını düşünsün.

Kızlarımıza bakıyoruz, torunlarımıza bakıyoruz. Yani hepinizin, hepimizin karşılaştığımız manzara... Kız hava sıcak diye japone kol giymiş, göğüs açık, etekler kısa... E ne oluyor? Bunların İslâm'la ilgisi yok... İslâm olunca, İslâm'ın kendine mahsus kıyafeti var… İslâm'ın kendine mahsus örfü, adeti var. Müslümanın kendine mahsus…

Ne güzel! Bir kardeşimiz yanaştı dedi ki:

"—Hocam, ben müslümanca bir düğün yapmak istiyorum, bu hususta sizinle istişare yapmak istiyorum!"

Ne güzel. Yani İslâmî bir düğün yapmak istiyorum diyor.

"—Düğün var mı İslâm'da?"

"—Var!"

"—Nasıl olması lazım?"

Ne güzel, bak! İslâm'a göre bir düğün yapmak istiyorum diyor.

Aziz ve muhterem kardeşlerim!

Allah bizi kendisine tam teslim olanlardan eylesin... Sahte müslüman etmesin… İçimizde iman kavi olsun... Müslümanlık

sağlam olsun… Müslümanlığın özü içimizden gidip de dışımızda resmi kalmasın, şekli kalmasın… Müslüman kardeşlerle muamele yapıyor da bazı arkadaşlarımız, gelip bana şikâyet ediyorlar, üzülüyorum.

"—Hocam, sözünde durmuyor." diyor. "Ahdine sadık değil, vaadine sadık değil, randevusuna sadık değil… Borcuna sadık değil, ödemez…" diyorlar.

Ne biçim müslümanlık bu?.. Yani hacca gitmekle bu iş bitmiyor ki, sakal bırakmakla bitmiyor ki, cübbe giymekle bitmiyor ki, sarık sarmakla bitmiyor ki… Müslümanca yaşamı olacak, müslümanca muamelesi olacak. Allah'a teslim olan insanın her şeyi müslümanca olacak. Bizim müslümanca değil. Derece derece müslümanca değil… Senin ve benim ve torunlarımızın ve başkalarının…

Ya hepimiz Allah'a tam teslim oluruz, Allah'ın tam kulu oluruz. Ya da tam kulu olmamanın, tam teslim olmamanın hem dünyada, hem ahirette cezaları vardır; Allah korusun! Bak işte düşmanın bile hücumu, galebesi bu bizim kusurumuzdan oluyor.

Sen misin dünyaya meyleden? Sen misin ticaretin peşine düşen? Sen misin ulemana kızan? Sen misin şöyle yapan… Al sana zalim vali, al sana zalim idareci, al sana zalim müdür, al sana düşman, al sana kıtlık, al sana ceza, al sana belâ…

"—Nereden geliyor bunlar?"

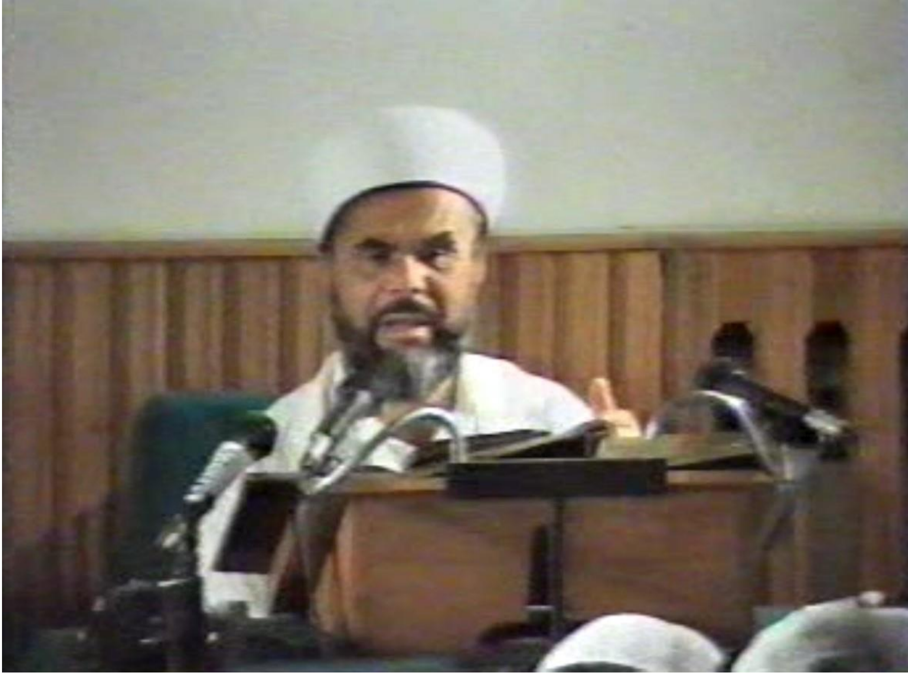
"—Allah'tan geliyor."

"—Niçin geliyor?"

"—Senin kusurundan dolayı Allah seni cezalandırıyor da ondan."

Allah'ın iyi bir kulu elini açtığı zaman, şakır şakır yağmur yağıyor. Yağmur duasına çıktığı zaman…

Mekke'de namaz kılıyorduk. "Bu imam, iyi bir imam!" dedi arkadaşımız. "Geçenlerde burada uzun zaman yağmur yağmadı, çok kuralık oldu, topraklar çatladı. Hakikaten bayağı tehlikeli boyutlara ulaştı kuraklık… Onun üzerine yağmur duası yapıldı burada… Bu elini açtı, ağlayarak bir dua etti. Gökyüzü masmavi iken, bulutlar belirdi; şakır şakır, şakır şakır yağmur yağdı!" dedi.

Bak, Allah'ın sevgili kulunun Allah nasıl duasını kabul ediyor. Musa AS'ı nasıl Firavun'dan kurtardı, İbrâhim AS'ı nasıl ateşte yaktırmadı. Sevgili kulu peygamberini nasıl öldürmeye gelen insanların arasından geçirtti de göstertmedi. Nasıl muzaffer etti?... Biz de Allah'ın sevgili kulu olsak, Allah yardım edecek. Allah'a tam teslim olsak, her işimiz hayır olacak, iyi olacak.

İster hayır olsun, ister cevr olsun her ne olursa olsun, biz iyi müslüman olmalıyız. Hastalık, sağlık hep insan için. Zenginlik fakirlik insan için. Darlık bolluk insan için. Üzüntü, sevinç insan için. Bunlar imtihan, bunlara sabredeceğiz. Bunlara üzülmeyeceğiz. Bunlardan dolayı kızmayacağız, bunlardan dolayı raydan çıkmayacağız.

Adam diyor ki:

"—Öyle sinirleniyorum, öyle sinirleniyorum ki dinden imandan çıkacağım geliyor!"

Canım, din iman böyle ikide bir de sataşılacak bir şey mi?.. Al

ver, giy çıkar… Böyle şey olur mu?.. İnsan bir mü'min oldu mu, bir mü'min olur, o kadar işte…

Hani fıkrası var ya, Mevlevi'ye sormuş bizim dervişlerden birisi:

"—Siz ne yaparsınız?"

"—Biz Allah deriz, döneriz!" demiş.

O da ona sormuş:

"—Siz ne yaparsınız?

"—Biz de Allah deriz dururuz!" demiş.

İnsan bir mü'min oldu mu, ondan sonra sapasağlam durması lazım. Ama iyi mü'min olmayınca oluyor işte... İyi mü'min olmak lazım.

Haram yiyince olmuyor muhterem kardeşlerim. İşin öbür tarafını söyleyeyim ben. Haram lokma yediniz mi, isteseniz de olamazsınız!

"—Hocam, istiyorum, istiyorum, istiyorum; bir türlü olmuyor! Basıyorum, kayıyorum; basıyorum, kayıyorum…"

Lokma haram olduğundan. Lokmaya haram karışmaya başladı mı raydan çıkmaya başlarsın. İyi bir derviş, camiye geliyordu gidiyordu falan. İyi bir hali vardı, sevaplı işler yapıyordu. Şimdi hepsini bıraktı, sakalı kesti. Keyifte, zevkte, sefada… Belasını buluyor yani. Neden? Haram yedi de ondan.

Haram yedi mi hemen gider. Haramdan kendinizi koruyun. Sözünüze dikkat edin. İnsan bir sözden cehenneme yuvarlanır. Bir edepsizce söz söyler, bir yanlış söz söyler, bir imandan çıkartıcı, küfre götürücü söz söyler. Ondan sonra şikâyet eder:

"—Ben ne yaptım da bana bu belâlar niye geliyor!"

Anlayamaz sebebini…

Siz Allah'a karşı güzel kulluk ederseniz, herhalde dünya ve ahiretin hayrına erersiniz. İbrâhim ibn-i Ethem Rh.A ve RA ve KS çok seviyorum. Belh padişahıymış da onu yağmur duasına çağırmışlar:

"—Gel yâ İbrâhim, sen de dua et! Salihlerden bir kimsesin. Yağmur yağmıyor, sen de dua et!"

Şöyle bakmış onlara, hiç onların davetine aldırmamış yani, çok

hoşuma gidiyor cevabı:

أَقِيمُوا عُبُودِيَّتِكُمْ ، فَإِنَّهُ أَعْلَمُ بِرُبُوبِيَّتِهِ .

(*Ekîmû ubûdiyyetiküm, feinnehû a'lemu bi-rubûbiyyetihî*) "Siz Cenâb-ı Hakk'a karşı kulluğunuzu güzel yapın, o Rabliğini bilir; yağmur da yağdırır, bereketi de verir, nimeti de ihsan eder."

Cevabın güzelliğine bak! "Siz kulluğunuzu güzel yapın, siz Allah'ın iyi kulu olun; isterseniz yağmur duasına çıkmayın! O Rabliğini bilir, sizin suya ihtiyacınız olduğunu görmüyor mu?" demiş.

Bedir harbinde İslâm ordusu susuz tarafta kaldı, yağmur yağdırmadı mı? Şakır şakır yağdırmadı mı? Abdestlerini almadılar mı, hayvanlarını sulamadılar mı? İhtiyaçlarını gidermediler mi? Neden? Allah sevdiği kula yardım eder de ondan. Siz kulluğunuzu güzel yapın, o Rabliğini bilir demiş. Ne güzel cevap... O Rabliğini bilir, nerede nasıl yardım edeceğini o bilir. İstemeseniz bile verir, istemeden verir.

Peygamber Efendimiz SAS'e dünyayı teklif etmiş, padişahlığı teklif etmiş, Mekke'nin Medine'nin dağlarının altın yapılmasını Cebrail AS gelmiş söylemiş:

"—İstemem!" diyor.

İstemediği halde Allah-u Teàlâ Hazretleri Mekke'nin fütühatını verdi, Cezîretü'l-Arab'ın fütühatını nasib etti. Suriye'ye doğru fütühatı nasib etti. Nice nice fütühat ve füyüzat ihsan eyledi.

Pekâlâ, bu kadar yeter.

Fâtiha-i şerife meal besmele!

18. 08. 1991 - İskenderpaşa Camii

10. ALİMİN ŞEFAAT ETMESİ

Eùzü bi'llâhi mine'ş-şeytâni'r-racîm.
Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

El-hamdü li'llâhi rabbi'l-àlemîn… Hamden kesîran tayyiben mübâreken fîhi alâ külli hàlin ve fî külli hîn… Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidi'l-evvelîne ve'l-âhirîn muhammedini'l-mustafâ… Ve âlihî ve sahbihî ecmaîn… Ve men tebiahû bi-ihsânin ilâ yevmi'l-cezâ…

Emmâ ba'dü, fa'lemû eyyühe'l-ihvân... Feinne efdale'l-hadîsi kitâbu'llàh... Ve efdale'l-hedyi hedyü seyyidinâ muhammedin salla'llàhu teàlâ aleyhi ve sellem... Ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ... Ve külle muhdesetin bid'ah... Ve külle bid'atin dalâleh... Ve külle dalâletin ve sàhibehâ fi'n-nâr... Ve bi's-senedi'l-muttasıli ile'n-nebiyyi salla'llàhu aleyhi ve selleme ennehû kàl:

إِذَا أَتَاكُمْ كَرِيمُ قَوْمٍ فَأَكْرِمُوهُ (ه. والحكيم ، ق. عن ابن عمر ؛
ك. عن جابر ؛ طب. عن ابن عباس)

RE. 24/5 (*İzâ etâküm kerîmü kavmin feekrimûhu*)
Sadaka rasûlü'llàh, fî mâ kàl. ev kemâ kàl.

Aziz ve kıymetli ve muhterem kardeşlerim!

Allah-u Teàlâ Hazretlerinin selâmı, rahmeti, bereketi, ihsanı, ikrâmâtı, dünyada, ahirette sizlere nasib ve müyesser olsun… Rabbimiz iki cihan saadetine cümlenizi nâil eylesin…

Peygamber SAS Efendimiz'in mübarek hadîs-i şerîflerinden bir demet okumak, dinlemek, istifade etmek, feyz almak, sevap kazanmak için bir araya geldik toplandık, Efendimiz'in hadîs-i şerîflerini okuyacağız. Allah onun şefaatini cümlemize nâil eylesin...

Bu hadîs-i şerîflerin okunmasına ve izahına geçmen önce başımızın tâcı, gözümüzün gönlümüzün nûru, sürûru Efendimiz Muhammed-i Mustafâ SAS'in ruh-i pâkine biz ümmetlerinden âciz naciz birer hediyye-i Kur'aniyye olsun diye; ve onun cümle âlinin,

ashabının, etbâının, ahbâbının, verese-i nebî olan ülemâ-i muhakkıkîn, mürşidîn-i kâmilîn, meşâyih-i vâsılînimizin, Ebû Bekr-i Sıddîk ve Aliyyü'l-Mürtazâ'dan Hocamız Muhammed Zahid-i Bursevî'ye kadar güzerân eylemiş olan cümle silsilemiz mensuplarının;

Ahirete göçmüş olan sevdiklerimizin, büyüklerimizin, analarımızın, babalarımızın, ecdâd-ı müslimîn ü müslimâtımızın; üzerimizde hakkı olan kimselerin, boynu bükük bizden dua niyaz eden, dua bekleyen mevtâmızın; şu caminin bânisi İskender Paşa'nın, çevresinde yatan mü'mîn-i mü'minâtın;

Şu beldeleri fethedip bize yâdigâr ve emanet bırakmış olan Fatih Sultan Mehmed Han Hazretleri'nin ve onun mübarek ordusu mensuplarının, şehidlerin, gazilerin; hâsılı mertebeleri üzere cümle mü'mîn ü mü'minât ve müslimîn ü müslimâtın ruhlarına bir hediyye-i Kur'aniyye olsun diye cümlemiz bir *Fâtiha* üç *İhlâs-ı Şerîf* okuyalım ruhlarına bağışlayalım, öyle başlayalım, buyurun!

………………………………

a. Bir Kavmin Reisi Gelirse İkramda Bulunun!

Metnini *Râmûzü'l-Ehâdîs*'in 24. sayfasında bulabileceğiniz hadîs-i şerîfleri okuyoruz. İlk hadis-i şerif sayfanın 5. hadîs-i şerîf'i... Abdullah ibn-i Ömer RA'dan ve Câbir RA'dan rivayet edilmiş. Beyhakî'de, İbn-i Mâce'de ve sair hadis kaynaklarında kaydedilmiş bir hadîs-i şerîf.

Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:[52]

---

[52] İbn-i Mâce, *Sünen*, c.XI, s.121, no:3702; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VIII, s.168, no:16463: Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.245, no:5846; Kudâî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.I, s.444, no:761; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.LI, s.224; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.III, s.379; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.II, s.325, no:2358; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VII, s.461, no:10997; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.403, no:8027; Kudâî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.I, s.444, no:762; Taberâni, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.V, s.315, no:5416; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.I, s.188, no:28; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.VIII, s.35, no:12619; İbn-i Hibbân, *Sikàt*, c.III, s.54, no:181; Cerir ibn-i Abdullah RA'dan.

Kudâî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.I, s.443, no:760; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.339, no:1350; Ukaylî, *Duafâ*, c.IV, s.353; Adiy ibn-i Hatem RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XI, s.304, no:11811; Taberâni, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.V, s.369, no:5582; Ukaylî, *Duafâ*, c.III, s.330; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.VIII,

إِذَا أَتَاكُمْ كَرِيمُ قَوْمٍ فَأَكْرِمُوهُ (ه. والحكيم ، ق. عن ابن عمر ؛ ك. عن جابر ؛ طب. عن ابن عباس)

RE. 24/5 (*İzâ etâküm kerîmü kavmin feekrimûhu*)

(*İzâ etâküm kerîmü kavmin*) "Bir kavmin, bir topluluğun, bir cemaatin, bir kabilenin, yüksek bir şahsiyeti; soylu, itibarlı, mevkili makamlı bir mensubu size gelirse, (*feekrimûhu*) ona şânına uygun bir tarzda ikrâmâtta bulunun!"

Biliyorsunuz, insanlar Allah huzurunda hepsi eşit ama dünyada tahsil görenler ilerliyor, ileriye gidiyorlar. Zengin olanlar, becerikli olanlar ileriye gidiyorlar. İşlerin başına getirilmiş olanların mevki, makamı, itibarları başka oluyor. Bazı kereler de müstesna yaratılışta olan kimseleri halk kendisi istiyor:

"—Gel bizim başımıza, buyur, bizim işlerimizi sana emanet edelim, sen bizi yönet!" diyorlar.

Bu eskiden beri böyle olmuş. Kabileler olduğu zamanda kabilenin bir başkanı olmuş, toplulukların çeşitli reisleri olmuş, bir şehirse valisi olmuş, bir devletse devlet başkanı olmuş. Efendimiz buyuruyor ki, bir mevki makam, rütbe, itibar, şeref, haysiyet sahibi bir kimse size gelebilir.

Peygamber Efendimiz'e kabilelerden heyetler gelirdi; muhtelif yerlerden kendisini görmek için kendisine bey'at ve itaat etmek için muhtelif kimseler gelirdi; kendisi de öyle muamele ederdi etrafındaki müslümanlara da emrediyor:

"—Böyle bir mevki makam sahibi insan gelirse, onun temsil

---

s.36, no:12623; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

Ukaylî, *Duafâ*, c.II, s.121; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XXII, s.184; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.VII, s.65; Hz. Aişe RA'dan.

Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.VIII, s.37, no:12625; Câbir ibn-i Abdullah RA'dan.

Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.VIII, s.37, no:12626; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.IV, s.210; Muaz ibn-i Cebel RA'dan.

İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.I, s.177; Ebû Katâde RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.V, s.315, no:5416; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.II, s.456; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.IX, s.153, no:25484; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.II, s.139, no:1052.

ettiği insanlara da hürmeten ona daha fazla hürmet edin!"

Yani biraz daha özel itibar göstermek gerekiyor.

Neden?

Tek kişiyi temsil etmiyor! Tek kişiyi temsil etmiyor bir grubu temsil ediyor. Onun gönlünü alırsanız, bütün grubu memnun etmiş olursunuz. Onun kalbini kırarsanız, onu darıltırsanız bütün grup sizden kopabilir.

Onun için Peygamber Efendimiz'in nasihati böyle olmuş ki, bu gibi kimselere mevkiine, makamına, şânına uygun olarak mecliste yer göstermek lazım. "Buyurun efendim! Lütfen, şöyle oturun." gibilerden gönlünü alacak izzet ve itibarda bulunmak lazım.

Bu İslâm'ın yayılmasında, tanıtılmasında, korunmasında, müslümanların işlerinin yürütülmesinde önemli bir unsur. Biz zaten herkese sevgi saygı gösteririz. Büyüklerimizin bize nasihati, her kimseye hüsn ü zan edip;

"—Her gördüğünü Hızır, her geceni Kadir bil!" demişler.

Her gördüğümüzü, "Acaba Hızır AS mı? Giyinişi kuşamı biraz hırpane filan ama olabilir ki Hızır AS'dır." diye ona ihtiyatlı davranacağız. Her gece, "Acaba bu gece Kadir gecesi mi? Aman abdestsiz yatmayayım, aman ibadet edeyim." filan diye dikkat edeceğiz.

Benim ağabeyim anlatıyor:

Çarşıya pazara gittim, bir şeyler alışveriş yaptım, fileleri arabanın arkasına koydum. Sonra geldim, galiba bir şey daha alacaktım. Meydanda bir ağacın dibine arabamı park ettim. Ondan sonra gittim bagajı açtım fileleri alacağım. Böyle dağ gibi levent gibi bir adam çıktı, yanımda belirdi. Demiş ki; "O aldığın filenin içindeki salatalıklardan bana birkaç tane versene?"

Şöyle baktım diyor abim, yani boylu poslu, güçlü kuvvetli... Tabii vermekten sakınmaz da insan, yalnız, "Niye güçlü kuvvetliyken dileniyor?" filan diye demiş ki;

"—Sen onların kaç para olduğunu biliyor musun?"

Yani turfanda salatalık, tanesi üç bin lira mı beş bin lira mı neyse.

"—Çalışsana!" filan dedim fakat yine de vermek niyetindeydim. Biraz böyle nasihat edip de yine vermek niyetindeydim ama; böyle

bagaj açık, ben ona eğilmiş durumdayım, onun benim cevabım üzerine ne yaptığının farkında değilim. Fileden aldım istediği şeyleri, döndüm baktım adam yok!

Meydan... Yani duvar yok, ağaç yok, ev yok, sokak değil, bir şey değil. "Arabanın şu tarafına baktım yok, bu tarafına baktım yok, arkasına baktım yok, önüne baktım yok!" diye hüngür hüngür ağlayarak anlatıyor.

Demek ki Hızır AS mıydı, artık nasıl bir şeyse gelmiş, imtihan olmuş. Demek ki insan sözüne, öyle yapacağı işe, şakasına dikkat etmeli. Bir kere kırıcı şaka yapmamak lazım; hiç şek ve şüphe yok kalp kırıcı şaka yapmamak lazım. Şaka yaparken bile hilâf ü hakîkat söz söylememek lazım. Dokuz kere yutkunmak, on kere düşünmek, yapacağı işi öyle yapmak lazım. Yani ihtiyatlı, tedbirli, dikkatli olmak lazım.

Çünkü acele eden zarar görür, öfkeyle kalkan zararla oturur. Her zaman ben kendi hayatımda da bunun çok misallerini gördüm, sabrettiğin zaman iyi bir sonuca ulaşıyor da insan; fevri hareket ettiği, feveran ettiği, patladığı zaman, sonunda pişmanlık olacak işler meydana gelebiliyor. O bakımdan sözümüze, işimize çok dikkat edeceğiz; bir de etrafımızdaki insanlarla münasebetimize çok dikkat edeceğiz.

Muhterem kardeşlerim!

Bir insanın Allah indindeki mevkii, makamı emin olun çok ibadetinden dolayı olmuyor. Çok ibadet etmekten dolayı olmuyor, kalbinin temizliğinden dolayı ve başka insanlarla münasebetlerindeki kibarlığından, edebinden dolayı oluyor. Edep sahibi insanlar büyük mertebelere nâil oluyorlar. Edepsiz olan insanlar da çok büyük kazançlardan mahrum oluyorlar. Çıkmış olan makamlardan da pat diye düşebiliyorlar. Onun için edep çok önemli. Edep, yani ilimde geride...

Girdim ilim meclisine, eyledim kıldım talep;
Dediler ilim en geride, illa edep, illa edep...

Hocamızın salonunda, misafir kabul ettiği salonda baş ucuna özellikle koydurttuğu bir levha vardı:

"—*Edeb yâ hû*" levhası.

Yani, "Ey gelen kimse! Edebine dikkat et!" demektir. Yani şeyhin makamı... Gelen derviş edebe dikkat etsin. Çünkü evliyaullahın huzurunda insanın kalbinden geçenlere bile dikkat etmesi lazım. Suizan ederse, yalan söz söylerse, yanlış düşünceye kapılırsa, kötü şeyler düşünürse onun bile zararı olur.

Onun için edep çok önemli oluyor, ilimden de önde geliyor. İlim çok kıymetli ama edep daha önde geliyor. Çünkü edepsizlik ederse çok mahrumiyetlere uğruyor insan.

Aziz kardeşlerim, değerli kardeşlerim!

Onun için her şeyin âdâbını öğrenin, edebine riayet ederek yapın. Yemenin, oturmanın âdâbı var. Şimdi gencecik bir çocuk geçse yaşlı babaların, dedelerin olduğu yerde ayaklarını açarak, bağdaş kurarak, dikilerek yastığa yarı yatmış yarı yaslanmış otursa ne derler?

Çocuğa bak! Yaşının gereği edebî takınamamış, büyüklere saygısı yok, oturuşu derbeder, lâubali... Derhal notu, kredisi düşer.

Demek ki oturmaya bile dikkat etmek lazım. Söze, sözün başlayış şekline, devam şekline, hitap şekline dikkat etmek lazım. Yemek yemenin âdâbı var; besmele ile başlanacak, sünnettir diye tuza banılacak, sağ eliyle yenilecek, tabağın kendisine yakın olan yerinden yenilecek, başkasının önünden alınmayacak, nice nice incelikleri var... Sonunda şükredilecek, hamdedilecek, dua edilecek.

Evliliğin, nikahın, düğünün âdâbı var, kadının kocaya karşı takınacağı edepler var, kocanın hanımına ve çocuklarına karşı görevleri, edepleri var. Ticaretin, hocalığın, talebeliğin âdâbı var. İşte kişinin bu edeplere riayet etmesi lazım!

اَلطُّرُوقُ كُلُّهَا آدَابٌ .

(*Et-turûku küllühâ âdâbün*) "Genel vasfı itibariyle tarikatlerin hepsi tepeden tırnağa âdabdır."

Hani şu tarikatlar; Mevlânâların, Yunus Emrelerin, Eşrefoğlu Rûmîlerin, İbrâhim Hakkıların bildiğimiz, sevdiğimiz yolları, tarikatları nedir?

Tarikatların hepsi tepeden tırnağa âdaptır. Tarikat erbabı olan

insan konuşması olgun insandır, yürüyüşü olgun insandır; oturması, sohbeti, muamelesi olgundur, sabrı güzeldir. Her şeyi güzeldir. O güzelliği kazanması lazım.

Tekke nedir?

Tekke bir mekteb-i edeptir, edep öğrenme mektebidir.

Var mı edebin öğrenilebileceği başka mektep?

Vefa Lisesi'nde mi öğreneceğiz, Pertevniyal'de mi? Edebiyat Fakültesi'nde mi öğreneceğiz, Hukuk Fakültesi'nde mi?

Edebin mektebi tekkedir.

Allah selamet versin, ömür versin, bizim Yusuf Ziya Hoca, profesör, hafız; Ömer Ziyaeddin Efendimiz'in oğlu. O anlatıyor:

"Biz eskiden, yani sizler gibi gençken birbirimizle karşılaştık mı, ne sorardık biliyor musunuz:

'—Hangi tekkeye mensupsunuz mîrim?' diye sorardık."

Mîrim, emîrim demek. Yani;

"—Efendim, hangi tekkeye bağlısınız, hangi dergâhtan feyiz alıyorsunuz?" diye sorarlarmış.

"Şimdiki gençler birbiriyle karşılaştıkları zaman, 'Hangi takımı tutuyorsun?' diye soruyorlar."

Tabii tekkelerin hepsi edep öğrenme yerleri. Büyüklerden, olgun insanlardan, dini, yolu, usûlü erkânı bilen insanlardan edep öğrenme yerleri… Hatta yazmanın, öğrenmenin edebî var; yıkanmanın, guslün, yüz numaraya girmenin çıkmanın edebî var. Bunların hepsini öğrenmek lazım ve çocuklarımıza öğretmemiz lazım. Çocuklarımız küçükten edebi öğrenmeli!

Bizim bu edeplerden müteşekkil olan İslâm Kültürümüz dünyada eşi bulunmayan bir kültür. Bizim kültürümüz gibi, İslâm kültürü gibi kıymetli kültür yok. Bizim kültürümüz imana, insan haklarına saygıya dayanıyor. Bizim kültürümüz haramlara bulaşmamaya, karıncayı bile incitmemeye dayanıyor. Bizim kültürümüz Allah'ın rızasını kazanmaya dayanıyor. Bizim kültürümüz iç temizliğine, dış temizliğine, söz temizliğine, kalp temizliğine, her şeyin temizliğine dayanıyor.

Onun için, emin olun dünyada başka onunla mukayese edilecek bir sistem bile yok. Ne Komunizm, ne Kapitalizm, ne Sosyalizm ne bilmem hangi ideoloji; hiçbirisi uymaz. Hiçbirisi yanına

yanaşamaz.

Onun için bu güzel âdâbı hem kendimiz öğrenelim, hem başkasına öğretelim! Arkadaşlığın âdâbını mutlaka öğrenelim. Hocalığın âdâbı, cemaat olmanın âdâbı, caminin âdâbı… Ne kadar güzel!

"—Camiye nasıl girilecek? Camiye nasıl girilir hocam?"

"—Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm." diyerek sağ ayakla girilir.

(*Allahümme'ftah lenâ ebvâbe rahmetike*) "Yâ Rabbi! Rahmetinin kapılarını bize açıver. Şu camine, ibadet hanene giriyorum, beni rahmetine mazhar eyle!" diyerek girilir.

Peygamber Efendimiz'e salât ü selâm getirilir. Edeple oturulur. Burada ticaret yapılmaz, gevezelik yapılmaz, konuşma olmaz, huzur bozucu yüksek sesle işlem yapılmaz. İnsan Allah'ın evinde olduğunu, Allah'ın misafiri olduğunu düşünerek edeple, saygıyla kıbleye dönük oturur, ibadet eder; Kur'an okur, zikir eder, tesbih çeker, dua eder... İşte caminin âdâbı çıkıyor karşımıza derhal.

Evde bir müslüman hanımefendinin, bir müslüman beyefendi ile muamelesi dünyada emsali olmayan müzelik bir şaheser numûnedir. Bir müslüman efendinin, hanımına ve çocuklarına karşı muamelesi, müzelere konulacak, camekânlara alınacak müstesna bir âdaptır. İşte bunları hep öğrenmemiz lazım.

Nerede kaldı bunlar?

Yok! Sokakta, çarşıda, pazarda, okulda, üniversitede yok; hatta tam aksi var... Her şeyi yıkıp, bütün töreleri tahrip edip sorumsuzca yaşayan bir nesil... Hiçbir bağ, hiçbir kayıt tanımıyor. Ama bağsız, kayıtsız olmaz ki! Yani bağsız kayıtsız iş olmaz ki!

Askere gidiyorsun bir sürü kayıtlar var. Trafiğe çıkıyorsun bir sürü kayıtlar, mecburiyetler var.

"—Neden?"

Olmaz da ondan.

"—Ya ben trafiğe çıkıyorum, ben Yirminci Yüzyıl'da demokratik bir ülkede yaşıyorum. İstediğim gibi şoförlük yaparım!"

Yapamazsın.

"—Yaparım!"

Yaparsan soluğu mezarlıkta verirsin. Son durak mezarlık.

"—Neden?"

Olmadık yola girersin, tek yönlü yola girersin, hıza riayet etmezsin, şöyle olur böyle olur. Bu kanunlar senin mutluluğun için.

Onun için ben arabaya biniyorum, hemen elim bu tarafa uzanıyor dıırtt kayışı takıyorum. Hocam diyorlar ne kadar alıştırmışsın kendini. Seviyorum! Kurallara riayet etmeyi seviyorum, hoşuma gidiyor.

"—Neden?"

"—Bir nizam konulmuş, aleyhimize mi?

Değil. Kaza olduğu zaman başımız cama çarpmasın, boyun kemiğimiz kırılmasın, yüzümüz yaralanmasın diye… Güzel, lehimize… O halde uygulamamız lazım!

Toplum kanunları da böyle, hele hele âdâb-ı muâşeret kanunları da böyle... Yüksek sesle konuşmamak, kimsenin hakkını çiğnememek, kimseyi kırmamak, kimseyi üzmemek... bunların hepsi bizim için, insanlığın, toplumun mutluluğu için. Onun için bunları seve seve yapacağız. Seve seve, bayıla bayıla, isteye isteye yapmamız lazım! Öğreneceğiz...

Tıraş olmanın âdâbı var. Yani her şeyin âdâbı var. Şimdi bakıyorum evlerde bir sürü sabun… Ee bu sabunlar don yağı ile yapılıyor. Don yağının içinde de domuzun yağı filan oluyor. Düşünüyorum ki, domuz yağı olmayan akıcı sabunlar var, şişe gibi bir şeyde oluyor. Ters çeviriyorsun avucuna biraz akıyor. Ondan sonra sıvı, hem de mikrop filan öldürüyor. Doktorlar ameliyattan çıktıktan sonra filan kullanıyorlar.

Bizim biraz mantar rahatsızlığı vardı ayağımızda. Dedim ki;

"—Ben her akşam ayaklarımı gıcır gıcır yıkıyorum, ellerimi köpürte köpürte sabunluyorum."

Doktorlar güldü, dediler ki:

"—Sabunlar bunları öldürmez."

E ne olacak?

"—Biz sana bir sıvı sabun getirelim, ilaçlı, doktorların ameliyata girmeden önce çıktıktan sonra ellerini yıkadıkları sabun, onu kullan!" dediler.

Kullandım rahat ettim.

Demek ki, biz sabunu filan kullandığımız zaman temizlik oluyor sanıyoruz ama o sabun bir yağdan yapılıyor. O yağda kesilsin diye

içine asit konuluyor. Bu ölçüler tam olmadığı zaman içinde serbest yağ kalıyor, bilmem başka maddeler kalıyor. Onlar insanın eline bulaşık kalıyor, çeşitli mahzurlar oluyor.

Sen de diyorsun ki, bu lüks sabunla yıkandıktan sonra yüzüm gerginleşti, güzelleşti, aynada güzel görünüyorum filan diyorsun ama yüzüne domuz yağı sıvanmış oluyor, sen onunla kalkıyorsun camiye gidiyorsun.

Demek ki her şeye dikkat etmemiz lazım. Her malzemeye, attığımız her adıma, yaptığımız her işe, her söze dikkat etmemiz lazım. En güzelini yapmamız lazım. Doğduk, bu ana gelinceye kadar her gün bir şey öğrendik, her gün daha güzele doğru gitmemiz lazım, daha güzel bir şey yapmamız lazım, terakki etmemiz lazım.

Ben şimdi arkadaşlarımı bu gözle inceliyorum; gittiğim evlere, kendi evime, yakınlarımın evine bakıyorum. Klasik, aldırmaz, umursamaz gördüğüm zaman üzülüyorum. Sokakları öyle gördüğüm zaman üzülüyorum. Elime süpürge alıp sokakları süpüreceğim geliyor.

Yani insan evinin önünü süpüremez mi?

Süpürür. Eskiden herkes evinin önünü süpürürdü.

"—Efendim bir haftadır belediye buraya gelmiyor, çöpçü gelmiyor!"

Gelmezse gelmezsin be! Ben sokağımı kendim temizlerim, pırıl pırıl olur.

Belediye, evet parasını veriyoruz gelsin diye isteriz ama gelmiyor... Sabahki gazetelerde vardı:

"—Çekmece'deki cennet mahallesi, cehennem mahallesine döndü! Şu kadar zamandır çöpler alınmadığı için oldu cehennem mahallesi." diyor.

E bu insanların içinde olan bir şey. İnsanlar oturduğu, yattığı yere, giyimine, kuşamına, temizliğine, her şeyine dikkat ederse güzel olur, dikkat etmezse derbeder olur. Vaktini çalışmakla, etrafını düzenlemekle geçirirse, düzenli bir ortamda yaşar, düzeni bozacak iş yaparsa her şey bozulur. Her önüne gelen çöpü Haliç'e atarsa Haliç kirlenir. Denize atarsa denizin üstü çöplük olur. Kimse atmaması lazım.

Bazı büyüklerimiz, Medîne-i Münevvere'ye, oranın hududuna geldikleri zaman ayakkabılarını çıkartmışlar.

"—Niye çıkartıyorsun?"

"—Rasûlüllah'ın beldesinde ben nasıl ayakkabıyla dolaşırım?" filan diye çıkartmış.

Bir zihniyet, tabii sevgiden, saygıdan doğan bir zihniyet.

Bazı kimseler Harem-i Şerif'in hudutlarında abdest bozmamış. Bu mübarek yerde nasıl abdest bozarım? Yallah Harem-i Şerif'in taa hudutları dışında, 25 km uzağa gidiyor, abdestini alıyor öyle geliyor.

Tabii mübarekler hepsi riyazet ehli, hepsi böyle perhiz ehli kimseler. Haftada bir abdest alırmış, o olur ama bizim gibi günde 5 defa namazda 25 defa abdest alan insanlar için biraz zor da… Onlar zaten bir abdest ile gece uyku uyumazlar, abdestleri bozulmaz, mübarekler... Bunları yapanlar evliyâ tabii fakat şurası muhakkak ki her şeyin âdâbı var ve biz bu âdâbı öğrenip uygulamalıyız.

Misafir karşılamanın da çeşitli âdâbı var. Kapıda güzel karşılarsın, en güzel elbiseni giyersin, evde ikram edersin, eğer sana bir topluluğun reislerinden haysiyetli, şerefli, mevkili

makamlı bir kimse gelirse daha özel bir ihtimam gösterirsin ona.

Neden? Onun kalbini kazanmayı tavsiye ediyor Peygamber Efendimiz. Onun kalbini kazandın mı kabilesini de bütünüyle kazanırsın. Onun için herkese sosyal mevkii rütbesine göre, bir güzel hitapta bulunmak lazım.

Eskiler her şeyi hesaplamışlar... İzzetlü efendim, devletlü, âtıfetlü, şevketlü... Bu lakapları önüne gelen herkese vermemişler. Padişah olunca "Şevketlü padişahım." demiş. Memur, âmir olunca hepsinin hitabı farklı; kimisine bey, kimisine efendi denmiş, kimisine arz ederim, kimisine rica ederim deniliyor. Bunların hepsi birer âdaptır.

Yazı yazmanın, mektup yazmanın âdâbı, nasıl başlanılacak nasıl bitilecek?.. Hutbenin, namazın, orucun âdâbı vardır. Bunları öğrenin!

Bunlar en güzel, en tatlı, en kıymetli şeylerdir. Bunlar mânevî süslerdir, manevî zimmetlerdir. Bunlara riayet ediniz, edelim beraberce… Çocuklarımızı da tabii olarak bu âdâb içinde büyütürsek, çocuklarımız son derece âdaplı, centilmen, kaliteli, son derece akıllı, zeki, pırıl pırıl nurlu insanlar olurlar. Hiçbir şey öğretmezsek;

"—Allah Allah! Bu çocuk nerede yetişmiş böyle!? Yazık yetiştirenlere, anasına babasına yazıklar olsun!" filan diye söz söylenmesini önlemiş oluruz.

b. Namazı Vakar ve Sekîne İle Kılın!

İkinci hadîs-i şerîf;

Taberânî Sa'd ibn-i Ebî Vakkas RA'dan rivayet etmiş.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuş ki:[53]

إِذَا أَتَيْتَ الصَّلاَةَ فَأْتِهَا بِوَقَارٍ وَسَكِينَةٍ ، فَصَلِّ مَا أَدْرَكْتَ ، وَاقْضِ مَا فَاتَكَ (طس. عن سعد بن أبى وقاص)

[53] Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.II, s.87, no:1335; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.II, s.150, no:2089; Sa'd ibn-i Ebî Vakkas RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl,.c.VII, s.537, no:20659; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.II, s.171, no:1090.

RE. 24/6 (*İzâ eteyte's-salâte fe'tihâ bi-vakàrin ve sekînetin, fesalli mâ edrekte, vakdı mâ fâteke.*)

Biliyorsunuz bir insan evde de namaz kılıyor, camide de namaz kılıyor.

"—Niye camide namaz kılınıyor?"

İslâm soysal yönü çok şâheser bir din olduğu için.

"—Efendim kulla Allah arasına girilmez!"

Girilmez ama İslâm'ın prensipleri çok yüksek, topluluğu teşvik ediyor Müslümanlık, kardeşliği, beraber iş yapmayı teşvik ediyor.

Bir insan evinde namaz kıldığı zaman bir sevap alıyor camide namaz kıldığı zaman 27 sevap alıyor. Kalitesine göre bin misli sevap alıyor, kalitesine göre mükâfatı artıyor. Aynı namazı kıldığı halde kalitesine göre namazın sevabı artıyor. Onun için farz namazlarını camide kılmak iyidir, öteki namazları da evde kılabilirsiniz. Nafile namazları, sevap kazanmanıza sebep olacak mecburi olmayan namazları gizlice kılarsınız ki, halk sizi; "Vay! Ne kadar âbid, ne kadar zâhid insan!" diye beğenir, şöhretiniz artar, herkes sizi alkışlar, gözünde büyütür, sonra nefsinize çeşitli zararlar gelir.

Onun için ibadetin nafile olanları, fazilet babında olanları gizli yapılmalı ama farz olanları aşikare yapılmalı ki başkaları da görsün.

“—Aa, benim öğle namazım geçiyor, öğle namazı kılmam lazım, nerede kılabilirim?” filan...

Ötekisi de diyecek ki:

“—Hah, ben de kılmamıştım beraber kılıverelim!”

Ama sen onu sessizce hiç konuşmazsan, ötekisinin de hatırına gelmeyebilir veyahut diyebilir ki;

“—Ya, bak bu adam profesör olmuş, mühendis, doktor, kaymakam, vali, vali yardımcısı olmuş; “Ay, ben farzımı kılmadım, müsaade edin şuracıkta farzı kılıvereyim.” deyince ötekiler de derler ki;

“—Yahu maşaallah, bizim vali beyimiz hacca gitmiş, namaz kılıyor, ibadet yapıyor. Bu kadar okumuş bir insan! Elbet bir bildiği var! Ayıp ya, biz de kılalım!” filan diye örnek olur.

Bu gösteriş olmuyor. Farzlarda alenî yapmak lazım geliyor ama öteki fazilet babında yapılan, mecbur olmayan, sevap kazanmak için yapılan öteki ibadetler saklı gizli olursa onun tabii şöhret âfet olduğundan, riya günah, yasak olduğundan gizli olması lazım.

Namazı, farz namazları camide kılacağız. Sabah namazına camiye geleceğiz, çok kıymetli! Sabahın erken vaktinde uykusunu feda edip, yatağından kalkıp camiye gelmek çok kıymetli. Münafıkların yapamadığı bir fedakârlık bu. Münafıklar o sevapları alamıyor, gelmeye güç getiremiyorlar ama has müslümanlar geliyor.

Sabah namazı çok kıymetli, yatsı namazında camiye gelmek çok kıymetli. Işıklar sönmüş... Şimdi tabii şehirlerde elektrikler filan var da, dağda bayırda veyahut eski devirlerde ışık olmayan zamanları düşün, o zaman zor olduğu zamanda çok sevap verilmiş. Yatsıyla sabah namazına camiye gelme hususunda Efendimiz’in çok tavsiyeleri var.

Öteki namazları da camide kılacağız. İkindi namazı tam ticaretin civcivli olduğu, alışverişin kapanmak üzere olduğu heyecanlı bir saat. O saatte insan işinden ayrılıp da camiye gittiği zaman çok sevap…

E öğleyin zaten öğle tatili veriyor. Herkes öğle namazını

rahatlıkla kılabiliyor. Akşam namazı dar bir namaz, abdestli olmak, hazırlıklı olmak lazım. Otobüs beklerken filan eve gideceğim derken geçiverir, hemen kılmak lazım.

Hani akşamın vakti hızla geçer gider; deve kervanı önünden geçiyormuş gibi geçip gidiverir. Onun için akşamı hemen kılmak lazım. Camide kılmak lazım.

Pekiyi, camide kıldığı en sevaplı zamanı ne zaman?

Ezandan önce gelirse sevabı çok oluyor; evvelce geldiğin zaman ezandan sonra gelmekten sevabı çok daha fazla oluyor. İmamın *Allahu ekber* demesine, iftitah tekbirine, ilk tekbirine yetişmek çok sevaplı oluyor.

"—E yetişemedim, namazın ortasında imama bağlandım kaç rekâtı kılmış sayılacağım?"

Rükûsuna yetiştiğin rekâta yetişmiş sayılırsın. Yani imam *Allahu ekber* demiş, eğildiği zaman, "*Sübhâne rabbiye'l-azîm*… Sübhâne rabbiye'l-azîm… Sübhâne rabbiye'l-azîm…" diyor. Oradan başını kaldırmadan *Allahu ekber* deyip imama uyabilirsen ve onunla bir sübhânallah diyecek kadar müşterek bir zamanın olursa, o rekâta yetiştin sayılır.

Fatiha'sına yetişemedin, sûresine yetişemedin, imam eğilmişti, *Sübhâne rabbiye'l-azîm* diyordu; ama olsun, o rekât kazanılmış oluyor. Ta ucundan, en ucundan pamuk ipliği ile tutulmuş gibi en ucundan yakalamış oluyorsun.

Ama *semia'llàhu li-men hamideh* dedi, sen de *Allahu ekber* dedin uydun, secdeye beraber vardınız, o rekâta yetişemedin sayılıyor artık. Yani rükudan kalktın mı, o rekâtı kaçırmış sayılıyorsun.

Şimdi ne oluyor? İmam namaza durmuş, camiye kapıdan adamın birisi bir giriyor, bakıyor ki:

"—Eyvah farza durmuşlar!"

Güldür güldür, güldür güldür, paldır küldür, paldır küldür… Böyle fil sürüleri geçiyormuş gibi caminin tavanı bir sarsılıyor; namazdakilerin de aklı huzur-u Rabbi'l-àlemînden hop gürültüye kayıyor:

"—Ne oluyoruz ya! Zelzele mi oluyor, kamyon mu geçiyor, uçak mı düştü!?" filan derken, tabii her şey karmakarışık oluyor.

Hem kendisi için doğru değil, hem namaza durmuş olanlar için doğru değil. İşte Peygamber Efendimiz bu gibi durumlarda bize bir camide cemaate uyma âdâbı öğretiyor.

Ne buyuruyor?

"—Namaza, camiye cemaatle namaz kılmaya geldiğiniz zaman, (*fe'tihâ bi-vakàrin ve sekînetin*) namaza vakar ile, ağır başlılık ile, sekînet ile, böyle sakin sakin, ağır başlı ağır başlı, ciddî ciddî gelin!"

Böyle pür telaş, paldır küldür paldır küldür, tangır tungur tangır tungur… Ayakkabılar pat küt oraya atılıyor, baston küt bir tarafa dayatılıyor filan, böyle değil. Sakin sakin gelin!

"—E hocam sakin geleceğim ama namaz kaçacak?"

Kaçarsa kaçsın.

"—Rekât gidecek hocam?"

Giderse gitsin. Efendimiz buyuruyor ki:

(*Fe'tihâ bi-vakàrin ve sekînetin*) "Vakar ile, sekînet ile gelin! (*Fesalli mâ edrekte*) İmama yetiştiğin yerde yetişir, bağlanırsın, cemaat sevabını alırsın. (*Vakdı mâ fâteke*) Kaçırdığın rekâtları da

imam iki tarafa selâm verdikten sonra tamamlarsın!”

Bak sonunda tamamlamak var. Önce imama uyacak. Hangi rekâta yetişmiş sayılıyorsa sayıldı. Hangi rekâta yetişmemişse kalkacak o kadar rekâtı tamamlayacak.

Diyelim ki adam öğle namazının 3. rekâtında camiye girdi, imama uyarken, *“Allàhu ekber*” derken, imam “*Semia’llàhu li-men hamideh*” dedi, 3. rekâta da yetişemedi demek ki. Onunla beraber secdeye vardı, kalktı 4. rekâtı kıldılar, imam “*Es-selâmu aleyküm ve rahmetu’llàh*” dedi, bekliyor daha, duracak.

Neden bekliyor?

Belki imam sehiv secdesi yapacak bir hata işlemiştir, bakalım sehiv secdesine varacak mı varmayacak mı diye beklemesi lazım! “*Es-selâmu aleyküm ve rahmetu’llàh*” deyip de *“Allàhu ekber*” derse imam, sehiv secdesinde de ona uyması gerekiyor.

Yok, hatası yok, sehiv secdesi yapmayacakmış, “*Es-selâmu aleyküm ve rahmetu’llàh*” diye sola selam vermeye kalkıştığı zaman, artık arkadaki şahıs da geride kalmış rekâtları tamamlamaya kalkabilir.

Bazıları böyle yapmıyor, imam orada oturup dururken *“Allàhu ekber*” kalkıyor. Tabii bilmemekten, bu namazı tamamlamanın usulünü, erkânını, âdâbını bilmemekten oluyor. İmam birinci selâmı verecek o hâlâ bekleyecek, bakalım sehiv secdesi var mı diye bekleyecek, sehiv secdesi olmadığı anlaşılıp da imam soluna da “*Es-selâmu aleyküm ve rahmetu’llàh*” derken kalkacak.

Şimdi üçüncü rekâta da yetişmemişti ne yapacak?

Üçüncü rekâta yetişememiş olan bir insan, imam ikinci selâmı da verdi kalkacak *Sübhàneke*’yi okuyacak bir, ondan sonra *Fâtiha*’yı okuyacak iki, ondan sonra bir miktar sûre veya âyet okuyacak. Hani zamm-ı sûre etmek deniliyor ya, bir miktar Kur’an okuyacak.

Neden?

Daha kaçırdığı birinci rekatı ödüyor şimdi. Onun için hem Fâtiha var, hem sûre veya âyetler var. “*Allàhu ekber*” diyecek, o rekâtı tamamlayacak.

“—Ne yapacak şimdi?”

İki secdeyi yaptı, oturacak.

“—E bir rekât kıldı oturulur mu?”

Bir rekât da imamla kılmıştı, bu ikinci rekâtı oldu, onun için oturacak. Kendisinin iki rekâtı olmuş oldu şimdi. Birisini imamla kılmıştı bir, ikincisini de şimdi kendisi kıldı. İkinci rekât olduğu için tahiyyata oturacak, Et-tahiyyâtü'yü okuyacak. Ondan sonra tekrar kalkacak, yine Fâtiha okuyacak, yine sûre okuyacak.

Neden?

Daha kıldığı namazlardan ikinci rekâtı ödüyor. Çünkü imamla kıldığı Fatihasızdı, o dördüncü rekâttı. Yine sûre okuyacak, böylece onun kıldığı iki rekâtta zamm-ı sûre eksiksiz yerine gelmiş oldu.

"—İnecek, oturacak mı?"

Oturmayacak çünkü üçüncü rekât sayılıyor, dördüncü rekâta kalkacak Fâtiha okuyacak, "*Allàhu ekber*" diyecek.

Neden?

Çünkü daha önceki iki rekâtta zamm-ı sûreleri okudu, yaptı. Onun için dördüncüde artık o Fâtiha okuyup da zamm-ı sûre okunmayan rekâtın kazası olduğundan, orada okumayacak.

Anladık mı, bu tarzda olacak.

Kimisi imam selâm vermeden ayağa kalkıyor, yanlış. Kimisi imamla beraber selâm veriyor, yanlış. Kimisi başka başka şeyler yapıyor. Öğreneceğiz her şeyi, namazı kılmayı... Namaza tam yetişmemişsek nasıl tamamlanacağını, yetişmişsek ne olacağını filan hepsini okumamız lazım. İlmihalleri okumamız lazım. İlmihallerde anlatılır bunlar… Millet hiç ilmihal okumaya yanaşmıyor, ben dâhil.

Allah kusurlarımızı affetsin…

Fıkıh biraz karmaşık bir şey olduğundan... Bize Dımaşk'tan yani Şam şehrinden hoca efendiler geldi. Profesör, alim, sarıklı şeyler... Bizim burada hadis okuduğumuzu gördüler, dedi ki;

"—Niye fıkıh da okutmuyorsunuz?"

Fıkhı okutayım ama cemaat kaçar, dayanamaz, uykusu gelir. Yani fıkıh biraz zor olduğundan, yarısını anlar yarısını anlamaz. Ondan sonra ben bu vaazdan pek bir şey anlamamaya başladım diye kaçar. Ama onu da öğrenmemiz lazım. Kısa kısa da olsa, her namazın evvelinde âhirinde bir bahis öğrenilse, yavaş yavaş öğrenmemiz lazım.

Kur'ân-ı Kerîm'i okumasının âdâbı var. Kur'ân-ı Kerîm'de secde

âyetleri var, onu okuduğu zaman secde edecek. Nasıl secde edecek onları bilmek lazım. Namazda secde âyeti okursa ne yapmak lazım, onları bilmek lazım. Her şeyin, her şeyin ahkâmı, âdâbı, erkanı var onları öğrenmemiz gerekiyor.

Ailece öğrenin bunları, hepsini birden öğrenmeye kalkarsanız öğrenemezsiniz ama, oturun bir sayfayı, bir bölümü, bir başlığı okuyun. Kalemle de şurayı okuduk diye bir işaret, tamam, bugün hanemizde çoluk çocuğumuzla ilmihalin şu bahsinden şu başlıktan şu başlığa kadar okumuştuk. Böyle böyle, böyle böyle, böyle böyle bunlar birikir kocaman bir bilgi yığını olur, muazzam bir hazine yerleşmiş olur aklımıza, çocuklarımızın, hanımlarımızın aklına. Onlar da ondan istifade ederler.

Bilenle bilmeyen bir olur mu? O çocuk öteki çocukların yanında pırıl pırıl derhal fark eder. Gözleri ışıl ışıl zekâ fışkırıyor çünkü hem orayı biliyor, hem bu tarafı biliyor. Çok iyi olur.

Onun için evimizde ilmihalden bir sayfacık da olsa, bir küçük bahis de olsa muntazaman okuma âdetimiz olsun. Senede bir bir ilmihal kitabını devredelim. İlk başta biraz zor devrederiz, ikinci sefer kitabı devretmeye geldiğimiz zaman daha anlarız, üçüncüde daha anlarız filan derken, sonunda bir küçücük hocacık oluruz filan derken, başkalarına da şöyle olsun, böyle olsun, şu yanlış oldu bu doğru oldu diye bilgi verecek hale geliriz.

Müezzinlik yapmayı öğrenelim, Biraz ulûmu şer'iyyede ilerlemiş olan kardeşlerimiz, hutbe okumayı öğrensin! Cuma namazı nasıl kıldırılır, hutbe nasıl okunur, bayram namazı nasıl kıldırılır, bunları öğrenmek lazım! Vaaz etmeyi öğrenmek lazım.

Allah hepimize dine çeşitli yönlerden hizmet etmeyi nasib eylesin…

Demek ki insan camiye geldi mi koşmayacak, vakarla, sakin sakin yürüyecek, yetiştiği rekâtı imamla kılacak; yetişemediğini arkasından tamamlayacak.

"—Hocam, tam senin dediğin gibi vakarla yürürken imam efendi beklemedi, '*Es-selâmu aleyküm ve rahmetu'llàh… Es-selâmu aleyküm ve rahmetu'llàh…*' dedi, yetişemedim."

Eh, yetişemediysen, sen de orada yetişemeyen arkadaşlarınla beraber bir cemaat yaparsın. Kimse yoksa, yalnız kılarsın, Allah

yine senin niyetine göre sana o sevabı verir. İnşaallah Allah'ın lütfundan, rahmetinden mahrum kalmazsın. Ama ortalığı velveleye vermek daha gayri ciddi bir şey oluyor, müslümana yakışmıyor.

Müslüman nasıl olacak?

Sakin olacak, yani namaz kaçıyor ama telaş etmiyor, sakin sakin, ölçülü ölçülü oluyor.

Her şeyde böyle olalım! Namazda böyle olan insan, öteki işlerde haydi haydi daha sakin olur. Çünkü namaz önemli bir ibadet... Öteki işlerde de gayet tatlı, sakin olmaya dikkat edelim!

c. Gelen Hediyenin İkram Edilmesi

Üçüncü hadîs-i şerîfe geçiyoruz.

İbn-i Abbas RA'dan bir hadîs-i şerîf.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuş ki:[54]

إِذَا أُتِيَ أَحَدُكُمْ بِهَدِيَةٍ ، فَجُلَسَاؤُهُ شُرَكَاؤُهُ فِيهَا

(الحكيم عن ابن عباس)

RE. 24/7 (*İzâ ütiye ehadüküm bi-hediyyetin, fecülesâühû şürekâühû fîhâ*)

"Sen arkadaşlarınla oturmuşken sana bir hediye getirilirse..."

Birisi Konya'dan geldi bir kutu getirdi, Bursa'dan geldi bir kutu kestane şekeri getirdi veya bir sepet meyve getirdi veya şöyle oldu, böyle oldu... Peygamber Efendimiz diyor ki:

"Sizden birisine bir hediye getirilmişse; (*fecülesâühû şürekâühû fîhâ*) Hediye getirilen o zâtın meclisinde bulunan meclis arkadaşları, o oturumda, o toplulukta bulunan öteki kardeşler, o gelen hediyede ortaktır. Onlara da biraz koklatsın, buyurun desin, açsın, yedirsin."

Ne kadar güzel! Yani kutuyu aldı, ötekiler yutkunup bakıp duruyorlar. Acaba kutunun içinde ne var? Cump çantanın içine

---

[54] Hakîm-i Tirmizî, *Nevâdirü'l-Usûl*, c.I, s.179; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.IV, s.249, no:1974; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VI, s.117, no:15098; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.II, s.161, no:1073.

koydu, ötekiler de yutkundu kaldı, olmaz. Açacak, ikram edecek, onlar da istifade edecek. İslâm böyle...

"—E canım bana getirdi!"

Sana getirdi ama Peygamber Efendimiz böyle tavsiye ediyor, çünkü göz hakkı var. Onlar da senin kardeşlerin, onların da gönlünü hoş etmek lazım!

d. Namazda Örtünme Şekli

Cabir RA'dan rivayet edilmiş. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[55]

إِذَا اتَّسَعَ الثَّوْبُ فَتَعَطَّفْ بِهِ عَلَى مَنْكِبَيْكَ ، ثُمَّ صَلِّ ؛ وَإِنْ ضَاقَ عَنْ ذٰلِكَ فَشُدَّ بِهِ حَقْوَكَ ، ثُمَّ صَلِّ بِغَيْرِ رِدَاءٍ (حم. والطحاوي عن جابر)

RE. 24/8 (*İze't-tesea's-sevbü feteattaf bihî alâ menkibeyke, sümme salli; ve in dàka ân zâlike feşüdde bihî hakveke, sümme salli bi-gayri ridâin.*)

Mâlum müslüman giyimli olacak, setr-i avret farz, namaz kılarken görünmemesi gereken mahalleri örtmesi farz oluyor. Mutlaka örtmesi lazım! Ondan sonraki de usulüne uygun giyinmek sünnet oluyor, âdâb oluyor.

İyi güzel ama, şimdi bu devirde fabrikalar var. Türkiye zenginlemiş el-hamdü lillâh. Eskiden şeker çuvalı geldi mi, kapışırlarmış, ondan elbise yaparlarmış. Bilmem pabucu eskidi mi altına yama koyarlarmış, dikerlermiş, tekrar tekrar giyerlermiş. Altına çiviler, kabaralar çakarlarmış ki kösele çabuk eskimesin diye. El-hamdü lillâh, Türkiye'de şimdi hiç kimse öyle eski filan giymiyor, her şey bol, rahatız ama o devirde öyle değildi. Peygamber SAS Efendimiz'in bu hadisinden onu anlıyoruz. Buyurmuşlar ki:

(*İze't-tesea's-sevbü feteattaf bihî alâ menkibeyke*) "Üzerindeki elbise büyükse, kumaş büyük, fazla, geniş ise onu omuzuna, her

---

[55] Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.335, no:14634; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.IV, s.42; Câbir ibn-i Abdullah RA'dan.

Câmiü'l-Ehàdîs, c.II, s.149, no:1056.

tarafına bürü!" Çünkü elbise büyük, çarşaf gibi maşaallah! Örtü büyük şöyle omuzuna bürü, hem vücudun örtünsün, hem de ayaklarına kadar her tarafın örtünsün. Zaten avret yerleri örtülecek. (*Sümme salli*) "Böyle örtün, ondan sonra namazını öyle kıl!"

Çünkü namazda da en asgari ölçüsü setr-i avret, namazın dıştaki farzlarından. İnsan çıplak namaz kılamaz, örtünmesi lazım. Tamam. "Örtünecek malzeme büyükçeyse omuzuna dolarsın, her tarafını kapatırsın. *Allahu ekber* der, namazını öyle kılarsın." diyor Peygamber Efendimiz.

Öyle değil; fakir, kumaş az, imkân zayıf, şimdiki gibi değil... Kestikleri koyunların postlarını birbirine iliştirip öyle bürünürlermiş mübarekler... Kumaş yok. Yemen'den kumaş gelecek, ince pamuklu kumaş, ipekli kumaş çok pahalı. Erkekler zaten ipek giyemez... Paraları pulları yok, fukaracıklar ama mânevî bakımdan sultan, ayrı. Allah şefaatlerine erdirsin…

Kumaşı büyükse, omuzuna saracak namazı öyle örtünmüş, bürünmüş olarak kılacak. Kumaşı kısaysa; hani yukarıya çekiyor, ayağı açılıyor; aşağı çekiyor başı açılıyor, o zaman ne yapacak? Efendimiz onun da cevabını veriyor.

(*Ve in dàka ân zâlike feşüdde bihî hakveke*) "Eğer kısaysa, dar, eksik geliyorsa, onunla döşlerini, şöyle belinin iki yanını örtecek. Yani göbek hizasından aşağısını örtecek. Dar, başka imkânı yok, öncelikle örteceği yer orası, orasını örtecek. (*Sümme salli bi-gayri ridâin*) Üst tarafı açık olarak namazı öyle kıl!" diyor.

"—Üstü örteyim derken, altı açık bırakma!" demek istiyor.

Aşağının muhafaza edilmesi, kapalı tutulması daha önemli oluyor. Bir insan namaz kılarken öndeki insanın, böyle darlıktan, elbisenin kusurundan dolayı avret mahalini görse, görenin de abdesti bozulur, namazı da bozulur görülenin de… Onun için örtünmeye dikkat etmek gerekiyor.

Hacca giden kardeşlerime hatırlatırım. Hacca giden kardeşlerim ihram giydikleri zaman, bu şeyin usulünü âdâbını alışkın olmadıklarından; burada hep pantolon don giyip, palto pardösü giyip gezdiklerinden, orada bağlamasını bilemiyorlar. Yandan bir adım attığı zaman, örtülmesi gereken yerler

açılabiliyor. Oturmasını bilmiyorlar, oturdukları zaman avret mahalleri açılabiliyor.

Bir keresinde ben baktım, tavaftan çıktım, Mısırlı hacılar merdivenlere kumrular gibi dizilmişler. Öyle oturmuşlar, bir tanesi de şişmanca, açmış ayaklarını, bir tanesi mağripte bir tanesi maşrıkta; mağrip ile maşrık arası da meydanda...

Fesübhanallah! Yanına gittim, yanaştım, o da bana bakıyor. İhramını aldım, şöyle dizinden aşağı çektirttim. Ama ben onun ihramını dizinden aşağı çektirtirken, ben kendisine hücum mu ediyorum sandı ne yaptıysa, olduğu yerden bir hopladı bir oturdu. Bir şey demedim tabii;

(*İstenne şiveyye*) "Dur acele etme! Biraz oturuşuna dikkat et!" dedim ayrıldım.

Bilmiyor, bu ihramın incelikleri var, âdâbı var, dikkat etmek lazım, iyice korunmak lazım, örtünmesinin şeyine dikkat etmesi lazım. Her yerde böyle...

İnsanın öncelikle örtünmesi gereken yeri göbeğiyle dizinden aşağısı, o arayı öncelikle örtmesi lazım. Kumaşı bolsa boynundan örter, şöyle güzelce yukardan aşağıya asaletli asaletli, bol bol kılar. Darsa, öncelikle orasını kapatır buyurmuş Peygamber Efendimiz.

"—Olur mu böyle şeyler?"

Çok olmuş! Her zaman anlattığım bir misal var:

Sahâbe-i kiramdan bir mübarek zât sabah namazını kıldı mı, Peygamber Efendimiz, (*Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llàh… Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llàh…*" diye selâm verdi mi, adamcağız fırt kaybolur gidermiş.

Bir tanesi önüne geçmiş bir seferinde, demiş ki:

"—Mübarek, burası Peygamber Efendimiz'in mescidi, nur yağıyor, mübarek bir diyar, Efendimiz'in meclisi! Acelen ne! Otursana, duaya kalsana, duaları yapsana, niye böyle hızlı gidiyorsun?

Çünkü müslüman müslüman'ın kardeşidir. Aklına takılan şeyi söyleyecek, ona nasihat edecek.

"—Niye böyle yapıyorsun?" demiş.

Boynunu bükmüş mübarek, demiş ki:

"—Evimizde bir tane örtü var, bir tanecik örtü var... Ben burada Efendimiz'in arkasında namazı kılıyorum, koşa koşa eve

yetişiyorum, güneş doğmadan, sabah namazının vakti geçmeden bu örtüyü hanımıma devrediyorum, hanımım da örtünüyor namazı öyle kılabiliyor.”

Şu fukaracıklığa bak, şu sıkıntılara bak, şu bizim zamanımızdaki bolluğa bak! Gardıroplara elbiselerimiz sığmaz! O mübarekler öyle yaşamışlar. Tabii bu hadisler ondan. Bunlar bize ibret, biz çok büyük bolluklar, çok büyük nimetler içindeyiz! Hamd olsun, şükr olsun Allah’a ama fakirleri de, eski devirleri de unutmayalım.

Dünyanın şimdi de halen çok yoksul, sıkıntıda müslümanları var. İşte geçen hafta Azerbaycan’daydık, Özbekistan’a geçtik, Buhara, Taşkent, Semerkant, oraları gördük hepsi sizden bizden yardım istiyor. Maddi, mânevî yardım, dua, iktisadî yardım... herkes size bize bakıyor. Onun için sağlam olun müslüman kuvvetli olsun; ekonomik bakımdan, kültürel bakımdan, siyasî bakımdan kuvvetli olsun; kültürlü kuvvetli olsun, yönetimde sözü geçsin, iyilikleri yapabilecek istitaatı, imkânâtı olsun, onunla önüne gelene hayr u hasenât yapsın.

Çok sevdiğimiz, Hocamızı’n da hizmetinde bulunan bir hacı hanım geldi, dikildi, dedi:

“—Falanca hocayı tanıyor musun?”

Tanımaz olur muyum çok sevdiğim rahmetli bir kimse.

“—Onun çocuğu var, zekâ fışkıran pırıl pırıl bir insan, filanca okula alalım!”

Alalım, nasıl olacak?

Bir zengin elinden tutacak, parasını verecek onu okutacağız. Bir zengin o hoca kardeşimizin zeki çocuğunu okutmayı üstüne alacak, böyle böyle herkes biraz faydalı olacak, yani onu sağlayacak.

e. Hastaya İman Telkini

Diğer hadîs-i şerîf… Ebû Hüreyre RA rivayet etmiş.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuş ki:[56]

[56] *Kenzü’l-Ummâl*, c.XV, s.556, no:42159; *Câmiü’l-Ehàdîs*, c.II, s.178, no:1103.

إِذَا أَثْقَلَتْ مَرْضَا كُمْ ، فَلاَ تُمِلُّوهُمْ قَوْلَ لاَ إِله إلاَّ الله ، وَلَكِنْ لَقِّنُوهُمْ ، فَإِنَّهُ لَمْ يُخْتَمْ بِهِ لِمُنَافِقٍ (قط. أبو القاسم القشيرى فى أماليه عن أبى هريرة)

RE. 24/9 (*İzâ eskalet merdàküm, felâ tümillûhüm kavle lâ ilâhe illa'llàh, ve lâkin lakkinûhüm, feinnehû lem yuhtem bihî li-münâfikın.*)

(*İzâ eskalet merdàküm*) "Hastalarınız ölüm döşeğine yatıp, ağır duruma düşüp artık ölmek üzere olduğu anlaşılınca, (*felâ tümillûhüm kavle lâ ilâhe illa'llàh*) ille *Lâ ilâhe illa'llàh* de diye baskı yapmayın! (*Ve lâkin lakkinûhüm*) Yanında durun, sessizce, yavaş yavaş, '*Lâ ilâhe illa'llàh... Lâ ilâhe illa'llàh... Lâ ilâhe illa'llàh...*' deyin! Duysun, o da söylerse söylesin. İlle *Lâ ilâhe illa'llàh* de diye tazyik yapmayın! Siz söyleyin, duyunca o da söyler."

Dudağını kıpırdatırsa bile söylediği anlaşılır. Çünkü kim bilir ne sıkıntı çekiyor, anlatamıyor ki! O sıkıntı arasında, o kadar söyleyebiliyordur; fazla baskı yapmayın! Zaten Allah'ın istemediği kimseye, siz *Lâ ilâhe illa'llàh* de deseniz, dedirtemezsiniz. (*Feinnehû lem yuhtem bihî li-münâfikın*) Çünkü bir münafığın o sözü söyleyerek ölmesi mümkün değildir." diyor, Peygamber Efendimiz. Allah, nasib etmez. Çünkü son sözü o olan cennete girecek. İmanda nifakı olan, münafıklık alâmeti olan kimseye Allah onu nasib etmez.

"—Usûl, âdâb, erkân nedir?"

Vefat etmek üzere olan bir kimsenin yanında hafifçe Kur'ân-ı Kerîm okunur. *Lâ ilâhe illa'llàh*, *Eşhedü en lâ ilâhe illa'llàh* diye hafif hafif söylenir. Ama söyle diye tazyik yapılmaz. O kendisi duyar ve uygularsa uygular.

f. Komşunun Kanaati Önemli

Bundan sonraki hadis;
İbn-i Mes'ûd RA'dan rivayet edilmiş bir hadîs-i şerîf.

Peygamber SAS Efendimiz diyor ki:[57]

إِذَا أَثْنَى عَلَيْكَ جِيرَانُكَ أَنَّكَ مُحْسِنٌ ، فَأَنْتَ مُحْسِنٌ ؛ وَإِذَا أَثْنَى عَلَيْكَ جِيرَانُكَ أَنَّكَ مُسِيءٌ ، فَأَنْتَ مُسِيءٌ (كر. عن ابن مسعودٍ ؛ أن رجلا قال: يا رسول الله ، متى أ كون محسنا ومتى أ كون مسيئا ؟ قال ، فذ كره)

RE. 24/10 (*İzâ esnâ aleyke cîrânüke inneke muhsinün, feente muhsinün; ve izâ esnâ aleyke cîrânüke müsîun, feente müsîün.*)

(*İzâ esnâ aleyke cîrânüke inneke muhsinün*) "Komşuların sen iyisin diye sana medihte bulunuyorlarsa, (*feente muhsinün*) sen iyisin. (*Ve izâ esnâ aleyke cîrânüke müsîun*) Komşuların sen kötüsün diye senin hakkında konuşuyorlarsa, (*feente müsîün*) sen kötüsün."

Söz komşuların! Komşunun şehadeti çok önemli; komşuya hürmet, komşunun gönlünü almak, komşuyla iyi geçinmek, komşuyu üzmemek İslâm'da çok önemli... Çünkü komşunun şehadetine göre sen bir duruma geliyorsun, bir vasıf kazanıyorsun. İyi veya kötü vasfını onun muamelesine göre kazanıyorsun, çok önemli. Onun için komşularımızla iyi geçinmeye gönlünü almaya dikkat edelim.

Avustralya'da belediyenin bir âdeti hoşuma gitti. Orada bir kardeşimiz ev almış. Evinde tadilat yapıyor, eski taraflarını yıkıyor, yeni taraflarının tamirlerini yapıyor. Evi güzel bir hale getirmiş. Boyalarını, şeylerini filan beğendim ben, çok güzel.

"—Arkaya doğru bir çıkartma yapacağım. Üç bir yandaki komşudan imza almam gerekiyor." dedi.

Yandaki komşuya gidecek:

"—Ben şöyle bir çıkartma yapmak istiyorum?" diyecek.

---

[57] İbn-i Asâkir, *Tarih-i Dimaşk*, c.LIII, s.94; Abdullah ibn-i Mes'ud RA'dan.
Kenzü'l-Ummâl, c.XI, s.89, no:30737; *Keşfü'l-Hafâ*, c.I, s.76, no:181; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.II, s.179, no:1104.

O cevap verecek:

"—Uygundur, razıyım!" diyecek.

Arkadaki komşu, "Uygundur, razıyım!" diyecek. Soldaki komşu, "Uygundur, razıyım!" diyecek. Arkadaki komşu 2-3 aydır ortalıkta yokmuş, onun imzası olmadığı için arkadaş belediye de işini tamamlayamıyor. O kadar hoşuma gitti ki sistem. Yani üç komşuyla insan dargın olamaz. Mecburen işi düşecek, imza atacak, şey yapacak, çok hoşuma gitti.

Komşuyu komşuya nasıl bağlıyor, komşuyu komşuya nasıl muhtaç duruma getiriyor, komşunun komşudan nasıl böyle hukukuna riayet etmesi gerektiğini gösteriyor, komşunun hukukuna tecavüz etmemesini ne güzel sağlıyor.

Şimdi bizim arsamız var. Adam getirmiş evini dayamış bizim arsaya... Cumbasını hop sokmuş şu tarafa. Olmaz. İki metre komşuluk hakkı var. Sen bu tarafa kadar geliyorsun, benim havama mâni oluyorsun. Olmaz böyle şey ama yapmış bunu! Benim imzam olsaydı bunu yapamazdı. Yapamaz idi ama bizim belediyelerimizde bu iş yanlış. Üç tarafında komşunun imzasını almak Avustralya'da çok hoşuma gitti. Çok güzel bir buluş. Bizim belediyeler de uygularsa çok memnun olurum. Çünkü komşular komşulara çok cevr ediyorlar. Bir tanesi 5 tane kat çıkıyor, ötekisi onun yanında aşağıda kalıyor. Kaçak olarak çıkıyor, usulüne uygun da değil.

Bak komşuyu komşuya kontrolör yapıyor. Yani herkesin başına asker dikemez ki, bir müfettiş dikemez ki. Komşunun imzasına muhtaç hâle getiriyor. Herhangi bir teşebbüsü kendi başına yapamaz, komşusuyla istişare ederek yapar duruma getiriyor. Böylece komşunun komşuya zarar vermesini engelliyor. Komşuyu komşuya müfettiş yapıyor. Komşunun komşuya dargın olmasını engelliyor.

Çok hoşuma gitti! Bak akıl akıldan üstün, ne kadar güzel bir sistem koymuş. İslâmî, İslâm'a uygun, müslümanda olması gereken bir ahlâk.

Avrupa'da bizim iki tane kardeş grubumuz, ihvanımızdan, davalık olmuşlar, mahkemeye düşmüşler. Ben de oraya gittim dedim ki:

“—Yahu siz ihvansınız nasıl dargın olursunuz?” Gelin bana, ben hükmedeyim. Nasıl olsa bir tarafı tutmam, hakkı söylerim. Nasıl olsa Alman hakim de bir karar verecek... Benim hükmüme razı olun.”

Bir grup dedi ki:

“—Hocam sen ne dersen razıyız, başımızın üstünde yerin var. Emret uygulayalım.”

Allah razı olsun.

Ötekiler de dediler ki:

“—Hocam sen bu işe girme. Biz seni çok seviyoruz ama sen bu işe girme!”

Ya seversen uy!

“—Hayır, sen bu işe girme!”

Pekiyi dedim ben, kırgın ve dargın oradan ayrıldım. Bir taraf kabul etti, öteki taraf kabul etmedi. Ben istiyorum ki müslüman onların mahkemesine muhtaç olmasın, halledeyim meseleyi...

İki kimse arasında hâkimlik yapmak cazip bir şey değil. Para alacak değilim, bir şey değilim. Manevî mesuliyeti var. Yani

kıyâmet gününde hâkimler o kadar sıkıştırılacak ki, iki kişi arasında hükmetmek istemeyecek insanlar. “O sıkıntının büyük sıkıntı olduğunu bilselerdi istemezlerdi.” diyor Peygamber Efendimiz. Ama ben müslüman kardeşlerimiz gayrimüslimlerin huzuruna davalı davacı olarak gitmesinler diye böyle dedim. Bir taraf kabul etmedi; küskün, dargın, “Pekâlâ, ne haliniz varsa görün!” diye ayrıldım.

Şimdi bak onlarda hoşuma giden bir şey; o adamlar niye ileri gidiyor biz niye batıyoruz bunu anlayalım diye söylüyorum.

Muhterem kardeşlerim!

Ben mahkeme koridorlarından ayrıldıktan sonra duruşma saati gelmiş, hakim bunları kabul etmiş, bunları almış karşısına. Bir o tarafa bakmış sakallı hacı hoca insanlar, bir bu tarafa bakmış sakallı hacı hoca, derviş, mü’min insanlar. Adam akıllı. Ona bakmış nurlu, buna bakmış nurlu;

“—Ya demiş siz iyi insanlara benziyorsunuz niye böyle mahkemeye düştünüz? Haydi ben size öğleden sonraya kadar müsaade edeyim aranızda anlaşın!” demiş.

Bakın ne kadar güzel muhterem kardeşlerim. Öğleden sonraya bırakıyorum duruşmayı o zamana kadar anlaşın olsun bitsin, demiş. Öğleden sonra 3’e, 4’e bırakmış, ne kadar hoşuma gitti. Öğleden sonraya kadar tabii bunlar aralarında konuşmuşlar, hırlaşmışlar, gürleşmişler yine uyuşamamışlar.

Beni dinlemediler, kendi aralarında da uyuşamadılar. İkinci duruşmaya gelmişler.

“—Nasıl, uyuştunuz mu?” demiş

“—Hayır!” demişler.

“—Sen ne istedin?”

“—Dokuz istedim.”

“—Sen ne verdin?”

“—Beş verdim.”

“—Tamam, ben aranızı bulayım yedi olsun, olmaz mı? demiş; ona ona bakmış mütebessim şekilde...

“—Olmaz!” demiş.

Bir taraf yine inat etmiş, “Olmaz!” demiş dayatmış.

Peki. Yani ikinci teklifi de yine ara bulacak, orta bir yol

söylüyor. O da hoşuma gitti. Birinci teklifi de güzel muhterem kardeşlerim, ikinci teklifi de güzel. Beğendim ben, bilmiyorum siz nasıl buldunuz?

Beğendiğim taraflardan biri de üçüncü sözü… Demiş ki:

“—Pekiyi, duruşma bitmiştir, karar size bir ay sonra bildirilecektir.”

Bu da hoşuma gitti.

Neden?

Evrakı inceleyecek, olayı zihninde evirecek çevirecek, sakin bir şekilde meseleyi görüşecek, kararını verecek.

Bu da güzel, bu da hoşuma gitti. Bir ay sonra, “Olmaz!” diyenlere ceza gelmiş. Ceza onlara gelmiş, onların haksız olduğu anlaşılmış.

Muhterem kardeşlerim!

Bu Avrupa’da, Amerika’da, Avustralya’da gezdim. Türkiye’yi de gezdim. Biz birbirimizin kardeşiyiz. Boş yere hiç kimseyi kötülemek istemem; bizim çok kötü huylarımız var ondan böyle berbat durumdayız. Onların çok muntazam işleri var onun için böyle ileriler.

Mesela ben diyorum ki saat sekizde şu işi yapalım. Millet yok ortada… Falancanın filancaya şu kadar borcu var senet vermiş, seneti ödemiyor. Filanca filan kimseyle şöyle bir iş yapmaya karar vermiş, ortakların şartlarına uymuyor.

Olmaz böyle şey, böyle şey olmaz! Müslümanlıkta böyle şey yok; aldatmaca, sözünde durmamak, vaadinden hulf etmek yok.

“—E onlar?”

Onlar muntazam iş yapıyorlar, tıkır tıkır saatlerine riayet ediyorlar.

Saatler niye kolumuzda duruyor, niye duvarlarda duruyor?

Saate riayet etmek için. Saatlerine riayet ediyorlar, her şeylerini tıkır tıkır yapıyorlar, herkes vazifesini güzel yapıyor.

Bir arkadaşımızın nüfus kağıdı eskimiş, değiştirecekmiş. Sabah anlattı, bir gün beni 4-5 tane daire dolaştırttılar dedi. Bakırköy’e git, Eminönü’ne gel, filanca yerden imza, filanca yerden mühür, filanca yerden damga, filanca yere dilekçe… Ondan sonra falanca gün gel dediler. Evrakı alacağız, tekrar oraya git, buraya git...

“—Almanya’da bu işi bir memur 15 dakikada halleder.” diyor.

Ondan ileri gidiyor onlar. Biz üç günde bir işi bitiremiyoruz. Hem de, ben ne söylersem yazıyor, ne evraka bakıyor ne bir şey diyor. Ya uydurma söylesem diyor. Almanya’da her şeyi evraka istinat ettirirler diyor.

Hakikaten bendeniz de Almanya’ya gittiğim zaman bir olay yaşadım. İki milletin başarısının ve başarısızlığının sebebini gösterecek bir şey olduğundan söylüyorum. Benim yeşil pasaportum var, üniversite hocasıyım yeşil pasaportla vizesiz gidebiliyorum, yani bizim üstünlüklerimiz var. Oraya gideceğim ama üniversite bana altı aylık vazife vermiş, ben altı ay oradayken pasaportumun müddeti doluyor. Yani pasaportumun son kullanma tarihi ben oradayken, ortada, oradaki oturuş müddetim bitmeden doluyor. Ben buradan bunu anladım, gördüm, bu meseleyi takip ettim. Dedim ki;

Bak, Avrupa’dayken şu benim pasaportumun müddeti bitecek, düzeltin, yeni pasaport verin gideyim.

“—Olmaz dediler. Müddeti bitmeden pasaport veremeyiz.”

Pekâla... Kalktım gittim oraya. Yani ben önceden tedbirimi almaya çalışıyorum ama gittim. Oradaki görevim altı aylık. Devlet, üniversite gönderiyor, oradaki kütüphanelerde tetkikatta bulunacağım diye resmi görevle gidiyorum.

Şimdi orada müddetin bitmesine bir buçuk ay kala Münih konsolosluğuna gittim, Dedim ki;

“—Müddetim doluyor şu pasaportu uzatın.”

“—Biz burada bu işi yapamayız.” dediler.

“—Ne olacak?”

“—Bonn büyükelçiliğine gidecek.”

Tamam, iadeli taahhütlü bir mektup zarfının içine koydum. Bir sürü pul, marklar filan... Şap şup yapıştırdım, gönderdim, bizim pasaport Bon’a gitti.

Eh inşaallah gelir, maşaallah gelir derken, hakikaten bizim pasaportumuz bir yazıyla beraber geriye geldi. Dediler ki:

Biz bu işi buradan yapamayız Türkiye yapabilir bu işi. Çünkü bu yeşil pasaport olduğundan bizim salâhiyetimizin dışındadır. Dışişleri Bakanlığı’ndan, üniversiteden yazı alınacak falanca olacak filanca olacak... Mümkün değil. Türkiye’ye göndereceğim,

ben Almanya'dan dönerim, ihtiyarlarım, halâ gelmez.

Ondan sonra baktım olacak gibi değil Münih'teki yabancıların oturumlarıyla ilgili daireye gittim. Güzel taraflarından birisi; öğleden önce işi olan insanları kabul ediyorlar, öğleden sonra dairenin memurları hiç kimseyi kabul etmeyip dairedeki işlerini yapıyorlar. Öğleye kadar, o da güzel. Bizde akşama kadar memurların kafası şişer, dairenin işlerini götüremezler. O da çok hoşuma gitti.

Gittim oraya, filanca oda dediler. Kapısında bir yazı yazıyor:

(*Ein Person eintreten*)[Ayn perzon ayntireten] "İçeriye bir kişi girebilir."

O da hoşuma gitti. Bizde olsa herkes hurrr, bir hücum eder, memur bir sürü kalabalığın arasında şaşırır kalır. Kimin, hangisinin sözünü dinleyecek... Herkes evrakını uzatır; birisinin omuzundan, ötekisinin başından. Kimisinin kaşı yaralanır, kimisinin yanağı ezilir filan... Öyle değil. Bir kişi girecek içeri, o da hoşuma gitti.

Sıramı bekledim, çabucak sıra geldi. İçeri girdim bir tek adam var bir ben varım:

(*Sitzen Sie bitte*) [Zitsen zi bitte] "Oturunuz." dedi.

Bana bir koltuk verdi, oturdum.

"—Arzunuz nedir? dedi.

Dedim ki:

"—Bakın benim pasaportum şudur. Münih Konsolosluğu'ndan şu tarihten yazıyla dilekçeyle müracaat ettim, şöyle bir cevap aldım. Oradan şöyle oldu buradan böyle oldu. Bu adamların bana bu pasaportu hazırlayıp da şu müddetimin bittiği zamanda göndermeleri mümkün değildir. Bu durumu size söylüyorum, siz bir şey yapabilirseniz yapın! Meseleyi söylüyorum ne yapabilirim?"

Pekiyi, dedi daktilonun başına geçti:

"—Ne kadar müddet istiyorsun hocam?" dedi.

"—İşte şu kadar ay daha ihtiyaten olursa belki biraz daha uzatırım şey yaparım." dedim.

Tıkır tıkır, tıkır tıkır bir yazı yazdı, on dakika içinde… O sakin, ben sakin, hava temiz, oda temiz, gürültü patırtı yok… On dakika içinde muhterem kardeşlerim, benim elime bir kâğıt verdi. Benim ve ailemin fertlerinin oturumunu adam kendi salâhiyetini

kullanarak, evraka bakarak, inandı doğru bir duruma göre Almanya devleti namına bana şu kadar daha oturum hakkı verdi. Ben de o kâğıdı aldım, oturdum. On dakikada bitirdi!

On dakikada bitecek bir işi altı aylık yokuşa sürerseniz, o memleketin işi darmadağın olur!

Eskiden hatırlarsınız Fatih'ten Unkapanı'na gitmek isteyen insan nereden giderdi?

Belediye Sarayı'nın önünden dümdüz gidecek, evlendirme dairesinden sağa sapacak, Laleli'deki otellerin arasından geçecek, iki üç tane sokağı atlayacak, sağına soluna dikkat ederek bulvara çıkacak, bulvardan köprüden gidecek. Ya bu kadar insan bu kadar yerden dolaşırken kaç tane sokağı kesiyor, kaç tane sokakta kalabalık yapıyor, ne kadar fazla benzin yakıyor, ne kadar zaman harcıyor...

E şimdi yapmışlar, böyle bir giriş yeri, bir ışık koymuşlar oraya... Şuradan trup buraya sapıveriyor oluyor bitiyor. Hah bu akıllı bir iş, öteki de deli işi! Ötekisi akıllı insan işi değil, müslümanı zahmete sokmak birisi! Yani boş yere şehrin trafiğini de kilitlemek, başka bir şey değil.

Onun için yapacağımız her şeyi İslâmca, hakkaniyetle yapalım, Allah'ın rızasına uygun bir tarzda yapalım diye bu misalleri verdim. Biz bizimle dertleşiyoruz, birbirimizin kardeşiyiz onun için söylüyorum.

Komşuların sana iyi derse iyisin, kötü derse kötüsün. O zaman komşularla vaziyetini düzelt. Ne kadar güzel! Komşuyu komşuya bağlıyor, işi bitiriyor. Ne mahkemeye lüzum var, ne polise lüzum var, ne bir şey…

Haydi bakalım sen şimdi bir komşunun çocuğunu döv. Haydi bakalım sen şimdi komşuya bir haksızlık yap. Haydi bakalım komşunun ağacını kes. Haydi komşunun camını kır, haydi darıl, haydi küs bakalım. Küstürtmüyor. Küstüğün adamın kapısını çalacaksın, bir karış suratla kapıyı açacak;

"—Neye geldin?" diyecek.

"—Şurayı imzalar mısın?"

"—İmzalamıyorum. Bugün git yarın gel." diyebilir. Onun için sistem güzel.

g. Davete İcabette Öncelik Sırası

Bir hadîs-i şerif daha okuyalım.

Ahmed ibn-i Hanbel, Ebû Dâvud, Begavî ve Beyhakî'den rivayet edilmiş ki, davet edilen bir insanın riayet edeceği, edip etmesi gereken usul ve âdâbı anlatıyor Efendimiz:[58]

إِذَا اجْتَمَعَ الدَّاعِيَانِ ، فَأَجِبْ أَقْرَبَهُمَا بَابًا ؛ فَإِنَّ أَقْرَبَهُمَا إِلَيْكَ بَابًا ، أَقْرَبُهُمَا إِلَيْكَ جِوَارًا ؛ وَإِنْ سَبَقَ أَحَدُهُمَا ، فَأَجِبِ الَّذِي سَبَقَ (حم. د. والبغوى ، ق. عن رجل له صحبة)

[58] Ebû Dâvud, *Sünen*, c.X, s.201, no:3264; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.V, s.408, no:23513; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VII, s.275, no:14380; Tahàvî, *Müşkilü'l-Âsâr*, c.VI, s.280, no:2338; Beyhakî, *Âdâb*, c.I, s.348, no:266; İbn-i Esîr, *Üsdü'l-Gàbe*, c.I, s.1293; Hamid ibn-i Abdurrahman el-Himyerî Rh.A'ten, o da sahabeden bir kimseden.

Kenzü'l-Ummâl, c.IX, s.255, no:25915; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.II, s.181, no:1106.

RE. 24/11 (*İze'c-temea'd-dâiyâni, feecib akrabehümâ ileyke bâben; feinne akrabehümâ ileyke bâben. akrabühümâ ileyke civâran; ve in sebeka ehadühümâ, feecibi'llezî sebeka.*)

Muhterem kardeşlerim!

Her zaman söylediğim bir şeye tekrar parmak basıyorum; hadîs-i şerîfler bizim İslâm kültürümüzün hazinesidir. Onları bildik mi her şeyi biliriz, onları bilmedik mi aval aval bakarız. Görgüsüz, tecrübesiz insanlar oluruz.

Bak ne diyor Peygamber Efendimiz:

(*İze'c-temea'd-dâiyâni*) "İki kişi seni davet ederse..."

"—Esad Hocam bugün bize buyur!" dedi birisi.

Ötekisi de:

"—Esad Hocam bize buyur!" dedi.

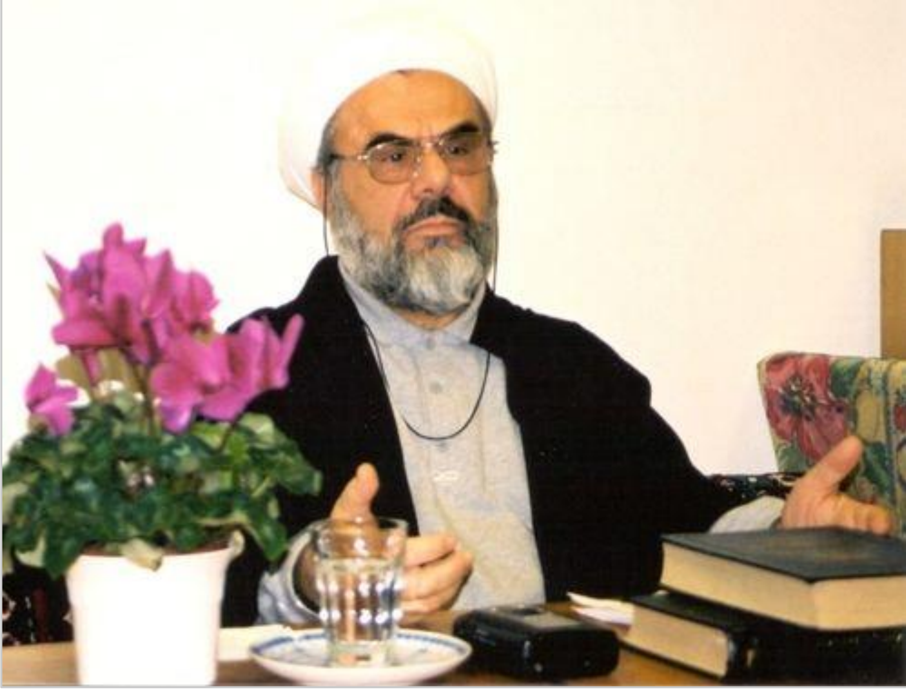
İki kişi beni davet etti veya seni davet etti. İki kişi davette birleşirlerse, (*feecib akrabehümâ*) "Daha yakında oturan kimsenin davetine icabet et!" Daha yakın komşuna icabet et, onun sözünü kabul et, onun davetine git! (*Feinne akrabehümâ ileyke bâben, akrabühümâ ileyke civâran*) "Çünkü sana evi en yakın olan komşuluk hakları bakımından, sana hakları en büyük olandır. Onun komşuluk hukuku sana daha önemlidir. İlk önce onu hoş etmen lazım!" Bu bir.

(*Ve in sebeka ehadühümâ*) "Eğer bir tanesi daha önceden davet etmişse..." Yani bugün birisi geldi seni davet etti; yarın birisi geldi, aynı gün bir kişi daha davet etti. "Pazar günü bizim sünnetimiz var buyur." dedi veya "Düğünümüz var gel." dedi filan. (*Feecibi'llezî sebeka*) "Önce davet edene git!" diyor. Çünkü önce davet etmek bir öncelik kazandırıyor.

Ne kadar güzel âdâb! İki kişi aynı anda davet ederse evi yakın olana gideceksin. İki kişiden bir tanesi önceden davet ederse önceden davet edeninkine gideceksin. Sonradan gelene;

"—Başka bir yere söz vermiştim, Allah mübarek etsin sağol, varol ama sözüm var, oraya gelemeyeceğim, randevum var." dememiz gerekiyor. Önce çağırana gitmek gerekiyor.

Bir tanesini daha söylemeden geçemeyeceğim. Zaten lafı uzatmamın sebebi ille laf oraya gelsin diyeydi. Söz aramızda yani art niyetim buydu.

h. Alime Şefaat Hakkı Verilmesi

Hepsi güzel de bu hadîs-i şerîf çok hoşuma gittiğinden sözü uzattım. İbn-i Abbas RA'dan Deylemî ve Ebu'ş-Şeyh rivayet etmiş. Bu hadîs-i şerîfi de ille okuyayım diye sizi biraz daha oturtuyorum ama bundan sonra bitiyor.

Peygamber SAS Efendimiz diyor ki:[59]

إذا اجْتَمَعَ الْعَالِمُ وَالْعَابِدُ عَلَى الصِّرَاطِ ، قِيلَ لِلْعَابِدِ : ادْخُلِ الْجَنَّةَ ، وَتَنَعَّمْ بِعِبَادَتِكَ ؛ وَقِيلَ لِلْعَالِمِ قِفْ هُنَا ، فَاشْفَعْ لِمَنْ أَحْبَبْتَ ، فَإِنَّكَ لاَ

---

[59] Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.326, no:1293; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.X, s.136, no:28688; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.II, s.182, no:1107.

تَشْفَعُ لأَحَدٍ إلاَّ شُفِّعْتَ ، فَقَامَ مَقَامَ الأَنْبِيَاءِ (أبو الشيخ ، والديلمي

عن ابن عباس)

RE. 24/12 (*İze'c-temea'l-àlimü ve'l-àbidü ale's-sırâti, kîyle li'l-àbidi: Üdhuli'l-cennete, ve tene'am bi-ibâdetike; ve kîyle li'l-àlimi: Kıf hâhünâ, fe'şfa' li-men ahbebte, feinneke lâ teşfeu li-ehadin illâ şuffi'te, fekàme makàme'l-enbiyâi.*)

(*İze'c-temea'l-àlimü ve'l-àbidü ale's-sırâti*) "Ahirette sırat var ya, cehennemin üstünde sırat köprüsü var ya, sırat köprüsünde alim ile âbid yan yana geldi, köprüde karşılaştılar."

Sırat köprüsü var mı? Var, âmennâ, sırat haktır, var.

Alim ne demek? İslâmî ilimleri bilen bilgili kimse; bilgin, din bilgini… *Âbid* ne demek? Gece gündüz ibadet eden, tesbih çeken, namaz kılan, oruç tutan, ibadet ehli kimse.

İbadet edenle alim kimse sıratta yan yana geldiler, sıratın başına geldiler. Belli ikisi da hesabı geçmiş, cennetlik olacaklar. Sıratı geçip cennete varacaklar. İkisi geldi, sıratta bekliyorlar. Macerayı şimdi seyredin bakalım. İkisi sıratın başına geldiler. Birisi âbid; ibadet ehli, namazlı, niyazlı, oruçlu, böyle çok çok camide ibadet yapan bir kimse; ötekisi din bilgini, alim.

(*Kîle li'l-àbidi: Üdhuli'l-cennete ve tene'am bi-ibâdetike*) "Âbide denir ki: Geç aslanım, buyur, gir cennete! Yaptığın ibadetlerin mükâfatı olarak cennette nimetlerden keyiflen, keyfine bak! Tene'um eyle, nimetlerle bahtiyar ol, geç*" diye ona buyur ederler cennete. Sıratı geçer, cennete gider.

Eyvah, alim ne oldu şimdi?

(*Ve kîle li'l-àlimi*) "Alime de derler ki: (*Kıf hâhünâ*) Burada, şu sıratın başında dur!"

Aşağısı cehennem! Sırattan düşen nereye düşer? Cehenneme düşer. Sırattan geçmek isteyen münafıklara cehennemin çengelleri takılır, geçirmez, alırlar aşağı. Öyle beleşten, bedavadan, kandırarak, atlatarak, rüşvet vererek geçmek yok! Geçemez, ayağı kayar düşer, çengellere takılır düşer. Hadîs-i şerîf'lerde var bu. Altı cehennem, fokur fokur…

Sıratı geçen bahtiyar olacak. Şimdi àbide geç derler, o cennete

geçer. Alime derer ki:

"—Dur burada! Şu sırat köprüsünün başında dur ey alim kimse! (*Fe'şfa' li-men ahbebte*) Kimi seviyorsan, sevdiğin kimseye şefaat et! 'Yâ Rabbi! Bu kardeşimi seviyorum onu da atma cehenneme, gelsin bu da geçsin. Şunu da seviyorum şu da yanmasın, al bunu da yâ Rabbi, şunu da seviyorum.' diye şefaat et! (*Li-men ahbebte*) Sevdiklerinize şefaat et! Gönlün kimi istiyorsa, kimi seviyorsa, canın kimi çekiyorsa şefaat et onları kurtarmak için."

(*Feinneke lâ teşfeu li-ehadin illâ şuffi'te*) "Çünkü sen kime şefaat edersen onun hakkındaki şefaatin kabul olunacak, o da cehenneme düşmekten kurtulacak, cennete girecek."

Alim durduruluyor ama neden durduruluyor?

Ötekileri kurtarsın diye. Âbid kendisini kurtarıyor, alim başkalarını da kurtarıyor. Başkalarını da...

"—Cehennemi hak etmiş, yâ Rabbi! Şunu çok seviyorum şu kardeşi, şu da geçsin ne olur lütfeyle Erhamü'r-rahimîn..."

O da geçecek, ötekisi de geçecek, ötekisi de geçecek, şefaat edecek. Peygamber SAS Efendimiz diyor ki: (*Fekàme makàme'l-enbiyâi*) "Bu muamele peygamberlere yapılırdı. Peygamberlere yapılan muameleye mazhar olur."

Peygamberler durdurulacak sırat köprüsünün başında:

"—Dilediğine şefaat et ey peygamberim!" diyecek Allah-u Teàlâ Hazretleri, Rabbülâlemîn. O peygamber de şefaat edecek.

Alime de böyle denilince ne oluyor? Peygamberlere yapılan muameleye mazhar oluyor alim.

Aziz ve muhterem kardeşlerim!

Allah-u Teàlâ Hazretleri Peygamber Efendimiz'in şefaatine erenlerden eylesin… Cennete girenlerden eylesin… Cehennemden âzad olanlardan eylesin… İki cihanda bahtiyar olanlardan eylesin…

Fâtiha-i şerîfe mea'l-besmele!

08. 09. 1991 – İskenderpaşa Camii

11. ALLAH BİR KULU SEVERSE...

Eùzü bi'llâhi mine'ş-şeytâni'r-racîm.
Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.
El-hamdü li'llâhi rabbi'l-àlemîn... Hamden kesîran tayyiben mübâreken fîh... Alâ külli hàlin ve fî külli hîn... Hamden yüvâfî niamehû ve yükâfî mezîdeh... Hamden kemâ yenbagî li-celâli vechihî ve li-azîmi sultânih... Ve's-salâtü ve's-selâmu alâ seyyidinâ ve senedinâ ve mededinâ muhammedini'l-mustafâ... Ve âlihî ve sahbihî ve men tebiahû bi-ihsânin ilâ yevmi'l-cezâ...
Emmâ ba'dü, fa'lemû eyyühe'l-ihvân... Feinne efdale'l-kitâbi kitâbu'llàh... Ve efdale'l-hedyi hedyü seyyidinâ muhammedin salla'llàhu teàlâ aleyhi ve sellem... Ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ... Ve külle muhdesetin bid'ah... Ve külle bid'atin dalâleh... Ve külle dalâletin ve sàhibehâ fi'n-nâr... Ve bi's-senedi'l-muttasıli ile'n-nebiyyi salla'llàhu aleyhi ve selleme ennehû kàl:

إِذَا أَحَبَّ اللهُ عَبْدًا ، أَغْلَقَ عَلَيْهِ أُمُورَ الدُّنْيَا ، وَفَتَحَ لَهُ أُمُورَ الآخِرَةِ

(الديلمي عن أنس)

RE. 25/3 (*İzâ ehabba'llàhu abden, ağleka aleyhi umûre'd-dünyâ, ve feteha lehû umûre'l-âhireti.*)
Sadaka rasûlü'llàh, fî mâ kàl, ev kemâ kàl.

Çok aziz ve muhterem kardeşlerim!
Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin selâmı, rahmeti, bereketi, ihsanı, ikrâmı dünyada, ahirette üzerinize olsun... Allah cümlenizi sevdiği sàlih kullarından eylesin... Cennetiyle, cemâliyle müşerref eylesin... Efendimiz'in yolunda yürümeyi nasib eylesin... Şefaatine ermeyi nasib eylesin... Ahirette ona komşu olmayı nasib eylesin...
Peygamber SAS Efendimiz'in mübarek sözlerinden, hadîs-i şerîflerinden bir demet okuyacağız, anlatacağız, feyz alacağız, sevap kazanacağız, ilim öğreneceğiz diye toplanmış bulunuyoruz. Allah muradlarımıza, temennilerimize bizi nâil, sahip ve mazhar eylesin...

Bu hadîs-i şerîflerin okunmasına başlamadan önce, sonsuz minnetdarlık duyduğumuz büyüklerimize mânevî borcumuz olarak, şükrâne olarak, başta Peygamber SAS Efendimiz olmak üzere mübarek âlinin, ashâbının, etbâının, ahbâbının ruhlarına ve hâsseten Peygamber Efendimiz'in hakiki vârisleri, ümmetin mürebbîleri, mürşidleri, verese-i nebî, ulemâ-ı muhakkıkîn olan sâdât ve meşâyih-i turûk-u aliyyemizin, Ebû Bekr-i Sıddîk ve Aliyyi'l-Mürtezâ ve sâir sahabe-i kirâm (*rıdvânu'llàhi teàlâ aleyhim ecmaîn*) hazerâtından Hocamız Muhammed Zâhid-i Bursevî'ye kadar gelmiş geçmiş cümle sâdât ve meşâyihimizin ruhlarına, kitabını okuduğumuz Gümüşhaneli Ahmed Ziyâeddin Hocamız'ın ruhuna hediye olsun diye;

Bu diyarları Allah rızası için cihad edip, can verip, zahmet çekip fethetmiş olan Fatih Sultan Mehmed Han (*aleyhi'r-rahmeti ve'l-gufrân*) Hazretleri'nin ruhuna ve onun ordusuna mensub mübarek, mücahid, evliyâ askerlerinin ruhlarına, şehidlerin, gazilerin, mücahidlerin ruhlarına hediye olsun diye;

Şu camiyi bina edip de bizim hizmetimize sunmuş olan, içinde ibadet etmemize sebep olmuş olan İskender Paşa'ya ve bu camiyi tekrar tekrar tamir eden, genişleten insanların ruhlarına... Tabii bunda sizin de payınız var, cami küçücüktü, sayenizde 8-10 misli büyüdü. Az da olsa yardım edenlere... Allah hepinizden razı olsun;

Uzaktan yakından gelip, bu camiyi mânevî bakımdan imar eden siz kardeşlerimizin geçmişlerinin ruhlarına... Sizin gelip de buralarda kalabalık cemaat olarak bulunmanız da bir çeşit imardır. İçinde cemaat olmayan cami harabedir. İçinde cemaati bol olan cami mâmuredir. Sizin bu mevcudiyetiniz de bir çeşit mânevî imardır. Uzaktan yakından buraya gelmiş siz kardeşlerimizin de Allah gönüllerinizin muradlarını versin, geçmişlerinizin ruhu şâd olsun, iki cihan saadetine erin diye bir *Fâtiha*, üç *İhlâs-ı Şerîf* okuyalım; hayırlı, feyizli, bereketli başlayalım, buyurun.

....

a. Allah Sevdiği Kulu Ahirete Yöneltir

Enes ibn-i Mâlik RA rivayet etmiş. Deylemî *Müsnedü'l-Firdevs* isimli kitabına kaydeylemiş ki, Peygamber SAS Hazretleri şöyle

buyurmuşlar:[60]

إِذَا أَحَبَّ اللّٰهُ عَبْداً ، أَغْلَقَ عَلَيْهِ أُمُورَ الدُّنْيَا ، وَفَتَحَ لَهُ أُمُورَ الآخِرَةِ

(الديلمي عن أنس)

RE. 25/3 (*İzâ ehabba'llàhu abden, ağleka aleyhi umûre'd-dünyâ, ve feteha lehû umûre'l-âhireti.*)

(*İzâ ehabba'llàhu abden*) "Allah bir kulu sevdi mi, (*ağleka aleyhi umûre'd-dünyâ*) onun üzerine dünya işlerini kapatır; (*ve feteha lehû umûre'l-âhireti*) ona ahiret işlerini açar."

Allah bir kulu sevdi mi onun yüzüne dünya işlerini kapatır, ahiret kapılarını açar. Dünya işlerine yol vermez, geçit vermez, imkân vermez ve dünyaya meyil için gayrete, teşebbüse geçse bile ona zorluklar çıkartır. Çünkü onu seviyor. Sevdiği için engeller, engelleme yapar. Her şey kudretinde... "Bu kulum dünyaya dalmasın" diye mâniler çıkartır.

Kul dünyaya dalacağım diye uğraşır; dalabilirsen dal bakalım... Allah seviyor. Dünyaya giderse helâk olacak, dünyalık içinde mahvolacak diye dünyalığın kapılarını kapatır, işi zorlaştırır. Ve ahiretin kapılarını açar, ahiretin sevabını kazanmasına sebep olacak yolları kolaylaştırır, yolları açar, esbâbını ihsan eder. "Kulum türlü türlü dereceler kazansın!" diye ahirette işine yaracak durumları onun başına getirir.

Sübhanallah! Bizim bir dünya görüşümüz var, bir isteğimiz, bir keyfimiz, bir zevkimiz var; bir de Allah'ın muamelesi var.

يَفْعَلُ اللّٰهُ مَا يَشَاءُ (ابرهيم:٢٧)

(*Yef'alü'llàhu mâ yeşâu*) "Rabbü'l-àlemîn, ne dilerse onu yapar." (İbrâhim, 14/27)

إِنَّ اللّٰهَ يَحْكُمُ مَا يُرِيدُ (المائدة:١)

---

[60] *Kenzü'l-Ummâl*, c.III, s.204, no:6181; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.II, s.187, no:1121.

(*İnna'llàhe yahkümü mâ yürîd*) "Allah neyi dilerse öyle hükmeder." (Maide, 4/1)

Allah dilediğini yapar, dilediğine hükmeder.

وَاللهُ يَحْكُمُ لاَ مُعَقِّبَ لِحُكْمِهِ (الرعد : ٤١)

(*Va'llàhu yahkümü lâ muakkibe li-hükmihî*) "Allah hükmeder; onun hükmünü tağyir edecek, tebdil edecek, bozacak kimse yoktur." (Ra'd, 13/41)

Hükmeder, hükmüne kimse itiraz edemez. Temyiz ve saire bahis konusu değil. Hükmüne herkes razı olmak durumunda. Kahren veya hubben razı olacak, başka çaresi yok.

Allah ne takdir etmiş de kim karşı gelmiş? Falanca zıplamış, hoplamış, bağırmış, çağırmış, tepinmiş, camları kırmış, masaları yumruklamış... Sonra ne yapmış? Yine teslim olmuş, ne yapacak? Allah'a bir şey mi yapacak? Tepinse, yırtınsa, çatlasa, patlasa yine Allah'ın dediği olur.

Muhterem kardeşlerim!

Allah-u Teàlâ'nın şu kanununun esrarengizliğine, garabetine, acaipliğine bakın ki, ehl-i imana çeşitli sıkıntılar veriyor, ehl-i küfre de alabildiğine rahatlık, bolluk veriyor. Sübhanallah! Saraylar, keyifler, çengiler, çalgılar, içkiler, meyveler... Adam artık oturarak yiyecek hâli kalmıyor, yan gelip yatıyor, hizmetçi gelip ağzına tıkıyor... Böyle keyifli keyifli haller...

Allah bunu seviyor da mı ona bu kadar meyve, sebze, içki, meşrubat, ikrâm, alkış, etrafında asker, şaşaa, altınlar, gümüşler veriyor? Sevdiğinden mi? Hayır.

Neden? Onlar onu meşgul eder. Zaten çoğu haramdan gelmiştir. Ahireti hiç düşünmez. Nefsinin esiridir, yer, içer, keyfine bakar. Zaten ne demiş birisi:

"—Ye, iç, yan gel, keyfine bak!"

Görüyor musun tavsiyeyi?

Tabii yiyip içtikten sonra ayakta duracak hâli kalmıyor, yan gelecek. Ondan sonra da keyfine bakacak. Elini çırpıp;

"—Çalsın sazlar, oynasın kızlar." diyecek.

İyi ama, bu fâni dünyanın kâfirce, müşrikçe, inançsızca, insafsızca yaşam tarzı bu...

Allah'ın en sevgili kulu kim?

Peygamberimiz Muhammed-i Mustafâ… Eşref-i mahlûkât; mahlukâtın en şereflisi, efendilerin efendisi… Seyyidi'l-evvelîne ve'l-âhirîn; evvelkilerin, sonrakilerin efendisi. Rasûlü's-sakaleyn; insin, cinnin peygamberi... Eşsiz emsalsiz bir insan…

Evliyâullahtan birisi Medine-i Münevvere'ye gitmiş, sormuş… Bilmez mi? Evliyâ; Allah gözünden perdeleri kaldırmış. Ama sormuş:

"—Peygamber Efendimiz'in sarayını gösterir misiniz bana?"

Demişler ki:

"—Ne sarayı ya?"

Biliyor ama mahsustan soruyor.

"—Gösterin bakalım, Peygamber Efendimiz'in sarayı nasıl?" Eski zamanda… "Peygamber Efendimiz'in sarayını ziyaret etmek istiyorum. Gösterin bakalım; altınlı mıydı, gümüşlü müydü, elmaslı mıydı, zümrütlü müydü, zebercedli miydi, pırıl pırıl mıydı, şıkır şıkır mıydı, ışıl ışıl mıydı?"

Demişler ki;

"—Ne sarayı ya! Efendimiz SAS hurma dallarıyla örtülmüş, sade, toprakla sıvanmış öyle basit evlerde yaşadı ki..."

Medine-i Münevvere'ye geldiği zaman misafir olduğu şahıs kim?

Başımızın tacı Halid ibn-i Zeyd el-Ensârî. Eyüp'te medfun bulunan sahabe-i güzîn. Ebû Eyyûb el-Ensârî diyoruz. Ebû Eyyûb künyesidir, ismi Halid'dir. Ebû Eyyûb Halid ibn-i Zeyd el-Ensârî. Ensardan olduğu için o da nisbesidir. Onun evine misafir oldu. Tevazua bak ki, dedi ki:

"—Ben alt katta oturayım, siz evcek üst katta buyurun, oturun."

Efendimiz alt kata razı oldu. O ısrar etti;

"—Olmaz efendim, nasıl olur? Siz aşağıdayken biz yukarıda nasıl gezeriz? Peygamber Efendimiz'in üstündeki katta duramayız..."

Efendimiz alt katta durdu. Fakat bir gün testi devrilmiş, aşağıya su akmış.

“—Yâ Rasûlallah, artık dayanamam, lütfen siz üst tarafa buyurun!” dedi ve Efendimiz’i üst kata geçirdi.

Efendimiz ondan sonra da kısa zamanda mescidi yaptı.

İlk önce neyi yaptı? Ne kadar ibretli!

Devesi ilk önce nerede çöktü?

Herkes devenin dizginine yapışıyor:

“—Aman bize gelin, aman bize misafir olun yâ Rasûlallah!”

“—Bırakın, deve vazifeli. Allah deveye ilham edecek. Bırakın bakalım, nerede durursa orada dursun.” dedi.

Deve geldi geldi, sağa baktı, sola baktı, böğürdü, geldi bir yere çöktü. Ondan sonra kalktı, biraz daha ileriye gitti. Halid ibn-i Zeyd Ebû Eyyûb el-Ensârî Efendimiz’in evinin önünde durdu. Peygamber Efendimiz’in kime misafir olacağı belli oldu.

İlk durduğu yer işaretti. Orada durması Allah’ın Peygamber Efendimiz’e bir işaretiydi. Peygamber Efendimiz orada mescid-i saadetini bina etti. İlk işi mescid inşa etmek oldu.

Neden? Mescid bir İslâm cemiyetinin iliğidir, özüdür, canıdır, ana hareket noktasıdır, hayat merkezidir, kalbidir, enerji

kaynağıdır. Önce mescid lazım!

Gidiyorsun, bakıyorsun; falanca yerde şu kadar müslüman var. İyi, gidelim ziyarete, gidiyorsun. 40 aile, 50 aile, 100 aile, 200 yüz aile... Mescidleri yok! Mescidleri var; kapısı kilitli, hocaları yok… Ben “Olmaz!” diyorum, gittiğim yerde söylüyorum. Diyorum ki:

“—Bir insana hava lazım mı?

Lazım. Ağzını, burnunu tıkasan ölür. Tepine tepine ölür, patlar. Hava lazım!

“—Su lazım mı?”

Lazım. Su olmazsa kurur.

“—Yemek lazım mı?”

Lazım! Yemek yemezse ölür.

Havadan, sudan, yemekten daha önce bir insana dinini öğretecek hoca lazım!” diyorum.

Neden? Ölürse imanla göçsün. Bir insan ölürse ölür. Nasıl olsa öleceğiz. Zaten ecelinden önce ölmek yok. Bir insana zaten rızkı Allah gönderir.

Nasıl gönderir?

Kanat verir, gönderir. Mânevî postayla gönderir, pattadak karşına gelir. Rızkı insanın burnuna toslar. Muhakkak gelir. İstersen dene; gelir. Çünkü;

إِنَّ اللّٰهَ هُوَ الرَّزَّاقُ ذُو الْقُوَّةِ الْمَتِينُ (الذاريات:٥٨)

(*İnna'llàhe hüve'r-rezzâku zü'l-kuvveti'l-metîn*) “Hiç şüphe yok ki, cümle mahlûkatın rızkını veren, Rezzâk-ı âlem olan, güç ve kuvvet sahibi olan ancak Allah-u Teâlâ Hazretleri'dir.” (Zâriyât, 51/58)

Rızkı o veriyor. Tayin etmiş, tesbit etmiş. Hem de daha çocuk doğmadan, anasının karnındayken bir melek gönderiyor, yazdırıyor. Daha anasının karnındayken, çocuk dünyaya gelmeden rızkı belli!

“—Olur mu böyle bir şey?”

İstersen olmaz de... Olmadığını isbat edemezsin ki, mânevî bir şey. Senin gördüğün, anladığın, kafanın ereceği bir şey değil

zaten... Rızkını Allah önceden tesbit etmiş.

مَا أُرِيدُ مِنْهُمْ مِنْ رِزْقٍ وَمَا أُرِيدُ أَنْ يُطْعِمُونِ (الذاريات:٥٧)

(*Mâ ürîdü minhüm min rizkın ve mâ ürîdü en yut'imûn*) "Ben onlardan rızık istemiyorum. Bana ziyâfet çekmelerini de istemiyorum. Beni it'am etmeleri, taamlandırmaları, yemek yedirmeleri isteğinde de değilim." (Zâriyât, 51/57)

إِنَّ اللَّهَ هُوَ الرَّزَّاقُ ذُو الْقُوَّةِ الْمَتِينُ (الذاريات:٥٨)

(*İnna'llàhe hüve'r-rezzâku zü'l-kuvveti'l-metîn*) "Hiç şüphe yok ki, cümle mahlûkatın rızkını veren, Rezzâk-ı âlem olan, güç ve kuvvet sahibi olan ancak Allah-u Teâlâ Hazretleri'dir." (Zâriyât, 51/58)

Rızkı Allah veriyor, O gönderiyor. Gökten yağmur yağdırmasa, yerden nebat bitirmese, meyveleri oldurmasa sen ne yiyeceksin? Buğday yapabilir misin? Mahsul çıkartabilir misin? Ne yapacaksın? Hiçbir şey yapamazsın.

"—Rızkı böyle mi veriyor?"

Hayır. Sadece böyle vermiyor; tek tek şahısların kaç gram yiyeceği bile belli. Ne kadar yiyeceği, boğazından ne kadar geçeceği belli. Hepsi belli, tesbit edilmiş.

Neden?

Kâinatın senaryosunu Rabbü'l-âlemîn takdir eylemiş, o yazmış. Var mı bir diyeceğin?

"—Bu piyesi niye böyle yapmışlar; en sonunda kahraman sırt üstü düşüyor, ölüyor."

Ne yapalım, git yazarın yakasına yapış. Ne diyebilirsin; piyesi böyle yazmış, var mı bir diyeceğin?

Kâinatın mukadderatını kim tesbit etmiş?

Âlemlerin rabbi, Rabbü'l-alemîn tesbit etmiş. Var mı bir diyeceğin?

"—Acaba genel konuları biliyordu da bazı konuları bilmiyordu."

diyebilir misin?

Deli misin sen! Rabbü'l-àlemîn her şeyi bilir. Bilmediği hiçbir şey olmaz. Bilmediği bir şeyi söyleyemezsin, bilmiyor diyemezsin. Her şeyi bildiğine amennâ ve saddaknâ.

وَاللهُ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ (آل عمران:١٥٤)

(*Va'llàhu alîmün bi-zâti's-sudûr*) [Allah gönüllerde olanı çok iyi bilir.] (Âl-i İmran, 3/154)

Kalbinden geçenleri de bilir, olmuşu da bilir, olacağı da bilir. Çünkü olduracak olan kendisi, planını yapan kendisi, kaderi takdir eden kendisi. Bir insanın rızkı da belli.

Onun için àrif, evliyâdan bir kimse diyor ki:

"—Bir insan rızık arayacağım diye çalışmak peşinde koşuyor da kullukta kusur ediyorsa, o adam kördür."

Hadi ya! Gözlük kullanmıyor, değnek yok, yanında koluna girip götüren adam yok, her tarafı görüyor. Görüyor ama mâneviyatı görmüyor, gerçekleri görmüyor. Adam kör!

"—Gözünün kör olduğuna alâmet nedir?"

Allah'ın garantilemiş olduğu rızkın peşinde ömrünü çürütüyor; Allah'ın kuldan istemiş olduğu ibadeti yapmakta alabildiğine tembel, yapmıyor.

"—Hadi gel, Cuma'yı kıl."

"—İşim var."

"—Hadi namazını kıl."

"—Ticaretim var."

"—Hadi kalk, ibadet eyle."

"—Aman, memuriyetim var!"

"—Hadi gel, şunu yap."

"—Vazife de mukaddestir."

Hadi oradan, yalancı! Mukaddes olan Allah'a ibadet etmektir. Allah'a âsilik ederek, isyan ederek vazife diye bir şey olur mu?

Rabbü'l-àlemîn'e isyan edeceksin; vazife mukaddes diyeceksin! Vazifeyi öyle tanzim et, her şey elinde. Mesai saatleri elinde; yaz saati, kış saati, nasıl oynuyorsun... Çocuğun topaçla oynadığı gibi her şeyle oynuyorsun. Bir saat önceye al, bir saat sonraya al. Cuma saatine ne diye vazife koyuyorsun? Sen niye Allah'ın emrine karşı

geliyorsun? Vazife koyma! Tatili o tarafa alıver. Ötekiler yemeği yarım saat önce yese, kıyamet mi kopar? Hiçbir şey olmaz, daha iyi olur. Herkes sevap kazanır, memleket nurlanır. Nasıl şimdi burada elektrikler yanınca ortalık pırıl pırıl, nurlu, daha güzel olur.

"—Canım olur mu; kanun, nizam..."

Kanunu kim yapıyor?

Meclisteki 450 kişi yapıyor. Oturup parmak kaldırırlarsa, 450'nin yarısı 225, bir kişiyi daha ekle 226; 226 kişi bir karar verirse mesai saati de değişir, her şey değişir.

Ben Adapazarı Mühendislik Akademisi'nde hocalık yaptığım zaman cumartesi pazar günleri orada ders vardı. Benim dört saat cumartesi günü dersim vardı. Nasıl olur bu? Cumartesi günü tatil değil mi?

Tatil ama oturmuşlar, karar almışlar; hoca ihtiyacını karşılamak için, burası taşra vilayetidir, tatil zamanında öteki hocalar buraya gelebilsin diye, cumartesiyi pazarı —hem de devletin yüksek okulu— mesai saati yapmışlar, tatili de çarşamba gününe atmışlar.

"—Bir şey oldu mu? Devlet yıkıldı mı?"

Hayır! Ne kadar güzel talebe yetişti, ne kadar güzel okul çalıştı, ne kadar güzel memleketin ilmine irfânına hizmet oldu.

Bu kadar basit! Ne diye şeytanlık ediyorsun, inat ediyorsun? Kanunmuş, nizammış, vazifeymiş, mukaddesmiş... Kimi kandırıyorsun? Allah'ı kandırabilir misin ya?

Oturmuşsun sultan gibi, millet iki dudağının arasından bir ses çıkacak diye bakıyor.

"—Başörtüsüne dokunmayın!" diyecekler, dokunulmayacak.

"—Dokunun!" deyince hadi bakalım, bir gürültü, bir patırtı...

Ne oluyor? İki dudağının arasında. İyi insan geliyor, iyi şeyler yapılıyor; kötü insan geliyor, kötü şeyler yapılıyor. Adamın yetişmesine bağlı bir şey.

Rızkı Allah veriyor. Millet rızkın peşinde koşuyor. Allah kullarına;

"—Bana ibadet edin!" diyor, ibadeti yapmıyor.

"—Kulum, niye ibadet etmiyorsun, gel bakalım!"

"—İşim var."

“—Ne işi?”

“—Memuriyet, ıvır zıvır, iş, güç...”

“Pekiyi, bu namazı kıl, ondan sonra git! İki saat daha fazla çalış. Cumartesiyi nasıl tatil yaptın, pazarı nasıl tatil yaptın, istediğin zaman koca koca günleri nasıl tatil yapıyorsun?”

“—Çalışmazsak memleket geri kalırmış.”

“—Haftada iki gün tatili nasıl yapıyorsun?”

Akılla mantıkla hiç ilgisi yok; imanla imansızlıkla, iyi niyetle kötü niyetle ilgili bir şey. Senin ibadete yanaşman, yanaşmaman da öyle… İbadete yanaşmıyor, bin dereden su getiriyor. Oruç tutmuyor, midesi rahatsızmış. Kerata, miden rahatsız ama turşuyu nasıl yiyorsun sevdiğin için? O zaman doktorları dinliyor musun? Sigaranın zararlı olduğunu askeri akademiler, Gülhane akademileri, doktorlar, raporlar, araştırmalar, karton ilanlar, hepsi söylüyor; niye sigarayı içiyorsun?

“—Gel bakalım, sen zararlı şeylerin hepsinden kaçan bir insan mısın?”

“—Kaçarım.”

“—Niye sigara içiyorsun? Keyfine uygun oldu mu nasıl zararlı işi yapıyorsun? Kimi aldatıyorsun?”

Kendini aldatıyorsun!

“—Niye ibadeti yapmıyorsun?”

İçinde iman zayıf, Allah’a bağlılığın zayıf, ondan.

Şeytan seni eline almış, kukla gibi oynatıyor. İpini buradan çektirtiyor, elini kaldırıyorsun. Şeytanın kuklası! Şeytanın maskarası… Sadece kukla olsa iyi... Şeytan seninle alay ediyor. Şeytan insana kahkahayla gülüyor. Aldattığı zaman, Allah’a âsi ettiği zaman şeytan seviniyor, gülüyor. Yazık değil mi? Öyle fena bir düşmanı sevindiriyorsun ve güldürüyorsun da melekleri ağlatıyorsun! Melekleri ağlatacak günahları işliyorsun da, şeytanı güldürecek işleri işliyorsun da kılın kıpırdamıyor!

Hesaplarımız çok ters. Kafamız tam çalışmıyor. İşi çok anlayamıyoruz. Bu işler senin bildiğin gibi değil, Allah’ın kanunları bir başka türlü.

Neden? Allah CC bizi buraya imtihana gönderdiğinden, imtihan ediyor. Var mı diyeceğin?

İmtihan ediyor.

b. Dünya Rahatlık Yeri Değildir

(*İzâ ehabba'llàhu abden*) Allah bir kulu sevdi mi dünyalık kapılarını ona kapatıyor. Gitmek istese de tosluyor, olmuyor.

"—Hay Allah!.."

Bir tanesi diyor ki:

"—Yâ ben namaz kılıyorum, oruç tutuyorum; benim mahsulüm zarar ediyor, koyunlarım ölüyor..."

Nerdeyse dinden imandan çıkacak. Sanıyor ki namaz kılınca, oruç tutunca her işinin rast gitmesi şart. Sanki Allah namaz kıldı diye onun her işini rast getirmek mecburiyetindeymiş sanıyor.

İki kardeş var; birisi imanlı, ötekisi sarhoş, birisi deniz kenarında plaj işletiyor, ötekisi kasabasında, dindar. Ama dindar olanın söylediği söz sarhoşunkinden daha tehlikeli. Teşebbüslerinde, işlerinde zarar etmiş. Zarar edince:

"—Ya Allah benimle neden uğraşıyor? Ben namaz kılıyorum, oruç tutuyorum, işlerim rast gitmiyor..." diyormuş.

İmtihan… Şeytanın tuzağına düşüyorsun, sabredeceksin.

Allah bir kulu sevdi mi, dünyanın kapılarını kapatıyor, ahiretin kapılarını açıyor. Sevap kazanacak işler yapmasına yöneltiyor, gaflete düşecek, günaha girecek işleri yaptırtmıyor. Daha iyi değil mi? Daha iyi…

Daha iyi ama insancıklar onun iyi olduğunu anlayamıyor. Hep ehl-i dünyanın istediği, kâfirlerin istediği şeyleri temenni ediyor. Kâfirler gibi olmak istiyor. Onlar gibi rahat etmek istiyor. Bu da ilâhî bir kanun, öyle olmuyor.

Öyle olsa ne olur? Bir de öyle düşünelim: Her mü'min insan milyoner olsa, her mü'min olan insanın her işi rast gitse, 'şıp' dediği zaman istediği olsa, elini açmadan dilediği temin edilse ne olur?

Tüm menfaatperestler o zaman İslâm'a gelir. Herkes menfaat için İslâm'a gelir. Çünkü müslüman olunca her işi oluyor diye herkes müslüman olur. Neden? Menfaat var. Menfaat olan yere herkes koşuyor. Onun için gelir.

Allah menfaatsiz gibi görünen imtihanlarla belâlara uğratıyor, sıkıntılara düşürüyor; hem onlara sabrettiği zaman sevap alıyor, hem de imtihanın amacı tahakkuk ediyor.

Maddî menfaat yüzünden bir insanın müslüman olması mümkün değil.

Neden? Müslümanlık zor. Hatta âhir zamana doğru o kadar zorlaşacakmış ki müslüman olmak, elinde ateş parçası tutmak kadar zor olacakmış. Mangaldan koru alıp da elinde tutabilir misin?

Tutamazsın, cayır cayır yanar, dumanı çıkar, etlerin cılk yara olur. Ateşi tutamazsın, elin yanar. Âhir zamanda müslüman olmak o kadar zor olacakmış.

Bazı ülkelerde zor oldu. Bulgaristan'da bir insan nasıl Müslümanlığını yaşadı, geçtiğimiz devirlerde neler çekti, işkenceyle nasıl öldürüldü...

Davudoğlu Hocamız Rh.A ne diyor:

"—Ölüm daha güzeldi." diyor. "Hapisteki işkencelerden ölmek daha güzeldi. Keşke ölseydi de kurtulsaydı insan... Ben de o ızdırapları çektim." demek istiyor. "Ölüm daha güzeldi ama ölümden beter işkencelere uğradık." demek istiyor.

Rusya'da öyle oldu. Azerbaycan'da öyle oldu. Özbekistan'da öyle oldu. Başka diyarlarda öyle oldu. İmtihan işte...

Allah mü'min kulunu hep galip eylese, hiç ızdırap olmasa?

Peygamber Efendimiz'in ashâbı sıkıntı çekmiş, Peygamber Efendimiz'in kendisi sıkıntı çekmiş. Sen Peygamber Efendimiz'in uğradığı belâların binde birine tahammül edemezsin. Biraz sıkıntı görsen, hemen başlarsın isyan etmeye, başlarsın itiraz etmeye, başlarsın dilini uzatmaya, başlarsın ağzını açıp gözünü yumup olmadık laflar söylemeye...

İnsan bir minibüse bindiği zaman; minibüsün şoförü gitmiş, nereden almışsa bir bant almış, açıyor, bir dinliyorsun; küfür. Adam Allah'a çatıyor. O parça da] güya şarkı, güya türkü. Adamla kavga mı edeceksin, bandı mı durduracaksın, aşağı mı ineceksin, 'ayıptır' mı diyeceksin? İnsan ne yapacağını şaşırıyor.

Aziz ve muhterem kardeşlerim!

Eğer dünyanın Allah indinde sivrisinek kanadı kadar kadr ü kıymeti olsaydı, birazcık bir kıymeti var diye Allah onu kâfire koklatmazdı! O kadar da kıymeti yok, sıfır kıymeti olduğundan veriyor, kıymetsiz olduğundan veriyor.

Ne olacak pekiyi?

Sen Allah sana ne takdir etmişse kale gibi sağlam duracaksın, ondan sonra vazifeni yapacaksın.

Allah yolunda yürümenin, Allah yolunda meşakkat çekmenin, Allah yolunda zahmet çekmenin, Allah yolunda yorulmanın, Allah yolunda cihad etmenin, Allah yolunda ölmenin öyle bir zevki, öyle bir güzelliği var ki, sen onu şehidlerle konuşabilsen de, şehidlerin söylediğini mânevî kulaklarla duyabilsen de bir anlasan!

"—En yüksek mertebe ne İslâm'da?"

"—Şehidlik."

"—Şehidlik ne demek? Türkçesini söylesene!"

Bir adamın çatır çutur öldürülmesi, kanının akıtılması...

Görüyor musun mertebeyi; Allah yolunda can vermek en yüksek mertebe oluyor!

Bu zamanın insanları neye çalışıyor? Yaşamaya çalışıyor. Hem de nasıl yaşamak? Ya Çamlıca'da yaşayacak, ya Emirgan'da yaşayacak, her türlü konforla, zevkle, keyifle... Herkes onu istiyor.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuş k

لاَ رَاحَةَ فِي الدُّنْيَا

(*Lâ râhate fi'd-dünyâ*) "Dünyada rahatlık yoktur." Sıkıntılar olur.

Rahat nerede? Kabirde. Orada yatarsın, sırt üstü uzanırsın. Memuriyet yok, mesai yok, bir şey yok. Yat yatabildiğin kadar... Kıyamet kopuncaya kadar yat. İstirahat kabirde.

"—Pekiyi hayatta ne olacak?"

Müslüman hayatta Allah yolu için çalışacak, zahmet çekecek, masraf edecek, gayret edecek, cehd edecek, cihad edecek; Allah'ın rızasını kazanacak.

Anlayabildik mi?

Acaip bir mantık. Bu mantığı bu camiye gelmeyen insan da anlamaz. Kâfir, inançsız insan güler;

"—Hadi ya, ben bu dünyaya bir defa gelmişim." der.

Onların nazariyelerini de biliyoruz, arkadaşlar. Siz de

biliyorsunuz, biz de biliyoruz. Bir kâfirin, bir materyalistin, bir dinsizin, bir imansızın felsefesini, mantığını bilmiyor muyuz? Biliyoruz.

Onların keyiflerini, zevklerini bilmiyor muyuz? Biliyoruz. Hepsini biliyoruz. İçkinin, çalgının, şunun bunun ne olduğunu, her şeyi biliyoruz.

Ama tercihimizi yapmışız. Biz Allah'ın dostu olarak Allah yolunda gitmeye karar vermişiz. Bizim bayrağımız, bir bayrak açılmış ki, ne yazıyor üzerinde:

إِلٰهِي أَنْتَ مَقْصُودِي ، وَرِضَاكَ مَطْلُوبِي !

(*İlâhî ente maksùdî, ve rıdàke matlûbî*) "Yâ Rabbi! Benim maksadım sensin. Ben senin yolundayım. Senin rızanı istiyorum. Senin rızanın peşindeyim."

"—Sen razı ol diye her şeyi yapmaya razıyım. Öl dediğin yerde ölmeye razıyım. Ver dediğin yerde vermeye razıyım. Dur dediğin yerde durmaya razıyım. Al dediğin kadar alırım, ver dediğin kadar veririm. Sevdiklerini severim, sevmediklerini sevmem. Bütün planım, bütün ölçüm, bütün arzum sensin."

إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ (الفاتحة:٤)

(*İyyâke na'budü ve iyyâke nestaîn*) "Ancak sana ibadet ederiz ve ancak senden yardım isteriz yâ Rabbi!" (Fâtiha, 1/4)

"—Biz mü'min kulların sadece ve sadece sana ibadet ederiz yâ Rabbi! Ancak ve ancak senden yardım isteriz. Başkasından medet de ummayız."

Amerikalılar zelzele oldu diye Çinliler'e yardım verdiler de;

"—Biz yabancının yardımını istemeyiz." dedi adamlar, kabul etmediler.

Dikkatimi çekti. Adamlar zelzele dolayısıyla gelen Amerikan yardımı istemedi. Biraz da hoşuma gitti. Biz onu gösteremiyoruz. Üç yıl sığınakta harp olursa diye beklettikleri, bayatlamış, tarihi dolmuş etleri, ilaçları, giyilmiş elbiseleri buraya gönderiyorlar ve millet alıyor. Hayret edilecek bir şey!

Evvelki hafta Doğu Anadolu'yu, birkaç şehri gezdim:

"—Burada en çok Suriye'den kullanılmış müsta'mel elbise gelir, onu kullanırlar." dediler.

Müsta'mel elbiseleri Avrupa'dan kilise topluyor. Giymediğiniz, üzerine şarap dökülmüş, çişli, kakalı elbiseler... Hadi bakalım, kilise topluyor, onu satıyor, kiliseye yardım. Adamlar çöpe atacaklardı, çöpe atmıyorlar, kilise onları değerlendiriyor.

Bozuk kırık şişeleri, kırık dökük malzemeyi, kullanılmış, okunmuş gazete, mecmua tomarlarını kilise alıyor, kendisine gelir yapıyor. Her yere, sokak başlarına depo koymuş. Oraya alınanları kamyonuyla fabrikaya getiriyor. Ondan bir kâr sağlıyor.

"—Kullanılmış elbiselerinizi, çamaşırlarınızı bize verin, Afrika'nın fakirlerine vereceğiz." diyor.

Bilmiyorum, oraya da gidiyordur herhalde. Ama Suriye'ye geliyor, Suriye'den Ermeni mi alır, başkası mı, yahudi mi alır, nasılsa bizim Anadolu'ya geliyor. Bizim hacı babalar da, Anadolu'nun zavallı benim vatandaşlarım da ucuz diye onu alıyor.

Ya insan alır mı? Şuradan bir şayak alır, Sümerbank'tan bir basit kumaş alır. Türkiye kumaşsız bir ülke değil ki. Şeker çuvalı al, kendine biç, giy ya! Ne olacak? Maksat örtünmek değil mi? Üşümemek değil mi? Ne diye elin kullanılmış kıyafetini kullanıyorsun?

Nasıl kullandı, bilmiyorsun ki. Adam AIDS'ten mi öldü, frengiden mi öldü, neden öldüğünü bilmiyorsun ki. Ekseriyetle AIDS'ten ölüyor. Adam kendisi giymiyor, ondan sonra buraya gönderiyor.

Hâsılı, Allah bize İslâm'ın güzelliklerini duyursun. Allah'ın rızası için her şeyi yapacak bir şuura erdirsin. Bütün mesele bir anlayış, şuur ve asalet meselesi, duygu meselesi. İnsan fakir olabilir, yoksul olabilir, yamalı giyebilir... Kalbi nasıl?

Onun için bazen bakıyorsun, yırtık pırtık, hırpânî elbiselerinin içinden karşına bir evliyâ çıkıyor. Neden? Dünyaya meyletmiyor, Allah'ın rızasını düşünüyor. Allah'ın öyle kulları var.

Birisinin içinden bir ses kendisine demiş ki:

"—Sen cimrisin be! Nekessin, pintisin, cimrisin, cömertliğin yok!"

İçinden bir ses kendisini itham ediyor. O da:

"—Ne cimrisi, ben cimri değilim!"

İnsan kendisini savunmak ister ya...

"—Cimri değilim ben!"

"—Yok, cimrisin!"

"—Değilim ya!"

Böyle olmuş bitmiş. Bazen insanın içinden böyle bir ses gelir. Bir ses kendisini itham ediyor, o da cimri olmadığı kanaatinde savunuyor.

Biraz sonra halifeden bir kese altın geliyor. O adam evliyâullahtan meşhur bir kimse olduğu için;

"—Al bu parayı, uygun gördüğün yerlere harca!" diye adam para göndermiş.

En kestirme, garantili yol; o nasıl olsa fukarâyı, harcayacak sevaplı yeri bilir diye ona getirmişler.

"—Ben gideyim de bir fukarâ birisine bunu vereyim." diye keseyi alıyor.

Orada bakıyor ki, kenarda bir berber birisini tıraş ediyor. Eskiden güzel berber dükkânları belki yoktu, köylerden bilirsiniz. Sokağın bir kenarında adam oturacak, ötekisi de usturayla kafasını kazıyacak... Bakıyor ki fukarâ, hırpânî, üstü başı pejmürde, perişan birisi tıraş oluyor, berber onu tıraş ediyor.

"—Tamam, işte şu fakire vereyim, hırpânî..." diyor.

Keseyi götürüyor, o fakire verecek. Fakir şöyle bir bakıyor:

"—Berbere ver!" diyor.

Bir kese para geliyor, küçük de olsa büyük de olsa içinde birkaç parça altın var. En aşağı on tane olsa bugünün parasıyla bayağı bir para. 20 tane olsa, 50 tane olsa, bir keseye ne kadar konulur bilmiyorum ama bayağı bir para...

Adam hırpânî ama elini bile uzatmıyor.

"—Berbere ver!" diyor, emrediyor.

Diyor ki:

"—Bu para berber için fazladır. Berberin bir tıraş ücreti vardır." deyince, o hırpânî adam diyor ki;

"—Deminden beri ben sana cimrisin demiyor muydum?"

Deminden beri hani içinden bir ses geliyordu ya, demek ki o gönderiyormuş sinyalleri...

"—Bak, para senin değil, nihayet birisine vereceksin. Ver

dediğim yere vermiyorsun, çoktur' diye. Para senin değil, nasıl olsa elinden çıkacak, versene! Onun bir bildiği var tabii, kim bilir neyin nesidir...

Hocamıza, buraya bir havale ile para gelmiş. Hocamız'ın vefatından sonra postacı anlatıyor. "Hanesinde eline teslim" havale göndermişler. Mesela 4 bin lira para göndermişler. Postacı getirmiş; "Efendim size bir havale var. Elinize teslim. Şurayı imzalar mısınız?" İmzalamış. Hocamız ihtiyar, postaneye gidip, hüviyet ibraz edip parayı almak için yorulmasın diye gönderen böyle göndermiş. Kibar kimse… Hocamız parayı almış, postacıya demiş ki;

"—Gel, bu parayı ikimiz seninle yarı yarıya bölüşelim."

"—Bir şey demedim, 2 bin lirayı çıkarttı, bana verdi." diyor.

O zamanın 2 bin lirası şimdinin 200 bin lirası belki... Çıkartmış o kadar parayı, vermiş.

"—Emin ol, kış yaklaşıyordu, odun kömür alacaktık, odun kömür parası yoktu, tam o kadar paraya ihtiyaç vardı. Çıkarttı, 'Gel, bunu bölüşelim.' diye verdi. Ve evimizin yakacak ihtiyacını öyle karşıladık." diyor.

Evliyâullahın hâli böyle olmaz. "Sen cimrisin, sen cimrisin" diyen ötekiymiş demek ki...

Abdülkâdir-i Geylânî Hazretleri yatağına girmiş; o tarafa dönmüş, uyuyacak, uyku tutmamış, bu tarafa dönmüş, uyuyacak, uyku tutmamış, hiç uykusu yok. Kalkmış, cübbesini giymiş, evden dışarıya çıkmış. Sokaktan birisi demiş ki;

"*—Selâmün aleyküm yâ Abdelkàdir*!"

"*—Aleyküm selâm*."

"—Deminden beri dışarı çıkmanı istiyorum, amma da geç çıktın ha!" demiş.

Evliyâullahın halleri böyle... Allah bir kulu sevdi mi böyle oluyor tabii.

Mühim olan Allah'ın rızasını kazanmak. Allah kulunu sevdiği zaman da neler oluyor... Onlar, "böyle olsun" diye Allah'ın ibadetini yapmıyorlar, rızasını kazanmak için öyle yapıyorlar, Allah da onlara böyle ikrâm ediyor, daha başka ikrâm ediyor, daha bilmediğimiz nice ikrâmları ediyor.

Peygamber Efendimiz'e Cebrail AS gelmiş;

"—İstersen Allah-u Teàlâ Hazretleri şu dağları taşları sana altın yapacak."

"—İstemem!" demiş Peygamber Efendimiz.

Dünyayı gözleri görmemiş ki! Allah'ın belâsına, imtihanına, meşakkatine, kaderine rıza göstermişler, öyle yaşamışlar.

Bizim de ayağımıza diken batsa, aman Allah, yanına yaklaşma, müslüman mı değil mi, o zaman bir anla bakalım. Başına azıcık bir üzüntülü hal gelse;

"—Moralim bozuldu, strese düştüm..."

Yeni kelimeler, uydurma uydurma bir sürü ağız dolusu laf...

Allah kulunu sevdi mi böyle yapar, sevmedi mi dünyanın kapısını açar. Var mı bir diyeceğin? Var mı bir itirazın? Dilekçeyi ver, itiraz et, edebilirsen!

Zaten takdir ne ise öyle olacak. Ama başına belâ, üzüntü geldiği zaman anla ki, Allah seni mükâfatlandırmak ve dereceni yükseltmek istiyor. Üzülme!

Belâ istenir mi? İstenmez. Belâ da istenmez.

"—Yâ Rabbi! Sen bana belâ ver de derecem artsın."

Şaşkın adam! "Yâ Rabbi! Sen bana yüksek dereceler ver ama belâsız ver." desen kıyamet mi kopar?

Belâsız veremez mi Allah? Belâsız da verir.

Peygamber SAS Efendimiz'in ekseriyetle duası şöyleydi:[61]

رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ

(البقرة:٢٠١)

(*Rabbenâ âtinâ fi'd-dünyâ haseneten, ve fi'l-âhireti haseneten, ve kınâ azâbe'n-nâr*) (Bakara, 2/201)

(*Rabbenâ*) "Ey bizim Rabbimiz! (*Âtinâ fi'd-dünyâ haseneten*)

---

[61] Müslim, *Sahîh*, c.XIII, s.198, no:4855; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.IV, s.315, no:1298; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.101, no:12000; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.282, no:6372; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VI, s.261, no:10895; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.VII, s.7, no:3893; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.73, no:18020; *Câmiü's-Sağîr*, c.II, s.198, no:6826.

Bize dünyada bir iyilik ver. (*Ve fi'l-âhireti haseneten*) Âhirette de bir iyilik ver. (*Ve kınâ azâbe'n-nâr*) Bizi cehennem ateşinin azabından hıfz eyle, koru, mahfuz eyle, bizi o ateşe düşürme!"

Bu duayı tavsiye ediyor: "Dünyada da iyilik ver, âhirette de iyilik ver."

Dünyada iyilik nedir? Mutluluktur, rahattır, huzurdur.

Peygamber SAS Efendimiz Allah'tan afiyet istememizi tavsiye ediyor. Duası şöyle:[62]

اللَّهُمَّ إِنَّا نَسْأَلُكَ الْعَفْوَ وَالْعَافِيَةَ ، وَالْمُعَافَاتِ الدَّائِمَةَ ، فِي الدِّينِ وَالدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ .

(*Allàhümme innâ nes'elüke'l-afve ve'l-àfiyeh, ve'l-muàfâte'd-dâimeh, fi'd-dîni ve'd-dünyâ ve'l-âhireh*) "Yâ Rabbi! Bize dinde, dünyada, ahirette afiyet ver ve dâimî bir esenlik ihsân eyle..." mânâsına… Her konuda selamet istiyor.

"—Pekiyi bu belâlar ne?"

Muhterem kardeşlerim!

Zaten insanların belâ görmeyeni yoktur. Mü'min de belâ görür, kâfir de belâ görür. Mü'min de hasta olur, kâfir de hasta olur. Mü'min de zenginlik, fakirlik, ızdırap, iş hayatı, aile hayatı problemleriyle karşılaşır; kâfir de karşılaşır. Sanki birisi hep böyle baklava börek yiyip de ötekisi mahrum olmaz. İmtihan bu, herkes imtihan olur.

Bu hadîs-i şerîfler —Allahu a'lem— bizde ne duygu uyandıracak?

"—Başına bir belâ gelirse imtihanı kaybetme!" demek bu.

---

[62] Ebû Dâvud, *Sünen*, c.II, s.738, no:5074; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.II, s.1273, no:3871; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.25, no:4785; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.III, s.241, no:961; Buhàrî, *Edebü'l-Müfred*, c.I, s.243, no:698; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XII, s.343, no:13296; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.VI, s.35, no:29278; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VI, s.145, no:10401; Abd ibn-i Humeyd, *Müsned*, c.I, s.264, no:837; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

“—Bütün insanlara böyle şeyler geliyor. Sadece sen misin ilk hasta olan? Sadece sen misin arabası kaza yapan? Sadece sen misin senedi ödenmeyen? Sadece sen misin şu veya bu problemi olan? Dünyada bir sürü insan aynı derdi çekiyor, geçiyor, kurtuluyor. Ne diye sen Allah’a âsi oluyorsun? Ne diye küçük bir imtihanı kaybediyorsun? Kaybetme, kadere razı ol!” demektir, muhterem kardeşlerim.

c. Allah Bir Kulu Sevdi mi, Melekler de Sever

İkinci hadîs-i şerife geçiyoruz. 25. sayfanın 4. hadisine geldik. Bu hadîs-i şerifler hep böyle; “Allah bir kulu sevdi mi ne olur?” diye onları anlatıyor.

Bu hadîs-i şerif de yine Enes RA’dan. Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:[63]

إِذَا أَحَبَّ اللهُ عَبْداً ، قَذَفَ حُبَّهُ فِي قُلُوبِ المَلائِكَةِ ؛ وَإِذَا أَبْغَضَ اللهُ عَبْداً ، قَذَفَ بُغْضَهُ فِي قُلُوبِ الْمَلائِكَةِ ، ثُمَّ يَقْذِفُهُ فِي قُلُوبِ الآدَمِيِّينَ (حل. عن أنس)

RE. 25/4 (*İzâ ehabba’llàhu abden, kazefe hubbehû fî kulûbi’l-melâiketi; ve izâ ebgada’llàhu abden, kazefe buğdahû fî kulûbi’l-melâiketi, sümme yakzufuhû fî kulûbi’l-âdemiyyîn.*)

(*İzâ ehabba’llàhu abden*) “Allah bir kulunu sevdi mi, (*kazefe hubbehû fî kulûbi’l-melâiketi*) sevgisini meleklerin gönüllerine yerleştirir, ulaştırır.” O sevginin hamurunu, malzemesini, sermayesini meleklerin gönlüne de atar Allah sevdi mi melekleri de sevmeye başlar.

(*Ve izâ ebgada’llàhu abden*) “Allah bir kula buğz etti mi, sevmedi mi; (*kazefe buğdahû fî kulûbi’l-melâiketi*) buğzunu, kızgınlığını, sevmemesini meleklerin gönlüne de atar, onlara da aşılar. Allah’ın sevmemesi durumu onlara da gelir. (*Sümme yakzufuhû fî kulûbi’l-*

[63] *Kenzü’l-Ummâl*, c.XI, s.94, no:30759; *Câmiü’l-Ehàdîs*, c.II, s.192, no:1130.

âdemiyyîn) Sonra bu duyguyu Ademoğullarının gönlüne de atar. Onların içinde de böyle duygular hâsıl olur."

Allah bir kulu seviyorsa, melekler de sever; çünkü Allah onların gönüllerine de o duyguyu verir. Sonunda Ademoğulları da sever. Allah bir kulu sevmiyorsa, meleklere de sevmeme duygusu gelir; oradan da Ademoğullarına o duygu gelir.

Onun için, Allah'ın evliyâsını asırlar boyu herkes sevmiş. Yunus Emreler, Abdülkâdir-i Geylânîler, Bahâeddîn-i Nakşıbendler, evliyâullah büyüklerimiz, asırlar boyu sevgisi pırıl pırıl, dip diri, altın gibi; ne okside oluyor, ne bozuluyor, toprak altında da kalsa öyle devam ediyor.

"—Pekiyi, evliyâullahı herkes sever mi? Her zaman sever mi?"

Yok. Mü'minler sever, kâfirler kızar. Mü'minler sever, münafıklar kızar. Doğru söyleyeni dokuz köyden kovarlar. Bir de o tarafı var. Mü'minler sever. Âdemoğullarının gönlüne de sevgisi giriyor ama adam olanların gönlüne giriyor. Adam olanlar sever. Mücevherin kadrini kuyumcular bilir, onlar sever.

"—Hocam, doğru mu bu sözün?"

Doğru. Kur'ân-ı Kerîm'den delilim var ki; Peygamber SAS Efendimiz'e ne cefalar ettiler. O kadar sevilecek insan karşılarına gelmiş, zamanlarında yetişmişler de, nice insan iman etmedi de, Peygamber Efendimiz'e ne laflar söylediler... Eski peygamberler neler çektiler.

Nuh AS'ın Kur'ân-ı Kerîm'de şikâyeti var, diyor ki:

قَالَ رَبِّ إِنِّي دَعَوْتُ قَوْمِي لَيْلاً وَنَهَاراً. فَلَمْ يَزِدْهُمْ دُعَائِي إِلاَّ فِرَاراً

(نوح:٥-٦)

(*Rabbi innî deavtü kavmî leylen ve nehârâ.*) "Yâ Rabbi! Sen vazife verdin, peygamberlik verdin, ben de kavmimi gece gündüz senin yoluna çağırdım. (*Felem yezidhüm duâî illâ firârâ.*) Benim bu davetime bir cevap vermediler, ben onları doğru yola çağırdıkça ancak geri kaçmayı arttırdılar." (Nuh, 71/5-6)

وَإِنِّي كُلَّمَا دَعَوْتُهُمْ لِتَغْفِرَ لَهُمْ جَعَلُوا أَصَابِعَهُمْ فِي آذَانِهِمْ وَاسْتَغْشَوْا ثِيَابَهُمْ وَأَصَرُّوا وَاسْتَكْبَرُوا اسْتِكْبَارًا (نوح:٧)

(*Ve innî küllemâ deavtühüm li-tağfira lehüm*) "Ben onları hak yola çağırıp, sen onları mağfiret edesin diye imana davet ettiğim zaman, (*cealû esàbiahüm fî âzânihim*) kulaklarına parmaklarını tıkadılar. (*Ve'stağşev siyâbehüm ve esarrû ve'stekberu'stikbârâ.*) Elbiselerine büründüler, küfürde ısrar ettiler hakkı kabul etmemekte direttiler, kibirlendiler. Ondan sonra putlarını bırakmadılar, şirki bırakmadılar." (Nuh, 71/ 7)

Nasihati bile dinlememek için kulaklarını tıkadılar.

Nuh AS Allah'ın peygamberi, niye böyle olmuş? Bu hadîs-i şerîfte "Allah meleklerine sevdirir, kullarına sevdirir." diyor. Niye sevmemişler?

Mü'minler sever de ondan. Adam olanlar sever de ondan. Mücevherin kıymetini bilenler sever de ondan. Sevmeyen kâfirlerin de buğzu artar.

Kur'ân-ı Kerîm mü'minler için şifadır, kâfirler için hasrettir, kâfirin küfrünü arttırır. Allah'ın kitabı ama iki tesirli, kılıç gibi; bir o tarafa tesiri, bir bu tarafa tesiri var. Allah'ın sevgili kulları severler, sevmeyen kulları da mümkünse kan kusturacak zulümler yaparlar. Âd kavminin, Semûd kavminin, daha başka kavimlerin peygamberlere yaptıklarını biliyorsunuz.

Yâsîn Sûresi'nde:

وَاضْرِبْ لَهُمْ مَثَلاً أَصْحَابَ الْقَرْيَةِ إِذْ جَاءَهَا الْمُرْسَلُونَ (يس:١٣)

(*Vadrib lehüm meselen ashàbe'l-karyeti iz câehe'l-mürselîn*) [Onlara, şu şehir halkını misal ver: Hani onlara elçiler gelmişti.] (Yâsin, 36/13)

Hani o köydeki, o karyedeki insanların kendilerine gönderilen sàlih kimselere, habercilere takındıkları tavır... Onları dinlemediler, öldürdüler!

Zekeriyyâ AS'ı testere ile biçtiler. Yahya AS'ı şehid ettiler.

Peygamber Efendimiz'e kasdetmediler mi? Öldürmek istemediler mi? Harp etmediler mi? Hücum etmediler mi? Taş atmadılar mı? Kılıç çekmediler mi? Dişini kırmadılar mı? Ayağını yaralamadılar mı? O Allah'ın en sevgili kulu...

Demek ki mücevherin kıymetini kuyumcu bilir. Adam olanlar adam olanın kıymetini bilir. Mü'minin kıymetini mü'min bilir de kâfir hırsından, hıncından, gözünü kan bürüdüğünden, gaflet perdesi adamakıllı kalın olduğundan görmez.

Onun için, evliyâullahın, peygamberlerin vârisleri olan büyüklerin halk arasında dedikodularını da duyarsın.

Şemseddîn-i Sivâsî Hazretleri diyor ki:

Bir acep sevdaya düşmüş Şemsîy-i nâdânı gör,
Hakka mahbûb olmak ister, halka menfûr olmadan.

Rahmetli Muammer Dolmacı kardeşimiz çok güzel bir ilahi olarak bunu böyle söylerdi. Çok dokunurdu bana, güzel bir ilahi...

Şemseddîn-i Sivâsî bu beytinde diyor ki... Kendisini kasdediyor. Şemsî dediği kendisi. Şemseddin, kısaca Şemsî demiş.

"—Şu Şemseddin'in hâline bak ki ne kadar olmayacak bir fikir, duygunun peşinde; Cenâb-ı Hakk'ın sevgili kulu olmak istiyor, halkın nefretini çekmeden."

"—Mümkün mü? Doğru söyleyeni dokuz köyden kovarlar. O imtihan başından geçer." demek istiyor.

Doğruyu söyleyince herkes kızar.

"—İçki içme! Kumarı bırak! Ailene yardımcı ol, bu çocuklarına acı! Namazını kıl, ibadetini et..."

"—Her gün aynı şeyi söylüyorsun!" derler.

"—İşte sakallı, ihtiyar; takmış kafayı, hep aynı şeyi söylüyor." derler, kızarlar.

Kim kızar?

Mü'minin hoşuna gider, kâfir kızar. Mü'min teşekkür eder; "Allah senden razı olsun, ağzına sağlık." der. Kâfirin de hıncı artar; "Şunu bir kenara kıstıralım da söylemez hale getirelim. Nedir bu adamın dilinden çektiğimiz!" derler.

Halbuki Allah emr-i mâruf nehy-i münkeri emrettiğinden, o her zaman söyleyecek.

"—Bir defa söylerim, dinlerse dinler, ondan sonra söylemem; hem ben rahat ederim hem onlar rahat eder."

O da doğru değil. Günahkâr günahını yapmaktan inat ve ısrar ediyor mu? Ediyor. Her zaman yapıyor. Söylüyorum söylüyorum, yine yapıyor.

O günahta bu kadar vefalı, bu kadar ısrarlı da sen nasihat edince sevap kazanıyorsun, sen sevapta niye bu kadar kararsız ve sebatsızsın?

Sen de söyle, sen de sevaba devam et. O günah işledikçe sen de sevaplı şeyi söyle, sen sevap kazanmaya devam et. Bir gün gelir de düzelir.

Ama bir de bir insana söyleyiş üslubu var. Öyle bir tarzda söylersin ki, ters reaksiyon yapar. Mesela çocuk bile; anası babası çok sevmiş, kucağına almış, öpmüş, koklamış, çocuğu şımartmış;

"—Şöyle yapma!" diyorsun;

"—Yapacağım!" diyor.

Annesi babası terliyorlar, üzülüyorlar.

"—Yapma evlâdım."

"—Yapacağım!"

"—Yapma evlâdım."

"—Yapacağım!"

Ya döveceksin, altına alacaksın... Bacak kadar çocuk, yine sırıta sırıta "Yapacağım" diyor. Demek ki söyleyiş üslubu da önemli.

Rahmetli anam derdi ki:

"—Bir anne varmış, evlâdına 30 yıl hiçbir şey emretmemiş. 'Şunu şöyle yap. Bunu böyle yap. Git bir kova su getir. Git ekmek al...' gibi hiç emirde bulunmamış.

Neden?

Anne evliyâ… Çocuğuna "Şöyle yap!" diyecek ama, "Yapmazsa anaya âsi olur da çocuğum günaha girer." diye hiç emretmemiş. "Çocuğum âsi evlat durumuna düşüp de Allah'ın cezasına uğramasın, sille yemesin." diye hiç ses çıkartmamış. Sabretmiş, ekmeği kendisi almış, kovayı kendisi taşımış, evlâdına hiçbir şey dememiş.

Evliyâulllahın da, meşâyihin de dervişlere muamelesi böyledir. Çok şey söylemezler.

"—Şöyle olsa nasıl olur acaba? Ne dersiniz?" derler.

Adam sırıtır, sanır ki hoca kendisine akıl danışıyor. Ya o akıl danışmak değil ki, o sana kibarca "Böyle yap." demek istiyor.

"—Vay be! Hoca bana akıl soruyor, demek ben ondan daha akıllıyım." diye düşünüyor, hindi gibi kabarıyor.

Ya o kibarca sana, "Şunu şöyle yap!" demek istiyor. Çünkü yap dese, şımarık çocuk gibi sen de yapmam desen, günaha girersin diye.

Demek ki bir insanı Allah sevdi mi, meleklerine sevdirir. Meleklerin sevmesi başka bir iş, ayrı bir alem. Onlar dua ederlerse, o adam çeşitli hayırlara erer. Ondan sonra da insanlara sevdirir.

"—İnsanların hepsi sever mi?"

Hayır! Hatta cümle insanların sevgisini kazanmak iyi bir şey de değildir.

"—Hocam, sen bugün olmadık acaip cümlelerle başladın vaaza, olmadık acaip cümlelerle devam ediyorsun. Herkesin sevgisini kazanmak iyi değil mi?"

Vallahi iyi değil. Evliyâullahtan birisi demiş ki:

"—Bu hal münafıklık alâmetidir."

Çünkü herkes seviyor. Demek ki herkese yağ çekiyor. Demek ki haksızın karşısına çıkmıyor. Demek ki emr-i ma'ruf nehy-i münker yapmıyor. Demek ki Allah için hubbu fillâh var, buğzu fillâh yok; yarım… "Münafıklık alâmetidir." demiş.

İnsanın biraz düşmanı olacak, o da lazım. Yemekte tuz da lazım, biber de lazım, acı biber lazım, Arnavut biberi lazım, Maraş biberi lazım, kırmızı biber lazım... O zaman tatlı oluyor.

Çatır çatur biberi yiyor;

"—Of, yandım! Aman ağzım!"

"—E yeme istersen."

"—Yok, hoşuma gidiyor."

Neden? Biber de lâzım.

İnsanın düşmanı da olur, o da lazım. Olmazsa demek ki dürüst insan değil, demek ki dobra dobra gidip de konuşmamış, herkese yağ çekmiş; gidene, gelene, durana, sorana, herkese "Haklısın!" demiş, Nasreddin Hoca gibi...

"—Yâ hoca, birinci adama 'Haklısın!' dedin. Ötekisi geldi, aksini söyledi, ona da 'Sen de haklısın!' dedin. Olur mu böyle bir şey?"

Hoca gülmüş:

"—Sen de haklısın." demiş.

O Nasreddin Hoca'nın işi, o fıkra.

Ama evliyâullah diyor ki:

"—Emr-i mâruf nehy-i münker yapacak; seven sever, sevmeyen sevmez."

Neden? O Allah'ın rızasını düşünüyor, başka bir şey düşünmüyor ki.

Yalnız usûlüne, üslubuna dikkat edecek. Kibarca, zarif bir tarzda, güzel bir tarzda gönül alarak yapacak. Yapmasını mümkün kılacak bir tarzda yapacak, ters bir tarzda yapmayacak. O da emr-i ma'ruf, nehy-i münkerin tekniği, usûlü, inceliği. Bunu da öğrenmek lâzım!

Herkes emr-i mâruf nehy-i münker yapamaz.

"—Nasılsın kör kadı? Merhaba!" derse;

"—Vay! Bu benim kör olduğumu söyledi!" diye, kadı efendi

kancayı takar.

“—Kör kadı!” denmez. Doğrudur ama denmez. Her doğru söylenmez. Usûlüyle söylenir, zamanı gelince söylenir, tam demir tavına geldiği zaman dövülür. Öyle olması lazım, aziz kardeşlerim.

d. Allah Sevdiği Kulu İmtihan Eder

Bu hadîs-i şerîfte de Peygamber Efendimiz buyuruyor ki:[64]

إِذَا أَحَبَّ اللهُ قَوماً ابْتَلاهُمْ ؛ فَمَنْ صَبَرَ فَلَهُ الصَّبْرُ ، وَمَنْ جَزِعَ فَلَهُ الْجَزَعُ (حم. هب. عن محمود بن لبيد)

RE. 25/5 (*İzâ ehabba’llàhu kavmen ibtelâhüm; femen sabera felehü’s-sabru, ve men cezia felehü’l-cezeu.*)

(*İzâ ehabba’llàhu kavmen ibtelâhüm*) “Allah bir kulu severse onu belâlara uğratır, müptela kılar.”

(*Bi-envâi’l-belâ*) “Günahları aklansın, sevabı çoğalsın diye çeşitli belalarla dûçâr eder.” Gümüşhaneli Hocamız şerhinde öyle diyor.

Belâ ne demek?

Bir, bizim bildiğimiz mânası var:

“—Ya sen benim başıma belâ mısın? Sabah sabah geldin, başıma dikildin be adam!” filan deriz.

Bir bu mânası var. Bir de Arapça’da belâ, imtihan demek. İbtilâ, müptela olmak demek. Öyle imtihan oluyor. Bu başımıza gelen olayların hepsi zaten dünya hayatının imtihanıdır. Allah bir kulu sevdi mi onu çeşitli belalara dûçâr kılar.

Neden? Günahları silinsin, sevapları çoğalsın, dünyaya sevgisi kalmasın, ahirete rağbeti artsın diye.

“—Bu dünya mı? Aman aman, istemem! Bu insanlar mı? Bu insanlara güvenilmez, Allah’ın dostluğu bana lazım.”

---

[64] Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.V, s.428, no:23683; Beyhakî, *Şuabü’l-İman*, c.VII, s.145, no:9784; Beyhakî, *Âdâb*, c.III, s.2, no:723; Heysemî, *Mecmaü’z-Zevâid*, c.III, s.11, no:3736; Mahmud ibn-i Lebid RA’dan.

Kenzü’l-Ummâl, c.III, s.334, no:6812; *Câmiü’l-Ehàdîs*, c.II, s.195, no:1135.

Hepsi gözünden silinsin, hiçbir şeyi gözü görmesin, sırf Allah'a dayansın, tam Allah'a dayansın, tam Hakk'a sarılsın.

Ayet-i kerimede buyruluyor ki:

فَإِن تَوَلَّوْاْ فَقُلْ حَسْبِيَ اللّهُ لا إِلَهَ إِلاَّ هُوَ، عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ، وَهُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ (التوبة: ١٢٩)

(*Fein tevellev*) "Eğer senin etrafındaki insanlar senin hak peygamberliğini anlamaz da ey Rasûlüm, sana sırt dönerlerse, sırt dönüp giderlerse, ittiba etmezlerse, seni peygamber kabul etmezlerse, sana uymazlarsa, buyruğuna girmezlerse, sözünü tutmazlarsa... (*Fekul hasbiya'llàh*) O zaman de ki ey Rasûlüm: Allah bana yeter! (*Lâ ilâhe illâ hû*) Ondan başka ilâh yoktur. (*Aleyhi tevekkeltü*) Ben sadece ona güvenip dayanırım. (*Ve hüve rabbü'l-arşi'l-azîm*) O yüce Arş'ın sahibidir." (Tevbe, 9/129)

"—Peygamber Efendimiz'in mü'minlere ihtiyacı mı vardı?"

Yoktu.

"—Muhtaç gibi mi davrandı?"

Hayır. Hakkı tebliğ etti ve öyle ciddi davrandı.

Bir gün mescidde biraz uzanmış... Mescidin duvarları, çatısı zaten ne kadar, azıcık bir şey... Bakmış ki, orada bir binanın ikinci katı var. İki katlı… Bütün binalar bir katlı, bir tanesi keyiflenmiş, manzara çok olsun diye anlaşılan bir kat daha yapmış.

"—Kimin bu bina?" dedi.

"—Filanca zâtın." dediler.

O şahıs mescide geldi, Efendimiz'e selâm verdi, Efendimiz selâmını almadı! Halbuki (*Es-selâmu aleyküm!*) deyince, (Ve aleyküm selâm…) demek mecburiyet, alması lâzım. Selâmı hiç almadı.

Adam sahabeden, Allah şefaatine erdirsin, Efendimiz'i seviyor:

"—Peygamber Efendimiz selâm verdiğim halde bana karşılık vermedi, selâmımı iade etmedi, (*Ve aleyküm selâm*) demedi. Acaba neden?" diye etrafına soruşturdu.

Dediler ki:

“—Bilmiyoruz ama filanca vakitte senin yeni çıktığın katı gördü; ‘Kim yaptı bunu?’ diye sordu. Senin adını söyledik. Belki ondan selâmını almamıştır. İkinci katı yapmandan memnun olmamıştır.”

Hakikaten hadîs-i şerîf var. Peygamber Efendimiz;

“—Bir insan yedi zirâdan daha yüksek bina yaparsa Allah o kimseye; ‘Ey zalim! Ne tarafa doğru hevesin? Yukarı doğru boyuna gidiyorsun, nereye gitmek istiyorsun?’ diye kızar.” diyor.

Peygamber Efendimiz çok bina yapımına eğilmeyi, meyletmeyi, heves etmeyi istememiş. O günün şartları... Evler şimdi yersizlikten sefer tası gibi üst üste. Katlar şimdi yersizlikten, mecburiyetten yapılıyor. Allah inşaallah affeder. Azametten, kibirden değil de mecburiyetten oluyor.

Adamcağız, mübarek, RA, Peygamber Efendimiz’e hiçbir şey dememiş. Gitmiş, çıktığı katı yerle bir etmiş, kırmış, aşağı indirmiş. Katı hemen alaşağı etmiş. Kalmış evin bir katı, ikinci katı yok etmiş. Ondan sonra meraklı, yine mescide gelmiş:

“*—Es-selâmu aleyküm yâ Rasûlallah!*” diye selâm verince Peygamber Efendimiz SAS o zaman selâmını almış.

Allah bir kulu sevdi mi çeşitli belâlara müptela kılar.

(*Femen sabera*) “Bu belâların karşısında kim sabrederse, (*felehü’s-sabru*) ona sabrın mükâfatı vardır.”

Sabrın mükâfatı nedir?

Ayet-i kerimede:

إِنَّمَا يُوَفَّى الصَّابِرُونَ أَجْرَهُمْ بِغَيْرِ حِسَابٍ (الزمر: ١٠)

(*İnnemâ yüveffe’s-sàbirûne ecrahüm bi-gayri hisâb*) “Sabredenlerin mükâfatı hesaba, ölçüye gelmeyecek şekilde, fazla miktarda verilecek.” (Zümer, 39/10) buyrulmuş.

Allah çok verir. Sabredene mükâfatını bi-gayri hisâb, ölçüye sığmayacak kadar bol bol verir.

Demek ki, insanın başına belâ gelirse ne yapacak? Sabredecek.

(*Ve men cezia felehü’l-cezeu*) “Aksine kim de kabul etmez, sabretmez, telaş, itiraz ve reaksiyon gösterirse; ona da

sabırsızlığının karşılığı olarak hak ettiği verilir."

Allah bir kulu sevdi mi, belâlara uğratır. Sabreden derece kazanır, yükselir, iyi olur. Sabretmeyen de imtihanı kaybeder.

Bir keresinde Peygamber Efendimiz bir kadının yanından geçti ki feryâd ü figân ediyor, saçını başını yoluyor, göğsünü bağrını yumrukluyor. Birtakım insanlar böyle olaylarda çok acındığını, üzüldüğünü ifade eden aşırı reaksiyonlar, işler yapıyorlar. Peygamber Efendimiz onu uygun görmediği için o kadının yanına gitti, dedi ki:

"—Ey kadın, ey filanca! Böyle yapmazsan daha uygun olur. Allah'ın kaderine, takdirâtına sabretmen lazım. Başına bir üzücü bir olay, bir ölüm, bir kalım, bir sıkıntı gelmiş; ama sabretsen mükâfatın çok olur." deyince, kadın daha beter, şımarık bir tarzda:

"—Sen benim başıma ne geldi, biliyor musun ki bana böyle söylüyorsun? Benim belâmı dağlara yüklesen tahammül etmez..."

Kim bilir neler söylediyse, bir sürü laf söylemeye kalkınca, Peygamber Efendimiz hemen yanından sakince uzaklaşmış, gitmiş.

Arkadan gelenler kadının yanına gitmişler;

"—Yâ sen ne yaptın?"

"—E ne yaptım?"

"—Sana gelen, bu sözü söyleyen Peygamberdi."

"—Ya öyle mi? Peygamber mi?"

"—Sen ona edepsizce cevaplar verdin, karşılık verdin. 'Peki efendim. Peki yâ Resûlallah, senin hatırın için her şeye katlanırım.' demen lazımdı, demedin."

"—Eyvah! Ben onun Peygamberimiz olduğunu bilemedim, ondan biraz ölçüsüz hareket ettim." dedi.

Kadın koştu, dedi ki:

"—Yâ Rasûlallah! Ben senin Peygamber olduğunu bilemedim. tamam, sabredeceğim."

Peygamber Efendimiz o zaman diyor ki:[65]

---

[65] Buhàrî, *Sahîh*, c.I, s.438, no:1240; Müslim, *Sahîh*, c.II, s.637, no:926; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.II, s.210, no:3124; Tirmizî, *Sünen*, c.III, s.314, no:988; Neseî, *Sünen*, c.IV, s.22, no:1869; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.I, s.509, no:1596; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.130, no:12339; Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.272, no:2040; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.VI, s.222, no:6244; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.VI, s.176, no:3458; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VII, s.119, no:9702; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*,

اَلصَّبْرُ عِنْدَ الصَّدْمَةِ الْأُولٰى (خ. م. د. ت. ن. ه. حم. ط. طس. ع. هب. ق. عد. عن أنس ؛ ع. عن أبي هريرة)

(*Es-sabru inde's-sadmeti'l-ûlâ*) "Sabır, darbe ilk geldiği zaman gösterilir, sevap o zaman alınır." Yâni, "O ilk anda, insan kendisini tutmağa dikkat etmelidir. Böyle feryad ü figan etmemelidir."

Mükâfatı o zamandır. İş işten geçtikten sonra, "Tamam, sabrediyorum." demenin kıymeti kalmaz. İlk önce olacaktı.

Sana bir belâ, bir üzüntü geldiği zaman, bileceksin ki takdir eden Allah; sabredeceksin. İnsan;

"—Yâ Rabbi! Senin kaderine rızam var. Sen beni feraha çıkar. Üzüntümü feraha çevir. Bu sıkıntımı def eyle..." gibi dualar edecek.

Böyle dua ettiği zaman hayra eriyor; etmediği zaman fırsatı kaçırmış oluyor, bir eli boş gidiyor; hem o belayı çekmiş oluyor hem de mükâfatı alamamış oluyor. Daha fena... Nasılsa belâya çare yok, imtihan, Allah onu takdir etmiş. Halbuki sabretseydi kâr edecekti, fırsatı kaçırmış oluyor. Milli maçta galibiyet golü kaçmış oluyor.

Hadi bakalım, hay Allah... Futbolcular yerlere yatıyor, diz çöküyorlar, saçlarını başlarını yoluyorlar. Gol attığı zaman da birbirlerinin üstüne semaya kadar zıplıyorlar, çıkıyorlar.

"—Ne kahraman! Gol atmış!" diye...

Gol atamadığı zaman da yere diz çöküyor, saçlarını yoluyor, "ah vah!" diyor, sanki çok önemliymiş gibi... Ama mânevî bakımdan bir fırsat kaçtı mı millet öyle bir şey yapmıyor. Mânevî fırsatlar kaçtığı zaman milletin hiç aldırdığı yok; maddî bir gol fırsatı kaçsa

---

c.IV, s.65, no:6919; Abd ibn-i Humeyd, *Müsned*, c.I, s.362, no:1203; İbnü'l-Ca'd, *Müsned*, c.I, s.208, no:1368; Kudâî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.I, s.172, no:249; İbn-i Esîr, *Üsdü'l-Gàbe*, c.I, s.1477; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.III. s.356. no:799; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.III, s.99; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.352, no:7373; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.II, s.415, no:3842; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.X, s.453, no:6067; Ukaylî, Duafâ c.III, s.463, no:1519; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.272, no:6510, 6511; *Keşfü'l-Hafâ*, c.I, s.246, no:647; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.VII, s.355, no:6462 ve c.XIV, s.52, no:13769.

tamam...

Allah bize gönül gözümü açıp gerçekleri göstersin. Asıl kârları, asıl zararları anlatsın. Allah bize âfiyet, sıhhat, saadet, selamet versin. Ama dünya hayatının cilvesi olarak, "hayatın cilveleri" diyoruz ya, hayatın cilveleri oluyor işte bunlar, bir çeşit cilve, bu cilvelerin karşısında imtihanı kazanmayı nasip etsin. İmtihanı kaybetmemeyi nasip etsin.

Ben her zaman şöyle diyorum:

"—Yâ Rabbi! Mâlumun, ben senin zayıf bir kulunum. Beni zorlu imtihanlara uğratma!"

Belâ istemek olmadığından belâ istemiyorum:

"—Lütfunla, kereminle vereceğini sen yine sebepsiz, karşılıksız verirsin; ihsan eyle..." diye, öyle dua ediyorum.

Çünkü öyle dua etmek lâzım, âfiyet istemek lâzım. Ama hayatın cilvesi, kaderin cilvesi bir şey gelirse de erkekçe sabretsin. Kadın da olsa mertçe sabretsin. Kadın da olsa erkek de olsa herkes sabredecek.

"—Çok sevdiğim filancam öldü."

Ne yapalım? Herkes ölecek. Ölüm üzücü bir şey ama sabret, sevap kazan.

Fâtiha-i şerîfe mea'l-besmele!

22. 09. 1991 – İskenderpaşa Camii

12. KARDEŞLİKTE İNCELİKLER

Eùzü bi'llâhi mine'ş-şeytâni'r-racîm.

Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

El-hamdü li'llâhi rabbi'l-àlemîn… Hamden kesîran tayyiben mübâreken fih… Alâ külli hàlin ve fi külli hîn… Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidi'l-evvelîne ve'l-âhirîne muhammedini'l-mustafe'l-mahmûdi'l-emîn… Ve âlihî ve sahbihî ve men tebiahû bi-ihsânin ilâ yevmi'd-dîn…

Emmâ ba'dü, fa'lemû eyyühe'l-ihvân... Feinne efdale'l-hadîsi kitâbu'llàh... Ve efdale'l-hedyi hedyü seyyidinâ muhammedin salla'llàhu teàlâ aleyhi ve sellem... Ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ... Ve külle muhdesetin bid'ah... Ve külle bid'atin dalâleh... Ve külle dalâletin ve sàhibehâ fi'n-nâr... Ve bi's-senedi's-sahîhi'l-muttasıli ile'n-nebiyyi salla'llàhu aleyhi ve selleme ennehû kàl:

إِذَا أَحَبَّ اللهُ عَبْداً ، نَادَى جِبْرِيلَ : إِنِّى قَدْ أَحْبَبْتُ فُلاَنًا ، فَأَحِبَّهُ ؛ فَيُنَادِي فِي السَّمَاءِ ، ثُمَّ تُنْزَلُ لَهُ الْمَحَبَّةُ فِي أَهْلِ الْأَرْضِ ، فَذٰلِكَ قَوْلُ اللهِ تَعَالٰى: إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ سَيَجْعَلُ لَهُمُ الرَّحْمٰنُ وُدًّا (مريم:٩٦) وَإِذَا أَبْغَضَ اللهُ عَبْداً ، نَادَى جِبْرِيلُ: إِنِّي قَدْ أَبْغَضْتُ فُلاَنًا ، فَيُنَادِي فِي السَّمَاءِ ، ثُمَّ تُنْزَلُ لَهُ الْبَغْضَاءُ فِى الأَرْضِ (ت . حسن صحيح عن أبى هريرة)

(*İzâ ehabba'llàhu abden, nâdâ cibrîle: Ennî kad ahbebtü fülânen, feahibbehu; feyünâdi fi's-semâi, sümme tünzelü lehü'l-mahabbetü fî ehli'l-ardı, fezâlike kavlu'llàhi teàlâ: İnne'llezîne âmenû ve amilü's-sàlihati feyec'alu lehümü'r-rahmanü vüddâ. (Meryem, 19/96) Ve izâ ebgada'llàhu abden, nâdâ cibrîlü enni ebgadtü fülânen, feyünâdî fi's-semâi, sümme tünzelü lehü'l-bağdàu*

fi'l-ard.)

Sadaka rasûlü'llàh, fî mâ kàl, ev kemâ kàl.

Aziz ve muhterem kardeşlerim!

Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin selâmı, rahmeti, bereketi üzerinize olsun…

Peygamber SAS Hazretleri'nin mübarek hadis-i şeriflerinden bir demet okuyup izah etmek üzere namazdan sonra oturduk, toplandık. Rabbül-àlemîn cümle a'mâlimizi, ef'àlimizi rızasına uygun eylesin… Bizi sevdiği kullarından eylesin… Sevdiği işleri yapmaya muvaffak eylesin...

Bu hadis-i şerifleri okuyacağız, Efendimizin emirlerini öğreneceğiz, tatbik edeceğiz, sünnet-i seniyyeye göre yaşayacağız, unutulmuş olan sünnet-i seniyyeyi canlandırmış, tekrar mer'î ve mûcebiyle amel olunan bir hayat tarzı haline getireceğiz. Böyle yapanlara yüzlerce şehid sevabı var. Allah bizi o sevaplara erenlerden eylesin…

Bu hadis-i şeriflerin izahına başlamadan önce, başta Peygamber SAS Efendimiz'in ruh-i pâkine hediye etmek üzere, sonra onun mübarek âlinin, pâk ashabının ruhlarına hediye olsun diye; sonra onlara hüsn-ü ittibâ ile ittibâ eyleyip zamanımıza kadar İslâm aleminde yaşamış, hizmetler eylemiş olan sâdât ve meşâyih-ı turûk-u aliyyemizin, evliyaullahın, sàlihlerin, velîlerin ruhlarına hediye olsun diye;

Şu beldeleri Allah rızası için cihad eyleyip, mal ve canlarını feda eyleyip fethetmiş, bize emanet bırakmış olan Fâtih Sultan Muhammed Han (*aleyhi'r-rahmeti ve gufran*) Hazretleri'nin ruhu için ve onun evliya, mübarek insan olan ordusu mensuplarının ruhları için ve bu diyarları korumak için ondan sonra düşmanla nice nice savaşlar edip, şehid veya gazi olmuş olan şehidlerin, gazilerin ruhları için;

Hassaten beldemizde nâmı yürüyen Yûşâ AS'ın, adını bilmediğimiz diğer büyüklerimizin, enbiyaullahın, sahabe-i kiramın, mihmandar-ı peygamberî Ebû Eyyûb el-Ensàrî Hazretleri'nin ruhları için, sâir sahabe —yirmi otuz kadar sahabe olduğu rivayet ediliyor— ve mübareklerin ruhları için;

Şu camiyi bina edip hizmete sunmuş olan İskenderpaşa merhumun ruhu için, bu camiyi tekrar tekrar tamir etmiş,

genişletmiş olan, ki bu genişletmenin şerefi sizlerde de var… Sizler de bu cami şu oturduğumuz yerden ibaretken, bu camiyi sekiz misli genişlettiniz, istifade alanı sekiz misli, on misli büyüdü. Alt katlar, üst katlar, yan taraflar hizmete girdi, bahçeler cami oldu. Kümes olan yerler ibadet edilen yerler haline geldi. En şerefli hizmetleri yüklendi. Az veya çok hepiniz hizmet ettiniz. Cümlenizin ve geçmişlerinizin ruhları için;

Bu hadis-i şerifleri bize kadar nakil ve rivayet eylemiş bulunan alimlerin; bu okuduğumuz kitap (*Ramuzü'l-Ehadis*) ki, tekkemizin ana kitaplarındandır. Kitabını yazan Gümüşhaneli Hocamızın ruhu için, kendisinden feyz aldığımız mübarek Hocamız Muhammed Zâhid-i Kotku Hazretleri'nin ruhu için;

Uzaktan yakından dinlemeye gelmiş siz kardeşlerimizin ahirete göçmüş olan tüm sevdiklerinin, yakınlarının, geçmişlerinin, ecdâdının, ceddâtının, akrabasının, taallukatının ruhları için bir *Fatiha,* üç *İhlas-ı Şerif* okuyalım, öyle başlayalım, buyurun!

………………………..

a. Allah Bir Kulu Severse...

Metnini okuduğumuz hadis-i şerif *Râmûzü'l-Ehàdis*'in 25. sayfasındaki 6. hadis-i şeriftir. Efendimiz SAS'den Ebû Hüreyre RA rivayet etmiştir. Hadis alimi İmam Tirmizî'nin kitabında hasen ve sahih hadis diye geçmiştir.

İmam Tirmizî'nin diyarlarına gitmek nasip oldu birkaç hafta önce. Oralarda 1200. sene-i devriyesinin kutlamak için pankartlar, yazılar filan yazmışlar duvarlara... Nâmını sevgiyle, hürmetle yad ediyorlar. Allah şefaatlerine erdirsin. Mübarek alim kimseler⋯

Peygamber Efendimiz bu hadis-i şerifinde buyuruyor ki:[66]

إِذَا أَحَبَّ اللهُ عَبْدًا ، نَادَى جِبْرِيلَ : إِنِّى قَدْ أَحْبَبْتُ فُلاَنًا ، فَأَحِبَّهُ ؛

[66] Buhàrî, *Sahîh*, c.XVIII, s.468, no:5580; Tirmizî, *Sünen*, c.X, s.436, no:3085; Bezzâr. *Müsned*, c.II, s.478, no:8981; Beyhakî, *el-Esmâ ve's-Sıfat,* c.I, s.474, no:433; Ebû Hüreyre RA'dan.

Câmiü'l-Ehàdîs, c.II, s.194, no:1133.

فَيُنَادِي فِي السَّمَاءِ ، ثُمَّ تُنْزَلُ لَهُ الْمَحَبَّةُ فِي أَهْلِ الْأَرْضِ ، فَذٰلِكَ قَوْلُ

اللهِ تَعَالٰى: إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ سَيَجْعَلُ لَهُمُ الرَّحْمٰنُ

وُدًّا (مريم:٩٦) وإِذَا أَبْغَضَ اللهُ عَبْداً ، نَادَى جِبْرِيلُ: إِنِّي قَدْ أَبْغَضْتُ

فُلانًا ، فَيُنَادِي فِي السَّمَاءِ ، ثُمَّ تَنْزِلُ لَهُ الْبَغْضَاءُ فِى الأَرْضِ (ت .

حسن صحيح عن أبى هريرة)

RE. 25/6 (*İzâ ehabba'llàhu abden, nâdâ cibrîle: Ennî kad ahbebtü fülânen, feehibbehû; feyünâdi fi's-semâi, sümme tünzelü lehü'l-mahabbetü fî ehli'l-ardı, fezâlike kavlu'llàhi teàlâ: İnne'llezîne âmenû ve amilü's-sàlihati feyec'alu lehümü'r-rahmanü vüddâ. (Meryem, 19/96) Ve izâ ebgada'llàhu abden, nâdâ cibrîlü enni ebgadtü fülânen, feyünâdî fi's-semâi, sümme tenzilü lehü'l-bağdàu fi'l-ard.*)

(*İzâ ehabba'llàhu abden*) "Allah bir kulunu sevdi mi, (*nâdâ cibrîle*) Cebrâil AS'a der ki: (*Ennî kad ahbebtü fülânen*) 'Ben filanca kulumu sevdim, hoşuma gitti. Benim sevdiğim işleri yaptı, sevgimi kazandı, sevgime mazhar oldu. (*Feehibbehû*) Sen de onu sev!' diye emreder Cebrail AS'a, nidâ eder."

(*Feyünâdî fi's-semâi*) "O da semâya seslenir: Ey semâ ehli, Allah CC filanca kulu sevdi, haberiniz olsun, mâlûmunuz olsun gibi. (*Sümme tünzelü lehü'l-muhabbetu fî ehli'l-ard*) Sonra gök ehli sever de, yeryüzüne de o kimsenin sevgisi yayılır. Yeryüzündekiler de sever, yeryüzünde de nâmı yürür, yeryüzünde de sevgisi yayılır."

(*Fezâlike kavlü'llàhi teàlâ*) Bu Kur'an-ı Kerim'de şu ayet-i kerimede buyrulmuştur, onu ifade ediyor. Buyurmuş ki Allah-u Teàlâ Hazretleri ayet-i kerimesinde:

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ سَيَجْعَلُ لَهُمُ الرَّحْمٰنُ وُدًّا

(مريم:٩٦)

(*İnne'llezîne âmenû ve amilü's-sàlihati feyec'alu lehümü'r-rahmanü vüddâ.*) [İman edip de sàlih ameller işleyenlere gelince, onlar için çok merhametli olan Allah, bir sevgi yaratacaktır.] (Meryem, 19/96)

Yani iman etmişse, a'mal-i saliha işlemişse, Allah onlar için sevgi hasıl edecek. Nerede sevgi hasıl edecek? Melekleri arasında sevgi hasıl edecek; semâ ehli, göklerin ahalisi; bizim görmediğimiz, bilmediğimiz mübarek yaratıklar arasında ve yeryüzünde muhabbet hasıl edecek ayet-i kerimesidir.

Ama ayet-i kerimenin iki noktasına işaret etmek istiyorum:

1. (*İnne'llezîne âmenû*) İman edecek. Şartlardan bir tanesi, mü'min olacak bu. Mü'min kul olacak.

2. (*Ve amilü's-sàlihati*) Ve sàlih a'mal işleyecek. *Salih* demek; uygun, iyi demek. İyi işler yapacak, münasip işler yapacak. İmanına uygun düşen, kulluğa yaraşan, insanlar arasında hayırlı olan, yapılması cemiyete uygun düşen, insanların faydasına uygun düşen işler yapacak.

"—Bu adam bu işe sàlihtir." derler.

Yâni bu adam bu işin ehlidir demek; yakışır, yaraşır, uygundur demek.

Bu uygunluk başta, tabii, imanına uygunluk, Kuran'a uygunluk, hadise uygunluk, şeriata uygunluk, Allah'ın rızasına uygunluk. Ters istikamette olmamak, cemiyetin faydasına olmak gibi uygunluk. Genişletebiliriz zihnimizde…

Demek ki, sadece iman edenler demiyor; iman edenler dedikten sonra, imanının gereğine göre uygun, güzel, hayırlı, sàlih işler yapanlar diyor. Demek ki imanımız bizi hayırlı işlere sevk etmeli. İman ettikten sonra durmamalıyız, hayırlı işlerde koşturmalıyız, çalışmalıyız. Faaliyette bulunmalıyız.

Hani şairin birisi ne diyor:

Âyinesi iştir kişinin, lafa bakılmaz
Şahsın görünür rütbe-i aklı eserinde…

"İnsanın lafına bakılmaz, işine bakılır. Aynası, onun değerini gösteren ayna, işidir."

Laf, çok güzel··· Pazarda bol. Kamyon kamyon, tümen tümen bir

sürü laf; salata gibi. İş yok... Bakıyorsunuz yüz güzel, giyim güzel, tavır güzel, laf güzel, seviyorsunuz. İyi, maşallah, dur bakalım. Arkasından bakıyorsunuz, lafına uygun işi yok. Lafına aykırı işi var. Söz veriyor, sözünde durmuyor. Ahd ediyor, ahdini bozuyor veyahut lafına hiç uygun olmayan, ters ters, Allah Allah, ağzınız açık kalacak işler yapıyor.

O zaman, bir kere denersiniz, bazen en asil Arap atı bile bazen tökezler derler Araplar. Arap atı, çok kıymetli bir atmış, pahalı bir atmış ama, bazen Arap atı da tökezler derler. Eh, bir kere bir hata edince, dur bakalım dersiniz. Bir daha hata etti mi şüpheniz biraz daha artar. Bir daha hata etti mi, tamam dersiniz, o adamı boş ver, aldırma, palavracı dersiniz. Lafı var, işi yok filan dersiniz.

Hatta levha basmış, bir arkadaşın evine koymuşlar, gördüm. "Bir insanın namazı, orucu bile seni aldatmasın!" diyor. "İşine bak!" diyor. Yani namaz kılıyor ama belki seni kandırmak için kılıyordur, riya ile kılıyordur. Oruç tutuyor ama belki bir başka şeyi vardır. İşi nasıl adamın? Sen işine bak bakalım. İşi uygun mu? İşi Müslümanca mı? İşi dürüst mü? İşi güzel mi? Hak yiyor mu, yemiyor mu? Hile karıştırıyor mu, karıştırmıyor mu?

Bir kitapta okuduk. Diyor ki:

"—Adamın birisi var idi, sütüne su katar idi, sonunda sel geldi, sürülerini apardı."

Böyle anlatıyor eski bir kitapta. Şimdi sen satacağın süte su katarsın, sonra o su sel olur, dağdan iner, sürünü alır, götürür. Koyunun kendisini bile götürür. Değil sütü götürmek, sürüyü götürür. Haram bir girdi mi sermayenin tamamını götürür. Yani girdiği haram kadarını götürmez, bozar, hepsini götürür.

O bakımdan iman edecek bir Müslüman, iman etmiş bir insan, ondan sonra boş durmayacak; imanına uygun, Allah'ın rızasına uygun, Şeriat'e uygun, insanların menfaatine, insanların hayrına, İslam'ın güzel adına uygun çalışma yapacak.

Çalışma yapmıyor, laftan ibaret. Ben müminim, sen benim kalbime bak. Ben röntgen mütehassısı mıyım? Ben senin kalbine baksam ne anlayacağım? Dinlesem tak tuk tak tuk oradan ses geliyor, tamam, herkesin kalbinden tak tuk ses geliyor, tık tık ses geliyor. Bu bir şey değil ki. Senin işinden belli olacak.

Kalbi Allah bilir, niyetleri Allah bilir. Ben niyeti anlamam. Mümin, öteki mümini nasıl değerlendirir, hareketinden. Ben müminim diyor, pek ala kardeşim. Müminsen müminsin, Allah selamet versin deriz biz. Kalbi fesatmış, kalbinde hile varmış, yalan varmış, nifak varmış, küfür varmış, şirk varmış; onu Allah bilir ve cezasını verir, belasını bulur.

Onun için, iman eden ve uygun hareket eden, salih a'mâl işleyenlere Allah sevgi hasıl edecek. Nasıl sevgi hasıl edecek? İşte böyle:

"—Ey Cebrail, ben filanca kulumu sevdim, sen de onu sev!"

Allah-u Teàlâ emrediyor. Nida ediyor, emrediyor. O seviyor, sema ehline sesleniyor:

"—Ey sema ehli, Allah filanca kulu seviyor, siz de sevin!"

Ondan sonra yer ahalisine, yeryüzü ahalisine:

"—Ey yeryüzünün görünen görünmeyen varlıkları, çiçekleri, ağaçları, böcekleri, varlıkları; Allah filanca kulu seviyor, siz de sevin!"

Her şey sever. Her şey sever. Peygamber SAS Efendimiz'e minber yaptılar da, eskiden hurma kütüğünün üstüne çıkarak, sesi duyulsun diye, orada hutbe okurdu. Minber yaptılar, oraya koyunca, hurma kütüğünden bir cızıltı, bir sızıltı gelmeye başladı. Iıııııh… Nasıl ses çıkıyorsa… Efendimiz elini koydu, sakin ol diye, okşadı, o zaman sustu. Yani ben Efendime hizmet ediyordum, onun ayağının altında hutbe okumasına sebep oluyordum, şimdi ben bu hizmetten alındım diye sızıldanıyor yani. Peygamber Efendimiz'in emriyle bu kütük, minberin altına kazılan bir çukura gömüldü.

Uhud Dağı'nın üzerinde Peygamber Efendimiz SAS diyor ki:[67]

---

[67] Buhàrî, *Sahîh*, c.II, s.539, no:1411; Müslim, *Sahîh*, c.II, s.1011, no:1392; Ebû Humeyd es-Sa'dî RA'dan.

İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.IX, s.42, no:3725; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.II, s.255, no:1905; Taberânî, *Müsnedü'ş-Şâmiyyîn*, c.IV, s.11, no:2585; Buhàrî, *Târih-i Kebîr*, c.V, s.58, no:131; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.IV, s.224, no:1037; Ukaylî, *Duafâ*, c.II, s.308, no:889; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.VII, s.90, no:6467; Ukbe ibn-i Süveyd, babasından.

Kenzü'l-Ummâl, c.XII, s.485, no:34986; *Keşfü'l-Hafâ*, c.I, s.56, no:137; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.I, s.462, no:738.

أُحُدٌ جَبَلٌ يُحِبُّنا ونُحِبُّهُ (طس. عن أنس)

RE: 18/5 (*Uhudün cebelün, yuhibbünâ ve nuhibbühû.*) "Uhud öyle bir dağdır ki, o bizi sever, biz de onu severiz."

Hakikaten Medine'ye gidiyorsun, Uhud Dağı'na baktıkça insanın hoş oluyor hali. Güzel bir dağ… O da bizi sever diyor Peygamber Efendimiz.

"—Dağ insanı sever mi?"

Sen ne anlarsın? Sen sevgiden, maneviyattan ne anlarsın? Allah buyuruyor, ayet buyuruyor, hadis buyuruyor. Dağ da sever, taş da sever, ağaç da sever, çiçek de sever.

Şimdi biraz modern mecmualarda okuyunca, insan hayret ediyor. Bilmem bir ağacın altında cinayet işlenirse, ağaç irkilirmiş, yani kötü bir şey yapıldığı zaman. Evde karı koca kavga ederse, saksıdaki çiçekler üzülürmüş. Tesbit ediyorlarmış bilmem bilimsel metotlarla, aletlerle...

Tabii ya, bir sensin duygusuz olan. Bir sensin gözü kör olan. Her şeyin bir duygusu var. Taşın bile bir duygusu var da biz galiba taşa

hakaret ediyoruz, taş kalpli dediğimiz zaman bazı insanlara… Belki taş bile daha güzel.

وَإِنَّ مِنَ الْحِجَارَةِ لَمَا يَتَفَجَّرُ مِنْهُ الْأَنْهَارُ وَإِنَّ مِنْهَا لَمَا يَشَّقَّقُ

فَيَخْرُجُ مِنْهُ الْمَاءُ (البقرة:٧٤)

(*Ve inne mine'l-hicâreti lemâ yetefecceru minhü'l-enhâr, ve inne minhâ lemâ yeşşakkaku feyahrucü minhü'l-mâ'*) [Taşlardan öylesi var ki, içinden ırmaklar kaynar. Öylesi de var ki, çatlar da ondan su fışkırır.] (Bakara, 2/74)

Yâni o kâfirlerin kalpleri taştan da fena... Taş çatlar da içinden pınarlar çıkar. Hem de taştan çıkan pınarın suyu ne kadar güzel olur! Gayet güzel, gayet süzülmüş, son derece güzel memba suyu olur. Taş bile güzel ama kafirin kalbi ondan da fena... Onun için Allah sevmeyi nasip etsin, sevilmeyi nasib etsin… Sevmeyi, sevilmeyi nasib etsin… Allah'ın rızasını kazanmak için çalışmayı nasib etsin…

Bir büyük cömertliği var Rabbü'l-àlemîn'in ki muhterem kardeşlerim, Peygamber Efendimiz bize bildirmiş, fısıldamış "Hey, haberiniz olsun ey ümmetim!" gibilerden. Allah CC kim neyi isterse istediğini ona verir, sübhàna'llàh! İsteyene istediğini verir. Arayan Mevlâsını da bulur, belâsını da bulur. Belâ mı istiyorsun? Bulursun belânı… Mevlâ'yı istiyorsan, onu da bulursun ama sabredeceksin.

Arapçada bir söz var, buyruluyor ki:

من طلب شيئا وجد وجد

و من قرع الباب ولج ولج

Men talebe şey'en ve cedde vecede
Ve men karaa'l-bâbe ve lecce velece.

(*Men talebe şey'en ve cedde vecede*). "Kim bir şeyi isterse ve

istediği için gayret gösterirse, çalışırsa; istediğini bulur. muradına erer. (*Ve men karaa'l-bâbe ve lecce velece.*) Kim bir kapıyı çalarsa, ve ısrar ederse; kapıdan ayrılmazsa, durursa; kapı bir zaman sonra açılır. O kapıdan içeriye girer."

Kapıyı bekleyecek. Kapıyı çaldıktan sonra bekleyecek, dur bakalım, içeriden duyulacak, şey olacak, içerisi hazırlanacak.

"—Aman bir misafir geliyor, dur bakalım, kadınlar şu tarafa geçsin, erkekler bu tarafa…"

Azıcık bekle. Kapıyı çaldım, açılmadı. Hadi… Gidersen, biraz sonra kapı açılır, ya kim çaldı kapıyı? Dışarıya bakarlar, birisi çaldı, yok şimdi derler. Sabret be mübarek! Allah sabredenlerle beraberdir. Sabredecek yani; çalışacak, sabredecek. Allah bizi işte o güzel hallere nail eylesin…

b. Allah Biri Kuluna Buğzederse…

(*Ve izâ ebgada'llàhu abden*) "Allah bazen bazı kullarına da buğz eder, sevmez. Buğz ettiği zaman da, sevmediği zaman da, (*nâdâ cibrile*) Cebrail büyük melek, çok büyük melek, meleklerin en büyüklerinden, Cebrail AS'ye nida eder. Buyurur ki:

(*Ennî kad ebgadtü fülânen*) "Ben filancaya kızdım, buğz ettim, sevmedim o kulu der Rabbü'l-àlemîn. (*Feyünâdi fi's-semâi*) O da semaya seslenir: Ey semaların ahalisi! Allah-u Teàla Hazretleri filanca kulu, mahluku sevmiyor, bir kulu sevmiyor, haberiniz olsun. İsmi şu, cismi şu…"

(*Sümme tünzelü lehü'l-bağdàu fi'l-ard*) "Sonra yeryüzünde de onun için bir nefret, bir buğz, bir adavet yer ahalisi arasında da yayılır. Menfur bir kul olur, sevilmeyen bir kul olur." Nemrut gibi olur, Firavun gibi olur. Haman gibi olur, Kàrun gibi olur, Şeddat gibi olur. Namlı böyle, Allah'ın sevmediği namlı, tarihe geçmiş insanlar var, öyle olur.

Tabii bir de, başka hadis-i şeriflerden bildiğimiz, bir de Allah'ın gizli kulları vardır, kendisi bilir:

Bir hadis-i kudsîde Allah-u Teàlâ Hazretleri buyuruyor ki:[68]

---

[68] Gazâlî, *İhyâ*, c.IV, s.357.

أَوْلِيَائِي تَحْتَ قِبَابِي ، لاَ يَعْرِفُهُمْ غَيْرِي .

(*Evliyâî tahte kıbâbî, lâ ya'rifühüm gayrî*) "Benim sevgili kullarım, gelin çadırı gibi çadırlarımın içinde saklıdır; benden gayrı kimse bilmez."

Benim evliyaullahım vardır, sevdiğim dostlarım vardır ki, onlar hani gelinin çadırında, gelin otağında perdeler kapalı, dışarıdakileri göstermiyorlar. Herkes aman çadırın bir tarafı açılsa da içerideki gelini bir görsek… Yağma mı var, her tarafı kapalı? Göstermezler.

Öyle düğün çadırlarında gelinin saklandığı gibi benim evliyaullahım öyle saklı dururlar, bir kısmı. Benden gayrisi bilmez diyor. Benden gayri kimse onu bilmez diyor. Saklı kulları... Öylesi de olur. Onun için bize düşen edep, terbiye herkese hoş nazarla bakmak, her gördüğünü Hızır bilip ona göre ayağını denk almak, her gecesini kadir bilip gecesini ihya etmektir. Akıllıca olan hareket bu.

Hızır'ı görmek isteyen Hızır'ı görür, kadre ermek isteyen kadre erer. Cenneti isteyen cennete girer, cehennemi isteyen de belâsını bulur, cehenneme gider. Kimisi öyle edepsiz oluyor ki, öyle laflar söylüyor ki... Cehennem istenir mi dersin ama, sen gir şu insanların arasına ne deliler var, ne azılı zıpırlar var, divaneler var. Ne laflar söylüyor, başından takken havaya uçar o lafı duyunca; hop gider, hop gelir. Bu adamlar deli mi? Deli! Delilerden beter deli... Öyle acaip insanlar var. Allah bir insanın aklını almasın, Allah bir insanı şaşırtmasın. Öyle oluyor.

"—E hocam şimdi bir de bazı kâfirler var, müşrikler var, dansözler var, artistler var, filancalar var, falancalar var, onları da ahali seviyor."

Onların sevgisi aldatıcı, sahte. Sonra zaten insanların sevilmesi... İmanlılar sever, kâfir mümini sevmez ki. Peygamber Efendimiz'i seviyor mu kâfir? Sevmez. Fatih Sultan Mehmed Han'ı Yunanlılar sever mi? Sevmez! Doğru söyleyeni dokuz köyden kovarlar.

O kâfirin hükmü yok da, onları anmıyor bile. Kâfiri anmıyor bile... Evliyaullah taksimat yapmış, müminler dört tabakadır diyor, tabakalarını sayıyor, en yükseği àşık-ı sàdıklardır, àriflerdir. Ondan aşağısı, ondan sonra àbidlerdir; ondan sonra diye böyle sıralama yapıyor. Ötekiler solda sıfır, onların kıymeti yok ki. Onları almıyor. Onlar anılmaya değmez ki.

Onlar sirke sineği gibi diyor Peygamber Efendimiz bir hadis-i şerifte. Yani insan müminse kıymetlidir, insan imanlıysa insandır; öyle değilse sirke sineğidir. Ne demek o? Sirke sineği gibi kıymetsizdir. Sirkenin tasını mutfağa koy, üstüne bir sürü sinek gelir, uçuşurlar, kırmızımsı böyle, uçarlar uçarlar, bir iki gün beklet, bakarsın o masanın üstü sinek ölüsü dolmuş. Hepsi ölmüşler, biraz uçmuşlar, yaşamışlar, zayıf mahlûklar demek ki...

Sirke sineğine benzetiyor. Kıymeti yok, uçuşuyor, uçuşuyor, ölüyor, gidiyor filan. Kıymeti yok.

Kıymetli olan insan. İnsan nesli içinde kıymetli olan mümin. Müminler içinde kıymetli olan mümin-i kâmil, àşık-ı sadık; o olursa onun kıymeti var. O olmadı mı, ötekilerin zaten rey hakkı bile yok. Ötekiler solda sıfır, çizginin altında, tahte's-sıfır. Sıfırın altında

olduğu için onların kıymeti yoktur kardeşlerim. Allah bizi sıfırın altına düşürmesin…

Yani bir insanın, hiç olmazsa derdi Hocamız, tasavvufta mütmainne makamı denilen makama ulaşması lâzım! Nefsi emmâresi terbiye olacak, nefsi levvâme nefsi mülhemeye dönecek, nefsi mülheme nefsi mütmainneye gelecek. O zaman istikrarlı, sağlam, değişmez bir hale gelecek.

Tamam, işte bu mümin; böyle gelmiş, böyle gider. Değişmez. Hapse atsan değişmez. Diyarı küfre vazifeyle, elçilikle göndersen değişmez. Eza etsen değişmez, zenginlik versen değişmez. Neden? Mütmainne makamına ermiş, sağlam. Tamam, istikrarlı hale gelmiş. Allah o güzel makamlara erdirsin cümlenizi, cümlemizi…

c. Allah Sevdiği Kula Hayırları Nasib Eder

İkinci hadis-i şerif.

Ebû Said el-Hudrî'den Beyhakî rivayet etmiş, Rh.A. Diyor ki Peygamber Efendimiz SAS:[69]

إِذَا أَحَبَّ اللّٰهُ عَبْداً ، أَثْنٰى عَلَيْهِ سَبْعَةَ أَصْنَافٍ مِنَ الْخَيْرِ لَمْ يَعْمَلْهُ ؛

وَإِذَا سَخَطَ عَلٰى عَبْدٍ ، أَثْنٰى عَلَيْهِ سَبْعَةَ أَصْنَافٍ مِنَ الشَّرِّ لَمْ يَعْمَلْهُ

(ق. في الزهد عن أبي سعيد)

RE. 25/7 (*İzâ ehabba'llàhu abden, esnâ aleyhi seb'ate esnâfin mine'l-hayri lem ya'melhu; ve izâ sahita alâ abdin, esnâ aleyhi seb'ate esnâfin mine'ş-şerri lem ya'melhu.*)

(*İzâ ehabba'llàhu abden*) "Allah bir kulu sevdi mi, (*esnâ aleyhi seb'ate esnâfin mine'l-hayri*) onu yedi türlü hayırdan dolayı medh eder; (*lem ya'melhu*) daha yapmadan…"

Yapmaya muvaffak eder. O hayırlı işleri yapmaya onu muvaffak eder. Bir kulu sevdi mi, daha yapmadan yedi türlü hayırla kendisi

---

[69] Beyhakî, *Zühdü'l-Kebîr*, c.II, s.331, no:826; Ebû Saîd el-Hudrî RA'dan. *Kenzü'l-Ummâl*, c.XI, s.97, no:30771; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.II, s.190, no:1126.

medheder, meleklerine medh ettirir.

Ayet-i kerimede buyruluyor ki:

وَلَيَنصُرَنَّ اللهُ مَن يَنصُرُهُ إِنَّ اللهَ لَقَوِيٌّ عَزِيزٌ (الحج: ٤٠)

(Ve leyensuranna'llàhu men yensuruhû) [Allah, kendisine (kendi dinine) yardım edenlere muhakkak surette yardım eder. (*İnna'llàhe lekaviyyün azîz*) Hiç şüphesiz Allah, güçlüdür, galiptir.] (Hac, 22/40)

Kendisine iyi bağlanan, iyi hizmet veren kullarına yardım eder. Daha hayrı yapmadan, hayırdan dolayı medh eder ve hayrı yapmaya da muvaffak eder. İnâyet-i ilahiyyeye mazhar olmuş oluyor yâni.

(*Ve izâ sahita alâ abdin*) "Bir kula kızdığı zaman da, gazap ettiği zaman da, (*esnâ aleyhi seb'ate esnâfin mine'ş-şerri lem ya'melhu*) onu daha yapmamış olduğu yedi türlü şerle bahsini geçirttirir. O şerleri yapacak duruma düşürtür." Esrarı ilahi...

Bütün gaye, bütün iş Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin sevgisini kazanmakta… Hayatın gayesi ne, tasavvufun gayesi ne? Nedir böyle kitaplar, şiirler, ilahiler… Gaye ne? Bunun bir kısa yolu, kısa tarifi yok mu? Gayet kolay: Allah'ın sevgisini kazanmak.

Tasavvuf nedir? Allah'ın sevgisini kazanmak. O kadar. Allah'ın sevdiği kul olmak. Sen onu seveceksin, senin içinde bir aşkullah, muhabbetullah hasıl olacak; o da seni sevecek. Bu hasıl oldu mu tamam, murad hasıl olmuştur, ne mutlu öyle kimseye... Bütün çalışmalar hep onun hasıl olması için…

d. Sevdiğini Kardeşine Söyle!

Bundan sonraki hadis-i şerif,

Buhari'de, Ahmed ibn-i Hanbel'de, Tirmizi'de hasen, sahih hadis diye geçmiş, daha başka kaynaklarda geçmiş, Enes RA'dan rivayet edilmiş.

Peygamber SAS Efendimiz bizlere şöyle emrediyor:[70]

---

[70] Tirmizî, *Sünen*, c.VIII, s.406, no:2314; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.IV, s.130, no:17210; Hàkim, Müstedrek, c.IV, s.189, no:7322; Taberânî, *Mu'cemü'l-*

إِذَا أَحَبَّ أَحَدُكُمْ أَخَاهُ ، فَلْيُعْلِمْهُ أَنَّهُ يُحِبُّهُ (حم . خ . فى الأدب ، د . ت. حسن صحيح غريب ، وابن أبى الدنيا في كتاب الإخوان ، حب. ك. طب. وابن السني عن الْمِقْدَامِ بْنِ مَعْدِي كَرِبَ ؛ خ . في الأدب عن رجل من الصحابة ؛ هناد عن مجاهد مرسلا ؛ حب. عن أنس و عن ابن عمر)

RE. 25/8 (*İzâ ehabbe ehadüküm ehàhu, felyu'limhu ennehû yuhibbuhû.*)

(*İzâ ehabbe ehadüküm ehàhu*) "Sizden biriniz kardeşini seviyorsa, (*felyu'limhu ennehû yuhibbuhû*) onu sevdiğini gidip bildirsin!"

Kardeşi dediği, din kardeşi demek. Bir Müslüman kardeşini, bir din kardeşini sizden biriniz sevmiş, beğeniyor uzaktan uzağa. O zaman ne yapacak? Gidecek, selâm verecek, bildirecek sevgisini:

"—Kardeşim ben seni seviyorum!" diyecek.

İhya-i ulumda geçmişti ki, bir zat anlatıyor, gittim diyor Şam'daki, Dimaşk'taki mescide, baktım ki nur yüzlü bir insan konuşuyor, etrafında da bir kalabalık, herkes de onu zevkle, hayranlıkla dinliyor. Onu sevdim diyor, yanına gittim;

"—Yahu mübarek, sen kimsin? Ben seni çok sevdim." dedim diyor.

O da sordu:

"—Gerçekten mi sevdin? Hakikaten mi sevdin?"

Kebîr, c.XX, s.279, no:661; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VI, s.59, no:10034; Taberânî, *Müsndü'ş-Şâmiyyîn*, c.I, s.282, no:491; İbnü's-Sinnî, *Amelü'l-Yevm ve'l-Leyleh*, c.I, s.369, no:196; İbn-i Kànî, *Mu'cemü's-Sahabe*, c.VI, s.295, no:1698; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.IV, s.58, no:1675; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.VI, s.99; Şeybânî, *el-Âhâd ve'l-Mesânî*, c.IV, s.275, no:2440; Buhàrî, *Edebü'l-Müfred*, c.I, s.191, no:542; Mikdam ibn-i Ma'dî Kerb RA'dan

Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VI, s.489, no:9010; Kudàî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.I, s.446, no:765; Abdullah ib-i Ömer RA'dan.

Kudàî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.I, s.447, no:766; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.303, no:1197; Ebû Saîd el-Hudrî RA'den.

Kenzü'l-Ummâl, c.IX, s.24, no:24745; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.II, s.185, no:1115.

“—Evet, hakikaten sevdim.”

“—Tamam, o zaman bir mümin bir mümin kardeşini severse Allah da onu sever. Sana müjdeler olsun!” diyor.

Muhabbetten muhabbet hasıl oluyor. Allah-u Teàlâ Hazretleri’nin rızası kazanılıyor.

Bazı insanlar yapmıyor işte bu şeyi. Uzaktan uzağa seviyor, hiçbir hareket, hiçbir emare belli değil. Kaşları çatık, gözleri aşağıda. Adam kızıyor mu, seviyor mu belli değil. Olmaz ki. Müslüman biraz tatlı dilli olur, konuşkan olur, sokulgan olur, geçimli olur, geçinilebilen tipte bir insan olur.

Adam sabahleyin camiye geliyor diyelim, bir tip mesela. Kaşlar çatık, elinde baston. Bastonu kenara dayıyor, ayakkabıyı da kenara koyuyor, içeri giriyor, gayet ciddi. E güzel, tabii camide ciddi olması lazım insanın. Namaz kılınıyor, kaşlar çatık, gayet ciddi... Dua bitiyor, kaşlar çatık, gayet ciddi... Yine böyle aynı ciddiyetle, kaşlar çatık, gidiyor, pabucunu alıyor, değneğini alıyor, gidiyor. Kimse yanına yanaşamıyor değneği bana mı vuracak diye. Olmaz ki! Güleç yüzlü olacak.

Buyrulmuş ki:[71]

تَبَسُّمُكَ فِي وَجْهِ أَخِيكَ لَكَ صَدَقَةٌ (ت. عن ابى ذر)

(*Tebessümüke fî vechi ahîke leke sadakatün*) “Arkadaşının yüzüne tebessüm etmen, senin için sadakadır.”

Mü’min kardeşinin yüzüne tebessüm etmen, senin için sadaka vermek gibi sevaptır. Para vermek gibidir. Bak, ne kadar kolay! Arkadaşının, kardeşinin yüzüne tebessüm edeceksin. Tebessüm edersen sadaka gibidir, elini tutar musafaha edersen günahlar sapır sapır dökülür.

---

[71] Tirmizî, *Sünen*, c.VII, s.213, no:1879; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.II, s.287, no:529; Beyhakî, *Şuabü’l-İman*, c.III, s.220, no:3377; Taberânî, *Mu’cemü’l-Evsat*, c.VIII, s.183, no:8342; Bezzâr, *Müsned*, c.II, no:108, no:4070; Buhàrî, *Edebü’l-Müfred*, c.I, s.307, no:891; Taberânî, *Mekârimü’l-Ahlâk*, c.I, s.26, no:20; Deylemî, *Müsnedü’l-Firdevs*, c.II, s.70, no:2396; İbn-i Adiy, *Kâmil fi’d-Duafâ*, c.V, s.275; Ebû Zerr-i Gıfârî RA’dan.

Kenzü’l-Ummâl, c.VI, s.410, no:16305; *Câmiü’l-Ehàdîs*, c.XI, s.202, no:10571.

İnsanın hoşuna gider bazen. Sararmış, ağacın yaprakları. Sonbahar… Dibine gider, ağacı bir silkeler, sapır sapır sapır sararmış yapraklar aşağı dökülür. Hoşuna gider yani. Veyahut çöpçü süpürmekten kızıyor, aşağısı gene toprak dolmuş. Gidiyor, ağacı silkeliyor silkeliyor, iyice dökülsün de ondan sonra süpüreyim diye süpürüyor, bidona koyuyor. Yani sonbaharda ağacın dibi, yaprağın dibi kuruduğu zaman, yaprak sarardığı zaman dökülüyor.

Sonbahardaki yaprakların ağaçtan sapır sapır döküldüğü gibi, mümin müminin elini tutup da musafaha ettiği zaman günahlar dökülüyor. Yüzüne baktığı zaman, sadaka vermiş gibi sevap oluyor. İslam'ın güzelliğine bak! Bir Müslüman bir Müslümanı Allah rızası için sevince, Allah'ın sevgisi onların üzerine hak oluyor, vacip oluyor, tahakkuk ediyor, gerekli oluyor, Allah da seviyor. Sen onu seviyorsun, o seni seviyor, Allah da sizi seviyor.

İki kişi ortaklık kurduğu zaman, üçüncü ortak Allah CC Hazretleri… İltifat yoluyla bildiriyor ki:

"—İki kişi ortak olsa, üçüncüsü ben olurum. Birisi ötekisine hıyanet etmediği müddetçe üçüncü ortakları benim."

"—Sen kimsin?"

"—Efendim, ben işte Kayseri'den falanca… Bu da arkadaşım Ankara'dan filanca. Evet? İkimiz bir nalbur dükkânı açtık."

"—Maşallah… Niçin?"

"—İşte, mümin kardeşiz. Birbirimizi sevdik, seviyoruz. Allah rızası için, helâl kazanç kazanalım, hiç haram karıştırmayalım diye bir nalbur dükkânı açtık."

"—İyi, mübarek olsun! Üçüncü ortağınız kim?"

"—İki ortağız."

"—Hayır, üçüncüsü Allah CC."

"—Neden?"

İki kardeş bir araya geliyor. Birlikte hayır, feyiz, bereket olduğundan, Allah-u Teàlâ Hazretleri "İki kişi ortak olsa, üçüncü ortakları ben olurum!" buyuruyor.

Hem ticaret Peygamber Efendimizin mesleği olduğundan, hem muhabbet İslâm'ın şiarı olduğundan, üçüncü ortak Allah CC. Mânevî bir hayır ve bereket var.

"—Hudut, ölçü, sınır ne? Ne zamana kadar?"

"—Bir ortak ötekisine hıyanet edinceye kadar."

Hıyanet etmezse üçlü ortaklık devam ediyor.

Birisi ötekisinin haberi olmadan, kasadan 10.000 lirayı cebine soktu mu? Filanca yerle alışveriş yaptıktan sonra ortağına duyurmadı mı? Filanca alacakta, satışta; "Sen bu kadar yaz, ondan sonra şu kadar parayı da benim hesabıma filanca yere yatır!" dedi mi? Tamam, Allah CC ayrılıyor.

Hıyanet olan yerde, şirkette hıyanet olan, aldatmaca olan, haram olan yerde Allah'ın hayrı, bereketi kalmıyor muhterem kardeşlerim. Onun için, Allah bizleri birbirini seven, sayan, sevdiğini bildiren kimselerden eylesin... Her işi muhabbetle Allah'ın rızasına uygun yapanlardan eylesin… Allah'ın rızasını kazananlardan eylesin…

e. Muhabbeti Artıracak Şeyler

Müteakip, ondan sonraki hadis-i şerif de aynı konuda ama biraz daha ibarelerde değişme var, gelişme var. Dokuzuncu hadis-i şerif.

Bu da Mücâhid Rh.A'ten rivayet edilmiş, İbn-i Ebi'd-Dünyâ isimli alimin kitabında yazılı. Mürsel olarak yazmış, yani sahabe

ismi zikredilmeden gelmiş rivayet demek, ama hadis.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuş ki:[72]

إِذَا أَحَبَّ أَحَدُكُمْ أَخَاهُ فِي اللهِ ، فَلْيُعْلِمْهُ ، فَإِنَّهُ أَبْقَى فِي الأُلْفَةِ ، وَأَثْبَتُ فِي الْمَوَدَّةِ (ابن أبى الدنيا عن مجاهد مرسلاً)

RE. 25/9 (*İzâ ehabbe ehadüküm ehàhu fi'llâhi, felyu'limhu, feinnehû ebkà fil ülfeti, ve esbetu fi'l-meveddeti.*)

(*İzâ ehabbe ehadüküm ehàhu fi'llâhi*) "Sizden biriniz Allah yolunda edindiği kardeşini severse..."

Bak, demin yukarıda kısaydı. Kardeş diyordu ama ne olduğu belli değildi. Burada biraz netleşmiş ibare. Allah yolunda kardeş, yâni *ehun fi'llâhi*.

Bir insan ana babadan kardeş olabilir, tamam, bu bunun küçük biraderidir, ağabeysidir, anaları babaları aynı filanca deriz. Bir de birisi Kayserilidir, birisi Hataylıdır, ötekisi Erzurumludur ama Allah için kardeş olmuşlardır. Din kardeşliğidir, tarikat kardeşliğidir, ihvanlıktır, buna da *uhuvvet fi'llâh* derler, yani Allah yolunda kardeş olmak derler. Onu ifade ediyor Efendimiz.

"Bir Allah yolunda kardeşini sizden birisi sevmişse, (*felyu'limhu*) bu sevgisini ona gitsin, belli etsin. Yani ilan-ı aşk etsin, seviyorum kardeşim seni desin! Bak haberin olsun, ver elini, bir sarılsın boynuna filan, neyse. Bir musafaha etsinler, ben seni seviyorum desin, bildirsin yani.

"Çünkü..." diyor, izahı da var bu hadis-i şerifte: (*Feinnehû ebkà fil ülfeti*) "Çünkü böyle şeyler ülfeti, muhabbeti daha çok devam ettirir." Susarsa, belli etmezse nasıl devam edecek? Belli ederse, ifade ederse o zaman daha iyi oluyor. İkinci sebep: (*Ve esbetu fi'l-meveddeti*) "Sevgi daha sabit olur yani sağlam olur, devamlı olur."

Kendi kendine karşı taraftaki nereden bilecek böyle sevip sevmediğini? Gidip söyleyecek. Sevgisinin gereği olan işleri yapacak. Selâm verecek, halini hatırını soracak:

"—Nerede kaldın?" diyecek, "Çoluk çocuk nasıl?" diyecek, "İşin

---

[72] İbn-i Ebi'd-Dünyâ, *el-İhvân*, c.I, s.120, no:69; Mücâhid Rh.A'ten. *Kenzü'l-Ummâl*, c.IX, s.25, no:24747; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.II, s.186, no:1116.

nasıl?" diyecek, "Bir derdin var mı?" diyecek, "Hasta mısın, bugün benzini sarı gördüm, gözünü kanlı gördüm?" diyecek. "Ne oldu, gece uyuyamadın mı?" diyecek, filan. Yani dilbazlık yapacak, dilnüvazlık yapacak, hatır alıcı hoş şeylerle sevgiyi arttırmaya çalışacak.

f. Kardeşliğin Âdâbı

Onuncu hadis-i şerif:

Muaz ibn-i Cebel RA'dan bu hadis-i şerif. Peygamber SAS Hazretleri buyuruyor ki:

إِذَا أَحْبَبْتَ رَجُلاً ، فَلاَ تُمَارِهِ ، وَلاَ تُجَارِهِ ، وَلاَ تُشَارَّهُ ، وَلاَ تَسْأَلْ عَنْهُ أَحَداً ؛ فَعَسٰى أَنْ تُوَافِيَ لَهُ عَدُوًّا ، فَيُخْبِرَكَ بِمَا لَيْسَ فِيهِ ، فَيُفَرِّقَ مَا بَيْنَكَ وَبَيْنَهُ (ابن السنى ، حل. عن معاذ بن جبل)

RE. 25/10 (*İzâ ahbebte racülen, felâ tümârihî, ve lâ tücârihî, ve lâ tüşarrihi, ve lâ tes'elhü anhü ehaden; feasâ en tüvâfiye lehû aduvven, feyuhbiruke bimâ leyse fîhi, feyuferrika mâ beyneke ve beynehû.*)

Herhalde râvî Muaz RA'a hitaben söylemiş. Muaz RA, sevdiği sahabesidir. Yemen'e de kadı olarak gönderdi. Ona buyurmuş ki Peygamber Efendimiz:

(*İzâ ahbebte racülen*) "Bir adamı sevdin mi; (*felâ tümârihî*) münakaşa yapma!" Münakaşa, muhabbeti zedeler. Fikirler çatışır, iş kızışır, kafalar bozulur, sözler gittikçe keskinleşir, hiddetlenir. Tatsızlaşır iş. Münakaşaya girmeyeceksin. Pekiyi diyeceksin, arkadaşlık pekiyi demekle kaimdir.

Mehmed Zâhid Kotku Hocamız Rh.A öyle derdi:

"—Arkadaşlık, pekeyi demekle kaimdir."

Pekeyi, tamam. Biz iyi diyoruz şimdi, İstanbul şivesi; eskiden *eyi* derlerdi. Pekeyi demekle kaimdir, yani pekiyi diyeceksin, itiraz etmeyeceksin.

Yine Hocamız söylerdi ki, bir arkadaş öteki arkadaşa:

“—Kalk gidelim!” dese;

Öbürü de;

“—Nereye?” diye sorsa, bu arkadaşlığa sığmaz derdi.

“—Kalk gidelim!” diyor, ötekisi oturuyor, “Nereye?” diye soruyor. Hoşuna giderse gidecek, hoşuna gitmezse gitmeyecek. Böyle arkadaşlık mı olur? Arkadaşın kalk gidelim demiş. Hop kalkacak, yürüyüp gidecek. Münakaşa etmeyecek.

Arkadaşlık kıymetli bir şey. Allah arkadaş olunca seviyor, bunu koruyacak. Cam kavanozu korur gibi, bir güzel vazoyu korur gibi, bir elektronik cihazı korur gibi bu muhabbeti koruyacak, zedelemeyecek. Zedeleyecek şeyleri yapmayacak. Münakaşa çatışma demektir.

Elinde kırılacak şeyler varken çatışır mısın birisiyle? On tane yumurta almışsın bakkaldan, kese kağıdına koymuşsun, çarpışır mısın birisiyle? Böyle tutarsın, alimallah bir yere çarpmasın diye, çünkü yumurtaların hepsi kırılır. Sarısıyla akı, kabuğuyla bilmem nesi birbirine karışır, eve götüremezsin onu…

“—Kırılmaması için, arkadaşlığın bozulmaması için, münakaşa

etme!” diyor Muaz ibn-i Cebel RA’a…

İkincisi, (*Ve lâ tucârihî*) Bu cevirden geliyormuş. Ben demin şeddeli okudum, buraya şedde koymuşlar diye ama şeddeye lüzum yok. (*Ve lâ tucârihî*) “Ona cevretme, zulmetme, cevr ü cefa eyleme ona! Zulüm olacak şeyi yapma!”

Ben üniversite talebesiyken, Erenköy’den burada Edebiyat Fakültesi’ne gelip gitmek zor oluyordu. İbnü’l-Emin Mahmud Kemal İnal’ın vakıf olarak bıraktığı yurtta kaldım. Orada bazı arkadaşlar vardı. İki tane arkadaş gözümün önünde, ikisi de hemşehri, aynı ilden. Bir tanesi hafız, hocazade, imamzade, sülalesi hafız, dedesi hafızmış, kendisi hafız filan; ötekisi de onun ilinden bir başka arkadaş. Biz tahammül edemezdik. Cevrederdi daima:

“—Git, şunu getir. Pabucumu boya! Şunu yıka, al, gel!”

Aynı odada kalıyorlar. Ötekisi de onun seyisi gibi, hizmetçisi gibi pekiyi derdi. Biz dayanamazdık, yani cevrederdi. Gülerek, imtihan eder gibi cevr ü cefa ederdi. İşi cevr ü cefa. Emir, zahmet, meşakkat, hep böyle…

Tabii, Allah mütevazi olana daha yüksek makamlar verdi, daha iyi hale geldi. Tevazu eden, sabreden kazanıyor. Daha yüksek mevki verdi, izzet verdi, itibar verdi. Ötekisi de cevr ü cefasından dolayı kötü durumlara düştü. Allah onu da kurtarsın. İsim zikretmiyoruz ama, cevr ü cefanın sonu iyi olmuyor. Onun misali olarak hatırına geliyor insanın, ister istemez.

Şimdi eğer bir adamı sevdiysen onunla münakaşa etme, ona cevr ü cefa etme! (*Ve lâ tuşarrihî*) “Onunla şer ve zarar verecek şekilde bir mücadeleye girişme!”

“—Sen bana böyle yaptın, ben de sana gösteririm. Sen benim harmanıma zarar verdin, ben de senin harmanını yakarım. Ben senin ocağına incir dikerim. Ben sana gösteririm!”

Yani kötülük yapacak. İşler zıtlaştı. Unutamıyorum, gözümün önündeki sahnelerden birisi: Küçük çocukken bizim köye gittik. Bizim bir arkadaş da bizi onların bağına götürdü. Güzel; taşların, çamların aşağısında bir bahçe… Biz orada dolaşırken birisi önümüzden, öndeki yoldan, başı önünde hızlı hızlı yürüdü, gitti. Hatta biz ismiyle seslendik ama, o kadar başı dumanlıydı ki adamın, bizi duymadı. Hızlı hızlı gitti.

Akşam duyduk ki, o kestirme yoldan, öbür yoldan giden bir arkadaşın önüne geçmiş, kafasını odunla parçalamış. Yani hastanelik etmiş. Arkadaş ama bir zaman geliyor bıçaklaşıyorlar, kavgalaşıyorlar, kafa göz kırıyorlar, burun kanatıyorlar filan.

Böyle şey yok. İslam'da böyle bir şey yok. Yani sevdin mi bir adamı, sevdin. Münakaşa çıkartma, cevr ü cefa etme! İşi kavgaya, gürültüye, kafa kol kırmaya, yumruk atmaya getirme! Kavgaya dökme! Yani işi kavga hâline getirmeyecek Müslüman. Kavga, iki taraflı olur. Birisi kavgayı istemedi mi, kavga olmaz muhterem kardeşlerim. İlle iki taraf da kavgayı isterse, kavga o zaman olur. Tek kişiyle kavga olmaz.

Ne demek bu? Birisi kavgadan yan çizerse, onun kavga etmeye niyeti yoksa, o alttan alır, vazgeçer, cevap vermez, kavga olmaz. O diklenir, bu diklenir, nasıl olsa bizi ayırırlar diye o onun üstüne atlarsa, bu bunun üstüne atlarsa; aşağıdan tekme, yukarıdan yumruk derken birbirlerini alt alta işte… Ayıranlar da bir zaman sonra kendileri de birer yumruk yeyince ah, aman diye bir kenara çekilince, artık bundan sonra şeytanın işi artık. Bakalım nereye varacak bu kedilerin birbirleriyle kavgası gibi alt alta, üst üste yerlerde boğuşurlar.

Bu, İslam'ın usülü değil. İslam'da böyle bir şey yok. İslam'da işi bu noktaya getirmek yok. Neden? Münakaşa bile yok. Münakaşa zaten bunu öbür tarafa götürür. Münakaşa şiddetlendirir işi, öbür tarafa doğru öyle gider. Münakaşa bile etmeyince, pekiyi dedikten sonra, yumuşak olduktan sonra kavga olmaz.

Adamın birisini çok medh etmişler:

"—Çok güzel huylu bir adamdır." filan diye.

Birisi de de demiş ki:

"—Ben onun güzelliğini size gösteririm. Bakalım güzel huylu muymuş, değil miymiş görürsünüz."

Takılmış peşine adamın. Adam Cuma günü hamama gitmiş, eskiden her evde böyle su bulmak filan imkanı yok, hamamda sıcak su var… Dağın içinden çıkmış, güzel kurnalar, havuzlar filan peştamal vs. usulüme uygun, tesettürlü… Yıkanır, Cuma'ya giderdi eskiden insanlar. Şimdi el-hamdü lillâh herkesin evinde banyo var, duş var; sabah bir duş, akşam bir duş… Terli olduğu zaman, öğlen geldiği zaman bir duş… Kolay, ama eskiden öyle

değildi.

Hamama gitmiş, tabii peştamalini vermişler, tasını vermişler; o da lifini, sabununu almış, gitmiş bir kurnanın başına oturmuş. Kurna diyoruz yani çeşme… Önünde bir hazne var. Su orada ılıştırılacak, yıkanacak adam. Yıkanacak ama ötekisi de onun peşinden hamama girmiş, o da aynı şekilde tası, sabunu, lifi filan almış yanına, keseyi; dosdoğru bu adamın başına gitmiş:

"—Bana bak, kalk buradan!" demiş.

Şöyle bir bakmış:

"—Niye kalkacak mışım?"

"—Ben yıkanacağım burada…" demiş.

"—Pekiyi, öyle olsun." demiş adam, tası tarağı toplamış, kalkmış, gitmiş öbür kurnaya…

Hani *tası tarağı toplamak* tabiri buradan geliyor. Tas; kurnadan, hazneden suyu alıp dökmek için. Tarak, yıkanırken taranmak için. Tası tarağı toplamış, gitmiş öbür kurnaya. Malum hamamın muhtelif yerlerinde muhtelif kurnalar vardır. Birisi orada yıkanacak, ötekisi orada, ötekisi orada filan…

Şimdi adam bu sefer onun gittiği öbür kurnanın başına gitmiş:

"—Öbür kurnanın suyu iyi akmıyor, bu kurnada yıkanacağım, buradan kalk!" demiş.

"—Pekâlâ…" demiş, gene adam tası tarağı toplamış, başka tarafa gitmiş.

Öbürü onun arkasından tekrar gitmiş, tekrar kalkmış. Sonra demiş ki:

"—Yâhu pes doğrusu, maşallah! Hakikaten güzel huyun varmış senin. Seni medh ettiler de ben onun damarına basarım, güzel huyun da bir hududu vardır, bir zaman sonra sinirlenir; onun güzel huylu olmadığını gösteririm diye senin böyle üstüne üstüne, sataşa sataşa vardım, ama hakikaten güzel huyluymuşsun, tebrik ederim!" demiş.

Yani kavga iki kişiyle oluyor; birisi kavgayı istemeyince, tası tarağı toplayınca, ötekisi ne yapsın, yapamıyor bir şey… Tabii kardeşlikte bu daha önemli. Kardeşlikte kavganın çıkmaması için münakaşa bile etmeyecek. İtiraz etmeyecek, pekiyi diyecek, yumuşak davranacak, cevr etmeyecek, cefa etmeyecek. Ona zarar verici inatlaşmaya girişmeyecek.

Sonra, bir şey daha tavsiye ediyor Peygamber Efendimiz:

(V*e lâ tes'elhü anhü ehaden*) "Onun hakkında bir başka şahsa soru sorma!" Ne sorusu soracak? "Yahu ben Ahmed'le tanıştım, nasıl bilirsin bu adamı?" Denir ya, yani yoklama... Tanıştığı bir kimseyi filancadan sormak, bir başkasından... "Nasıl biliyorsun bu adamı?" filan... Sorma diyor Peygamber Efendimiz. Sorma!

Neden? (*Feasâ en tüvâfiye lehû aduvven, feyuhbiruke bimâ leyse fîhi*) "Belki, tesadüfen onun düşmanı olan birisine sormuş olursun soruyu. Onun bir düşmanına tesadüf etmiş olursun. O düşmandır da sana gerçeği söylemez, gerçek dışı şey söyler, düşmanlığından dolayı söyler. (*Feyuferrika mâ beyneke ve beynehû*) Seninle onun arasını açar. Aranızı açar, ahbaplığınızı bozdurur."

Sorma! Yani insan ayıp aramak için değil, ayıp görmemek için göz kapatacak. İslam'da böyle. Gıybet etmeyecek, kötülüğünü söylemeyecek.

"—Adamda hakikaten kötülük var, niye söylemeyecek mişim?"

Kötülüğü örteceksin, çünkü sen örtersen, Allah da senin ruz-i mahşerde kusurunu örter.

“—Adam sahtekâr, hırsız, dolandırıcı. Geçenlerde beni dolandırmıştı, bu sefer de bunun yanına yanaşmış, bu tüccarı da dolandıracak.”

Ha, o ayrı. İş konusunda, aldatma konusunda, böyle sahtekârlık konusunda o zaman söylenir. O zaman gidersin, söylersin. Kardeşim, bu şahıs senin bildiğin gibi değildir, bana şöyle etti, filancaya böyle etti, falancaya böyle etti, o zaman denilir.

Bunun dışında filancayı nasıl bilirsin diye bile sorma, belki düşmanına rastlarsın, o da kötüler, muhabbetiniz bozulur diyor.

Mümin müminin kusurunu araştırmaz. Kusurlarını örtmeye çalışır. Kusur örtmek İslam’ın vasıflarından birisidir. Olan kusuru örtecek. Hz. İsa AS buyurmuş ki bir kardeşiniz uyuyor olsa, üstü açılmış olsa, avret mahalleri görülecek gibi bir hale gelmiş olsa ne yaparsınız? Uyuyor, farkında değil, uyurken ayağını bir atmış, şimdi nâmahrem yerleri görünecek bir hale gelmiş. Örtüsü kaymış. Mesela ihramda oluyor ya bazen, hani hacda, umrede filan olabilir böyle şeyler. Ne yaparsın?

Örtüsünü çekiverirsin, örtüverirsin görünmesin diye. İşte öyle olacak. Setredecek, örtüverecek kardeşinin ayıbını. Eğer o ayıbın düzelmesini istiyorsa Allah’a dua edecek, bu kardeşimi bu ayıptan kurtar diye. Gidip bildirecek:

“—Kardeşim ben sende böyle bir kusur gördüm, bunu bırak! Kimseye söylemedim ama yapma!” filan diye bildirecek.

g. Günah İşledin mi, Hemen Tevbe Et!

Bir hadis daha okuyalım inşallah.

Enes RA’dan, 11. hadis-i şerif. Peygamber SAS buyuruyor ki:[73]

إِذَا أَحْدَثْتَ ذَنبًا ، فَأَحْدِثْ عِنْدَهُ تَوبَةً ؛ إِنْ سِرًّا فَسِرًّا ، وَإِنْ عَلاَنِيَةً فَعَلاَنِيَةً (الديلمى عن أنس)

---

[73] Beyhakî, *Zühd*, c.II, s.473, no:967; İbn-i Hibbân, *Sikàt*, c.II, s.110; Muaz ibn-i Cebel Ra’dan.

Kenzü’l-Ummâl, c.IV, s.220, no:10248; *Câmiü’l-Ehàdîs*, c.II, s.200, no:1143.

RE. 25/11 (*İzâ ahdeste zenben, feahdis indehû tevbeten; in sirren fesirran, ve in alâniyeten fealâniyeh.*)

(*İzâ ahdeste zenben*) "Sen bir günah işledin mi, (*feahdis indehû tevbeten*) hemen bir tevbe yap!"

Bir günah işledin mi, hemen bir tevbe yap! Yeni bir günah işledin mi, hemen yeni bir tevbe yap! Çünkü bu insanoğlu hata edici bir mahlûktur, zavallıdır, kusurludur, eksiklidir, bakarsın yanılır, günah işleyiverir.

"—E Müslüman günah işler mi?"

İşleyebilir. Şeytan var, nefis var, dünya var, zaaflar var, hırs var, tamah var filan derken bir hata işleyiverir, gözü kayıverir, uzanıverir, olmadık bir şeyi yapıverir. Hah, bir günah işledi mi bir insan, ne yapacak? Hemen, günah işlediğini anlar anlamaz hemen bir tevbe, hemen bir tevbe…

(*İn sirran fesirran*) "Gizli bir günah işlemişsen, tek başına, odadayken, kimsenin bilmediği, görmediği bir yerde bir günah işlemişsen; gizli bir tevbe yap! (*Ve in alâniyeten fealâniyeh*) Aşikâre bir günah işlemişse, herkesin gördüğü bir şekilde; aşikâre bir tevbe yap o zaman."

Bazen insan herkesin gördüğü bir yerde bir hata yapıyor.

“—Hay Allah, niye yaptım ben bunu? Tevbe estağfirullah... Yine hata ettim.” diye hemen pişmanlığını başkasına da duyuracak. Çünkü günahı başkası gördü. Günah aleni işlendi, tevbeyi de herkes duyacak. Bu işe pişman oldum filan diye söylemesi gerekiyor muhterem kardeşlerim!

h. Kim Müslümanlığını Güzel Eylerse

Hava sıcak, benim alnımı silen arkadaşlarım var ama herkesin alnını silecek arkadaşı yok. İsterseniz bir tane daha okuyup bırakalım.

Ahmed ibn-i Hanbel, Buhàrî ve Müslim (*rahmetu'llàhi aleyhim ecmaîn*) bu hadis-i şerifi Ebû Hüreyre RA'dan rivayet etmişler.

Buyuruyor ki Peygamber Efendimiz SAS:[74]

إِذَا أَحْسَنَ أَحَدُكُمْ إِسْلَامَهُ ، فَكُلُّ حَسَنَةٍ يَعْمَلُهَا تُكْتَبُ لَهُ بِعَشْرِ أَمْثَالِهَا ، إِلَى سَبْعِ مِائَةِ ضِعْفٍ ؛ وَكُلُّ سَيِّئَةٍ يَعْمَلُهَا تُكْتَبُ لَهُ بِمِثْلِهَا ، حَتَّى يَلْقَى اللهَ (حم. خ. م. عن أبى هريرة)

RE. 25/12 (*İzâ ahsene ehadüküm islâmehû, feküllü hasenetin ya'melühâ tüktebü lehû bi-aşri emsâlihâ, ilâ seb'i mieti dı'fin; ve küllü seyyietin ya'melühâ tüktebü lehû bi-mislihâ, hattâ yelka'llàh.*)

(*İzâ ahsene ehadüküm islâmehû*) “Sizden biriniz Müslümanlığını güzelleştirdi mi, istikrarlı, güzel bir Müslümanlık seviyesine getirdi, rayına oturttu mu, iyi bir Müslüman oldu mu… (*Feküllü hasenetin ya'melühâ tüktebü lehû bi-aşri emsâlihâ, ilâ seb'i mieti dı'fin*) yaptığı her iyiliğe ya on misli fazlasıyla sevap verir Allah, ya da yedi yüz misline kadar daha büyük bir sevap verir. Yani bire bir vermez, bire on veya bire yedi yüz verir.”

---

[74] Buhàrî, *Sahîh*, c.I, s.73, no:40; Müslim, *Sahîh*, c.I, s.321, no:185; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.317, no:8201; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.I, s.465, no:228; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.V, s.389, no:7046; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.VII, s.271; Beyhakî, *el-Esmâ ve's-Sıfat*, c.I, s.131, no:120; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.I, s.69, no:266; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.II, s.200, no:1146.

(*Ve küllü seyyietin ya'melühâ tüktebü lehû bi-mislihâ*) "İşlediği her hataya da bir günah yazar. (*Hattâ yelka'llàh*) Allah'a kavuşuncaya kadar bu böyledir."

İyiliğe on misli sevap yazar veya yedi yüz misli sevap yazar da günah işlemişse, seyyie, hata işlemişse ona sadece bir yazar. Günaha bir yazıyor ama iyiliğe on veya yetmiş veya yedi yüz veya bazen daha fazla verebiliyor.

Burada şart neymiş?

Peygamber SAS Efendimizin söylediği: (*İzâ ahsene ehadüküm islâmü*) "Sizden biriniz Müslümanlığını güzel bir hale getirdiği zaman" demek. Yâni istikrarlı, iyi niyetli, iyi bir Müslüman olma yolunda rayına oturmuş, güzel bir Müslüman olduğu zaman durum böyle oluyor.

Allah-u Teàlâ Hazretleri bizi Müslümanlığı güzel ifa eden, işi yoluna koyan, rayına oturtan, dengeli, güzel bir tarzda yapan Müslümanlardan eylesin… Allah'ın sevdiği işleri yapmaya muvaffak eylesin...

Sevdiği kullarla dost eylesin… Sevgisini nasib eylesin… Gök ehline, yer ehline, meleklere bizi sevdirsin… Yolunda daim, zikrinde kàim eylesin… Ümmeti Muhammed'e nâfî ve faydalı eylesin… Huzur-u izzetine sevdiği, razı olduğu kullar olarak varmayı nasib eylesin…

Fâtiha-i şerife mea'l-besmele!

29. 09.1991 – İskenderpaşa Camii

13. ALLAH'IN TAKSİMİNE RAZI OLMAK

Eùzü bi'llâhi mine'ş-şeytâni'r-racîm.
Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.
El-hamdü li'llâhi rabbi'l-àlemîn… Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ senedinâ muhammedin ve âlihî ve sahbihî ecmaîn… Ve men tebiahû bi-ihsânin ilâ yevmi'd-dîn.

Emmâ ba'dü, fa'lemû eyyühe'l-ihvân... Feinne efdale'l-hadîsi kitâbu'llàh... Ve efdale'l-hedyi hedyü seyyidinâ muhammedin salla'llàhu teàlâ aleyhi ve sellem... Ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ... Ve külle muhdesetin bid'ah... Ve külle bid'atin dalâleh... Ve külle dalâletin ve sàhibehâ fi'n-nâr... Ve bi's-senedi'l-muttasıli ile'n-nebiyyi salla'llàhu aleyhi ve selleme ennehû kàl:

إِذَا أَرَادَ اللهُ بِعَبْدٍ خَيْراً ، أَرْضَاهُ بِمَا قَسَمَ لَهُ ، وَبَارَكَ لَهُ فِيهِ

(الديلمى عن يزيد بن عبد الله)

RE. 27/2 (*İzâ erâda'llàhu bi-abdin hayran, erdàhu bimâ kaseme lehû, ve bâreke lehû fîhi.*)
Sadaka rasûlü'llàh, fî mâ kàl. ev kemâ kàl.

Aziz ve muhterem kardeşlerim!

Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin selâmı, rahmeti ve bereketi üzerinize olsun… Rabbim Teâlâ hazretleri dünya ve âhiretin hayırlarına cümlenizi nâil eylesin… Cennetiyle cemâliyle müşerref eylesin…

Peygamber SAS Efendimiz'in mübarek sözleri, ehâdîs-i şerîfesi, sünnet-i seniyyesi, başımızın tâcı ve dinimizin aslı ve esasıdır. Onları okuyarak dinimizi öğreniyoruz.

Peygamber Efendimiz'in yolundan başka yol yoktur. Sünnet-i seniyyenin dışındaki bid'at yolları insanın mahvolmasına sebep olurlar.

Yol; sünnet-i seniyye, Efendimiz'e hüsn-i ittibâ yoludur. Onun için hadîs-i şerîfleri okuyup izah ediyoruz. Hadislere uymayı planlıyoruz. Niyetimiz o. Rabbimiz bizi Peygamber Efendimiz'in

yolundan ayırmasın, şefaatine nâil eylesin, cennette bizleri ona komşu eylesin…

Bu hadîs-i şerîflerin izahına başlamazdan önce, Peygamber-i zîşan Efendimiz'in mübarek rûh-i pâkine biz aciz, naçiz ümmetlerinden birer hediye-i Kur'aniyye olsun diye ve onun mübarek âlinin, ashâbının, etbâının ruhlarına hediye olsun diye ve hassaten Efendimiz'in irşad vazifesini ondan sonra, (*El-ulemâ-u vereseti'l enbiyâ*) hadîs-i şerîfine uygun olarak devam ettiren mürşidlerimizin, meşayih-i vâsılînimizin, sâdât-ı turuk-ı aliyyemizin, sahâbe-i kirâm (*rıdvanu'llàhi teàla aleyhim ecmaîn*) hazerâtından hocamız Muhammed Zâhid-i Bursevî'ye kadar güzeran eylemiş olan cümle turuk-ı aliyyemiz mensuplarının ruhlarına hediye olsun diye;

Okuduğumuz kitabı cem ve telif eylemiş olan Gümüşhaneli Ahmed Ziyâüddin Efendimizin ruhuna hediye olsun diye; bu hadisleri ona kadar rivayet etmiş olan hadis âlimlerinin, râvilerinin ruhlarına; bu hadislerin bize kadar ulaşmasına hayrı, emeği, zahmeti geçmiş olan mübarek insanların ruhlarına hediye olsun diye;

Bu beldeleri Allah yolunda cihad ederek, mallarını canlarını vererek, seve seve feda ederek fethedip bize emanet bırakmış olan fatihlerin, şehidlerin, gazilerin —başta Fatih Sultan Mehmed Hân olmak üzere— ruhlarına hediye olsun diye;

İçinde ibadet ettiğimiz, vaazı verdiğimiz şu İskenderpaşa Camii'inin bânisi mübarek İskender Paşa'nın ruhuna ve bu camiyi bu asra kadar, günümüze kadar hizmette tutan, tamirini, tecridini, tevsiini yapan, genişleten hayır sahiplerinin ruhlarına hediye olsun diye ve bu camiden güzeran eylemiş olan din görevlilerinin, imamların, hatiplerin, vaizlerin, müezzinlerin, kayyımların ruhlarına hediye olsun diye;

Uzaktan yakından bu hadîs-i şerîfleri dinlemeye gelmiş olan siz kardeşlerimizin de ahirete göçmüş olan tüm sevdiklerinin ve yakınlarının ruhlarına nizden birer hediyye-i Kur'aniyye olsun diye; -bunlar geçmişler için-

Biz yaşayan mü'minler de Rabbimizin rızası yolunda yaşayalım, Efendimiz'in sünneti yolunda yürüyelim, dünyamız da, ahiretimiz de mamur olsun, Allah-u Teàla Hazretleri bizi iki cihan saadetine nail eylesin diye buyurun bir Fâtiha, üç İhlâs-ı Şerîf okuyalım,

ruhlarına bağışlayıp öyle başlayalım.

…………………………

a. Rızıkta Taksime Razı Olmak

Bugünkü okuduğum hadîs-i şerîfler *Râmûzü'l-Ehâdîs* kitabının 27. sayfasının 2 hadîs-i şerifi ve devamıdır.

Ebû Hüreyre RA'dan; Deylemî Müsnedü'l-Firdevs kitabında kaydetmiş. Bu hadîs-i şerîf rızık ve rızka müteşekkir olmak, rızk-ı maksûme razı olmak hakkında.

Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:[75]

إِذَا أَرَادَ اللهُ بِعَبْدٍ خَيْراً ، أَرْضَاهُ بِمَا قَسَمَ لَهُ ، وَبَارَكَ لَهُ فِيهِ

(الديلمى عن يزيد بن عبد الله)

RE. 27/2 (*İzâ erâda'llàhu bi-abdin hayran, erdàhu bimâ kaseme lehû, ve bâreke lehû fîhi.*)

(*İzâ erâda'llàhu bi-abdin hayran*) "Allah (*celle celâlühû ve amme nevalühû ve lâ ilâhe gayrühû*) Hazretleri bir kulun hayrını istedi mi, murad etti mi; şu kulum hayra ersin, hayra mazhar olsun, hayırlara gark olsun diye; (*erdàhu bimâ kaseme lehû*) kendisine taksim ettiğine onun gönlünü razı kılar, itirazcı etmez."

Mâlum, rızıkları kullarına Rezzâk-ı âlem olan Allah veriyor. Biz kendimiz her şeyi kazanıyoruz, alıyoruz sanıyoruz ama her çalışan istediğini alabiliyor mu? Herkes zengin olabiliyor mu, istediğini yiyebiliyor mu? Yedirten Allah, veren Allah, nasib eden Allah. Taksim öyle olmuş.

Nasibse gelir Hint'ten Yemen'den;
Nasib değilse düşer gider çenenden.

Ağzına götürürken düşer, topraklandı, yiyemezsin. Veya evine ciğeri götürürken bir çaylak gelir; dalış yapıp elinden ciğeri —

---

[75] Abdullah ibn-i Mübarek, *Zühd*, c.I, s.32, no:127; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.244, no:946; Yezid ibn-i Abdullah RA'dan.

Câmiü'l-Ehàdîs, c.II, s.255, no:1248.

Nasreddin Hoca'nın elinden— kaptığı gibi kapar götürür. Nasibse olur, nasib değilse olmaz. Ve bunu biliyoruz ki biz, İlâhî bir planla Allah kullarına taksim etmiş. "Şu kulumu yarattım, şu rızıkları nasib ettim." diye rızıklar da belli, rızıklar da taksim edilmiş.

Kimine az kimine çok. Her şey tıkır tıkır, fabrikasyon, Fruko şişesi gibi eşit değil, farklı. Kimine az kimine çok. Rabbü'l-âlemîn'in hikmeti bu, biz bilemeyiz. Muhakkak ki dünyanın düz olmayıp da dağlık, ovalık, denizlik olmasında da pek çok faydalar var.

Eğer bize kalsaydı, muntazam olsun diye dünyayı dümdüz yapardık, beton dökerdik, ortalık da mahvolurdu. Ama Allah, dağ yaratmış, ova, nehir, ağaç, çiçek, çöl yaratmış. Hepsi güzel, neylerse güzel. Ne eylemişse hepsi güzel, hepsi hikmetli, hepsi yerli yerinde.

Rızkı da gayr-i mütesâvi olarak taksim etmiş. Şuna on, buna bir, ötekine bin vermiş. İyi kullarına mı çok rızık vermiş, yoksa kötü kullarına mı?

En kötü kullarına çok verdiğini görüyoruz. Firavun, Mısır mülküne sahip olmuş, Allah'ın azılı düşmanı:

"—Sizin benden başka Rabbiniz yok, başkasına taparsanız sizin kellenizi uçururum, bacaklarınızı keserim, kollarınızı çaprazlama kopartırım." diyen bir alçak.

أَلَيْسَ لِي مُلْكُ مِصْرَ وَهٰذِهِ الْأَنْهَارُ تَجْرِي مِنْ تَحْتِي (الزخرف:٤٣)

(*E leyse lî mülkü misra ve hâzihi'l-enhâru tecrî min tahtî*) "Şu benim sarayımın aşağı taraflarından akıp giden nehirler, tüm Mısır'ın mülkü benim değil mi?" (Zuhruf, 43/51)

Şu koca Mısır arazisi benim değil mi? Ayaklarımın altından şarıl şarıl akan şu nehirler benim değil mi?" diye söylediğine ve Kur'ân-ı Kerîm'in ayetinde okuduğumuza göre, mülkü çok.

Karun'un hazineleri hakkında:

اِنَّ مَفَاتِحَهُ لَتَنُوأُ بِالْعُصْبَةِ اُولِى الْقُوَّةِ (القصص:٧٦)

(*İnne mefâtihahû letenûü bi'l-usbeti uli'l-kuvveti*) "Hazinelerinin, kapılarının, sandıklarının anahtarlarını bir kavim zor taşıyordu."

Öyle zengin ki, hazinelerini koyduğu odaların anahtarlarını, sandıkların anahtarlarını bir topluluk zor taşıyordu. Arkasından neredeyse kamyonet götürmesi gerekiyordu. O zaman kamyonet yoktu ama anahtarları tek bir insan taşıyamıyordu, bir grup insan taşıyordu. Demek ki o kadar çok anahtar. Ama Karun, Allah'ın sevmediği insan. Firavun, Allah'ın sevmediği insan. Nemrut; o da bir hükümdar, o da Allah'ın sevmediği bir insan…

Allah, malı çok olanı, daha çok seviyor, malı az olanı ise hiç sevmiyor demek doğru değil. Böyle bir ölçü olmadığını biliyoruz. Tarihe, etrafımıza bakıyoruz; bazen kâfirlerin çok daha zengin olduğunu, pek çok yerde görüyoruz, Allah'ın en sevgili kulu, evliyâullah, ak sakallı, nur yüzlü insanın da açlıktan belinin iki kat olduğunu ve karnının sırtına yapışmış olduğunu biliyoruz.

Okuduğumuz hadisi rivayet etmiş olan Ebû Hüreyre RA günlerce aç kalmış, öyle aç kalmış ki karnı sırtına yapışmış. Böyle karnı iç tarafa oyuk, yapışmış, zavallıcık. Yemeye yemeye dermanı da kalmamış, yığılmış kalmış bir yere, açlıktan.

Kim? Peygamber Efendimiz'in sahabesi…

Bırakalım sahabesini (*rıdvanu'llàhi aleyhim ecmaîn*), Peygamber Efendimiz eve gelir sorardı:

"—Yiyecek bir şey var mı?"

"—Var yâ Rasûllallah, yarım tas süt var!"

"—Ee! Getirin içeyim."

İçerdi, tamam… Hani baklava börek, kaymaklı kadayıf, meyveler, köfteler, kızartmalar, hani domates salataları, hani iştahı arttırsın diye şunlar, bunlar, meyve suları? Nerede?

Allah'ın Peygamberi, en sevgili kulu. Bazen de gelir sorardı:

"—Evde bir şey var mı?"

"—Yok yâ Rasûllallah."

"—Ben de zaten oruç tutmayı aklımdan geçiriyordum, oruç tutmaya meyyal idim. Hadi oruç tutuvereyim." derdi.

O aç mide üzerine bir de oruç tutardı Efendimiz. Seyahatte oruç tutardı, her zaman çok oruç tutardı.

"—Siz, benim gibi yapamazsınız, benim gibi yapmayın!" diye de etrafına tavsiye ederdi. "Dayanamazsınız." derdi.

Çünkü Peygamber Efendimiz'in her şeyi çok müstesnaydı. Vücudu da çok kuvvetliydi. Erkekliği tam erlik idi. Sıhhati tam sıhhat idi. Kuvveti tam kuvvet idi. İbadeti de öyle idi, kimse güç yetiremezdi.

Peygamber Efendimiz aç kalmış bir gün; gece uyku uyuyamamış, dışarıya çıkmış. Evde de bir şey yokmuş. Karanlıkta yürüyor. Bir karaltı ile karşı karşıya gelmiş.

"—Kim o?" diye sormuş.

Ebû Bekr-i Sıddîk Efendimiz imiş.

"—Yâ Ebû Bekir, gecenin bu saatinde seni dışarıya çıkartan neydi? Napıyorsun herkesin uyuduğu bir saatte dışarıda?"

"—Yâ Rasûllallah, evde yiyecek, içecek bir şey yoktu da, uyku tutmadı ondan dışarıya uğradım böyle."

Ebû Bekr-i Sıddîk Efendimiz, bilmem kaç bin altını olan insan. İslâm'a girdiği zaman, Kureyş'in en zenginlerinden olan insan. Evinde yiyecek bir şeyi yok. Ve açlıktan uyku tutmamış, yürüyüşe çıkmış. Biraz sonra beraber yürürken, bir daha büyük karaltı ile karşılaştılar.

"—Kim o?" dediler.

Hz. Ömer el-Fâruk imiş.

“—Yâ Ömer, gecenin bu vaktinde dışarıda ne arıyorsun?”

Evde yiyecek yokmuş, açlıktan uyku tutmamış, o da ondan dışarıya çıkmış. Peygamber SAS Efendimiz; Ümmet-i Muhammed’in en faziletli şahsiyeti Ebû Bekr-i Sıddîk Efendimiz, Aşere-i Mübeşşere’den Ömerü’l-Fâruk Efendimiz keza öyle… Hayatlarına bak, hallerine bak! Öbür tarafta Firavunların, Nemrutların, Karunların hâline bak. Demek ki rızık, Allah’ın hikmetine göre dünya hayatı için imtihan olduğundan böyle taksim edilmiş.

Var mı bir itirazın? İstersen itiraz et. Tepin istersen, istersen çırpın. Böyle yapmış.

فَعَّالٌ لِمَا يُرِيدُ (البروج:١٦)

(*Fa’àlün limâ yürîd*) “İstediğini yapandır.” (Burûc, 85/16)

لاَ يُسأَلُ عَمَّا يَفعَلُ وَهُمْ يُسأَلُونَ (الأنبياء:٢٣)

(*Lâ yüs’elü ammâ yef’alü ve hüm yüs’elûn*) [Allah, yaptığından sorumlu tutulamaz; onlar ise sorguya çekileceklerdir.] (Enbiyâ, 21/23)

Kendisine sorgu sual açılamayacak olan makamın sahibi odur. Kullar sorgu suale tâbi olur ama Rabbü’l-âlemîn ne dilerse öyle işler.

Peygamber Efendimiz’e, Cebrail AS geliyor. Peygamber Efendimiz zengin olmayı bilemez miydi, isteyemez miydi?

Diyor ki:

“—Yâ Rasûllallah, Allah-u Teàlâ Hazretleri beni sana gönderdi, dilersen şu şehrin etrafındaki dağları altın yapacak senin için. Diler misin?”

“—İstemem, dilemem.” dedi.

Kendi kendime şöyle bir ölçüyorum, biçiyorum:

“—Parayı alsak da matbaa kursak, mecmua çıkarsak, gazete çıkarsak, ona yardım etsek, buna yardım etsek, parasız da bir işler olmuyor.” diye hep böyle düşünüyoruz.

Efendimiz, “İstemem!” dedi. “Bir gün tok durayım, yemek yiyeyim, Rabbime şükredeyim, iki gün aç durayım, sabredeyim.” dedi. “Bunu istiyorum ben” dedi.

Efendimiz’in hayatı nasıldı?

Zâhidâne bir yaşayış idi. Efendimiz şahlar şâhı, dervişlerin de şâhı idi. Dünyaya meyli yoktu, paraya dönüp baktığı da yok. Akşama evde para bırakmazdı.

Hz. Âişe Validemiz eve gelmiş, bütün maddî imkânâtı tasadduk etmiş; vermiş, vermiş, vermiş; yiyecek içecek herkese dağıtmış, dağıtmış. Oruçlularmış, akşama hiçbir şey kalmamış.

Hizmetçisi diyor ki:

“—Ya mübarek anacığım.”

Mü’minlerin anası ya, Peygamber Efendimiz’in hanımları nedir? Mü’minlerin anneleridir.

وَأَزْوَاجُهُ أُمَّهَاتُهُمْ (الأحزاب:٦)

(*Ve ezvâcühû ümmehâtühüm*) “O Rasûlüllah’ın zevceleri onların anneleridir.” (Ahzâb, 33/6)

Hz. Peygamber’in hanımları Ümmet-i Muhammed’in her ferdinin anasıdır, ümmü’l-mü’minîndir hepsi… Onun için nikâh da düşmez, nikâhına da alamaz kimse. Çok büyük günahtır.

Peygamber Efendimiz’den sonra onun hanımlarından birisini kimse alabilir miydi? Alamazdı, olmazdı.

Hz. Âişe, ümmü’l-mü’minîn, anamız, Hz. Âişe Anamız, her şeyi, yığınla olan şeyleri, yiyecekleri, içecekleri tasadduk etmiş. Akşama yiyecek bir şey yok. Hizmetçi diyor ki:

“—Ey anacığımız, biraz da o dağıttıklarından akşama ayırsaydın, ne güzel işte oturur beraber yerdik, sen de oruçlusun ben de oruçluyum.”

Hz. Âişe diyor ki:

“—Vaktinde hatırlatsaydın senin gönlünü de hoş ederdim, öyle yapardım ama oldu artık, verdik.” diyor.

Mevcut biraz yiyecekle orucu açıyorlar. Peygamber karısı, hatunu böyle.

Muhterem kardeşlerim! Dünyaya meyletti mi insan, dünyayı

sevdi mi, dünyaya kul oldu mu ne olur?

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[76]

حُبُّ الدُّنْيَا رَأْسُ كُلِّ خَطِيئَةٍ .

(Hubbü'd-dünyâ re'sü külli hatîeh) "Dünyayı sevmek, her hatânın başıdır, kaynağıdır."

O zaman arkadaşlarını gırtlaklar, yol keser, gördüğü bilezikleri almak için kadını öldürür, kolunu koparır, banka soyar, kuyumcunun dükkânında tezgâhtarı öldürür.

Neden? Bunlar neden oluyor? Hubbu'd-dünyâdan, dünyayı sevmek, dünyalığı sevmek, parayı pulu sevmekten oluyor.

Allah bir kulun hayrını murad etti mi, onu kendisinin taksim ettiğine razı eder.

"—Rabbim bana bunu helâlinden nasip etmiş, hoşnudum, razıyım, çok şükür hâlime." dedirtir. "Yiyecek olsun, içecek olsun, giyecek olsun, mesken olsun, iş olsun, güç olsun, eş olsun, dost olsun, arkadaş olsun, Allah bunu bana nasip etmiş, el-hamdü lillâh." der, razı gelir.

Razı gelmek ne demek? Hoşnut olmak. İtiraz etmemek.

فَإِنْ أُعْطُوا مِنْهَا رَضُوا وَإِنْ لَمْ يُعْطَوْا مِنْهَا إِذَا هُمْ يَسْخَطُونَ

(التوبة:٥٨)

(*Fein u'tù minhâ radù ve in lem yu'tav minhâ izâ hüm yeshatùn.*) Peygamber Efendimiz'in etrafında bir kısım idraksiz insanlar varmış. Ganimetlerden fukaraya para pul dağıtılırken, yiyecek dağıtılırken bunlara da dağıtılırsa; "Oh, bedavadan pay geldi bize..." diye memnun olmuyorlarmış. Dağıtılmazsa, o zaman da,

---

[76] Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VII, s.338, no:10501; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.VI, s.388; İbn-i Asàkir, *Târih-i Dimaşk*, c.IIIL, s.428; Hz. İsÂ AS'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.192, no:6114; *Keşfü'l-Hafâ*, c.I, s.412, no:1099; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XXXXI, s.326, no:45030.

“Aaa, bize verilmedi, niye verilmedi?” diye kızıyorlarmış. (Tevbe, 9/58)

Sadaka verirdi. Peygamber Efendimiz, ganimetleri dağıtırdı, gelen hayratı herkese dağıtırdı. O zamanda etrafındakilerden bazı ham kimseler varmış demek ki. Kendilerine sadaka verilirse razı olurlar. (*Ve in lem yu’tav*) Bu sefer verilmezse, geçen sefer verilmiş ama bu sefer verilmezse; (*izâ hüm yeshatùn*) bu sefer tepeleri atarmış, kızarlarmış:

“—Niye bize vermedi?”

Böyle Müslümanlık mı olur? Böyle peygamber sevgisi mi olur? Böyle Allah’a bağlılık mı olur? Böyle kâmil iman mı olur? Böyle kâmil Müslümanlık mı olur?

Verilse de verilmese de razı olacak. Rızkı az olsa da çok olsa da razı olacak. Sıhhatli olsa da hasta olsa da razı olacak.

Cenâb-ı Allah, Cebrail’i göndertip:

“—Ebû Bekir benden razı mı?” diye sordurtmuş.

Cebrail AS Peygamber Efendimiz’e geliyor:

“—Ebû Bekr-i Sıddîk benim ona takdirimden razı mı?” diye Peygamber Efendimiz’e soruyor.

Peygamber Efendimiz de Ebû Bekr-i Sıddîk Efendimiz’e soruyor. Ebû Bekir es-Sıddîk Efendimiz ağlamaya başlamış:

“—Rabbimden razı olmaz mıyım, olmamak olur mu?”

Hüngür hüngür ağlamış.

“—Razıyım, elbette razıyım.” demiş.

Merdane olan, erkekçe olan, ahlâkça olan nasıldır? Her hal ü kârda razı olmaktır.

“—Ha bak! Yemek içmek, iftar sofrası, sahur sofrası, keyif, zevk sefa varsa ben de varım ama açlık yorgunluk varsa ben yokum!”

Olmaz!

“—Aş buldun ye, iş buldun kaç!”

Olmaz!

“—Ben işte İslâm’ın kardeşlik düsturunu seviyorum da güzel. Yardımlaşma, merhamet, zekât veriliyor, sadaka veriliyor seviyorum, hepsi güzel de savaş, savaşta yokum!”

Olmaz!

Allah’ın emirleri pazarlık kabul etmez, taksim kabul etmez.

Allah'ın rızkına, ne rızık verdiyse razı gelen insan, iyi müslümandır. Allah bir kulununun hayrını istedi mi, onu bu ahlâkta yaratır. Gönlünde bu duyguları yaratır. Allah'ın verdiğine razı olur. Bakarsın adam teneke kulübede yaşıyor;

"—Çok şükür hâlime yâ Rabbi, el-hamdü lillâh." diyor.

Bakarsın öbür herife, deniz kenarında köşkte yaşıyor, öyle ağlıyor ki; öyle gayri memnun ki; neredeyse sen götürüp ona para vereceksin. İşte benim halim şöyle de bilmem ne de filan...

Bazen zenginlerin yanına "Hayır parasına iştirak eder misin, fukarâ var şurada, şurada şu kadar borç var, şu iş var?" diye gidip söyleniyor. Adam da:

"—Şu borcum var, bu harcım var, şu derdim var." diye öyle sızlanıyor ki; sen ondan para istemeye gitmişsin, nerdeyse çıkartıp para vereceğin geliyor.

Memnun değil, razı değil veya Allah gönlüne zenginlik vermemiş, hırsı bitmemiş veyahut elindekini azımsıyor ya da verilen nimetin kadrini kıymetini bilmiyor. Bunlar kötü huy.

Pekiyi, İyi huy hangisi?

Allah'ın rızkına, taksimine, verdiğine hoşnut ve razı olmak. Eyvallah. Ne güzel söylemiş;

Mevlâm görelim neyler,
Neylerse güzel eyler.

Peşin, açık bono. Her şeyi güzel. Kahrı da hoş, lütfu da hoş. Verse de hoş vermese de hoş. Ne güzel bir duygu. Öyle olması lazım.

Allah bir kulun hayrını isterse, onu taksimatına razı kılar. Gönlü razı olur, itirazcı olmaz.

"—Bana bunu da mı nasib ettin yâ Rabbi? Başıma bu belâ da mı gelecekti yâ Rabbi?" diyor bazıları, açıyor ağzını yumuyor gözünü, feveran ediyor, isyan ediyor Allah'a…

Şarkılara da bazıları böyle işliyorlar. Bakıyorsun, radyoda, otobüste veya minibüste, kaseti koymuş. Elini kulağına koymuş gazel çekiyor, Allah'a isyan, Allah'a söz söylüyor;

"—Başıma bu da mı gelecekti, bunu da mı verdin?"

Bir sürü itiraz, bir sürü küfürnâme, küfür sözleri. Olmaz!

“Allah bir kulun hayrını murad etti mi, taksimatına razı eder. (*Ve bâreke lehû fîhi*) İçine de bereket verir.”

O verdiğini hayırlı, bereketli eder, ondan nice hayırlar olur. Küçücük bir maaş alır adamcağız, dokuz çocuğa bakar, yandaki iki tane de yetime bakar; ayakkabı alır, elbise alır.

“—Ya bu para buraya yeter mi?”

Zenginler bunu bir günün, bir masada, bir öğle yemeğinde löp diye hepsini yutuyor. Sen bunu nasıl böyle idare ediyorsun?

“—Ne sihirdir ne keramet.”

“—Pekiyi ya ne?”

“—Bereket…”

(*Ve bâreke lehû fîhi*) “Bereket verir Allah içine...”

Bitmez. Para bitmez, cebine elini atar, para devam ediyor. Yemek bitmiyor, sofrada, mutfakta bereket…

Neden?

(Ve bâreke lehû fîhi) “Rızkına razı olan kimseye verdiği şeyde bereket de verir Allah. Ötekisinde bereket olmaz, gelen kızgın sacın üstüne damlamış su gibi uçar gider.

Adamın karısı çalışıyor, çocuğu çalışıyor, kendisi çalışıyor, normal maaşını alıyor, rüşvet alıyor, onu yapıyor, bunu yapıyor, hırsızlık, arsızlık, yüzsüzlük yapıyor, para gene yetmiyor.

“—Geçinilmez be kardeşim bu dünyada, Türkiye’de bu fiyatlarla?”

Boyna itiraz, boyuna itiraz… Neden?

Bereket vermemiş Allah. Karısı da çalışıyor maaşlı, çocuğu da çalışıyor maaşlı, kendisi de çalışıyor maaşlı, ondan sonra da rüşvet, ondan sonra da hırsızlık…

Vermiyor Allah bereketi, geçinemiyor.

Bunun için bir kere kulluk terbiyesini takınmamız lazım. Allah’ın taksimine itiraz olmaz. Az vermişse bir hikmeti vardır, çok vermişse imtihandır.

حَلاَلُهَا حِسَابٌ، وَحَرَامُهَا عَذَابٌ

(*Halâlühâ hisâbün, ve harâmühâ azâbün*) “Helâli hesaba tâbidir. ‘Bunu helâlden kazandın ama nereye harcadın? İsraf ettin mi etmedin mi, vazifelerini yaptın mı, zekâtını verdin mi?’ diye

sorulur. Uzun, çetin bir hesaptır. (*Ve harâmühâ azâbün*) Haramı da azaptır." demişler.

Büyüklerimiz aldırmamış, geleni vermişler.

Ebû'd-Derdâ RA'a halife para göndermiş, dört bin altın vermiş, ertesi güne para yok, hepsini dağıtmış gitmiş. Evinde para bekletene kızarmış zaten. Ebû'd-Derdâ RA'a göre evinde bekletti mi, depo etmek yok, kenz olur diye -içtihadı öyleymiş mübareğin- kızar mı, Bir günde dört bin altını hayra, sadakaya savurmuş, harcamış. Barda pavyonda değil hayra, hasenâta harcamış; fukarâya dağıtmış.

Aziz kardeşlerim!

Biz şimdi günlük hayatımıza getirelim bu birinci hadîs-i şerîfin uygulamasını. Hepimiz bir iş tutmuşuz. Sabahleyin sekizde, dokuzda evden çıkıyoruz, akşam yedide eve geliyoruz. Çalışıyoruz, bir şeyler kazanıyoruz.

Bir, tuttuğumuz iş helâl iş olacak.

"—Şurası daha fazla ama haram!"

Haram işe girmeyeceğiz. Tuttuğumuz iş helâl olacak. Kazancın konusu helâl kazanç olacak.

İnsan hoca olunca o kadar hayret edilecek şeylerle karşılaşıyor ki. Bana şehrin birinde birisi geldi dedi ki:

"—Hocam, çok bahşişi, parası oluyor; filanca kötü yerde falanca hemşerilerimiz çalışıyor, ben de çalışabilir miyim?"

Kötü yer, söylemeye dilim varmıyor. Bahşişi çok diye oraya gidecek.

Yaptığı iş helâl olacak, haram konu olmayacak. Sattığı mal, helâl mal olacak, haram mal olmayacak.

Ondan sonra, muamelesi helâl olacak, yalan olmayacak, gıybet olmayacak; aldatmaca olmayacak, eksik tartmak, eksik ölçmek olmayacak; sakin olacak, hırslı olmayacak; kanaatkâr olacak ve Allah'tan hayırlısını, helâlini isteyecek, rızka razı olacak.

Edebini muhafaza edecek. Çok kazanırsa kazancının hakkını verecek, hayrını hasenâtını yapacak; az kazanırsa sabredecek, dikkat edecek. Böyle olursa gelen rızkı az veya çok diye tenkit mevzuu yapmazsa, demek ki iyi bir durumda. Allah onun hayrını istiyor ki gönlüne bu duyguları vermiş.

Bir hırs, bir tamah, bir üzüntü;

"—Komşu şu kadar alışveriş yaptı, ben daha hâlâ bir alış yapamadım. Onun üç tane apartmanı var da benim hâlâ şuyum, buyum yok."

Bu duygular bir rızasızlık olduğundan, yanlış oluyor. Kazancımıza dikkat edeceğiz. Rızkımızın pâk ve temiz olmasına dikkat edeceğiz. Az veya çok Allah'ın taksim ettiğine hoşnut ve razı olacağız. Allah o zaman bereket verir.

İşlerin en hayırlısı, Allah yolunda cihaddan elde edilen kazançtır. Onun için dedelerimiz cihadla meşgul olmuşlar. En hayırlısı odur. Allah yolunda, dini yaymak uğrunda çalışmışlar.

Ondan sonra ticaret iyi bir kazanç yoludur. Şartları vardır;

"—Doğru sözlü, doğru özlü bir tüccar Arş-ı Âlâ'nın gölgesinde gölgelenecek, peygamberlerle şehidlerle beraber olacak." diye hadîs-i şerîfte müjde vardır.

"—Bir beldede olmayan malı, öbür taraflardan temin edip celbedip de o beldede o malı satan, hem kâr eder hem sevap kazanır." diye hadîs-i şerîfler vardır.

Demek ki doğru düzgün yaptığı zaman ticaret güzel oluyor.

Daha başka geçim yolları da vardır. Tarım yolu meşakkatli bir yoldur ve sonu umumiyetle ticaret gibi değildir. Onun için ticarete daha büyük teşvik vardır.

Hakikaten de bugünün devletleri bile "Merkantilist devlet; ticaret yapan, ihracat yapan, ithalat yapan, ülkesini ticaretle zenginleştiren ülke." Bu tarafa kayıyor diye yazıyor gazeteler, uzmanlar böyle söylüyorlar.

Ticaretin kendine göre güzelliği vardır. Helâl kaideler içinde çalışmak şartıyla.

Memuriyet çok veballidir. Son derece veballidir. Çünkü hazineden para alıyorsun, maaş alıyorsun. Hakkını vermezsen bütün Türkiye Cumhuriyeti'nin yetiminin, dulunun, hepsinin hakkı sende kalır. Toz bile olsa, insanın üstüne kurum bile yağsa, biraz toz zerresi bile yağsa kapkara olur. Memuriyet çok zor. Onun için büyüklerimiz mecbur olmadıkça devlet hizmeti kabul etmemişler.

"—Gel seni kadı yapalım."

"—Yok…" demiş.
"—Döveriz, hapse atarız."
"—Ne yaparsanız yapın!"
Kadı olmaya razı olmamış. O vebalin altına girmek istememiş.
Şimdi millet memursa, memurluğuna dikkat edecek, mesai saatine dikkat edecek, yaptığı hizmete dikkat edecek, vatandaşa hizmeti aksatmayacak, dürüst davranacak.

b. Bina Yapmanın Kötülüğü

İkinci hadîs-i şerîf…
Câbir ibn-i Abdullah RA'dan rivayet edilmiş. Diyor ki Peygamber Efendimiz SAS:[77]

إِذَا أَرَادَ اللهُ بِعَبْدٍ شَرّاً ، خَضَّرَ لَهُ فِي اللِّبِنِ وَالطِّينِ ، حَتَّى يَبْنِيَ

(طب. خط. عن جابر)

RE. 27/3 (*İzâ erâda'llàhu bi-abdin şerren, haddara lehû fi'l-libini ve't-tîni hattâ yebniye.*)
(*İzâ erâda'llàhu bi-abdin şerren*) "Allah bir kulun şerrini murad etti mi; şerre uğrasın şu, başı belâya girsin, şer ile karşılaşsın diye isterse; (*haddara lehû fi'l-libini ve't-tîni*) tuğla ve çamuru ona güzel gösterir. (*Hattâ yebniye*) İnşaata kalkışsın diye."
"—Allah bir kulun belâsını istedi mi, şerrini istedi mi onu inşaatla uğraştırır." demek istiyor.
Haddara noktalı *ha* ile *dat* ile, hassene gibi, o mânaya. "Vezni de ona benziyor, mânası da ona benziyor." diyor şerhte. Güzel gösterir gözüne. Tuğlayı, kerpici, çamuru güzel gösterir, bina yapsın diye. Gönlünü o tarafa akıttırır, o işi cazip gösterir, inşaat işine girer diyor.
Bu hadîs-i şerîfin karşısında inşaat mühendisi kardeşlerimiz var. Müteahhit firması olan kardeşlerimiz var. Böyle çeşitli inşaat,

---

[77] Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.II, s.185, no:1755; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.IX, s.145, no:9369; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.IV, s.120, no:6278; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.XI, s.381, no:6247; Câbir ibn-i Abdullah RA'dan.
Câmiü'l-Ehàdîs, c.II, s.269, no:1269.

siteler kuran, apartmanlar yapan kardeşlerimiz var. Diyecekler ki:

"—Eyvah hocam yandık! Yaktın bizi kara kara. Dumanımız göğe ağmaya başladı, döne döne gökyüzüne çıkmaya başladı. Bizim şimdi hâlimiz ne olacak? Can evimizden bizi vurdun." diyecekler.

Bu hadîs-i şerîfin üzerinde izahat vereyim.

Peygamber SAS Efendimiz sahâbe-i kirâmına ilim öğrenmeyi, Kur'an öğrenmeyi, İslâm'ı yaymaya çalışmayı emretti. Peygamber Efendimiz'in Medîne-i Münevvere'deki camii her yaştan talebe ile dolup taşardı. İllâ şu yaştan sonra talebelik yok filan gibi bir şey değil. Halkın her tabakasından gece gündüz orada âyet okunur, hadis dinlenir, Efendimiz'in konuşmalarına can kulağıyla iştirak edilir, meclislerinden şerefyâb olunurdu. Ve oradan yetişen insanları, Peygamber Efendimiz görevlendirirlerdi.

"—Yemen'e sen git, Hadramut'a sen git, falanca yere sen git!" diye yetiştirilen insanları gönderirdi.

Hepsinin asıl vazifesi Allah'ın dinine hizmetti. O zamanki mesele böyle idi. Peygamber Efendimiz'in uygulaması böyle idi.

Kur'ân-ı Kerîm'den ayet indi; Efendimiz emretti. Efendimiz hareketlerini ayetlerle, ona göre tanzim ediyor;

"—Hicret edecek herkes!" dedi.

Herkes bulunduğu yerden Peygamber Efendimiz'in yanına hicret etti. Cemiyeti kuvvetlendi, Efendimiz'in etrafı kuvvetlendi. İslâm'ın takviyesi, kuvvetlenmesi için.

Mekke fetholduktan sonra:

"—Şimdi hicrete lüzum yok!" dedi Efendimiz SAS. "Şimdi hicret, kötü huylardan iyi huylara, kötü amelleri bırakıp iyi işleri yapmaya göçmektir, mânevîdir." dedi.

Evvelki mecburiydi. Bulunduğu şehri terk edecekti, Rasûlüllah Efendimiz'in yanına gidecekti, onun ordusunun saflarına katılacaktı, onun maiyetine girecekti.

Peygamber Efendimiz bütün sahabesini ilme ve dinin yayılmasına sevk etti; her tarafa gittiler, kabilelere İslâm'ı öğretmeye, namaz kıldırmaya, fetva vermeye gidenler hep o beldeleri müslüman ettiler. Cezîretü'l-Arab dediğimiz, Arap yarımadasında şirk, küfür, puta tapıcılık silindi, yıkıldı gitti. İslâm

geldi, yerleşti.

Cezîretü'l-Arab'tan Suriye'ye, Irak'a yayıldı, Mısır'a yayıldı. Peygamber Efendimiz'in sahabesi (*rıdvânu'llàhi aleyhim ecmaîn*) İran'a ayak bastı. Anadolu'ya geldi. Tarsus'a, Diyarbakır'a, Kars'a geldi, Kafkasya'ya dayandı. Afrika'da ilerledi; Libya'yı, Tunus'u, Cezayir'i, Fas'ı geçti, Atlas Okyanusu'na dayandı. Afrika'da aşağı doğru çalıştı. Şarkta Afganistan'a, Hindistan'a yayıldı Sahâbe-i kirâm zamanında…

O zamanın mübarek neslinin asıl mesleği neydi? Allah'ın dinine hizmet etmekti.

Bizim şimdi asıl mesleğimiz ne?

Lüpçülük. Lüp, lüp, lüp, lüp. Yemek içmek, bizim asıl mesleğimiz yemek içmenin kazancını sağlamak, işleri hazırlamak, bunları yaparken de bir sürü günaha girmek. Faiz yemek, haram yemek, haram satmak, haram almak, haram vermek.

Neden? Meslek lüpçülük de ondan. Onların mesleği Allah'ın dinine hizmet etmekti. Başka başka meslekler yoktu.

Şimdi bizim mesleğimiz; boğazımızın geçimini nereden sağlayacağız? Boğazımızın, midemizin arzusunu, keyfini, isteğini nasıl sağlayacağız? Sistem değişmiş, kafalar, zihniyetler, pozisyonlar değişmiş. Şimdi herkes para kazanmanın yolunu arıyor.

Bu arada ihtiyaç var, bina da yapılacak, arsalar da az, yukarıya doğru binalar çıkacak.

Eskiden Peygamber Efendimiz binaların yükseltilmesine de şiddetle yasaklar koymuş. Yedi arşından daha fazla bina yukarıya çıkarsa, onu yükselten kimseye bir münadi seslenerek;

"—Ey zalim! Nereye doğru gidiyorsun? Yukarıya doğru ne tarafa gidiyorsun? Kibir, gösteriş, keyif, dünyalık, zevk için. Bina sana yedi arşından aşağı yetmiyor muydu, ne tarafa doğru gidiyorsun?" diye seslenir diyor Peygamber Efendimiz.

Abdullah b. Ömer eline çamuru almış, dallarla yapılmış olan duvarın arasını çamurla sıvıyor ki içerisi görünmesin diye. Başına Peygamber Efendimiz dikildi:

اَلأَمْرُ أَيْسَرُ مِنْ ذَلِكَ

(*El-emrü eyseru min zâlike*) [Ahiret işi senin bu yaptığından daha kolaydır.]

Ey Ömer'in oğlu, senin bunu yapmaman lazım, daha mühim işler var, bununla meşgul olmak sana yakışmaz." diye ihtarda bulundu.

Keşke öyle olabilsek.

"—O devir geçti, şimdi biz böyle yapalım mânasına mı?"

Hâşâ ve kellâ. Keşke, keşke o hallerde olsa müslümanlar, o zaman dünyayı müslüman ederiz. Karşımızda ne Rusya kalır, ne Yugoslavya kalır, ne İngiltere Almanya kalır, ne İsveç Norveç kalır, ne Amerika, ne kuzey, ne güney, ne Afrika, ne Avustralya kalır.

Ama dalmışız dünyaya, unutmuşuz âhireti... Allah'ın garantilemiş olduğu, taksim edilmiş rızkı, zaten garantilenmiş olan şeyin peşinde fuzuli koşmaya ömrümüzü tahsis etmişiz, Allah'ın emretmiş olduğu vazifeleri ihmal ediyoruz. Allah'ın dinine hizmet etmek, Allah'ın dinini öğrenmek, Allah'ın dinini yaymak, Allah'ın dinini müdafaa etmek, Allah yolunda cihad etmek yok. Ne var?

Allah'ın zaten garantilemiş olduğu rızkı alacağım diye uğraşmak var. Zaten garantilenmiş. Valla sen şuradan kaçsan, rızık arkandan kovalar seni.

"—Yâ kaçamadım, kurtulamadım, gölge gibi takip ediyor." dersin.

Çünkü rızık insanı eceli gibi takip eder. Kaçamazsın.

Gölgenden kaçabilir misin? Işık olan her yerde gölgen olur.

Rızkından nereye kaçacaksın?

Yere yatsan, ağzını kapatsan, parmaklarının arasından ağzına girer. Rızık böyle. Allah nasip etti mi gelir.

Ama biz buna nerdeyse inanmıyoruz, bunu bilmiyoruz. Konuşulmamış. Ben şimdi hadis geldi de bunu konuşuyorum. Millet rızkı talep edeceğim diye rızkın peşinde. Rızkı zaten Allah sana yazmış, garantilemiş. Ne fazla alabilirsin ne az alabilirsin. Çırpınsan, tepinsen fazlasını alamazsın, elinle itsen daha az gelmez. Ne nasip olmuşsa o gelir.

Sen Allah'a kulluk etmeye bak! Sen Allah'ın rızasını kazanmaya

çalış!

Yok. Bu zihniyette değiliz, zihniyetimiz bozulmuş.

Onun için Rasûlüllah'ın yasakladığı her şey şimdi var, Rasûlüllah'ın emrettiği şeylerin çoğu şimdi yok.

Evde bir kaptan fazla yemek olmazmış. İçimizde sofrasında bir kap yemek olan bir babayiğit var mı? Sofrası peygamber sofrası gibi olan bir babayiğit var mı? Yoktur.

Fazla, kat kat elbiseler olması yasaklanmış, gardıroplarımız almaz. Evin içinde giyecekleri gardıroplarımız almaz. "Kime vereceksin, dışarıda da herkesin var!" diyoruz, alıyoruz. Çeşit çeşit ayakkabılar, elbiseler, yiyecekler, giyecekler oluyor.

"—Pekiyi mübarek, güzel, bu kadar rızkı Allah sana bol vermiş, maşaallah, kulaç atar gibi, yüzüyorsun nimetlerin içinde. Hadi gel bakalım Allah'ın dinine hizmet et, Allah yolunda çalış!

"—Yok."

Bu kadar nimete şükür lâzım değil mi? Teşekkür etmek lâzım değil mi? Allah bana bunları vermiş diye çalışmak lâzım değil mi?

"—Yok."

"—Kıyısından kenarından hafifçe şu yükün birazını tut mübarek, azıcık da sen kaldır!"

"—Yok! Yok!"

Ne azını kaldırıyor, ne çoğunu kaldırıyor, ne yolunu değiştiriyor, ne istifini bozuyor… Günahta, haramda, gaflette, cahillikte gidiyor müslümanlar… Allah, gönlümüze insaf versin, hakkı görmemizi nasib etsin.

Tepeden tırnağa hiçbirimizin birbirimizden farkı yok onun için dertleşiyoruz. Hepimiz aynıyız.

Küçükken [Mehmed Zahid] Hocamız'ın Zeyrek'teki sohbetlerine giderdim. Benim hayalimde;

"—İleride benim evim olduğu zaman, tahtadan bir sedirim olsun, üstünde de bir kilim olsun, öyle oturayım, dizlerim acısın." derdim.

Gel de şimdi benim evi gör!

Sizin eviniz de öyle…

Allah yolunda hadi bu kadar nimeti Allah herkese umumî vermiş, herkeste var diyelim. Aslında olmayanları görmüyoruz,

aramıyoruz. Orada bazı kardeşlerimiz Edirnekapı'nın surlarının kovuklarında yaşıyor, 15 gün yemek yemiyor, açlıktan ölüyor, üstünde kış gününde ince bir basmadan başka bir şey yok. Onun farkında değiliz. Televizyonun başına geçmişiz, kahvemizi, çayımızı höpürtediyoruz. Karnımız çok doyduğu için hazmettirecek şeyi lıkırdatmakla meşgulüz. Çok doydu karnımız diye.

Kim arıyor fakiri? Kim arıyor muhtacı?

İstismarcılar da çıkmış kapı kapı:

"—Allah rızası için bana bir şey ver!" diyor.

"—Yâ torban dolu, Allah vermiş işte..."

"—Olsun, sen gene ver!"

İstismarcısı var…

Hakikisi istemiyor, açlıktan ölüyor, sen de onu aramıyorsun. Kapıya gelene on kuruş verdiğin zaman, beş kuruş verdiğimiz zaman diyoruz ki; tamam, bir hayır yaptık diye rahatlıyoruz. Başka hayra lüzum yok. Koy cüzdanı cebine, yallah. Tamam, bundan sonra artık, bütün keyif işini yapmaya hakkımız var sanıyoruz. Halimiz böyle.

Tevbe etmemiz lazım! Allah'ın yoluna dönmemiz lazım. Rasûlüllah'ın hadislerini okuyoruz bakın, Rasûlüllah'ın hadislerinin gösterdiği istikamete tevbe edip, gözyaşı döküp, halimizi düzeltmemiz lâzım.

"—Aman yâ Rabbi, şimdiye kadar ettiğimizi bağışla." dememiz lazım.

Kadın evin eşyasını toplamış, yüz milyon liralık eşyayı, koca işe gittikten sonra. Atmış kamyona, kaçmış kocasından, gelmiş anasının evine.

"—İşte ben orada yaşayamam, sen buraya gelirsen, seni seviyorum, gene burada yaşayabiliriz."

İslâm'da böyle şey yok ki. Evin erkeği, evin âmiri. Kadın ona itaat edecek. Kadın erkeğin malının, namusunun bekçisi. Öyle malı alıp kamyona yükletip kaçırtamaz ki.

Bir kadın yanında mahremi olmadan hacca bile gidemez.

"—Hacca gitmek farz değil mi!"

Mahremi yok ki yanında…

Sen falanca şehirden kamyona eşyanı yükle, gel!

“—Kocasından ayrılmak isteyen bir kadının burnu cennetin kokusunu bile duymayacak.” diyor Peygamber Efendimiz.

Cennetin kokusu cennetin içinde var, cennetin dışında da 500 yıllık mesafeye kadar kokusu yayılıyor. Mis gibi kokuyor. Dışarıdan da kokuyor. 500 yıllık mesafeden cennetin güzel kokusu duyuluyor.

“—Cennetin kokusunu bile duymayacak.” diyor Peygamber Efendimiz, kocasından ayrılan kadın için.

İslâm’da aile nizamı böyle sağlam. Kadın kocasının karşısında:

“—Efendi bir arzun var mı?” diyecek.

Efendi, hanımına şefkatli, merhametli olacak, bağlı olacak, sadakatli olacak, helâl lokma getirecek. İslâm ailesinin romanı yazılsa gözlerimiz yaşarır. Kadının hâli evliyâ gibi, erkeğin hâli evliyâ gibi, çocuğun hâli evliyâ gibi…

Ya bizimki ne?

Kadın kocasıyla kavgada, itirazda:

“—Ben çalışacağım.”

“—Yâ hanım, paramız var, ne diye çalışacaksın, elin erkeğinin yanına gideceksin.”

“—Çalışacağım, canım çalışmak istiyor, evde canım sıkılıyor”

Kaşınıyor ille günaha gireceğim diye. İlle kaşınıyor.

Bunlar neden? Terbiyemiz noksan. İslâmî eğitimimiz zayıf.

“—Bunu kim yapıyor?”

Dînî kitaplardan bahisler okuyup, teksir edip, sağa sola gidip dînî konuşma yapan bir ananın çocuğu yapıyor. İslâm’ı anlamamış, İslâm’ın i’sini anlayamıyor, İslâm’dan haberi yok. Muhterem kardeşlerim! İslâm’ı çoğumuza anlatamamışız. Şu hadislerden görüyorsunuz.

Bizim kafamızda bir İslâm var. 20. Yüzyılda 1991 yılında İstanbul’daki müslümanın kafasında bir İslâm anlayışı var. Bunun resmini çekmek mümkün olsa da, tablo şöyle karşıya çıksa. 20. Yüzyıl’da İstanbul’daki bir müslümanın İslâm anlayışı. Fotoğrafı çekilse çıkar. Bir de Peygamber Efendimiz’in zamanındaki bir müslümanın İslâm anlayışı, Peygamber Efendimiz’in İslâm’ı anlatışı. Onun da fotoğrafı işte hadîs-i şerîfler. Koy bakalım yan yana, bunların birbiriyle bir ilgisi var mı?

Yok kardeşlerim. Hiçbir bakımdan yok. Ne saçımız benzer, ne sakalımız benzer, ne kıyafetimiz benzer, ne evimiz benzer, ne sözümüz benzer, ne hocamız benzer, ne cemaatimiz benzer. Çok kusurluyuz. Bilin ki hepimiz çok kusurluyuz. Allah bizi lütfuyla terbiye etsin, kahrıyla terbiye etmesin… “Siz ne edepsizlersiniz, ben sizi bir ezeyim de, kırıp geçireyim de görün.” diye ceza da gönderebilir. Ama yine lütfediyor.

Allah bizi lütfuyla ıslah etsin… Ayıplarımızı, kusurlarımızı görüp de düzeltmeyi nasib etsin aziz kardeşlerim…

c. Parayı Binalara Harcamak

Üçüncü hadîs-i şerîf de yine aynı konu da, onu da hızlıca okuyayım. Bu da yukarıdaki hadîs-i şerîfi takviye eden bir başka hadîs-i şerîf. Mâna aynı, konu aynı.

Peygamber SAS buyuruyor ki:[78]

---

[78] Taberânî, *Mu’cemü’l-Evsat*, c.VIII, s.381, no:8939; Beyhakî, *Şuabü’l-İman*, c.VII, s.394, no:10720; İbn-i Ebi’d-Dünyâ, *Kasru’l-Amel*, c.I, s.150, no:233; İbn-i

إذا أرَادَ الله بِعَبْدٍ هَوَانًا ، أَنْفَقَ مَالَهُ في البُنْيانِ ، وَالمَاءِ والطِّينِ

(الحسن بن سفيان ، غ . طس. هب. عن محمد بن بشير ؛

عد. عن أنس)

RE. 27/4 (*İzâ erada'llàhe abdin hevânen, enfaka mâlehu fil bünyâne, ve'l-mâi ve't-tîn.*)

(*İzâ erada'llàhe abdin hevânen*) Allah bir kulun horluğunu murad ederse, hor alçak, aşağı olmasını isterse bir kulun; horluğunu, pespayeliğini, değersizliğini, murad ederse, değersiz olmasını isterse; (*enfaka mâlehu fil bünyâne, ve'l-mâi ve't-tîn*) onun malını binada, suda, çamurda harcattırır."

Suda, çamurda dediği; bina yapmak için su kullanılıyor, harç yapılıyor filan ya ondan buyuruluyor. Yani bununla uğraştırır. Malını buna sarf ettirir.

"—Kocaman bir köşk yaptım gel de gör!"

Bir de milleti kandırıyor, kendisini de kandırıyor:

"—Bunu ihvanımız toplanır diye, ihvanımız için yaptım."

Sen ihvanı buraya yılda iki defa çağıracaksın. Yılın 363 günü sen burada kendin keyif yapacaksın. Kocaman köşkü onun için yaptın. Bir de içinden, vicdanından bir şey geliyor, cız cız cız diye bir iğne batıyor. Vicdanın da bir sesi var, rahatsız etmesi var. İhvan için yapacaksan cami yap, tekke yap, hayır hasenât müessesesi yap. Sen keyif için ev yapmışsın, köşk yapmışsın kat kat…

"—Ben de yapmak arzusundayım, sen yapmışsın da ben aşağı mıyım? Ben de parayı bulsam, ben de yapmak arzusundayım. Mutfağımız şöyle geniş olsun, bir tarafından otomobile binelim, öbür tarafına kadar otomobille gidelim.

"—Düt düt düt, yolumdan çekil!' diye.

Yatak odamız şöyle olsun, misafir odamız böyle olsun, aman

Kàni', *Mu'cemü's-Sahabe*, c.VI, s.18, no:1528; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.245, no:950; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.IV, s.120, no:6279; İbn-i Esir, *Üsdü'l-Gàbe*, c.I, s.980; İbn-i Hibbân, *Sikàt*, c.V, s.366, no:5230; Ebû Nuaym, *Ma'rifetü's-Sahabe*, c.II, s.213. no:636; Muhammed ibn-i Beşir el-Ensàrî RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.444, no:7365; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.II s.270, no:1270.

avizeler bu caminin avizesinden daha şanlı, şerefli olsun, aman balkonu böyle olsun.”

Herkesin arzusu bu. Yok aslında birbirimizden farkımız. Allah hepimizi ıslah eylesin…

d. Yumuşak Huyluluk

Gelelim öbür hadîs-i şerîfe;

Hz. Âişe-i Sıddîka RA rivayet etmiş Peygamber SAS Efendimiz’den. Buyuruyor ki Peygamber Efendimiz:[79]

إِذَا أَرَادَ اللّٰهُ بِعَبِيدٍ خَيْرًا ، رَزَقَهُمُ الرِّفْقَ فِي مَعَاشِهِمْ ؛ وَإِذَا أَرَادَ بِهِمْ شَرًّا ، رَزَقَهُمُ الْخُرْقَ فِي مَعَاشِهِمْ (هب. عن عائشة)

RE. 27/5 (*İzâ erâda’llàhu bi-abîdin hayran, razekahümü’r-rıfka fî-maàşihim; ve izâ erâde bihim şerren, razekahümü’l-hurka fî-maàşihim.*)

(*İzâ erâda’llàhu bi-abîdin hayran*) “Allah kullarının hayrını istedi mi, murad etti mi.”

Abîd, kullar demek. *Abd* olursa, kul demek. “Allah kullarının hayrını murad etti mi, (*razekahümü’r-rıfka fî-maàşihim*) onlara mülâyimlik ikram eder, ihsan eder, rıfk, yumuşak başlılık ihsan eder.” Hayrını istedi mi bir kulların, o kullar yumuşak yumuşak olur; kuzu gibi, tatlı dilli, güleç yüzlü, sevimli, sempatik, sinirlenmez, kızmaz, aksakallı mübarek, karşı tarafa köpürmüş, hakaret etmiş, bin bir türlü söz söylemiş, o mütebessim, tatlı tatlı cevabını veriyor, sakin.

Neden? Allah bazı kulların hayrını istedi mi o kullarına yumuşaklık verir, rıfk, mülâyemet, mülayimlik. Sertlik değil mülâyimlik verir. Her şeyi mülayim mülayim, tatlı tatlı, yumuşak yumuşak, dostane dostâne, sevimli sevimli...

---

[79] Beyhakî, *Şuabü’l-İman*, c.V, s.253, no:6561; Hz. Aişe RA’dan. *Kenzü’l-Ummâl*, c.III, s.52, no:5451; *Câmiü’l-Ehàdîs*, c.II, s.273, no:1274.

(*Ve izâ erâde bihim şerren*) “Allah bazı kulların kötülüğünü istediği zaman, şerlerini murad ettiği zaman onlara ne yapar? (*Razekahümü’l-hurka*) Onlara sertlik, huşunet, kaba sabalık, kırıcılık verir, o hâle getirir. Kötü huylu eder insanları...”

Hurk kelimesi hiddet, şiddet, kızgınlık, gılzat diye ifade edilebilir.

Bir hadîs-i şerîfinde Peygamber Efendimiz buyuruyor ki:[80]

الْمُؤْمِنُ يَأْلَفُ، وَلاَ خَيْرَ فِي مَنْ لاَ يَأْلَفُ، وَلاَ يُؤْلَفُ (حم. عن سهل بن سعد ؛ طس. ض. عن جابر ؛ ك. ق. خط . عن أبي هريرة ؛ تمام ، طب. عن ابن مسعود موقوفًا)

RE. 230/9 (*El-mü’minü ye’lefü*) “Mümin, kendisi başkalarıyla ülfet eden, geçinen; başkaları da kendisiyle ülfet edebilen, yanına sokulabilen kimsedir. (*Ve lâ hayre fî men lâ ye’lifü ve la yü’lefü*) Kendisi başkalarıyla geçinemeyen, başkalarının da kendisinin yanına sokulamadığı kimsede hayır yoktur.”

Müslüman geçimlidir, kendisi başkalarıyla geçinir, başkası

---

[80] Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.400, no:9187; Hàkim, *Müstedrek*, c.I, s.73, no:59; Beyhakî, *Sünenü’l-Kübrâ*, c.X, s.236, no:21627; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.474, no:8919; Ebü’ş-Şeyh, *Emsâl fi’l-Hadîs*, c.I, s.217, no:178, 180; *Mecmaü’z-Zevâid*, c.VIII, s.165, no:13096; Ebû Hüreyre RA’dan.

Taberânî, *Mu’cemü’l-Evsat*, c.VI, s.58, no:5787; Kudàî, *Müsnedü’ş-Şihâb*, c.I, s.108, no:129; Beyhakî, *Şuabü’l-İman*, c.VI, s.117, no:7658; Deylemî, *Müsnedü’l-Firdevs*, c.IV, s.177, no:6549; Câbir ibn-i Abdullah RA’dan.

Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.V, s.335, no:22891; Taberânî, *Mu’cemü’l-Kebîr*, c .VI, s.131, no:5744; Ebü’ş-Şeyh, *Emsâl fi’l-Hadîs*, c.I, s.218, no:179; Ebû Nuaym, *Ahbâr-ı Isfahan*, c.6, s.385, no:40400; Beyhakî, *Âdâb*, c.I, s197, no:159; Ruyânî, *Müsned*, c.III, s.193, no:1031; *Mecmaü’z-Zevâid*, c.VIII, s.165, no:13097; Sehl ibn-i Sa’d RA’dan.

Taberânî, *Mu’cemü’l-Kebîr*, c . IX, s.200, no:8976; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.XIII, s.293, no:35686; Temmâmü’r-Râzî, *el-Fevâid,* c.I, s.370, no:944; Abdullah ibn-i Mes’ud RA’dan.

Kenzü’l-Ummâl, c.I, s.141, no:678; *Keşfü’l-Hafâ*, c.II, s.295, no:2698; *Câmiü’l-Ehàdîs*, c.XXII, s.108, no:24434.

onun yanına sokulabilir, dostluk yapılabilir. Sertlik Müslümanlık huyu değil.

Şimdi bazı insanlara bakıyorum, camide beraber oturuyoruz, hepsi bizim kardeşimiz, biz birbirimizin kardeşiyiz. Sakalı kocaman, şalvarı, cübbesi var.

Ne demek yani?

Sakal, sünnete uygun…

Şalvar, tesettürüne riayet ediyor ki nâmahrem uzuvları belli olmasın diye bol pantolon giymiş.

Cübbe, arkası ve sairesi örtünsün, eğildiği kalktığı zaman eti, budu belli olmasın.

Güzel. Fakat yanındakinin ufacık bir hatasına öyle bir sert çıkış yapıyor ki, adam bir daha camiye gelmeye korkacak. Ödü patlayacak. Hacı amca bir sert çıkış yapıyor ki bu kimseye, adam bir daha cami görünce dizlerinin bağı çözülecek, titreyecek. Ne yapmış? Ufacık bir şey.

Benim kendi başıma geldi. Yanımda birkaç arkadaşla Kâbe-i Müşerrefe'ye gittik. Mescid-i Haram'da, o açık yerde, ön tarafta mermerlerde, karşımızda şu duvar kadar yakın Kâbe-i Müşerrefe…

Onun karşısında (*Allahu ekber*) deyip namaza durduk. (*Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llah*) dedi imam. Biz de sağa selâm verdik. (*Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llah*) dedi, sola selam verdik. Sağ tarafımdan bir gürültü, bir patırtı. İki üç adam ileriden muazzam bir gürültü çıktı.

Daha (*Estağfiru'llah, estağfiru'llah, estağfiru'llah… Allàhümme ente's-selâmü ve min ke's-selâm*) filan diyemeden eğildim, ne oluyor diye baktım. Arab'ın birisi, koca sakallı hacının birisi hop oturuyor, hop kalkıyor, bize bağırıyor.

"—Hayrola, niye bağırıyor bu?" dedim.

"—İmamla beraber (*Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llah*) demişiz diye kızıyor!" dediler.

"—Ya ne olacakmış?" dedim.

İmam (*Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llah*) diyecekmiş, ondan sonra bu tarafa da (*Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llah*) diyecekmiş. Arada sehiv secdesi olup olmaması meselesi filan olduğundan bekleyecekmişiz. İkinci selâmdan sonra, biz (*Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llah*) diyecekmişiz.

"—Mübarek amca biz Hanefî'yiz. Hanefî mezhebindeniz biz. Hak mezheplerden… Bizim müctehitlerimiz, imamlarımız 'İmama aynen uyun!' demişler. Onun için biz imamla birlikte selâm veriyoruz. Sizin mezhebinizin imamı da, 'Bekle de ikinci selâmdan sonra selâm ver!' demiş.

Ona da kızdı. Bir daha hop oturdu, hop kalktı:

"—Peygamber Efendimiz'in zamanında Hanefîlik manefilik yoktu!" dedi.

İyi ama Peygamber Efendimiz'in zamanında Hanefîlik yoktu ama Hanbelîlik de yoktu. Ne seninki vardı, ne benimki vardı.

Zaten mezhepler neden çıkıyor?

"—Acaba Peygamber Efendimiz bu işi nasıl yaptı?" diye düşünmüş, araştırmış alimler; birisi böyle yaptığı kanaatine gelmiş, ötekisi de öyle yapmadı böyle yaptı kanaatine gelmiş.

Peygamber Efendimiz'in nasıl yaptığını yüzde yüz kesin bilse herkes, aynen onu yapacak. Ulemânın ihtilafı, araştırmanın sonunda fikir farkından çıkmış. Bunda bir kusur yok, bir şey yok. Bunun hakkında Peygamber Efendimiz:

"—Ümmetimin ihtilafı rahmettir."

Böyle ihtilaflar olur. Bilimsel ihtilaflar olur, fikir farkları olur. Bunlar tatlı şeyler. Bunlarda kavga edilmez. Bunlarda kavga edilmez. Dedim ki -Allah'tan da o konuyu biliyordum-. Her konuyu bilmez insan. Allah'ın kulları âciz.

Zalûm ve cehûluz biz, çok zalim, çok cahil insanlarız.

إِنَّهُ كَانَ ظَلُومًا جَهُولاً (الأحزاب:٧٢)

(*İnnehû kâne zalûmen cehûlâ*) [Doğrusu o çok zàlim, çok câhildir.] (Ahzab, 33/72) diyor Allah CC, bizi öyle tarif ediyor. "Çok cahildir, çok zalimdir." diyor.

Bilmez; vebali bilmez, mes'uliyeti bilmez, Allah'a karşı kulluğun ne kadar zor bir vazife olduğunu bilmez, laubalidir demek istiyor âyet-i kerîme. Cahiliz, yaratılışımız böyle. Allah bizi güzel edeplere sahip etsin. Alim, ârif, zarif, kâmil müslüman, iyi insanlar olalım.

O konuyu biliyordum, dedim ki:

Peygamber SAS Efendimiz hadîs-i şerîfinde buyurdu ki:[81]

إذا سَلَّمَ الْإمامُ فَرُدُّوا عَلَيْهِ (ه. طب. عن سمرة)

(*İzâ selleme'l-imâmü feruddû aleyh*) "İmam selâm verdiği zaman, siz de hemen selâm veriniz." Onun için biz öyle yapıyoruz.

(*Feruddû aleyh*) demek, "Hemen imamla beraber selâm verin!" demek. Biz öyle anlıyoruz diye izah ettim. Bizim mezhebimizin imamları bu hadis-i şerife dayanıyorlar, böyle yapıyorlar filan diye.

Bazıları da, "Burada hemen mânası yoktur, önce imam bitirsin, sonra siz bitirin!" mânasını çıkartmışlar. Mesele buradan çıkıyor diye kökünü de söyledim.

Allah bana da orada bir yumuşaklık verdi. Her zaman da rıfk sahibi de değilim ben, Allah kusurlarımızı affetsin… Karşımda Kâbe, korkuyor insan. Ev Allah'ın evi, Beytullah… Kâbe, Kâbetullah; orada bağırmaya da korkuyor insan. Karşındaki edepli olmasa bile edebini takınmak zorunda kalıyor.

Ben yumuşak yumuşak anlattım. Adam, yerinde oturamıyor; çivi var sanki yerinde, bir oturuyor bir kalkıyor, bir oturuyor bir kalkıyor. Sinirli, asabi. Bu sefer etrafa da herkes toplandı. Oranın zabıtası, polisi var. Onlar da geldiler. İki tarafı dinlediler. Biz sakin sakin konuşuyoruz. Biz ne yapalım işte göçmen kuşlar gibiyiz orada, gariban, Hanefîcikler, boynumuzu bükmüşüz, derdimizi anlatmaya çalışıyoruz. Onlar ev sahibi, onlar Hanbelî, Mâlikî. Cebbar, böyle bağırıyor. Biz de âyet hadis okuyoruz. Herkes dinledi, ona döndüler:

"—Biraz geniş olmak lazım bak, bu yaptığı işin sebebini de biliyor, içtihadını da biliyor. Ümmette böyle, mezhep farkları var, kimisi Allahu ekber diye elini kulağı hizasına kadar kaldırmayı uygun görmüş, kimisi böyle kaldırmayı uygun görmüş, kimisi el bağlamayı uygun görmüş, kimisi yan tarafa sarkıtmayı uygun görmüş, böyle farklar var. Fıkıh kitaplarında mezhepler farklı

---

[81] İbn-i Mâce, *Sünen*, c.III, s.173, no:911; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.VII, s.216, no:6899; Semürete'ni Cündeb RA'dan.

Câmiü'l-Ehàdîs, c.III, s.242, no:2123.

çeşitli konularda. Bunları hoş görmek lazım." deyince, onlara da bir gürledi, seccadesi vardı. Seccadesini topladı, pürhiddet kalktı gitti!

Bu İslâm ahlâkı değil… Allah birtakım insanların hayrını istedi mi yumuşak yapar onları; yumuşacık, tatlı dilli, sakin, kızmıyor, tatlı tatlı. Onların geçimlerinin şerli olmasını, hayatlarının şerli olmasını istediği zaman da onları sert, haşin insanlar yapar. Çarşıda kavga, pazarda kavga, evde kavga, sohbette kavga…

İki kimse bir araya geliyor sohbette, bir münakaşa çıkıyor, suyu sert olan iki tane, üç tane insan oluyor mecliste, bir münakaşa çıkıyor, selamlaşmadan ayrılıp gidiyorlar.

İslâm'da böyle yapmak yok. İslâm'ın aslı bu değil. Bak, Allah hayrını istedi mi yumuşaklık veriyor. Hayrını istemedi mi sertlikte kalıyor. Sertlik menfi, negatif, kötü bir şey; yumuşaklık, rıfk, mülâyemet, halim selimlik de Allah'ın sevdiği bir huy. Sevgili kul olmanın da alâmeti. Demek ki ne yapacağız hepimiz?

"—Bende çok sertlikler var, çok sert bir insanım. Patlarım ben; çocuğun kulağını kopartırım, hanımın yüzünü bir şaplattım mı kabartırım, tabakları kırarım, masayı deviririm, sandalyeleri savurdum mu camlar kırılır, komşular başımıza toplanır."

Bu iyi değil. Bu huy iyi değil.

Ne yapacağız? Kendimize hâkim olacağız, sabırlı olacağız. Allah için sabredeceğiz. Allah görüyor, her yerde hâzır ve nâzır. Allah için sabredeceğiz, yaptığımız işi yumuşak yumuşak yapacağız, sözümüzü yumuşak yumuşak söyleyeceğiz. Çocuğumuza yumuşak yumuşak muamele edeceğiz, hanımımıza tatlı tatlı, yumuşak yumuşak söyleyeceğiz. O zaman Allah seviyor.

Anladık mı? Söz mü? İnşaallah öyle yapalım hepimiz. Ben dâhil, başta ben...

e. Rahimde Çocuğun Oluşması

Bu hadîs-i şerîf İbn-i Ömer RA'dan.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[82]

---

[82] Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.X, s.154, no:5775; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.VII. s.397, no:11808; Abdürrezzak, *Musannef*, c.XI, s.112, no:20066; Ma'mer ibn-i Râşid, *Câmi'*, c.II, s.309, no:674; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

إِذَا أَرَادَ اللهُ عَزَّ وَجَلَّ أَنْ يَخْلُقَ النُّطْفَةَ ، قَالَ مَلَكُ الأَرْحَامِ مُعَرِّضًا : أَيْ رَبِّ ، أَشَقِيٌّ أَمْ سَعِيدٌ ، أَذَكَرٌ أَمْ أُنْثَى ؟ أَيْ رَبِّ ، أَحْمَرُ أَمْ أَسْوَدُ ؟ فَيَقْضِي اللهُ أَمْرَهُ ، ثُمَّ تُكْتَبُ بَيْنَ عَيْنَيْهِ ، مَا هُوَ لاَقٍ مِنْ خَيْرٍ أَوْ شَرٍّ ، حَتَّى النَّكْبَةُ يُنْكَبُهَا (ابن جرير ، ع. والبزار ، قط. عن ابن عمر)

RE. 27/6 (*İzâ erâda'llàhu azze ve celle en yahluke'n-nutfete, kàle melekü'l-erhâm muarrıdan: Ey rabbi, e şakiyyün em sa'îdün, e zekerün em ünsâ? Ey rabbi, e ahmerü em esvedü? Feyakdıya'llàhu emrehû, sümme tüktebü beyne ayneyhi, mâ hüve lâkın min hayrin ve şerrin hatte'n-nekbete yünkebühâ.*)

Sadaka rasûlü'llàh, fî mâ kàl, ev kemâ kàl.

Allah CC, Azîz ve Celîl olan Allah… *Azîz* ne demek? Hiç kimse karşısında galebe çalamaz. Ne derse o olur. Galip olan o demek. *Celîl* ne demek? Ulu demek. Celâl sahibi demek... Azîz ve Celîl olan… *Azîz* bir de çok kıymetli mânasına gelir. *Metâun azîz* demek, ender bulunan, nâdirâttan rastlanılan çok kıymetli meta' demek. Allah-u Teàlâ Hazretleri eşsiz emsalsizlikten de azizdir. Her hükmünün karşısında duracak ve o hükmü alt edecek başka bir hüküm kaynağı da olmadığından da azizdir.

"Azîz ve Celîl olan Allah CC, (*en yahluke'n-nutfete*) nutfenin bir mahlûk olmasını, bebek olmasını, yavru olmasını murad etti mi…"

سُبْحَانَ الَّذِي خَلَقَ الأَزْوَاجَ كُلَّهَا مِمَّا تُنْبِتُ الأَرْضُ وَمِنْ أَنْفُسِهِمْ وَمِمَّا لاَ يَعْلَمُونَ (يس:٣٦)

(*Sübhàne'llezî haleka'l-ezvâce külleâ mimmâ tünbitü'l-ardu ve min enfüsihim ve mimmâ lâ ya'lemûn.*) "Yeryüzündeki bitkilerden,

---

Kenzü'l-Ummâl, c.I, s.120, no:571; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.II, s.245, no:1232.

insanlardan ve daha bilmediğiniz nice nice varlıklardan çiftleri yaratan Allah-u Teàlâ Hazretleri'ni tesbih ederim." (Yâsin, 36/36)

Allah CC, her mahlûku çift çift yaratmış. Beyefendi, hanımefendi; kadın, erkek; dişi, erkek. Böyle yaratmış. Çiçekler bile böyle. Hurmanın dikenlisi var, erkek hurma diyorlar buna, meyve vermiyor. Bir de dişi hurma var, o ise meyve veriyor. Çiçeğin de erkeği dişisi var. Bazen çiçeğin, bitkinin bir türü erkek, bir türü kadın, dişi. Bazen bir çiçeğin üzerinde erkek uzuvları, dişi uzuvları var. Böyle yaratmış. Rabbü'l-âlemîn'in hikmeti, sanatı, kudreti akıl almaz. Böyle yaratmış, âdeti böyle.

(*Sübhàne'llezî haleka'l-ezvâce küllehâ*) "Canlıları böyle çift çift yaratan Allah'ın şânı ne yücedir, ne mükemmeldir. Her türlü noksandan münezzehtir."

Her işi ne kadar hikmetli. Allah, insanoğlunun yaratılışını erkekle kadından murad etmiş. Âdem AS'ı topraktan, balçıktan yarattıktan sonra, Âdemoğullarını ana ve babanın izdivacından yaratmış. Erkekten olan malzeme ile kadından olan malzeme rahimde çocuk haline gelebilir ya da gelmeyebilir. Bazı çiftler evleniyorlar, beş sene, on sene çoluk çocuğu olmuyor. Doktorları dolaşıyorlar… Olmuyor. Olmayabiliyor.

Allah erkeğin nutfesinin, erkeğin ersuyu dediğimiz spermininin ilkah olmak suretiyle bir yavru olmasını murad etti mi, artık annenin rahminde yavru gelişmeye başlar. İbretli… Bir hücreden Rabbü'l-àlemîn şöyle eşsiz, emsalsiz bir insan meydana getiriyor. Sübhànallah… Bir çekirdekten bir ağaç, bir hücreden çeşit çeşit hücrelere sahip harika bir varlık meydana getiriyor. Rabbü'l-àlemîn'in hikmeti… Kur'ân-ı Kerîm'de bu çok anlatılır da ben de biraz ondan dolayı bu işin üstünde duruyorum.

"Nutfenin, bir yavru olmasını murad etti mi Allah, (*kàle melekü'l-erhâm muarrıdan*) Rahimlere vazifeli olan melek arz etme suretiyle Rabbü'l-âlemîn'e der ki…"

Demek ki gözü koruyan melek var. İnsan vücudunda 360 tane melek var; amellerini yazan Hafaza melekleri, yağmura vazifeli melek, şimşeğe vazifeli melek, gökteki yerdeki olayları Allah-u Teàlâ Hazretleri, bizim görmediğimiz meleklerine emretmiş, vazifelendirmiş. Bir de *Melekü'l-erhâm* varmış. Hadîs-i şerîften o anlaşılıyor: Rahimlerin meleği… Rahimlerde evlat olması

olmaması vazifesini Allah ona yüklemiş. Demek ki vazife onun...

Muarrıdan ne demek? Arz etmek yoluyla Allah-u Teàlâ Hazretleri'ne… İtiraz yolu ile değil, soru sormak için, anlamak için, rahimlere müvekkel olan melek sorar, arz eder. Der ki:

(*E şakiyyün em saîdün*) "Yâ Rabbi, bu bebeği sen nasıl murad ediyorsun? Ey alemlerin Rabbi, ey Hâlikımız, şakî mi olacak, saîd mi olacak bu? Bahtiyar kul mu olacak, bedbaht kul mu olacak? Mü'min mi olacak, kâfir mi olacak? Cennetlik mi olacak, cehennemlik mi olacak? Nasıl olacak ya Rabbi?"

(*E zekerün em ünsâ*) "Kız mı olacak yâ Rabbi, erkek mi olacak? Nasıl emrediyorsun?"

(*E ahmerü em esvedü*) "Rengi kırmızı mı olsun kara mı olsun?"

(*Feyakdıya'llàhu emrehû*) "Allah emrini ona emreder, hükmünü bildirir."

"—Ey *Melekü'l-erhâm*, ey rahimlere vazifeli meleğim, şöyle olsun!" diye hükmünü, fermanını o meleğe bildirir.

(*Sümme tüktebü beyne ayneyhi*) "Sonra iki gözünün arasına, alnına yazılır yazısı. Daha annesinin karnında iken iki gözünün arasına yazılır. (*Mâ hüve lâkın min hayrin ve şerrin*) Hayırdan, şerden, dünyadan; başına ne gelecekse olaylar, iki kaşının arasına yazılır." Her şey programlı, belli, kaderi oraya yazılır.

(*Hatte'n-nekbete yünkebühâ*) "Başına gelecek bir meşakkat, küçücük bir olay dahi oraya kaydedilir, hepsi yazılır."

Sonra çocuk doğar, ömrü belli, hâli belli, rızkı belli… Ne olacaksa olur.

Allah-u Teàlâ Hazretleri bizi sevdiği kulu eylesin... Evlâtlarımızı hayırlı evlât eylesin... Cümlemizi süedâ zümresinden eylesin… Evlâtlarımızı süedâ zümresinden eylesin… Eğer adımız *eşkıyâ* arasına, şakîler arasına yazılmışsa, silsin, affetsin, değiştirsin; bahtiyarlar arasına yazsın. Çünkü Allah duaları kabul edicidir. Dilediğini siler, dilediğini bırakır, sabit kalır orada, dilediğini değiştirir.

Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:[83]

---

[83] Tirmizî, *Sünen*, c.XI, s.459, no:3471; Hàkim, *Müstedrek*, c.I, s.670, no:1815; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

الدُّعَاءُ يَنْفَعُ مِمَّا نَزَلَ ، وِمِمَّا لَمْ يَنزِلْ ، فَعَلَيْكُمْ عِبَادَ اللهِ بِالدُّعَاءِ

(ك. عن ابن عمر)

RE. 207/14 (*Ed-duàu yenfeu mimmâ nezele, ve mimmâ lem yenzil*) [Dua etmek, inmiş olana (belâ ve musibetlere) karşı da henüz inmemiş olana (bela ve musibetlere) karşı da fayda verir. (*Fealeyküm ibâda'llàhi bi'd-duài*) Öyleyse ey Allah'ın kulları, size dua etmenizi tavsiye ederim!]

Dua gelen belâyı kaldırır, gelecek belâyı durdurur. Duanın kıymeti var. Kul dua ederse muradına erer, Allah'ın lütfuna mazhar olur.

Yâ Rabbi, biz âciz nâçiz, günahkâr, kusurlu kulların dünyanın ve ahiretin hayırlarını senin Erhamü'r-râhimîn'liğinden istiyoruz. Bizi dünyada, ahirette rahmetine daldır, lütfuna erdir, ihsanına mazhar eyle, in'amına nâil eyle… İki cihanda aziz ve bahtiyar eyle… Kahrına, gazabına, sahatına, azabına, ikàbına uğrayanlardan etme bizi yâ Rabbi…

Kıyamete kadar nesillerimizi, çocuklarımızı sevdiğin kullar eyle yâ Rabbi… Bizi şurada topladığın gibi, ahirette de Peygamber Efendimiz'in yanında, ona komşu olmak nimetine erdir, orada da bizi böylece topla; cennetinle cemâlinle cümlemizi müşerref eyle…

Fâtiha-i şerîfe mea'l-besmele!

24. 11. 1991 – İskenderpaşa Camii

Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.V, s.234, no:22097; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.X, s.219, no:17191; Muaz ibn-i Cebel RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.II, s.63, no:3122; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XIII, s.5, no:12420.

14. DİNDE FAKİH OLMAK

Eùzü bi'llâhi mine'ş-şeytâni'r-racîm.
Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.
El-hamdü li'llâhi rabbi'l-àlemîn… Alâ külli hâlin ve fî-külli hîn… Hamden kesîran tayyiben mübâken fîh… Kemâ yenbağî li-celâli vechihî ve li-azîmi sultànih... Ve's-salâtu ve's-selâmü âlâ seyyidi'l-evvelîne ve'l-âhirîn… Muhammedini'l-mustafe'l-mahmûdi'l-muhtâri'l-emîn… Ve âlihi ve sahbihî ve men tebiahû bi-ihsânin ilâ yevmid-dîn…
Emmâ ba'dü, fa'lemû eyyühe'l-ihvân... Feinne efdale'l-hadîsi kitâbu'llàh... Ve efdale'l-hedyi hedyü seyyidinâ muhammedin salla'llàhu teàlâ aleyhi ve sellem... Ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ... Ve külle muhdesetin bid'ah... Ve külle bid'atin dalâleh... Ve külle dalâletin ve sàhibehâ fi'n-nâr... Ve bi's-senedi's-sahîhi'l-muttasıli ile'n-nebiyyi salla'llàhu aleyhi ve selleme ennehû kàl:

إِذَا أَرَادَ اللّٰهُ بِعَبْدٍ خَيْرًا ، عَسَّلَهُ ؛ وَهَلْ تَدْرُونَ مَا عَسَّلَهُ ؟ يَفْتَحُ لَهُ عَمَلاً صَالِحًا بَيْنَ يَدَيْ مَوْتِهِ ، حَتَّى يَرْضَى عَنْهُ جِيرَانُهُ (حم. والبزار ، طب. طس. ك. عن عمرو بن الحمق)

RE. 27/7 (*İzâ erâda'llàhu bi-'abdin hayren, asselehû; ve hel tedrûne mâ asselehû, yeftehu lehû amelen sàlihan beyne yedey mevtihî, hattâ yurdiye anhu cîrânehû.*)
Sadaka rasûlü'llàh, fî mâ kàl, ev kemâ kàl.

Aziz ve muhterem kardeşlerim!
Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin selâmı, rahmeti, bereketi, ihsanı, ikramı, dünya ve ahirette üzerinize olsun…
Peygamber SAS Efendimiz'in mübarek hadîs-i şeriflerinden mûtadımız üzere, büyüklerimizin emri üzere, okumaya geldik.
Bu hadîs-i şerîflerin okunmasına başlamadan, izahına geçmeden önce başta Peygamber SAS Efendimiz'in ruh-i pâkine

hediye olsun diye ve onun mübarek âlinin, pak ashabının ve ona hüsn ü ittibâ etmiş olan evliyaullahın sâdât ve meşâyih-i turuku aliyyemizin, salihlerin, velilerin, mücahidlerin, alimlerin, fazılların, kâmillerin ve sair mü'minîn-i mü'minât ve müslimîn-i müslimâtın;

Bu beldeleri Allah yolunda cihad ederek, canlarını mallarını ortaya koyarak fethetmiş olan Fatih Sultan Mehmed Han'ın ve ondan önceki ve sonraki mücahidlerin, şehidlerin, gazilerin, fatihlerin ruhlarına;

Cümle hayrât u hasenât sahiplerinin ve bilhassa şu içinde ibadet ettiğimiz caminin evvela binasını yapan İskender Paşa'nın, sonra bu camiyi tekrar tekrar ele alarak tamir, tecdit ve tevsî ederek hizmetinin devamını sağlayanların ve bu caminin içinden gelip geçmiş olan alimlerin, fazılların, imamların, hatiplerin, müezzinlerin, vâizlerin, cemaatlerin, çevresinde metfun bulunan mevtânın ruhlarına;

Uzaktan, yakından bu hadîs-i şerîfleri dinlemek üzere gelmiş olan siz kardeşlerimizin ahirete göçmüş olan bütün geçmişlerinin ruhları şâd olsun, kabirleri nur dolsun, makamları âlâ, dereceleri yüksek olsun diye;

Biz yaşayan müminler de Rabbimizin rızasına uygun yaşayalım, huzuruna sevdiği razı olduğu kullar olarak, yüzleri ak alınları açık olarak varalım, rahmetine erelim diye bir *Fâtiha* üç *İhlâs-ı Şerîf* okuyup öyle başlayalım, buyurun!

………………………………

a. Allah'ın Bir Kulu Ballandırması

Okuduğumuz hadîs-i şerîfler *Râmûzü'l-Ehâdîs* kitabımızın 27. sayfasının 7. hadîs-i şerîfi ve devamı olacak. Metnini az önce okumuş olduğumuz bu hadîs-i şerîfi Ahmed ibn-i Hanbel *Müsned*'inde almış, Taberânî ve Hâkim kitaplarına kaydetmiş.

Peygamberimiz, başımızın tâcı Muhammed-i Mustafâ (*aleyhi efdalü's-salevâti, ekmelü't-tahiyyâti ve't-teslîmât*) Efendimiz buyuruyor ki:[84]

---

[84] Taberânî, *Müsnedü'ş-Şâmiyyîn*, c.III, s.178, no:2026; Tahâvî, *Müşkilü'l-Âsâr*, c.VI, s.121, no:2202; Bezzâr, *Müsned*, c.I, s.360, no:2310; Abd ibn-i Humeyd,

إِذَا أَرَادَ اللهُ بِعَبْدٍ خَيْراً ، عَسَّلَهُ ؛ وَهَلْ تَدْرُونَ مَا عَسَّلُهُ ؟ يَفْتَحُ لَهُ عَمَلا صَالِحًا بَيْنَ يَدَيْ مَوْتِهِ ، حَتَّى يَرْضَى عَنْهُ جِيرَانُهُ (حم. والبزار ، طب. ك. عن عمرو بن الحمق)

RE. 27/7 (*İzâ erâda'llàhu bi-'abdin hayren, asselehû; ve hel tedrûne mâ asselehû, yeftehu lehû amelen sàlihan beyne yedey mevtihî, hattâ yurdiye anhu cîrânehû.*)

(*İzâ erâda'llàhu bi-abdin hayren*) "Allah bir kulun hayrını istedi mi, (*asselehû*) onu ballandırır."

Asel, Arapça'da bal demek; *assele* de, "Bal gibi onu tatlı yapar." demektir. Yani halkın arasında halini, nâmını, senâsını hoş eder, tatlandırır.

Peygamber SAS Efendimiz yine kendisi sormuş ki:

(*Ve hel tedrûne mâ asselehû*?) "Bu *asselehû* sözünü niçin kullandım, bunun mânâsı nedir, ne olduğunu idrak ediyor musunuz, düşünüyor musunuz?" diye mübarek Efendimiz kendisi sormuş.

Cevabı da yine kendisi veriyor ama, soru sormasının sebebi, cevabı onlar versin diye değil, dikkatleri çekilsin veyahut konu üzerinde düşünsünler diye. Bakalım kendileri cevabı bulabilecekler mi diye… Ama her halükârda soru sormak dikkati arttırır, insanın gözlerini açtırır ve meseleyi daha yakından takip etmesini sağlar. Efendimiz'in mübarek metodlarından birisidir. İnsanların dikkatle, zevkle, şevkle dinlemeleri için kendisinin çok güzel, ibret alacağımız konuşma, anlatma metodları var.

Bir kere bir şeyi muhakkak herkesin anlayabileceği tarzda anlatmayı çok güzel yapardı. Benzetmelerle, herkesin anlayabileceği bir tarzla, akılda kalacak şekilde anlatmayı çok güzel yapardı. Bir de dikkati çekmek için bazı ifadeleri var; bunlardan birisi soru sormak. Soru sorduğu zaman dikkatler

---

Müsned, c.I, s.175, no:481; Beyhakî, *Zühdü'l-Kebîr*, c.II, s.333, no:828; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.XI, s.433, no:6327; Amr ibn-i Hamik RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XI, s.101, no:30796; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.II, s.265, no:1263.

uyanıyor, uykular dağılıyor. Zaten Efendimiz'in karşısında herkes gözünü açmış, can kulağıyla dinlemekte ama dikkat biraz daha artıyor.

Bazen bir olay üzerine o olaydan ibret alacakları sırada bir konuşma yapar, öylece ibret alınır. Bazen yemin ederek, bazen kendi başı ve canı üzerine yemin ederek, (*ve'llezî nefsî bi-yedihî*) diye yeminle başlardı. Yemin de tabii, o yemin ediliyor, muhakkak o işin arkasında mühim bir şey var diye herkesin dikkatini çeken bir şekil.

Meselâ dikkat çekecek ve hatırda kalacak öğretme tarzlarından birisi de şudur. Ordu göndermiş, düşman üzerine gitmiş. Tabii Allah rızası için mücadeleye giden insanlar ya şehit olur ya da döner; gâzi, muzaffer, başarı kazanmış olarak, Allah'ın emrini yerine getirmiş olarak... Ama telefât olur muhakkak. Düşmandan da telefat olur, bu taraftan da zâyiat olur.

Ordu gitmiş, zâyiatsız ve büyük ganimetlerle dönmüş; esirler, mallar, ganimetler... Çok kısa bir zamanda şıp diye gitmişler, hemen dönmüşler. Bunun üzerine sahâbe-i kirâm:

"—Ooo! Ne ganimet! Ne kolay bir ganimet! Hem telefât, can kaybı yok, hem de büyük ganimetlerle dönülmüş." demişler.

Herkesin dikkati tabii malda mülkte, gelen ganimetlerde bir telefât olmamasında, işin maddî tarafını düşünmüşler. Tam bu sırada Efendimiz diyor ki:

"—Ben size bundan daha ganimetli bir şey söyleyeyim mi?"

Gel de şimdi pür dikkat dinleme, böyle bir soru sorulunca... Yani ganimetlerle ordu gelmiş, zaten insanlar malı ya buluyorlar ya bulamıyorlar. Hurmayla geçiniyorlar, bir hurma yutarsa o gün karnı doymuş sayıyor.

Efendimiz eve geliyor, "Var mı bir şey?" diye soruyor. Yarım tas süt varsa içiyor filan. Şimdiki gibi böyle Kars'tan bal gelecek, Malatya'dan kayısı gelecek, Çorum'dan un gelecek… Ticaret bu kadar canlı değil, köşe başlarında bakkallar böyle bu kadar bol değil. Mal bulunmuyor, yani parası olsa bile insan aradığını bulamaz. Bazen büyük kıtlıklar oluyor.

Tabii bu durumda insanlar sevinmişler hem mal var, hem ganimet var, hem telefât yok. Ama Efendimiz soruyor;

"—Bundan daha karlı bir şey size tavsiye edeyim mi?"

Şimdi ben size bunu söylemesem bir dahaki hafta söyleyeceğim desem meraktan çatlarsınız. Çünkü meraklanır insan böyle bir sorunun karşısında hakikatten. Bu hadiseyi Hz. Ömer RA Efendimiz naklediyor. Efendimiz buyurmuş ki;

"—Bir insan sabah namazından sonra camiden ayrılmazsa; cemaatle namazı kıldı, Kur'an okuyarak, dinî bir ibadet ve sevaplı bir iş ile ilim öğrenerek, öğreterek, zikrederek, dualar ederek, Evrâd okuyarak zamanını böyle geçirirse…"

Tabii biliyorsunuz sabah namazından sonra kerâhet vakti geliyor. Güneşin doğma zamanında güneşe tapan insanlara benzememek için namaz kılmak dahi yasaklanmış. Vakt-i kerâhet, namaz kılınmıyor. Ümmet-i Muhammed'in Allah'ın varlığına, birliğine, yalnız ona ibadet etmeye ne kadar gayretli ve dikkatli olduğunu gösteren bir numune... O devirde güneş doğarken bazı insanlar ibadet ederlermiş, diye o vakitte namaz kılmak yasaklanmış.

"—Sabah namazını kılamadım, işte kaçırmışım, uyuyakalmışım şimdi kılsam olmaz mı?"

Olmaz. Şu kerâhet vakti bir çıksın bakalım. Onlara hiç benzeme! Ufacık bir benzeme durumu bile olmasın diye kerahat vakti var. Güneşin doğmasından sonra 30 - 40 dakika kadar, güneşin doğması anından o vakte kadar namaz dahi kılınmıyor. Tabii o arada Kur'an okunabilir, tesbih çekilebilir, ilim irfan ile meşgul olunabilir.

İşte o vakti; namazdan sonraki güneşin doğmasına kadar olan zaman, güneşin doğmasından kerâhet vaktinin çıkacağı vakte kadar bir zamana varıncaya aşağı yukarı 40 - 50 dakika olabilir. "O vaktini böyle ibadetle, taatle geçirirse bundan daha çok ganimete mazhar olur." diyor, Peygamber Efendimiz.

Ordu gitmiş, ganimetlerle dönmüş, kısa zamanda çok kazanmış. Sabah namazından sonra böyle ibadetle başlarsa gününe, bundan daha fazla ganimet alır.

Âfâk ne demek?

Ufuklar, gözün görebildiği yerler, yerle göğün birleştiği çizgi, ufuk. Âfâkı dolaşıp yani gözün görebildiği kadar yerleri dolaşıp, ticaret yapıp, mal alıp mal satıp, uğraşıp didinip, gayret sarf edip rızık aramasından daha çok rızık kazanır.

"—E oturdu?"

Oturduğu halde sanki âfâkı dolaşıp da bir şeyler faaliyetler göstermiş gibi rızkı bol olur buyuruyor Peygamber Efendimiz.

İşte Hz. İsmâil AS ki Arapların atası, Zem zem kuyusunu bulan. Mekke'de şu Peygamber Efendimiz'in sülalesinin gelişmesine sebep olan en kıymetli insanlar, en asil soy onların. Hani soyundan bazı kimseler esir olsa, fidye-i necâtlar çok fazla olur, çünkü değeri yüksek. Sıradan insanlar değil, çok soylu insanlar. İşte onların soyundan kaç tane esiri esaretten kurtarmış gibi sevap kazanır, ölürse imanla göçer diye filan çok müjdeler var.

Bu müjdeler muhtelif hadislere dağılmış ama sabah namazından sonra öyle ibadet etmek insana bu kadar ganimetten daha fazla ganimet sağlar diye Efendimiz bildiriyor.

Şimdi insan bu sevabı unutmaz, neden?

Karşısına ordu gelmiş, develeri, koyunları, sürüleri önlerine katmışlar, develer yüklü mallar gelmiş, zafer kazanılmış, ortada bir bolluk… Tabii o ganimetler dağıtılacak ve beşte biri beytü'l-mâle kalacak.O beytü'l-mâle kalan da fukaraya dağıtılacak filan. Ama sabahleyin yapılan o ibadet daha karlı diyor.

Demek ki Efendimiz'in öğretme metodu, öğretme tarzı çok güzel... Ve tabii bir hadîs-i şerîften bir tane ders çıkmaz ki çok dersler çıkar. Biz kârı sadece parada pulda, maddede sanırız ama sabah namazından sonra o ibadeti yapmak insana daha çok maddî kazanç da sağlıyor daha çok sevap da sağlıyor. Bak işin içinden bilmediğimiz şeyler çıkıyor. Hakikaten insan böyle hareket ettiği zaman o gün nereden geldiğini bilmediği lütuflara mazhar olur. Bunun tecrübesi görülmüştür. "Bi't-tecrübe sabit." derler ya, tecrübe edilerek denenmiştir, evet böyledir diye. Hakikaten öyledir, gerçekten öyledir.

Dünyanın bilmiyorum kaç tane camisinde vardır, çok az camide yapılır bu sünnet-i seniyyenin tatbiki... Biliyorsunuz bizim bu İskederpaşa camimizde, burada sabah namazından sonra Yâsin, *Evrâd-ı Şerîfe* okunur, dualar edilir, vakit Peygamber Efendimiz'in istediği gibi değerlendirilerek o sevaplara nâil olunur.

Peygamber Efendimiz sormuş;

"—Biliyor musunuz bu ballandırmak ne demek?"

"—Allah bir kulunun hayrını istedi mi onu ballandırır, bal gibi yapar, tatlandırır."

Nasıl?

Sormuş soruyu, cevabı kendisi veriyor dikkat çekilsin diye: (*Yeftehu lehû amelen sâlihan beyne yedey mevtihî.*) "Ona, ölümüne tekaddüm eden günlerde, âhir ömründe, ölümüne yakın zamanda, işin son zamanında, artık ömür sona eriyor o zamanda, (*yeftehu lehû amelen sàlihan*) o kul için Allah'ın hoşuna gidecek güzel ibadet ve işler yapmasının imkânını, yolunu açar."

Kul âhir ömründe bakarsın melek gibi olmuş. Biz "melek gibi olmuş" diyoruz, Peygamber Efendimiz "onu ballandırır" diyor yani bal gibi olmuş, tatlı olmuş. Bakıyorsun parasını Allah yoluna sarf ediyor, hayır hasenât yapıyor, hali tavrı değişmiş, yumuşamış, güzelleşmiş. Neden?

Allah o kulunun hayrını murad etti mi, ömrünün sonuna doğru, yarışın bitme saatlerinde böyle hayırlı işler yapması için ona imkân lütfeder.

(*Hattâ yurdiye anhu cîrânehû*) "Sonunda onunla münasebeti olan komşuları, akrabası, yakınları, hepsi kendisinden hoşnut ve razı olurlar." Güzel hareket etti, cömertlik yaptı, hayır, hasenât yaptı diye herkes sever, memnun olur. "Allah razı olsun!" der.

Tabii komşuların şehadeti çok önemli! "Komşularını razı eder" diyor. Etrafındaki komşuların insandan hoşnut ve razı olması fevkalade önemli bir şey.

Bizim bugün dikkat etmediğimiz, ama dinimizin çok büyük önem verdiği noktalardan birisi de nedir? Komşu hakkıdır. Komşunun insan üzerinde, öteki komşu üzerinde hakkı vardır.

"—Nereden çıktı bu hak? Babamın oğlu değil, ticarette ortağım değil, kendisiyle bir münasebetim yok, hemşerim değil, nereden çıktı?"

Komşuluktan çıktı. Bir arada olmaktan çıktı.

Bu komşuluk; arazileri yan yana olan iki bahçeli evde, iki tarla içindeki evde de olur; bir apartmanda çok daha kuvvetli, çok daha canlı bir tarzda olur. Komşunun komşu üzerinde hakkı vardır.

"—Gayrimüslim komşunun da hakkı var mıdır?"

Evet, gayrimüslim komşunun bile müslüman bir insan üzerinde hakkı, komşuluk hakkı vardır. Güzel komşuluk yapacak. Hem müslüman hem de komşuysa, ondan daha kuvvetli hakkı vardır.

Hem Müslüman, hem komşu, hem de akraba ise daha kuvvetli hakkı vardır.

Komşuluk hakkı önemlidir. Komşunun şehadeti, komşunun rızası, hoşnut olması, memnun olması önemlidir. Onun için komşunun cefâsına sabredecek, komşuya yediğinden yedirecek, pişirdiğinden gönderecek, gönlünü hoş edecek, ziyaret edecek. İyi gününde kutlayacak, kötü gününde taziyede bulunacak, yardım elini uzatacak... Yani komşuluk hukukuna riayet edecek ve komşusunu razı edecek.

Komşuları razı olmazsa bir insanın âkıbeti tehlikededir. Münasebette bulunan insanlar hoşnut ve razı olmazsa tehlikededir. Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:[85]

مَا آمَنَ بِي ، مَنْ بَاتَ شَبْعَانَ وَجَارُهُ جَائِعٌ إِلَى جَنْبِهِ ، وَهُوَ يَعْلَمُ بِهِ

(البزار ، طب. عن أنس)

RE. 369/2 (*Mâ amene bî, men bâte şeb'àne ve câruhû câiun ilâ cenbihî, ve hüve ya'lemü bihî*)

(*Mâ amene bî*) "Bana inanmış olmaz, bana inanmış değildir. Kim? (*Men bâte şeb'àne ve câruhû câiun ilâ cenbihî*) O kimse ki kendisi tok yatar ve komşusu açtır yan tarafında... (*Ve hüve ya'lemü bihî*) O da onun aç olduğunu bilmektedir."

"Kendisi tok, komşuları aç; kendisi tok uyuyor ama komşuları muhtaç ve aç ve sıkıntıda, bu bizden değildir. İyi bir müslüman değildir." Böyle buyuruyor Peygamber Efendimiz.

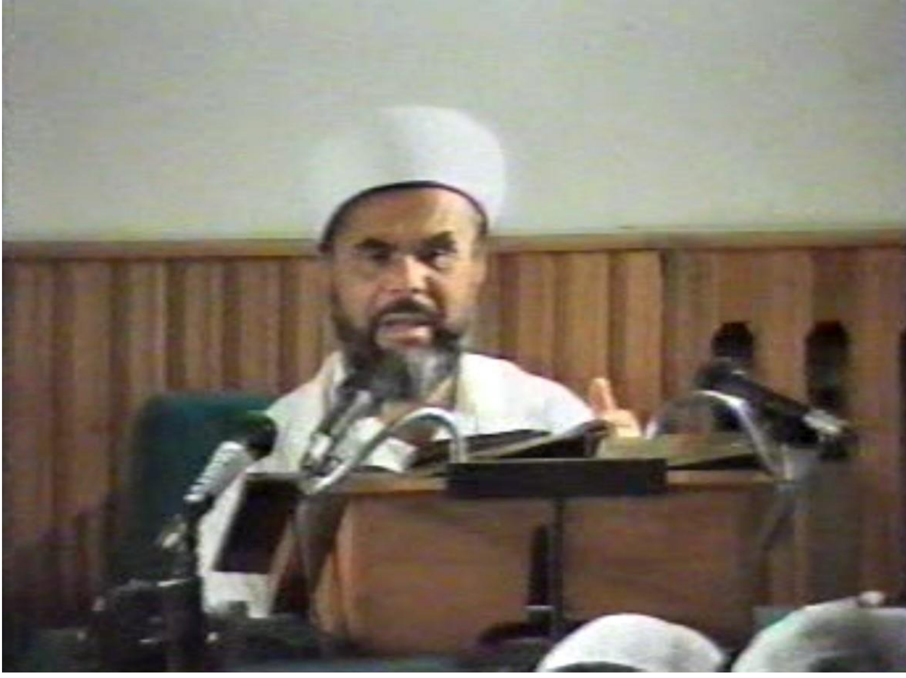
Demek ki komşusunu kollayacak, komşusuna riayet edecek, komşusuna izzet ü ikram edecek, komşusuna yardım edecek, mali bakımdan destek olacak, her türlü gönül alıcı icraatı arz edecek, gösterecek.

Biz ne yapıyoruz, bu zamanın insanı ne yapıyor?

---

[85] Taberânî, *Müsnedü'ş-Şâmiyyîn*, c.II, s.274, no:1329; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.356, no;7429; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XXIV, s.405; Zehebî, *Tezkiretü'l-Huffâz*, c.III, s.815; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.978, no:20371; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XVIII, s.377, no:19660.

Ekseriyetle komşular komşularla problemli ve dargındır. Sorarsınız, alt kattaki komşunun kapısını çalarsınız tık tık tık veya zırrr... Filancayı sorarsınız, bir karış surat, çatt yüzünüze kapıyı kapatır.

Neden? Onunla dargın…

Sen onu sordun diye, ne bileyim be adam der, çatt yüzünüze kapıyı kapatır. Dargın... Çocuklar kavga etmiştir, darılırlar.

Mesela, kaloriferli apartman, dokuz tane komşu kalorifer parasını veriyor bir tanesi vermiyor. Olur mu, vermiyor. Ayıkla pirincin taşını, gırtlağını mı sıkacaksın, polise mi vereceksin, mevzuatta şey, vermiyor. Hepsi veriyor bir tek bir tanesi vermiyor, olmaz. Hepsinin hakkı geçiyor. Bu vermeyen insan için büyük vebal. Çok zor. Onun için kötü olduğu zaman tahammülü zor olduğundan, komşunun iyi olması da önemli.

Eskiden büyüklerimiz bu işleri çok iyi bildiği için, bizden de daha kuvvetli dindar oldukları için ne demişler?

"—Ev alma komşu al!"

Evvela komşuna bir dikkat et. Sonra bir de tahammül meselesi

var. Komşum diye çekeceksin sıkıntıyı, tahammül edeceksin. Komşunun iyi olması senin çocuklarının iyi olmasına tesir eder. Hanımının iyi olması, senin hanımının iyi olmasına, senin ailenin geçimine tesir eder. Yani berbat bir komşu, yanlış fikirlere sahip bir karısı var, boyuna senin kızını, senin karını şaşırtır, kışkırtır.

Gazetelerde de, devlet radyosunda da var:

"—Kocalarınıza itaat etmeyin! Şöyle yaparsa böyle âsi olun, şöyle mahkemeye verin, bilmem ne..." filan.

Bazen böyle açtığı zaman insan radyoyu, uuff kadınlara ne kadar telkinler yapıldığını, ne kadar ters akıllar verildiğini insan hayretle müşahede ediyor. Yahu devlet radyosu bu!

Yani kadın hakkı hukukunu koruyorsun da erkeklerin hakkı yok mu? Ailenin bir hakkı yok mu? Sen ailenin temeline nasıl dinamit koyarsın?

O tarafı düşünen yok. Kadının birisi çıkmış, bir konuşma yapıyor. Kadın hakları savunucusu, feminist, bilmem neyse ne. Kocalar kadınları ezmesin diye açmış bayrağı. Peki ya kadınlar kocaları eziyorsa? Bir de işin o tarafı var, bazen o tarafı da oluyor.

Kadının kocası sabahleyin hanım hasta diye evin işini gücünü yapmış, kahvaltıyı hazırlamış, evden çıkmış. Akşam eve geliyor ev tam takır. Kadın bütün eşyayı yüklemiş kamyona götürmüş. Karakola müracaat edince de:

"—Niye müracaat ettin?" diyor.

"—Sen benim evde hırsızlık yapmışsın!"

Bir erkeğin hanımı evde nedir?

Malının, namusunun bekçisidir. Balkona açık çıksa namusuna gölge gelir. Malını rızasına uygun olmayan yerlere harcasa vebal altında kalır. Kadın kocasının izni olmadan malını istemediği yere harcayamaz, evine istemediği kimseyi alamaz, istemediği yere gidemez, izni olmadan dışarı çıkamaz.

"—Esir mi bu kadınlar?"

Esir değil ama aile düzeninin sağlam yürümesi, namusun gölge altında kalmaması, kadınların korunması ve ahlâkın bozulmaması için bunlar kanunlar. İslâm kötülükleri, iş işten geçtikten sonra yangına su sıkmak tarzında değil, yangının çıkmaması için tedbir almak tarzında önlüyor.

“—İçki niye yasak?”

İçki ümmü’l-habâistir. Yani, her türlü kötülüğün anasıdır. Ondan doğar bütün kötülükler. İçki içti mi, adam trafik kazası yapar. İçki içti mi kavga eder, içki içti mi bıçaklar, içki içti mi her şeyi yapar.

Neden? İçki kötülüklerin anası olduğundan. Onun için İslâm içkiyi yasaklamış.

“—Canım bir kadehçik içsem ne olur?”

Bir kadeh değil yalayamazsın bile. Damlasını bile yalayamazsın.

Neden? Yasaksa yasak, bu iş burada biter. Bunun azı çoğu olmaz.

“—Sarhoş edecek kadar içmeyeceğim.”

Hayır, sarhoş edecek kadar içmesen bile yasak. Çünkü alışırsın, alışma olur, oluyor, alkoliklik oluyor diye İslâm onu yasaklamış.

Namusu korumak için de tesettürü emretmiş. Kadını koruyacak tedbirler almış, kadının şerefini, kadını korumak için, aileyi, çocuğu korumak için bu tedbirler. Bunlar antidemokratik veya insan haklarına aykırı şeyler değil, insan hakları zaten her yerde yoktur.

“—Askerlikte tam insan hakkı var mıdır?”

Yoktur. Âmirin dediğini aşağıdaki tutacak.

“—Hürriyetler... Ben bu pazar şuraya gitmek istiyorum, şunu yapmak istiyorum.”

Yapamazsın. Pazar günü tatildir, garnizonun bulunduğu yerden dışarıya garnizon komutanından izin almadan çıkamaz bir subay. Subaydır ama çıkamaz. Evli barklıdır, maaşlıdır, dışarı çıkamaz.

Neden? Bu ciddi bir iş, burada hürriyet mürriyet geçmez, vatanın müdafaası bu, oyuncak değil. Bir alarm olur. Vazifesinin hemen başında olması lazım, âmir onun nerede olduğunu bilecek. Onun için hürriyet mürriyet masalı burada sökmez. Durur yani, bazı yerlerde durur.

Kız öğrenci yurdunda akşam şu saatten sonra geceye kalamaz kız öğrenci.

Neden? Kız öğrencilerin korunması lazım.

İstediğini yurda alamaz.

Neden? Korunması lazım geldiğinden.

Gördün mü bak hürriyet her yerde yok.

İşte İslâm da hürriyetin faydalı olduğu yerde hürriyeti koymuştur, ama hürriyetin zararlı olacağı yerlerde, “Bunu yapamazsın, bunu edemezsin!” diye kaide koymuştur, esas koymuştur. Ona göre her şey yürür.

Komşuluk hakları mühimdir dedik. Oradan bu konular açıldı. Yani iyi komşu seçmeye, komşulara hürmet etmeye çalışmak lazım. Biz de komşularımıza yük olmamaya çalışmalıyız. Komşularımız bize karşı iyi davranacak, tabii biz de komşularımıza karşı fedakârlık yapacağız, ezasına cefasına tahammül edeceğiz.

Bugünkü şartlarda komşuluk üzerinde üzerimize düşen vazifeleri yapmıyoruz. Komşular öteki komşularla İslâm’ın istediği çizgide münasebetlerini sürdürmüyorlar. Ekseriyetle dargınlar ve ekseriyetle birbirleriyle ihtilaftadırlar. Tarla ihtilafı, bahçe ihtilafı, su ihtilafı, kalorifer ihtilafı, kira ihtilafı var, boyuna ihtilaf...

Neden? İslâmî terbiye zayıfladığı için.

Ama bu önemli! Bak, Allah bir kulunun hayrını istedi mi ona hayırlı işler yaptırtıyor, salih ameller, a’mâl-i sâliha, hayrât ü hasenât yaptırtıyor. Komşuları ondan razı olsun diye. Çünkü komşuları önemli, komşularının şehadeti önemli. Bunu anlıyoruz bu hadîs-i şerîften.

Allah bizi de güzel huylu eylesin… Hayrât ü hasenâta yönelik insanlar eylesin… Başkalarına fayda sağlamayı, hayır yapmayı gönlünde canlı tutan insanlardan eylesin… Komşularıyla iyi geçinen kimselerden eylesin… ize iyi komşular nasip eylesin. Bizi de başkalarının gözünde iyi komşu olmak seviyesine çıkarsın. Kusurlarımızı affeylesin.

b. Allah-u Teàlâ’nın Vahyini Bildirmesi

Diğer hadîs-i şerîf.

Bu da Allah-u Teàlâ Hazretleri’nin bir vahyi ve meleklerin o vahyin karşısındaki durumu ile ilgili hadîs-i şerîf. Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:

إِذَا أَرَادَ اللّٰهُ تَعَالٰى أَنْ يُوحِيَ بِأَمْرِهِ تَكَلَّمَ بِالْوَحْيِ ، وَإِذَا تَكَلَّمَ بِالْوَحْيِ أَخَذَتِ السَّمَاوَاتُ رَجْفَةً شَدِيدَةً ، مِنْ خَوْفِ اللهِ تَعَالٰى ، فَإِذَا سَمِعَ بِذَلِكَ أَهْلُ السَّمَاوَات ، صَعِقُوا وَخَرُّوا سُجَّدًا ، فَيَكُونَ أَوَّلُ مَنْ يَرْفَعُ رَأْسَهُ جِبْرِيلُ ، فَيُكَلِّمُهُ اللهُ تَعَالٰى مِنْ وَحْيِهِ بِمَا أَرَادَ ، فَيَنْتَهِي بِهِ جِبْرِيلُ عَلَى الْمَلاَئِكَةِ ، كُلَّمَا مَرَّ بِسَمَاءٍ سَأَلَهُ اَهْلُهَا : مَاذَا قَالَ رَبُّنَا يَا جِبْرِيلُ ؟ فَيَقُولُ جِبْرِيل: قَالَ الْحَقّ ، وَهُوَ الْعَلِيّ الْكَبِير ؛ فَيَقُولُونَ كُلُّهُمْ مِثْلَ مَا قَالَ جِبْرِيلُ ، فَيَنْتَهِي بِهِ جِبْرِيلُ ، حَيْثُ أُمِرَ مِنَ السَّمَاءِ وَالأَرْضِ (ابن جرير ، وابن أبي حاتم ، وأبو الشيخ ، وابن مردويه ، ق. طب. عن النواس بن سمعان)

RE. 27/9 (*İzâ erâde'llàhu teàlâ en yûhiye bi-emrihî tekelleme bi'l-vahyi, ve izâ tekelleme bi'l-vahyi ehazeti's-semâvatü recfeten şedideh, min havfi'llâhi teàlâ, feizâ semia bi-zâlike ehlü's-semâvâti saikù ve harrû sücceden, feyekûnü evvelü men yerfeu re'sehû cibrîlü, feyükellimühü'llàhü teàlâ min vahyihî bimâ erâde, feyentehî bihî cibrîlü ale'l-melâiketi, küllemâ merre bi-semâin seelehû ehlühâ: Mâzâ kàle rabbünâ yâ cibrîlü? Feyekûlü cibrîlü: **K**àle'l-hakka, ve hüve'l-'aliyyü'l-kebîru, feyekùlûne küllühüm misle mâ kàle cibrîlü, feyentehî bihî cibrîlü haysü ümire mine's-semâi ve'l-'ardı.*)

(*İzâ erâde'llàhu teàlâ en yûhiye bi-emrihî tekelleme bi'l-vahyi*) "Allah bir işini, bir emrini, buyruğunu vahyetmek istediği zaman onu vahy ile ifade eder, konuşur. (*ve izâ tekelleme bi'l-vahyi*) Vahy ile konuştuğu zaman, Allah-u Teàlâ Hazretlerinin o vahy etmesinden, (*ehazeti's-semâvâtü recfeten şedîdeten*) gökleri şiddetli bir titreme alır." Yani Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin emrini, buyruğunu ifade etmesinden, rubûbiyetine mahsus bir hal ve şekil

ile vahyini söylemesinden, semâvât şiddetli bir şekilde tir tir titrer. (*Min havfi'llâhi*) Allah'ın korkusundan…"

Onların günahları yok. Allah ne emretmişse yapıyorlar ama vahyin şiddetinden, heybetinden semâvât tir tir titrer. Allah korkusundan semalar tir tir titrer.

(*Feizâ semia bi-zâlike ehlü's-semâvâti*) "Semâvât ehli bunu işitince, semâvâtın titreşimini görünce; semâvâttaki varlıklar, yani melekler ve bizim göremediğimiz varlıklar bunu işittikleri zaman, (*saikù ve harrû sücceden*) baygın hale gelirler ve secdeye, secde-i rahmâna kapanırlar. O vahyin o semâvâtı titretmesinden akılları başlarından gider, baygın hale gelirler ve secdeye kapanırlar."

(*Feyekûnü evvelü men yerfeu re'sehû cibrîlü*) "İlk başını kaldıran Cebrâil AS olur. (*Feyükellimühü'llàhü teàlâ min vahyihî bimâ erâde*) Allah-u Teàlâ Hazretleri vahyinden ne dilerse onu Cebrâil AS'a buyurur. (*Feyentehî bihî cibrîlü ale'l-melâiketi*) Cebrâil AS Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin bu vahyini alır, meleklere götürürken, (*küllemâ merre bi-semâin seelehû ehlühâ*) her bir semayı geçişinde, o semanın ehli olan melekler: (*Mâzâ kàle rabbünâ yâ cibrîlü?*) 'Rabbimiz ne buyurdu? Ne vahiy etti? Emr-i fermânı nedir Rabbimizin?' diye sorarlar. (*Feyekûlü cibrîlü*) Cebrâil AS da der ki, 'Hak, hakkı söyledi, hakkı buyurdu, hak, hakîkat, gerçek olanı, doğru olanı buyurdu." der.

(*Ve hüve'l-aliyyü'l-kebîr*) "O hiçbir varlıkla mukayese edilemeyecek derecede yücedir, uludur." der. (*Feyekùlûne küllühüm misle mâ kàle cibrîlü*) Hepsi Cebrâilin söylediği tarzda aynı sözleri söylerler; Allah-u Teàlâ Hazretlerinin azametini, ululuğunu, kibriyasını, ifade ederler. (*Feyentehî bihî cibrîlü haysü ümire mine's-semâi ve'l-'ardı*) Cebrail AS nereye emredilmişse, bu vahyi semada ve arzda nereye götürülmesi gerekiyorsa alır götürür."

Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin vahyini, emrini yarattıklarına bildirmesi... Tabii yarattıklarından vahyine mazhar olan peygamberler var. Peygamberlere vahiy gelir, geldiğini biliyoruz ama Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin öteki kullarına da vahiyleri var.

"—Bu vahiylerin Kur'ân-ı Kerîm'den delili, misali nedir?"

Bir âyet-i kerîmede buyuruluyor ki:

وَأَوْحَىٰ رَبُّكَ إِلَى النَّحْلِ أَنِ اتَّخِذِي مِنَ الْجِبَالِ بُيُوتًا وَمِنَ الشَّجَرِ

وَمِمَّا يَعْرِشُونَ . ثُمَّ كُلِي مِنْ كُلِّ الثَّمَرَاتِ فَاسْلُكِي سُبُلَ رَبِّكِ
ذُلُلاً ، يَخْرُجُ مِنْ بُطُونِهَا شَرَابٌ مُخْتَلِفٌ أَلْوَانُهُ فِيهِ شِفَاءٌ لِلنَّاسِ
إِنَّ فِي ذَلِكَ لآيَةً لِقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ (الحل:٦٨-٦٩)

(*Ve evhâ rabbüke ile'n-nahli*) [Allah-u Teàlâ Hazretleri bal arısına vahyetti: (*Eni'ttahizî mine'l-cibâli büyüten ve mine'ş-şeceri ve mimmâ ya'ricûn*) 'Dağlardan, ağaçlardan ve insanların yaptıkları çardaklardan kendine evler edin! (*Sümme külî min külli's-semerâti fe'slükî sübüle rabbiki zülülâ*) Sonra meyvelerin her birinden ye ve Rabbinin sana kolaylaştırdığı yaylım yollarına gir!' diye ilham etti. (*Yahrucü min bütûnühâ şerâbün muhtelifün elvânühû*) Onların karınlarından renkleri çeşitli bir şerbet (bal) çıkar ki, (*fîhi şifâün li'n-nâs*) onda insanlar için şifa vardır. (*İnne fî zâlike leâyâtün li-kavmin yetefekkerûn*) Elbette bunda düşünen bir kavim için büyük bir ibret vardır.] (Nahl, 16/68-69)

Demek ki arının yaptığı işler de Allah-u Teàlâ Hazretleri'nden aldığı emir ve ferman ve bir çeşit vahiy üzerine...

Yani, "Dağlardan, ağaç kütüklerinden, dağlardaki çeşitli taş kovuklarına, ağaç kütüklerine, insanların yapmış olduğu çeşitli yuvalara çeşit çeşit çiçeklerden malzemeyi topla ve peteklerin içerisine bu şeyleri koy!" diye emri veren, fermanı veren, onu o tarzda yaratan, o vazifeyle yükümlü kılan kim?

Rabbü'l-àlemîn... Ona da onun anlayacağı tarzda Rabbü'l-àlemîn'in vahyi var. Semalara, arzlara, meleklere vahiyleri var. Bu vahiylerin başlangıcında yer gök tir tir titrer. Şiddetli bir titreme alır, herkes bayılır ve secdeye kapanır diye bildiriliyor.

Muhterem kardeşlerim!

Allah-u Teàlâ Hazretleri bu mükellefiyeti, yani kulluk vazifelerini yapabilmek ve iradesi muhtar olup seçme kabiliyetine sahip olup da dilerse itaat edip, dilerse başka türlü hareket etme imkânı kendisine verilmek istendiği zaman, hiçbir varlık bunu kabul edemedi. Bu emaneti dağlar taşlar çekemedi.

Ayet-i kerimede buyruluyor ki:

إِنَّا عَرَضْنَا الْأَمَانَةَ عَلَى السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرْضِ وَ الْجِبَالِ فَأَبَيْنَ أَنْ يَحْمِلْنَهَا وَأَشْفَقْنَ مِنْهَا وَحَمَلَهَا الْإِنْسَانُ، إِنَّهُ كَانَ ظَلُومًا جَهُولاً

(الأحزاب:٧٢)

(*İnnâ aradne'l-emânete ale's-semâvâti ve'l-ardi ve'l-cibâli feebeyne en yahmilnehâ ve eşfakne minhâ ve hamelehe'l-insân, innehû kâne zalûmen cehûlâ*) "Biz, emaneti dağlara, göklere, yere arz ettik, al yüklen dedik de hepsi korktular emanetten, yüklenmeyi kabul etmediler; insanoğlu emaneti yüklendi. Doğrusu o çok zàlim ve çok cahildir." (Ahzâb, 33/72

Zalimliğinden, cahilliğinden, pervasızlığından, akılsızlığından bu muazzam emaneti yüklendi. Yani semalar ve dağlar ve arz bu emaneti yüklenemediler de insanoğlu yüklendi. Bu semalar ve arz emaneti yüklenmediğine göre sorumluluğu yok.

Melekler hakkında da:

لاَّ يَعْصُونَ اللهَ مَا أَمَرَهُمْ وَيَفْعَلُونَ مَا يُؤْمَرُونَ (التحريم:٦)

(*Lâ ya'sûna'llàhe mâ emerahüm ve yef'alûne mâ yü'merûn*) [Allah'ın kendilerine buyurduğuna karşı gelmeyen ve emredildiklerini yapan melekler vardır.] (Tahrim, 66/6)

Cehennemdeki melekler hakkında buyrulmuş ama meleklerin hepsi öyle… Meleklerin hepsi Allah'ın emrine hiç itiraz etmezler. Hep itaat ederler, ne emrolunmuşsa onu yaparlar. Sema da emrine göre döner, yeryüzü de emrine göre döner, bütün işler Allah'ın emriyle, fermanıyla olur. Hepsi Allah'ın emrine, fermanına göre hareket ederler.

Hepsi de insanoğlu için. Eşref-i mahlûkat, en şerefli mahlûkat olan ve en ileri, en yüksek seviyede bulunan varlık olan insanoğlu için. Güneş, ay, rüzgâr, bulut, yağmur onun için çalışır. Hepsini Allah insanoğluna ikram olarak, ihsan olarak yaratmış ve

çalıştırıyor ve hepsini insanoğluna müsahhar kılmış. Yâni;

“—Bunlar senin emrinde, buyur, istifade et!” diye ihsan etmiş, bütün bunları insanoğlunun emrine vermiş.

Onlar hiç âsi olmuyorlar, vahyi duyunca tir tir titriyorlar ama insanoğlu âsi oluyor.

لَوْ أَنْزَلْنَا هٰذَا الْقُرْآنَ عَلٰى جَبَلٍ لَرَأَيْتَهُ خَاشِعًا مُتَصَدِّعًا مِنْ خَشْيَةِ اللّٰهِ ، وَتِلْكَ الْأَمْثَالُ نَضْرِبُهَا لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَتَفَكَّرُونَ (الحشر:٢١)

(*Lev enzelnâ hâze’l-kur’âne alâ cebelin*) “Eğer biz bu Kur’an’ı bir dağa indirseydik, (*leraaytehû hàşian mütesaddian min haşyeti’llâh*) muhakkak ki onu, Allah korkusundan baş eğerek, parça parça olmuş görürdün.” Allah’ın haşyetinden böyle büzülür, eğilir, tirtir titrer, parça parça parçalanırdı. Dağ sağlam olduğu halde, taştan yapılmış olduğu halde öyle olurdu. (*Ve tilke’l-emsâlü nadribühâ li’n-nâsi leallehüm yetefekkerûn*.” [Bu misalleri insanlara, düşünsünler diye veriyoruz.] (Haşr, 59/21) buyruluyor.

Nitekim Tur dağına Allah-u Teàlâ Hazretleri tecelli ettiği zaman, dağ parça parça dağıldı. Bunlar Kur’ân-ı Kerîm’de bize bildiriliyor, bu hadîs-i şeriflerle bildiriliyor.

Şu insanoğlunun gafletine, şu bizim cahilliğimize bakın ki semaların titrediği, meleklerin bayıldığı, suçsuz oldukları halde bayıldıkları, secdeye kapandıkları Rabbü’l-àlemîn’e şu insanoğlu âsi oluyor, isyan ediyor! Hem rızkı ondan alıyor, hem varlığı ondan, hem hayatı ondan, hem nimetleri ondan… Çevresindeki nimetler, içindeki nimetler, vücudu, vücudunun sıhhati, afiyeti hepsi ondan…

Suçsuz olan melekler, suçsuz olan semâvât ve arz Allah’tan tir tir titriyor. Eğer vahiy bir dağın üstüne inmiş olsa dağ huşûundan, haşyetinden parça parça olacak, kılıktan kılığa girecek. İnsanoğlu ne vahye aldırıyor, ne Allah’ın azametini hissediyor, ne Allah’ın yolunda yürüyeyim diye bir endişesi var, ne günah işlerken bir pervası var!..

إِنَّهُ كَانَ ظَلُومًا جَهُولاً (الأحزاب:٧٢)

(*İnnehû kâne zalûmen cehûlâ*) [Doğrusu o çok zàlim, çok câhildir.] (Ahzab, 33/72

Hakikaten bu insanoğlu kendisine birazcık irade-i cüziye, birazcık hürriyet verilmiş, serbest bırakılmış imtihan dünyası diye ne kadar cahillik ediyor. Allah'ın varlığını, birliğini, azametini, kudretini, celâlini, kibriyasını anlamaktan ne kadar uzak! Yani demek ki cemadâttan, cansız varlıklardan bile kâfirlerin idraki daha aşağı ama biz müminlerin de işte... Allah ma'rifetini, ma'rifetullahı ihsan etsin… O bilgi olmayınca insanoğlu demek ki davar gibi geziyor, taş gibi kalbi var, cemadâttan da daha aşağı bir durumda olabiliyor.

Allah bizim kalbimizi yumuşatsın… Allah bize ma'rifetini ihsan etsin…

İnsanların kalbi ma'rifetullahla canlanır, o bilgiden, Allah bilgisinden mahrum olduğu zaman ölür, yani kalbi ölü, vücudu canlı; içi çürük, dışından belli olmuyor, işe yaramaz bir duruma gelir.

Allah bizim kalbimizi ma'rifetullah nuruyla, ma'rifetullah suyuyla o gönül bostanımızı canlandırsın… Türlü türlü çiçekler, güzel güzel kokuların bostanda açtığı gibi, bizim de içimizde çeşitli ulum ve maariften nice nice güzel duygular peydâ olsun… Rabbimize güzel ibadet etmeyi, severek sayarak, azametini bilerek, kendi aczimizi, kulluğumuzu bilerek, ona güzel kulluk etmeyi Rabbü'l-àlemîn bize nasib etsin…

c. Allah'tan Ancak Alimler Hakkıyla Korkar

Aziz ve muhterem kardeşlerim!

Bunun gibi başka hadîs-i şerîfler de var, zaman zaman onları da karşımıza geldikçe okuyoruz. Hatırımda kaldığı kadarıyla bana ürperti veren hadîs-i şerîflerden bir tanesi; Peygamber SAS buyuruyor ki:[86]

---

[86] Taberani, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.V, s.64, no:4679; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.III, s.427, no:5310; Câbir ibn-i Abdullah RA'dan.

مَرَرْتُ لَيْلَةَ أُسْرِيَ بِي بِالمَلأ الأَعْلى وَجِبْرِيلُ كَالْحِلْسِ الْبَالِي مِنْ خَشْيَةِ اللهِ تَعَالٰى (طس. عن جابر)

RE. 393/1 (*Merartü leylete üsriye bî bi'l-melei'l-a'lâ ve cibrîlü ke'l-hılsi'l-bâlî min-haşyeti'llâhi teàlâ*)

(*Merartü leylete üsriye bî bi'l-melei'l-a'lâ*) Mi'rac'a çıktığım zaman, Mele-i A'lâ'ya uğradım, orada ne göreyim? (*Ve cibrîlü ke'l-hılsi'l bâlî min haşyeti'llâhi teàlâ*) Cebrail AS'ı kenarda Allah'ın haşyetinden, havfından, korkusundan eski bir kilim parçası gibi büzülmüş gördüm!"

Allah'ın en büyük meleği, en yakın meleği kim?

Cebrâil AS…

Meleklerin de dereceleri, mertebeleri var. En başta gelen isim Cebrail AS, Mele-i A'lâ'da buruşturulmuş, tozlu, paslı bir eski kilim gibi haşyetullahtan buruşmuş kalmış.

Biz ne kadar bu duygulardan gafiliz, bilenin hali nasıl oluyor!

Kur'an-ı Kerim'de buyrulmuş:

إِنَّمَا يَخْشَى اللهَ مِنْ عِبَادِهِ الْعُلَمَاءُ (فاطر:٢٨)

(*İnnemâ yahşa'llàhe min ibâdihi'l-ulemâ'*) [Kulları içinden ancak alimler, Allah'tan gereğince korkar.] (Fâtır, 35/28)

Allah'tan hakkıyla en çok alim kulları korkar. Bak Cebrail AS Allah'ın azametini biliyor, nasıl bir buruşuk kilim parçası gibi, nasıl böyle haşyetullahtan, hafvullahtan o hale gelmiş. Demek ki insanın ilmi arttıkça haşyeti, takvâsı artar. Her şeyi;

"—Aman Rabbim razı olsun, aman Rabbimin rızasını kaybetmeyeyim, aman Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin gazabına uğramayayım!" diye titizlikte yapar.

Dinde en yüksek mertebe nedir?

Takvâ ile hareket etmektir. Yaptığı her şeyi Allah'ın rızasını

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.145, no:5897; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XVIII, s.48, no:18812.

düşünerek, günahlardan, Allah'ın gazabına uğramaktan, iltifatından mahrum kalmaktan korkarak her şeyini titizlikle yapmak. Kur'ân-ı Kerîm ayetlerinde bize en çok emredilen şey budur.

يَاأَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللّٰهَ وَلْتَنْظُرْ نَفْسٌ مَا قَدَّمَتْ لِغَدٍ ، وَاتَّقُوا اللّٰهَ ، إِنَّ اللّٰهَ خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ (الحشر:١٨)

(*Yâ eyyühe'llezîne âmenû*) "Ey iman edenler! (*İtteku'llàh*) Allah'tan korkun, sakının, titreyin, (*veltenzur nefsün mâ kaddemet ligad*) kişi ahirete şimdiden ne hazırlayıp gönderdiğine baksın bakalım." Ahirete bir hayır, sermaye gönderebiliyor mu? Baksın, dikkat etsin ne yaptığına."

(*Ve'tteku'llàh*) "Allah'tan korkun, titreyin, çekinin sakının! (*İnna'llàhe habîrun bimâ ta'melûn*) Allah sizin işlediklerinizin hepsinden haberdardır." (Haşr, 59/18)

Allah'tan korkun! Allah her yaptığınızı görüyor, günahlara dalmayın, gaflete düşmeyin, cahillik etmeyin! Bu dünyada ebedî kalacağınızı sanmayın! Bu işin sonunda hesap olmayacağını sanmayın, bu işin arkasında hesap var. Öyle bir hesap ki, öyle bir mizan ki, o mizanın bir kefesine, yani günahların sevapların tartıldığı terazinin bir kefesine semâvâtı ve arzı koysalar, yedi kat semayı ve arzı koysalar alacak kadar büyük.

O mizanın dehşetinden de melekler kenarda titreşeceklermiş. O mizanın büyüklüğünden, şiddetinden, dehşetinden de melekler titreyeceklermiş.

İnsanoğlu aldırmıyor; suç işliyor, günah işliyor, masum bebekleri öldürüyor, köyleri basıyor, kan döküyor, can yakıyor, hırsızlık, arsızlık, yüzsüzlük ediyor, hak yiyor.

إِنَّهُ كَانَ ظَلُومًا جَهُولاً (الأخزاب:٧٢)

(*İnnehû kâne zalûmen cehûlâ*) [Doğrusu o çok zàlim, çok

câhildir.] (Ahzab, 33/72) diyor Allah CC, bizi öyle tarif ediyor. “Çok cahildir, çok zàlimdir.” diyor.

Zâlim zulm edici demek; *zalûm*, zulmü meslek edinmiş, işi gücü zulüm, çok zalim…” demektir.

Câhil, bilmeyen demek; *cehûl*, işi gücü bilgisizlik, cahillik olan demektir. Ona sıfat olmuş, ayrılmaz vasfı olmuş. Hani bazı insanların adı çıkar.

“—Filanca kimdir?”

İşte canım hani Deli Ahmet, mesela adı çıkar böyle veyahut buna benzer böyle isimler oluyor.İnsanoğlunun da zalûm ve cehûl olması çok enteresan bir durum.

Allah bizi cahillikten zalimlikten kurtarsın… Yumuşatsın, güzelleştirsin, ma’rifetullaha erdirsin… Aşkullaha, muhabbetullaha erdirsin… Güzel kulluk yapmayı nasip etsin…

d. Dinde Fakih Olmanın Önemi

Diğer hadîs-i şerîfe geçiyoruz.

Bu da Enes RA’dan Dara Kutnî ve İbn-i Asâkir Rh.A’nın rivayet ettiği bir hadîs-i şerîf. Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:[87]

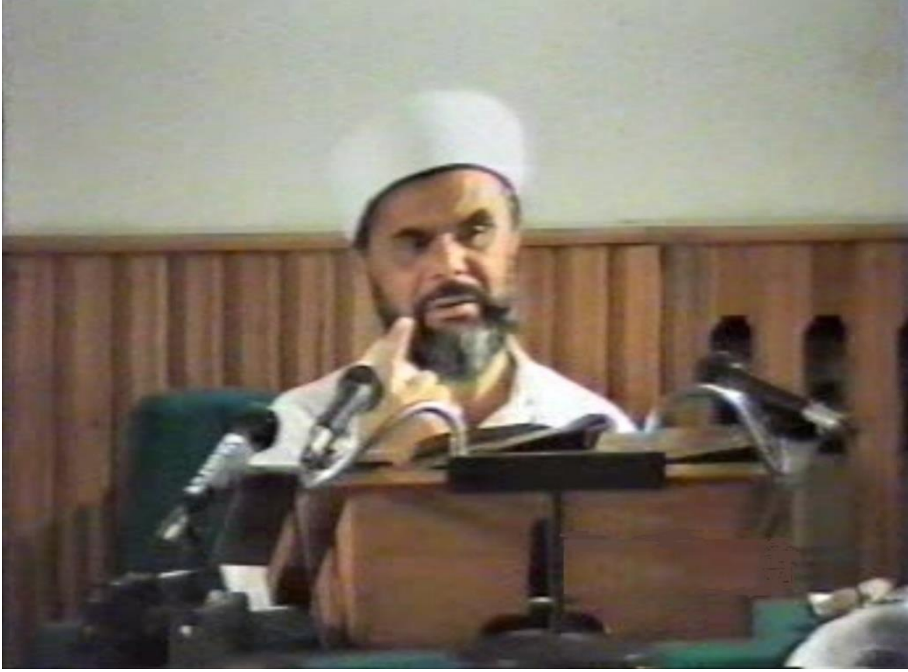
إِذَا أَرَادَ اللّٰهُ بِأَهْلِ بَيْتٍ خَيْرًا ، فَقَّهَهُمْ فِي الدِّينِ ، وَوَقَّرَ صَغِيرُهُمْ كَبِيرَهُمْ ، وَرَزَقَهُمُ الرِّزْقَ فِي مَعِيشَتِهِمْ ، وَالْقَصْدَ فِي نَفَقَاتِهِمْ ، وَبَصَّرَ عُيُوبَهُمْ فَيَتُوبُوا مِنْهَا ؛ وَإِذَا أَرَادَ بِهِمْ غَيْرَ ذٰلِكَ تَرَكَهُمْ هَمَلاً (قط. كر. عن أنس)

RE. 27/10 (*İzâ erâda’llàhu bi-ehli beytin hayran, fakkahehüm fi’d-dîni, ve vakkara sağîruhüm kebirehüm, ve razekahümü’r-rıfka fî mâişetihim, ve’l-kasda fî nefekàtihim, ve bassara uyûbehüm fe-yetûbû minhâ; Ve izâ erâde bihim gayra zâlike, terekehüm hemelen*.)

---

[87] Deylemî, *Müsnedü’l-Firdevs*, c.I, s.247, no:956; Hatîb-i Bağdâdî, *el-Müttefik ve’l-Müfterik*, c.I, s.11, no:9; İbn-i Adiy, *Kâmil fi’d-Duafâ*, c.VI, s.348; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XVIII, s.78; Enes ibn-i Mâlik RA’dan.

Kenzü’l-Ummâl, c.X, s.137, no:28691; *Câmiü’l-Ehàdîs*, c.II, s.252, no:1244.

(*İzâ erâda'llàhu bi-ehli beytin hayran*) "Allah bir ev halkına hayır murad etti mi, (*fakkahehüm fi'd-dîn*) onları dinde fakih insanlar kılar."

Babası fakih, anası fakih, çocuk fakih, dede fakih, nene fakih hepsi fakih. Ne demek fakih?

Fakih; doğru, sağlam bir ilim ve anlayışa sahip demek, fıkıh sahibi demek. Yani sezgisi, görgüsü, düşüncesi, fikri, anlayışı doğru ve sağlam demek. Bazı insan bir şeyler hisseder ama yanlış hisseder.

"—Söyle bakalım seçimlerin sonucu nasıl olacak?"

Herkes bir şey atar tutar, bir tanesininki doğru çıkar.

"—E söyle bakalım bu işin sonunda ne olacak, iş nereye varacak?"

Herkes bir tahmin yapar, kimisi isabet eder kimisi edemez. Yani sezgi, basîret, bazı şeyleri bazı insanların daha güzel görmesine yardımcı oluyor.

"—Allah bir ev ahalisinin hayrını murad ederse o ev ahalisini

dinde sezgisi, bilgisi, görgüsü, düşüncesi, anlayışı, bilgisi sağlam insanlar yapar."

"—Eyvah, şimdi bizim evin hali ne olacak?

Bizim çocuk dini bilir mi? Bilmez.

Hanım bilir mi? Hiç anlamaz.

Dede nene? Bilmez.

Çocuk böyle camiye mamiye geliyor. Bir yerlerden dinini imanını öğreniyor da anası babası zorluyor.

"—Aç kızım başını!"

"—Yahu, Allah kapat diyor, nasıl açayım?"

"—Bu kadar müslüman olma! Zikir yapma, delirirsin, sapıtırsın, bilmem o aşırı uçlara gitme!"

Peygamber Efendimiz SAS ve onun mübarek ashabı bizim bu adamların nazarında hepsi aşırıdır. Son derece aşırı uçtur. Bizim kanunların karşısında hepsi mahkûm, hepsi 163'ten hapiste...

Aklını başına topla, aşırılık ne demek, aşırı uç ne demek?

"—İşte daha gençsin!" diyor.

Öyle anneler babalar var. Benim talebelerim üniversiteli olduğu için duyuyorum:

"—Gençsin evladım, biraz gençliğini yaşa!" diyor, yani ne demek istiyor?

"—Biraz günah işle..." demek istiyor.

Yani içki içse, flört yapsa, başka şey yapsa memnun olacak.

Tüh be! Yazıklar olsun! Babada hayır yok, dedede hayır yok, anada hayır yok. Evlatta da hayır yok bazen. Demek ki hapı yutmuş zaten aileler.

Neden? Allah bir ailenin fertlerinin hayrını istedi mi onları dinde anlayışı, bilgisi görgüsü doğru insanlar yapıyormuş. Bunlar eğri insanlar olduğuna göre demek ki hapı yutmuşlar. Zaten Allah'ın belasına uğramış. Neden? Dini bilmiyor. "İç evladım iç. Biraz gez evladım." diyor. Benim hiç aklımın almadığı bir şey.

Bir hacı baba bizi hocamızla beraber bir yere çağırdı. Davete icabet, kalktık gittik. Yetmişlik aksakallı hacı baba; vefat etti, Allah rahmet eylesin. Bizi bir bahçeye çağırdı. Güzel çamlı, içinden bir de suyu iyi, sertliği az pınar çıkmış. Güzel bir piknik yeri. Bizi ondan çağırmış. İltifat edecek. Kebaplar, yiyeceğiz, içeceğiz filan. Hocamız Rh.A'e gülerek diyor ki:

“—Hocam güzel yer değil mi?”

Güzel, manzaralı, Allah size böyle bir mülk vermiş, mübarek etsin.

“—Bizim torunlar da bazen üniversiteden kız arkadaşlarını alırlar gelirler, eğlenirler. Ne de olsa gençlik, tabii yapacaklar.”

Bembeyaz sakallı yetmiş yaşına gelmiş. Dinde fakih değil, dini hiç anlamamış. İslâm’ı hiç bilmiyor. İslâm’da günaha rıza var mı? Allah’ın emrine karşı başka emir çıkartmaya hakkı ve salâhiyeti var mı? Herhangi bir dedenin, babanın, hocanın yok. Herkes Allah’ın emrini bilip onu uygulamak ile vazifeli.

Hocaların vazifesi Allah’ın emrini söylemek. Kendisi ahkâm üretecek değil ki… Yeni anayasa mı, yeni kanun mu yapacaksınız. Her şey belli. Allah’ın emri belli, günahlar, sevaplar belli.

İmam-ı Rabbani Efendimiz’i okuyorum:

“—Velev kerahat-i tenzihiye bile olsa kerahattan bir şeyi bile yapmak olmaz.” diyor.

Değil haramları işlemek, ufak tefek şeylere bile rızası yok. Olur mu öyle şey! Demek ki zaten analar babalar bozulmuş.

Çocuk yüksek İslâm Enstitüsü mezunu orada az çok âyetleri, helalleri, haramları okumuş. Babasının karayolları üzerinde manzaralı bir yerde lokantası var. Çok iyi çalışmıyormuş, içki koyacağım diyormuş. İçki koyacak, o zaman para çok gelecek, kazanacak. Para, para, para… Çocuk çıkmış babasının karşısına gayet ciddi demiş ki:

“—Baba! İçkiden kazanılan bir kazancın girdiği evde ben duramam. Duramam! Mümkün değil, haram yiyemem, duramam. Ya içkiyi tercih edeceksin ya evladını. Eğer içkiyi tercih edeceksen ben bu evde yokum. Hemen giderim. İçki koyduğun anda ben bu evde duramam.”

Nereye giderim, Allah büyük, kerim. Kalkar bir yere giderim. Nereye gideceksem giderim ama bunu yapamazsın baba diyor. Oğul babaya nasihat ediyor!

Dekan çağırmış eski yıllarda bizim başörtülü kardeşlerden birisini;

“—Evlâdım seni kim zorluyor böyle başını örtmeye, tesettüre riayet etmeye kim zorluyor? Eğer anan baban zorluyorsa ben profesörüm, dekanım geleyim sizin eve veya çağırayım velinizi,

ananızı babanızı, onlara öğüt vereyim. Sana baskı yapmasınlar. Onlar mı baskı yapıyor da başını onların zoruyla mı örtüyorsun evladım?" filan diye sorunca kız şöyle bir hafif tebessüm etmiş;

"—Hocam onlar da sizin gibi muhalif. Onlar da sizin gibi muhalif başımı örtmeye ama ben Allah korkusundan örtüyorum!" demiş.

Ankara'da bir tanıdığımız var o anlattı. Siz Ankara'ya geldiğiniz zaman Ankara düzelmişti dedi. Eskiden bizim geldiğimiz yıllarda, kırklı yıllarda burada başı örtülü bir tek kadın göremezdin dedi. Kendisi asker, o zaman işte teğmen miydi neyse, hanımı örtülü. Mahalleye yerleşmişler, kendisi harita genel müdürlüğünde çalışıyor. Mahalleli biraz kollamış filan, sonra ne kadar zaman geçtiyse bunun evine hoş geldine gelmişler.

İhtiyar bir kadın, bu askerin örtülü olan hanımına evde:

"—Aaa! demiş, kızım aaa! Senin ne şahane saçların varmış." Bukle bukle, sarışın, topuklarına kadar mesela, neyse, nasılsa. "Ne güzel saçların varmış, seni dışarıda hep başörtülü görünce, ben de sandım ki, başın kel de ondan örtüyorsun. Başın kel olduğundan örtüyorsun sandım, meğer saçların ne kadar güzelmiş kızım. Ne diye örtüyorsun, bu güzel saçlarını örtünün altına ne diye alıyorsun; seni kocan mı zorluyor?" demiş.

Yaşlı kadın bunu söylüyormuş. Yaşlı, cadaloz, kendisi örtmüyor, ondan sonra örteni de baştan çıkartmaya çalışıyor. Kadın gayet sakin, tabii misafir gelmiş evine, hoş geldine gelmişler; mahalleli, komşusu, gayet sakin;

"—Ne münasebet! Teyze, ben Allah'tan korktuğum için, Allah'ın emri olduğu için örtüyorum. Kocam aç dese bile açmam. Ne demek kocamın zoruyla örtmek!" diye cevap vermiş.

İşte bunlar, bu misaller yaşadığımız, duyduğumuz, çevremizde gördüğümüz misaller, sizin de gördüğünüz, belki sizin de çok yakından, akrabanızdan, ve sairenizden bildiğiniz misaller.

Muhterem kardeşlerim!

Bir evde din bilinmiyorsa, böyle ters nasihatler, ters yönlendirmelere kalkışılıyorsa demek ki o ev zaten belâsını bulmuş. Çünkü dini bilmiyor, zaten belâsını bulmuş. Allah bir evin hayrını murad ederse o ev ahalisini dinde bilgili kılar, doğru bilgili kılar.

"—Efendim bira haram değilmiş!"

Ya! Bak sen, kim söyledi?

"—Efendim Mısır'ın bilmem Ezher Üniversitesi'nden falanca profesör söylemiş."

Ya bizim burada dinsiz profesör olduğu gibi orada da var. Dinsiz profesör sadece bizim memlekete mahsus değil ki. Orada da dini rayından çıkartmak için çalışan bir sürü aptal insan var.

Hatta devlet başkanlarının hanımı geldi. Devlet başkanıyla buraya geldiler, sosyologmuş. Burnunu soktu İslâmî konulara. İslâm'da tesettür yoktur diye beyanat verdi burada. Devlet başkanının hanımıydı işte. Sorduk sonradan kimmiş bu kadın diye. İngiliz asıllıymış. Evlenmiş Mısırlı İngiliz karıyla, karı da İslâm'da tesettür yok diyor. Biraz daha kurcaladık İngiliz asıllıymış ama aslının aslı neresiymiş, yahudiymiş. Yaaa! İslâm'a medhiye yazacak değil ya yahudi, Yahudiliğini yapacak, hıncını alacak.

"—Yahudilikte örtünme yok mu, Hıristiyanlıkta örtünme yok mu? Rahibeler niye örtünüyor öyleyse?"

Var.

"—Allah'ın emri değişir mi? Her yerde her zaman aynı ama bozmuşlar."

Onun için orada da bozuk insan vardır, Avrupa'da da vardır, başka yerde de vardır. Sen aklını kullanacaksın!

Bak, dinde fakih kılar ne demek?

Sezgisi, bilgisi, anlayışı sağlam olan demek. Çarık çürük eksik ezik bozuk olmayacak.

"—Faiz yenir. Sen yemezsen al da bana ver, ben yiyeyim!" diyen insanlar var mı?

Var, dünya kadar var. Bir de etrafına dinî bir grup toplamış. Benim talebelerimden din dersi öğretmenliği yapan bir kimse, tesadüfen anasını babasını ziyaret için o şehre gitmiş de, bu da etrafına bir grup toplamış, hatırlı bir sivri adammış. Dinî bir grubu olan bir adamış da, hocam diyor hayretler içinde kaldım, böyle dedi beni de müşkül durumda bırakmaya çalıştı. Ben de öyle şey olur mu, Allah'ın emri Kur'ân-ı Kerîm'de şöyledir böyledir diye anlattım ama hiç oralı olmadı diye söylüyor.

Muhterem kardeşlerim!

Demek ki din namına konuşan insanların hepsi dinî gerçekleri

söylemiyorlar. Ne yapacağız?

Kur'ân-ı Kerîm'e sarılacağız okuyacağız. Peygamber Efendimiz'in hadîs-i şerîflerine sarılacağız, kurtulacağız.

"—Neden biz burada hadîs-i şerîf okuyoruz? Var mı bir diyeceğin Peygamber Efendimiz'in sözüne?"

Yok! Gık diyemez.

"—Var mı Kur'an ayetine bir sözün, bir diyeceğin?"

Bir şey diyemez. Onları öğrendi mi, ölçüyü aldı mı, her şey düzelir.

Hz. Ali Efendimiz'in bir sözü varmış çok hoşuma gidiyor; "Hakikatleri insanlara bakarak öğrenme!" diyor Hz. Ali Efendimiz:[88]

لاَ تَعْرِفِ الْحَقَّ بِالرِّجال ، اِعْرِفِ الْحَقَّ تعرِفْ أَهْلَهُ

(*Lâ ta'rifi'l-hakka bi'r-ricâli*) "Adamlara bakıp hakkı öğrenmeye kalkma! (*İ'rifi'l-hakka ta'rif ehlehû*) [Önce hakkı öğren, sonra kimin hak ehli olduğunu anla!]

Hakkın ne olduğunu önce kendin sağlam olarak öğren, kimin hak ehli olduğunu, hakkı konuşan insan olduğunu, hak adamı olduğunu o zaman daha iyi ölçüp biçip anlayabilirsin.

Hakkı bilirsen doksan tane şeytan gelse seni kandıramaz. Ama hakkı bilmezsen, bir onun sözüne bakarsın:

"—Ha, sen haklısın!" dersin.

Nasreddin hoca gibi, bir ötekisinin sözüne bakarsın:

"—Sen de haklıymışsın ya dersin!"

Bir de ötekisinin sözüne bakarsın:

"—Sen de haklıymışsın!" dersin.

Neden? Bilmiyorsun ki bir şey… Rüzgâr ne taraftan eserse rüzgâr fırıldağını o tarafa çevirir. Rüzgârın estiği tarafa doğru.

Öyle şey olmaz! Müslüman'ın bir İslâm bilgisi, Kur'an bilgisi, fıkıh bilgisi, iman bilgisi olacak hem de sağlam bilgi, ana kaynaktan alacak. Öyle mikroplu bozuk yerden almayacak. Her

---

[88] Gazâlî, *İhyâ*, c. I, s.53; Hazret-i Ali RA'dan.

suyu içebiliyor musun?

Su hayat için lazımdır, faydalıdır, susuz hayat olmaz. Gel bakalım, her yerden su içiyor musun?

"—İçmem hocam! Mikrobu var bu işin, tahlil ettirmek lazım. Her kuyudan bile içilmez."

Haa bak, o zaman her kuyudan su içilmediği gibi, her kitaptan din öğrenilmez, her adamdan din anlaşılmaz, her gazete makalesinden dinî bir hakikat öğrenilmez, her radyo televizyon konuşmasından dinî hakikat anlaşılmaz.

"—Ya nasıl anlaşılır?"

Sen emek sarf edersin, uğraşırsın; Kur'an'ı okursun baştan sona. Kendin anlayamazsan müslüman kardeşler bir grup halinde okursunuz. Öyle olmuyorsa bir hocaya rica edersiniz, bize şu İslâm'ı güzelce anlat dersiniz, hadîs-i şerîfleri okursunuz.

Benim İlahiyat Fakültesi'ndeyken hoşuma giden bir doçent arkadaş vardı, bizden yaşlıydı, modern bir insandı. Yani namaz kılan bir kimse değildi, hanımı açık, kendisi açık filan.

Bir gün geldi bana sordu. Sanat tarihi kürsüsünde kendisi:

"—Hocam dedi yani İslâm'ın resimle, heykelle ilgili hükmünü bana söyler misin? Ama ben dedi İslâm'ın hükmünü öğrenmek istiyorum, te'villeri, mevilleri değil. Bu hususta çok yazılar duydum da, İslâm güzel sanatlara mâni değildir bilmem ne filan… Ya bırak şu safsatayı şimdi! Şöyle bir bırak bakalım İslâm ne diyor? Ben İslâm'ın hükmünü yani yasaksa hocam, lütfen eğip kıvırtıp durmadan yasak kılmış İslâm de bitsin, bileyim. Ben onu bilmek istiyorum." dedi.

Çok hoşuma gitti. Ekseriyetle bugün sorular güdümlü, cevaplar baskılı. Hatta Diyanet İşleri Başkanlığı'na bazı konularda soru soruluyor:

"—Efendim benim anam öldü babam öldü, ben dinî kanunlara göre bu mirasın nasıl bölüşülmesi gerektiğini merak ediyorum, Allah'ın emrine uymak istiyorum, şu şartlar altında malın nasıl taksimi gerekir?"

Cevap vermiyorlarmış. Vermediler dediler bana. Ne diyormuş:

"—Medeni kanunun miras taksimiyle ilgili filanca maddeleri bu konuda, onları okuyun!"

Canım o onu biliyor, o onu biliyor ama, Allah'ın emrini

öğrenmek istiyor.

يُوصِيكُمْ اللّٰهُ فِي أَوْلاَدِكُمْ لِلذَّكَرِ مِثْلُ حَظِّ الْأُنْثَيَيْنِ (النساء:١١)

(*Yûsîkümu'llàhu fî evlâdiküm li'z-zekeri mislü hazzi'l-ünseyeyn*) [Allah size çocuklarınız hakkında, erkeğe kadının payının iki misli miras vermenizi emreder.] (Nisâ, 4/11) buyruluyor.

Buyruk böyle…

Benim rahmetli anneme yalvarıyorlardı dayımlar:

"—Abla senin çoluk çocuğun çok, etme eyleme gel şu mirası dört kardeşiz dörde bölelim, bitsin bu iş!"

Anam diretiyordu rahmetli:

"—Olmaz!"

"—Neden?"

"—Ben Allah bana ne kadar nasip etmişse onu isterim, fazla istemem! Benimki sizinkinin yarısı kadar olacak!"

"—Yapma abla, senin çoluk çocuğun çok!" ve saire.

"—Hayır, ben Allah'ın verdiği kadarını isterim!" diyordu.

Bilmiyorum şimdi Diyanet fetva komisyonlarının başındaki sıkıntılar nedir ama İslâm miras hukukuna göre şu durumda taksimat şöyle olur ama şimdi bu uygulanmıyor. Kanun miras hukukunu değiştirmiş, İsviçre Hukuku'ndan böyle almış de bir cevabı ver. Cevabı vermiyor. Bilimsel olarak bu böyledir diye ver, vermiyorsa bir baskı var demektir. Bu baskının da olmaması lazım! Ötekisinin de Allah'ın emri kendisine sorulduğu zaman söylemesi lazım. Demek ki baskısız cevap, tazyiksiz, zulümsüz bir cevap...

"—Rusya'da şimdi her şeye tam cevap verilebiliyor mu?"

Verilemiyor.

Zulümsüz cevap verebilecek insanlara… Yani baskıya aldırmayacak bir cevabı verecek insana sormak lazım veyahut kafası düzgün olan bir insana sormak lazım veya dini bilgisi tam olan, takvası tam olan bir insana sormak lazım. O olmadığı zaman yalan yanlış fetvalar veriliyor. O kadar yalan yanlış fetvalar veriyor ki, günahı bile haramı bile teşvik edebiliyorlar:

"—Güzele bakmak sevaptır, bak bakabildiğin kadar… Haydi bakalım defileye buyur, mayoları seyret!"

Öyle şey olur mu? Öyle şey olur mu!

"—Güzele bakmak sevap."

Nereden çıkmış?

"—Zaman sana uymazsa sen zamana uy."

Vaay, nereden çıkmış bu? Nedir bunun şartı şurtu?

"—Ben zamana uyacağım İngiliz'e benzeyeceğim! Ben zamana uyacağım, Romanyalı kadınlara benzeyeceğim! Ben zamana uyacağım, bilmem elin gavuruna benzeyeceğim!"

Öyle şey olur mu ya? Ben müslümanım, ben asırlar boyu değişmeyen müslümanım. Altın değişir mi? Altın altın olarak kalır ne okside olur, ne kararır, ne bozulur, hiçbir şey olmaz altın. Yani 15 asır önceden kalmış olsa; toprağı kazsalar yerde altın olsa çıksa, yine altındır. İslâm da altın gibidir.

İslâm'ın ahkâmı değişir mi? Sonra Kur'an ayetleri değişir mi?

Muhterem kardeşlerim!

Onun için Allah bir ev halkının hayrını isterse onu dinde doğru dürüst anlayışlı bilgili kılar. Eğer öyle değilse, demek ki Allah'ın bir gazabı var orada... Tevbe etsinler, kendilerini düzeltsinler, dini öğrenmeye çalışsınlar. Bir.

(*Ve vekara sağîruhüm kebîrehüm*) "O ev halkının küçükleri büyüklerine hürmetkâr olur." Allah bir ev halkının hayrını isterse, küçüklere büyüklere hürmet etme terbiyesini nasip eder.

Şimdi küçükler büyükleri saymıyor, dinlemiyor. Kız saat ikide geliyor, anası soruyor korka korka:

"—Neredeydin kızım?"

"—Sana ne? Arkadaşlarımla gezdim."

Suadiye'de, Erenköy'de çok duyuluyor buna benzer şeyler. Blujean pantolonu giymiş kız, ikide gelir, üçte gelir, beşte gelir. Hele bir sorsun anası babası. Daha ağır sözler söyleyenler var. Yani burada dilim varmıyor her şeyi söylemeye. Daha ağır lafları söyleyenler var.

Demek ki, küçük büyüğe hürmet ederse bu da hayır alâmeti, dinî bilgi olursa bu da hayır alâmeti.

(*Ve razekahümü'r-rıfka fî-maîşetihim*) "Yaşamlarında Allah onlara yumuşaklık verir. Kazançlarına suhûletli helâlinden bir kazanma nasip olur. (*Ve'l-kasda fî-nefekàtihim*) Nafakalarında,

geçimleri olan kazançlarında bir orta hal nasip eder.” Çok zenginlik verir demiyor dikkat ederseniz. Kasd demek orta demek, iktisat demek, iktisatlı yani aşırı olmayan bir orta yol demek.

Fakirlik insanın canına tak der. İyi Müslümanlıkta yapılmaz, insan başkasına da muhtaç olur. Muhtaç olunca günahlara da dalar, hırsızlık filan yapar. Fakirlik iyi değil tabii ama zenginlik de demiyor dikkat ederseniz Peygamber Efendimiz. Ne diyor?

“—Nafakalarında bir orta hal nasip eder.” diyor.

Neden?

Muhterem kardeşlerim! Bazen çok verildiği zaman insanlar azıyor, şaşırıyor, tavrı değişiyor. Bir rütbe, bir mevki verildiği zaman, bir mertebeyi elde ettiği zaman, bir ünvan kazandığı, bir para sahibi olduğu, zenginlediği zaman değişiyor insan.

كَلاَّ إِنَّ الْإِنسَانَ لَيَطْغَى. أَنْ رَآهُ اسْتَغْنَى (العلق:٦-٧)

(*Kellâ inne'l-insâne leyetgà. En raàhü'stağnâ.*) “Gerçek şu ki, insanoğlu kendisini müstağnî gördü mü, zengin, rahat gördü mü, ihtiyaçtan vareste gördü mü, o zaman sapıtır, azar, tuğyan eder, şaşırır.” (Alak, 96/6-7)

Zenginlediği zaman hali tavrı değişiyor, burnu havaya kalkıyor. Yemeği beğenmez, giyimi beğenmez, arkadaşını beğenmez, camiyi beğenmez...

“—Ben ne yapacağım o camide!”

“—Ne var?”

Tozlu, benim alnımı koyacağım yere başkası daha önce ayağı ile basmış. Buyur senin için özel şey yapalım. Bu camilerde şimdi halılar var, eskiden kum üzerinde namaz kıldı Peygamber Efendimiz'in sahabesi. Kumların üstünde kıldı! O kadar konforu arama bakalım biraz kanaatkâr ol.

“—Ben hacca gidip ne yapayım, o pis Arapların arasında?

E gitme, gitmezsen hac farzını yerine getirmemiş olursun. Biraz senin burnun yere sürtsün de Hanya'yı Konya'yı biraz anla diye Allah sana o haccı farz etmiş. Gideceksin o sıkıntıları çekeceksin, o yolculukta, zengindin memleketinde baklava börek yiyordun ama orada hiç kimse seni saymıyor, kimse bilmiyor. Beyaz elbiseyi giymişsin herkesle eşitsin. Nereden bilecek adam senin rütbeni, mevkiini, makamını? Hiç kimse aldırmıyor.

"—Sıraya gir hacı!" diyor, bağırıyor çağırıyor.

Fesübhanallah! Sen bizim Türkiye'de olsaydın ben senin canına okurdum, pestilini çıkartırdım ama orada, bir şey diyemiyorsun. Ufacık bir adam, fesübhanallah! Hac için tahammül ediyorsun. Bilmem şöyle oluyor, böyle oluyor, Arafat'a çıkıyorsun su yok, güneş, toz, toprak var, yüznumaralar tam isteğin konforda değil.

Neden? İmtihan… Biraz alışacak.

Allah hayırlısını nasib etsin…

Peygamber SAS Efendimiz, bir hadis-i şerifinde buyuruyor ki:[89]

ابنَ آدمَ ، عِنْدَكَ ما يَكْفِيكَ ، وأَنْتَ تطْلُبُ ما يُطْغيكَ !

(عد. هب. عن ابن عُمَرَ)

(*İbne âdem, indeke mâ yekfîke*) "Ey Ademoğlu, senin yanında sana yetecek kadar, senin ihtiyacını karşılayacak kadar maddiyat, para pul, mal mülk var; (*ve ente tatlübü mâ yutğîke*) sen seni azdıracak kadarını istiyorsun! Seni tuğyana sevk edecek, azdıracak şeyi istiyorsun!"

Yani hayırlısını istemek lazım. Zenginlik vermişse Allah, zenginliğin de gereğini yapıp onun imkânlarını Allah'ın dinine sarf etmek lazım. Sonra;

"—Allah bir ailenin hayrını murad ederse dinde onları bilgili, sezgisi doğru yapar. Küçükleri büyüklerine hürmet eder. Yaşamlarında, rızıklarında, yumuşaklık kolaylık nasip eder, nafakaları şöyle orta halli olur.Az olmaz, azdırıcı miktarda da olmaz."

(*Ve bassarahüm uyûbehüm, feyetûbû minhâ*) "Ve Allah onlara ayıplarını göstertir, onlar da ondan tevbe ederler."

---

[89] Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.VIII, s.361, no:8875; Beyhakî, *Şuabü'l-İmân*, c.VII, s.294, no:10360; Taberânî, *Müsnedü'ş-Şâmiyyîn*, c.I, s.260, no:450; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.VI, s.98; Hz. Ömer RA'dan.

Kudâî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.I, s.361, no:618; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.V, s.282, no:8191; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.IV, s.140; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.XII, s.71, no:6473; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XVI, s.212; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.389, no:7081; *Mecmaü'z-Zevâid*, c.X, s.517, no:18086; *Keşfü'l-Hafâ*, c.I, s.32, no:48; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.I, s.127, no:196.

"—Aman yâ Rabbi! Biz hata işledik, şu huyumuz fenaymış, şu ayıbımız varmış!" diye tevbe ederler.

Ayıplarını gösterir, tevbe etmelerini nasip eder.

Adam ayıbını, kusurunu görmüyor, hiç üstüne toz kondurmuyor tevbe de etmiyor. İnsan ayıbını, günahını, hatasını gördü mü tevbe ederse Allah affeder ama hiç o tarafa yanaşmayınca tevbesiz bir gün ecel gelir, alır götürür. Ahirette vebal ve cezalara mâruz kalır.

(*Ve izâ erâde bihim gayra zâlike, terekehüm hemelen*) "Allah bir ev halkının böyle olmasını istemezse, onları o zaman ihmal edilmiş, salıverilmiş develer gibi bırakır." Develer gibi, merkepler gibi, neyse işe yaramaz şeyler gibi, salıverir gider. İpini gevşetiverir gider.

O gevşeklik dünya hayatının imtihan olmasındandır ki günah işliyor diye Allah başına belayı birden vermiyor ama bir tehlike işaretidir ki bu hayırları yapamıyor.

"—Ya ben her istediğimi yapıyorum, her günahı işliyorum yine ticaretimde kazancım yerinde, evimde vur patlasın, çal oynasın her şey muntazam gidiyor."

Muntazam gitmiyor, senin halin harap. Sen kendi hâline terk edilmişsin, bakalım halin ne olacak.

Demek ki Allah salıvermişse, o zaman evde dinî bilgisi olmayacak, küçükler büyükler saymayacak, rızıkta bir zorluk, kazançta bir sıkıntı olacak. Nafakaları ya az olacak, oradan bir cezâya uğrayacaklar; ya çok olacak azacaklar, oradan bir belâya uğrayacaklar. Ayıplarını görmeyecekler, tevbe etmeyecekler. Demek ki bu da kötülük alâmeti. Bir şeyin ev halkının kötülüğü alâmeti de bu olmuş oluyor.

Vaazımızı bu hadîs-i şerîfle bitirelim de yalnız bu hadîs-i şerifteki konuları ya defterimize ya zihnimize iyice yazalım. Yani Allah'ın bizi sevmesi alâmeti dini bilmektir, dini öğrenelim. Çoluk çocuğumuza da öğretelim. Sadece sen biliyorsun, hanım aykırı çekiyor, olmaz. Sen ve hanımın namaz kılıyorsunuz, çocuklar hiç namaza kalkmıyor, olmaz. Tüm aile halkı, ev halkı dini bilen, Allah'ın emrince yürüyen insanlar olmalı!

Sen Allah'ın dinine hizmet edeceksin, insanları doğru yola çekmek istiyorsun, ilk yapacağın iş evini düzeltmek. Ziya Paşa ne kadar güzel söylüyor;

Anlar ki verirler âleme lafla nizâmât,
Bin türlü teseyyüb bulunur hanelerinde.

Başkalarını düzeltmek, dünyayı düzeltmek, memleketi kurtarmak için ortaya bir sürü teoriler atan, laflar söyleyen insanlar bakarsın, evlerinde bin bir türlü eksiklik, kusur, derbederlik dağınıklık vardır, diyor.

Haa! Bir insan demek ki ilk önce evini düzeltecek, kendisine bir düzen gelecek, evine bir düzen gelecek. Evinde çocuğundur hanımındır en samimi insanlardır. Ona dini anlatamazsan, artık ne yapacaksın? Başkasına nasıl anlatacaksın? Onlara ister ağla, ister yalvar, ister yakar anlat.

Bir hoca efendiyi anlatıyorlar, kızının peşinden gidermiş ağlarmış ona:

"—Aman kızım ya, bu öyle hoca kızlığına yakışmaz şu halin, haydi tevbe et kızım!" bilmem ne filan, hüngür hüngür ağlardı

benim babam benim karşımda, hüngür hüngür ağlardı diyor.

Yani doğru yola gelmesi için ananın babanın duası olacak, gayreti olacak, masrafı olacak. Çocuğu iyi yetişsin, müslüman yetişsin, iyi insan olsun, Allah'ın istediği kul olsun, namaza, oruca alışkın olsun diye tedbir alacak.

Çocukları doğuruyor anneler, salıyorlar sokağa. Sokak terbiyesinde, çocuk Pekos Bill'lerle, bilmem Tommiks'lerle yetişiyor. Cam kırıyor, komşunun bahçesine giriyor meyveleri yoluyor, hiç yukarıdan bir şey yok. Yani anadan babadan bir şey yok. Komşunun tavuğunun yumurtasını çalıyor, bilmem ne filan derken ondan sonra büyüyor, azman azgın bir şey oluyor büyüdüğü zaman. Zaten istesen de söz dinletemiyorsun ondan sonra… Çünkü taşlaşmış artık, huyları yerleşmiş oluyor.

Onun için, ailemizden başlayacağız, dini öğreteceğiz. Biz küçüklerimizi seveceğiz, küçüklerimiz de büyükleri sayacaklar. Malın, kazancın çokluğundan ziyade helal olmasına dikkat edeceğiz. Orta halli olmanın Allah'ın bir lütfu olduğunu, fazlasının belki azdıracağını filan bilerek şey yapacağız. Kendi ayıplarımızı bulmaya, görmeye gayret edeceğiz. Tespit ettik mi, duyduk mu, başkaları tenkit etti mi onları düzeltmeye, Allah'a tevbe etmeye çalışacağız.

Çok önemli! Bizim ev hayatında nasıl hareket etmemiz gerektiğini gösteren çok güzel prensipler. Bunlara dikkat edin!

Allah-u Teàlâ Hazretleri evlatlarımızı rızasına uygun, hayırlı insanlar olarak yetiştirmeyi sizlere ve bizlere nasib eylesin… Dîn-i mübîn-i İslâm'a uygun ömür sürmeyi hepimize ihsan eylesin… Huzuruna sevdiği, razı olduğu kullar olarak, hayırlara ermiş insanlar olarak çıkmayı, cennetiyle cemaliyle müşerref olmayı nasib eylesin…

Bi-hürmeti esrâr-i sûreti'l-fâtihah!

01. 12. 1991 – İskenderpaşa Camii

15. ALLAH BİR KAVMİN HAYRINI MURAD EDERSE

Eùzü bi'llâhi mine'ş-şeytâni'r-racîm.
Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.
El-hamdü li'llâhi rabbi'l-àlemîn… Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ-seyyidi'l-evvelîne ve'l-âhirîn,.. Ve senedi'l-âşıkîn ve imâmi'l-müttakîn muhammedini'l-mustafâ'l-mahmûdi'l-muhtâri'l-emîn… Ve alâ-âlihi ve sahbihi ve men tebi'ahû bi-ihsânin ilâ-yevmi'd-dîn.
Emmâ ba'dü, fa'lemû eyyühe'l-ihvân... Feinne efdale'l-hadîsi kitâbu'llàh... Ve efdale'l-hedyi hedyü seyyidinâ muhammedin salla'llàhu teàlâ aleyhi ve sellem... Ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ... Ve külle muhdesetin bid'ah... Ve külle bid'atin dalâleh... Ve külle dalâletin ve sàhibehâ fi'n-nâr... Ve bi's-senedi's-sahîhi'l-muttasıli ile'n-nebiyyi salla'llàhu aleyhi ve selleme ennehû kàl:

إِذَا أَرَادَ اللهُ بِالأَمِيرِ خَيْرًا ، جَعَلَ لَهُ وَزِيرَ صِدْقٍ ؛ إِنْ نَسِيَ ذَكَّرَهُ ، وَإِنْ ذَكَرَ أَعَانَهُ ؛ وَإِنْ أَرَادَ بِهِ غَيْرَ ذَلِكَ ، جَعَلَ لَهُ وَزِيرَ سُوءٍ ؛ إِنْ نَسِيَ لَمْ يُذَكِّرْهُ ، وَإِنْ ذَكَرَ لَمْ يُعِنْهُ (د. ق. هب. حب. عن عائشة)

RE. 28/1 (*İzâ erâda'llàhu bi'l-emîri hayran, ceale lehû vezîra sıdkın; in nesiye zekkerehû, ve in zekere eanehû; ve izâ erâde bihi gayre zalike, ce'ale lehû vezîra sûin; in nesiye lem yüzekkirhu, ve in zekere lem yuinhu.*)
Sadaka rasûlü'llàh, fî mâ kàl, ev kemâ kàl.

Aziz ve muhterem cemaat-i müslimîn!
Allahu Teâlâ hazretlerinin selamı, rahmeti, bereketi üzerinize olsun. Rabbimiz dünya ve âhiretin saadetlerine, lütuflarına, ihsanına cümlemizi nail eylesin. Habîb-i Edîbi'ne komşu eylesin. Havz-ı Kevser'den doya doya nûş etmemizi nasib ve müyesser eylesin…
O mübarek Peygamber Efendimiz'in hadîs-i şerîfesinden bir

demet okuyup anlatmak, dinlemek taallüm ve tefeyyüz eylemek üzere toplanmış bulunuyoruz.

Bu hadîs-i şerîflerin okunmasına ve izah edilmesine geçilmeden önce başımızın tacı Muhammed-i Mustafâ sallallahu aleyhi ve sellem Efendimiz'in rûh-i pâkine hediye olsun diye, sonra onun mübarek âlinin, ashabının, ahbabının, evliyâullahın, salihlerin, velilerin ruhlarına, sair enbiyâ ve mürselînin ruhlarına hediye olsun diye;

Hâssaten Peygamber Efendimiz'den sonra ümmet-i Muhammed'inin irşadıyla vazifeli ulemâ-i muhakkikîn, meşâyih-ı vâsılîn, verese-i nebiyyîn, sâdât-ı meşâyih-ı turuk-ı aliyyemizin, Ebû Bekr-i Sıddîk ve Aliy-yi Murtezâ'dan, Bahâeddîn-i Nakşibendî, Abdülkâdir-i Geylânî Efendimiz ve sair pirlerimizden İmâm-ı Rabbânî hazretlerinden, Hâlid-i Bağdadî Efendimiz'den, Gümüşhaneli Efendimiz'den, hocamız Muhammed Zâhid-i Bursevî'ye kadar güzerân eylemiş olancümle sâdât-ı meşâyih-ı turuk-ı aliyyemizin ruhlarına hediye olsun diye;

Bu hadîs-i şerîfleri toplayıp kitaplara kaydedip nakil ve rivayet eyleyip bize kadar getiren alimlerin, salihlerin, muhaddislerin,fazılların, kâmillerin ruhlarına hediye olsun diye,

Bu beldeleri Allah Allah diye diye canlarını, mallarını feda ederek Allah'ın rızasını kazanmak niyetiyle cihat ederek, fethedip bizlere emanet ve yadigar bırakmış olan Fatih Sultan Mehmed Hân aleyhi'r-rahmetü ve'l gufran hazretlerinin ve mübarek ordusu mensuplarının ve sair mücahidlerin ve şehidlerin, gazilerin, ruhlarına hediye olsun diye;

Ashâb-ı hayrât ü hasenâtın, bilhassa içinde oturup bu hadis derslerini yaptığımız şu camiin bânisi İskender Paşa'nın ve bu camiye zaman zaman tamir ve tecdit, ve tevsi ve ayakta kalması için her türlü yardımı yapmış olana shâb-ı hayrât ü hasenâtın ruhlarına hediye olsun diye;

Uzaktan yakından bu hadîs-i şerîfleri dinlemeye gelmiş olan siz sevgili kardeşlerimizin de âhirete göçmüş olan bütün mü'min ve müslüman geçmişlerinin, sevdiklerinin ruhlarına hediye olsun diye;

Biz yaşayan mü'min kullar da mü'min olarak yaşayalım, Rabbimiz'in rızasına uygun işler yapalım, hüsn-i hâtime ile şu can emanetimizi teslim edelim, Rabbimiz'in huzuruna sevdiği, razı

olduğu kullar olarak varalım diye, buyurun onların ruhlarına bir Fâtiha, üç İhlâs-ı Şerîf okuyup himmetlerini, şefaatlerini talep eyleyip öyle başlayalım!

…………………………

a. Doğru Yardımcının Önemi

Okuduğunuz hadîs-i şerîflerin yeri, *Râmûzü'l-Ehâdîs* kitabının 28. sayfasıdır. Bu sayfanın 1. hadîs-i şerîfinden itibaren anlatmaya devam ediyoruz.

Metnini az önce okumuş olduğumuz hadîs-i şerîfi Hz. Âişe-i Sıddîka Validemiz cennetmekân RA rivayet eylemiş. Kütüb-i Sitte'den Ebû Dâvud'un, İmam Beyhakî'nin, İbn-i Hibban'ın hadis kitaplarında kaydedilmiş bir hadîs-i şerîf bu. Allahu a'lem, bu kaynaklar bunun sıhhatini gösteren deliller oluyor.

Buyuruyor ki Peygamber SAS Efendimiz:[90]

إِذَا أَرَادَ اللهُ بِالأَمِيرِ خَيْراً ، جَعَلَ لَهُ وَزِيرَ صِدْقٍ ؛ إِنْ نَسِىَ ذَكَّرَهُ ، وَإِنْ ذَكَرَ أَعَانَهُ ؛ وَإِنْ أَرَادَ بِهِ غَيرَ ذلك ، جَعَلَ لَهُ وَزِيرَ سُوءٍ ؛ إِنْ نَسِىَ لَمْ يُذَكِّرْهُ ، وَإِنْ ذَكَرَ لَمْ يُعِنْهُ (د. ق. هب. حب. عن عائشة)

RE. 28/1 (*İzâ erâda'llàhu bi'l-emîri hayran, ceale lehû vezîra sıdkın; in nesiye zekkerehû, ve in zekere eanehû; ve izâ erâde bihi gayra zalike, ceale lehû vezîra sûin; in nesiye lem yüzekkirhu, ve in zekere lem yuinhu.*)

(*İzâ erâda'llàhu bi'l-emîri hayran*) "Allah CC ve amme nevâluh Hazretleri bir komutanın, bir başkanın, emirin, idarecinin hayrını

---

[90] Ebû Dâvud, *Sünen*, c.VIII, s.152, no:2543; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.VI, s.70, no:24459; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.X, s.111, no:20107; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.X, s.346, no:4494; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.VII, s.416, no:4439; İshak ibn-i Râhaveyh, *Müsned*, c.II, s.415, no:972; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.247, no:957; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.V, s.379, no:9063; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.III, s.221; İbn-i Hibbân, Mecrûhîn, c.II, s.53; Hz. Aişe RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.V, s.82, no:14940; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.II, s.253, no:1245.

murad ederse… Yâni bu hayra ersin, mükafata erdireyim şunu, lütfuma mazhar edeyim diye murat ederse…

(*Ceale lehû vezîra sıdkın*) "Ona dürüst, doğru sözlü, doğru özlü bir vezir nasib eder, bir yardımcı nasib eder. (*İn nesiye zekkerehû*) Ve eğer bu emir unutursa, yapılacak hayırlı, güzel şeyleri atlarsa, anlayamazsa, kaçırırsa, düşünemezse; bu hayırlı, dürüst vezir ona hatırlatır."

"—Hani şu güzel bir iş vardı, yapacaktık ya, unuttunuz galiba?" diye hatırlatır.

(*Ve in zekere eanehû*) "Eğer unutmamışsa; 'Hatırımda, zaten yapacaktım, tamam, yapacağım!' diyorsa; unutmamış olduğu işin de icrâsında, sonuca ulaştırılmasında, başarılmasında yardımcı olur."

Emirin hayrını istedi mi, Allah böyle bir adam nasib eder ona. Unuttuğu hayırları hatırlatır, hatırında olan şeylerin de güzelce yapılmasına, ortaya konulmasına destek olur. Yardımcı olur, yükünü hafifletir. İşini kolaylaştırır, işinde ona muazzam bir yardım, güç kaynağı olur. Allah'ın lütfu bu. O emirin hayrını istiyorsa…

(*Ve izâ erâde bihî gayra zâlike*) "Eğer bir emirin hayrını istemezse Allah, şerrini isterse, şerre uğramasını, başının belaya uğramasını, derde girmesini, nâhoş durumlarla karşılaşmasını dilerse; (*ceale lehû vezîra sûin*) o zaman ona bir kötü vezir nasib eder. Berbat bir adamı ona vezir nasib eder."

(*İn nesiye lem yüzekkirhu*) "Atladığı, hatırlamadığı hayırları, hatırına gelse bile bu vezir hiç söylemez ona… İyi, iyi, unutsun, uyusun diye hiç hatırlatmaz. Gitti o hayırlı iş, yapılmaz. (*Ve in zekere lem yuinhu*) Hatırlarsa da yapılmasına destek olmaz, olur gibi görünür ama destek olmaz."

Muhterem kardeşlerim!

Emîr ne demek Arapça'da?

Emîr, feîl vezninde, *âmir* sözünün daha kuvvetli şeklidir.

Âmir emreden demek, "Bu benim âmirimdir." diyoruz. Bir memur, "Şu benim âmirim, üstüm; yâni "Bana emir veren kimse." diyor. *Emir* de "Bu işi çok yapan, salâhiyeti çok olan kimse" demek.

Emir, sadece askerî hükümdar mânasına gelmez. Sadece

“askerî komutan” diye terceme etsek tam karşılamaz. Tam “komutan” demek değil. Komutan mânasına da gelir, başka işlerin başındaki de emir olur.

Meselâ devlet başkanı, İslâm’da emîrü’l-mü’minîn, mü’minlerin emiri…

Ne demek? Emir, salahiyet, buyruk, son söz kendisinde olan kimse demek.

“—Pekiyi sular idaresinin başına birisi getirilse ne olacak?”

O da emirdir.

“—Canım bu asker değil, sivil, rütbesi yok.”

Olsun, madem ki emretme salahiyeti var, ona emir denir. İdareci demek oluyor. En yüksek idareci sultandır.

Belki ondan daha yükseği, eğer müslüman milletler, aklı başında olup da birleşmişlerse halifedir. Tüm ümmetin, Peygamber Efendimiz’in vekili olarak başkanı halife.

Halife ne demek? Arkasına gelmiş, ona halef olmuş demek. Kimin halifesi? Rasûlüllah’ın. Rasûlüllah SAS’in halifesi. Ebû Bekr-i Sıddîk, Ömerü’l-Fâruk, Osmân-ı Zinnûreyn, Aliyyü Murtaza, Hz. Hasan, Hz. Hüseyin efendilerimiz, Zübeyir b. Avvam… Peygamber Efendimiz’den sonra ümmet bunları kendisine başkan seçti.

Peygamber Efendimiz’in peygamberlik vasfı kendisiyle beraber bitti. Peygamber Efendimiz *Hàtemü’n-nebiyyîn*, peygamberlerin sonuncusu. Sonu ve hâtemi ve hâtimi… Hatem mühür demek, hâtim mühürleyen demek. Hem sonu, onunla bu iş mühürleniyor kapanıyor bitiyor, arkasından başka bir şey yok; hem de en son bu işi mühürleyen bizzat kendisi. Hâtem de olur, hâtim mânasında da kelimeyi kullanmak caiz. Peygamber Efendimiz’den sonra peygamber yok.

مَنْ لاَ نَبِيَّ بَعْدَهُ

(*Men lâ nebiyye ba’deh*) “Kendisinden sonra başka peygamber gelmeyecek olan o mübarek zât...”

Ahir zamana kadar, dünya bozuluncaya kadar, hükmü cinnin ve insin üzerinde, semâvâtta, arzda yürüyecek olan Muhammed-i Mustafâ SAS Efendimiz.

Ama insanlar Peygamber Efendimiz'den sonra kıyamet kopuncaya kadar yaşayacağı için yönetim mecburiyeti var. İnsanlar yönetilecek. Bu yönetilme işi İslâmî ölçüde nasıl olur?

Müslümanlar camiye bile geldikleri zaman, birisini öne imam seçiyorlar, o *Allahu ekber* deyince namaza duruyorlar. *Es-selâmu aleyküm ve rahmetu'llah* deyince selâm veriyorlar, tâbi oluyorlar. Koskoca bir cami, on bin kişi, yirmi bin kişi, imamın iki dudağı arasından *Allahu ekber* dedi mi rükû ediyorlar, secde ediyorlar, kalkıyorlar, selâm veriyorlar; namaza duruyorlar, namazdan çıkıyorlar, bir söz ne kadar güzel.

İslâm ne kadar büyük bir düzen, nizam, intizam sahibi, ne güzel bir din. Başka bir yerde görülen bir şey değil bu. Çöllere, köylere, dağlara, kabilelere İslâm nizam getirmiş. İntizam getirmiş, düzgünlük getirmiş, sistem getirmiş, her şey bir sisteme göre. Onun için müslümanlar birlik olacaklar. Beraber olacaklar. Birbirlerini sevecekler. Birbirlerini destekleyecekler. Tek ümmet olacaklar. Ümmet-i Muhammed, Muhammed-i Mustafâ SAS'in ümmeti, yekpâre, ayrılık gayrılık yok, tefrika yok...

وَاعْتَصِمُوا بِحَبْلِ اللهِ جَمِيعًا وَلاَ تَفَرَّقُوا (آل عمران:١٠٣)

(*Va'tesimû bi-habli'llâhi cemîan ve lâ teferrakù)* "Allah'ın ipine sımsıkı sarılın, ayrılmayın, tefrikaya düşmeyin!" (Âl-i İmran, 3/103)

وَلاَ تَنَازَعُوا فَتَفْشَلُوا وَتَذْهَبَ رِيحُكُمْ (الأنفال:٤٦)

(*Ve lâ tenâzeù*) "Tefrika çıkartmayın! Tefrika çıkarttığınız zaman, (*fetefşelû ve tezhebe rîhuküm*) darmadağın dağılırsınız, gücünüz, kuvvetiniz gider." (Enfâl, 8/46) diyor Allah-u Teálâ Hazretleri.

Düşmanların maskarası olursunuz. Kedinin yumakla oynadığı gibi, düşmanlar sizinle alay eder gibi oynarlar, ezerler, sömürürler, öldürürler. Tefrika çıkartmayın diye Allah'ın emri böyle, Kur-ân-ı Kerîm'in emri böyle.

Ama bizim müslümanlar Yirminci Yüzyıl'da, ilmin bu kadar ilerlediği zamanda, Yirminci Yüzyıl'ın müslümanları 1400 yıl

evvelinin müslümanlarından kat kat geri… Çok geri adamlar, yobaz adamlar, neden? İslâm'ı anlayamamışlar. İslâm'ı bilmiyorlar. İslâm'a tâbi değiller.

İçki içirmek istesen, ölür içmez. Şimdi bu camiin içinde, başka camilerde, başka ülkelerde bir müslümanı al getir buraya:

"—İç şu içkiyi!"

"—İçmem…"

"—Neden?"

"—Haram…"

Tefrika da haram, o da haram, gıybet de haram… Gıybeti yaparsın, tefrikayı çıkartırsın, müslümanları üzersin, müslümanların toplumuna zararı verirsin… Onlar haram değil mi? Allah razı gelir mi ona? Gelmez.

"—Bir müslümanın bir müslümana üç günden ziyâde dargın kalması helâl olmaz!" diyor Peygamber Efendimiz.

Helâl olmazsa, haram olur. Haram…

Aynı camide insanlar birbirleriyle konuşmaz, camiye geliyor Allah'tan rahmet umuyor. Dargın, haram işliyor, camiye geliyor haram işlemeye devam ediyor. Haram işleyerek Allah'ın huzuruna çıkıyor. Ben senin buyruğunu tutmamakta devam ediyorum;

"—*Allàhu ekber! El-hamdü li'llâhi rabbi'l-àlemîn…*"

Bu ne perhiz, bu ne lahana turşusu…

Şimdi müslümanlar birlik olursa, olacak, nazarî olarak böyle olması lazım. Bir tek başlarında imâmü'l-müslimîn olacak, emirü'l-mü'minîn olacak, buna halife derler. Halife, müslümanların halifesi olması lazım! Tüm müslümanlar onun emrinde olması lazım!

Geçen gün Afrika'yı okuyorum. Senegalliler bizi çok seviyormuş. Bizi görseler sevmezler, iyi ki görmemişler. Ama dedelerimizin namı oraya gittiği için, bizi seviyorlar Türkiyelileri. Sanıyorlar ki o dedelerin torunlarıyız biz.

Evet, o dedelerin torunlarıyız ama Allah bizi ıslah etsin. Hiç kimsenin yüzlerine bakmadığı, Avrupalıların, Amerikalıların gelip de kabileleri basıp da insanları esir aldıkları, boyunlarına halka geçirip haraç mezat sattıkları, Amerika'ya götürüp tarlalarda köpek diye hitap ederek, "Gel köpek, git köpek!" diye hitap ederek çalıştırdıkları Kunta Kinte'lerin ülkesi…

Hiç kimse itibar etmezken; yüzleri siyah, saçları kıvırcık, hor,

aşağı ırk, aşağılık insanlar diye kimse itibar etmezken bizim halifemiz, bizim devletimiz, Osmanlı devlet-i aliyyesi onlara yardım etmiş. Onlara insan muamelesi yapmış diye seviyorlarmış.

İnsaniyetlerinden, medeniyetlerinden dolayı dedelerimizi sevmişler. Irk farkı gözetmiyor, renk farkı gözetmiyor, insanı kardeş biliyor, iyilik yapıyor. Mazlumun yardımcısı oluyor, mazlumun yanında destekçi oluyor. Ondan sevmişler. İşte böyle Senegal'e fermanı gider, Kumor adalarında namına hutbe okutulurmuş.

Kumor adalarına Gümüşhaneli Hocamız bir halife göndermiş, tarikatı neşretsin orada diye bir şeyh göndermiş, hoca göndermiş. Afrika'nın Madagaskar'ının altında okyanusta, Hint Okyanusu'nun ortasında Kumor takım adalarında Abdülhamid Han adına hâlâ hutbe okunuyormuş minberlerde… Cennet-mekân Abdülhamid Han için hutbe okunuyormuş. Hâlâ müslümanlar orada kuvvetli, hristiyanların oyunlarına rağmen onları ezmek, aşağı indirmek, düzenlerini bozmak için çalışmalarına rağmen hâlâ Türkiye'ye karşı büyük bir sevgi…

Neden? Dünyanın neresinde zulüm varsa dedelerimiz karşısına çıkmış, neresinde mazlum varsa onun elinden tutmuş, neresinde yardıma muhtaç insan varsa yardım etmiş. Hilafet onların elindeymiş, tüm dünyanın insanlarının mazlumiyetinden kendilerini sorumlu saymışlar, çalışmışlar. Kadrini bilen bilmiş, seven sevmiş, kadrini bilmeyen aleyhinde konuşmuş gıybet etmiş, kötülemiş, aleyhinde yazmış, çizmiş ama Mısırlı bir profesör bir kitap yazmış diyor ki:

"—İftiraya uğrayan bir masum devlet Osmanlı Devleti"

(*Müfterâ aleyhâ*) Kendisi iftiraya uğramış, haksız yere karalanmış bir pak ve bir asil devlet diye kitap yazmış Osmanlılar hakkında…

Bizim memlekette tarih kitaplarına bakın hepsi dedelerimize söver. Osmanlı'yı kötüler. Geçen gün Deli İbrâhim dedikleri padişah zamanında yapılan şeyleri gazete yazıyordu, şaşırdım. Dedim, ya Allah Allah, bu padişaha, zavallıya deli demişler ama ne kadar hayırlı işler yapılmış.

Muhterem kardeşlerim, laf lafı açıyor da dağılıyoruz:

Müslümanlar Rasûlüllah'ın emrinde toplandıkları gibi imâm-ı müslimîn, emîrü'l-mü'minîn, halîfe-i rûy-i zemîn, halîfe-i Rasûlüllah… Birisinin emrinde olması lazım. Nazarî olarak böyle, fiilî olarak böyle değil. Hilafeti dağıtmışlar, müslümanları dağıtmışlar, esir etmişler, istila etmişler, kukla hükümetler koymuşlar.

Şimdi yavaş yavaş silkiniyor, aslan yavaş yavaş uyanıyor. Gerine gerine şöyle, uykudan yavaş yavaş kalkıyor. Yeni yeni böyle bir ümitli hava görünüyor. Müslümanların birbirini sevmesi, birlik beraberlik içinde olması lazım! En büyük emir, emîr-i mü'minîn, yani halîfe-i Rasûlüllah olan Ümmet-i Muhammed'in başında olması gereken şahıs, bu yok. Olmamasından bütün müslümanlar mes'ul, o birlik ve beraberliği kursalar, ne Amerika onlara zulmedebilir, ne Avrupa, ne Almanya, ne Rusya, ne Çin, ne Hint; hiçbirisi zulmedemez. Müslümanlar birlik ve beraberlik olsalar…

Dünkü gazetelerde yazıyordu baş sayfada:
"—Amerika Azerbeycan'ı cezalandırdı." diye.

Amerika Azerbaycan'ı niye cezalandırıyor? Ermeniler boyuna saldırıp kesip öldürüp duruyorlar, köylerinden sürüp duruyorlar, Ermenileri cezalandırsa ya. Hayır, Amerika'nın Rusya'ya gönderdiği elçi Ermeni, Amerika'nın bilmem hangi vilayetindeki elçi Ermeni, bilmem senatosundaki şahıslar Ermeni, hürriyet adalet falan yok. İnsan hakları ve saire yok. O Azerbeycan'ı kınarken Azerbeycan'ın Karabağ'ına Ermeniler kaç köyde hücum edip kaç kişiyi öldürdüler diye gazetelerde yazıyor. Sen o öldürenleri cezalandırsana...

Ermeniler, Ermeni katliama uğradı diye propaganda yapıyor, şimdi katliamı yapan kim? Elçilerimizi öldüren kim? Çocuklarımızı iğneli fıçılara atan kim? Padişahlara Cuma selamlığından çıkınca suikastları yapan kim? Devleti parçalayan kim? Hal-i hazırda muhtelif yerlerde saldıran kim? Onlar ama yine biz suçlu oluyoruz.

Neden? Dağınık oldunuz mu, (*ve tezhebe rîhukum*) buyuruyor Kur'ân-ı Kerîm. Feriniz kaçar, gücünüz kuvvetin kalmaz, mum gibi sönersiniz, sönük olursunuz, bir şey yapamazsınız.

Âciz olanın ketm olunur hakk-ı sarihi;
Mahmîleri her yerde himâyet yeni çıktı.

"Güçsüz olanın en temel hakkı gizlenir. Ancak himaye görenleri her yerde korumak yeni çıktı."

Yani bir insan zayıf oldu mu haklı da olsa, sarih olan hakkı saklanır, verilmez ama zaten itibarlı olan, zaten ensesi kalın kerli ferli olan insanları her yerde alkışlamak, himaye etmek, baş tacı etmek yeni çıktı. Bu kalleş insanların, münafık insanların, kâfir insanların huyu…

Müslümanın huyu nedir? Mazluma yardım etmektir, zayıfa yardım etmektir.

Ebû Bekr-i Sıddîk Efendimiz, halife seçilince ilk hutbesinde diyor ki:

"—Sizin içinizden birisi mazlum duruma düşerse, haksızlığa uğrarsa benim nazarımda sanki en itibarlı insanmış gibi, ben onun yanında yer alırım. O benim nazarımda en kıymetliniz, en kuvvetliniz gibidir. Ve bir en kıymetli itibarlı adamınız, diyelim ki kabile reisi veya zengin veya aşiret başkanı veya ağa veya paşa, neyse yani… Eğer haksızlık yapmışsa, o zaman benim nazarımda

en âciz insan gibi demektir. Onun mevkiine, makamına filan bakmam, ezerim onu. Benim halifelik anlayışım budur.” diyor.

Ama doğru, Ebû Bekr-i Sıddîk Efendimiz doğru söylüyor elbette… Çünkü mazlumun yardımcısı Allah CC, elbette mazlum en kuvvetli... Zalimin düşmanı Allah, elbette en âciz o, en aptal o… Ebû Bekr-i Sıddîk Efendimiz doğru söylüyor, dînen, imanen sözü, iman gözüyle baktığın zaman, gönül gözüyle baktığın zaman hakikatın ta kendisi…

Şimdi biz parça parça olduğumuzdan her yerde bir kardeşimiz zulme uğruyor ama biz burada sıcakta oturduğumuzdan acı duymuyoruz. Teller bize bağlı olmadığı için sinirleri koparsa, ilgi kesilse, ayağa felç gelirse, iğne batırsan da duymaz, hareket de etmez, elini kaldırmak ister kaldıramaz, parmağını kıpırdatmak ister kıpırdamaz, neden? Sinirler felç oldu, çalışmıyor, ondan. Bağ olmayınca oradaki acıyı duymuyoruz.

Kaç kişi öldü, kaç kişi hapiste, kaç kişinin malları yağmalandı, kaç kişi köyünden kovuldu bilmiyoruz. Emir olacak, müslümanların emîrü'l-mü'minîni olacak, Hz. Ebû Bekr-i Sıddîk gibi, Hulefâ-i Râşidîn gibi. Yok!

Derece derece, bölge bölge, makam makam, iş iş, çeşitli emirler de olur. En küçük bir dairenin başkanına varıncaya kadar. O da emirdir, söz onundur. Diyelim ki TEK idaresi, Türkiye Elektrik Kurumu'nun başındaki şahıs o da bir emir, neden? İşte bak elektrikler iyi çalışmazsa gitti gürültüye… Kış gününde hop oturup hop kalkıyor ahali. Sular idaresinin başındaki de emirdir. Bilmem anlatabildim mi?

Allah bir emirin hayrını murad ederse… Allah ne zaman hayrını murad eder bir emirin? Ne zaman şerrini murad eder? Emir, Cenâb-ı Hakk'ın rızasını kazanmak için çalışırsa, Allah ona yardım eder. Emir, getirildiği vazifede hizmetle memur olduğu insanlara hıyanet etmek isterse, o zaman Allah'ın yardımı ondan kesilir. Allah ona ceza verir.

وَمَا أَنَا بِظَلاَّمٍ لِلْعَبِيدِ (ق:٢٩)

(*Ve mà ene bi-zallâmin li'l-abîd*) “Ben kullarıma zulmedici

değilim.” (Kaf, 50/29) buyuruyor Rabbü’l-âlemîn.

Erhamu’r-râhimîn, yani merhametlilerin en merhametlisi, affedicilerin en affedicisi, lütfu en çok olan Rabbü’l-âlemîn kullarına zulmetmez.

Emir raydan çıktı mı, ahlâkını bozdu mu, menfaatini düşünmeye başladı mı, getirildiği vazifeyi suistimal etmeye başladı mı, halka hiyanet etmeye başladı mı, hainlik etmeye başladı mı, Allah’ın tevfîki çekilir. Allah o zaman onu sevmez. O zaman onu tepetaklak etmek için belâlar yağdırmaya başlar.

Emir, Allah’a sığındı mı, aman ya Rabbi dedi mi, alnı secdeye geldi mi, niyeti iyi oldu mu, Ümmet-i Muhammed’e hizmet etmeyi amaçladı mı, vazifesini güzel yapmaya gücü yettiğince, *mehmâ-emken* diyor, gayret etti mi o zaman Allah ona yardımcı olur ve destekçi olur. O zaman onun hayrını murad eder.

Bu, Allah’ın hayrını murad etmesi, şerrini murad etmesi kulun kulluğuna karşı bir durumdur. Bizim için de öyledir. Sizler ve bizler için de öyledir.

Senin Allah yanında merteben nasıl olduğunu anlamak istiyorsan, senin yanında Allah’ın mertebesi nasıl, onu ölç bakalım! Sen Allah için bir fedakârlık yapabiliyor musun? Allah için gözyaşı dökebiliyor musun? Allah için mal verebiliyor musun? Allah için can verecek durumda mısın? Allah’ın emirlerini tutmakta şevk ve gayretli misin? Allah’ın yasaklarından kaçmakta dikkatli misin? Tamam, Allah seni seviyor demektir.

Sen Allah’ı seviyorsan, sen Allah’ı seversen, o seni sevmez mi? Sever. Sen Allah’ı zikredersen o seni bırakır mı? O seni daha çok zikreder. Daha hayırlı bir şekilde zikreder. Sen bir karış gitsen o bir kulaç gelir, bir arşın gelir, çok daha büyük lütfeder.

Onun için, hadis-i şerifte buyrulmuş ki:[91]

---

[91] Buhàrî, *Sahîh*, c.VI, s.2694, *Tevhîd* 100/15, no:6970; Müslim, *Sahîh*, c.IV, s.2061, *Zikir* 48/1, no:2675; Tirmizî, c.V, s.581, no:3603; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.II, s.1255, no:3822; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.413, no:9340; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.III, s.93, no:811; Neseî, *Sünenü’l-Kübrâ*, c.4, s.412, no:7730; Ebû Nuaym, *Hilyetü’l-Evliyâ*, c.IX, s.27; Taberânî, Dua, c.I, s.27, no:18; Beyhakî, *Erbaûne’s-Suğrâ*, c.I, s.87, no:43; Ebû Hüreyre RA’dan.

Kenzü’l-Ummâl, c.I, s.225, no:1135; *Keşfü’l-Hafâ*, c.II, s.102, no:1897; *Câmiu’l-Ehàdîs*, c.XXIV, s.197, no:26967.

يَقُولُ اللهُ عزَّ وجلَّ: أَنَا عِنْدَ ظَنِّ عَبْدِي بِي (خ. م. ت. ه. حم. حب. عن أبي هريرة)

(*Yekùlü'llàhu azze ve celle*) "Aziz ve Celîl olan Allah-u Teàlâ Hazretleri buyurur ki: (*Ene inde zanne abdî bî*) "Ben kulumun bana zannına göreyim. Yâni bana karşı ne zan beslerse, ben de onun o zannettiği, umduğu şeyi ona ihsan ederim. Ben, kulumun bana karşı takındığı tavra göreyim. Benden bekleyeni mahrum etmem!"

Kul takındığı tavra göre ettiğini bulur, ektiğini biçer, yaptığının karşılığını görür. Niyetinin karşılığını görür. Niyeti iyiyse iyilik bulur, niyeti kötüyse cezaya uğrar.

Böyle bir işin başına getirilmiş bir adam iyi niyetliyse, Allah ona iyi arkadaşlar nasib eder. Dürüst, namuslu, özü doğru, sözü doğru... (*Vezîre sıdkın*) *Sıdk*, yani doğruluk iki şeyde olur: Sözde doğruluk, hiç yalan söylemiyor dobra dobra, gerçekleri âdilâne bir şekilde konuşuyor. Bir de özde olur. Özde doğruluk, yani hıyanet etmemek, kalleşlik yapmamak, arkadaşlığı bozucu, dostluğa uygun olmayan iş yapmamak. Böyle bir arkadaş nasib eder.

Vezir ne demek onu da izah edelim. *Vizr*, yük demek; *vezir* de yükü yüklenen demek. Sorumluluğun bir kısmını yüklenen demek. Yâni emirin başında, omuzunda yük var, bu yükü yüklenen, yükünü hafifleten, yardımcı olana vezir derler. Neden? Emirin vizrini, yükünü yükleniyor. Onun için vezir denilmiştir ona. Bir yardımcı demek yani, bakan müsteşarı gibi. Müdür-müdür yardımcısı gibi, vali-vali muavini gibi... *Muavin* de yardımcı demek, biliyorsunuz.

Bir yardımcı nasib eder. Yani vezir deyince ille başında kavuğu olan, şurasında sorgucu olan, belinde kuşağı olan şalvarlı bir insan hatıra geliyor, Osmanlı vezirleri akla geliyor. Öyle demek değil, yani vizr ü vebalini, sorumluluk yükünü taşımakta ona ortak olan kimse demek. Onun için ille böyle bizim anladığımız tarihî mânasıyla vezir olması şartı yok, sular idaresi müdürüyse muavini veziridir onun. Arapçasını izah edelim diye söylüyorum. Bir

başkanın Allah hayrını murat etti mi ona doğru sözlü, doğru özlü, dürüst bir yardımcı nasip eder demek. İlle birisi sultan olacak ötekisi de vezir olacak hepsi kuşak giyecek, şalvar giyecek, pala takacaklar, kavukları olacak, sorguçları olacak mânasında değil.

(*İn nesiye zekkerehû*) "Unutursa hatırlatır." *Zekkere-yüzekkiru-tezkîr* burada tef'îl bâbında hatırlatmak demek.

"—Bakın efendim, şöyle yapacaktık, filanca yere gidecektik, filanca işin yapılması lazımdı bugün…" diye gelir hatırlatır, hayırları yaptırır.

"—Namazınız geçiyor efendim, gidelim!" filan diye en basiti ibadeti ihmal ettirmemek.

Ondan sonra hayırları yaptırmak.

(*Ve in zekere*) *Zekere* de hatırlamak demek. Oraya bazı yanlış harekeler konulmuştur, Arapçasını takip edenler bilsin *zekere* bu, sülâsî sîgasından. Hatırlarsa, (*eànehû*) o zaman da ona yardım eder hatırladığı şeyde…

Sabahleyin geldi. Müdürün, başkanın hatırında o gün yapılacak iş, telaşlı telaşlı geldi. Ötekisi de zaten her türlü hazırlığı yapmış.

"—Ya, arabaya atlayıp filanca yere gidip filanca işi yapacaktık."

"—Efendim ben arabayı hazırladım, merak etmeyin, ekibi de hazır ettim. Efendim filanca yere de telefon ettim, filanca işi de toparladım."

"—Allah senden razı olsun ya, sen işin yarısını bitirmişsin maşallah!"

Neden? Emiri, Allah seviyor, başkana, yardımcısını onun işini kolaylaştıracak kimse nasib etmiş. Bak hemen her şeyi, hatırladığı şeyi yapmakta yardım ediyor.

Eğer hayrını murad etmezse, kötülüğünü murad ederse…

Neden? Çünkü adamın huyu kötü, hâli kötü, cezaya müstehak olmuş, niyeti kötü, kalbi kötü… O zaman da kötü bir arkadaş nasib olur. Halkın şikâyeti gelir, hatırlatmaz. İşler yanlış yapılır ikaz etmez, eyvallah çeker, el pençe divan durur, pohpohlar. Hatırlamazsa hiç hatırlatmaz, hatırlarsa da yapılmasına hiç destek olmaz.

"—Pekiyi efendim, tamam!" der, "Not alıyorum efendim!" der, yapmaz.

Şimdi birçok yerde biz bunu biliyoruz. Gidiyor başkan, yanında

muaviniyle geziyorlar, teftişi yapıyorlar:

"—Şu şöyle yapılsın, bu böyle yapılsın! Not al, telefon et!" filan diye emirler yağdırıyor.

"—Pekiyi efendim, yazıyorum efendim, tamam efendim, evet efendim, münasiptir efendim…"

Ondan sonra hiçbir şey yok.

Çâre ne, bunun çaresi nedir?

Emir durumunda olan insanlar; içinizde idareci, başkan varsa, emir durumunda olanlar varsa, emirlerinizi kopyalı şeylere yazacaksınız. Yazacaksınız, vereceksiniz ama bir kopyası sizde duracak.

İyi idareciliğin önemli noktalarından birisi, verdiği emrin yapılıp yapılmadığının takibidir. Bir emir verdin; he he, tamam tamam, oldu oldu dediler, ama yapmadılar. Ertesi gün soruyorsun:

"—Bu iş oldu mu?"

"—Olmadı."

Bir mim koyuyorsun, bu haylaz tembel bir muavin.

Başka bir iş oluyor, bir daha soruyorsun; gene yapmamış.

"—Efendim işte hık da, mık da, bilmem ne de…" bahane uyduruyor.

Sen söylediğin zaman şaşırıyor:

"—Unutmamış müdür… Ben onu o kadar işin arasında unuttu sanıyordum, meğer unutmamış." filan.

Bir iki, üçüncü de hani kovboylar tabancayı çekip atı öldürüyorlar ya… Bir diyor, iki diyor, üçüncü de at üç defa tökezleyince, huy edindi tökezlemeyi diye çekiyor tabancayı, güm güm öldürüyor atı… Başka at buluyor kendisine…

Muavin de bir tökezler, iki tökezler, üç tökezler… Ha bundan hayır olmayacak, o zaman iyi bir hayırlı insan getirir. Vezîr-i sıdk olur, sadakatli, dürüst bir arkadaş olur, böyle aksamalar olmaz.

Muhterem kardeşlerim!

Bizim din büyüklerimiz, evliyâullah, ecdadımız, büyüklerimiz devlet görevi almaktan çok çekinmişler. Herhangi bir görevi kendileri isteyip almaktan çekinmişler. Neden? Başkanlık tatlı gibi görünür ama çok veballidir. Çünkü Allah sorar. Peygamber Efendimiz SAS buyuruyor ki:

“—On kişi kadar ve daha fazla bir insana başkan olmuş, emir olmuş bir kimse mahşer günü, hesabın görüldüğü Mahkeme-i Kübrâ’ya eli başına, ensesine bağlanmış olarak getirilir.”

Vietnam esirleri gibi eli ensesine bağlanmış olarak getirilir. Neden? On veya daha fazla kişinin başkanıydı bu adam. Elleri bağlı olarak geliyor, suçlu olarak geliyor. Evvela başkan diye. Makama, mahkemeye elleri bağlı olarak gelir.

“—Eğer muhakeme edildiği zaman, emirlik vazifesini güzel yapmışsa bağları çözülür, kurtulur. Eğer vazifesini güzel yapmamış ise bağları üzerine ilave bağlar bağlanır, cehenneme atılır.” diyor Peygamber Efendimiz.

Emirlik çok veballi bir iştir. Büyük sorumluluğu vardır ve arzu edilecek, istenilecek bir şey değildir.

“—Ben gideyim, vali olayım, milletvekili olayım, bakan olayım…”

“—Tamam, sen belânı bulmak istiyorsun. Hapı yuttuğunun resmidir, resmini çek, altına yaz, falanca şahsın hapı yuttuğunun resmidir. Neden? Bakan oldu, müdür oldu, başkan oldu,

sorumluluk aldı, komutan oldu. Yaparsa ne âlâ, yapamazsa tüm o işin bütün vebali ondan sorulacak. Çok ağır bir şey…”

Onun için biraz da acımak lazım, bir adam bakan mı oldu, vah vah vah, Allah yardımcısı olsun, vah zavallı… *İnnâ li'llâhi ve innâ ileyhi râciùn*… Milletvekili mi oldu; vah vah vah, eh Allah yardımcısı olsun da eh inşaallah kurtulur, filan demek lazım.

Neden? Bir milletin sorumluluğunu alıyor. Milyonların sorumluluğunu alıyor. Şuraya fabrika kuralım; e kuralım. Santral kuralım; pekâlâ kuralım… Ondan sonra, yok kurmayalım, Pekâlâ kurmayalım kaç milyon gitti? İşte üç yüz milyar, beş yüz milyar… Kimin cebinden gitti? Fukaranın, köylünün, yetimin, dulun, halkın, işçinin, esnafın parası gitti. Neden? Lâubalilikten.

Evren Paşa diyor ki;

“—Bana Gökova'nın yeri olarak burayı göstermemişlerdi.”

Bak, gördün mü kötü vezir nasıl oluyormuş?

Reisicumhuru almışlar, helikopter ile gezdirmişler, Gökova santralini nerede yapacağız falan diye. Şimdi bir daha göstermişler, reisicumhurluktan indikten sonra… Bana burayı göstermemişlerdi, ben o zaman evet demiştim ama yani sağ gösterip sol vurmuşlar gözünün üstüne. Yanlış yeri göstermişler. Bak gördün mü kötü vezir neler yapıyor? Hatırlasa bile yardım etmiyor, hatırlamadığı zaman uyutmaya devam ediyor. Bir de aldatıyor üstelik. Misallere bak! E şimdi onlar ne olacak? Onların hepsinin bir hesabı olacak. Allah CC soracak;

“—Gel bakalım kulum!” diyecek.

“—Keşke ben reisicumhur olmasaydım, keşke ben bakan olmasaydım, keşke ben milletvekili olmasaydım, ben müdür olmasaydım.”

Hz. Ömer ne diyor?

“—Keşke, insan olmasaydım. Keşke, çayırda biten ot olsaydım.” diyor.

İnsan oldun mu vebali var.

إِنَّا عَرَضْنَا الْأَمَانَةَ عَلَى السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرْضِ وَالْجِبَالِ فَأَبَيْنَ أَنْ

يَحْمِلْنَهَا وَأَشْفَقْنَ مِنْهَا وَحَمَلَهَا الإِنْسَانُ، إِنَّهُ كَانَ ظَلُومًا جَهُولاً

(الأحزاب:٧٢)

(*İnnâ aradne'l-emânete ale's-semâvâti ve'l-ardi ve'l-cibâli feebeyne en yahmilnehâ ve eşfakne minhâ ve hamelehe'l-insân, innehû kâne zalûmen cehûlâ*) "Biz, emaneti dağlara, göklere, yere arz ettik, al yüklen dedik de hepsi korktular emanetten, yüklenmeyi kabul etmediler; insanoğlu emaneti yüklendi. D

Dağlar kabul etmemiş sorumluluğu, semalar kabul etmemiş, yeryüzü sorumluluğu kabul etmemiş, şu insanoğlu kabul etmiş sorumluluğu…

Hz. Ömer sorumluluğun şuurunda, yeni tabirle bilincinde, sorumluluğun ne kadar ağır olduğunu biliyor, mü'min insan, cennetlik insan, keşke anam beni doğurmasaydı, demiş. Keşke Hz. Ömer olmasaydım, doğmasaydım, keşke ot olsaydım, sorumluluk yok, ot bitiyor, sararıyor, yok oluyor. Ot olsaydı bir şey yok ama, insan olunca sorumluluk var. Sorumluluk olunca mahkeme var. Mahkeme olunca başarılı idarecilik yapmamış olan insan için ceza var muhterem kardeşlerim.

Onun için, "İdarecilerinize acıyın!" diyor Peygamber Efendimiz. "Doğru dua edin onlara!" diyor. Allah ıslah etsin… Allah yardımcıları olsun… Allah hayrı göstersin, hakkı göstersin...

Herkes şimdi bakan oldum, diye şişiyor, bir kabarıyor. Kurumundan yanına yanaşılmıyor. Yılbaşı hindisi gibi kabarıyor. İki misli, üç misli, kabarık kabarık dolaşıyor. Kim bu? Vay efendim, olduğundan üç misli kabarıyor. Kararlar alıyor, bakalım doğru kararlar mı, eğri kararlar mı, Allah'ın rızasına mı uygun, aykırı mı?

Kim düşünür Allah'ın rızasını? Düşünürse ne mutlu, düşünmezse, politik oyunları düşünürse, ne kadar oy alacağım, seçmene söz verdim. Seçmene söz verdin ama Allah'a sözün ne oluyor? Allah'a söz vermedin mi? Allah'a borcun yok mu? Allah'ın emrine karşı borcun yok mu?

Onun için Hocamız'a Rh.A birkaç kişi sormuşlar:

"—Efendim seçimlere katılalım mı? Girelim mi çalışmalara!"

"—Girin!" demiş.

Seçimler bitmiş, gelmişler, işte ne oldu, seçilemedik. Ne oldu, seçilemedik. Ne oldu, seçildi falanca. Eskiden, yıllarca önce, demiş:

"—Seçilenler bir kurban keserse, seçilmeyenler iki kurban kesecek! El-hamdü lillâh yâ Rabbi, seçilmedim. Hem vazifemi yaptım hem de sorumluluk bana gelmedi. Allah ötekilere yardım etsin... İki tane kurban, şükür kurbanı, ya Rabbi çok şükür ki seçilmedim, bu belânın altına girmedim." diye.

Müslümanca bakarsan olaylar böyle. Bir müslüman onun için vazifeye talip olmaz. Talep edilir kendisinden:

"—Şu hizmeti yap!"

"—Yapamam, eksiğim, kusurum vardır, âcizim. Benden daha güzelce yapacak filanca kardeşim var."

"—Yok, biz ölçtük, biçtik, konuştuk seni uygun görüyoruz."

"—Ya etmeyin, acıyın bana, kıymayın!"

"—Yok, sen yapacaksın!"

"—Pekâlâ o zaman. Allah yardımcım olsun..." der, besmeleyle işe başlar.

İlahiyat Fakültesi'ne, asistanlık imtihanını kazandım. Babam, Allah razı olsun, beni, Ankara'ya gönderirken dedi ki:

"—Evladım her sabah evinden çıkarken, işine giderken aç elini on defa:

رَبَّنَا لاَ تُزِغْ قُلُوبَنَا بَعْدَ إِذْ هَدَيْتَنَا وَهَبْ لَنَا مِن لَّدُنكَ رَحْمَةً ، إِنَّكَ أَنتَ الْوَهَّابُ (آل عمران:٨)

(*Rabbenâ lâ tüziğ kulûbenâ ba'de iz hedeytenâ ve heb lenâ min ledünke rahmeten, inneke ente'l-vehhâb.*) ayetini oku!"

Dua bu...

(*Rabbenâ*) "Ey Rabbimiz! (*Lâ tüziğ kulûbenâ ba'de iz hedeytenâ*) Hidayete erdirdikten sonra kalbimizi tekrar bozdurup da saptırma, imandan sonra kalbimizi bozdurtma, saptırtma! (*Ve heb lenâ min ledünke rahmeten*) O gayb hazinelerinden lütf u kereminden, ind-i ilâhînden bize rahmetini ihsan eyle... (*İnneke ente'l-vehhâb*) Biliyorum ki yâ Rabbi, şekkim şüphem yok ki sen Vehhâb'sın, lütfedicisin, bahşedicisin, ikram edicisin... Yâ Rabbi rahmetini

ihsan eyle, beni doğru yoldan şaşırtma!” (Âl-i İmran, 3/8) demiş oluyor insan.

“—Bunu on defa oku da öyle git! Eğer memuriyetinde sana dininde bir baskı olursa, dinine aykırı bir baskı olursa, evladım biz sana bakarız, kucağımız sana açıktır, bağrımız sana açıktır, istifa et gel!” dedi, öyle gönderdi, Allah razı olsun…

“—Doğru yoldan ayrılma, hiç kimseye eyvallah deme, Allah’ın emri neyse onu yap!” diye böyle gönderdi.

O zaman kendisine teveccüh olursa;

“—Sen gel, ille bu işi yap!” derlerse; o da;

“—Yapamam, mazeretim var, filanca kimse daha iyidir.”

“—Yok, ille sen yapacaksın!” derlerse, Allah o zaman yardımcı olur.

Peygamber Efendimiz’e birisi geldi dedi ki:

“—Yâ Rasûlallah, beni filanca işe tayin et!”

Efendimiz buyurdu ki:

“—Biz iş isteyene iş vermeyiz, istediğimize veririz.”

Çünkü kendisinin istemesi tevfîkât-ı Samedâniyye’nin gelmemesi sebebidir. Kendisinin istenmesi, matlup olması, kendisine bu işi yapacaksın diye gitmesi berekettir. Hayırdır.

İstemiyor ama teveccüh ediyor hizmet… O zaman;

“—Bi’smi’llâhi’r-rahmâni’r-rahîm… Yâ Rabbi yardım eyle, hakkı göster yâ Rabbi, hakka uydur yâ Rabbi!” der işe başlar.

O zaman çok güzel hizmet yapar. Hiç ummadığın bir insan, ya bu aptal, saf; bu bizim sınıfın en arka sıralarında otururdu, tembeldi, bilgisi azdı, sessiz sedasızdı, işte derslerde başarısı orta ama, Allah’a sığındı mı en büyük başarıyı o gösterir.

Sınıfın en cin fikirlisi, en zekisi, süper zekâlısı Allah’a güvenmezse, zekâsına güvenirse öyle işler, haltlar karıştırır ki rezil olur. Aleme rezil olur, çok yanlış işler yapabilir.

Onun için Allah’a sığınalım daima her işimizde… Hepimizde az çok bir sorumluluk vardır, hepimiz az çok bir emirliğe bulaşmışızdır, nasıl bulaşmışızdır? Ailemiz vardır, çoluk çocuğumuz vardır, bir işyerimiz vardır, çıraklarımız vardır.

“—Çalış burada, ben Cuma’ya gidiyorum, hadi bakalım şu parçaları hazırla! Ben Cuma’dan gelinceye kadar bu işler bitecek.

Tamam mı?” diyor, kendisi Cuma’ya gidiyor.

Pekiyi bu çıraklar ne olacak? Bu kalfalar ne olacak?

“—Çalışsın…”

Öyle şey olur mu! Onların Cuma kılmak mecburiyeti yok mu? Var... O vazifeyi onlara verdin, Cuma’ya göndermedin; sorumluluk, vebal senin… “Tezgâhtar çalışsın, işçi çalışsın.” diyorsun ama vebal senin.

Onun için Allah bize göz açıklığı, kalp uyanıklığı versin… Her işi Allah’ın rızasına uygun yapmamızı nasib etsin…

Rızasına uygun olmayan şeylerde de birbirimizi ikaz edelim:

“—Kardeşim, ben senin şu işini hatalı görüyorum, ahiretin bakımından tehlikeli görüyorum, sen şunu şöyle yapsan daha iyi olur.” diye birbirimizi de Allah rızası için ikaz edelim.

Çünkü müslümanın öteki müslümanın üzerindeki vazifelerinden bir tanesi, samimi olarak, açık kalplilikle, böyle hakkı söylemektir. Bir vazife budur yani.

Hiç söylemiyor, filanca adam çok iyi bir arkadaş. Aman lokum gibi, şeker gibi, ağzı var dili yok, ara bakalım ağzı neresinde, burası burnu, burası gözü ağzı yok, konuşmuyor, hiç sesi sedası çıkmıyor, hiç tenkit etmiyor, ne güzel arkadaş.

Hayır. Hiç konuşmuyorsa o arkadaş iyi arkadaş değildir. Hakkı söyleyecek, icabında tenkit edecek. Sizi tenkit eden arkadaşlarınız samimiyse, ondan hiç gocunmayın. Hiç ona kızmayın. Hatta memnun olun, bak dobra dobra hiç kimsenin söylemediği şeyi söyledi, diye.

Tenkidi yaparken de sevgiyle yapın! Kızgınlıkla değil de hırçınlıkla, batıracağım diye, ayıbını ortaya dökeceğim diye, yırtığını yakaladım, parmağımı takacağım, cart diye büyüteceğim diye yaparsanız olmaz. Nefsaniyet olur o zaman, mücadele olur, o tarzda değil; severek, kenarda…

Adam tutmuş falancanın aleyhinde yazı yazıyor, makale yazıyor: Sen şöyle yapmışsın da, böyle yapmışsın da, bilmem ne, iki sayfa, üç sayfa yazı… Bilmem beş yüz tirajlı bir varak paresine yazmış, tenkitname… Okuyorsun, havadan sudan, ipe sapa gelir bir tenkit yok, doğru düzgün bir şey yok.

Mübarek bunu buraya yazacağına gitseydin, kulağına söyleseydin, o adam bu işi yapmazdı, basit bir şey. Ne diye bunu

teşhir ederek yazdın?

İşte dergi çıksın sayfaları dolsun, yazı olsun. Öyle şey olur mu? Bunu teşhir ediyorsun, günah.

Müslümanın müslümana kusurunu söylemesinin âdâbı var, nezaketi var, kenara çekecek, iltifat edecek:

“—Ben seni çok seviyorum kardeşim, iyiliğini istiyorum. Senin benden birçok bakımdan daha büyük meziyetlerin olabilir ama ben şöyle bir kusuru görür gibi oldum, doğru mu, yanlış mı?” diyecek, usûlüyle söyleyecek.

Sevdi mi zaten dokunmaz, seven insanın sözü dokunmaz. Arkadaşını seviyorsan, ensesine bir tokat şaplatsan sırıtır, bu benim arkadaşım diye ama; aranız bozuk olan bir kimseye şöyle bir fiske vursan, karakolluk olursun.

b. Allah Bir Kavme Bereket Dilerse

İkinci hadîs-i şerîf;

Bu haftaki hadîs-i şerîfler çok önemli, her hadis önemlidir de birkaç derstir devam eden hadîs-i şerîfler ne bakımdan önemlidir biliyor musunuz muhterem kardeşlerim? Bir insanın Allah’ın lütfuna ermesinin ip uçları var bu hadîs-i şerîflerde. Ne yaparsa Allah’ın sevgili kulu olur? Ne yaparsa sevmediği kul durumuna düşer? Onları anlatıyor, onun için bu 27. sayfa, 28. sayfa yani çok önemli, böyle bilgileri ihtiva ederek gidiyor. Bu hadîs-i şerîfler çok önemli.

Deylemî, Ubâde ibn-i Sâmit RA’dan rivayet etmiş. İbn-i Asâkir’de ve Taberânî’de var. Peygamber SAS bu ikinci hadîs-i şerifinde buyuruyor ki:[92]

إِذَا أَرَادَ اللهُ بِقَوْمٍ نَمَاءً ، رَزَقَهُمُ السَّمَاحَةَ ، وَالعَفَافَ ؛ وَإِذَا أَرَادَ بِقَوْمٍ اقْتِطَاعًا ، فَتَحَ عَلَيْهِمْ بَابَ خِيَانَةٍ (طب. كر. والديلمي عن عبادة

[92] Taberânî, *Müsnedü’ş-Şâmiyyîn*, c.I, s.34, no:19; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XL, s.165; Deylemî, *Müsnedü’l-Firdevs*, c.I, s.246, no:955; Ubâde ibn-i Sâmit RA’dan.

Kenzü’l-Ummâl, c.VI, s.342, no:15960; *Câmiü’l-Ehâdîs*, c.II, s.276, no:1280.

(بن الصامت)

(*İzâ erâda'llàhu bi-kavmin nemâen, razekahümü's-semâhate, ve'l-afâfe; ve izâ erâde bi-kavmin iktitàan, fetaha aleyhim bâbe hıyânetin.*)

(*İzâ erâda'llàhu bi-kavmin nemâen*) "Allah bir kavme bereket murad ederse; malı artsın, şanı artsın, parası artsın, saadeti artsın, şerefi artsın isterse…"

Nemâ, *nümüv*; gelişmek, büyümek demek. Parayı koyuyorsun, bir ticarethanede çalışıyor, ne oldu para, nemalandı, kâr etti kazandı. Nemâ böyle gelişmek, büyümek mânâsına... Bir bitkinin büyümesine de *nümüv* derler, büyümek mânasına, gelişmek mânasına…

"Allah bir kavmin büyümesini, gelişmesini, zenginleşmesini, bereket sahibi olmasını murat ederse; (*razekahümu's-semâhate, ve'l-afâfe*) onlara müsahamakârlık duygusu verir, bir de iffet duygusu verir."

Bak bir kavmin bereketli olmasını istedi mi Allah o kavme iki huy veriyor: Birisi müsamahakâr, semahat sahibi, yani müsahamakâr, hoşgörü sahibi… İkincisi *iffet*, yani namusluluk… Namuzsuz değil, müstehcen değil yani, namuslu, iffetli.

(*Ve izâ erâde bi-kavmin iktitàan*) "Allah bir kavmin de kaht u galâsını, kıtlığını isterse, yani bereketi gitsin, işleri bereketsizleşsin diye isterse, böyle bereketsizliğini murad ederse; (*feteha aleyhim bâbe hıyânetin*) onların üzerine hainlik kapısını açar."

Hainlik huyu aralarında yayılır. Hainlik kapısını açar, birbirlerine hıyanet ederler. Hain olurlar birbirlerine karşı, hıyanet kapısı açmak, yani kulun kula hıyanetidir. Yoksa Allah-u Teàlâ Hazretleri onların birbirlerine hainlik yapma huylarına yol açmış oluyor. Allah öyle yol açar.

Muhterem kardeşlerim!

Semâhat; affetmek, hoş görmek, müsamaha etmek… İnsan meselâ kendi evladına müsamaha eder. Sen orada misafirsin, adamın çocuğu, sehpanın üzerinden bir şeyi alıyor, çat kırıldı; hay

Allah… Vazoyu deviriyor, gık demiyor, orayı karıştırıyor, gık demiyor, sen durduğun yerde rahatsız oluyorsun, adam bir şey demiyor. Çocuk kendisinin müsamaha ediyor, müsamaha hoş görmek, yani sabretmek, aldırmamak, hoş görmek. Anne, baba o çocuğa niye o müsamahayı gösteriyor? Seviyor da ondan. Sevdi mi müsamaha oluyor.

Sen de bir kardeşini seversen hoş görürsün. Karşıdaki adam gibi tenkit etmezsin yani. Eğer ahbapsanız, aranızda dostluk çok kuvvetliyse, o zaman yumuşak yumuşak söyler insan. Arada dostluk yoksa, en küçücük şeyi sert sert söyler. Taş gibi, böyle katı katı söyler.

Demek ki müsamaha sevgiden kaynaklanıyor, kişinin olgunluğundan da kaynaklanıyor. Mesela bir adam kendi ilk çocuğuna karşı müsahamakârlığıyla, altıncı çocuğuna karşı müsahamakârlığı aynı olmaz. Neden? İlk evliliğinde bora gibi esiyordu, fırtına gibi tozuyordu, kazaklık vardı. Sen de o zaman, çocuk da ilk çocuk, ilk tecrübe… Bir kusur işlediği zaman çat, bir hata işlediği zaman ceza filan, o müsamaha yok...

Aynı adam dört beş çocuk sahibi oluyor, Hanyayı Konyayı nerede diye anlıyor, dünyayı tanıyor, insanların hallerini görüyor, başka çocuklara bakıyor. Demek ki çocuklar yaparmış arada bir filan diye, müsamahakâr davranıyor, yapma evladım diyor. Güzellikle söylüyor, kucağına alıyor, seviyor filan, ne oldu, değişti. Zaman içinde insan değişiyor, eski çocuklar da şaşırıyor.

Demek ki kişinin kendisi de olgunlaştıkça müsahamakâr oluyor, çiğ olduğu müddetçe de katı oluyor. Sağa çatıyor, sola çatıyor, efendim kavga arıyor. Böyle çatacak yer arıyor gibi. Ama olgunlaştığı zaman hoş görüyor. Sulhen halletme tarafına gidiyor.

Bir, kişinin kendisinden oluyor, bir de sevgiden oluyor. Sevdiğine karşı yumuşak davranıyor, sevmediğine karşı sert. Bizim atasözü var, eskiden Arap halayıklar olurdu, hizmetçiler yani, gelmiş evde hizmet görüyor filan, derlerdi ki:

"—Arap yaparsa kör Arap derler." Seni gidi seni filan diye.

Neden? O hizmetçi, ona bağırılır ama evin beyi yaparsa öyle denmez. Arap yaparsa o zaman kör de denir, başka hakaretler de söylenir filan diye böyle atasözü gelmiş. Demek ki insan sevdiğine karşı müsahamakâr oluyor.

Allah bir kavimde bereket istedi mi müsahamakârlık ihsan ediyor bir de iffet nasip ediyor. Namuslu, namussuz değil. İffet birkaç şeyde olur. Bir kere belde, kuşakta olur iffet, namahreme kuşak çözmemek diye tabir edilir, harama bakmamak, haram iş yapmamak, ırzını namusunu başkasından kollamak, kendisininkini de muhafaza etmek filan mânasına gelir.

Buna iffet-i ferc derler yani seks yönünden iffetli, dürüst, namuslu, nikâhı tanıyor, nikâhtan gayrı bir şeye aslâ meyletmiyor. Bir de iffet-i batın vardır, batın karın demek. Karnından maksat da midedir. İffet-i batın ne demek? Helâl lokma yemek demek. Karnını iffetli tutuyor.

Ne demek?

Haram lokma girmiyor, namusunu iffetli tutuyor, zinâ etmiyor demek. Karnını, midesini iffetli tutuyor, haram lokma yemiyor. Kazancının helâl olmasına dikkat ediyor.

Demek ki muhterem kardeşlerim, iki güzel huyun berekete sebep olduğunu anlıyoruz bu hadîs-i şerîften... *Müsamaha* huyu berekete sebep oluyor; *iffet* huyu, ahlâkı berekete sebep oluyor.

İnsanlar dürüst ve namuslularsa ve birbirlerine karşı da sevgili, müsamalı ve hoşgörülülerse, onların işleri rast gidecek, kazançları bereketli olacak, çevreleri güzel olacak, kavmi, kabilesi genişleyecek, başarıya ulaşacak demek.

Eğer birbirlerine karşı hain iseler, birbirlerine karşı dalevere yapıyorlarsa, ahidlerinde durmuyorlarsa, sözlerine uymuyorlarsa, ahde vefa yoksa, hıyanet içindelerse; o zaman ne olur? Bereket kesilir, kıtlık başlar, hayırsızlık, uğursuzluk yağar.

Onun için bu hadîs-i şeriften anladığımız nasıl olacağız? Hoşgörülü ve iffetli olacağız ve hain olmayacağız. Hain ne demek? Hıyanet ne demek? Bir insana başka türlü görünüp, dost görünüp aleyhine olmak demek. Hıyanet bu. Bu münafıklık alâmetidir, hainlik, hıyanet münafıklık alâmetidir.

Mü'min, kızdığına dosdoğru kızdığını söyler, sevdiğine dosdoğru sevdiğini söyler, hareketi açıktık, asildir. Sana kızıyorum arkadaş. Neden? Sen şöyle yapmışın, böyle yapmışın olur mu? Geçen gün benim aleyhimde filanca mecliste konuşmuşsun. Kızdım sana, neden?

Dosdoğru söylüyor. Neden? Mü'min, dürüst, saklamıyor, içinde bırakmıyor. Dosdoğru yüzüne karşı söylüyor. Yok ben öyle demedim de bilmem ne de veyahut hakikaten demişse özür dilerim filan.

Şimdi bazıları bana geliyorlar:

"—Hocam kusurumuza bakma, efendim hakkını helâl et, işte bazen ileri geri konuşmalar, tenkitler filan oldu."

İyi ama şimdi sen geldin, benden özür diliyorsun ama sen o dedikoduyu yaptın, gittin yalan yanlış lafları, iftirayı yaydın, onlar yayıldı. Sen şimdi geldin benden özür diliyorsun, oldu mu? O yayılan devam ediyor. Devam ediyor konuşulmaya, Es'ad Hoca, Bush'tan emir aldı, şöyle yaptı, böyle yaptı, bilmem ne filan. Yok aslı esası. O hâlâ devam ediyor bu ne olacak?

O devam ettikçe sen cezayı yersin. Ben affetsem bile diyelim ki sen o iftirayı attın, o yalanı söyledin, o yürüdüğü müddetçe ceza sana çalışır. Otomatik, bu elektrik saatinin kullanılan elektriği yazması gibi bir şey. Ben seni affetsem bile, şer devam ettiği müddetçe devam eder.

Onun için muhterem kardeşlerim, kimsenin aleyhinde

bilmediğiniz şeyi konuşmayın, yalan yanlış konuşmayın! Delilsiz, mesnetsiz bir kimseye iftira etmeyin!

c. Alimlerin Çok Olması

Üçüncü hadîs-i şerîfe geçelim. Herhalde ancak üç tane okuyabileceğiz. Çok güzel hadîs-i şerifler; keşke ezberleseniz, her tarafa da anlatsanız.

Abdullah ibn-i Ömer RA'dan Deylemî isimli hadis alimi, Rh.A rivayet eylemiş. Mübarek metnini okuyorum:[93]

إذا أرادَ اللهُ بِقَوْمٍ خيراً ، كَثَّرَ فُقَهَاءَهُمْ ، وأَقَلَّ جُهَّالَهُمْ ؛ فإذَا تَكَلَّمَ الْفَقِيهُ ، وَجَدَ أعْوانًا ؛ وإذَا تَكَلَّمَ الْجَاهِلُ ، قُهِرَ ؛ وإذَا أرادَ اللهُ بقَوْمٍ شَرًّا ، كَثَّرَ جُهَّالَهُمْ ، و أقَلَّ فُقَهاءَهُمْ ؛ فإذا تَكَلَّمَ الْجَاهِلُ ، وَجَدَ أعْواناً ؛ وإذا تَكَلَّمَ الفقِيهُ ، قُهِرَ (الديلمي عن ابن عمر ؛ أبو نصر السجزي في الإبانة عن حيان بن أبي جبلة)

RE. 28/3 (*İzâ erâda'llàhu bi-kavmin hayran, kessera fukahàehüm, ve ekalle cühhâlehüm; feizâ tekelleme'l-fakîhü, vecede a'vânen; ve izâ tekelleme'l-câhilü, kuhir. Ve izâ erâde bi-kavmin şerren, kessera cühhâlehüm, ve ekalle fukahâehüm; feizâ tekelleme'l-câhilü, vecede a'vânen; ve izâ tekelleme'l-fakîhü, kuhira.*)

Sadaka rasûlü'llàh, fî mâ kàl, ev kemâ kàl.

Ezberlenecek hadîs-i şerîflerden biri. Abdullah ibn-i Ömer RA Hazretleri, Hz. Ömer'in oğlu, mübarek zât buyurmuşlar, Deylemî kitabına yazmış. Daha başka kaynaklarda da var. Başka râvilerden de rivayet edilmiş. Diyor ki Peygamber Efendimiz bu hadîs-i şerîfinde:

---

[93] Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.246, no:952, Abdullah ibn-i Ömer RA'dan. *Kenzü'l-Ummâl*, c.X, s.240, no:28692; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.II, s.275, no:1277.

(*İzâ erâda'llàhu bi-kavmin hayran*) "Allah bir kavmin hayrını murad ederse."

Kavim Arapça'da ille millet mânâsında değil, Türk kavmi, Kürt kavmi, Çerkez kavmi… Böyle değil. Herhangi bir topluluğa kavim derler. Yani şu da bir kavim ama içimizde Boşnak vardır, Pomak vardır, Türk vardır, Kürt vardır, Abaza vardır. Topluluğa kavim derler.

Allah bir topluluğa hayır murad etti mi, bu toplum hayra ersin, rahmete ersin, işleri hayrolsun, iyi olsun diye murad eti mi ona ne yapar? (*Kessere fukahâehüm*) "Fakîhlerini çoğaltır."

Kessere, çoğaltmak demek; *kesir* çok demek.

Fakîh ne demek? Fıkıh sahibi, dinde bilgi, anlayış sahibi, sağlam bir görüş sahibi olan insan demek. Yetişmiş, oturmuş alim demek. Böyle alimler çoğalır, din bilginleri, böyle dini doğru kavramış insan. Şimdi ben her zaman da söylüyorum, yeri gelince de söylemek gerekiyor, cemaat bazen değişiyor.

Muhterem kardeşlerim!

Unvanların önemi yok. Ben üniversitede profesörüm, unvanların kıymeti yok. Çünkü gazetelerdeki yazıları takip ediyorum, bakıyorum, herkes o unvanın bize tahmin ettirdiği kadar kaliteli söz söyleyemiyor. Güzel konuşamıyor. Yalan yanlış konuşuyor, eksik konuşuyor ve din namına herkes konuşuyor.

Yani diş doktorunun sahasına diş tabibi olmayan kimse katılmaz, karışmaz ama din sahasında herkes karışıyor.

"—Sen necisin?"

"—Demirci…"

"—Ne karışıyorsun dine?"

"—Sen necisin?"

"—Mühendis…"

"—Ne karışıyorsun dine?"

Her işin bir mütehassısı yok mu? Diş tabibi yok mu? Kalp mütehassısı yok mu? Bilmem ziraat mütehassısı, tarım mütehassısı, veteriner, her ihtisas dalı var da sen demirci olmuşsun, ötekisi inşaatçı olmuş, berikisi din adamlığı ayrı bir şey. Ne karışıyorsun? Herkes karışıyor.

Dolaşın, şöyle bir anket yapın, mini anket veya büyük anket; ne yaparsanız, herkes din hakkında konuşuyor. Şu şöyle oluyor. Sen

kimsin ya, fakih misin? Dini tam anlamış bir insan mısın? Müctehit misin yoksa? İmâm-ı Âzam'dan fetva mı aldın? El mi aldın, ne oldu? Sen kimsin?

"—Kur'an bilir misin?"

"—Yok bilmem."

"—Arapça?"

Haberi yok.

"—Dînî ilimleri okudun mu?"

"—Okumadım."

Sen, benim kanaatime göre diye bilgiye, söze başlayamazsın ki. Öyle bir hakkın yok ki. Çünkü bu konuda yapılan yanlışlık insanı dinden, imandan eder. Cehenneme düşürür. Oyuncak değil bu, itikad meselesi. Elektriği yanlış bağlarsan, elektrik yanmaz. Öğrenirsin yanlış bağlaya bağlaya, doğru bağlamayı öğrenirsin. Ama dînî sahada bir yanlış yaparsan yanlış bir inanç, yanlış bir söz, yanlış bir itikad cehenneme götürür seni.

Oyuncak değil. Herkes karışıyor. Fakih olacak, dinde doğru anlayış olacak, profesör filan... Her profesör dini güzel bilmiyor muhterem kardeşlerim.

Dinin doğru bilinmesi için Peygamber Efendimiz'in hadîs-i şerîflerinin bilinmesi lazım. Peygamber Efendimiz'in gözüyle âyetlerin, Kur'an'ın anlaşılması lazım. Hadislere göre anlaşılması lazım.

"—Ben bu ayetten bu mânayı anlıyorum."

"—Yâ sen kimsin? Neye göre anlıyorsun?"

"—Osmanlıca lügati aldım, Lügat-i Nâcî'yi aldım karşıma, koydum, Kur-ân-ı Kerîm'in mealini hazırladım."

Bir kere linguistik kaidesine göre, dilbilgisi kaidelerine göre bir kelime Arapça'dan Türkçe'ye geçmiş olabilir, Farsça'dan geçmiş olabilir ama Türkçe'de başka mâna kazanır. Arapça'daki mânası başka olabilir. Bir dilin kendi tarihi içinde üç asır önceki mânasıyla bir kelimenin üç asır sonrası mânasında değişme olabilir. Meselâ, Araplarda imam, önder demek, bizde imam, camide memur demek. Yani farkı var.

Eskiden hoca demek çok asaletli kimse demekti, şimdi hoca biraz böyle sakalı varsa, şalvar giymişse, ayağında da mest varsa, herkes bir bakıyor, biraz da küçümseyerek hoca gel, hoca git, otur,

kalk filan böyle diyor. Kavramların güçleri, kelimelerin alanları, sahaları değişiyor.

Fakih demek dini doğru anlamış insan demek, özünü tam, dosdoğru anlamış insan demek, hem ilmi var hem de doğru sezgileriyle doğru kavramış meseleyi. Dini iyi bilen kimse.

Allah bir kavmin iyiliğini murad etti mi orada böyle, anlayışı sağlam din bilginlerinin sayısını çoğaltır. Hepsi maşaallah İslâm'ı pırıl pırıl biliyorlar. Kur'an'ı biliyorlar, Kur'an yolunu biliyorlar, Peygamber yolunu biliyorlar ve sünnet yolunu biliyorlar, bid'atı biliyorlar, sünnet yoluna gidiyorlar.

(*Ve ekalle cühelâehüm*) "Cahilleri azaltır orada, cahil insanlar az olur."

Herkes dine heves ediyor, öğreniyor, biliyor, el-hamdü lilâh namaz kılmaktan, haramdan, helalden, haberleri var, ahlâkın güzel olanlarını biliyor, kötü olanlarını biliyor, Allah'ın rızası yolunda yürüyor, cahil insan az.

Cahil insan demek muhterem kardeşlerim, okuma yazması olmayan insan demek değildir. Cahil insan demek, Allah'ın rızasının yolunu anlayamayan insan demek. İsterse profesör olsun, isterse YÖK başkanı olsun, isterse devlet başkanı olsun… Allah'ın rızası yolunu anlayamadı mı bir insan, isterse beş tane fakülte bitirsin, isterse üniversite rektörü olsun; cahildir!

İslâm'ın değer hükümleri farklıdır. Bir insan dağda çoban olsa, ümmî olsa, elif'i görse mertek sansa, elif okumamış olsa, Allah'ı biliyorsa, o zaman o alimdir. Yunus Emre alimdir, oduncu Yunus alimdir ama medresedeki koca kavuklu filanca, şu kadar kitap yazmış ama durumu şöyle şöyle olan filanca adam cahildir.

Neden?

Allah rızasını bilmiyor ki. Ömrünü Allah rızasına uygun geçirmedi. Meselâ diyelim ki: Padişahlara yaltakçılık yaparak geçirdi, yanlış fetva vererek geçirdi ve saire; o zaman o cahil.

Çok kitap yazmış, o mühim değil; kitapları yutmuş, fareler de yutuyor, boş buldular mı eskiden kâğıtların kaygan olması, üzerinde güzel yazılması için yumurta akı sürerlermiş, kâğıtlar parlasın, kaymak kâğıt olsun diye. O da gayet güzel gıda olduğundan fareler kitapları yiyorlar.

Kıymeti yok, kitapları fareler yutuyor.

Kıymeti yok. Kur'ân-ı Kerîm'de bir tabir var, onu söylemekten çekinmeyiz:

مَثَلُ الَّذِينَ حُمِّلُوا التَّوْرَاةَ ثُمَّ لَمْ يَحْمِلُوهَا ، كَمَثَلِ الْحِمَارِ يَحْمِلُ أَسْفَارًا

(الجمعة:٥)

(*Meselü'llezîne hummilu't-tevrâte sümme lem yahmilûhâ.*) "Kendilerine Tevrat indirildiği halde, onun ahkâmını omuzlarına yükletip de onunla amel etmeyen kimseler…" Neye benzer? (*Ke meseli'l-imâri yahmilü esfârâ*) "Üzerlerine kitap yükletilmiş hımarlara, merkeplere benzer." (Cuma, 62/5)

"Tevrat kendisine indirildiği halde Allah'ın emirlerini uygulamayan, Tevrat'ın içindeki emirleri uygulamayan, tutmayan ve Allah'ın emri doğrultusunda hareket etmeyen o yahudi alimleri sırtlarına kitap yükü yükletilmiş merkepler gibidir." diyor. Neden?

Nasıl merkep sırtına yükletilmiş ister odun olsun, ister kitap olsun fark etmezse, o da Tevrat'ı taşıyor kafasında, sırtında değil kafasında taşıyor ama hareketini Tevrat'a uydurmadığı için sadece bir taşıyıcı oluyor. Emrini tutmadığı için, odun taşımakla kitap taşımak arasında bir fark kalmamış oluyor. Odun gibi oluyor.

O bakımdan unvana değildir itibar, davranışadır. Bir insan kendisini cehennemden koruyabilecek, kendisini Allah'ın rızasına erdirebilecek, cenneti kazanabilecek basireti gösterebiliyorsa, o alimdir, alimlerin alimidir, Yunus Emre gibi mesela.

Bir insan bunca ilmine, bunca yazdığı te'lifata, kitaplara rağmen, bu kadar unvanlara, sayfa dolusu unvanına rağmen Allah yolunda yürüyemiyor, günah işliyor da cehenneme düşme tehlikesiyle kendisini yüz yüze getiriyor, cennete gitme ihtimalini sıfırlıyorsa o da cahildir. Neden? Ebedî saadeti sağlayamamış, cahil adam. Becerememiş bu işi neticede cehenneme gidiyor. Helâk ediyor kendisini.

Bir kavmin hayrını murad etti mi Allah, onun din bilginlerini arttırır, cahiller azalır. Kavim güzel bir durumda… (*Feizâ tekelleme'l-fakîhu vecede a'vânen*) "O din bilgini konuştuğu zaman nice yardımcılar bulur, çok yardımcılar bulur."

Bir şey söyledi, bir teklif yaptı, dînî bir konuyu hatırlattı;

"—Yapalım hocam, başüstüne, derhal…"

Kimisi para koyuyor, kimisi gayretini ortaya koyuyor, bakıyorsun eser meydana geliyor.

Fakih konuştuğu zaman nice yardımcılar bulur. (*Ve izâ tekelleme kuhira*) "Cahil konuştuğu zaman da sus otur, diye cahil kahredilir, yâni ezilir."

"—Sus haddin olmayan şeyi konuşma, bilmediğin konuda ileri geri laf etme, sus bakalım! Senin konuşma yerin değil burası…" denir, susturulur. Cahil konuştuğu zaman susturulur; din alimi konuştuğu zaman, fakih konuştuğu zaman o güzel teklifi herkes anlayıp yapmaya yardımcılar hasıl olur, o hayırlı işi yapılır.

Böyle anlatıyor Peygamber Efendimiz o toplumun hâlini. Fakihler çok, cahiller az, fakih konuştuğu zaman yardımcılar buluyor, hayırlı, dînî, hayrât ü hasenâtı yapılıyor, cahil konuştuğu zaman hiç yüz görmüyor. Hiç iltifat görmüyor, yüz bulamıyor, susuyor. Cahil cahilliğini biliyor, susup kalıyor.

Ve izâ erâde bi-kavmin şerren, kessera cühhâlehüm, ve ekalle fukahâehüm; feizâ tekelleme'l-câhilü, vecede a'vânen; ve izâ tekelleme'l-fakîhü, kuhira.)

Sadaka rasûlü'llàh, fî mâ kàl, ev kemâ kàl.

(*Ve izâ erâde bi-kavmin şerren*) "Allah bir kavmin de bir toplumun da belaya uğramasını, şerre uğramasını murat ettiği zaman aksi olur. (*Kessere cühhâlehüm*) Cahillerini çoğaltır. (*Ve ekalle fukahâehüm*) Din bilginlerini azaltır, az adam var, yok adam, yok."

Ne olur böylece? (*Feizâ tekelleme'l-câhilü vecede a'vânen*) "Cahil çıkıp da nutuk attığı zaman, söz söylediği zaman, bir sürü yardakçı, yardımcı bulur, o cahilce iş yapılır, icra edilir, cemiyet mahvolur. (*Ve izâ tekelleme'l-fakîhu kuhira*) Din alimi konuştuğu zaman, sus, otur, bilmem ne, susturulur, kahredilir, lafı boğazına tıkanır ve konuşturulmaz."

Aziz ve muhterem kardeşlerim!

Bu dini Peygamber Efendimiz fakihlere, din adamlarına emanet etmiştir. Mürşidlere, hakikî alimlere emanet etmiştir. Ve halkın da hakikî alimlerin işaretine destek olup ona tâbi olması lazım. Cahile tâbi olursa, kavim felâkete sürüklenir; alime tâbi olursa saadete erer. Hem hayra erer, hem düzen ve intizama kavuşur, hem de her şey tıkır tıkır yerli yerince çalışır.

Bakın bizim kendi memleketimizde biz kırk yıldır elli yıldır söylediğim sözler var. Ahlâk önemlidir, din iman önemlidir, Peygamber Efendimiz'in şu hadîs-i şerîfleri, Kur'ân-ı Kerîm'in şu ayetlerinin yapılması lazımdır, yapılmazsa şöyle olur, böyle olur, diyorduk kimse dinlemiyordu.

Kimse dinlemiyordu ama demeye devam ediyorduk, çalışmaya devam ediyorduk, yavaş yavaş, yavaş yavaş dediklerimiz çıktı. Alimlerimizin yazdıkları, söyledikleri, hocalarımızın söyledikleri çıktı. "Böyle yaparsanız başınıza şu felâket gelir, Allah'ın şöyle kahrına uğrarsınız, şöyle cezaya, belâya mâruz kalırsınız!" dediklerinin hepsi çıktı toplumumuzda. O söz dinlememelerinin cezası olarak onların hepsi çıktı. Cahillerin sözüne uyulduğu için hepsi çıktı. Yavaş yavaş, yavaş yavaş anlaşılıyor.

El-hamdü lillâh dînî tahsil gören, Kur'an'ı bilen insanlar, imanı

bilen insanlar, bildiren, öğreten insanlar da çoğalmaya başladı. İnşaallah halkımıza düşen, onların sözünü dinleyip hayırları yapmak. Hayrât ü hasenâtı yapmak, cahillerin sözüne kulak vermemek. Bir de onları susturmak, kahretmek. Sus be, haddin kadar konuş filan diye, yani hiçbir toplumda cahil insan eksik olmaz.

Peygamber Efendimiz'in zamanında da münafıklar vardı, gayrimüslimler de vardı ama sesi çıkıyor muydu? Herkes Peygamber Efendimiz'e tâbiydi. Ne derse onu yapıyorlardı İslâm topluluğu, İslâm cemiyeti cihanı fethetti. Okyanuslara dayandı, az mı muhalefet ettiler Peygamber Efendimiz'e Mekke-i Mükerreme'de? Az mı kasdettiler o koca göbekli müşrikler. Dâru'n-Nedve'de toplanıp toplanıp Peygamber Efendimiz'e ve müslümanlara eza cefa etmek için az mı işler tertiplediler? Ama sonunda İslâm hâkim oldu.

Demek ki bir toplulukta böyle koca göbekli, itibarlı, zengin, mevki makam sahibi ama cahil insanlar olabilir. Toplum onu dinlerse mahvolur. Onların yolu güdüktür. Toplum Allah'tan korkan, takvâ ehli alimlerin —zaten onlar kendileri bir şey söylemezler— Allah'ın emirlerini hatırlatması karşısında Allah'ın emrine tâbi olacak. Allah'ın emrini tutacak ve yardımcı olacak.

(*Vecede a'vânen*) diyor. "Çok yardımcılar olur, hop hop bakarsın her yerden yardımcılar çıkmış, hop hayır yapılıvermiş, olmuş, bitmiş." Allah Allah, çarçabuk alimin dudağından bir hedef gösterildi, bir şey çıktı el-hamdü lillâh, ondan sonra da yapılıverdi. Bir sürü yardımcı çıktı. Cemaatten birisi ben şu tarafını yaparım, ötekisi bu tarafını yaparım dedi oldu bitti filan. El-hamdü lillâh oluverir.

Demek ki saadet, selamet, başarı, muvaffakiyet, dünyada âhirette izzet itibar dine, Allah'ın emrine uymakta, Allah'ın yolunda Kur'ân-ı Kerîm'in yolunda yürümektedir. Kur'ân-ı Kerîm'in tercümanı olan Ehl-i Sünnet'in, Peygamber Efendimiz'in sünnet-i seniyyesinin tercümanı olan, hakkı söyleyen insanlara halkın tâbi olması lazım. Onların gösterdiği hedeflerde yürümesi lazım ki İslâm topluluğu, milletler, kavimler saadete, selâmete ersin…

Az mı başımıza ekşidiler, az mı başımıza neler neler söylediler mekteplerde… Nice felsefecilerin nice laflarını duyduk. O Komünizm'in methine dair Rusya'nın, bilmem neyin, Çin'in, Mao Zedung'un, Arnavutluk'taki bilmem hangi zıpırın, Yugoslavya'daki bilmem hangi liderin, Doğu Almanya'nın bilmen hangi yazarının az mı tiyatrolarını, eserlerini duyduk! Hepsi işte yıkıldı. Bir işe yaramadığı ortaya çıktı.

Ama İslâm'ın hak olduğu, doğru olduğu işe yaradığı da olaylarla çıktı. Artık olaylardan gereken ibreti alıp da uyanırsa ümmet, ne mutlu, ne güzel olur.

Allah-u Teàlâ Hazretleri bizi hakkı hak olarak görüp uyanlardan eylesin… Bâtılı batıl olarak görüp ondan korunanlardan eylesin… Cennetiyle cemâliyle cümlemizi müşerref eylesin…

Fâtiha-i şerife meal besmele!

15. 12. 1991 – İskenderpaşa Camii

16. YÖNETİCİLERİN HALİM OLMASI

Eùzü bi'llâhi mine'ş-şeytâni'r-racîm.
Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.
El-hamdü li'llâhi rabbi'l-àlemîn…

Hamden kemâ yenbağî li-celâli vechihî ve li-azîmi sultànih… Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidi'l-evvelîne ve'l-âhirîn, ve senedi'l-àşıkîn, muhammedini'l-mustafâ… Ve alâ âlihî ve sahbihî ve men tebiahû bi-ihsânin ilâ yevmi'd-dîn…

Emmâ ba'dü, fa'lemû eyyühe'l-ihvân... Feinne efdale'l-hadîsi kitâbu'llàh... Ve efdale'l-hedyi hedyü seyyidinâ muhammedin salla'llàhu teàlâ aleyhi ve sellem... Ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ... Ve külle muhdesetin bid'ah... Ve külle bid'atin dalâleh... Ve külle dalâletin ve sàhibehâ fi'n-nâr... Ve bi's-senedi'l-muttasili ile'n-nebiyyi salla'llàhu aleyhi ve selleme ennehû kàl:

إذا أرادَ الله بِقَوْمٍ خَيْراً وَلَّى عَلَيْهِمْ حُلَمَاءَهُمْ ، وقَضَىٰ بَيْنَهُمْ عُلَمَاؤُهُمْ ، وَجَعَلَ المَالَ فِي سُمَحَائِهِمْ ؛ وَإذَا أرادَ بِقَوْمٍ شَرّاً وَلَّى عَلَيْهِمْ سُفَهَاءَهُمْ ، وقَضَىٰ بَيْنَهُمْ جُهَّالُهُمْ ، وَجَعَلَ الْمَالَ فِي بُخَلاَئِهِمْ (الديلمي عن مهران وله صحبة)

RE. 28/4 (*İzâ erada'llàhu bi-kavmin hayran vellâ aleyhim hulemâehüm, ve kadà beynehüm ulemââühüm, ve ceale'l-mâle fî sümehâihim; ve izâ erâde bi-kavmin şerran vellâ aleyhim süfehâehüm, ve kadà beynehüm cühhâlühüm, ve ceale'l-mâle fî bühalâihim.*)

Sadaka rasûlü'llàh, fî mâ kàl, ev kemâ kàl.

Aziz ve muhterem kardeşlerim!

Allah'ın selâmı, rahmeti, bereketi, ihsanı, ikramı dünyada, ahirette üzerinize olsun... Rabbü'l-àlemîn iki cihanın hayrına

cümlenizi nâil eylesin… Cennetiyle, cemâliyle cümlenizi müşerref eylesin…

Sözlerin en güzeli Allah'ın kelâmı, yolların en güzeli Peygamber Efendimiz'in yoludur. Onun için Peygamber Efendimiz'in hadîs-i şeriflerini okuyup onlardan istifade etmek, hayatımızı onlara göre düzenlemek, yolumuzu ona göre tanzim etmek istiyoruz. Bu hadîs-i şerifleri ondan okuyoruz. Allah-u Teàlâ Hazretleri bizleri Peygamber Efendimiz'in şefaatine erdirsin… Ahirette Efendimiz'in komşusu olmayı nasib eylesin…

Hadîs-i şeriflerin okunmasına ve izahına başlamadan önce, sevgili Peygamber-i Zîşânımızın rûh-ı pâkine bizlerden acizane, naçizane bir hediyye-i Kur'âniyye olsun diye; onun mübarek âlinin, pâk ashabının, etbâının, ahbabının ruhlarına hediye olsun diye; hassaten Ümmet-i Muhammed'in mürşidleri, Peygamber Efendimiz'in varisleri, ümmetin halifeleri, eminleri, evliyâullah u mukarrabîn, sâdât ve meşâyih-i turuk-u aliyyemizin ruhlarına; Ebû Bekr-i Sıddîk ve Aliyy-i Murtaza'dan hocamız Muhammed Zahid-i Bursevî'ye kadar turuk-u aliyyemiz silsilelerinden güzeran eylemiş olan cümle sâdât ve meşâyih-i kirâmın ruhlarına;

Bu hadîs-i şerifleri bize kadar nakil ve rivayet eylemiş bulunan bütün hadis alimlerinin ve râvilerin ruhlarına; eserini okuduğumuz Gümüşhaneli Hocamızın ruhuna; kendisinden feyz aldığımız Muhammed Zahid-i Bursevî Hocamızın ruhuna hediye olsun diye;

Bu diyarları fethedip bize emanet, hediye, yadigâr ve tezkâr bırakmış olan fatihlerin, şehidlerin, gazilerin, mücahidlerin ruhlarına hediye olsun diye;

Cümle hayrât u hasenât sahiplerinin ve hassaten içinde oturup hadisleri okuduğumuz şu camiyi bina etmiş olan İskender Paşa'nın ruhuna; bu camiyi bu asra kadar hizmette tutmak için çeşitli tamirler, geliştirmeler, yenilemeler, tecditler yapmış olan cümle hayrât u hasenât sahiplerinin ruhlarına; caminin çevresinde medfun bulunan mevtânın ruhlarına;

Beldemizin medâr-ı iftiharı Yûşâ AS'ın, Ebû Eyyüb el-Ensarî Hazretleri'nin ve sair sahabe-i kiramın ve cümle evliyâullahın ve sàlihlerin ruhlarına dereceleri üzere hediye olsun diye; ve sair müminîn ü müminât ve müslimîn ü müslimât kardeşlerimizin de ruhlarına hediye olsun diye, bir *Fâtiha*, üç *İhlâs-ı Şerif* okuyup öyle

başlayalım, buyurun!

………………….

a. İyi ve Kötü Kavmin Özellikleri

Okuduğumuz hadîs-i şerifler *Râmûzü'l-Ehâdîs* kitabının 28. sayfasındadır. Şimdi okuduğumuz hadîs-i şerif bu sayfanın 4. hadîs-i şerifidir.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuş ki:[94]

إذا أَرَادَ اللهُ بِقَوْمٍ خَيْراً وَلَّى عَلَيْهِمْ حُلَمَاءَهُمْ، وَقَضَى بَيْنَهُمْ عُلَمَاؤُهُمْ، وَجَعَلَ الْمَالَ فِي سُمَحَائِهِمْ؛ وَإِذَا أَرَادَ بِقَوْمٍ شَرًّا وَلَّى عَلَيْهِمْ سُفَهَاءَهُمْ، وَقَضَى بَيْنَهُمْ جُهَّالُهُمْ، وَجَعَلَ الْمَالَ فِي بُخَلَائِهِمْ (الديلمي عن مهران وله صحبة)

RE. 28/4 (*İzâ erada'llàhu bi-kavmin hayran vellâ aleyhim hulemâehüm, ve kadà beynehüm ulemâühüm, ve ceale'l-mâle fî sümehâihim; ve izâ erâde bi-kavmin şerran vellâ aleyhim süfehâehüm, ve kadà beynehüm cühhâlühüm, ve ceale'l-mâle fî bühalâihim.*)

(*İzâ erade'llàhu bi-kavmin hayran*) "Allah bir kavmin hayrını murad ederse, yâni o kavme hayır yapmak isterse, onun iyiliğini isterse, o kavmi taltif etmek isterse, seviyorsa, mükâfâtlandırmak isterse ne yapar?.. (*Vellâ aleyhim hulemâehüm*) Onların başına halim, selim, feylesof, hakîm, hikmet sahibi, kızmayan, sabırlı, titiz, yumuşak, iyi idareciler geçirtir."

(*Ve kadà beynehüm ulemâühüm*) "Aralarında bir şeyler olduğu zaman, meseleler olduğu zaman, alimleri meseleyi çözerler, hükme bağlarlar, ihtilafları çözümlerler. (*Ve ceale'l-mâle fî sümehâihim*) "Mal, mülk, servet ve zenginliği de Allah semahatli, cömert

---

[94] Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.246, no:954; Mihran RA'dan. *Kenzü'l-Ummâl*, c.VI, s.8, no:14595; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.II, s.277, no:1282.

insanlarına nasib eder.”

(*Ve izâ erâde bi-kavmin şerran*) “Aksine, bu söylenenlerin karşıtı olarak, bir kavmi cezalandırmak isterse; şerrini isterse o kavmin, cezalandırılmasını murad ederse; (*vellâ aleyhim süfehâehüm*) o kavmin başına da sefih insanları geçirtir.” Yöneticileri süfehâ; sefih, akılsız, beyinsiz, duygusuz, düşüncesiz, idraksiz insanlar olur.

(*Ve kadà beynehüm cühhâlehüm*) “Aralarındaki ihtilafları, davaları cahillerle muhakeme edip hükme bağlarlar.” Kadılık cahillere kalmış, cahillerin eline düşmüş oluyor. (*Ve ceale'l-mâle fî buhalâihim*) “Malı, zenginliği de pintilere, cimrilere verir.” Pinti, cimri de hayır yapmaz, malı sımsıkı tutar.

Muhterem kardeşlerim!

Her şey Allah'ın kudretiyle, hikmetiyle, hükmüyle, tasarrufuyla olduğundan her şeyin altında bir sebep, bir hikmet vardır. Her şeyi olduran, döndüren, yaşatan, öldüren Allah'tır CC. Hüküm, ferman onundur.

لاَ يُسْأَلُ عَمَّا يَفْعَلُ وَهُمْ يُسْأَلُونَ (الأنبياء:٢٣)

(*Lâ yüs'elü ammâ yef'alü ve hüm yüs'elûn*) [Allah, yaptığından sorumlu tutulamaz; insanlar ise sorguya çekileceklerdir.] (Enbiyâ, 21/23)

Kimse ona, hükmüne, fermanına, kazasına, kaderine karşı gelemez, hesap soramaz. Her şeyi yerli yerincedir, hikmetlidir. Lütfu güzeldir, kahrı güzeldir. Elbette zalimi kahredecektir. İnsan, “Oh oldu, iyi oldu.” der, hakkı görür. Lütfundan kereminden bazı insanları da yükseltir. O da onun ihsanâtından bir lütuftur.

İnsanların iyi olması, kötü olması, cemiyetlerinin hayra ermesi, şerre uğraması, belâsını bulması, izzet ve itibar kazanması hep Allah'tandır. Ama kulların hareketlerinin neticesi onlara terettüb eden cezalardandır.

Kaza gelmez kula Hak yazmayınca;
Belâ gelmez kula, kul azmayınca…

Kul azdı mı belâ ve şer gelir. Her şey, her takdir Allah'tandır. Her işinde bin bir türlü mânâ, sebep, ibret vardır. Herkes ettiğini bulur. Ettiğinin karşılığında hayır işlemişse hayra erer. Şer işlemişse cezasına razı olsun, "gık" demesin. Çünkü kendisi etmiştir. Kendisi hak etmiştir de Allah-u Teàlâ Hazretleri ona o cezayı vermiştir.

Bir insan topluluğu; bir millet, bir şehir, bir belde, bir ahali, bir kavim, bir kabile… Allah bunları taltif etmek, mükâfatlandırmak, hayırlara erdirmek, mutlu ve bahtiyar etmek istiyor. O zaman ne yapar?

Başlarına şeker gibi, lokum gibi idareciler geçirir. İdarecinin halim olması… *Halim* ne demek? *Hilim* sahibi demek. Kızılacak yerde kızmayan, kendisine hâkim olan, affetmesi ve lütfetmesi çok olan insana halim derler.

Meselâ, bir topluluk bir kabahat işlemiş. Halifenin huzuruna çıkarmışlar. Halife de kabahatlerine göre demiş ki:

"—Bunlar bunu yaptıklarına ve suçları sabit olduğuna göre

bunlara şu cezalar verilsin."

Suçlulardan bir tanesi açıkgözmüş, elini kaldırmış:

"—Efendim! Söz istiyorum, müsaade eder misiniz?" demiş.

"—Söyle bakalım." demiş.

"—Efendim! Siz Araplar arasında halim selimliğiyle şöhret bulmuş olan bir idarecisiniz, halimsiniz." Hakikaten Arapların arasında namlı halimlerden bir kimse… "Şimdi sizin halim olduğunuz meşhur, herkes biliyor ve bunu söylüyor. Biz bu suçu bir başka devletin içinde, bir başka idarecinin yönetimi altındaki yerde yapsaydık, ne olurdu?" demiş.

"—Aynı cezayı yerdiniz. Madem o kabahati işlediniz, aynı cezaya uğrardınız."

"—Efendim! Madem öyle… O zaman sizin halim olduğunuzdan bize ne fayda?"

"—Orada da yapsak cezayı yiyeceğiz. Sen ki bu devleti idare ediyorsun, çok halim selim bir insansın. Burada da yapınca aynı cezayı alıyoruz. O zaman sizin halimliğinizin kıymeti nerede?" deyince, gülmüş:

"—Hadi, sizi halimliğimden affettim. Bir daha yapmayın!" demiş.

Halimlik bu! Kızacak yerde kızmayıp hilm ve yumuşaklıkla muamele etmek, demek.

İdareci halim selim olur, zalim olmazsa halk rahat eder. Vergiler adaletli, kararlar isabetli olur. Halkın lehine, hayrına olur; millet rahat eder.

Hadis-i şerifte buyrulmuş ki:[95]

كَمَا تَكُونُوا يُوَلَّى عَلَيكُم (الحا كم فى تاريخه عن أبى بكر)

(*Kemâ tekûnû yuvella aleyküm*) "Ne tiptenseniz, nasılsanız, başınıza o tipten, öyle idareci gelir."

İyi insanların başına Allah iyileri getirir, kötülerin başına da ceza olarak kötüleri getirir; inim inim inletir, zulmeder.

---

[95] *Kenzü'l-Ummâl*, c.VI, s.89, no:14972; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XV, s.402, no:15812.

Demek ki hayrını murad ettiği topluluğa Allah halim selim idareci nasib ediyor. Merhametli, halim selim; zalim, kızgın, gazaplı değil…

Başka ne oluyor?

Alimleri meseleleri çözümlüyorlar. Mahkemelerde kadılık yapanlar alim kimseler. Adalet yerini buluyor; adaletsiz iş ve haksızlık yapılmıyor. Tabii insanlar ihtilafa düşünce dosdoğru soluğu mahkemede alır, davacı olurlar.

"—Kadı efendi! Bu bana böyle etti, hakkımı istiyorum."

"—Gel bakalım! Sen buna böyle etmişsin."

"—Yok efendim! Ben öyle etmedim de böyle ettim."

Muhakeme olunur, bu muhakeme sonunda bir karar verilir. Kadılık son derece önemli ve sorumlu bir vazifedir. Kadı elini vicdanına koyacak, Allah'ın kitabındaki hükme göre hükmedecek. Haksızlık ve zulüm etmeyecek. Adamın cebinden çıkarttığı paranın ucunu görünce; "Tamam, sen haklısın." demeyecek. Rüşveti yiyince haksızı haklı çıkartmayacak. Hakkı söyleyecek.

Eski büyüklerimizden adaletiyle tanınmış hâkimlerimiz var. Mesela bir tanesinin huzuruna bir gayrimüslimle bir müslüman davalı ve davacı olarak gelmiş. Yüreği "cız" etmiş. Kapıdan ikisini görünce; birisi hıristiyan, birisi müslüman kıyafetinde; "İnşaallah müslüman haklı çıkar." diye müslümana meyletmiş. Hıristiyana da içinde bir kızgınlık var, ona da buğzu var. Fakat davayı dinlemiş; hıristiyan haklı, ötekisi zulmetmiş, haksız. Tabii uyarmış, "Hıristiyan haklıdır, sen haksızsın, şöyle olacak." diye hükme bağlamış. Fakat ömrünün sonuna kadar o kadı efendi hep pişmanlık duymuş;

"—Neden ben kapıdan girerken davacıyla davalıya karşı bîtaraf bir bakışla bakmadım da bir tarafa gönlüm meyletti? Bir tarafa meyleden hâkim olur mu?" diye kendisini hep suçlamış. Tarafgirâne bakışının üzüntüsünü ömrünün sonuna kadar içinde yaşamış. Hükmü doğru olduğu halde, kalbi biraz ona meyletti diye bile kendini affetmiyor. Böyle adaletli insanlar geçmiş.

İstanbul'u fetheden Fatih Sultan Mehmed'in bir hıristiyan ile muhakemesi vardır. İstanbul'un ilk kadısı Hızır Çelebi muhakemeyi dinledikten sonra Fatih Sultan Mehmed'i —cennet

mekân— mahkum etmiştir.

Neden?

Dava dinlendi, Fatih Sultan Mehmed haksız, ötekisi haklı; ondan… Hak yerini bulsun diye. Yani, “Karşıdaki benim sultanım, ötekisi de Rum mimar.” dememiştir. Adalet! Adalete ve hakka bağlılığın böyle olması lazım!

İşte Allah bir devletin, bir ümmetin, bir milletin, bir beldenin hayrını isterse yöneticisi halim selim olur. Halkını seven, onun iyiliğini isteyen bir yönetici olur. Hâkimi de adaletli olur. Alim, fazıl, dini imanı ve dünyayı âhireti bilen insanlar hükmeder. Elini vicdanına koyup Allah rızası için doğru hüküm verir. Rüşvet, iltimas, adam kayırma ve saire yapmaz.

“—Filanca dostumun oğlu, onu haklı çıkartayım.” demez.

“—Falanca ahbabım, filancaya kızıyorum, dostumu haklı çıkartayım.” demez.

Büyüklerimiz hadîs-i şerifte buyrulduğu üzere;

اَلْعَدْلُ أَسَاسُ الْمُلْكِ .

(*El-adlü esâsü'l-mülk*) “Adalet mülkün temelidir.” diyorlar.

Mülk ne demek? Adalet mülkün temeli ne demek?

Mülk değil oradaki… “Adalet egemenliğin şartıdır, temelidir.” demek. Mülk; meliklik, hâkimiyet mânasına geliyor. Hâkim olmanın, yönetmenin, idareci olmanın, idare etmenin temeli adalettir, demek. Yönetim adalete dayanacak.

Tercümeyi doğru yapmıyorlar. (*El-adlü esâsü'l-mülk*) “Yönetimin temeli adalettir.” Adalete dayanmayan bir yönetim yıkılır, demek. Büyüklerimiz buna çok dikkat etmiş.

Demek ki Allah bir kavmin, bir beldenin hayrını istedi mi hâkimlerini adaletli eder. Hâkimleri adaletli değilse demek ki kavim belâsını bulsun diye Allah şarlatan heriflerden seçiyor. O zaman onlar da adalet yerine rüşvetle muamele yapıyorlar. Her şey karmakarışık oluyor.

Bakıyorsun bir binanın yedi katı var, bir binanın iki katı var. Bakıyorsun birisi geriye çekilmiş, birisi önde. Birisi ötekisinin arazisine tecavüz etmiş, berikisi falancanın tapulu malına gelmiş,

inşaat yapmış. Her şey karmakarışık, her şey rezalet…

Neden?

Allah kavmin belâsını bulmasını istiyor. Yöneticiler berbat ve adalet erbabı, adaleti infaz ve ifa ile, ortaya koymakla vazifeli insanlar rüşvetçi, haksızlığı icra eden insanlar oluyor.

Üçüncüsü;

Allah bir kavmin hayrını murad ederse malı, mülkü de semahatli, faziletli, cömert insanların eline verir. Cömert insan da malını fukaraya dağıtır. Beldesinde hayr u hasenât yapar. Yoksulları, dulları, fakirleri gözetir.

Böylece insanlar adalet bakımından, geçim bakımından, yönetim bakımından mutlu olurlar. Mal adaletli bir şekilde tevzî edildiği ve sınıf farkı çok olmadığından, zenginle fakir arasında uçurum meydana gelmediğinden mutlu olurlar, o belde rahat eder.

Allah bir kavmin belasını bulmasını, şerre uğramasını istediği zaman, bunların aksi oluyor. Başına sefih adamlar geçiyor.

Sefih ne demek? İdraki kıt, kafasız, aptal, kalın kafalı, düşüncesiz demek. Öyle insanlar başa geçer. Halkı düşünmez, yönetimde insafı yoktur, yanlışı doğrudan ayıracak hali yoktur. Bir milleti felakete sürükler.

İsim vermek gıybet oluyor ama aşikâre yapılan suçlarda da isim veriliyor. Bariz bir misal olarak hatırıma daima Saddam'ın ismi geliyor. Saddam ne yaptı?

Bir İran'a saldırdı, bir Kuveyt'e saldırdı. İçeride bir ona zulmetti, bir buna zulmetti. Demek ki Iraklıların da belaya uğrayacak bir suçları var ki Allah onu başlarına musallat etmiş. Bizim memlekette de olmuştu, başka memleketlerde de olmuştur.

Buralarda hatırıma hep İbrâhim ibn-i Edhem Rh.A Hazretlerinin sözü geliyor. O İbrâhim ibn-i Ethem ki padişahlığı bırakmış, dervişliğe girmiş, Allah yoluna geçmiş. Ondan sonra erenden, evliyâlardan olmuş. Kerametleriyle tanınmış, büyük, evliyâullahtan meşhur kişi... Bağdat'ta kıtlık olmuş. Millet yağmur duasına çıkacak, bunu da çağırmışlar;

"—Yâ İbrâhim! Gel, sen de duaya katıl. Allah yağmur yağdırsın. Bak, kıtlık kuraklık! Berbat durumdayız, fena durumdayız, kuraklıktan ölüyoruz."

O, şöyle bir yan yan bakmış, demiş ki:

أَقِيمُوا عُبُودِيَّتِكُمْ ، فَإِنَّهُ أَعْلَمُ بِرُبُوبِيَّتِهِ .

(*Ekîmû ubûdiyyetiküm, feinnehû a'lemü bi-rubûbiyyetihî.*) "Siz kulluğunuzu doğrultmaya bakın, güzel yapın; o Rabliğini bilir!"

Siz Allah'tan korkan insanlar olun, Allah'ın sevdiği şekilde hareket edin, Allah size lütfeder, yağmur da yağdırır, her işinizi de düzeltir.

Muhterem kardeşlerim!

Bir; Allah bir kavmin şerrini murat etti mi başına sefih insanlar geçer.

İki; adalet mekanizması bozulur, mahkemelerde kadı olarak da cahiller hükmeder.

Cahil; ilmi ve bilgisi yok. Hayrı şerri, kanûn-i ilahîyi, şeriat-ı garrayı, haramı helali bilmez. Haklıyı haksızdan ayıramayacak bir insan geçmiş, oraya oturmuş; adalet yok. Adaletin olmaması da bir ceza!

Üçüncüsü de mal cimrilerin eline verilir. Cimriler zengin;

kimseye koklatmıyor, yedirmiyor, içirmiyor, vermiyor. Ötekiler zaten yoksul. Mal da cimrilerin elinde… Hayır hasenât yapılmıyor. Bu da bir cezadır.

Allah CC, bize kendisine güzel kulluk yapmayı nasip etsin. Başımıza mü'min-i kâmil, salih idareciler ihsan eylesin… Adaletli, Allah'tan korkan muttaki kadılar, hâkimler nasib eylesin… Mal sahiplerine fukaraya merhamet duygusunu ihsan eylesin… Hayrât u hasenât çok yapılsın. Zengin zenginliğini göstersin; fukara, yoksullar, acizler de onlardan istifade etsin. Böylece her sınıf memnun olsun.

b. Allah'ın Misafir Göndermesi

İkinci hadis-i şerifi Ebû Nuaym ve Ebü'ş-Şeyh, Kursâfe RA'dan rivayet etmiş. Kısa, biraz konu değişik ama, başlangıç kelimeleri aynı. Buyurmuş ki Peygamber Efendimiz:[96]

إذا أَرَادَ اللهُ بِقَوْمٍ خيراً أَهْدَى إليهِمْ هَدِيَّةً الضَّيْفُ ، يَنْزِلُ بِرِزْقِهِ ، وَيَرْتَحِلُ وَقَدْ غَفَرَ اللهُ لأَهْلِ الْمَنْزِلِ (ض . حل. وأبو الشيخ ، عن أبي قرصافة)

RE. 28/5 (*İzâ erâde'llàhu bi-kavmin hayran, ehdâ ileyhim hediyyete'd-dayf, yenzilü bi-rızkıhî, ve yertahilü ve kad gafera'llàhu li-ehli'l-menzili.*)

Bu beşinci hadîs-i şerifi mutlaka yazın, ezberleyin!

(*İzâ erâde'llàhu bi-kavmin hayran*) "Bir kavmin Allah hayrını murad ederse..." Buradaki *kavm*, ulus mânâsına değil, topluluk mânâsına değil; birtakım insanlar demek, hattâ bir kişi demek. (*Ehdâ ileyhim hediyyete'd-dayf*) "O insanlara Allah misafir gönderir." O gönderilen Allah'ın hediyesidir ona. Neden?.. Misafire ikram ederse, sevap kazanacak da ondan, Allah'ın rızasını kazanacak da ondan.

Kapısı "tak tak tak" çalınır; misafir...

---

[96] *Kenzü'l-Ummâl*, c.IX, s.426, no:25837; *Keşfü'l-Hafâ*, c.I, s.82, no:196.

“—Hoş geldin!”

Allah bir hediye olarak onlara misafir gönderir. Niye?

Arkadaki kelimeler niye olduğunu bize anlatıyor:

(*Yenzilü bi-rızkıhî*) “Senin evine gelen misafir kendi rızkıyla gelir.” Senin rızkını yemez, merak etme! Kendi rızkı oradadır, Allah onun rızkını sana daha önceden göndermiştir. O kendi rızkını yemeye gelir, kendi rızkıyla gelir.

(*Ve yertahılü*) “Ayrılır.” Yani, “Allaha ısmarladık.” der, tamam, misafirlik bitti. Ayrılır gider. Ama nasıl ayrılır? (*Ve kad gafera'llàhu li-ehli'l-menzili*) “O evin ahalisini Allah affetmiş bir durumda olarak oradan ayrılır.”

Misafir rızkıyla gelir, ev sahibinin günahlarını affettirmiş olarak çıkar gider.

Eve misafir gelmesi nedir? Allah’ın hediyesidir, bir.

Misafir senin malını mülkünü yemiyor, merak etme! Kendi rızkını yemeye geliyor. O rızkı Allah sana onun payından göndermiştir. Kendi rızkıyla gelir, iki.

Senin günahlarını affettirir, sen günahlardan affolunmuş olursun, öyle gider. “Allah’a ısmarladık.” dediği zaman günahların affolmuş olarak gitmiş olur. Misafir ağırladın diye Allah seni affeder, mağfiret eyler, üç.

Bazı büyükler, “Bir haftadır evime bir misafir gelmedi. Yoksa Allah’ın kahrına, gazabına mı uğruyorum ben.” diye ağlarlarmış.

“—Niye ağlıyorsun?”

“—Bir haftadır misafir yok. Evimin kapısını bir kimse çalmadı, misafir olmadı. Yatmaya gelmedi, yemeğe gelmedi…” diye ağlarlarmış. “Yoksa Allah’ın bir kahrına mı uğruyorum? Yoksa Allah’ın sevgili kulu olmaktan silindim mi?” diye ağlarlarmış.

Muhterem kardeşlerim!

İslâm böyle! İslâm’ın misafire bakışı böyle!

Arapça’da misafire dayf derler. *Dat* harfi, *ye* harfi, *fe* harfi; *dayf*. *Dayf* misafir demek; *duyûf*, misafirler demek.

Pekiyi, biz niye dayf kelimesini kullanmamışız, misafir kelimesini kullanmışız?

Bilmem! Arapça’da misafir kelimesi bizim mânada değil. Arapça’da misafir; sefere çıkmış, seferde olan, mukim olmayan

insan demek. Umumiyetle insanın evine sefere çıkmış bir kimse geliyor, "Selâmun aleyküm, tanrı misafiri geldim." diyor da, yolcu geldiği için seferde olan insan mânasına misafir diye, gelene o ismi vermişiz.

Doğrusu *dayf* demek. Konuk yani evine geliyor, konuyor. Misafir, sefere çıkmış insan demek. Gerek senin oturduğun beldede olsun, gerek başka bir şehirden senin evine gelmiş olsun. Hepsi *dayf* yani *duyûf*, senin konuğundur.

Bu konuk kendi rızkıyla gelir, senin günahlarını affettirir, gider. Allah'ın sana hediyesidir. Allah sana onun vasıtasıyla mükâfat verecek.

Pekiyi, kendi rızkıyla gelir ne demek?

"—Ben dükkânı açtım. Sabahtan akşama kadar ben çalıştım, parayı ben kazandım. Ne demek onun rızkı?"

Muhterem cemaat!

Peygamber Efendimiz'e iki kardeşten birisi geldi, dedi ki;

"—Bizim birader camide çok namaz kılıyor, dükkâna pek gelmiyor. Şuna nasihat et de yâ Resûlallah! İşe biraz çok gelsin." İşini ihmal ediyor, gibi bir şikâyette bulundu.

Size böyle bir şikâyet olsa ne dersiniz, bir düşünün. Ben Rasûlüllah'ın ne dediğini şimdi size söyleyeceğim. Peygamber Efendimiz dedi ki;

"—Nereden biliyorsun; belki sana gelen rızıklar onun hürmetine geliyordur."

O camide ibadet ediyor, sana üç tane müşteri fazla geliyor; ne biliyorsun? Ölçemezsin ki sen! Gaybı bilemezsin ki! Allah biliyor. Allah gönderiyor.

Biz bazı yerlere Hocamız'la misafir giderdik. Ev sahibinin halini bilirdim; evde yiyecek lokması, cebinde harcayacak parası yok. Hocamız'la gittikten sonra dolardı taşardı.

Neden?

Hocamızın rızkı, bizim rızkımız geliyor oraya. Biz, o adamın evinde hiçbir şey yokken misafir gittik. Cebinde para yok, buzdolabı boş, kilerde, mutfakta bir şey yokken rızık bollanıyor.

Neden?

Bizim rızkımız oraya geliyor.

Bu böyledir, muhterem kardeşlerim. Bu işi Avrupa'da tahsil görenler anlayamaz. Bunu mü'minler bilir. Bu esrarengiz bir şeydir. Allah bazı insanların rızkını bazı insanların elinden verir, oraya ulaşsın diye öyle gönderir.

Sen bir yetimi, "Bunun babası benim arkadaşımdı, sevdiğim insandı. Ben buna bakayım, bunu besleyeyim, büyüteyim, okutayım, evlendireyim." diye alırsın. Bakarsın ticarethanende bir hayır, bir bereket, işlerin rast gidiyor.

Neden?

Sen yetimi aldın da ondan, farkında değilsin.

"—Ya benim işler açıldı. Galiba dükkânı iyi yönetiyorum."

Ne iyi yönetmesi be! Sen evine yetimi aldın da Allah onun rızkını gönderiyor, bereketi geliyor. Bunu Avrupalı anlayamaz, materyalist insanlar anlayamaz ama böyle bir kanun var. Bu, ilahî kanun, mânevî kanun... Sen Allah yolunda bir iş, bir iyilik, bir hayır, birisine bir yardım, cömertlik yaparsan Allah da sana onun mükâfatını, karşılığını, onun fazlasını verir.

Bir misal söyleyeceğim. Birisi, birisine küçük bir tesbih verdi. Küçücük bir tesbih! Erzurum taşından, küçük bir tesbih verdi. Akşam eve geldi. Kendisine kutu içinde, imamesi gümüşlü, büyük bir tesbih hediye edilmiş. On misli, kocaman bir tesbih! Fiyatı herhalde, en aşağı on mislidir. Çünkü:[97]

اَلْحَسَنَةُ بِعَشْرِ أَمْثَالِهَا (خ. د. ه. حم. عن أبي هريرة ؛ خ. م. ن. حب. عن ابن عمرو)

(*El-hasenetü bi-aşri emsâlihâ*) "İyiliğin mükâfatı en aşağı on mislidir."

Neden?

Sen ona o hediyeyi verirsin, Allah sana bu taraftan; "Sen cömertlik ettin kulum. Al, bu da benden sana bir ikram." diye daha fazlasını verir.

İşte bunlar mânevî kanunlar; maddeyle ölçülemez, anlaşılmaz, hesaba kitaba girmez, kompüterden, hesap makinesinden çıkmaz.

---

[97] Buhàrî, *Sahîh*, c.II, s.670, *Savm* 36/2, no:1795; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.I, s.148, no:343; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.I, s.525, no:1638; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.234, no:7194; Hàkim, *Müstedrek*, c.I, s.419, no:1046; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.I, s.290, no:950; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.X, s.353, no:5947; Dârimî, *Sünen*, c.V, s.148, no:21353; İbn-i Huzeyme, *Sahîh*, c.III, s.130, no:1762; Ebû Avâne, *Müsned*, c.II, s.164, no:2676; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.399, no:7973; İbn-i Asâkir, *Mu'cem*, c.I, s.325, no:665; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.III, s.345; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.VI, s.273; Ebû Hüreyre RA'dan.

Buhàrî, *Sahîh*, c.II, s.697, *Savm* 36/55, no:1875; Müslim, *Sahîh*, c.II, s.812, *Savm* 13/39, no:1159; Neseî, *Sünen*, c.IV, s.210, no:2391; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.II, s.64, no:352; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.IV, s.156, no:3859; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.II, s.128, no:2700; Taberânî, *Müsnedü'ş-Şâmiyyîn*, c.IV, s.172, no:3032; İbn-i Asâkir, *Mu'cem*, c.I, s.380, no:773; Abdullah ibn-i Amr RA'dan.

Buhàrî, *Sahîh*, c.I, s.24, *İman* 2/30, no:41; Hàkim, *Müstedrek*, c.I, s.419, no:1046; Abd ibn-i Humeyd, *Müsned*, c.I, s.297, no:957; Ebû Saîd el-Hudrî RA'dan.

Tirmizî, *Sünen*, c.V, s.175, no:2910; Abdullah ibn-i Mes'ud RA'dan.

Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.I, s.195, no:1690; Hàkim, *Müstedrek*, c.III, s.297, no:5153; Dârimî, *Sünen*, c.II, s.405, no:2763; Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.31, no:227; Ebû Ubeyde ibni'l-Cerrah RA'dan.

Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.V, s.148, no:21353; Hàkim, *Müstedrek*, c.IV, s.269, no:7605; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.V, s.265; Ebû Zerri'l-Gıfârî RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl c.I, s.69, no:265; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.II, s.319, no:1359-1362.

Mânevî… Böyledir, böyle olur!

Peygamber Efendimiz bir başka hadîs-i şerifte buyuruyor ki:[98]

دَاوُوا مَرْضَاكُمْ بِالصَّدَقَةِ (الديلمي ، وأبو نعيم عن ابن عمر)

RE. 283/1 (*Dâvû merdàküm bi's-sadakah)* "Hastalarınızı sadaka vermek suretiyle tedavi ediniz!"

"—Hoppala, ne ilgisi var? Ben buradan kesemi açacağım, fukaraya para vereceğim; hastanede yatan hastam iyi olacak. Ne ilgisi var? Aralarında beş kilometre mesafe var!"

İşte mânevî bir ilişki bu… Her şeyi yapan Allah olduğu için, sen o sadakayı verdiğinde, Allah senin sadakanı kabul edince, mükâfat olarak senin hastana da şifa veriyor. "Sen onun iyi olmasını istemiyor muydun? Dua etmiyor muydun? Al kulum, ben de ona şifa verdim." diye… Sadakan makbul ise ona şifa oluyor.

Mânevî kanunlardan bir başkası…

Aziz ve muhterem kardeşlerim! Bunlar hesaba kitaba giren şeyler değildir. Bunları dinî ilimlerde ilerleyen insanlar bilir.

Demek ki Allah bir kavmin hayrını istedi mi onlara misafiri hediye olarak gönderir. "Al sana, bu benim hediyem olsun." diye... Allah'ın hediyesi misafir kapısına rızkıyla gelir, evden günahları

---

[98] *Kenzü'l-Ummâl,* c.X, s.43, no: 28183; *Keşfü'l-Hafâ*, c.I, s.361, no:1146; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XII, s.438, no:12254.

Lafız farkıyla: Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.X, s.128, no:10196; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.II, s.274, no:1963; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.III, s.382, no:6385; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.III, s.200, no:4336; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.II, s.104; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.VI, s.333, no:3376; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*; c.VI, s.341; Abdullah ibn-i Mes'ud RA'dan.

Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.III, s.282, no:3556; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.III, s.382, no:6385; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.III, s.282, no:3557; Ebû Ümâme RA'dan.

Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.III, s.282, no:3558; Semüretü'bnü Cündeb RA'dan.

Taberânî, *Müsnedü'ş-Şâmiyyîn*, c.I, s.34, no:18; İbn-i Asâkir, *Mu'cem*, c.II, s.220; Übâdetü'bnü Sâmit RA'dan.

Kudâî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.I, s.401, no:690; Hz. Ali RA'dan.

Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.II, s.129, no:2658; Enes RA'dan.

affettirip öyle çıkar gider. Senin evinde, kilerde bir şey kalmamışken bollanır, bollaşıverir.

Peygamber Efendimiz'in bir hadîs-i şerifi var. Buyuruyor ki;

"—Kim sabah namazından sonra kerahat vakti çıkıncaya kadar zikirle, ilimle, irfanla, Kur'an'la meşgul olup kalkıp iki rekât İşrak namazı kılarsa rızkı bol olur."

Sevabı çok olur, rızkı bol olur. Ben şahidim, vallahi ve billahi öyle oluyor. Ne tür bir yemin isterseniz ederim. Gözlerimle görmüşüm.

Hocamızla bir yere gittik. Bakkal yok, kasap yok, çeşme yok, hiçbir şey yok. Ben hocamı oraya götürüyorum ama orada ona ne ikram edeceğim? İhtiyar babam, hocam, büyüğüm filan diye korka korka gittim. Yiyecekleri, içecekleri koyacak yer bulamamaya başladım.

Neden?

Mânevî kanundan dolayı... Sen ibadet edersen Allah seni rızıklandırır. Sen sünnet-i seniyyeye uygun olarak İşrak vaktine kadar bekleyip o ibadeti yaparsan, o gün rızkın bol olacak. Çare yok; taşar, koşar gelir.

Onun için Allah'ın emrine sımsıkı sarılın. Allah'a güzel kul olmaya bakın. Siz kulluğunuzu bilin, O Rabliğini öyle bir bilir ki!.. İkramını öyle bir yapar ki herkes şaşırır, hayran kalır.

c. Allah Bir Kavme Kıtlık Dilerse

Üçüncü hadîs-i şerif:[99]

إذا أَرَادَ اللهُ بِقَوْمٍ قَحْطًا ، نادَى مُنَادٍ مِنَ السماءِ: يَا أَمْعاءُ اتَّسِعِي ،

وَيا عَيْنُ لا تَشْبَعِي ، وَيَا بَرَكَةُ ارْتَفِعِي (ابن النجار عن أنس)

RE. 28/6 (*İzâ erâdallâhu azze ve celle bi-kavmin kahtan, nâdâ münâdin mine's-semâi; Yâ mia'ttesiî, ve yâ aynü lâ teşbeî, ve yâ*

[99] Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.248, no:962; Enes ibn-i Mâlik RA'dan. *Kenzü'l-Ummâl*, c.VII, s.833, no:21594; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.II, s.279, no:1286.

bereketü'rtefiî.)

Sübhanallah! Sübhanallah!

"—Allah bir kavmin kıtlığını isterse..." Kıtlık da Allah'tanmış demek. Anlıyoruz ki her şey Allah'tan; hayır Allah'tan, şer Allah'tan. Kıtlık da Allah'tan...

Kaht u belâ, kıtlık demek. Bir şey yok yani mal, mahsul yok, demek. Allah bir kavmin kıtlığını isterse, cezalandıracak, cezaya müstehak!

"—Neden kıtlık gelir, muhterem kardeşlerim? Mânevî kanunu nedir Hocam? Kıtlık neden oluyor?"

"—Bulut, yağmur yağdırmadı da ondan oluyor. Rüzgâr bu tarafa doğru esmedi de ondan oluyor."

Pekiyi İstanbul'a günlerdir yağmur yağmıyordu da Fatih Camii'nde İstanbullular, alimler, fazıllar, ak sakallılar, nur yüzlüler toplandılar, dua ettiler; şakır şakır yağmur yağmadı mı? Gazeteler şaşırmadı mı? Meteoroloji kanunlarına göre hiç yağmur yağma ihtimali yokken, İspanya tarafından bir bulutu sürüp getirip Allah yağdırmadı mı? Gazeteler, "Hiç hesapta yoktu." diye yazmadı mı?

Sebep yağmur filan değil, yağmuru yağdıran da Allah; onu söylemek istiyorum. Yağmuru da gönderen, yağdıran Allah! Onun tarlasına yağdırır, senin tarlana yağdırmaz. Onun tarlasına bereket getirir, senin tarlanı sel götürür. Sen Allah'la harp mı edeceksin? Allah'ın sevmediği kul olduktan sonra hiçbir türlü iflah olmazsın. Sevdiği bir kul olduğun zaman da senin sırtını kimse yere getiremez. Allah'a kul olmaya, Allah'ın sevgili kulu olmaya, kulluğunu güzel yapmaya bak!

Allah bir kavmin kıtlığını istedi mi, "Bu kavme kıtlık gelsin, kırılsın bu kavim." diye istedi mi ne yapar?

(*Nâdâ münâdin mine's-semâi*) "Semadan bir münadi seslenir." Münadi, nida edici demek, çağıran birisi... Semadan seslenir, bağırır.

Kimdir semadan bağıran? Bir melektir. Allah'ın vazifeli bir meleği... Ne diyormuş, bakalım?

Semadan bir melek seslenir: (*Yâ mia'ttesiî*) "Ey mide, ey işkembe, genişle!"

Ne demek?

Yani mide yiyecek yiyecek doymayacak, yiyecek yiyecek doymayacak, yiyecek yiyecek doymayacak...Midede bir dipsizlik, bir genişlik, bir bereketsizlik... "Ey mide genişle, ey mideler genişleyin!"

İkincisi; (*Ve yâ aynü lâ teşbeî*) "Ey gözler, doymayın!"

Gökten melek; "Ey mideler genişleyin, ey gözler doymayın." diye seslenir. Aç gözlü, gözü doymuyor.

Sonra; (*Ve yâ bereketü'rtefiî*) "Ey bereket, kalk, git!"

"—Burada bereket kalmasın, durma burada. Ey bereket kalk buradan git. Ey mideler genişleyin. Ey gözler doymayın." diye seslenir.

Mideler geniş, milletler sığır gibi harıl harıl, harıl harıl yiyor. Dipsiz ambar gibi bir türlü doymuyor. Yediğinin daha fazlasını yiyor, başkasına da vermeye niyeti yok. Hırsız kedi ciğeri kaptıktan sonra başkasına hırlar durur, ciğeri yedirmez. Almış önünde, başkasına da yedirmiyor; karnı da, gözü de doymuyor.

İnsanın gözü doydu mu… Çocuğa, "Hadi bunu ye…" diyorsun, "Yemem." diyor. Yalvarıyorsun, "Yemem." Diz çöküyorsun, "Yemem." Ayağına kapansan, "Yemeyeceğim." diyor.

Neden?

Biliyor, akşam yine yemek var. Biliyor, anası babası yine zorlayacak.

İmam Gazâlî diyor ki:

"—Çocuklarınızı arada bir aç bırakın. Zengin olsanız da aç bırakın!"

Neden?

Biraz açlığı tatsın bakalım. Bak, o zaman kuru ekmeği nasıl kenarda kemirmeye başlayacak. Kuru ekmeği kemirecek. En tatlı yemekleri götürüyorsun, "İstemem." diyor, ağzından çıkartıyor. Bir aç bırak, bakalım. Aç bıraktığın zaman biraz nazlanır, biraz şey yapar, ondan sonra "Kuru ekmek ne tatlıymış." diye kıtır kıtır kırıp yemeye başlar.

Göz doyacak, mide ölçülü yiyecek.

Müslümanın yemek yemesi nasıldır?

Müslüman besmeleyle başlar, sağ eliyle yer, yemeğe daha iştahı varken tam doymadan yemeği bırakır.

"—Şunu da ye, bunu da ye!"

“—Of patladım, çatladım! Bilmem ne…”

Böyle değil! Daha yemeğe iştahı varken kalkacak. Sonra beraber yemek yiyorsa eti kardeşinin önüne itiverecek. Kendi önünden yiyecek, öbür taraflara saldırmayacak, her tarafı altüst etmeyecek.

“—Sırf ben yiyeyim de başkası ne yaparsa yapsın.” demeyecek. Tabii bu, tok gözlülükle oluyor. Sonra da doyacak.

Bazı insan çabuk doyar, bazısı doymak nedir bilmez. Öyle birisini anlatıyorlar, “Doymak ne demek? Siz arada bir ‘doymak’ diye bir şey söylüyorsunuz aranızda, o nasıl şey?” diyormuş.

“—Canım işte insan yemek yiyor, doyuyor, sonra yemiyor.”

“—Yok ya! İnsan yorulduğu zaman yemekten kalkar. Yani çiğnemekten yorulunca…”

Kim bilir içerisi ne kadar genişse, yoruluncaya, çenesi açılıp kapanmadan yorulduğu zamana kadar- yiyor. Bunlar mü’min olmayanların sıfatı olmuş oluyor.

Peygamber Efendimiz buyuruyor ki;

“—Mü’min bir mide ile, kâfir yedi mide ile yer.”

Yedi mide ile yani yedi misli daha çok... Böyle bir insan gelmiş, Peygamber Efendimiz’in sofrasına oturmuş, aç gözle saldırmış. Ondan yiyor, bundan yiyor… Sonra müslüman olmuş, ölçülü, azcık bir şey yemiş. Demişler ki;

“—Yâ Rasûlallah! Bu evvelce nasıl yiyordu, şimdi nasıl?”

“—Kâfir yedi mideyle, mü’min bir mideyle yer.” demiş.

Yemeğin ölçülü olması lazım! Biz genel olarak 20.yüzyılda yemeği kurtuluş sanıyoruz. Bizim toplumumuzda yemek sıhhat ve kurtuluş vasıtası… Yemezsek öleceğimizi sanıyoruz. Halbuki açlığın ve çok yememenin, ölçülü yemenin çok faydaları var. Sıhhat de onda, huzur da onda, mâneviyât da onda. Millet bunu bilmiyor; sabah, akşam, gece, gündüz çeşit çeşit yemekleri harıl harıl yeme sanayi ve yeme meşguliyeti… Bir sofraya oturuyoruz iki saat geçiyor. Sofra başlarında aylak vakitler…

Eski alimlerden bir tanesi çiğnemekten vakit geçiyor diye katı yiyecek yemezmiş. Besmeleyi çekip alıverecek, tamam. Karnı doydu, ondan sonra ilmine devam edecek. Yolda giderken bile vakti boş geçmesin diye yolda okurmuş kitabı. Kimisi zamanını bu kadar değerlendirmiş, kimisi de, “Zamanı nasıl öldüreceğim, nasıl geçireceğim?” diye ortalıkta dolaşıyor.

Allah bize İslâmî ahlâkı nasib eylesin…

d. Belâyı Önleyen Kimseler

Bu yedinci hadîs-i şerif Enes RA’dan. Peygamber Efendimiz SAS diyor ki:[100]

إذا أَرَادَ اللهُ بِقَوْمٍ عَاهَةً نَظَرَ إلى أَهْلِ المَسَاجِدِ فَصَرَفَ عَنْهُمْ

(عد. الديلمى عن أنس)

RE. 28/7 (*İzâ erâda’llàhu bi-kavmin àheten, nazara ilâ ehli’l-*

[100] *Kenzü’l-Ummâl*, c.VII, s.285, no:18898; *Câmiü’l-Ehàdîs*, c.II, s.278, no:1284.

mesâcidi, fesarafe anhüm.)

(*İzâ erâda'llàhu bi-kavmin àheten*) "Allah bir kavme afet, musibet, belâ getirmeyi istediği zaman, (*nazara ilâ ehli'l-mesâcidi*) mescidlerin içindeki mü'minlere bakar. Mescidlerin ahalisi olan, mescidleri dolduran ibadet ehli kullarına bakar. (*Fesarafe anhüm*) Belâyı o millete indirmez."

Yani mescidlerdeki mü'minler; ibadet eden, namaz kılan, oruç tutan insanlar bu beldelerin felâkete uğramamasının da sebebidir.

Beldelere taş ve felaket yağmıyorsa, bu beldeler yerin dibine batmıyorsa, gelmiyorsa sebebi nedir?

O belânın gelmemesi beldelerdeki camiler, mescidler, orada ibadet eden insanların hürmetinedir. Mü'minin faydasına bakın.

Bir kitapta okumuştum ki evliyâullahın birisi söylemiş:

"—Yeryüzünde kalbi zikrullahla meşgul olan, *Allah Allah* diyen insan mevcut oldukça kıyamet kopmayacak."

Hadîs-i şerifte de vardır, o alim ona dayanarak söylüyor. Allah diyen insan durdukça dünya da duracak. Kıyamet kopmayacak, dünya bozulmayacak. Onun için biz, bizim dışımızdaki insanların da felâkete uğramaması garantisiyiz. Şaşkın adamlar mescidleri kapatmaya kalkıyorlar. İnsanları ibadetten soğutmaya, İslâm'dan uzaklaştırmaya çalışıyorlar. Bindikleri dalı kesiyorlar. Kendi felaketlerini kendileri hazırlıyorlar.

Bak, Rusya iflah oldu mu?

Rusya'nın resmî ideolojisiydi dinsizlik. Resmen gazetelerde, Pravda'da ve sairede:

"—Ne oluyor? Gençlerin arasında dinî inançlar yeniden türemeye başladı. Bunları yıkmak, koparmak ve zihinlerden silmek için daha fazla çalışma yapmalıyız. Dinsizliği daha iyi yaymalıyız." diye yazıyorlardı. Allah'a inanmamayı resmî meslek yapmışlardı.

Ne oldu? İşte bak, ideolojileriyle beraber rezil oldular. Her şeyleriyle beraber yıkıldılar.

O zalimlerin yönetimi altında bulunan mazlum diyarlarda gizli gizli camilere gelenler, gizli gizli tesbih çekenler, gizli gizli ibadet eden insanlar ne oldu?

Onlar o beldelerin o zalimlerden kurtulmasına mânevî sebep oldu. İşin aslı, esası bu! Sen *Allah* de, sonra korkma! Sen Allah'ın yolundan yürü Allah senin her müşkülünü halleder.

“—Yani mescidlere girip zikir edip tembel tembel oturmakla mı memleket kalkınacak?”

Bir beldeye ne kadar hayır gelmişse hep mü’minlerden gelmiştir. İstersen elimize defteri alalım, çıkalım, envanterini yapalım.

“—Şu camiyi kim yapmış?”

Mü’min bir paşa yapmış.

“—Şu suları kim getirmiş?”

İmanlı bir padişah getirmiş.

“—Şu hayrât u hasenâtı, darülacezeyi kim kurmuş?”

Şunlar kurmuş.

“—Şu çeşmeyi kim yaptırmış?”

Allah’tan sevap uman filanca yaptırmış.

“—Şu hanı, şu hamamı, şu kervansarayı, şu hayrı, şu hasenâtı, şu vakfı kim yapmış?”

Hep mü’minler yapmış. Sen ne sanıyorsun ya!

“—Allah demek… Kenarda oturmak… Tekkeler… Miskinlik yuvası ve saire...”

Hayır! O senin suizannın, kuruntun. O derviş namaz vaktinde namaz kılar, zikir vaktinde zikir yapar da sen onu bir de dışarıda

gör! Bir de harp meydanında gör! Herkes fare gibi kaçacak delik ararken, o “Allah… Allah…” diye düşmana saldırır. Senin haberin var mı? Sen hürriyetini, istiklalini şehid olmaya can atanlara borçlusun. Hürriyetini, istiklalini, rahatını, varlığını, şu andaki her şeyini onlara borçlusun.

e. Helâk Olmanın Sebebi

Diğer hadîs-i şerif…

Bu sekizinci hadîs-i şerif Ebû Hüreyre RA’dan. Peygamber Efendimiz diyor ki:[101]

إذا أَرَادَ اللهُ بِقَرْيَةٍ هَلاَ كًا ، أَظْهَرَ فِيهِمُ الزِّنَى (فر. عن أبي هُرَيْرَةَ)

RE. 28/8 (*İzâ erâda’llàhu bi-karyetin helâken, ezhere fîhe’z-zinâ.*)

Ne güzel hadîs-i şerifler! Mânevî kanunları öğreniyoruz!

(*İzâ erâda’llàhu bi-karyetin helâken*) “Allah bir köyün helak olmasını murat etti mi…” Yok olacak, yeryüzünden silinecek. “Helak olmasını murat etti mi, (*ezhere fîhe’z-zinâ*) zinayı galip eder. Zina çoğalır.”

Bir yerde zina çoğaldı mı o beldenin helâki yakındır. Misal:

Beyrut! Yakın misal, yaşadığımız devrin misali Beyrut… Beyrut, benim bildiğim 20-30 sene öncesinde Orta Şark’ın Kazablanka’sıydı; rezalethanesiydi, sefahathanesiydi. Dünyanın petrol zengini olan zenginler, hayırsızlar, haram yiyenler oralara gelirlerdi. Avrupa’da Paris neyse Orta Doğu’da da Beyrut öyle diye oralarda eğlenirlerdi. Kumar oynarlar, zina ederler, günah işlerlerdi. Orası her türlü rezaletin, felaketin, iğrenç işlerin döndüğü yerdi.

Ne oldu?

Taş üstünde taş kalmadı Beyrut’ta. Ahalisi mahvoldu, binaları harap oldu. Günahları güle güle işleyen insanlar, köşelerde ağlaya ağlaya kahroldular. Hala belini doğrultmadı. Allah aşağıdan İsrail’i, yukarıdan bilmem kimi, falanca yerden falancayı gönderdi.

---

[101] *Kenzü’l-Ummâl*, c.IV, s.104, no:9751; *Câmiü’l-Ehàdîs*, c.II, s.274, no:1275.

Orada tanklar, burada milisler, oradan o tarafa makineli tüfekler, takır takır; buradan öteki tarafa toplar, patır patır…

Neden?

“—Sen misin Allah’a asi gelip günah işleyen; bul cezanı.” diye Allah oraya felaket yağdırdı.

Bir kavmin, bir karyenin yani bir köyün, bir beldenin helak olmasını Allah murat etti mi orada zinayı arttırır, zina çoğalır.

Başka? Tarihten de misal istiyor musun?

Tarihten misal, Lût kavmi. Lût kavmi dillere destan olmuştur, Allah yerin dibine batırmıştır.

Neden?

Zinayı öyle bir felaketli duruma getirmişlerdi ki, zinadan da öteye işler yapmaya başlamışlardı. Lûtîlik, homoseksüellik yapmaya başlamışlardı. Allah yeryüzünde tutmadı bile, yerin dibine batırdı. Lût kavmini Allah yerin dibine batırdı.

Onun için zina da, diğer sapık ilişkiler de, öteki günahların her birisi de felâkettir. Millet için de, bölge için de, devlet için de, şahıs için de, beden için de, ruh için de felâkettir.

Günahları Allah boşuna yasak etmedi. Zararlı olduğu için yasak etti. Anlasanıza! Günahlar, insanlara zararlı olduğu için, günah diye Allah onları yasak etti. Faydalı olan şeylerin hepsi helâl… Meyveler yasak mı, etler yasak mı, sebzeler yasak mı? Evlenmek yasak mı? Kazanmak yasak mı?..

Hayır! Güzel olan her şey serbest...

أُحِلَّ لَكُمُ الطَّيِّبَاتُ (المائدة:٤)

(*Ühille lekümü’t-tayyibât*) “Bütün iyi ve temiz şeyler size helâl kılınmıştır.” (Mâide, 5/4)

Tayyip olan, güzel olan her şey helâl kılındı ve kötü olan, habis olan şeyler haram kılındı. Zararlı olduğu için haram kılındı.

Domuz eti; içinde zarar var, trişin var, çeşitli mikroplar var, hastalıklar var. Onun için haram kılındı. Kesilmeden öldürülen hayvanın çeşitli zararları var. Onun için haram kılındı. İçki çok çeşitli zararların, bütün kötülüklerin kaynağı olduğu için haram kılındı. İçki içiyor, düğünden dönerken arabasıyla ailesini felâkete

sürüklüyor. Malıyla mülküyle, çoluğuyla çocuğuyla… Eğlenmiş eğlenmiş eğlenmiş orada ama burada ailesiyle ve zavallı çocuklarıyla beraber fitil fitil burnundan geliyor. Uçuruma yuvarlanıyor, devriliyor, eziliyor, gidiyor.

Günahlar zararlı, ibadetler faydalı! Allah'ın helâl kıldığı şeyler faydalı, haram kıldığı şeyler zararlı. Allah bizi sevdiğinden güzel şeyleri helâl ve kötü şeyleri haram kılıyor. Teşekkür etmemiz lazım!

"—Çok şükür yâ Rabbi, nasib ettiğin helâllere… Çok şükür yâ Rabbi, yasakladığın kötülüklere... Çok şükür ki yasaklamışsın yâ Rabbi! Yoksa, belki biz de farkına varmadan, 'Nasıl olsa serbest' filan diye yapardık ve çeşitli felâketlere uğrardık. İyi ki yasaklamışsın ki o tarafa hiç yanaşmadık yâ Rabbi!" diye gece gündüz şükretmemiz lazım.

Hiç korkmayın, hiç tereddüt etmeyin, kalbinize zerrece bir şüphe düşmesin. Bir şey haramsa dönüp bakmayın bile. Muhakkak onun bin bir türlü zararı vardır. İlim tarafından ya şimdiden anlaşılmıştır ya ileride anlaşılacak.

Benim rahmetli annem başkasından kan alınmasına, gâvurların kanını almaya çok şiddetle karşıydı. Biz de ona dil dökmeye çalışırdık:

"—Annecim! Kandır, içinde alyuvarlar ve akyuvarlar var... Ne olacak?" filan derdik.

Rahmetlinin kaç sene önceden hoşuna gitmezdi. O almazdı, aldırmazdı, istemezdi. Şimdi çıkıyor ki Avrupa'dan gelen kanların içinde Aids mikrobu varmış.

Zavallı adamcağız bir trafik kazası geçirmiş olacak, hastaneye gidecek, kan verecekler. Hadi bakalım, durduğu yerden bir Aids mikrobu alacak, herkes de şüphelenecek; "Bu niye bu hastalığa tutuldu? Acaba kötü bir huyu mu vardı?" filan diye alnında bir kara leke…

Şu hadis kitaplarını yazan Gümüşhaneli Hocamız diyor ki:

"—Gavurlardan gelen mallara, mülklere, gıdalara, eşyaya itibar etmeyin!"

Neden?

Müslüman gibi temiz yapmaz bu herifler. Her şeyin içinde bir

hilesi vardır. Sen onu anlayamazsın, yuttururlar sana. Sen onlar kadar bilgili olmadığın için, tahlillerin sağlam olmadığı için kendilerinin yemediğini sana verirler, kendilerinin kullanmadığı ilaçları sana kullandırtırlar. Tarihi geçmiş ilaçların etiketini değiştirirler, buraya gönderirler. Onların kullanmadığı kanları getirirler, sana satarlar. Gavurun hiçbir şeyine itimat etmemek lazım!

Evde yaptığınız bir tatlı, bakıyorsun, dışarıda yapılandan kat kat daha güzel oluyor. Evde kendi elinle güzelce pişirdiğinin tadına doyum olmuyor. Ev baklavası, çarşı baklavası... Ev baklavasından kaç tane yiyebiliyorsun, çarşı baklavası öyle olmuyor.

Neden?

Fabrikasyon olunca işin içine hileli maddeler filan giriyor da ondan.

Onun için aziz ve muhterem kardeşlerim!

Büyüklerimizin sözünü tutun! Haramlar haramdır, zararlıdır; helaller iyidir, güzeldir. Allah'ın helalleri bize yeter, haramlara hiç ihtiyacımız yok. Hiçbir harama ihtiyacımız yok. Allah faydalı bir şeyi yasaklayıp da bizi mahrum bırakmış değildir. Her şey bizim lehimizedir. El-hamdü lillah! Allah'ın ahkâmına, dinine, bize nasib ettiği İslâm'a, imana, hidayete hamd u senâlar olsun…

f. Hilâfeti Allah Nasib Eder

Diğer hadîs-i şerif…

Ebû Hüreyre RA'dan rivayet edilmiş. Burada hilafet meselesi geldi karşımıza:[102]

إِذَا أَرَادَ اللهُ أَنْ يَخْلُقَ خَلْقًا لِلْخِلاَفَةِ ، مَسَحَ نَاصِيَتَهُ بِيَدِهِ

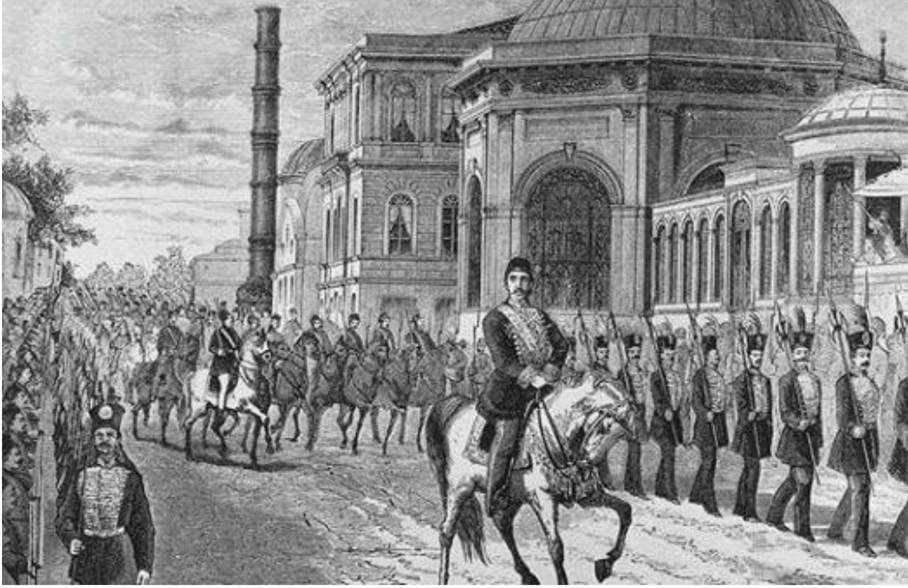
(عق. عد. خط. الديلمي عن أبي هريرة)

---

[102] Ukaylî, *Duafâ*, c.VIII, s.290, no:1962; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.248, no:959; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.VI, s.364; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.X, s.147, no:5295; İbn-i Hacer, *Lisânü'l-Mîzân*, c.VI, s.44, no:168; Ebû Hüreyre RA'dan.

Hàkim, *Müstedrek*, c.III, s.373, no:5427;

Kenzü'l-Ummâl, c.VI, s.7, no:14596; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.II, s.246, no:1233.

RE. 28/9 (*İzâ erâda'llàhu en yahlüka halkan li'l-hilâfeti, meseha nâsıyetehû bi-yedihî.*)

"—Allah hilafet için bir kul yaratmak istediği zaman onun alnını eliyle sıvazlar." Yani Allah'ın alnını eliyle sıvazladığı kimse, halifetullah, Allah'ın halifesi sıfatına mazhar olur.

Buradaki hilafet hangi mânayadır?

Hükümdar, vali, yönetici, başkan olmak için mânasına gelebilir. (*Li'l-mülki ve li'l-vilâyeti*) mânasına gelebilir. Bazı insanların kabiliyetli yaratılması vardır. Bahtı güzeldir, bahtında yükselmek vardır. Allah onu çeşitli meziyetlerle bezemiştir.

"—Alnını mesh eder yani alnını sıvazlar." sözü, alnına bir şeref bahşediyor; ona birtakım melekeler, kabiliyetler ihsan ediyor. O da hilafete, halife olmaya layık bir insan olarak doğuyor. Öyle gelişiyor, öylece başkan oluyor.

Hilafetin mânası çok daha derindir. Mânevî hilafet mânası da vardır. Tarikatte de insan mânevî mücahedesini yapar, ilerler, sonra dinin mânevî sultanı olur. Mânevî halife, mürşid, mürşid-i kâmil olur.

Neden?

Allah-u Teàlâ Hazretleri ona doğuştan bazı lütuflar, ihsanlar

nasib ettiğinden… Allah onları peygamberlerin varisleri, ümmetin mürşidleri olarak yaratmayı murad ettiğinden… O mânaya da gelebilir. Şerhte Hocamız Gümüşhaneli Efendimiz, teşmîlü'l-ulemâe diye o mânaya da işaret ediyor.

İnsan tarikatte ilerleyip yükselince hilafet makamına kadar vasıl olur. O zaman insanları irşad vazifesi, Hızır AS'a öğretilen ledünnî ilimlere sahip olan insanlara verilmiş olur. O büyük bir şeref tabii. Peygamberin halifesi makamında olmak, o şerefe ermek çok büyük bir şereftir. O da demek ki Allah'ın alnını sıvazlamasına, aklını çok etmesine, şerefini yüce etmesine, alnında bir kara leke, bir menfî vasıf bulunmamasına işaret oluyor.

Biz dünyaya gelmişiz, şu yaşa ermişiz, Allah evlatlarımızı hayırlı evlat etsin... Mânevî bakımdan derecesi yüksek evlatlar etsin… Bizi de zamanının büyüklerini bilip onlara tabi olan, cahilliye ölümüyle, gafil, cahil ölmeyenlerden, âhirete öyle göçmeyenlerden eylesin…

g. Allah Bir Kulunu Saptırmak İsterse

Sonuncu hadîs-i şerif:

Hz. Osman RA'dan rivayet edilmiş. Peygamber Efendimiz SAS şöyle buyuruyor:[103]

إِذَا أَرَادَ اللهُ أَنْ يُزِيغَ عَبْداً ، أَعْمٰى عَلَيْهِ الْحِيَلَ (طس. عن عثمان)

RE. 28/10 (*İzâ erâda'llàhu en yüzîğa abden, a'mâ aleyhi'l-hiyel.*)

(*İzâ erâda'llàhu en yüzîğa abden*) “Allah bir kulu saptırmak, yoldan çıkarmak, ayağını kaydırmak, meylettirmek, yanlış yola meylettirmek dilerse murad ederse; (*a'mâ aleyhi'l-hiyel*) çareleri, tedbirleri ona göstermez. Gözlerini çarelere, tedbirlere karşı kör eder, çareyi göremez duruma düşürür.”

O da o tedbirleri almadığı için sapar, şaşırır, gider.

---

[103] Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.IV, s.178, no:3914; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.VII, s.427, no:11909; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.248, no:963; Hz. Osman RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.I, s.109, no:508; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.II, s.247, no:1235.

"—Allah bir kulunun hayrını isterse şöyle olur, şerrini isterse böyle olur..." diye çeşitli hadîs-i şerifler okuduk. Muhterem kardeşlerim!

"—Ya bizim Allah şerrimizi murad ediyorsa... Ya bize bela vermek istiyorsa... Ya başımıza ceza yağdırmak, ayağımızı kaydırmak, bizi kahrına gazabına uğratmak istiyorsa..." diye de hemen hatıra geliyor değil mi? Ne yapacağız o zaman? Çare nedir? Allah'ın kahrına uğrayacak bir insanın çaresi var mıdır, yok mudur? Çare nedir?"

Allah'tan ancak yine Allah'a sığınılarak kurtulunur."

Allah'a sığınacağız, diyeceğiz ki;

"—Yâ Rabbi! Sen bizim Rabbimizsin. Biz senin kulunuz. Sen zü'l-celâl-i ve'l-ikram'sın. Biz aciz, naçiz kullarınız. Bilerek bilmeyerek, aklımız başımızdayken aklımız başımızdan gitmişken, düşünürken düşünmezken hatalı işler yaptık. Kimisini biliyoruz, varlığından haberimiz var; utanıyoruz. Kimisinden haberimiz yok ama biz bunları yapmışızdır, yaptık. Affet yâ Rabbi! Sen affetmeyi seversin, bağışla yâ Rabbi! Duaları kabul edersin, duaları kabul etmeyi vaat etmişsin. Beni azabına, gazabına, kahrına, şerre, belaya uğratma yâ Rabbi... Lütfuna erdir yâ Rabbi... Affet yâ Rabbi!" diye dua edeceğiz.

Çünkü Allah duaları kabul eder. Kur'ân-ı Kerîm'den biliyoruz.

Peygamber Efendimiz bildirmiş:[104]

الدُّعَاءُ يَرُدُّ الْقَضَاءَ بَعْدَ أَنْ يُبْرَمَ (كر. عن نمير بن أوس مرسلاً)

(*Ed-duâu yeruddü'l-kadàe ba'de en yübrame*) "Kulun yaptığı dua, Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin hükm-ü ilâhîsini kesinlik kazanmışken değiştirir. Allah duayı kabul eder. Tahakkuk etmiş cezaları bile sildirtir, kaldırtır."

Muhterem, aziz ve sevgili kardeşlerim! Onun için mü'minin

---

[104] İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XXII, s.158; İbn-i Hacer, *el-İsâbe*, c.VI, s.511, no:8911; İbn-i Esîr, *Üsdü'l-Gàbe*, c.I, s.1077; Nümeyr ibn-i Evs el-Eş'arî Rh.A'ten.

Kenzü'l-Ummâl, c.II, s.63, no:3119; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XII, s.499, no:12407; RE. 207/12.

elinde çok kuvvetli bir imkân vardır; dua! Bu çok kıymetli bir imkândır. Allah dua bereketiyle surları devirir, dağları kaydırır; kulu muradına erdirir. Cezaya müstahak kulu affettirir, cehenneme düşecek kulu cehennemden kurtarır.

يَمْحُوا اللهُ مَا يَشَاءُ وَيُثْبِتُ وَعِنْدَهُ أُمُّ الْكِتَابِ (الرعد: ٣٩)

(*Yemhu'llàhu mâ yeşâü ve yüsbitü ve indehû ümmü'l-kitâb*) “Allah dilediğini siler, dilediğini de sabit bırakır. Bütün kitapların aslı, ana kitap onun yanındadır.” (Ra'd, 13/39)

Onun için Allah'a yalvarmaktan başka çaremiz yoktur. Güzel zamanlarda, güzel fırsatlarda, mübarek mahallerde boynumuzu bükeceğiz muhterem kardeşlerim, çok dua edici kul olacağız.

Dua et, duanın kendisi de ibadettir. Dua, sadece Allah'tan bir şey istemek değil. Duanın bizzat kendisi de, dua işleri de namaz gibi bir ibadettir. Dua da ibadettir.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[105]

اَلدُّعَاءُ هُوَ الْعِبَادَةُ (حم. ش. خ. في الأدب، ت. حسن صحيح،

ن. ه. حب. ك. هب. عن النعمان بن بشير؛ ع. ض. عن البراء)

(*Ed-duàü hüve'l-ibâdetü*) “Dua ibadetin kendisidir, özüdür.”

---

[105] Ebû Dâvud, *Sünen*, c.II, s.76, no:1479; Tirmizî, *Sünen*, c.V, s.211, no:2969; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.II, s.1258, no:3828; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.IV, s.267, no:18378; Buhàrî, *Edebü'l-Müfred*, c.I, s.249, no:714; Hàkim, *Müstedrek*, c.I, s.667, no:1802; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.II, s.208, no:1041; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.II, s.37, no:1105; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VI, s.450, no:11464; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.VI, s.21, no:29167; Bezzâr, *Müsned*, c.I, s.485, no:3243; Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.108, no:801; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.II, s.492; Kudàî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.I, s.51, no:29; Abdullah ibn-i Mübarek, *Müsned*, c.I, s.74; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.XII, s.279, no:6719; Mizzî, *Tehzîbü'l-Kemâl*, c.XXXII, s.307, no:7081; Ubû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.VIII, s.120; Nu'man ibn-i Beşîr RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.II, s.62, no:3113, 3151; *Keşfü'l-Hafâ*, c.I, s.403, no:1295; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XIII, s.3, no:12416.

Kemiğin içindeki ilik gibidir, özüdür, hülasasıdır.

Onun için yalvaracağız, gözyaşı dökeceğiz, tenhada kendimizi hesabı çekeceğiz. Seccademizi geceleyin yayacağız. Odamızda, kimse görmüyor, boynumuzu bükeceğiz, diyeceğiz ki;

"—Yâ Rabbi, ben ettim, sen etme... Yâ Rabbi, ben isyan ettim, sen affet, sen ihsan eyle… Ben bana layık olan işleri yaptım, sen senin şanına layık olan iyilikleri yap… Senden sana sığınırım yâ Rabbi… Senin gazabından, kahrından, azabından, ikabından senin lütfuna, ihsanına, rahmetine sığınırım yâ Rabbi!"

Efendimiz de böyle dua ederdi, böyle edeceğiz. Biliyoruz ki kandil gecelerinde Peygamber SAS Efendimiz secde edip gözyaşı döküp böyle dua ederdi.

Bizim çaremiz nedir?

Duadır. Çok dua edeceğiz. Allah'a çok hamd edici, çok şükredici, Allah'ı çok zikredici ve Allah'a çok dua edici bir kul olacağız. Her şeyde Allah'a dua edeceğiz.

Allah dua etmeyi sever. Dünya zenginleri gibi değil… Dünya zenginleri fazla istedin mi kızarmaya başlarlar. Biraz daha fazla istersen düdüklü tencerenin lastiği "paat" diye patlar, bakarsın zenginin yüzü allak bullak olmuş;

"—Eee be! Yeter artık ya! Bir istedin verdik, bir daha istedin verdik, bir daha istedin verdik, ne bu ya? Git biraz da başkasından iste!" filan diye bir terslik gösterirler, insan ne yapacağını şaşırır.

Onun için insan dünya zenginlerinden pek fazla istemeye "neme lazım" diye korkar. Yani isteyemezsin.

Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin dergâhı öyle değil! Allah-u Teàlâ Hazretleri kul ne olursa olsun, ne halde olursa olsun, doksan dokuz tane adam öldürmüş olsa da affeder. Âmennâ ve saddaknâ! Sahih hadislerle sabit… Doksan dokuz kişiyi öldürmüş, soru sorduğu papazı öldürerek yüze tamamlamış; Allah yine affediyor.

Neden?

Affedilmeyi istedi mi, affeder. Kul hatasını anladı mı, hatasının çaresini aramaya başladı mı Allah affeder.

Demek ki elimizde el-hamdü lillah, Rabbimizin bize verdiği dua etmek nimeti vardır. Yüzümüz ve mazimiz kapkara, işimiz berbat olabilir. Haramlara bulaşmış, yanlış işlere düşmüş olabiliriz. Katil

olmuş, hırsız, arsız olmuş olabiliriz.

Kızcağızın birisi geldi, yanakları kırmızı kırmızı, utanıyor, perişan:

“—Ben çok büyük bir günah işledim hocam. Allah beni affeder mi?”

Affeder be, affeder. Herkesi affeder. Yeter ki kul hatasını bilsin, tevbe-i nasuh ile tevbe etsin, Cenâb-ı Hakk’ın yoluna girsin.

Adam cami yaptırmış, yanına hayrât-u hasenâtını koymuş, diyormuş ki;

“—Ben eski mafyayım. Mafyadan buraya geldim. Mafyanın adamıydım, eşkıyaydım.”

Allah nasib etmiş şimdi cami yaptırmış. Allah yanlış yoldan hatasını anlayıp döneni sever. Onun için her ne kadar suçlu, günahkâr ve kusurlu iseniz de:

لاَ تَقْنَطُوا مِنْ رَّحْمَةِ اللهِ (الزمر:٥٣)

(*Lâ taknetù min rahmeti’llâh*) “Allah’ın rahmetinden ümidinizi kesmeyin!” (Zümer, 39/53)

Hatalarınızı telafi etmeye, kul haklarını ödemeye çalışın. Ondan sonra iyi kul olmaya azmedin, söz verin, doğru yola adımınızı atın. Allah geçmiş bütün günahlarınızı siler.

Allah-u Teàlâ Hazretleri bizi günahları affolunmuşlardan, anasından doğmuş gibi arınmış, pak olmuş olanlardan eylesin... Cennetiyle, cemaliyle müşerref eylesin…

Fâtiha-i şerife mea’l-besmele!

22. 12. 1991 – İskenderpaşa Camii

17. ALLAH'IN DEDİĞİ OLUR

Eùzü bi'llâhi mine'ş-şeytâni'r-racîm.
Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.
El-hamdü li'llâhi rabbi'l-àlemîn… Hamden kesîran tayyiben mübâreken fîh… Alâ külli hâlin ve fî külli hîn,,, Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidi'l-evvelîne ve'l-âhirîne ve şefîi'l-müznibîn tâcı ruûsinâ ve tabîbi kulûbinâ muhammedini'l-mustafâ,,, Ve âlihî ve sahbihî ve men tebiahû bi-ihsânin ilâ yevmi'l-cezâ…
Emmâ ba'dü, fa'lemû eyyühe'l-ihvân... Feinne efdale'l-hadîsi kitâbu'llàh... Ve efdale'l-hedyi hedyü seyyidinâ muhammedin salla'llàhu teàlâ aleyhi ve sellem... Ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ... Ve külle muhdesetin bid'ah... Ve külle bid'atin dalâleh... Ve külle dalâletin ve sàhibehâ fi'n-nâr... Ve bi's-senedi's-sahîhi'l-muttasıli ile'n-nebiyyi salla'llàhu aleyhi ve selleme ennehû kàl:

إِذَا أَرَادَ اللهُ أَنْ يُزِيغَ عَبْدًا ، أَعْمٰى عَلَيْهِ الْحِيَلَ (طس. عن عثمان)

RE. 28/10 (*İzâ erâda'llàhu en yüzîğa abden, a'mâ aleyhi'l-hiyel.*)
Sadaka rasûlü'llàh, fî mâ kàl, ev kemâ kàl.

Aziz ve muhterem kardeşlerim!
Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin selâmı, rahmeti ve bereketi üzerinize olsun… Rabbü'l-àlemîn ve Erhame'r-râhimîn size dünyanın ve ahiretin bildiğimiz bilmediğimiz her türlü hayırlarını ihsân eylesin… Dünyanın ve ahiretin her türlü şerlerinden korusun… Cennetiyle, cemâliyle müşerref eylesin…
Peygamber SAS Efendimiz'in hadîs-i şeriflerini okuyacağız, istifade edeceğiz, tefeyyüz edeceğiz, taallüm etmiş olacağız.
Bu hadis-i şerîflerin okunmasına başlamadan önce, boynumuzun borcu olan mânevî bir vazifemiz var. Başta Peygamber SAS Efendimiz olmak üzere, cümle enbiyâ ve mürselînin ve Peygamber Efendimiz'in ashabının, etbâının ve hasseten Peygamberimiz'in varisleri, ümmetin emînleri, peygamberlerin halifeleri durumunda olan mürşidlerimizin, sâdât ve meşâyih-i turuk-ı aliyyemizin, Ebû Bekr-i Sıddîk ve Aliyyü'l-

Murtezâ'dan Hocamız Muhammed Zâhid-i Bursevî'ye kadar turuk-u aliyyemiz silsilelerinden gelmiş geçmiş bütün sâdât ve meşâyih-i kirâmın ruhlarına;

Bu beldeyi fethetmiş olan Fatih Sultan Muhammed Han Hazretleri'nin ruhuna ve onun ordusuna mensup mübarek mücahidlerin, evliyâullahın, sâlihlerin, Ak Şemseddin Hazretleri'nin ve bu beldeleri Allah Allah diyerek, mallarını, canlarını ortaya koyarak ve her türlü fedakarlığı âşikâre yaparak fethetmiş olan fatihlerin, şehidlerin, gazilerin, mücahidlerin, cümle hayrât u hasenât sahiplerinin, beldemizin medâr ı iftihârı Yuşa AS'ın, daha adını bilmediğimiz başka peygamberler varsa onların, cümle evliyâullahın, hasseten buraları fethetmek için gelmiş ve buralarda vefat etmiş olan sahâbe-i kirâmın, Ebû Eyyûb el-Ensârî Hazretleri'nin ruhlarına;

Bu caminin bânîsi İskender Paşa'nın ve bu camiyi zaman zaman tamir ettirmiş, ayakta tutmuş, genişletmiş olan insanların, hayır sahiplerinin, bu camiden gelmiş geçmiş olan imamların, hatiplerin, müezzinlerin cemaatlerin, kayyumların ruhlarına hediye olsun diye;

Bu hadîs-i şerîfleri toplamış olan Gümüşhanevî Hocamız'ın ruhuna, bu hadisleri bize nakletmiş olan alimlerin, râvîlerin, kâtiplerin, fâzılların ruhlarına hediye olsun diye;

Uzaktan yakından kar yağmur demeyip yaz kış demeyip gelip bu hadîs-i şerîfleri dinleyen siz kıymetli kardeşlerimizin de âhirete göçmüş bütün yakınlarının, sevdiklerinin, ecdâd u ceddât, akraba ve taallukâtının ruhlarına hediye olsun diye;

Biz yaşayan mü'minler de Allah'ın sevdiği kullar olalım, Peygamber Efendimiz'in sünneti yolunda yürüyelim, Rabbimizin huzuruna sevdiği, razı olduğu kullar olarak varalım diye bir *Fâtiha*, on bir *İhlâs-ı Şerîf* okuyalım, ruhlarına bağışlayalım, öyle başlayalım!

……………………

a. Allah Bir Kulunu Saptırmak İsterse

Okuduğumuz hadîs-i şerîfler *Râmuzü'l-Ehâdis*'in 28.sayfasında… Şimdi metnini okuduğumuz hadîs-i şerîf de 10. hadîs-i şerîf. Hz. Osman RA'dan rivayet edilmiş. Peygamber

Efendimiz SAS şöyle buyuruyor:[106]

إِذَا أَرَادَ اللهُ أَنْ يُزِيغَ عَبْدًا ، أَعْمٰى عَلَيْهِ الْحِيَلَ (طس. عن عثمان)

RE. 28/10 (*İzâ erâda'llàhu en yüzîğa abden, a'mâ aleyhi'l-hiyel.*)
(*İzâ erâda'llàhu en yüzîğa abden*) "Allah bir kulu saptırmak, yoldan çıkarmak, ayağını kaydırmak, meylettirmek, yanlış yola meylettirmek dilerse murad ederse; (*a'mâ aleyhi'l-hiyel*) çareleri, tedbirleri ona göstermez. Gözlerini çarelere, tedbirlere karşı kör eder, çareyi göremez duruma düşürür." O zaman o meyleder, sapar, şaşırır ve başına gelecek olan gelir.

Biliyoruz ki hiç şekkimiz, şüphemiz yok ki her şey Allah'tandır. Yaşatmak, öldürmek, zengin etmek, fakir etmek, hasta etmek, sıhhatli etmek, sapıtmak, hidayet vermek… Allah hem *dâll*, hem *nâfî',* hem dârr; fayda da verir zarar da verir. Hem *hâdî*, hem *mudıll*; dilerse hidayet verir, dilerse dalâlete sevk eder; yani nasıl dilerse öyle yapar. Hiç kimsenin onun dilediğine karşı gelmeye, söz söylemeye, onu yaptırmamaya gücü yetmez. Hükmünü nasıl dilerse öyle yapar.

Ayet-i kerîmelerde bildiriliyor ki:

اَللهُ يَفْعَلُ مَا يَشَاءُ (آل عمران:٤٠)

(*Allàhu yef'alü mâ yeşâü*) "Allah neyi dilerse onu yapar." (Âl-i İmran, 3/40)

إِنَّ اللهَ يَحْكُمُ مَا يُرِيدُ (المائدة:١)

(*İnna'llàhe yahkümü mâ yurîd*) "Allah dilediğine hükmeder." (Mâide, 5/1) Neye hükmederse kendisi bilir."

---

106 Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.IV, s.178, no:3914; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.VII, s.427, no:11909; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.248, no:963; Hz. Osman RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.I, s.109, no:508; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.II, s.247, no:1235.

لاَ يُسْأَلُ عَمَّا يَفْعَلُ وَهُمْ يُسْأَلُونَ (الأنبياء:٢٣)

(*Lâ yüs'elü ammâ yef'alü*) "Yaptıklarından kimse ona sorgu sual açamaz. (*Ve hüm yüs'elûn*) İnsanlar ise sorguya çekileceklerdir." (Enbiyâ, 21/23)

Kullar sorgu suale mâruzdur ama, ona kimse sorgu sual soramaz; istediğini yapar. Bunları biliyoruz.

"—Pekiyi, niye bazı kullarını dalâlete sevk etmiş, bazı kullarını hidayete sevk etmiş? Burada kaderin sırrı nedir, bu işin esrarı nedir? Onlara da hidayet verseydi! Hepsi doğru yolda gitselerdi."

Bizim Allah'ı tanımaya imkânımız yoktur, yani Allah'ı tam mânasıyla tanımaya imkânımız yoktur. İnsanoğlu ma'rifetullahtan, Allah'ı bilmekten, ancak onun bildirdiği kadar birazcık bir şeyler bilir ama her şeyini anlayamaz. İşlerin bütün esrarını da bilemez. Allah'ı tanıyamadığı gibi fiillerinin de hepsini tam mânasıyla tanıyamaz.

Yalnız Kur'ân-ı Kerîm'den biliyoruz ki, Allah-u Teâlâ Hazretleri Rahmân'dır, Rahîm'dir. Erhamü'r-râhimîn'dir, merhametlilerin en merhametlisidir.

Zalim değildir, kullarına zulmetmez yani adaletin hilafına haksızlık olarak bir şey yapmaz. Bunları çok net olarak Kur'ân-ı Kerîm'den biliyoruz.

Adalet sahibidir. Hatta öyle adalet sahibidir ki, "Allah âdildir." demiyoruz; (*el-Adl*) diyoruz. Mastarla tasvir etmek, çok mübalağa içindir. Adaletin ta kendisidir, adaletli iş yapar. Âdil, hafif kalır; adaletin tam kendisidir. Her işi tam adalet!

Adalet olunca, zulüm olmayınca, haksızlık olmayınca her işin sebebi var demek oluyor. O zaman belayı bulan kendisi kaşınmıştır da ondan bulmuştur. Sapıtan sapıtmayı hak etmiştir, cehenneme gitmeye müstahak olmuştur da ondan Allah onu sapıtmıştır.

İmtihan dünyası. Biliyoruz ki Allah bizi imtihan olarak buraya gönderdi; herkes imtihan oluyor. Herkes imtihan olduğuna göre çalışır; imtihanı başarırsa kazanır, başaramazsa sapıtır. Tabi netice itibariyle sapıtması kendi kendine değil Allah'ın yaratmasıyla, Allah'ın hükmüyle oluyor. Çünkü "Dur!" dese her şeyi durdurur. Durdurmayıp da o işi o tarafa kaydırmasının sebebi

adaleti dolayısıyladır.

Zalim olmadığından *Erhamü'r-râhimîn* olduğundan, kulunun tövbe etmesini sevdiğinden, kabahat yine o imtihanı başaramayan kimsede oluyor. İnsan Allah'ın *Esmâü'l-Hüsnâ*'sını incelediği zaman bu çok net olarak anlaşılıyor.

Peygamber Efendimiz bir hadîs-i şerîfinde şöyle buyuruyor:

"—Allah, kulunun tevbesinden son derecede memnun olur. Bir kul, yanlış yoldan doğru yola geldi mi çok sevinir."

Sevincini anlatmak için Peygamber Efendimiz buyuruyor ki:

"—Çölde susuz kalmış bir insanın, susuzluktan kurtulup bir su kaynağı bulup, su içip de oh dediği, ölümden kurtulacağı zaman suyu bulduğu zaman ki sevinci kadar sevinir."

Bir insanın yıllardır çoluk çocuğu olmamış, doktorlara gitmiş olmamış, olmamış, olmamış. Çare yok kısır filan denilirken hop bir çocuk vermiş Allah; o evladını nasıl sever.

Yani kısırın çocuk sahibi olduğu zamanki sevinci kadar, susuzluktan helak olacak insanın suyu bulduğu zamanki sevinci kadar, şaşırmış yolunu sapıtmış da, çölde kaybolmuş, ormanda kaybolmuş, ölmek durumuna gelmiş bir insanın yol bulup da kurtulduğu zaman ki sevinci kadar sevinir; böyle anlatıyor.

İnsanlar bu gibi durumlarda olağanüstü bir sevinçle sevinirler, bayram yaparlar; şapkasını atar, sevincinden zıplar. Susuzluğunu gidermek için suyun içine cup diye kendisini atar. Avucuyla içmek değil de bir dalar bir çıkar; çok sevinir. Peygamber Efendimiz hadîs-i şerîfte böyle buyuruyor.

Demek ki bir kul sapıtmışsa belâyı bulmuşsa cezayı bulmuşsa —tabi yine yaptıran Allah ama— müstahak olmuştur da ondan. Bilmiyorum bu inceliği anlayabiliyor musunuz? Allah istemezse hiç kimse hiçbir şeyi yapamaz; her şey durur, her şey yok olur. Tabi müsaade ettiğinden, imtihan dünyası olduğundan, kafir kafirliğini yapıyor, şeytan şeytanlığını yapıyor, mü'min mü'minliğini yapıyor. Fırsat vermiş; fırsat vermese yaptırmazsa yaptırmaz. Dilerse anında durdurur. Dilerse değiştirir ama böyle hükmetmiş, böyle dilemiş, serbest bırakmış.

Erhamü'r-râhimîn olduğunu bildirmiş, *Tevvâbü'r-rahîm* olduğunu bildirmiş, günahkâr da olsa tevbe edenlerin tevbesini

kabul edeceğini bildirmiş, dua edenin duasını kabul edeceğini bildirmiş. Bakın âyet-i kerîmede buyuruyor ki:

قُلْ يَا عِبَادِيَ الَّذِينَ أَسْرَفُوا عَلَى أَنفُسِهِمْ لاَ تَقْنَطُوا مِن رَّحْمَةِ اللهِ ، إِنَّ اللهَ يَغْفِرُ الذُّنُوبَ جَمِيعًا ، إِنَّهُ هُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ (الزمر: ٥٣)

(*Kul yâ ibâdiye'llezîne esrefû alâ enfüsihim*) "Kullarıma bildir, günah işleyen kullarıma bildir; (*Lâ taknetù min rahmeti'llâh*) 'Allah'ın rahmetinden ümit kesmeyiniz!' de, onlara 'Allah'ın lütfundan ümit kesmeyin! (*İnna'llàhe yağfiru'z-zünûbe cemîà*) Bak, Allah günahları toptan affediverir. (*İnnehû hüve'l-gafûru'r-rahîm*) O Gafur'dur, çok mağfiret edicidir." (Zümer, 39/53)

"—Ey günahlara dalmak suretiyle kendisini tehlikelere celp etmiş olan, kendisinin başını belâya sokmasına sebep olmuş, kendisine zulmetmiş olan günahkâr kullarım! Allah'ın rahmetinden ümidinizi kesmeyin..." diyor.

Bir kere ümit kesmek haram oluyor. Ne kadar kusurlu olsa, hırsız olsa, arsız olsa, katil olsa, yüzsüz olsa döndüğü zaman kabul edeceğini bildirmiş. "Allah beni kabul etmez, kapısından içeriye almaz." diye ümitsizliğe düşmeyi de yasaklamış. Bu önemli, âyet bu. İnsanın "Beni affetmez." diye Allah'tan ümidini kesmesi yasak, haram. Erhamü'r-râhimîn olduğunu biliyoruz.

Sonra buyuruyor ki:

وَقَالَ رَبُّكُمْ ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ (المؤمن: ٦٠)

(*Ve kàle rübbükümü'd'ûnî estecib leküm*) [Rabbiniz, 'Bana dua edin ki, size icabet edeyim!' buyurmuştur.] (Mü'min, 40/60)

"—Dua edin, kabul ederim." diyor, "Ben sizin duanızı kabul edeceğim." diye, vaad ediyor; "Bana dua edin!" diye teşvik ediyor, affedeceğini bildiriyor.

"—Yâ Rabbi! Günahlıyız, yüzümüz yok."

"—Günahlı da olsan ümidini kesme!" diye ümit kesmeyi de

yasaklıyor.

Manzarayı görüyorsunuz. Kur'ân-ı Kerîm'in ayetlerinden önümüze serilen manzaranın güzelliği ortaya çıkıyor. Bütün buna rağmen başka türlü oluyorsa, Allah zalim olmadığından, zulmetmediğinden, Erhamü'r-râhimîn olduğundan, âdil olduğundan, adaletli olduğundan, tam adaletli olduğundan, demek ki kul kul hak etmiş de cezasını ondan çekiyor, demektir.

Bunu söyledikten sonra hadîs-i şerîfe geliyoruz:

"Allah bir kulun kaymasını, meylini, devrilmesini isterse..."

(*Yüzîga*) saptırmak demek, meylettirmek demek. Doğru yoldan giderken sapıyor, meylediyor, yıkılıyor, şaşırıyor, yanlış iş yapıyor, günah işliyor; hepsi olabilir. Böyle dilediği zaman onun çareleri görmesini engeller, gözünü kör eder, görmez duruma getirir.

Bir arkadaşımız kaza geçirdi. Merdiven boşluğuna düşmüş. Allah şifa versin, bir zarara uğramış.

"—Sen inşaatta tecrübeli bir insansın, nasıl düştün merdiven boşluğuna?" dedim.

"—Hocam anladım ki, Allah bir şeye hükmetti mi insanın gözünü kör edermiş, göstermezmiş. Bir aralıktan çıktım, bu tarafta banyo aralığına gidiyorum derken, yanlışlıkla merdiven boşluğuna gitmişim, karanlıkta yere düştüm. Hatta inşaata ilk girdiğim zamanlar 'Buraya bir ışık yapın, bir görmeyen buraya düşer.' dedim, ondan sonra bildiğim halde yine düştüm." diyor.

Demek ki çok yalvaracağız, bunlardan o çıkıyor muhterem kardeşlerim!

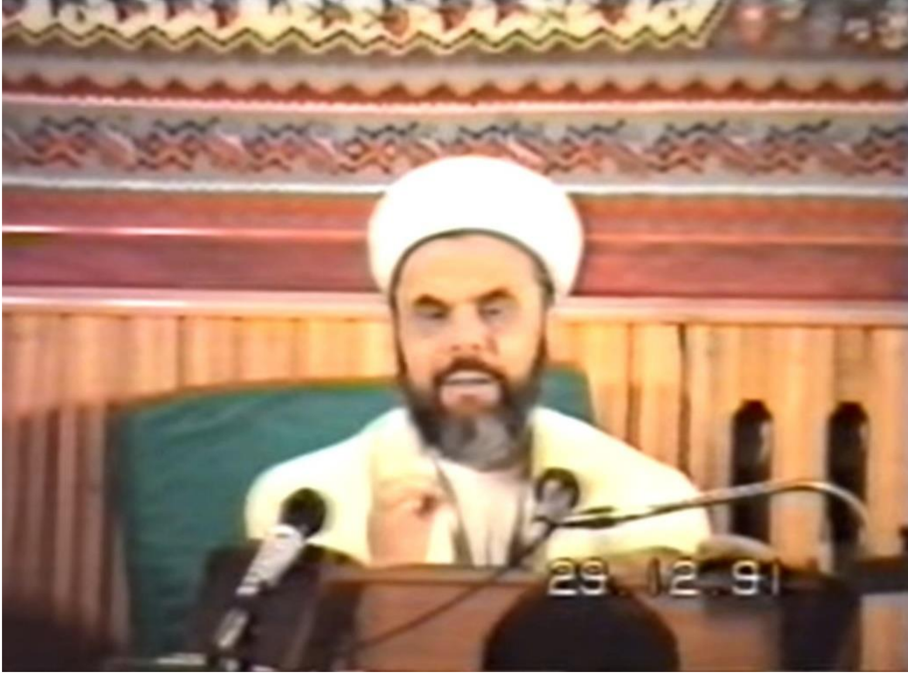
"—Ben çaresini bulurum, bu işi hallederim, bir tedbir düşünürüm!"

Düşünürsün ama...

b. Her Şeyi Yapan, Yaptıran Allah CC

Tufan koptuğu zaman şakır şakır yağmur yağıyor. Nuh AS gemisini yapmış, gemisini yaparken de herkes alay etmiş.

وَيَصْنَعُ الْفُلْكَ وَكُلَّمَا مَرَّ عَلَيْهِ مَلأٌ مِنْ قَوْمِهِ سَخِرُوا مِنْهُ (هود: ٣٨)

(*Ve yasneu'l-fülke ve küllemâ merra aleyhi meleün min kavmihî sahirû minhü*) [Nuh AS gemiyi yapıyor, kavminden ileri gelenler ise, yanına her uğradıkça onunla alay ediyorlardı.] (Hûd, 11/38)

Önceden Allah vahy ediyor:

وَاصْنَعْ الْفُلْكَ بِأَعْيُنِنَا (هود:٣٧)

(*Va'snei'l-fülke bi-a'yüninâ*) "Gözümüzün önünde bir gemi yap bakalım!" (Hûd, 11/37)

Göl yok, nehir yok, deniz yok; bu karanın ortasında —Urfa'da, Diyarbakır'da neyse— burada gemi yapmanın âlemi ne? Deniz kenarı yok, deniz yok, bir şey yok.

Allah emretmiş, o da Allah'ın sevgili kulu. Allah her şeyi biliyor.

"—Kulum gemi yap!"

"—Baş üstüne!" demiş, gemi yapmaya başlamış.

Kavminden bir topluluk oradan geçerken;

"—Ne yapıyorsun ya Nuh?" diye sormuş.

“—Gemi yapıyorum.” demiş.

“—Kah kah kah, kih kih kih…” gülüyorlar, alay ediyorlar.

Dalga geçiyorlar yeni tabir bu, modern tabir. Halk arasında alay ediyorlar ama sonra olay başlarına geliyor. Önceden Allah ona bildirmiş, tufan başlıyor, yağmur başlıyor.

Nuh AS oğluna seslendi:

يَا بُنَيَّ ارْكَبْ مَعَنَا وَلاَ تَكُنْ مَعَ الْكَافِرِينَ (هود: ٤٢)

(*Yâ büneyye'rkeb meanâ ve lâ tekün mea'l-kâfirîn*) “Oğlum, bizimle beraber bin şu gemiye; kâfirlerle beraber olma!” (Hûd, 11/42) dedi. Baba ya, suçlu da olsa, kusurlu da olsa oğlunu kurtarmak istedi.

“—Gel sen de bizim gemimize bin, bak ben gemime her şeyi alıyorum, ‘kurtulsunlar’ diye hayvanları bile alıyorum, sen de gel evlâdım!” dedi.

Oğlu da dedi ki:

سَآوِي إِلَى جَبَلٍ يَعْصِمُنِي مِنَ الْمَاءِ (هود: ٤٣)

(*Seâvî ilâ cebelin ya'sımünî mine'l-mâi*) “Bir dağın tepesine tırmanırım, o dağ beni sudan korur. Yukarı çıktığım için, su oraya kadar çıkamaz.” dedi.

Nuh AS tekrar seslendi:

لاَ عَاصِمَ الْيَوْمَ مِنْ أَمْرِ اللهِ إِلاَّ مَنْ رَحِمَ (هود: ٤٣)

(*Lâ àsıme'lyevme min emri'llâhi illâ men rahime*) “Evlâdım, bugün Allah'ın bu kahrından, merhamet sahibi Allah'tan başka koruyacak kimse yoktur. Başka kurtuluş yok, çare yok!” dedi. (Hûd, 11/43)

وَحَالَ بَيْنَهُمَا الْمَوْجُ فَكَانَ مِنَ الْمُغْرَقِينَ (هود: ٤٣)

(*Ve hàle beynehüme'l-mevcü fekâne mine'l-muğrakîn*) [Aralarına dalga girdi, böylece o da boğulanlardan oldu.] (Hûd, 11/43)

Allah'ın hükmü geldi mi;

"—Ben tedbir alırım, çare düşünürüm, dağa tırmanırım şu işi yaparım, bu işi yaparım, polise müracaat ederim, paramı kullanırım, aklımı kullanırım, çizmemi ayağıma geçiririm…"

Hiçbir şey yapamazsın!

Allah dilemediği zaman hiçbir şey yapamazsın. Çünkü Allah göstermez. Yanlış gösterir; gözü görmez bazen. Mesela Peygamber Efendimiz'e ve ashabına düşmanların sayısını az göstermiş; düşmanlara da müslümanları çok göstermiş.

Bir hikmeti var; "O hikmet yerini bulsun" diye, "Kimse öbür taraftan korkmasın, bu çalışma çarpışma olsun, Allah'ın kaderi yerini bulsun." diye.

Şimdi bunlar işin esrarengiz tarafları. Kaderin sırlarından, çeşit çeşit esrarengiz mânevî kanunlardan karşımıza misaller çıkıyor.

Cümle işler Hàlik'ındır, kul eliyle işlenir;
Hakk'ın izni olmaz ise, sanma bir çöp deprenir.

Her şeyi yapan Allah mı? Yaptıran Allah mı?

Amennâ ve saddaknâ… Hiç şek şüphe yok. Allah'ın emri olmadan, hakkın emri olmadan sanma bir çöp deprenir. Hakkın emri olmazsa bir çöp kıpırdamaz. Her şey Allah'ın emriyle, hükmüyle, bilgisiyle, dilemesiyle, müsaade etmesiyle oluyor. Yoksa hiçbir şey olmaz! Bir şeyin olmasını diledi mi o kimseye çareleri göstermez.

Hiyel, hile kelimesinin çoğulu, çare demek. Çareleri görmekten gözünü kör eder, göremez duruma getirir.

Bu kanunu anladık, bu ilâhî bir kanun. Demek ki Allah bir şeyi takdir etti mi olacak; gören göz görmez olur ama o iş mutlaka olur.

Ne yapacağız? Daimâ Allah'a tevekkül edeceğiz, Allah'a dayanacağız, işimizi Allah'a havale edeceğiz, Allah'a sığınacağız, Allah'tan isteyeceğiz; başka hiçbir çaresi yok.

Bak Kur'ân-ı Kerîm'den Fâtiha'dan öğrendiğimiz şeyi her gün mihrapta, seccadede okuyoruz:

إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ (الفاتحة: ٤)

(*İyyâke na'budü ve iyyâke nestaîn*) "Ancak sana ibadet ederiz yâ Rabbi! Başka hiçbir şeye kulluk etmeyiz; ancak senden yardım dileriz." (Fâtiha, 1/4) diyoruz.

"—Ancak, sadece ve sadece senden dileriz." diyoruz. Bunu hayatımıza da indireceğiz.

Ortağın malını çaldı, sana bir oyun oynadı, mahkemeye müracaat ettin, o daha baskın çıktı, yalancı şahitler getirdi, senin şahitlerini tehdit etti. Diyeceksin ki:

"—Yâ Rabbi, bu beni yendi. Bu hilelerle, bu dünya hayatının düzenbazlıklarıyla, oyunlarıyla beni yendi. Ben sana tevekkül ettim yâ Rabbi! Sana dayandım yâ Rabbi! Sen benim vekilimsin."

Ondan sonra rahatla bakalım! *Azîzün zü'ntikàm* olan Allah, gör bak o zalimden intikamını nasıl alacak.

Zàlimlere bir gün dedirir Hz. Mevlâ:
Ta'llâhi lekad âserake'llàhu aleynâ...

Zàlimi bir gün mutlaka pişman eder, mutlaka süründürür. Ev yıkanın hanesini viran eder, can yakanın canını yakar. Muhakkak bir gün o zulmünün cezasını "İnsanlara da ibret olsun." diye gösterir. "Düşmez kalkmaz bir Allah..." demişler.

c. Çâre Allah'a Dayanmak

Koca Rusya şimdi nasıl sallanıyor. Bir zamanlar Gorbaçov koca devletin başkanı derken, kırk dolar maaşlı bir memur durumuna düşüyor. Yeltsin de gidecek; o da gidecek! Kim kalacak? Herkes gidecek!

Onun için çare Allah'a dayanmak.

وَمَنْ يَتَوَكَّلْ عَلَى اللّٰهِ فَهُوَ حَسْبُهُ (الطلاق: ٣)

(*Ve men yetevekkel ale'llàhi fehüve hasbühû*) [Kim Allah'a tevekkül ederse, dayanırsa, o ona yeter.] (Talak, 65/3)

Ne olur? Ne olacağı meçhul mü? Meçhul değil… (*Fehüve hasbüh*) "Allah ona kâfidir, yeter."

Onun için bir insan Allah'a tevekkül etti mi, kimse onun sırtını yere getiremez; Allah yardım eder. Allah öyle umulmadık yerlerde, öyle umulmadık şekilde, öyle bir anda yardım eder ki...

Bak müşrikler geldiler, müslümanları daraltacaklar. Bir fırtına çıkarıyor, göz gözü görmüyor; feleklerini şaşırtıyor. Fırtınayı çıkaran Allah. Bir başka savaşta müslümanlar susuz tarafta kaldılar, su yok, abdest alamıyorlar. Yıkanmaları gerekiyor, su içmeleri lazım; şakır şakır yağmur yağdı. Yağdıran Allah, estiren Allah, kolaylaştıran Allah, zorlaştıran Allah!

Bir insan bunu bilirse, iyi müslüman olur. İşte bunu bilmek tam Müslümanlık. Bir insan Allah'a dayanırsa, yaptığı her işi "Allah sevsin." diye, "Razı olsun." diye yaparsa; yapmayacağını da yine "Allah razı olsun." diye "Allah kızmasın." diye yapmazsa… Verdiğini Allah için verir, sevdiğini Allah için sever, kızdığına Allah için kızar, söyleyeceğini Allah için söylerse, kâmil müslüman olmuş olur.

Kalbi pırıl pırıl, dobra dobra, tertemiz; her işi rahat… Öyle kıvrım kıvrım, eğri büğrü, yalan dolan, yanar döner, iki yüzlü, münafık değil. Allah onu üzenin hakkından gelir.

Bazen de gelmiyor. Görüyoruz, bakıyoruz.

Canım sen de Allah'ın sevgili kulu değilsin ki, senin de bin bir türlü hatân var… Belki Allah onu sana senin hatandan dolayı musallat etti; bir de o tarafı var.

"—Ben istedim de olmadı!"

Belki de sen bir zamanlar Allah'ın istemediği öyle işler yaptın ki, Allah sana ceza olarak bu olayı başına getirdi. Şimdi "Kaldır yâ Rabbi!" diyorsun ama ceza gelmiş. Polis gelmişken cezayı yazıyor.

"—Yâ Rabbi! Ceza verme!" diyorsun ama, zaten sen suçu işlemişsin, polis gelmiş artık cezayı yazıyor; bitti.

Ama o anda da Allah dilerse, yine yardım eder.

"Polis cezayı yazıyor." derken aklıma geldi. Ankara'da, pazarın kenarında, iki kamyonun arasında bir boşluk yer buldum, arabayı park ettim, içeriye girdim. Eve misafir gelecek, pazara gittim, üç

beş kilo elma, üç beş kilo portakal aldım; misafire ikram edeceğim. Arabanın başına geldim; polis ceza yazıyor.

"—İki üç dakika oldu, trafiği engellemiyorum. Önümde kamyon var, arkamda kamyon var, kimseye bir zararım yok, uzun boylu da kalmış değilim. İçerideki dükkanlardan iki file erzak aldım, geldim." dedim.

"—Yok, yazacağım." dedi.

O da bana çok dokundu. Zaten mahdut maaşlı oluyorum. İnsan memur oluyor, bin bir türlü sıkıntısı oluyor. Bir de böyle haksızlık.

"—Pekiyi, bu kamyonlara niye ceza yazmıyorsun?"

"—Bu kamyonlar, o dükkânlarla alâkalı…"

İyi ama sokak herkesin, benim de sokağım. Onlara ceza yazmıyorsun. Arada atlamalı; ona yaz, buna yazma, arkasındakine yaz!

"—Yâ Rabbi! Ben bu işe razı değilim." dedim.

Neyse ceza makbuzunu verdi:

"—Şimdi mi ödeyeceksin?" dedi.

"—Yanımda param yok." dedim.

"—Falanca daireye götür, öde!" dedi.

Makbuzu cebime koydum. Ödemeyi unuttum; üç gün mü geçti, beş gün mü geçti yedi gün mü geçti bilmiyorum. Ödeyeceğim aslında, korkuyorum çünkü ödemezsem cezası katlanıyor onu da biliyorum. Ama Allah unutturdu. Bak işte gözünü kör edermiş; aklından hileleri geçirtmez filan.

Ben cezayı ödemeyi unuttum. Neden sonra yine aynı yere alışverişe gittim, aynı polisle karşılaştım, polisi görünce ceza aklıma geldi. Eyvah! O akşama kadar onu ödemem lazımdı, ödemedim. Kâğıdı çıkardım:

"—Geçen gün ceza yazmıştınız, ben bunu ödeyemedim. Şimdi ne olacak?" dedim.

Yine çare soruyorum, yani o gün de ödeyemedim. Yüzüme hışımla baktı:

"—Sen bunu ödemedin mi?" dedi.

"—Ödeyemedim, ne yapayım?" dedim.

"—Dün akşam bunların hükmü geçti." dedi, kâğıdı yırttı, attı.

Demek ki Allah, haksızlığa uğradığım için yazılmış cezayı bile dilerse ödettirmiyor. Unutturuyor;

"—Ödeme kulum; ben onu akşam polis amirlerine hallettiririm."
Bir umumi af çıkarttırıyor; nasıl oldu onu da bilmiyorum.

Muhterem kardeşim!

Sen Allah'a dayan, Allah'a tevekkül et, Allah işini rast getirir. Allah'ın sevmediği bir duruma düşersen, Allah'la inatlaşırsan, zıtlaşırsan, günahlara dalarsan o zaman tabii cezanı, belânı bulursun; gelenler ondan gelir. O zaman tabii, o ceza yürüyünceye kadar da gık dememen lazım gelir.

Bunlar mânevî kanunlar. Bunları matematik kitabında fizik kitabında kimya kitabında bulamazsın; bunu mü'minler bilir. Kâfirler de bilmez bu işi; Mü'minler bilir, bilen bilir. Bilen Allah'a dayanır. Allah'a dayananı Allah korur.

Peygamber Efendimiz; o azıcık bir mü'min grubuyken, kâfirler kendilerine ezâ cefa ederken, düşmanlar hücum ettiği zaman elini kaldırıp, "Yâ Rabbi!" diye dua ederken, arkasından örtüsü düştü. O kadar candan dua etti. Bak Allah duaları kabul ediyor.

Birinci Murad, Murad-ı Hüvandigâr askeri almış, Kosova harbine gitmiş. Yunanistan üzerinden ta Balkanlar'da Kosova'ya gelmiş. Karşısına bu Sırp ordusundan, şuradan buradan toplama kocaman bir ordu çıkmış. Eyvah, ne yapacak şimdi? Kendisinin adeti az, karşı tarafın adeti kaç misli fazla. Ne yapacak şimdi?

"—Yâ Rabbi! Şu ordu burada yenilirse, bir daha bu diyarlarda *Lâ ilâhe illa'llah* diyen insan kalmaz. Sana ibadet edilmez, puta ibadet edilir. Sayısı az olmasına rağmen, ben razıyım, ben bu can derdinde değilim, canım feda olsun, yeter ki sen ordumu galip eyle!" diye dua etmiş.

Kosova harbini kazanıyor. Tahtına oturmuş. Esirler filan konuşulurken, müzakere edilirken, bir esir; "Padişahla konuşacağım." diye geliyor. Konuşurken yerinden fırlıyor, aniden gizli yerinden hançerini çıkarıp padişahı yaralıyor, şehid olmasına sebep oluyor.

Ama ne oluyor?

Dua yerini buluyor:

“—Bu ordu galip olsun da benim canım feda olsun!” dedi ya, öyle oluyor.

Belki öyle demeseydi, “Yâ Rabbi! Senin gayb hazinelerin sonsuz, kudretin sonsuz hem ordum galip olsun hem ben de yaşayayım.” deseydi, belki o da olurdu. Ama o canını feda etmiş; Allah da ona şehidliği vermiş. Şehidlik fena bir şey değil! Hesapsız cennete giriyor.

Mûsâ AS Hızır AS ile buluşuyor. Mûsâ AS diyor ki:

هَلْ اَتَّبِعُكَ عَلٰى اَنْ تُعَلِّمَنِ مِمَّا عُلِّمْتَ رُشْدًا (الكهف:٦٦)

(*Hel ettebiuke alâ en tuallimeni mimmâ ullimte rüşdâ*) “Allah’ın sana öğrettiği o mânevî ilimleri, ilm-i ledünn’ü ben bilmiyorum. Sana tabi olsam, yanında gezsem, sana talebelik etsem, bana öğretir misin?” (Kehf, 18/66)

Hızır AS da diyor ki:

“—Tamam, gel öğreteyim. Çünkü Allah’ın emri öyle. Öğreteyim ama bana soru sorma, hesap sorma! ‘Bunu niye yaptın?’ diye yaptığım işe itiraz etme!” diyor.

Bir gemiye biniyorlar, Hızır AS gemiyi deliyor; gır gır gır, çat çat çat balta ile gemiyi su alacak hale getiriyor, zedeliyor.

Mûsâ AS dayanamıyor:

“—Ya biz bu gemiye bindik, ne diye deliyorsun bunu mübarek?” diyor, itiraz ediyor.

O zaman yüzüne bakıyor:

“—Hani sen bana hiç itiraz etmeyecektin, tâbi olacaktın, edebinle duracaktın; bak itiraz ettin!”

“—Pekiyi, unuttum, kusura bakma!” diyor.

Bir yere gidiyorlar, kimse bunları misafir etmiyor, yüzlerine bakmıyor. İnsan Kur’an’ı okursa ne ibretler var. Hızır AS ile ulu’l-azm peygamberlerden Mûsâ SAS bir köye geliyor, bir kasabaya geliyor da kasaba ahalisi bunların kıymetini anlamıyor; hiç kimse evine davet edip bir yemek vermiyor. Aç kalıyorlar.

Şu insanlara bak! Gelen misafirlerin kadrini kıymetini bilemiyorlar. Bu da Allah’ın bir hikmeti tabi. Yine Allah’ın takdiri. Orada bir eğri duvar varmış;

“—Gel şunu düzeltelim, tamir edelim!” diyor.

Duvarı düzeltiyorlar, tamir ediyorlar. Tabii Mûsâ AS’ın karnı aç, yemek yememişler, kimse misafir etmemiş, bedavadan bir ikramda bulunmamışlar.

“—İsteseydin, bu duvarı düzelttik diye karşılığında bir ücret isterdin. Alnımızın teriyle, açlığımız giderdi.”

“—Hani sen hiç itiraz etmeyecektin, laf karıştırmayacaktın?”

Yine hata etmiş oluyor.

Söz sözü açıyor; muhterem kardeşlerim!

Evliyâullahtan birisi, hacca gidiyormuş. Bir mescide gelmiş, oturmuş, ibadet ediyor. Tabi mola veriyor, hacca kasaba kasaba gidiliyor ya. Yedi gün o mescidde oturmuş da kimse misafir etmemiş;

“—Nereden geldin? Necisin mübarek?” dememiş.

Yedi gün oturmuş. Tabii yemek yemeyince, tuvalet ihtiyacı filan da olmuyor; ne tahammüllü adamlar! Dervişlik öyle...

“—İnsan üç dört günlük açlığa dayanamazsa derviş olamaz!” demişler bazı kitaplarda.

Biz derviş merviş değiliz. Ne biz şeyhiz, ne siz dervişsiniz. Bizimkisi hepsi hayal, masal, oyuncak.

Yedi gün gık demiyor, bir şey istemiyor. Biliyor ki Allah’ın imtihanı. Hak yolda. Allah’ın misafiri bu, hacca giden insan, hac yolunda… Allah’a dayanmış, kuldan ister mi? Evliyâullah… İstemiyor, mescidde oturuyor.

İmtihan yedi gün sürüyor. Yedi gün sabah kahvaltı yok, öğle yemeği yok, akşam yok. Bir gün geçiyor, iki gün geçiyor; bir hafta yemek yemiyor.

“—Şu kadar süre aç kalıyorlarmış.” diye Hint fakirlerini överler. Onlar bu mübarek evliyâullahın ayağının tozu olamaz.

Yedi günden sonra, Allah bir tanesinin aklına getirtiyor:

“—Ya mübarek! Sen yedi gündür buradasın, kalkmıyorsun, boyuna ibadet ediyorsun, karnın aç değil mi?” diye soruyor, yemek getiriyor da o zaman yiyor.

Dönelim Hızır AS ile Musa AS’ın kıssasına. İkinci itirazı da yaptı. İkinci itirazdan sonra:

“—Bak yine itiraz ettin!” deyince Hızır AS, Mûsâ AS diyor ki:

“—Eğer bundan sonra bir daha itiraz edersem bu iş bitsin, talebelik sona ersin.” diyor.

Tabi yine itiraz ediyor, yapılan bir şeye razı olamıyor; “Niye böyle yapıyorsun?” diye soruyor. Artık üçüncüde Hızır AS ile beraberlik bitiyor, ortadan kalkıyor, devam etmiyor.

Peygamber Efendimiz bir hadîs-i şerifinde:

“—Eğer ‘Bundan sonra bir daha dersen aramızdaki ahbaplık bitsin.’ diye şart koşmasaydı, daha nice arkadaşlık ederdi, nice ibretler görürdü.” diyor.

Murad-ı Hüdavendigâr hazretlerine dönelim; Allah rahmet eylesin, şefaatine erdirsin, şehid tabii…

“—Ordum galip olsun da canım feda olsun.” demiş. “Benim maksadım canımı kurtarmak değil, ‘Ordum yenilirse ben de ölürüm.’ diye değil, canım feda olsun, yeter ki İslâm ordusu galebe çalsın.” diye şart koşmuş.

Öyle şart koşmasaydı, belki yaşardı da daha başka hizmetler de

yapardı. Şehid edilmiş büyük bir zât; zaten şehid olması gösteriyor.

İnsanlar bazen öyle yapıyorlar. Geçenlerde bir arkadaş böyle bir şart koşmuş. Dükkânına gittik, "Nasılsın?" dedik. O da "Nasılsın?" deyince tabi kardeşi olduğumuz için sıkıntılarını dertlerini biraz açtı, konuştuk.

"—Yâ Rabbi! Sen bana nimet ver; zenginlik ve ikram ver; ben de senin yolunda, Allah yolunda, fî sebilillâh hayrımı hasenâtımı yapacağım; yapmazsam al elimden." demiş.

Sen kime karşı cömertlik yapıyorsun?

Sen kulsun, o Rabbü'l-âlemin; sen fakirsin o zenginler zengini! "Ver yâ Rabbi!" de, "Hayır yaptırmayı nasib et!" de, "Yapmazsam da alma!" de. "Yapmazsam al!" deyince olmuyor. "Sen kendin istemişsin." dedim. Tabi sıkıntılar ve sebeplerden yapamayınca, buradan da sıkıntı patlamış, neyse. Bunların hepsi insana birer ibret ve ders…

Bu hadîs-i şerîfleri okuttukça şunu anlıyoruz ki, bize mekteplerde öğretilen ve etrafımızda gördüğümüz hayat başka, mânevî hayat başka… Bu mânevî hayat, burası, başka bir âlem. Bunun başka bir esrarı var.

İnsan Allah'a tevekkül etti mi, Allah yardım ediyor. Ben yaparım ederim sandığı zaman da ayağı takılıyor; başı belâdan, sıkıntılardan kurtulmuyor. Allah'tan gayrıdan isteyince, eline bir şey geçmiyor. Allah'tan isteyince muradına eriyor.

d. Kaza Gelince, Akıl Baştan Gider

Geçelim ikinci hadîs-i şerîfe.

Hz. Enes RA'dan ve Hz. Ali Efendimiz'den rivayetle gelmiş. Konu, aşağı yukarı deminki konunun aynısı, aynı mânayı perçinleyecek. Burada da bilgi kazanacağız.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[107]

---

[107] Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.250, no:966; Kudâî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.II, s.301, no:1408; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.I, s.109, no:509; *Keşfü'l-Hafâ*, c.I, s.79, no:195; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.II, s.249, no:1239.

إِذَا أَرَادَ اللهُ إِنْفَاذَ قَضَائِهِ وقَدَرِهِ ، سَلَبَ ذَوِي العُقولِ عُقُولَهُمْ ، حَتَّى يُنفِذَ فِيهِمْ قَضَاؤُهُ وقَدَرُهُ ؛ فَإِذَا مَضَى أَمْرُهُ ، رَدَّ إِلَيهِمْ عُقُولَهُم ووَقَعَتِ النَّدَامَةُ

(الديلمي والقضاعي عن ابن عمر)

RE. 28/11 (*İzâ erâda'llàhu infâze kadàihî ve kaderihî, selebe zevi'l-ukûli ukùlehüm, hattâ yünfize fîhim kadàühû ve kaderuhû; feizâ medâ emrühû redde ileyhim ukùlehüm, ve vakaati'n-nedâmeh.*)

(*İzâ erâda'llàhu infâze kadàihî ve kaderihî*) "Allah; kazasının, kaderinin infazını, yerine getirilmesini murad ettiği zaman, (*selebe zevi'l-ukûli ukùlehüm*) akıl sahiplerinden akıllarını alır. Akıl sahiplerinin akıllarını selb eder; (*hattâ yünfize fîhim kadàühû ve kaderuhû*) kazasını, kaderini onların üzerinde infaz edinceye, yerine getirinceye kadar akıllarını alır."

Deli değil; akıllı, tedbirli, bilgili, görgülü, mütehassıs adam; onun aklını alır.

(*Feizâ medâ emrühû*) "İşi yerine gelip de hükmü geçince, (*redde ileyhim ukûlehüm*) akıllarını geri ihsan eder. (*Ve vakaati'n-nedâmeh*) Artık nedamet başlar, pişmanlık başlar."

"—Hay Allah, tüh be! Fırsatı kaçırdık!" der.

Fırsatı kaçırmadın! Allah göstermedi, olmadı; nasib olmayınca olmuyor.

Kadà ve *kader*…

Kadà, hükmetmek demek. Meselâ, karşına iki kimse geldi; bir onu dinledin, bir bunu dinledin. "Sen haklısın, sen haksızsın." dedin; ikisi arasında hükmettin. Buna *kadà* deniliyor. Bunu yapana da *kàdî* deniliyor; hükmeden, hâkim mânası var.

Kader de bir şeyi, bir ölçüye göre yapmak, takdir etmek mânâsına gelir. Allah-u Teàlâ Hazretleri, "İşleri şöyle olsun!" diye buyurmuş, hükmetmiş; o kazası… Mukadderatı takdir eylemiş; o da kaderi...

Bunlar hakkında ilmihal kitaplarında, ilm-i kelam kitaplarında detaylı, çeşitli fikirler var. Allah'ın takdiri, Allah'ın hükmü,

Allah'ın kazası, Allah'ın mukadderatı, kaderi, alın yazısı.

Türkçe'de buna alnının yazısı diyoruz. Bu belli. Bunun böyle olmasını, alın yazısında olması gerekli işi, olmasını murad ettiği zaman, adam akıllı, tedbirli, uslu, her bakımdan tamam, münasip yetişmiş kimsenin bile o anda aklını alır, işinin hükmü gerçekleşinceye kadar mukadderat yerini buluncaya kadar…

İş bittikten sonra aklı tekrar yerine gelir, hatırlar, aklı başına gelir. "Tüh!" der, "Vah!" der, pişmanlık duyar. Allah öyle hükmetti de ondan böyle oldu.

Onun için olmuş şeye pişmanlığa ve saireye lüzum yok.

"—Fırsatı kaçırdık, bilmem ne…"

Nasip değilmiş de ondan. Ama olacak şey için düşünürsün, taşınırsın, tedbirini alırsın; o sevap. Helâlinden kazanmak için o çalışmaları yaparsın.

مَنْ آمَنَ بِالْقَدَرِ ، أَمِنَ مِنَ الْكَدَرِ .

(*Men âmene bi'l-kader, emine mine'l-keder*) "Kadere inanmış olan insan, kederden üzüntüden emin olur, üzülmez." demişler.

Neden?

Allah'ın hükmü böyleymiş, ne yapalım? Bak akıl da para etmiyor, tedbir de para etmiyor. Akıllının aklını o anda başka yere kaydırıyor veya alıyor. Gözü gören insanın gözünü, çareleri görmek konusunda kör ediyor, göstermiyor; Allah-u Teàlâ Hazretleri işini yapıyor. Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin buyruğu neyse o oluyor.

O bakımdan insan olmuş şeye; "Allah'ın mukadderatı böyleymiş." der, müsterih olur, kedere düşmez. İnançlı insan kedere düşmez. "Allah'ın kaderi böyleymiş." der. İnsan işinden imtihan olur, eşinden imtihan olur, evliliğinden imtihan olur, çocuğundan imtihan olur. Kendisi bir büyük laf söylemiştir, oradan başına bir ceza gelir, bir belâ gelir; bir imtihan olur.

Pür dikkat olacak insan ve bilecek ki her şey Allah'ın hükmüyledir, kazasıyla ve kaderiyledir. Edebe riayet edecek, Allah'a tevekkül edecek. Hata etmişse hemen istiğfar edecek, tevbe edecek.

"—Aman yâ Rabbi! Ben bu işte hata ettim, affet." diyecek.

Ebû Bekr-i Sıddîk Efendimiz ne yaptı?

Kendisine bir hediye geldi, ağzına attı, sonra;

"—Bu nereden geldi?" diye sordu.

Anladı ki meşru bir gıda değil, iyi bir şey değil; hemen parmağıyla boğazını kurcaladı, kustu.

"—İnsan yediğini kusar mı?"

"—Bu midemde kalmasın!" diye kustu.

"—Yâ Rabbi! Ben bunu bilmeden yedim, hata olarak yedim ama çıkarttım. Eğer midemin kıyısında köşesinde böyle biraz emilmiş varsa —hani mide gıdaları emiyor ya— sen onu da affet." dedi.

Bir insan bilerek bilmeyerek hata edebilir, hata ettiği zaman hemen; "Affet yâ Rabbi!" diyecek. "Tevbe yâ Rabbi!" diyecek; "Bundan sonra yapmayacağım." diyecek. Bir daha o günahı yapmamaya azmedecek.

Tevbe etti mi tövbeyi kabul ediyor. İstiğfar eyledi mi, af diledi mi Allah affını kabul ediyor. Dua etti mi duasını kabul ediyor. İşte bunlar bizim elimizde imkân…

Elimizde ne imkânı var? Tevbe imkânı var, istiğfar etme imkanı var, dua etme imkanı var.

Başka? Tevekkül var.

"—Sana dayandım yâ Rabbi! Sana tevekkül ettim." diyecek. Yapacağı işte Allah'a dayanacak, korkmayacak.

Allàh'a dayan, sa'ye sarıl, hikmete râm ol!
Yol varsa budur, bilmiyorum başka çıkar yol…

Mehmet Akif rahmetli üç kaide söylüyor: Allah'a dayan, Allah'a tevekkül et, sa'ye sarıl; vazifen ne ise koşturmaktan geri durma, tembel durma!

Birileri;

"—Bak biz burada evimizde duruyoruz, biz hiçbir şey yapmadan Allah kapımıza rızkı getiriyor, koyduruyor." demişler.

Evliyâullah onlara kızmış:

"—Siz evliyâ olsanız, şu peygamberlerin hayatı gibi yaşarsınız, sahâbe-i kirâmın hayatı gibi yaşarsınız. Onlar böyle tembel durmadılar ki, say ettiler, çalıştılar." demişler.

Sahâbe-i kirâmın hayatını hep okumamız lazım. Onların

Müslümanlığı anlayışı çok güzel olduğundan, onlar Peygamber Efendimiz'in talebesi olduğundan, oradan yetişmiş olduklarından, onlar hiç boş durmadılar, tembel durmadılar.

Hz. Ömer'in hâli ortada, Ebû Bekir Sıddîk Efendimiz'in hâli ortada, hepsinin çalışmaları ortada… Civa gibi her birisi, cevval, çalışkan, atılgan, müteşebbis... Ayetleri okuyunca gözleri yaşaran, hemen anında tedbirini alan, koşturan, çalışan insanlar… Kimisi vali, kimisi komutan, kimisi mücahid, kimisi asker; hiç boş durmamışlar.

(*Allah'a dayan, sa'ye sarıl*) "Allah'a dayan, gayret ve kuvvetle çalışmaya sarıl! (*Hikmete râm ol*) Hikmete kendini teslim et, hikmeti kabul et, hikmetin kıymetini bil, hikmetin gösterdiği yolda yürü!"

Hikmet ne demek? "Her şeyi yerli yerinde; akla, basirete, dine, ilme, irfana, Allah'ın rızasına uygun yapmak" demek. Hadise de hikmet derler, akıllıca yapılan şeye de hikmet derler.

e. İnsanın Öleceği Yere Gitmesi

Muhterem Kardeşlerim!

Üçüncü hadîs-i şerîf de yine konuyla ilgili olacak; o da öyle rast geliyor. Gümüşhanevî Hocamız, burada da uzun kaynaklar göstermiş. Buhârî'nin *Edebü'l-Müfred*'inde var, daha birçok yerlerde var. Ebû Uzze RA'dan rivayet edilmiş.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[108]

---

[108] Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.429, no:15578; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.XIV, s.19, no:6148; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.II, s.228, no:927; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.II, s.82, no:543; Tayâlisî, *Müsned*, c.II, s.662, no:1422; Dûlâbî, *el-Künâ ve'l-Esmâ*, c.I, s.413, no:235; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.VIII, s.374; Hàkim, *Müstedrek*, c.I, s.102, no:127; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XXII, s.276, no:706; Ebû Uzze RA'dan.

Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VII, s.172, no:9890; Hàkim, *Müstedrek*, c.I, s.522, no:1360; Urve ibn-i Mudris RA'dan.

Bezzâr, *Müsned*, c.I, s.303, no:1889; Abdullah ibn-i Mes'ud RA'dan.

Kudâî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.II, s.294, no:1391; Ebû Hüreyre RA'dan.

Buhârî, *Edebü'l-Müfred*, c.I, s.436, no:1282; Kudâî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.II, s.295, no:1394; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XXII, s.276, no:707; Ebü'l-Melih RA'dan.

إِذَا أَرَادَ اللهُ قَبْضَ رُوحِ عَبْدٍ بِأَرْضٍ ، جَعَلَ لَهُ فِيهَا حَاجَةً

(حم. ك. طب. حل. خ. في الأدب عن أبي عزة)

(*İzâ erâda'llàhu kabda rûhi abdin bi-ardın, ceale lehû fîhâ hâceh*)

(*İzâ erâda'llàhu kabda rûhi abdin*) "Allah CC bir kulunun ruhunu kabzetmeyi, yani ölümünü murad ettiyse..."

Ruhunu kabzetmek ne demek?

"—Ver bakalım ruhunu, yaşadığın yeter." demek, canını almak demek.

"Allah bir kulunun ruhunu kabzetmeyi murad etti mi; (*bi-ardın*) filanca yerde ölsün, diye murad etti mi..."

Meselâ:

"—Kütahya'da ölsün, Konya'da ölsün, İzmir'de ölsün, Hicaz'da ölsün..."

"Ölümünü nerede murad etmişse, (*ceale lehû bihâ hâceten*) o kimseye, o toprakta bir iş çıkartır. Bir sebep olur; adam durup dururken kalkar, oraya gider, orada ölür."

Bazen gazetelerde böyle çok ibretli şeyleri yazıyorlar. Fırtınadan, İzmit'ten Gölcük'e giden gemi batmıştı. Yüzlerce insan boğulmuştu. O gemide bizim kardeşlerimizden de boğulanlar olmuş, Allah rahmet eylesin... Yüzmek sayesinde kurtulan ihvanımızdan da bazı kimseler olmuş.

Allah kimisinin yaşamasını murad ediyor, kurtarıyor. Hatta o, birisini de kurtarmış; kendisi yüzmüş, birisini de kurtarmış. Bazen böyle oluyor, bazen de ölmesi gerekiyor, kader... Mukadder olan da ölüyor.

Birisi gemiye girmiş, oturmuş. Geminin kalkmasına on dakika var.

"—Aman, on dakika var. Hemen gideyim; şuradaki kırtasiye-

Heysemî, Mecmaü'z-Zevâid, c.VII, s.403, no:11829; Ebû Urve RA'dan.

Hàkim, *Müstedrek*, c.I, s.521, no:1357; Cündeb ibn-i Süfyan RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XV, s.682, no:42732; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.II, s.280, no:1289.

ciden kalem, defter alayım. Hoca ders verdi, onu yapmam lazım, dosya kâğıdı alayım…"

Neyse, gemiden çıkmış. Çabucak almış, daha beş dakika varken geri dönmüş. Kaptan, izdiham fazla diye vaktinden evvel gemiyi kaldırmış. Kenarda tepiniyor:

"—Çantam içeride kaldı, vapura binemedim!"

Yahu bak, Allah seni ayırdı. Senin kaderin yaşamakmış. Geminin içine oturmuşken Allah seni dışarıya çıkardı, sen burada tepiniyorsun. Girip de boğulacak mısın? Allah seni ayırıyor.

Kimisi de en son anda geliyor. Tam geminin bağları çözülürken;

"—Aman dur memur bey!" filan diye en son anda gemiye atlıyor. "Oh, iyi ki kaçırmadım." diye seviniyor, filan.

Ne gemiyi kaçırmaması, eceline gidiyorsun işte! Allah senin canını orada almayı murad etmiş… İşte bu da hayatın, ölümün esrarı.

Adam Konya'ya alışverişe gidiyor veya Mevlânâ Hazretleri'ni ziyarete gidiyor, vefat ediyor. Veyahut Hicaz'a gidiyor, Umre'ye gidiyor; *innâ li'llâhi ve innâ ileyhi râciûn…* Bakıyorsun, vefat haberi geliyor. Nasib, Allah öyle murad etmiş oluyor.

Şimdi bir insanın rızkı, eceli, nerede öleceği, bu Allah'ın hep bildiği, yazdığı kader, mukadderat, alının yazısı… Hindistan'da ölmeyi murad etmişse Hindistan'dan bir davet çıkar, oraya gider.

Şimdi ben coğrafya kitaplarında görüyordum Avustralya'yı; ne param yeter, ne aklımın köşesinden geçer Avustralya'ya gitmek. Oradaki arkadaşlarımız bizi çağırdılar:

"—Aman Hocam, konferans var, üniversitede eğitim var, seminer var..."

"—Gelemem, edemem!" derken, kalkıyor gidiyor insan.

Yâni eceli oradaysa;

"—Esad Hoca Avustralya'ya gitti, işte vefatı oradaymış." diyecekler, öyle olacak.

Ama hayat, nasib varsa buraya geliyor insan, tekrar burada yaşamış olabiliyor.

Allah cümlemizi sevdiği bir kul olarak, sevdiği bir işi yaparken, hayır üzerindeyken, canımızı alsın… Allah saklasın; kumarhanede kumar oynarken fenalaşmış, ölmüş veya umumhanede ölmüş… Allah saklasın; sarhoş meyhanede içerken çatlamış… Bunlar da bir

ölüm işte.

Bir de güzel yolda, Kâbe yolunda, cami içinde, abdestliyken, oruçluyken, Kur'ân okurken ölmek nasib olsun... Bizim bir arkadaşımızın babası Kâbe'de hatim okurken, hatim sürerken ölmüş. Altı saatte bir hatim indirebiliyormuş, hızlı okuyabiliyormuş. Bir fenalaşmış; okurken, hatmi tamamlarken vefat etmiş.

f. Sıkışıkken Namaz Kılmamak

Bundan sonraki hadîs-i şerîf.

Bu da Ahmed ibn-i Hanbel'den, Ebû Dâvûd'dan, Beyhâkî'den ve diğer kaynaklardan, Abdullah ibni'l-Erkam RA'dan rivayet edilmiş bir hadîs-i şerîf.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[109]

إِذَا أَرَادَ أَحَدُكُمْ أَنْ يَذْهَبَ إِلَى الْخَلاَءِ ، وَأُقِيمَتِ الصَّلاَةُ ، فَلْيَذْهَبْ إِلى الخَلاءِ (حم. د. ن. ه. حب. ك. عن عبد الله بن أرقم)

RE. 28/13 (*İzâ erâde ehadüküm en yezhebe ile'l-halâi, ve ükîmeti's-salâtü, felyezheb ile'l-halâi.*)

(*İzâ erâde ehadüküm en yezhebe ile'l-halâi*) "Sizden biriniz helâya gitmek isterse..."

Arapça'da *Halâ*, hı harfiyle yazılıyor.

Helâ ne demek? Yani yüz numara, şimdi tuvalet diyoruz.

Aslında ne demek? Boşluk demek.

Mele' de kalabalık yer demek.

Meselâ burası *mele'*, şu anda insanlarla dolu olduğundan caminin içi, mele'... Eğer hiç kimse olmayan tenha bir yer olsa, oraya da *halâ* derler, tenha yer demek, kimsenin olmadığı yer demek. Sözü güzel söylemişler:

---

[109] Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.483, no:16001; Hàkim, *Müstedrek*, c.I, s.273, no:597; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.IV, s.337; Abdullah ibn-i Erkam RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.522, no:20066; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.II, s.238, no:1216.

“—Tenha yere gitti.”

Doğrudan doğruya asıl adıyla söylemiyorlar, kibarca söylüyorlar:

“—Halâya, tenha yere gitti.”

Daha başka bir güzel söylem de yerleşmiş, meselâ:

“—Abdest bozmaya gitti.”

Demek ki mübarekler devamlı abdestli geziyor. Mâlûm, yüznumaraya gittiği zaman abdesti bozulacak.

“—Ahmet Efendi nereye gitti, göremiyorum; az önce buradaydı.”

“—Abdest bozmaya gitti.”

Abdesti var; affedersiniz “Çiş etmeye gitti.” filan demiyor, kibar bir tarzda söylüyor.

Sizden biriniz helâya, tenhaya gitmek isterse… Maksat büyük veya küçük abdest bozmak demek. Bu, aslında abdest bozmak. (*Ve ukîmeti's-salâh*) “Namazın da kameti getirildi.” Ne olacak şimdi?

Müezzin, “*Allahu ekber… Allahu ekber…*” demeye başladı, sen de yüznumaraya gitmek istiyordun; sıkışıklık vardı ki, ihtiyacını görmek için oraya gitmek istiyordun. Ne yapacaksın şimdi?

Peygamber Efendimiz bu hadîs-i şerîfindeki tavsiyesi şöyle:

“—Yüz numaraya git, işini gör!”

“—Vakit çıkma tehlikesi yoksa...” diye burada bir de izah vermiş. “Mendubdur, bu sünnet-i seniyeye daha uygundur.” demiş.

Muhterem kardeşlerim!

İnsan namazı nasıl kılacak? Huzur içinde kılacak. Aşağısı sıkışmış, karnı şişmiş, gaz var ve saire…

“—Ya şu namaz da bitse de, hoca selâm verse de, pabucumu kapsam da yüznumaraya gitsem...”

Olmaz! Rahat olacak, huzurlu olacak. Aklı başka bir yerde olmayacak.

Camiye girdiniz, imam “*Allahu ekber*” dedi, rükûya vardı. Eyvah rekât kaçıyor; patır kütür, patır kütür, güp güp, güp güp yarış yapar gibi koşarak safa koşmak olmaz!

Peygamber Efendimiz, “Böyle yapma!” diyor.

“Vakar ve sekine ile yürü, sakin sakin yürü; yetiştiğin kadarını imamla kılarsın, yetişemediğini ödersin arkasından, imam selâm verdikten sonra tamamlarsın.”

Peygamber Efendimiz, "Rekâtı kaçırmayacağım." diye gayrı ciddi bir telaşı uygun görmüyor.

Vakit var, durum müsait, ezan okunmuş, kamet getiriliyor, adamda tuvalet ihtiyacı var. Ne yapacak?

Mendup olan; tuvalete gidecek, sıkıntıyı giderecek. Çünkü sıkıntıyla, abdest sıkışıklığıyla namaz kılmak mekruh, doğru değil.

Tabi işin doğrusu nedir?

Daha namaz vakti girmeden önce bu sıkışıklığı gidermek. Güzelce abdest almak. Hele hele ezandan önce camiye gelen insanların mükâfatı çok fazla oluyor.

Ezan okunduğunda geldiği zaman mükâfatı onun altında oluyor; en sonunda geldiği zaman artık sadece cemaat sevabı almış olur.

Bir büyük zât demiş ki:

"—Benim mescidime sakalar gelmesin!"

Hoppala!

"—Hamallar da gelmesin!"

Hadi, meslek ayrımı yapıyor! Hep zenginler mi gelsin?

"—Avcılar da gelmesin!"

"—Allah Allah, ne demek bu?" demişler.

"—Hocam, bazı meslek erbabını sevmiyorsun, onlar gelmesin diye, cemaatte ayrım mı yapıyorsun?" demişler.

"—Hayır!" demiş. "'Saka' dediğim küçük abdeste sıkışmış, yanında su taşıyan kimsedir."

Eskiden çeşmelerden suyu doldurup da getiriyorlardı; evlerde musluk yoktu, terkos yoktu. Su geliyor ya, su taşıyor ya; "Sakalar gelmesin." diyor.

Ne o öyle? Namaz mı kılıyor?

Ama aklı tuvalette…

Sonra hamallar gelmesin, yâni "Büyük abdesti olanlar gelmesin!" demek istiyor.

Sonra avcılar gelmesin! Allahu ekber diyor, namaza duruyor, gözü fıldır fıldır dönüyor; o tarafta, bu tarafta, şu tarafta… Kuş mu arıyorsun, vuracak mısın? Elinde çifte mi var, nişan mı alacaksın? Ne oluyor, avcı mısın sen? Av mı arıyorsun?

"—Böyle yapmasın." demek istemiş.

Namaz Allah'ın huzurunda durmaktır. Ciddi bir ibadettir. "Bu gibi hafiflikler olmasın." diye söylemiş. Bir kitapta okumuştum veyahut duymuştum.

g. Yola Çıkarken Vedalaşın!

14. Hadîs-i şerîf.
Taberânî ve Ebû Ya'lâ Ebû Hüreyre RA'dan rivayet etmiş.
Peygamber SAS Efendimiz şöyle buyuruyor:[110]

إِذَا أَرَادَ أَحَدُكُمْ سَفَرًا ، فَلْيُسَلِّمْ عَلَى إِخْوَانِهِ ؛ فَإِنَّهُمْ يَزِيدُونَهُ بِدُعَائِهِمْ ، إِلَى دُعَائِهِ خَيْرًا (طس. ع. عن أبي هريرة)

RE. 28/14 (*İzâ erâde ehadüküm seferen, felyüsellim alâ ihvânihî, feinna'llâhe yezîdühû bi-da'vetihim hayrâ.*)

(*İzâ erâde ehadüküm seferen*) "Sizden biriniz yolculuk isterse sefere çıkmak isterse, (*felyüsellim alâ ihvânihî*) kardeşlerine selâm versin."

"—*Es-selâmü aleyküm!* Allah'a ısmarladık, ben yolculuğa çıkıyorum." filan diye bir vedalaşma, bir hal hatır sorma yapsın.

(*Feinna'llâhe yezîdühû bi-da'vetihim hayrâ*) "Çünkü onların duasına, Allah onun hayrını artırır. O yolculukta karşılaşacağı hayırları arttırır. Hayrını arttırır."

Kardeşlerinin duasını almış oluyor. Da'vet burada dua mânasına... O selâm verdiği, konuştuğu kardeşlerine seferini söylediği için;

"—Allah hayırlı yolculuk versin! Sıhhat afiyet üzere olasın... Allah elem keder göstermesin... Allah işlerini rast getirsin!" diye karşısındaki de bir şeyler söyleyecek.

"Onların duası hürmetine Allah onun hayrını arttırır. Onun için selâm versin." diye bildiriyor.

---

[110] Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.III, s.175, no:2842; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.XII, s.42, no:6686; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.III, s.482, no:5284; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VI, s.702, no:17476; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.II, s.241, no:1225.

Tabii yolculuğa çıkmanın âdâbı vardır, incelikleri vardır. Her şeyin âdâbı vardır.

اَلطُّرُوقُ كُلُّهَا آدَابٌ

(*Et-turûku küllühâ âdâbün*) [Tarikatların hepsi edeplerden ibarettir.]

"—Tarikatlerin hepsinin en önemli vasfı nedir?"

Âdâba riayet etmek.

"—Derviş nedir?"

Âdâba riayet eden zarif insandır, edepli insandır, müeddeb insandır.

Selâmın âdâbı vardır, arkadaşlığın âdâbı vardır, yolculuğun âdâbı vardır; yemek yemenin, oturmanın, konuşmanın, nikâhlanmanın, zifafın, evlenmenin, çocuk yetiştirmenin âdâbı vardır.

Allah razı olsun, eski müftülerden —Çarşamba Müftüsü— bir

mübarek zât *Mecmaü'l-Âdâb* demiş, bu İslâmî edepleri bir kitapta toplamış; ben o kitabı çok severim.

Yemek yemek nasıl olacak? Eve girmek nasıl olacak? İşe başlamak nasıl olacak? Dükkânı açmak nasıl olacak?

Dükkânımız her sabah Besmele'yle açılır. *"Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm"* diyecek, sağ ayağıyla girecek, dua edecek... İşte her şeyin bir âdâbı var.

Sefere çıkan insan da tabii, mümkünse birkaç arkadaş bulacak, öyle yola çıkacak. İki üç arkadaşla çıkacak. Bir kişiyle gidenin başına birçok tehlike gelebilir, iki kişi ile gitmek de kâfi değil; en aşağı üç kişiyle gidecek. Tabii sefer dediğimiz en aşağı üç günlük mesafe. Namazı iki rekât kılmasına sebep olacak mesafe. Yolda arkadaşla olacak.

Peygamber Efendimiz yolculuğa çıkarken arkadaş bulunmasını tavsiye ediyor:[111]

اَلرَّفِيقُ ، ثُمَّ الطَّرِيقِ

(*Er-refîk, sümme't-tarîk*) "Önce yol arkadaşını tesbit edecek, ondan sonra yola çıkacak."

Ev konusunda da şöyle buyurmuşlar:[112]

اَلْجَارُ ، قَبْلَ الدَّارِ (طب. عن سعيد بن رافع بن خديج
عن أبيه عن جده)

---

[111] Lafız farkıyla, (*Er-refîk, kable't-tarîk*) "Yoldan önce arkadaş" şeklinde:

Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.IV, s.268, no:4379; İbn-i Hacer, *Lisânü'l-Mîzân*, c.I, s.25, no:27; Saîd ibn-i Râfi' ibn-i Hadîc babasından, o da dedesinden.

Mecmaü'z-Zevâid, c.VIII, s.300, no:13534; *Kenzü'l-Ummâl*, c.XV, s.618, no:41495 ve c.XVI, s.152, no:44103; *Keşfü'l-Hafâ*, c.I, s.203, no:531 ve c.II, s.34, no:1051; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XII, s.60, no:11435.

[112] Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.IV, s.268, no:4379; İbn-i Hacer, *Lisânü'l-Mîzân*, c.I, s.25, no:27; Saîd ibn-i Râfi', ibn-i Hudeyc babasından, o da dedesinden.

Mecmaü'z-Zevâid, c.VIII, s.300, no:13534; *Kenzü'l-Ummâl*, c.XV, s.618, no:41495 ve c.XVI, s.152, no:44103; *Keşfü'l-Hafâ*, c.I, s.203, no:531 ve c.II, s.34, no:1051; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XII, s.60, no:11435.

(*El-câr, kable'd-dâr*) "Önce komşuyu bulacak, evi ondan sonra alacak." Ev almadan evvel komşuyu düşünecek.

"—Ben burada bahçeli, güzel, havuzlu, iki katlı, yeşillik, manzarası güzel, parası kelepir bir ev alıyorum."

Komşuların nasıl? Etraf nasıl? Hain mi, zalim mi? Müslim mi kâfir mi? İyi mi, kötü mü? Ayyaş mı, sarhoş mu? Namuslu mu, namussuz mu?

"—Önce komşu" demişler; bu hadîs-i şeriflerde de var, büyüklerimizin tavsiyesi.

"—Evden önce komşu, yoldan evvel yol arkadaşı…" demişler; iyi bir arkadaş seçecek.

Dua ederek evden yola çıkacak:

(*Bismi'llâhi ve bi'llâhi tevekkeltü ale'llàh*) "Allah'ın adıyla yola çıkıyorum. Allah'a dayandım, Allah'a tevekkül ettim." diyecek.

Gitmeden evvel yolda da arkadaşlarına:

"—*Selâmün aleyküm!* Allah'a ısmarladık, ben bir sefere çıkıyorum." diyecek. Onlar da ona dua edecekler; öyle çıkacak. Yolculuğun âdâbı bu.

Tabi hac yolculuğu ise bir de:

"—Ben hacca gidiyorum, hakkınızı helal edin!" diye helalleşmesi uygun olur.

Hatta bazı insanlar hac yolculuğunun helal para ile olması dolayısıyla, kendi kazançlarında şüphe varsa diye, bir arkadaşlarına giderlermiş, "Bana borç ver." derlermiş, borç parayla işlerini görürlermiş. Çünkü borç para helaldir. Borçlanıyor; kendi parasıyla borcunu ödüyor ama borç parasıyla hacca gidiyor. "O temiz para olsun." diye inceliklerine dikkat ederlermiş.

h. Kardeşine Tarla Veren Tamamını Versin!

Sondan bir önceki hadîs-i şerîf:

İbn-i Abbas RA'dan, Taberânî rivayet etmiş:

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[113]

---

[113] Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XI, s.143, no:11302; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

إِذَا أَرَادَ أَحَدُكُمْ أَنْ يُعْطِيَ أَخَاهُ أَرْضًا فَلْيَمْنَحْهَا إِيَّاهُ، وَلاَ يُعْطِيهِ

بِالثُّلُثِ وَالرُّبُعِ (طب. عن ابن عباس)

RE. 28/15 (*İzâ erâde ehadüküm en yu'tiye ehàhü ardan felyemnehhâ iyyâhü, ve lâ yu'tîhi bi's-sülüsi ve'r-rubu'*.)

(*İzâ erâde ehadüküm en yu'tiye ehàhu ardan*) "Sizden biriniz kardeşine bir toprak vermek isterse, (*felyemnehhâ iyyâhü*) onun tamamını, hepsini versin!" Kardeşi dediği müslüman kardeşi.

(*Ve lâ yu'tîhi bi's-sülüsi ve'r-rubui*) "Üçte bir olarak, dörtte bir olarak vermesin; tamamını versin!" diyor.

Tabi bu ziraat için. Arazisi var, arkadaşına vermek istiyor, çeşitli şeyler konuşuyor; "Üçte birini vereceğim, şu kadarını veririm." diyor vesaire.

Peygamber SAS, "Ver işte tamamen, tam kullansın!" diye tavsiye etmiş oluyor. Ziraat için meyvelerini toplamak konusunda, işlemek konusunda, arazi verildiği zaman ve saire.

Bu hususta başka bir hadis de rivayet edilmiş:

"—Sizden birinizin bir arazisi varsa bir toprağı varsa kendisi onu ziraatle değerlendirsin veyahut da bir arkadaşına versin. Eğer arkadaşı kabul etmek istemezse, o zaman elinde tutsun ama arkadaşına verecekse, 'Dörtte birini verdim, üçte birini verdim!' filan demesin, bir cömertlik göstersin, araziyi tam versin de o da rahat rahat kullansın." denmiş oluyor.

i. İyi Bir Savaş Atının Vasıfları

Sonuncu hadîs-i şerîf, sayfanın son hadîs-i şerifi; böylece 28.sayfa tamam olmuş oluyor.

Taberânî ve Beyhâkî Ukbe ibn-i Âmir RA'dan rivayet etmişler. Muhtelif kaynakları var.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[114]

Kenzü'l-Ummâl, c.XV, s.532, no:42059; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.II, s.240, no:1220.

[114] Hàkim, *Müstedrek*, c.II, s.102, no:2459; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XVII, s.293, no:809; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VI, s.330, no:12675; Heysemî,

إِذَا أَرَدْتَ أَنْ تَغْزُوَ ، فَاشْتَرِ فَرَسًا أَدْهَمَ أَغَرَّ ، مُحَجَّلاً مُطْلَقَ الْيَدِ الْيُمْنَى ،

فَإِنَّكَ تَسْلَمُ وَتَغْنَمُ (طب. ك. ق. عن عقبة بن عامر)

RE. 28/16 (*İzâ eradte en tağzüv, fe'şterî feresen edheme eğarra, muhaccelen mutlaka'l-yedi'l-yümnâ, feinneke tağnem ve teslem.*)

(*İzâ eradte en tağzû*) "Gazâ etmek istediğin zaman..."

Muhatabına diyor; belki râvisi olan Ukbe RA'a diyor.

Gazâ etmek ne demek? Cihada gitmek. Çünkü İslâm alemi genişti. Askerlik mecburiyeti; belli yaşta insanlar yapacak, ötekiler yapmayacak gibi bir şart yoktu. Allah rızası için, cihad etmenin sevabını kazanmak isteyen, silahını alır, atına biner, devesine biner, cihada giderdi.

Gelip Peygamber Efendimiz'den izin isteyenler vardı:

"—Yâ Rasûlallah! Müsaade buyur, ben cihada gideyim!"

Peygamber Efendimiz bazılarına sorardı:

"—Senin ailevî durumun nasıl? Annen, baban var mı?"

"—Bir ihtiyar annem var."

"—Ona bakacak kimse var mı?"

"—Yok."

"—O zaman sen ona bak, cihada gitme! Öncelikle annene bak!" diye nasihat ettiği oluyordu.

Sevap kazanmak için, cihad etmek için, gaza etmek için insan karar verirse gidebilir.

Şimdi nasıl?

"—Ben savaşmak istiyorum." desen, askerlik dairesine gitsen, adam sana bakar, "Baba sen işine git." der, almaz seni. Veyahut gidemezsin de zaten; belli bir nizam, usul filan konulmuş. Eskiden öyle değildi.

Bak Ebû Eyyûb el-Ensârî Efendimiz RA yaşlıyken gazâ ayetini, cihad ayetini okuyunca, "Getirin benim silahımı!" demiş, yola çıkmış.

Mecmaü'z-Zevâid, c.V, s.477, no:9346; Ukbe ibn-i Âmir RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.IV, s.344, no:10813; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.II, s.285, no:1296.

Öyle mübarekler var ki, ömrünün bir senesini gazâ ile geçiriyor. Bir senesini, ihtiyaçlarını karşılamak için ticaret yaparak geçiriyor. Kervan alıyor Semerkant'tan, Buhara'dan getiriyor, Bağdat'ta satıyor. Üç ay gitmesi, üç ay gelmesi; bir senesi ticaretle geçiyor, para kazanıyor. Ticaretin de sevabı olduğundan yapıyor ama mutasavvıf, kıymetli insan. Hem kimseye muhtaç olmamak için yapıyor bir, hem de "Doğru sözlü, dürüst çalışan tüccar, şehidlerle, peygamberlerle beraber haşrolacak." diye müjdeden dolayı yapıyor.

Bir sene cihad ediyor, bir sene ticaret yapıyor. Dürüst, sağlam ticaret… Bir sene de hacca gelirmiş. Kimisi böyle yapıyor.

Peygamberimiz SAS Efendimiz Hazretleri, burada muhatabına diyor ki:

"—Sen gaza etmek istediğin zaman, (*feşterî feresen*) bir at satın al; (*edheme*) rengi yağız olsun!"

"—Yağız, (*egarra*) parlak bir at al! (*Muhaccelen mutlaka'l-yedi'l-yümnâ*) Sağ ön ayağı müstesna, ayakları ve alnı beyaz olsun!"

Atın vasıflarını sayıyor:

"—Atın yağız at olacak, parlak olacak, ayakları beyazlı beyazlı

olacak. Böyle bir at uğurlu ve güzel bir attır. (*Feinneke tağnem ve teslem*) Böyle bir atla sefere çıkarsan, o zaman ganimetlere nail olursun ve başına bir elem, keder gelmeden savaş eder, gazi olarak dönersin!"

"—Öteki ayaklarında beyaz olmasına rağmen sağ ayak öyle olmamalı. Yani sağ ayağında olmamak şartıyla, öteki ayaklarında beyazlık var."

Muhaccelen, ayakları beyaz demekmiş. "Beyazı ayağının üçte birine kadar çıkan veya ayağının yarısına kadar" mânasına geliyormuş.

Edhem de yağız demek, *egarra* da parıltılı, güzel, parlak mânâsına geliyor. Meselâ, Cuma gününe nuraniyetinden dolayı *Yevmü'l-Egar* derler; gurreli, parıltılı... Gecesine de *el-Leyletü'l-Garrâ* derler; nurlu, pırıl pırıl gece mânâsına...

Efendimiz muhatabına böyle bir at almasını tavsiye etmiş:

"—Evsafı şöyle olsun, sağ ayağı hariç, öteki ayakları beyaz olsun, rengi yağız olsun, şu tipten bir at al. O sana uğur getirir, uğurlu olur. Ganimet elde edersin ve salimen dönersin, selâmette olursun. Dininde veya bedeninde veyahut da maddiyat ve mâneviyatında bir eksilme olmaz, selâmette olursun."

Râvilerine baktım, râvileri sağlam; hadîs-i şerîf sıhhatli.

Tabi şimdi bu devirde işler atla matla değil; devir değiştikçe şartlar da değişiyor. Allah-u Teàlâ Hazretleri Kur'ân-ı Kerîm'de bize buyuruyor ki:

وَأَعِدُّوا لَهُمْ مَا اسْتَطَعْتُمْ مِنْ قُوَّةٍ (الانفال: ٦٠)

(*Ve eiddû lehüm mesteta'tüm min kuvveh*) [Düşmanlara karşı gücünüz yettiği kadar kafirleri korkutacak kuvvet, alet ve edevat hazırlayın!] (Enfal, 8/60)

Şimdi herkes ata güler. At senin benim gibi ot ister, yemek ister, acıkır, su ister filan. Şimdi atla cihad devri geçti. Helikopter var, füzeler var, çeşit çeşit silahlar var. Bunları hazırlamak, boynumuzun borcu.

Öyle hazırlayacağız ki düşman korkacak. "Aman neme lazım, Türkiye'ye saldırmayalım, yan bakmayalım!" diyecek. Düşmanı

korkutacak kadar silahla tıklım tıklım dopdolu olmak, dinimizin, âyet-i kerîmenin, Kur'ân-ı Kerîm'in emri; müslüman böyledir.

Ben onun için yazılarımda, mecmuada arkadaşlarıma söylüyorum. Geçtiğimiz senelerde de söyledim; mesela Körfez harbi, Irak harbi olacağı belliydi. Düşmanlar hazırlığı yapıyorlar, perşembenin gelişi çarşambadan belli oluyor. Haberini alıyorsun.

"—Harp olmayacak, harp olmayacak!"

Harp olmayacak olsa, Amerika oraya o kadar askeri indirir mi? Planı yapılmış; minareyi çalmak için kılıfını hazırlamakla meşgul. Bahane bulacak, saldıracak. Oraya boyuna askeri indiriyor; besbelli harp olacak.

Ben yazdım o zaman; "Arkadaşlar, silah alın!" dedim.

Meselâ, devlet çifteye niye müsaade ediyor?

Çiftenin güzelini alın, başka silah alın, evinizde bulunsun, sevaptır. Gücünüzün yettiğince hazırlanın. Düşman; "Aman o eve girmeyelim." desin, hırsız korksun. "O adamın çiftesi vardır, avcılık kulübünden ruhsatlı silahı vardır, ruhsatlı tabancası vardır." desin.

Neden?

Müslümanın düşmanı korkutacak gibi olması lazım. Silahlanın, silahınız olsun; harp olabilir, darp olabilir. Her taraf İstanbul gibi değil. İşte nitekim Adana'ya bile bomba atma tehlikesi oldu. Antep, Güney Doğu Anadolu çeşitli sıkıntılara girdi. Evinizde pirinç bulunsun, çuvalla un olsun. Biz de aldık; yani nasihatimizi kendimiz de tuttuk, biz de kendi evimize koyduk.

Neden? "Tedbir olsun" diye.

Müslüman hazırlıklı olacak. Şimdi bakın Türkiye'de yine kardeşi kardeşe kırdırma hazırlığı var, kokusu var, emaresi var. Kâfir istiyor ki kardeş kardeşi vursun.

Ben hayatımda hiç ayırım yapmadım; Kürtmüş, Türkmüş, Çerkezmiş, Kafkasmış, seviyorum da üstelik... Arkadaş olduğum kimseler var, halis muhlis kürt kardeşlerim var. O beni sever, ben onu severim. Bizim aramızda bir şey yok.

Müslüman müslümanı öyle bir kardeş ediniyor ki dindarsa, Allah'tan korkan insansa, mertse, herkes herkesi seviyor.

Biz asırlarca birbirimizin kan tahlilini yapmamışız ki senin gözlerin çekik mi? Elmacık kemiklerin çıkık mı? Sen hangi

ırktansın? Nereden geldin? Biz hiç ayırmadık. Mü'minse bağrımıza bastık, kardeşimiz dedik.

Şimdi mü'mini mü'mine kırdırmak istiyorlar. Ya biz Kürtlere:

"—Sen vali olamazsın, emniyette polis olamazsın, askerde subay olamazsın, bakan olamazsın, milletvekili olamazsın, İstanbul'a gelemezsin, ticaret yapamazsın!" dedik mi?

Hiç ayrım yaptık mı?

İster Boşnak olsun, ister Kürt olsun, ister Türk olsun; "Müslümanlar kardeştir" dedik, bağrımıza bastık. Şimdi bizi birbirimize kırdırmak istiyorlar. Âşikâr olan bu, oyun bu!

Kim istiyor? Âşikâr, besbelli; Almanya istiyor, Avrupa istiyor, İsrail istiyor; daha başkaları istiyor. Çok net olarak belli. Talebe olayları bilmem ne…

Ben bizim arkadaşlara alenen söylüyorum; birisinden korktuğum, çekindiğim veya yağ çekmek için değil; böyle olaylara bulaşmayın! Neden? Sizin birbirinize yumruk vurmanız, kavga etmeniz şeytanı güldürür, düşmanı güldürür; bundan siz kâr etmezsiniz.

Bak gazeteler, dergiler ne güzel yazıyor. Yıllar yılı Lübnan'da harp oldu, şimdi durdu. Kâr eden bir taraf var mı? Yok.

Şimdi Türkiye mümkün olsa da İran'la birleşse, Irak'la birleşse, Kuveyt'le birleşse, Suudi Arabistan'la birleşse, Suriye ile birleşse, kocaman bir devlet olsa… Bak nasıl seviniyoruz; Kazakistan'dan, Özbekistan'dan insanlar geldi, "Siz bizim ağabeyimizsiniz, biz kardeşiz, bize yardım edin!" deyince koltuğumuz kabarıyor. Azerbaycan'ı ve diğer kardeş ülkeleri seviyoruz.

Biz birlik beraberlik isterken, bu ayrılığı kim istiyor?

"—Türkiye kuvvetlenmesin!" diyenler istiyor. Yani aslında Kürt'e yardım etmek isteyen istemiyor, Türkiye'yi zayıflatmak isteyen istiyor. İstiyor ki Yugoslavya'daki gibi bir de burada gürültü çıksın. İstiyor ki Kafkasya'daki gibi burada da gürültü çıksın. Müslümanlar rahat yüzü görmesin; kendileri rahat etsin.

Bu olayları kendisi çıkarıyor, kendisi kışkırtıyor, oradaki adamları kendisi besliyor, kendisi göz yumuyor.

"—Git şurayı bombala, ben seni hoş görürüm!"

Sen onların istemediği bir yeri bombala da bak! Anında şıp diye nasıl yakalarlar, her köşe başında adamı var, iki bin kişiye bir polis

düşüyor veya daha az, çok iyi teşkilatlı. İsterse dazlaklara fırsat verir mi? Hiç fırsat vermez.

Biz orada bulunduk; onlar arkadaşlarımız. Biliyor, hainliğinden destekliyor. Onun için müslüman müslümanı sevecek. Kürt değilseniz, her biriniz bir Kürt kardeş edinin; Kürtseniz, bir Türk kardeş edinin, bir araya gelin. Allah rızası için birbirinizi sevin, böyle şeylere uymayın.

Biz bir yerde mülk almaya karşı çıkıyor muyuz? Bir iş yapmaya karşı çıkıyor muyuz? Irk ayrımı yapıyor muyuz? Haince bir şey yapıyor muyuz? Yapmıyoruz.

Yapılmasın! Ve "Kâfir istiyor." diye muhabbeti bozmayalım. "Kâfir istiyor." diye huzurlu memleketimizi savaş alanına çevirmeyelim.

Ne oldu yani? Bakırköy'de ölenler suçlu insanlar mıydı?

Ortada bir suçlu varsa... Masum gelinler öldü, kaynanalar öldü, zavallı çocuklar öldü.

Onun için gözünüzü açın! "Şu anda savaş yok." diyoruz ama tabi yine de düşmana karşı her türlü hazırlığı yapmak var. Hazırlığın en iyisi de Allah'ın sevgili kulu olmak. En güzeli, İslâm'a sımsıkı sarılmak. "Biz Müslümanız!" diye bu adamlar bizi istemiyor. Kâfir de olsak yine istemezler, yine bizi sömürmek isterler; çünkü onların sömürdüğü kâfir ülkeler de var. Hıristiyan filan ama yine sömürüyorlar. Ne yaparsan yap, o seni sömürmek isteyecek. Onun için kuvvetli olacaksın, muhabbetli olacaksın; yanına sokulamayacak.

Güney Amerika'yı sömürüyor. Brezilya'yı, Bolivya'yı, Peru'yu, Orta Amerika'yı ve saireyi sömürüyor. Adam Hıristiyan; Afrika'nın birçok yerlerini sömürüyor.

Onun için muhabbetimizi bozmayacağız. Gazânın çok çeşitleri var, cihadın çok çeşitleri var ama hepsinden evvel Allah'ın sevdiği kul olacağız ve muhabbetli hareket edeceğiz.

Fâtiha-i şerîfe mea'l-besmele!

29. 12. 1991 – İskenderpaşa Camii

18. İŞİN SONUNU DÜŞÜNMEK

Eùzü bi'llâhi mine'ş-şeytâni'r-racîm.

Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

El-hamdü li'llâhi rabbi'l-àlemîn… Hamden kesîran tayyiben mübâreken fîhi alâ külli hàlin ve fî külli hîn… Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidi'l-evvelîne ve'l-âhirîn, ve şefîi'l-müznibîn… Tâci ruûsinâ ve tabibi kulûbinâ muhammedini'l-mustafâ… Ve alâ âlihî ve sahbihî ve men tebiahû bi-ihsânin ilâ yevmi'l-cezâ…

Emmâ ba'dü, fa'lemû eyyühe'l-ihvân... Feinne efdale'l-hadîsi kitâbu'llàh... Ve efdale'l-hedyi hedyü seyyidinâ muhammedin salla'llàhu teàlâ aleyhi ve sellem... Ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ... Ve külle muhdesetin bid'ah... Ve külle bid'atin dalâleh... Ve külle dalâletin ve sàhibehâ fi'n-nâr... Ve bi's-senedi'l-muttasılı ile'n-nebiyyi salla'llàhu aleyhi ve selleme ennehû kàl:

إِذَا أَرَدْتَ أَمْرًا فَتَدَبَّرْ عَاقِبَتَهُ ، فَإِنْ كَانَ خَيْرًا فَأَمْضِهِ ، وَإِنْ كَانَ شَرًّا فَانْتَهِ (ابن مبارك في الزهد عن أبي جعفر عبد الله بن مسور الهاشمي مرسلا)

RE. 29/1 (*İzâ eradte emran fetedebber âkıbetehû, fein kâne hayran feemdıhî, ve in kâne şerran fe'ntehi.*)

Sadaka rasûlü'llàh, fî mâ kàl. ev kemâ kàl.

Aziz ve muhterem kardeşlerim!

Allah-u Teàlâ'nın selâmı, rahmeti, bereketi, ihsânı, ikramı dünyada, ahirette üzerinize olsun… Allah iki cihan saadetine cümlenizi nâil eylesin…

Peygamber SAS Efendimiz'in mübarek hadîs-i şerîflerinden bir demet okuyup taallüm etmek, tefeyyüz etmek üzere toplanmış bulunuyoruz.

Bu hadîs-i şerîflerin okunmasına başlamadan önce, başta Peygamber SAS Efendimiz'in rûh-ı pâkine hediye olmak üzere ve

onun cümle ashâb-ı güzîninin, etbâının, hasseten Peygamber Efendimiz'in vekilleri, vârisleri ve ümmetin mürşidleri olan sâdât ve meşâyih-i turuk-ı aliyyemizin, sàlihlerin, evliyâullahın, şehidlerin, gazilerin, mücahidlerin ruhlarına;

Beldemizi fethedip bize yadigâr ve emanet bırakmış olan Fatih Sultan Mehmed Hân Hazretleri'nin ve mübarek ordusu mensubu gazilerin, şehidlerin; içinde ibadet ettiğimiz şu camiyi bina etmiş olan ve zaman zaman tamir edip genişletip hizmette devamını sağlamış olanların ruhları için;

Uzaktan yakından bu hadîs-i şerîfleri dinlemek üzere gelmiş olan siz kardeşlerimizin âhirete göçmüş bütün sevdiklerinin, geçmişlerinin ruhlarına hediye olsun diye;

Kitabı yazan, hadîs-i şerîfleri toplayan, Gümüşhaneli Ahmed Ziyaüddin Hocamız'ın, kendisinden feyz aldığımız Muhammed Zahid-i Bursevi Hocamız'ın, bu hadîs-i şerîfleri nakil ve rivayet eden râvîlerin, alimlerin, fazılların kâmillerin ruhları için; bizim de dünya ve âhiret saadet ve selâmetimiz için bir *Fâtiha*, üç *İhlâs-ı Şerîf* okuyup ruhlarına bağışlayıp öyle başlayalım!

…………………………..

a. Abdullah ibn-i Mübarek Hakkında

Okuduğumuz hadîs-i şerîflerin metin ve kaynaklarını merak edenler olur. Hem onlar için, hem de kayda geçsin diye söylüyoruz. Bu hadîs-i şerîfler *Râmûzü'l-Ehâdîs* kitabının 29. sayfasındadır. 1. hadisten itibaren aşağıya doğru okuyabildiğimiz kadar okuyacağız. Geçen hafta 28. sayfayı bitirmiştik.

Birinci hadîs-i şerîfi Abdullah ibn-i Mübarek rivayet etmiş. Abdullah ibn-i Misver RA'dan.

Hadisleri kitabında derc etmiş olan bu Abdullah ibn-i Mübarek'i çok seviyorum. İnsan herkesi sever de bazılarını tanıyınca daha çok sever. Tanımadığı pek çok iyi insan olabilir, ama tanıdıklarından bazısını çok sever, ona gönlü akar. Abdullah ibn-i Mübarek bizim için örnek bir insan.

Nasıl örnek bir insan?

Dört dörtlük bir insan… Dört dörtlük tabiri bir mûsikî tabiridir ama yüzde yüz, çok güzel bir nümune… Mübarek bir insan. Babasının adı gibi kendisi de mübarek. Kendisinin adı Abdullah,

babasının adı Mübarek. Ama Mübarek oğlu mübarek… Allah şefaatine erdirsin... Bu şahsın hayatını öğrenmenizi isterim. Gençlerimiz onun hayatını örnek alsın.

Neden?

Bir kere bu zât birinci sınıf silahşör. Şövalye, kahraman. Tabii şövalye hıristiyanların. Onlar da bâtıl dinlerine hizmet etmek için teşkilatlar kurmuşlar. Asırlar boyu devam etmiş. Onların da kendilerine göre tarikatları, mezhepleri var. O tarikatları ve mezhepleri için de göğüslerine haç işareti yapıp bizim dedelerimize çok saldırmışlar, çok savaşlar yapmışlar. "Haçlı savaşları" diyoruz. "Rodos şövalyeleri" filan var. Onlar belli tarikatların müntesipleri. Hıristiyanların belli yollarının temsilcileri; kimisi Fransisken papazı, kimisi daha başka bir yerin. Böyle isimleri var. Bellerinde silah, göğüslerinde haç kilisenin adamı, hepsi de savaşçı… Müslümanlarla savaşıp onları yok etmeye uğraşmışlar.

Bizim dedelerimiz de kimseye aldırmamış. Can verirse şehid oluyor, memnun; yenerse gazi oluyor, galip oluyor, yine memnun… Bu işte zarar yok. Neresinden baksan her ikisi de kâr. Onun için salıvermişler hatta.

Aslan Yürekli Rişar diye adlandırılan bir İngiliz şövalyesi var. Adam toplamış, Kudüs'e gelmiş. Bizim müslümanlar onu yenmiş. Komutan onu salıvermiş.

"—Seni bırakıyorum. Sen iyi bir savaşçısın, meşhur bir insansın. Seni bağışladım. Git, memleketine dön daha başka ordular topla, yine gel!" demiş.

Yani, "Seni bırakıyorum. Bir daha benimle savaşma!" demeye tenezzül de etmiyor. Çünkü biz yaptığımız işi Allah için yapıyoruz.

Sadece camideki zamanı değil müslümanın 24 saati ibadettir. Sabahleyin besmele çeker;

"—Çoluk çocuğuma helal lokma kazanayım, kimseye muhtaç etmeyeyim, kazandığım paraların fazlasını da hayır hasenât yapayım, sadaka-i câriyem olur; cami yaparım, çeşme yaparım." diye besmeleyi çeker, işine gider.

Sabahtan akşama kadar ibadette gibi sevap kazanır.

Nûr Sûresi'nde buyuruyor ki Allah-u Teàlâ Hazretleri:

رِجَالٌ لاَ تُلْهِيهِمْ تِجَارَةٌ وَلاَ بَيْعٌ عَنْ ذِكْرِ اللهِ وَإِقَامِ الصَّلاَةِ وَإِيتَاءِ

الزَّكَاةِ يَخَافُونَ يَوْمًا تَتَقَلَّبُ فِيهِ الْقُلُوبُ وَالْأَبْصَارُ (النور:٣٧)

(*Ricâlün lâ tülhîhim ticâretün ve lâ bey'un an zikri'llâhi ve ikàmi's-salâti ve îtâi'z-zekâti yehàfûne yevmen tetekallebu fîhi'l-kulûbü ve'l-ebsàr.*) "O mescidlerde öyle adamlar, öyle bahadırlar, ibadet ehli öyle kimseler vardır ki, ticaret, alışveriş onları Allah'ı anmaktan ve namaz kılmaktan, zekât vermekten alıkoymaz. Onlar gözlerin, gönüllerin ters yüz edileceği o korkunç hesap gününün dehşetinden titrerler, hareketlerini ona göre ayarlarlar." (Nur, 24/37)

Alışverişten, ticaretten dolayı Allah'a ibadetinden kalmaz. Böyle mübarek insan. Evlenir, sevap kazanır; ticaret yapar, sevap kazanır; gazâ eder, sevap kazanır; camiye gelir, sevap kazanır; uzlete çekilir, sevap kazanır; halvete girer, sevap kazanır; zikir yapar, sevap kazanır.

Mü'minin uykusu bile ibadettir. Mü'min yatsı namazından sonra abdestini alıp yatar, uyur; Allah ona "Bütün gece ibadet etmiş." sevabı yazar. Sabah ve yatsı namazını camide kılar; "Bütün gecesini gündüzünü ibadetle geçirmiş." gibi sevap yazar. Bizim dinimiz bulunmaz bir cevher. Doldurmuşuz ceplerimizi cevherlerle; her tarafımız cevher dolu, kıymetini bilmiyoruz.

Abdullah ibn-i Mübarek'ten söz açıldı. İyi insanların anıldığı yere rahmet inermiş. Zaten Allah'ın rahmetinin indiği yer ibadethâneler, camiler. Ama bir de iyi insanları anıyoruz.

Bu benim babamın oğlu mu? Değil.

Sizin tanıdığınız bir insan mı? Değil.

Ama biz onu Allah için seviyoruz. Allah için sevmek de sevap.

"—E hocam, o zaman herkesi sevelim."

"—Yok! Allah için kızmak da sevap..."

Sevmek de var kızmak da var. Müslümanlık tek taraflı değil; Müslümanlık topal değil, çolak değil. Müslümanlık iki taraflı; Allah için sevmek var, Allah için kızmak var. Mü'min kardeşine yumuşak davranmak var, edepsiz kâfire sert, kahramanca durup direnmek

var. İslâm böyle…

Hakkı dobra dobra söylemek var; icap ederse kendi haklarını affetmek var, bağışlamak var. Ama adaleti yerine getirmek için santim milim yerinden oynamamak da İslâm'da…

"—Eğer Allah'ın hükmüne razı olmazsa padişahı hançerlerim." diye minderinin altına hançer saklamış olan kadılar yetişmiş bizim ecdadımız içinden.

Padişah Allah'ın hükmünü hele bir dinlemesin! Onu nasıl hançerlerim diye minderin altına hançer saklamış.

Onun için İslâm iki taraflıdır. İslâm hayat dinidir; palavra dini, edebiyat dini değildir.

"—Hıristiyanlık sevgi dini" diyorlar.

Sevgi diniydi de Haçlılar niye üstümüze saldırdı? Niye buraları yaktılar, yıktılar?

Sadece bizi yakıp yıkmadılar. Daha İstanbul fethedilmeden önce Bizans'ta Ortodoks hıristiyanlar varmış. Haçlılar gelmişler buraya bir girmişler; Ayasofya'yı bile soyup soğana çevirip götürmüşler. Altın heykelleri ve saire her şeyi almışlar, gitmişler. Hıristiyan hıristiyana bile zulmetmiş.

Hani Hıristiyanlık sevgi diniydi?

O, işin propaganda tarafı, laf tarafı. Hele sen bak; hıristiyanların ne kadar zulümler yaptıklarını, misyonerlerin başka ülkelerde yaptıklarını bir gör bakalım.

Laf lafı açıyor; Türkiye'de geçen gün gazetede gözüme takıldı.

Muhterem kardeşlerim!

İnsan gözünü açıp da kafasını çalıştırırsa çalıştırır; çalıştırmazsa önüne gelen onu aldatır. Şimdi bizim memlekette "Anarşi oluyor." diye "insan hakları" diye kıyameti koparıyorlar.

Yurt dışında, İsviçre'nin Bale şehrinde yıl başında Türkler bir kahvede toplanmış, 40-50 kişi; silahlı soyguncular gelmiş, hepsini yatırmış, soymuşlar.

Nerede olmuş bu?

İsviçre'nin Bale şehrinde… Güney Doğu Anadolu'da değil. Demek ki yerine göre onlarda anarşiyi engelleyemiyorlar.

Ama bizim Türkler niye orada soyuldu?

Yılbaşında eğlenmeye gider misin? O anarşisti gönderen Allah

CC, onları cezalandırmış. Allah cezalandırmış. Her şey Allah'tan. Fayda da Allah'tan, zarar da Allah'tan. Hayat da Allah'tan, ölüm de Allah'tan; o ayrı.

Kendileri başkalarını öldürürler, öldürürler, öldürürler; bir şey yok. Ama müslümanlar bir şey yaptı mı ayağa kalkarlar. Gazeteler yazar, radyolar söyler. Propaganda gücüyle dünyayı yerinden oynatırlar.

İslâm öyle değil! İslâm dobra dobra bir din, hayat dini.

Evet sevgi var. Kime karşı?

Hakka karşı, hayra karşı, Allah'a karşı, Rasûlüllah'a karşı, Kur'an'a karşı, imana karşı, mü'min insanlara karşı hep sevgi var.

Sevginin yanında ne var?

Buğz da var, düşmanlık da var. Kime karşı?

Arsıza, yüzsüze, hırsıza, kâfire, edepsize, zalime karşı.

Buyuruyor ki Peygamber Efendimiz:[115]

أَفْضَلُ الْجِهَادِ ، كَلِمَةُ حَقٍّ عِنْدَ سُلْطَانٍ جَائِرٍ (د. ه. عن أبي سعيد ؛ حم. ه. طب. عن أي أمامة ؛ ن. عن سمرة ؛ حم. ن. هب. ض. عن

---

[115] Ebû Dâvud, *Sünen*, c.II, s.527, no:4344; Tirmizî, *Sünen*, c.IV, s.471, no:2174; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.II, s.1329, no:4011; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.19, no:11159; Hàkim, *Müstedrek*, c.IV, s.551, no:8543; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.II, s.352, no:1101; Hàmidî, *Müsned*, c.2, s.331, no:752; Kudàî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.II, s.247, no:1286; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.358, no:1448; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XXXIII, s.305; Ebû Saîd el-Hudrî RA'dan.

İbn-i Mâce, *Sünen*, c.II, s.1330, no:4012; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.VIII, s.282, no:8081; Taberânî, *Mu'cemü'l*-Evsat, c.II, s.166, no:1596; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VI, s.93, no:7581; Kudàî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.II, s.248, no:1288; İbnü'l-Ca'd, *Müsned*, c.I, s.480, no:3326; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.V, s.176; Rûyânî, *Müsned*, c.III, s.337, no:1161; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.VI, s.370; Ebû Ümâme RA'dan.

Neseî, *Sünen*, c.VII, s.161, no:4209; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.IV, s.314, no:18850; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IV, s.435, no:7834; Ziyâü'l-Makdîsî, *el-Ehàdîsü'l-Muhtâre*, c.III, s.230, no:123; ed-Dûlâbî, *el-Künâ ve'l-Esmâ'*, c.I, s.238, no:427; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XXIV, s.421, no:2939; Tàrık ibn-i Şihab Rh.A'ten.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.64, no:5511 ve c.XV, s.923, no:43588; *Keşfü'l-Hafâ*, c.I, s.172, no:457; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.V, s.198, no:3981.

(طارق مرسلا

RE. 76/11 (*Efdalü'l-cihâdi kelimetü hakkun inde sultànin câir*) "Cihadın en üstünü, zalim hükümdarın karşısında hak sözü dobra dobra, çatır çatır söylemektir."

Söyleyebiliyor musun?

Bilmem neredeki, bilmem hangi toplantıya kaç kişi katılmış:

"—Harp olsun mu olmasın mı?" diye.

Hepsi boyun eğmişler;

"—Olsun!" demişler.

Çıksana; "Müslüman müslümanla harp etmez." diye söylesene! Söyleyememiş! Nerede cihad? Kimi aldatıyorsun? Niye "Müslüman müslümanla harp etmez." diye ortaya çıkamadın? "Olmaz! Bunu sulhen halledin, İslâm ülkeleri harap olacak." niye demedin?

Bak, bütün Irak harap oldu. Hâlâ çocuklar ölüyor. Harbi sulhen önleseydin, tedbirleri alsaydın, "Harp istemiyoruz!" deseydin.

Politik kuvvetler hocaları, hacıları, yurdun içinden dışından insanları topluyor. Bizim memleketten de delegeler gitmiş.

"—Saddam Kuveyt'e saldırdı; harp edelim mi?"

El-cevap:

"—Edelim!"

Edelim ama kalkıp da bir söylesene:

"—Olmaz, müslüman müslümanla harp edemez! Bunun bir delili, mezhebi yok. Buradan bir kurşun atıp bir müslüman kardeşimi öldürdüğüm zaman ben katil olurum. Ölen de öldüren de cehenneme gider. Olmaz böyle şey!" desene.

"—Denmez!"

Neden?

"—Ortam müsait değil!"

Öyle şey olur mu?

İslâm'da her şey dobra dobra. En kuvvetli cihad o oluyor; yani söylemek. Böyle serbest yerde, dağ başında, piknik meydanında "Cihad yapıyorum." demek kolay. Hadi bakalım orada söyle!

Onun için bu mübarek zâtı, Abdullah ibn-i Mübarek'i çok sevdiğim için, her fırsatta yerine getirip cemaate anlatıyorum.

Mecmualarda da hayatı hakkında bilgiler çıktı. Ama ben hayatını bir kitap haline getirip neşretmeyi de istiyorum. Birisi çıksa yapsa iyi olur.

Bazı kardeşlerimiz lep demeden leblebiyi anlıyor. Bizim ağzımızdan bir söz çıktı mı, bakıyorum hemen yapmışlar; getiriyorlar. Gençlere dedim ki:

"—Şu takvâyı öğrenin!"

Hatta "Takvâyı iyi öğrensinler." diye "Her biriniz takvâ konusunda bir kitap yazsın!" dedim. Çünkü insan yazarken öğrenir. Kaç tane çocuk güzel dosya kâğıdı tez hazırlamış;

"—Buyurun hocam!" dedi.

"—Geç getirdim hocam." diye kimisi özür diledi.

Takvâ ile ilgili birer dosya getirdiler. Kimisi anlıyor, dinliyor ve tutuyor.

Abdullah ibn-i Mübarek bir numaralı mücahid, silâhşör. Çarpışmış ama sıradan bir çarpışma değil. Ben de giderim savaşa; iki tane kılıç vururum ama karşımdaki düşman benim kılıcımı yere düşürür, kalkanımı parçalar, beni tepeler.

Neden? Ben acemiyim, savaşı bilmiyorum. Bu öyle değil! Abdullah ibn-i Mübarek film kahramanı gibi bir kimse. Önüne kim çıkarsa deviren bir insan. Birisini deviriyor, ikincisini deviriyor, üçüncüsünü deviriyor, dördüncüsünü deviriyor. Öyle bir insan, silahşör. En başta gelen vasfı bu değil. En başta gelen vasfı; hadis alimi olması.

Muazzam bir hadis alimi. Devrinin İslâm âleminin "Şark tarafının en büyük alimi" diye tanınmış. En büyük alim. Çok güzel hadis kitapları toplamış. Bak bir hadisini, "Abdullah b. Mübarek'in kitabından" diye bizim Gümüşhaneli Hocamız kitabına almış, *Kitâbü'z-Zühd ve'r-Rakàik* diye bir eser yazmış. Alim.

Ondan sonra eşsiz, emsalsiz, bir cömert adam. Cömert olmadan da olmuyor.

Cömertliğin üç çeşidi var: Mal cömertliği, ten cömertliği, can cömertliği…

Mal cömertliğinde mal veriyorsun. "Al kardeşim!" diyorsun, cebine koyuyorsun. Bağış…

Ten cömertliği, hizmet; vakit veriyorsun, gayret ediyorsun,

pervane gibi dönüyorsun, hizmet ediyorsun.

Bir arkadaşımız bir yere gitmiş. Oradan medihnâmesi geldi, sevindim. Pervane gibi hizmet etmiş, herkesin gönlünü kazanmış. Aferin! Derviş, hizmet ehlidir.

Üçüncüsü, can cömertliği. Allah yolunda gerekirse canını da verirsin. Savaş oldu, çarpışma oldu; canını verirsin, ne olacak? Can zaten bir emanet. Allah yolunda vermeyeceksin de nerede vereceksin!

Acıyorum; bilmem hangi gazinoda, yılbaşı gecesinde kavga olmuş. İçki masasında birisi ötekisini öldürmüş. Acıyorum; işte can verişin bir tarzı. Yazık! Yılbaşında, içki masasında, içkili gazinoda.

"—Ne şehid oldu ne gazi, haybeye gitti Niyazi." derler.

Tekerleme olarak söylüyorlar. Haybeye gidiyor.

Haybe ne demek? Boş, zarar…

Haybeye gitti. Neden?

Camide ölseydi; camide ölmenin bir şerefi var. Allah yolunda ölseydi şehid olacaktı, hesap sorulmayacaktı. Normal eceliyle ölseydi gene nötr bir şey olacaktı. Sen içki masasında öteki masayla kavga et! Allah'a sığınmamız lazım. Allah cümlemize hüsn-ü hâtimeler nasib etsin…

Bu zât-ı muhterem hem büyük alim hem cömert hem kahraman bir mücahid... Demek ki mal cömertliği var, ten cömertliği var, can cömertliği var; hepsi var. Çünkü İslâm'ın ruhunu anlamış. Anlamış ve veriyor.

"—İnsan kendi kazandığı parayı niye başkasına versin yahu?"

Vermez. Aptal mı?

"—Ben kazandım, ben ter döktüm; herkes çalışsın." der.

Avrupa öyle diyor, kapitalist sistem öyle diyor:

"—Herkes kazansın, bana ne?"

Babasına bile vermiyor, kimseye vermiyor. "Alman usulü" diyor, bilmem ne diyor.

Biz öyle demiyoruz. Biz kendi kazandığımızı veriyoruz. Ramazan geldi mi ooh beleşten yaşarsın; hiç masraf etme, gel bizim camiye, git başka yere, herkes sofrasını açıyor, "Buyurun!" diyor, yemek veriyor.

Eskiden paşalar diş kirası da verirmiş. Biz o kadar cömertlik yapamıyoruz. Gelene "Ağzın yoruldu, benim yemeklerimi yedin.

Dişlerini ben kiralamış olayım. Al şu kadar da bahşiş.” diye “diş kirası” olarak para da verirmiş. Adı da öyle, latifesi de öyle…

Cömert; aynı zamanda büyük mutasavvıf Abdullah ibn-i Mübarek. Derviş; ma’rifet ehli, takvâ ehli bir insan. Mâneviyat yolunda, ârif, evliyâdan… O tarafı da olan, hem evliyâ hem komutan, hem kahraman, hem alim, hem zengin, hem cömert…

Daha ne istiyorsun? Keşke müslümanların hepsi böyle olsa… O zaman İslâm âleminin karşısında kim durur? Kimse duramaz.

Böyle bir insan.

Hadîs-i şerîfi ondan aldığı için, ilk önce onun hakkında izahat verdim. Allah bizi de cömert, takvâ ehli ve mücahid eylesin… Allah bizi de alim, fazıl, kâmil kul eylesin… Allah böyle kimselerin şefaatine nâil eylesin…

İmam-ı Âzam Efendimiz’in de elini öpmüş; onu da görmüş. Küçükken bu zât-ı muhteremi babası Kûfe’ye kadar getirmiş. İmam-ı Âzam Efendimizin de duasını almış bir kimse. Böyle bir zât.

Abdullah ibn-i Mübarek’i biraz ilginiz çekilsin diye anlattık. “İşte evlatlarımızı böyle yetiştirelim. Olabilirsek kendimiz de böyle olalım.” demek istedik.

b. Yapacağın İşin Sonunu Düşün!

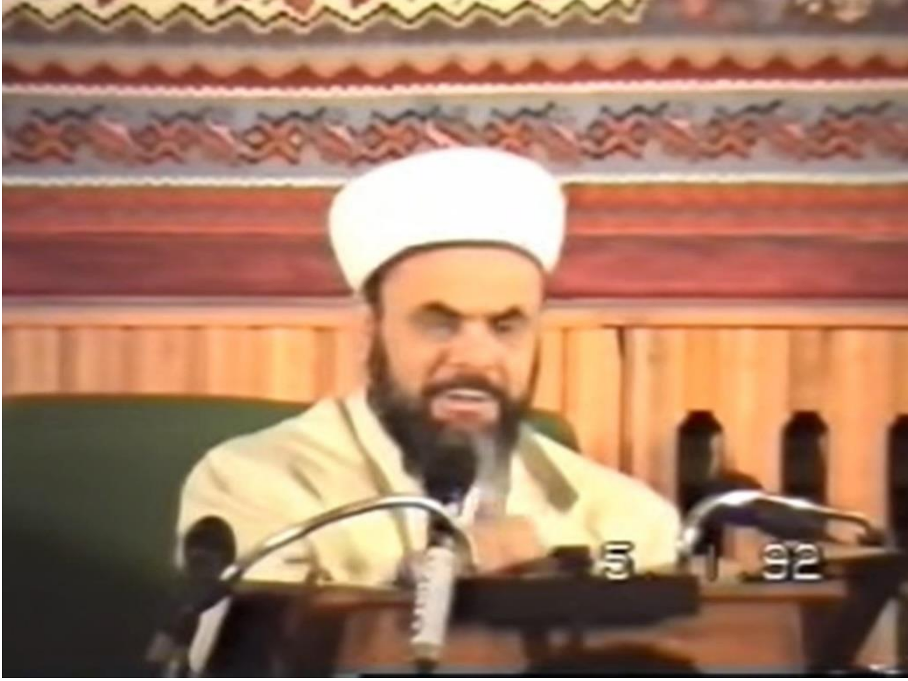
Şimdi, rivayet edilen hadîs-i şerîfe geliyoruz. Efendimiz SAS şöyle buyurmuş:[116]

إِذَا أَرَدْتَ أَمْرًا فَتَدَبَّرْ عَاقِبَتَهُ ، فَإِنْ كَانَ خَيْرًا فَأَمْضِهِ ، وَإِنْ كَانَ شَرًّا فَانْتَهِ (ابن مبارك في الزهد عن أبي جعفر عبد الله بن مسور الهاشمي مرسلا)

---

[116] Abdullah ibn-i Mübârek, *Zühd*, c.I, s.14, no:41; Ebû Ca’fer Abdullah ibn-i Misver el-Hâşimî RA’dan.

Kenzü’l-Ummâl, c.III, s.99, no:5676; *Câmiü’l-Ehàdîs*, c.XXII, s.327, no:25020.

RE. 29/1 (*İzâ eradte emran fetedebber àkıbetehû, fein kâne hayran feemdıhî, ve in kâne şerran fe'ntehi.*)

(*İzâ eradte emran*) "Bir işi yapmak istediğin zaman."

Herhangi bir iş, herhangi bir faaliyet. İlla ticarî bir iş değil. Günlük hayatta herhangi bir teşebbüs. Meselâ, diyelim ki:

"—Filanca hastayı hastanede ziyaret edeyim mi, etmeyeyim mi?"

Bu da bir faaliyet. Herhangi bir iş dediğimiz zaman ticarî işi kastetmiyoruz. İnsanın günlük hayatında yapabileceği her şey. Emir, iş, herhangi bir iş. Yoksa sadece ticarî faaliyet değil.

"—Herhangi bir işi yapmak istediğin zaman, (*fetedebber àkıbetehû*) àkıbetini tedebbür eyle, tefekkür eyle, düşün!"

Tedebbere, Arapça'da işin arkasını düşünmek demek.

"—Tamam ben bu işi yapacağım ama bunun arkasında acaba ne olur? Bir de sonucu hesaplayayım." diye akıbetini düşünmek.

Hani marangozun eline kereste geçince; "Şimdi ben bunu cart curt cart curt keseceğim ama bir bacağı kısa olur, orasına yetmez,

burasına yetmez, ziyan olur.” diye düşünüyor, oturuyor; her şeyi önceden ölçüyor, biçiyor.

Terzi kumaşı masasının üstüne yayıyor. İlk önce sabunlu tebeşirle bir çiziyor; “Şuradan keseceğim, şurasından şunu çıkarırım.” diye düşünüyor. Kesmeden evvel “Kesersem ne olur?” diye bir hesap yapıyor. Ona göre “Sana bundan bir şey çıkmaz kardeşim, al bu kumaşını.” diyor. Her şeyin öyle akıbetini düşünmek lazım.

“—Ben kalkacağım şimdi bu adama bağıracağım ama işin sonu ne olur? Bu adam beni sinirlendiren bir laf söyledi. Kalkayım burnunun ortasına bir yumruk vurayım ama sonu ne olacak?”

Sonu karakol. Ondan sonra ahirette de;

“—Niye burnuna vurdun, niye kanını döktün?” diye çeşitli hesaplar var.

“—Yapacağın bir işi yapmadan evvel àkıbetini düşün! Yani prova ve proje yap, önceden düşün!”

(*Fein kâne hayran feemdıhî*) “Eğer sonu, àkıbeti hayırlı olacaksa yap!”

Sen bir işi yapıyorsan âkıbet önemli, sonuç önemli.

“—Ben şimdi savaşa gideceğim ama bu işin àkıbeti ne?”

“—Belki ölürüm. O zaman kaytarayım, askerden kaçayım, gitmeyeyim.”

“İyi ama hepsini düşün. Eğer gidersen Allah yolunda savaşırsan, savaştığın zaman ölürsen, şehid olursun; kalırsan gâzi olursun. Eğer gitmezsen, ordudan kaçarsan, yapılan da Allah yolunda bir savaşsa, en büyük günahlardan birini işlemiş olursun.”

Çünkü Allah yolunda olan bir cihaddan kaçmak;

الْفِرَارُ يَوْمَ الزَّحْفِ

(*El-firâru yevme’z-zahfi*) “Savaş anında cepheden kaçmak en büyük günah.”[117]

---

[117] Neseî, *Sünen*, c.XII, s.361, no:3944; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.V, s.413, no:23553; Taberânî, *Müsnedü’ş-Şâmiyyîn*, c.II, s.178, no:1144; Ebû Eyyûb el-Ensàrî RA’dan.

Bizim dedelerimiz hiç kaçmamış, düşmana arkasını dönmemiş, daima yüzünü dönmüş, gerilememiş. İnsan kaçarken düşmana arkasını döner; öyle şey yok! Onlar bir adım bile gerilememiş; çarpışmış çarpışmış, çarpışmış... Ölürse şehid olmuş. Kaçmak hem günah, hem de divan-ı harbe verilmek, muhâkeme edilmek, asılmak ve saire var.

İçki içiyor. Tabi içerken bir zevki var. Haram, içmemesi lazım; içtikten sonra günahı var, cezası var… Meselâ, arkasından araba kullanacak; arabayı vurur, kaza yapar. Adam sarhoşsa bile "Yok, şimdi içmem; araba kullanacağım." diyor.

Neden? Àkıbetini düşünüyor.

İşin sonu, àkıbeti hayırsa o işi yap!

(*Ve in kâne şerrehû te'ntehi*) "Eğer hayır değilse o zaman kes, bırak, yapma! Kendi kendini men et, yapmaktan vazgeç, yapma, bırak." denmiş oluyor.

Efendimiz SAS bize çok umumi, her işte kullanacağımız bir kaide söylemiş oluyor. Demek ki biz müslümanlar bir işi yapacağımız zaman, şöyle bir düşünmemiz lazım. Önce niyet lazım. Bir işi yapıyoruz ama neden yapıyoruz?

Namazda niyet, oruçta niyet, her şeyde niyet lazım! İşlerde de niyet önemli. Mesela sofraya oturduğu zaman;

"—Niyet ettim yemek yemeğe; kuvvet olsun ibadete taate..." diyor.

Yemeği neden yiyor?

"—İbadetime, taatime kuvvet olsun." diye yiyor.

Yemeğe başlarken *eûzu-besmele* çekip başlamak.

"—*Eûzü*'yü niye çekiyor?"

"—Şeytan işin içine karışmasın, ortalığı karıştırmasın, günaha döndürmesin." diye.

"—Yâ Rabbi! Şu mel'un benim işime karışmasın! (*Eûzü bi'llâhi mine'ş-şeytàni'r-racîm*) Bu huzur-u ilâhîden tard olunmuş, kovulmuş, taşlanmış şeytandan Allah'a sığınırım."

Çünkü ondan yakayı paçayı kurtarmak kolay da değil.

Çare? Allah'a sığınmak. "O şeytan-ı racîmden Allah'a sığınırım." diyoruz; bir.

(*Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.*) "Allah güç versin, kuvvet

versin. Rahman ve Rahim olan Rabbimiz bu işi yapmamda yardımcı olsun.” demiş oluyoruz.

Onun adıyla başlıyorsun. Ne güzel! İşe başlarken niyet edeceksin. Ondan sonra *besmele* çekeceksin. Tabi àkıbetini düşüneceksin, ondan sonra başlayacaksın. Her işimizi bu çizgiler içinde yapacağız.

İşe başladığı zaman *besmele* çekecek; bir… Allah’a hamd edecek; iki… Peygamber Efendimiz’e ve âline salât-u selâm edecek; üç…

Besmele, hamdele, salvele, dua…

Salvele ne demek? Salât ü selâm getirmek demek.

Dua da Peygamber Efendimiz’den sonra onun yolunda yürüyen ashabına, etbâına, salihlere, evliyâullaha dua etmek. Böyle başlanırsa iyi olur. Besmelesiz bir işe başlandı mı sonu fena olur. İnsan evlenirken besmele çekecek, zifafa girerken besmele çekecek.

Allah’tan her şeyin hayırlısını isteyecek, sonunu da iyice düşünecek; sonu hayırlıysa yapacak. Zaten niyet ondan sonra teşekkül ediyor. Bir kere niyeti iyi olacak:

“—Ben müslüman olarak Allah’ın rızasına uygun işleri yapmaya, rızasına uygun olmayan işleri de yapmamaya niyetlendim.”

Hepimizin ana zihniyeti, kafasındaki temel bu olacak.

“—Arkadaşım! Benim hayattaki felsefem şu. Ben Allah rızasına uygun olan her işte varım, Allah’ın rızasına aykırı hiçbir işte yokum. Beni oralarda hiç bekleme, oralara çağırma; gelmem.”

“—Kârlı arkadaş! Çok büyük menfaat var. Milyonların sahibi olacaksın, sarı renkli bir Mercedes’in olacak.”

“—Olsun! Allah’ın rızasına aykırıysa istemem.”

“—İstemem dünyayı, istemem fâni lezzetleri, istemem haramları, haram keyifleri, nefsanî şehevâtı ve saireyi.”

İnsan onları bir tarafa bırakacak, yaptığı her işi Allah için yapacak. Aldığını Allah için alıyorsa, verdiğini Allah için veriyorsa, sevdiğini Allah için seviyorsa, kızdığına Allah için kızıyorsa, sözünü Allah için söylüyorsa, işini Allah için yapıyorsa işte imanını kemâle erdirmiş insan budur.

Böyle yapmıyor; lambur lumbur, paldır küldür davranıyorsa…

Biz fakülteye talebe alacağımız zaman imtihanla alırdık,

mülâkat da yapardık. Sorardım;

“—Niye geldin bu fakülteye, ne yapmak istiyorsun?”

Herkes bir laf söylüyor. Niyet önemli.

Talebelik yapıyorsun ama niye yapıyorsun? Üniversiteye gidiyorsun ama niye gidiyorsun? Falanca fakülteye girdin ama neden girdin?

Niyet çok önemli. Her şeyi Allah rızası için yapacak bir seviyeye gelmemiz lazım! Eğer o seviyede değilsek, o zaman Allah için yapılmayan bir şeyde sevap da olmaz, hayır ve bereket de olmaz. Bu ana temel zihniyeti içimize yerleştirelim ve kendimizi küçüklükten beri her işimizi bu esaslara göre yapmaya alıştıralım. Hiç ummadığın şeylerde bile düşünürsen çok tatlı sonuçlar çıkar.

Ben eskiden yemeği düşünmezdim. “Yemeğe; ibadete taate kuvvet kazanmak için oturuyorum.” diyen zâtı görünceye kadar düşünmüyordum.

“—Yemek niye yenir?”

“—Yeriz ya işte! Karnımız acıkınca yemek yeriz.”

“—Olmaz! Yemeği ‘Güçleneyim, kuvvetleneyim de Allah’a iyi ibadet edebileyim.’ diye yiyoruz.”

Yememiz de Allah için.

“—Pekiyi, Ramazan’da veyahut pazartesi perşembe günü niye yemek yemiyorsun?”

“—O zaman da Peygamber Efendimiz oruç tutmayı tavsiye etmiş de ondan tutuyorum.”

Neden?

Peygamber Efendimiz’e uymak arzusundan. Bak icabında nasıl yemekten vazgeçiyor, icabında yemeği ne niyetle yiyor.

“—Evleneceğim ben.”

“—Niye?”

“—Evleneyim de Allah bana bir çocuk versin, onu güzel bir müslüman olarak yetiştireyim ki dillere destan olsun. Abdullah ibn-i Mübarek gibi yetiştireyim!”

Tamam niyet güzel, hâlis. Ne güzel! Kimisi öyle yapmıyor. Gidiyor birisiyle bir hayat ortaklığı kuruyor, ondan sonra da başlıyor şikayetler. Bize bin bir tane şikâyet geliyor:

“—Hocam karımdan illallah! Şöyledir, böyledir, bilmem ne. İşte evlenmiş bulunduk bir kere...”

Sevmiş bulundum güzelim gayrı ne çâre!

dediği gibi şairin. İlk önce gözü kapalı; aldanıyor, evleniyor. Ondan sonra aklı başına geliyor, tevbekâr oluyor; namaza oruca başlıyor. Sakal bırakacak, kadın karşısında;

"—Bırakma!" diyor.

Hacca gidecek, kadın karşısında;

"—Gitme!" diyor.

Fesübhanallah!

"—Hanım başını kapat!"

"—Kapatmam!" diyor.

İş yerinde tanıştığım kimselerden böyleleri var.

Birisine karısı demiş ki:

"—Benim saçıma başıma karışma!"

O da:

"—Pekiyi…" demiş.

Olur mu? Olmaz! Neden?

Bizim dinimizde erkek evin reisidir.

الرِّجَالُ قَوَّامُونَ عَلَى النِّسَاءِ (النساء: ٣٤)

(*Er-ricâlü kavvâmûne ale'n-nisâ'*) "Nikâhta, evlilikte erkekler kadınların âmiridir, yöneticisidir ve mes'uludür." (Nisâ, 4/34) buyrulmuştur.

Öyle kuru kuruya bir yönetim üstünlüğü, efelik satmak değil; koruyacaksın, yöneteceksin, besleyeceksin, doyuracaksın, giydireceksin. Her şey senin omuzunda. Allah bir salâhiyet veriyor ama sorumluluklarla beraber veriyor.

"—Pekiyi, tamam hanım, senin dediğin olsun; sen başını aç, bende bu işe razıyım, bende bu evliliğe devam ediyorum." demek olur mu?

Öyle şey olmaz!

"—Hanım! Bu baş kapanacak, başka çaresi yok. Allah'ın emri bu… Evlendiğimiz zaman bu pazarlığı yapmamıştık, aklım sonradan başıma geldi. Yani şimdi müslüman oldum. Ben de o zaman içki içiyordum, meyhaneye gidiyordum, dans ediyordum

ama şimdi gerçekleri anladım.” diyebilir.

Bak İngiliz bile müslüman oluyor. Hoşuma gitti. Allah razı olsun, buradan iki tane hoca gönderdik. Avusturalya’da arkadaşlarımız kurs yapıyorlardı. Bizi çağırmışlardı.

“—Biz hastayız, ameliyatlıyız.” dedik, iki arkadaş gönderdik.

Çok güzel olmuş. 250 kişi toplanmış. 11 gün eğitim görmüşler. Allah razı olsun; benim gönderdiğim hocalardan da çok memnun olmuşlar. Dört tanesi de müslüman olmuş. Bir insanın eliyle bir insanın müslüman olması dünyalara değer; milyonlara, milyarlara değer. Bir insanın dünyasını, ahiretini kurtarmaya vesile olmuş oluyorsun. Ömrü boyunca yapacağı ibadetlerin sevabı sana da geliyor. Bayram ettim, hoşuma gitti, yüzüm güldü, keyfim yerine geldi.

Her işi Allah için yapmaya alıştıralım kendimizi. Çoluk çocuğumuzu da öyle yetiştirmeye gayret edelim ve Allah’ın hükmüne göre, Kur’an’ın emrine göre, ahlâkın gösterdiği istikamette, dürüstçe, edeplice, ahlâklıca pırıl pırıl, nurlu bir ömür sürelim inşaallah…

c. Av Köpeğiyle Avlanmak

İkinci hadîs-i şerîf…

Tabii bizim takip ettiğimiz bu kitap konularına göre dizilmiş bir kitap değil; hadisin başındaki kelimenin ilk harfine göre dizilmiş alfabetik bir kitap olduğundan her hadiste konu değişecek. Şimdi başka bir konuya geçti.

Buhârî’nin, Müslim’in Ebû Dâvud’un Ebi’s-Salebe RA’dan rivayet ettikleri avcılıkla ilgili bir hadîs-i şerîf.

Peygamber SAS Efendimiz şöyle buyuruyor:[118]

إِذَا أَرْسَلْتَ كَلْبَكَ الْمُكَلَّبَ، وَذَكَرْتَ وَسَمَّيْتَ، فَكُلْ مَا أَمْسَكَ عَلَيْكَ

كَلْبُكَ الْمُكَلَّبُ، وَإِنْ قَتَلَ؛ وَإِنْ أَرْسَلْتَ كَلْبَكَ الَّذِي لَيْسَ بِمُكَلَّبٍ،

[118] Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.IV, s.193, no:17772; Beyhakî, *Ma’rifetü’s-Sünen ve’l-Âsâr*, c.XV, s.82, no:5803; Ebû Sa’lebe el-Huşenî RA’dan.

وَأَدْرَكْتَ ذَكَاتَهُ فَكُلْ ؛ وَكُلْ مَا رَدَّ عَلَيْكَ سَهْمُكَ ، وَإِنْ قَتَلَ وَسَمِّ اللهَ
(حم. ق. عن أبي ثَعْلَبَةَ)

RE. 29/2 (*İzâ erselte kelbeke'l-mükellebi, ve zekerte ve semmeyte, fekül mâ emseke aleyke kelbüke'l-mükellebü, ve in katele; ve in erselte kelbeke'llezî leyse bi-mükellebin, ve edrekte zekâtehû, fekül; ve kül mâ redde aleyke sehmüke, ve in katele ve semmi'llâh*.)

Belli özel yerler ve günler hariç İslâm'da avlanmak serbesttir, helaldir. Müslüman olarak, İslâmî zihniyetle bir insan av avlayabilir, yiyebilir, helaldir, Allah müsaade etmiş.

Neden? Koyunlar, kuşlar, balıklar... Allah her şeyi insanoğlu için yaratmış muhterem kardeşlerim! Allah iki cihanı Benî Âdem için yaratmış. Hem dünyayı hem ahireti Hz. Âdem Atamız'ın evlâtları olan bizler için yaratmış. Allah iki cihanı Benî Âdem için yarattı. Ağaçlar, kuşlar, koyunlar, develer, mallar mülkler, ay, güneş, bulut, yıldız, yağmur, çimen, nebat, bitki, su, hava, gıda; hepsi insanların hizmetinde…

Şeyh Sa'dî *Gülistan* isimli kitabında şöyle diyor:

ابر و باد و مه و خورشيد و فلك در كارند

تا تو نانى به كف آرى و به غفلت نخورى

Ebr u bâd u meh u hurşîd u felek der kârend,
Tâ tû nâni be kef âriy u be gaflet ne-hàri

"Bulut, rüzgâr, ay, güneş, gökler hepsi harıl harıl çalışıyorlar, sen bir lokma ekmek eline geçiresin de onu yiyesin diye, gaflete düşmeden yaşayasın diye…"

"—Yağmur, bulut, rüzgâr, güneş, ay, gök, yer hepsi senin hizmetinde ve hepsi tıkır tıkır vazifelerini yapıyorlar; sana karşı hizmette kusur etmiyorlar. Yağmur yağdırıyor, yer bitiriyor, meyveler oluyor, güneş kızarttırıyor; sen de yiyorsun."

"—Etrafındaki bütün yaratıklar 'Sana hizmet edeceğiz.' diye

hepsi Allah'a itaat ediyorlar da bunların hepsini Allah senin hizmetine vermiş de bu kadar seni aziz kılmış da sen Allah'a itaat etmezsen yakışık alır mı? İnsafa sığar mı be insanoğlu!" diyor.

İbrâhim Hakkı Erzurûmî Hazretleri de *Ma'rifetnâme*'sinde diyor ki:

"—Hak Teàlâ dû cihanı, iki cihanı Benî Âdem için yarattı, Benî Âdem'i de kendi ma'rifeti için yarattı."

Ne demek?

"—İnsanoğlunu kendisini bilsin, ma'rifetullaha ersin, insan-ı kâmil olsun!" diye yarattı. "Dağda kafa gezdirsin." diye yaratmadı ki… "Eğlensin, vur patlasın çal oynasın tarzında ömrünü geçirsin." diye yaratmadı ki… "Yılbaşı'nda hindi dolması yesin, içki içsin, zina işlesin, kumar oynasın." diye yaratmadı ki…

Neden yarattı Allah?

Benî Âdem'i "Kendisini bilsinler." diye yarattı. Bilecek bir varlık yarattı. Kafa verdi, akıl verdi, zihin verdi, fikir verdi, mantık verdi, şuur verdi, hafıza verdi. Çok çeşitli mânevî güçlerle melekelerle insanoğlunu yükseltti. Bu haller koyunda yok, balıkta yok, kuşta yok; sende var. Bu kabiliyetlerin hepsini sana verdi; ta ki sen Allah'ı bilesin, bulasın Allah'a güzel kulluk edesin.

وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنسَ إِلاَّ لِيَعْبُدُونِ (الذاريات:٥٦)

(*Vemâ halaktü'l-cinne ve'l-inse illâ li-ya'büdûn*) "Cinleri ve insanları bana ibadet etsinler diye yarattım." diyor.

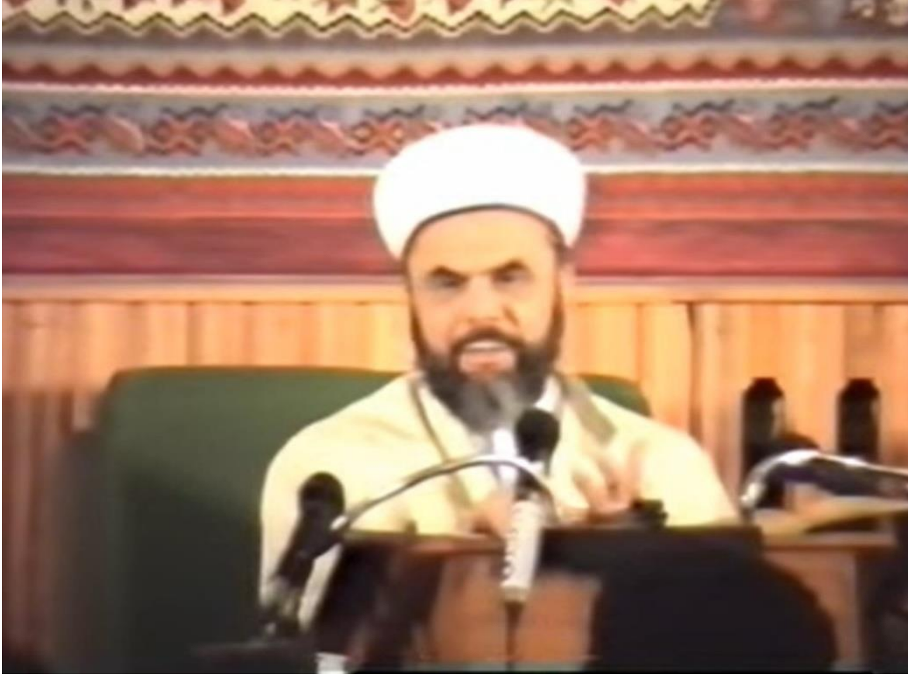
Bizim yaratılış gayemiz; Allah'ı bilmek, Allah'ı bulmak, Allah'a ibadet etmek… Bizim gayemiz Kapalıçarşı'da dükkân işletmek değil. Bizim gayemiz şu veya bu değil.

"—Bizim asıl gayemiz ne olmalı?"

Allah'a güzel kulluk etmek olmalı, muhterem kardeşlerim!

"—Kaç kişi biliyor bu işi?"

Çok az insan biliyor. Şu camidekiler belki biliyor ama bu camidekiler İstanbul'un kaçta kaçı. On milyonun kaçta kaçı, elli milyonun, altmış milyonun kaçta kaçı. Ben bunu radyoda, televizyonda söylesem gülerler insana. Ertesi gün gazetelerin her birisi bana ateş püskürür:

“—Bizim canımız yok mu? Hiç eğlenmeyecek miyiz? Biz buraya hep ibadete mi geldik? Bre insafsız hoca, kara sakallı!”

Kim bilir ne derler bilmiyoruz.

Ben demiyorum; Kur’ân-ı Kerîm diyor:

وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنسَ إِلاَّ لِيَعْبُدُونِ (الذاريات:٥٦)

(*Ve mâ halaktü*) “Yaratmadım; (*el-cinne ve’l-inse*) cinleri ve insanları, (*illâ li-ya’budûn*) ancak ve ancak, sadece ve sadece bana ibadet etsinler diye yarattım.” (Zâriyât, 51/56)

Allah’ı bilmek için yaratıldın; bileceksin, gàfil kalmayacaksın, bulamadan, bilemeden ölmeyeceksin.

يَاأَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللهَّ حَقَّ تُقَاتِهِ وَلاَ تَمُوتُنَّ إِلاَّ وَأَنْتُمْ مُسْلِمُونَ

(آلعمران:١٠٢)

(*Yâ eyyühe'llezîne âmenû*) "Ey iman edenler! (*İtteku'llàhe hakka tukàtihî*) Allah'tan hakkıyla korkun! Nasıl korkmak uygunsa, münasipse, korkmak nasıl olması gerekiyorsa o tarzda korkun! (*Ve lâ temûtünne illâ ve entüm muslimûn*) Sakın müslüman olmaktan başka bir şekil ile ölmeyin! Sakın müslüman olmaktan başka bir hal üzere ölmeyin! Sakın ha başka türlü ölmeyin!" (Âl-i İmran, 3/102) diyor Allah CC. "Fena ederim sizi!" diyor.

Bu ayet-i kerimede tehdit var. Bu âyet-i kerîmeden dolayıtir tir titremiş büyükler, ağlamışlar.

(*Ve lâ temûtünne illâ ve entüm muslimûn*) "Bak müslüman olarak ölün ha! Başka türlü ölüp gelmeyin karşıma!" diye tehdit var bu âyet-i kerîmede.

Biz ne yapıyoruz?

"—Kapalıçarşı'da dükkân açacağım, Trabzon'dan mal getireceğim, mal ihraç edeceğim…"

"—Eee namazları ne yaptın?"

"—Kılamadım işte, kusura bakma!"

Ben ne kusura bakacağım? Allah cezanı verecek, belânı bulacaksın! Bana ne? Ama sen de cennete gitsen, ben kardeşin olarak sevinirim; cehenneme düşsen, üzülürüm.

İnsan üzülmez mi?

Karşıda yangın çıkmış, pencereye birisi çıkıyor; "Kurtarın beni!" diyor. Alevler eteklerini tutuşturmuş, cayır cayır yanıyor.

Acımaz mı insan?

Acır. Çok acırız. Adamlar cehenneme düşecek, ebediyen cayır cayır yanacak. Bir yanacak, ondan sonra Allah ciltlerini, vücutlarını, derilerini tazeleyecek; yine yanacak, yine tazeleyecek; azap devamlı. Bir yapıp da olup bitme tarzında değil. Dünyada insan bir defa ölür, orada azap devamlı. İşte insanın bunları bilmesi lazım.

Allah avlanmayı helâl kılmış. Var mı bir diyeceğin?

Hindistan'da bir mezhep varmış da, Japonya'da bilmem hangi felsefî doktrin varmış da, hayvanları koruma cemiyeti varmış da…

Şimdi kızdırma kafamı ha! Varsa var.

Allah müsaade ediyor. Allah bizim için yaratmış; sen ne karışıyorsun? Çekil be kenara, çekil! Kes sesini! Sanki kendisi yemiyor. Yemeyenler de var ama sanki otun canı yok. Otun da bir canı var. Otu koparıyorsun, eti yemiyorsun. Allah müsaade etmiş. Müsaade etmeseydi yemezdik; âşıklısı değiliz.

Allah'ın yasak ettiği şeye hiç heves bile etmiyoruz. Elhamdülillah! Bizi böyle yetiştiren büyüklerimizden Allah razı olsun! Allah'ın haram kıldığına tenezzül edip bakmak bile gelmiyor içimizden… El-hamdu lillah, helalleri bize yetiyor. Helal etmiş, avlanmak helal, tamam.

Hangi avlanmak helal?

Deniz avı helal. Balıkları avlayabilirsin, yiyebilirsin. Kara avı helal ama bazı hayvanlar yenilmeye müsait olmadığından onlar yasak. Şeriatimizde sıralanmış. Domuz eti haram!

Domuz eti haram! Var mı bir diyeceğin?

Niye haram olmuş?

Almanya'da bir doktor program yapmış. Oradaki arkadaşım bana;

"—Hocam! Televizyonda bir hafta domuz etinin aleyhinde konuştu. Bir hıristiyan ülkesinde domuz etinin yerilmesine hayret ettim." diyor.

İslâm ülkesinde domuz etine medhiyeler var. Güya İslâm ülkesi… Bizim memlekette Cumhuriyet gazetesi geçmiş sayıların birinde; "'Burunları sürtsün, taassupları kırılsın.' diye bu müslümanlara zorla domuz etini yedirmeliyiz." diyordu. Burası İslâm ülkesi, orası hıristiyan ülkesi.

Avusturalya'da domuz beslemiyorlar. Avusturalyalı da İngiliz de gayrimüslim, güzel merinos koyunlarını besliyorlar. Etin fiyatı sudan ucuz; ye babam ye. Kebap döner… Bizim arkadaşlarda dönerciliğe heves etmişler; orada dönerciliği yaymışlar.

İşte domuz yasak, koyun helâl; var mı bir diyeceğin?

Parçalayan hayvan, avlanıp da başkasını yiyen hayvanlar yasak. Kuşlardan da öyle. Mesela kurt eti yenmez, çakal eti yenmez.

Neden? Azı dişleri var, pençesi var; parçalayıcı, et yiyici hayvanlar; onlar yenmez.

Otlayan hayvanlar yenir; koyun, deve, sığır, keçi yenilir. Bütün bu helâl avlar, hacda ihramlı iken avlanmaz. O zaman da yasak. Buyur! Allah CC öyle ferman buyurmuş.

Hepsi güzel! Helalleri de güzel, haram ettiği de isabetli, hikmetli. Her lütfu güzel, her şeyi güzel!

Av nasıl avlanır?

Silahını alırsın, gidersin, nişan alırsın, avlarsın. Bir başka usulü de var. Avcı yanına köpeğini alıyor. Zağar orayı koklar; çıngır cıngır çıngır çıngır. Yanında köpeği de var; ne olacak şimdi?

İşte oku, Peygamber Efendimiz söylüyor:

إِذَا أَرْسَلْتَ كَلْبَكَ الْمُكَلَّبَ ، وَذَكَرْتَ وَسَمَّيْتَ ، فَكُلْ مَا أَمْسَكَ

عَلَيْكَ كَلْبُكَ الْمُكَلَّبُ ، وَإِنْ قَتَلَ ؛

(*İzâ erselte kelbeke'l-mükellebe ve zekerte ve semmeyte fekül mâ emseke aleyke*) "Av için terbiye edilmiş olan köpeğini avın üstüne salıverdin mi, avı yakaladı mı, Allah'ı andın da *'Bismi'llâhi allahu ekber'* diye besmeleyle salıverdin mi, zikrettin mi, Allah'ın zikrini yaptın mı, tamam."

O terbiyeli köpeğini salıverdiğin zaman; (*ve zekerte*) ve Allah'ı zikrettiğin zaman; (*ve semmeyte*) ve besmeleyi çektiğin zaman; (*fekül mâ emseke aleyke kelbüke'l-mükellebü*) bu terbiyeli köpeğinin senin için tutmuş olduğu avı yiyebilirsin. (*Ve in katele*) Tutup getirirken hayvanı öldürmüş de olsa…"

Çünkü yakaladığı hayvanı dişleriyle tutuyor. Yine de yenir

Neden? Bu, eğitimli köpek; kurt gibi, çakal gibi kendi tabiatinin icabı olarak hayvana gidip saldırmış değil.

"—Çakalın, kurdun parçaladığı hayvan yenir mi?"

"—Yenmez.

O yasak âyet-i kerimede; o yenmez. Cins olarak onlara benziyor ama köpek terbiye edilmişse salıverdiğin zamanda Allah'ı zikredip besmeleyi çekip salıvermişsen getirdiği avı -geldiği zaman ölmüş de olsa- yiyebilirsin. Çünkü sen salıverdin, o getirirken ölmüş bile olsa yiyebilirsin.

وَإِنْ أَرْسَلْتَ كَلْبَكَ الَّذِي لَيْسَ بِمُكَلَّبٍ ، وَأَدْرَكْتَ ذَكَاتَهُ فَكُلْ ؛

(*Ve in erselte kelbeke'llezî leyse bi-mükellebin, ve edrekte zekâtehû fekül*)

İkincisi; Terbiye edilmemiş olan köpeğin avcılıktan haberi yoksa. Diyelim ki çoban köpeğiydi, av köpeği değildi. Hayvanın avcılıktan haberi yoktu. Bir geyiği yakalamış, ayağından hart diye ısırmış. Sen de yetiştin. Veya boğazına sarılmış daha ölmemiş. (*Ve edrekte zekâtehû*) Boğazlayabildiysen, daha canlıyken kesebildiysen, (*fekül*) o zaman yersin."

Sen kesmeden öldürmüşse, o zaman murdar olur, yiyemezsin. Anlaşıldı mı? O zaman da yiyemezsin. Çünkü köpek çoban köpeğiydi, o kurtları parçalamaya alışmış, çakalları parçalamaya alışmış. Bu hayvanı da çalıların arasına kaçtığını gördü, arkasından koştu, yakaladı, gırtlağına sarıldı. Sen de "dur, hoşt" dedin, yanına kadar gittin. Hayvan yerde debeleniyor; çek bıçağını, *Bi'smi'llâhi allahu ekber* de, kes; yiyebilirsin.

Köpek av köpeği değil, terbiye edilmiş değil. O kendisi kurt gibi parçalama arzusuyla saldırdı, avladı ama sen yetiştin, kestin. Kesince, kanını akıtınca helâl oluyor, murdar olmaktan kurtulmuş oluyor. Efendimiz; "Onu da yiyebilirsin." diyor, bize öğretiyor.

وَكُلْ مَا رَدَّ عَلَيْكَ سَهْمُكَ ، وَإِنْ قَتَلَ وَسَمِّ اللهَ .

(*Ve kül mâ redde aleyke sehmüke, ve in katele ve semmi'llâh.*) "Attığın oktan sana gelen avı da ye! Eğer ok öldürmüş bile olsa besmeleyi çek, ye!"

Yani atıyorsun, düşüyor; gittiğin zaman ölmüş olabilir. O artık murdar değil. Çünkü senin okunla vurulmuş oldu. Okla vurulmak, kesilmek yerine geçiyor; yenilebilir.

Demek ki, İslâm'da avcılık vardır. Deniz avı veya kara avı olabilir. Eti yenmeyen hayvanlar vardır. Bunlar umumiyetle et yiyici, parçalayıcı kuşlar ve yer hayvanlarıdır. Ötekiler yenilebilir. Ot yiyenler yenilebilir; denizdeki balıklar, balık türünden mahlûkat yenir.

Ötekiler, balık şeklinde olmayan deniz ürünleri, bizim

mezhebimize göre kerahat-i tahrimiye ile mekruhtur. Ahtapot, balık şeklinde değil; sekiz tane kolu var. Mürekkep balığı, midye, istiridye, ıstakoz, yengeç, karides; bunlar bizim mezhebimize göre, —içimizde belki Şâfiî filan da vardır— Hanefî mezhebine göre kerahet-i tahrimiye ile mekruhtur. Çünkü tab'an müstekreh olan yaratıklardır.

Bizim mezhebimiz o deniz yaratıklarını tahrimen mekruh saymış. Başka mezheplerde; "Deniz ürünlerinin hepsi yenilir." diye hüküm var.

Âyet-i kerîmede de:

أُحِلَّ لَكُمْ صَيْدُ الْبَحْرِ وَطَعَامُهُ مَتَاعًا لَّكُمْ وَلِلسَّيَّارَةِ (المائدة:٩٦)

(*Ühılle leküm saydü'l-bahri ve taàmühû, metâan leküm ve li's-seyyâreti.*) "Hem size hem de yolculara fayda olmak üzere (faydalanmanız için) deniz avı yapmak ve onu yemek size helâl kılındı." (Mâide, 5/96) buyruluyor.

Bu âyet-i kerîme, deniz avının meşru olduğunu gösteren âyet-i kerîmedir.

d. Avlanmanın İncelikleri

Üçüncü hadîs-i şerîf de aynı konuda. Fakat kelimeler, ifadeler biraz daha farklı. Onu da hızlı okuyalım. Çünkü bu anlattığımız konu ile ilgili.

Bu da Buhârî'de, Müslim'de Adiy ibn-i Hatim RA'dan rivayet edilmiş bir hadîs-i şerîf. Bunları da öğrenmemiz lazım. Karşımıza çıkıyor.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuş ki:[119]

---

[119] Buhàrî, *Sahîh*, c.XVII, s.149, no:5064; Müslim, *Sahîh*, c.X, s.58, no:3561; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.VIII, s.30, no:2465; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.IX, s.396, no:3199; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.IV, s.258, no:18296; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.V, s.353, no:19916; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IX, s.236, no:18655; Adiy ibn-i Hatîm RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.IX, s.236, no:25812; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.II, s.287, no:1300.

إِذَا أَرْسَلْتَ كِلاَبَكَ الْمُعَلَّمَةَ ، وَذَكَرْتَ اسْمَ اللهِ ، فَكُلْ مِمَّا أَمْسَكْنَ عَلَيْكَ ؛ وَإِنْ قَتَلْنَ إِلاَّ أَنْ يَأْكُلَ الْكَلْبُ ، فَإِنِّي أَخَافُ أَنْ يَكُونَ إِنَّمَا أَمْسَكَهُ عَلَى نَفْسِهِ ؛ وَإِنْ خَالَطَهَا كِلاَبٌ مِنْ غَيْرِهَا فَلاَ تَأْكُلْ ، فَإِنَّكَ لاَ تَدْرِي أَيُّهَا قَتَلَ ؛ وَإِنْ رَمَيْتَ الصَّيْدَ فَوَجَدْتَهُ بَعْدَ يَوْمٍ أَوْ يَوْمَيْنِ ، لَيْسَ بِهِ إِلاَّ أَثَرُ سَهْمِكَ ، فَكُلْ ؛ وَإِنْ وَقَعَ فِي الْمَاءِ ، فَلاَ تَأْكُلْ (ق. عن عدي بن حاتم)

RE. 29/3 (*İzâ erselte kilâbeke'l-muallemete ve zekerte'sma'llàhi, fekül mim mâ emsekne aleyke, ve in katelne illâ enye'küle'l-kelbü, feinnî ehâfü en yekûne innemâ emsekehû alâ nefsihî; ve in hâletahâ kilâbün min gayrihâ felâ te'kül, feinneke lâ tedrî eyyühâ katele; ve in rameyte's-sayde fevecedtehu ba'de yevmin ev yevmeyni, leyse bihî illâ esere sehmike fekül ve in vekaa fi'l-mâi felâ te'kül.*)

(*İzâ erselte kilâbeke'l-müallemete*) "Talimli, öğretilmiş, terbiye edilmiş köpeklerini avda salıverdin mi, (*ve zekerte'sma'llàh*) "Bismi'llâhi Allahu ekber!" diye salarken besmeleyi de çektin mi, (*fekül mâ emsekne aleyke*) tuttukları avı ye, yiyebilirsin, helâl!"

(*Kül*) "Hemen pişirmeden ye!" mânasına değil. "Helâl oluyor." demek. "Eve getirdiğin zaman yenilebilir." demek.

(*Ve in katelne*) "O avı avlarken, öldürmüş bile olsalar artık ye." Çünkü talimli köpekler, besmeleyle salıverdin. O zaman yiyebilirsin, helâl olur.

(*İllâ en ye'küle'l-kelbü*) "Köpeğin yediğini yeme! (*Feinnî ehàfü en yekûne innemâ emseke hûve alâ nefsihî*) "Kendisi için avlamış olmasından tereddüt ederim, korkarım; onun için yememek daha ihtiyatlıdır." diye Efendimiz yememeyi tavsiye buyurmuş.

Köpek bazen avcının avladığını yer. O zaman sahibi onu bir terbiye ediyor; "Bunu yapmasın!" diye dövüyor mu ne yapıyorsa artık. Ağzına iğne mi batırıyor, cezalandırıyor.

Bazen yer; yemişse o helâl değildir. Peygamber Efendimiz; “Onu yeme!” diyor Çünkü köpek bu avı, terbiye edildiğinden değil kendi tabiatının, o yırtıcılığının eseri olarak avlamış gibi oluyor. O avı yemişse, artık sen yeme! Yemeden tutarsa, ölmüş bile olsa yiyebilirsin.

Ne kadar ince ince şeyler!.. Bunları öğrenmek lazım ki, eksiklik olmasın…

(*Ve in hâletahâ kilâbün min gayrihâ*) “Senin talimli köpeklerinden başka köpekler de ava hücum etmişse ve o avı beraberce tutmuşlarsa, (*felâ te’kül*) yeme!”

Neden? Hangisinin öldürdüğünü bilmiyorsun da ondan. Bu avı hangisi öldürdü, tuttu bilmiyorsun. (*Feinneke lâ tedrî eyyühâ katele*) “Hangisi avı avladı ve öldürdü bilmediğinden. Belki talimsiz köpek yırtıcı hayvanlık tabiatinden dolayı onu avlamıştır, o zaman haram oluyor; onu yeme! Kendi köpeğinin tuttuğu kesin değilse, başka köpekler karışmışsa o zaman yeme!”

(*Ve in rameyte’s-sayde fevecedtehû ba’de yevmin ev yevmeyni*) “Sen oku attın, avı o zaman bulamadın da bir veya iki gün sonra buldun. (*Leyse bihî illâ esere sehmik*) Senin okundan başka bir iz yok, senin okunla ölmüş. (*Fekül*) O da helâldir, onu da yiyebilirsin. (*Ve in vekaa fi’l-mâi felâ te’kül*) Suyun içine düşmüşse yeme!”

Derede buldun kazı. Öyle olduğu zaman yeme. Bir iki gün sonra suyun içinde buldun; onu yeme diye Efendimiz’in öğretmesi bu.

Özetleyecek olursak: İslâm’da av; hac mevsimi dışında, Harem-i Şerîf dışında helâl olan bir şey. Deniz avı, kara avı helâl... Yenilmeyen hayvanlar var. Bunları öğrenmemiz lazım, ilmihal kitaplarını okumamız lazım!

Muhterem kardeşlerim!

Birisi bana:

“—Çocuklar ısrar ettiler, almadığımız zaman da komşunun evine gidiyorlar, *telesafir* oluyorlar. Onun için eve bir televizyon aldım.” diyor.

Dedim ki:

“—Vallahi hiç karışmam, vebali sana!”

O senden habersiz *telesafir*, komşunun evine gidiyor, vebali ona… Ama sen eve televizyonu aldın mı, vebali sana… Bunun şakası yok. Kadın çıktı, oynadı, şarkı söyledi, kolunu bacağını gösterdi; günahı sana. Ona da var, sana da var. Bu işin yağması yok, şakası yok. Yani böyle şey olmaz.

Helâli helâl bileceğiz, haramı haram bileceğiz; sağa sola kaymadan işimizi yapacağız.

Bir de ben ona dedim ki:

"—Bak sen eve televizyonu alıyorsun, ne oluyor? Televizyon, *telefisyon*; telef zamanı, telef makinesi."

Neden? Beş tane mi, altı tane mi program var. Bakalım şunda ne diyor, bakalım bunda ne diyor, bakalım bunda ne var? Ha bu film güzelmiş, bunu seyredelim, ha bu bittikten sonra başka hangi film var? Zaman ne oluyor? Telef oluyor.

Televizyon olan evde çocuk hafız olamaz.

Neden? Televizyon var. Çocuk sen yokken seyredecek, annesi yokken seyredecek, okuldan geldiği zaman seyredecek. Hafız olamaz, alim olamaz. İlim yapılamaz, dinî bilgiler öğrenilemez.

Neden? Telef makinesi var. Zaman telef oluyor. Eğer çocuğunu alim olarak yetiştirmek istiyorsan, hafız olarak yetiştirmek istiyorsan, kendin evinde hayır bereket olsun istiyorsan, telefi ortadan kaldıracaksın.

"—Hocam! Televizyon makinesinin ne günahı var?"

"—Şeytan bunun neresinde? İçinde mi dışında mı; sağında mı solunda mı?"

Bu kullanışa bağlı bir şey… Bizim burada da televizyon var. Burada benim vaazımı, konuşmayı yan tarafta seyrediyorlar, aşağıda seyrediyorlar. Kullanışa bağlı. Bıçak da kullanışa bağlı; silah da kullanışa bağlı; para da kullanışa bağlı... Ama eve o televizyonu aldın mı bunları öğrenemezsin, okuyamazsın, çocukları toplayamazsın; kaçarlar. Hiç almayacaksın, hiç alıştırmayacaksın. Tadını tattırdın mı, bıraktırması zordur. İçkiye alışan sarhoşu bıraktırmak zordur. Artık o meyhane köşesinde çatlayacak, patlayacak, ölecek. Alıştı mı bir kere; zor. En iyisi alıştırmamak.

Bu gibi konuları öğrenmemiz lazım ve evimizde bir ilim saati olması lazım:

“—Çocuklar! Bizim evimizde saat sekizle dokuz arasında dinî konular okunacak; tamam mı? O vakitte hiçbirinizden hiçbir mazeret kabul etmiyorum. Burada karşımda dizileceksiniz. Albayın tâdat yaptığı gibi hepinizi tâdat edeceğim, sayacağım hepiniz tam olacaksınız.”

“—Bulaşıkları yıkayalım da öyle geleyim.”

“—Öyle şey yok! Bulaşık kalsın, gece yarısı yıka. Ama saat sekizle dokuz arasında şurada karşıma gel.”

“—Dersim var, yarın imtihan olacağız. Yazılı var.”

“—Sıfır al! Gel şuraya! Sıfır bile alacak olsan şu dersi yap.”

Her gün bir saat bunları okusak dinimizi öğreniriz. Namaz nasıl kılınacak, oruç nasıl tutulacak? Neleri yememiz lazım, neleri yemememiz lazım? Bunları kimse bilmiyor. Hiçbir haramdan, helâlden haberi yok.

Neden? Okuyacak vakit yok. Kendisi İmam Hatip okuluna gitmemiş; baba bilmez, anne bilmez. Evde televizyon var. Eve gazete geliyor, mecmua geliyor, müstehcen yayın geliyor. Her türlü menfî şey öğreniliyor, hiçbir müsbet öğretim yok. Ondan sonra bekle ki çocuk hayırlı evlat olsun.

“—Çocuk benim yolumda gitmedi. Başka türlü bir insan oldu. Bana âsi oldu.” diyor.

“—Sen ne ektin ki ne bekliyorsun? Diken ektiğin yerde buğday mı bitecek sanıyorsun? Diken ektiğin yerden diken çıkar. Ne ekersen onu biçersin.”

Onun için, “Zaman ayıracağız.” demek istiyorum. Meselâ burada bir konu geldi: Av helâldir. Şu hayvanlar yenilir, bunlar yenilmez. Önemli bir şey bu. Ne helâl, ne haram; bunu öğrenmek önemli. Çünkü insan haram lokma yedi mi, 40 sabah namazı kabul olmuyor. Hadi buyur! Bir haram lokma yediğin zaman 40 sabah namazı kabul olmuyor.

Muhterem kardeşlerim! Haramdan kaçınmadan ne dervişlik olur ne müslümanlık olur. Yunus Emre ne güzel söylüyor:

Ele geleni yersin,
Dile geleni dersin,
Böyle dervişlik dursun;
Sen derviş olamazsın!

O zamandan söylüyor. İlâhi olarak dinliyoruz. "Çok güzel söylemiş. Sağ olsun Yunus, var olsun." diyoruz. Ama işin doğrusu da bu. Haram lokma yememeye de dikkat etmek lazım!

Bunları da öğretmek lazım, okutmak lazım!

Hatırlıyorum ben Kennedyler'in babası vardı; öldürülen. Con Fester Kennedy miydi, Robert Kennedy miydi neydi; birisi vardı. Sonra bir sürü Kennedyler türedi. Onların hayatlarını okudum:

Babaları otoritermiş. Hepsini akşamleyin sofranın etrafında hazır istermiş. Bütün çocukları…

Hani filmlerde filan görülüyor; uzun bir masa oluyor, mumlar yakılı. Baba ortaya uca, anne öteki uca oturur, çocuklar dizilir ve akademik yani bilimsel konuşmalar açılırmış. Herkes fikrini söylermiş. Baba çocuklarını fikir yürütmeye, muhakeme yürütmeye, konuşmaya alıştırıyor. Tabi ciddi bir eğitimin sonunda, kimisi reisicumhur, kimisi senatör oldu, şu oldu, bu oldu. Bunlar dünya makamları fakat çocuğunu ciddi yetiştirmiş.

Bizim evimizde hiçbir ilim öğrenme saati yok, kitap okuma saati yok.

"—Kitap okuma, tutkuların en güzelidir." diyor birisi.

"—Var mı böyle bir tutkun?"

Aşkların, muhabbetlerin, tutkuların en güzeli neymiş? Kitap okumakmış.

"—Senin böyle bir tutkun var mı?"

"—Yok."

"—Ne yaparsın?"

"—Nefes alırım, su içerim, yemek yerim, yaşarım."

Bu da gıda, ilim de gıda; hem de en kıymetli gıda ve ilim öğrendiğin zaman en büyük sevabı kazanıyorsun. Böyle yapmıyor; millet kitap okumaktan yana değil. Yayınevi çalıştıran birisinden duydum;

"—Bizim zamane müslümanları okumuyor." diyor.

Okumuyor!

Ne olacak? Birisi video kaseti döndürecek. Çünkü millet okumuyor ancak seyrediyor. Veyahut ses bandı, teyp bandı olacak. Arabayla giderken arabanın teybine koyacak, oradan dinleyecek.

Ankara'ya gidinceye kadar altı saat... Yarısında da bıkar, artık kapatır. Neyse yolda ne öğrenirse o oluyor. Ona da razıyız ama insan ciddi kitapları okumalı!

Okuma alışkanlığı, okuma tutkusu yoksa bir insanda; o büyük bir insan olamaz. O evden büyük bir insan yetişmez.

Okuma alışkanlığı olacak. Bunu önemli bir şey olarak uygulamaya geçirin!

e. Kapıda İzin İstenmesi

Bugünün sonuncu hadîs-i şerifi…

Bu da pek çok kaynaktan Ebû Mûsa el-Eş'arî ve Ebû Saîd el-Hudrî RA'dan ve daha başka râvîlerden —*rıdvanu'llàhi teàlâ aleyhim ecmaîn*— rivayet edilmiş bir hadîs-i şerîf.

Diyor ki Peygamber SAS Efendimiz:[120]

إِذَا اسْتَأْذَنَ أَحَدُكُمْ ثَلاَثًا ، فَلَمْ يُؤْذَنْ لَهُ ، فَلْيَرْجِعْ (مالك ، حم. ق. د.
عن أبي موسى وأبي سعيد معًا ؛ طب. ض. عن جندب البجلي)

RE. 29/4 (*İze'ste'zene ehadüküm selâsen, felem yü'zen lehû, felyerci'*)

(*İze'ste'zene ehadüküm selâsen*) "Sizden biriniz üç defa izin istediği halde, (*felem yü'zen lehû*) izin verilmezse, (*felyerci'*) dönsün."

Ne demek bu?

İslâm'ın âdâb-ı muâşereti var. Âdâb-ı muaşeret, nezaket kaideleri; bunları öğreneceksiniz. Geçen haftalarda söyledim. Çarşamba Müftüsü Ahmed Hulusi Efendi *Mecmâu'l-Âdâb* diye bir

---

[120] Buhàrî, *Sahîh*, c.XIX, s.265, no:5776; Müslim, *Sahîh*, c.XI, s.103, no:4006; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.XIII, s.395, no:4509; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.IV, s.403, no:19627; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.VI, s.193; İbnü'l-Ca'd, *Müsned*, c.I, s.218, no:1447; *Müsnedü'l-Hamîdî*, c.II, s.321, no:734; Tahâvî, *Müşkilü'l-Âsâr*, c.IV, s.115, no:1360; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VIII, s.339, no:17442; Ebû Saîd el-Hudrî RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.II, s.168, no:1687; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.VIII, s.90, no:12820; Cündeb ibn-i Süfyan RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.IX, s.105, no:25204; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.II, s.293, no:1309.

kitap yazmış, orada her şeyin âdâbını yazmış. Böyle kitaplara büyük ihtiyaç var. Her şeyi âdabına göre uygun yapmayı öğrenmemiz lazım!

Âdâbdan birisi de nedir?

İnsan bir yere gittiği zaman kapıda üç defa izin isteyecek. Birisinin evine ziyarete gitti, bir kapıya gitti; ev, büro veya kapalı bir kapı. Oraya gittiği zaman, kapıda üç defa izin isteyecek.

İzin istemek muhtelif şekillerde olur: Seslenmekle olur:

"—Filanca evde mi acaba? Orada kimse yok mu?" gibi şeyler.

Veya vurmakla olur, tak tak tak vurursun. Eskiden kapılarda tokmak vardı, vurulurdu; şimdi zil var. Zil, çalıyorsun; cik cik cik kuş sesi çıkıyor veya zil zırlıyor içeriye bir ikaz.

Üç defa izin isteyecek. "Eğer izin verilmezse, kapı açılmazsa, içeri girme müsaadesi olmazsa, o zaman dön, üçten fazla zorlama!" deniliyor hadîs-i şerifte; İslâm nezaket dini olduğundan tavsiye bu.

Şimdi bu devirde sizin yapageldiğiniz şeylerden; "gayet normal" demeyin. Bu törelerin, âdetlerin hiçbirisinin olmadığı bir topluma, bir cemiyete Rasûlüllah Efendimiz SAS bütün bunları âdab olarak öğretti. Millet *sellemehü's-selâm*, paldır küldür girer çıkardı; evlerin kapısı yoktu, inşaatlar muntazam değildi, hurma dallarındandı. Evin kapısı olan yere belki bir örtü asılıyordu. Her şey böyleydi. Şimdi çifte kapılar, demir kapılar, çifte kilitler, ziller, her şey var. Ama eskiden, böyle değilken Efendimiz diyor ki:

"—Bir insanın yanına pattadak girme!"

İzin istenecek. Kapalı bir kapıdan üç defa izin istenecek; verilirse girilecek, verilmezse veya cevap olmazsa dönülecek.

Bir insan bir kapıya gittiği zaman kapıya direkt de durmayacak. Sağ yanlı veya arkasını dönecek; yüzü oraya bakmayacak. Kapı açıldı.

"—Kim o?"

"—Ahmet Bey evde mi? Onu görecektim de. Ben filanca."

Çünkü kapıyı açan kadın açık olabilir. Hatta, "Bir insan açık kapı ve pencereden baksa, içeri girmiş gibi günah olur." diyor Peygamber Efendimiz. İslâmî töre böyle. Başkasının kapısına da, penceresine de, açık şeyine de bakmayacak. Öyle her tarafa bakmak yok. Açık bile olsa bakmayacak.

Onun için ilk açıldığı anda görmemek için, kapıda da direkt kapıya doğru durmayacak; yanını dönmüş olacak veya arkası dönük başka yere bakıyormuş gibi duracak. Gerçi şimdi kapılarda gözetleme delikleri var. Millet içeriden bakıyor, kim olduğunu anlıyor. Onların olmadığı zamanda üç defa çalınır; ondan sonra açılırsa maksat beyan edilir, davet edilirse içeri girilir. “Müsait değil.” denilirse darılmadan dönülür.

Çünkü müsait olmayabilir. Ev hâlidir, bin bir türlü şey vardır; müsait de olmayabilir. İnsanın bu olgunluğu da göstermesi lazım! Tabii mümkünse önceden geleceğini bildirmesi, telefon etmesi, saat alması uygun olur. Bunlar güzel kaideler, nezaket kaideleri. İzin alacak.

Kur’ân-ı Kerîm’de de bu hususa dair âdap beyan edilmiş. Biz de her işimizi âdâba uygun bir tarzda yapmaya gayret edelim.

Allah hepinizden, hepimizden razı olsun ve her işimizi nezaket kaidelerine, âdâba uygun tarzda yapmaya cümlemizi muvaffak eylesin... Ömrümüzü ârif, edip, zarif, kâmil, sàlih kullar olarak yaşamayı, geçirmeyi, Rabbimizin huzuruna sevaplar kazanmış, yüzü ak, alnı açık varmayı; cennetiyle cemaliyle müşerref olmayı cümlemize nasib ve müyesser eylesin…

Fâtiha-i şerîfe mea’l-besmele!

05. 01. 1992 – İskenderpaşa Camii